

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Γενική Έκθεση

για τη Δραστηριότητα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2014

Γενική Έκθεση για τη Δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης — 2014

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας
Ενημέρωση Πολιτών
1049 Βρυξέλλες
ΒΕΛΓΙΟ

Η Γενική Έκθεση για τη Δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης — 2014
εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 13 Φεβρουαρίου 2015
με τα στοιχεία εγγράφου COM(2015) 57.

<http://europa.eu/general-report/el>

Εικόνα εξωφύλλου: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Βρυξέλλες (Βέλγιο), τη βραδιά των ευρωπαϊκών εκλογών της 25ης Μαΐου (© Ευρωπαϊκή Ένωση)

Print	ISBN 978-92-79-41121-2	ISSN 1608-7267	doi:10.2775/52784
PDF	ISBN 978-92-79-41122-9	ISSN 1977-3439	doi:10.2775/48842
EPUB	ISBN 978-92-79-41123-6	ISSN 1977-3439	doi:10.2775/57206

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2015

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2015

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με την προϋπόθεση ότι θα αναφέρεται η πηγή. Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή μεμονωμένων φωτογραφιών απαιτείται απευθείας άδεια από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Printed in Luxembourg

Γενική Έκθεση

για τη Δραστηριότητα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
----------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ	6
Ένα νέο Κοινοβούλιο εκλεγμένο από τους πολίτες	9
Ανανέωση στο ηνδάλιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου	12
Η νέα Επιτροπή αναλαμβάνει καθήκοντα	13
Δέκα χρόνια επιτευγμάτων	21
Περαιτέρω πρόδος για την επίτευξη μια βαθιάς και ουσιαστικής οικονομικής και νομισματικής ένωσης	24
Συμμετοχή των πολιτών στη συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης	25
Το Ευρωπαϊκό Έτος των Πολιτών 2013 — Δραστηριότητες του 2014	26
Μια νέα αφήγηση για την Ευρώπη	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	28
Ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης και της ατζέντας της Ευρώπης για την ανάπτυξη	31
Χρηματοδοτική συνδρομή: λεπτομέρειες προγραμμάτων	43
Ένα ισχυρό χρηματοπιστωτικό πλαίσιο για την Ευρώπη και μια νομισματική ένωση για τη ζώνη του ευρώ	50
Προστασία των καταναλωτών στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	58
Βελτιωμένος συντονισμός της φορολογικής πολιτικής	59

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	64
Ο προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2014-2020 — Επενδύοντας στο μέλλον	67
Επενδυτικό σχέδιο για την τόνωση της ανάπτυξης και της απασχόλησης	69
Πολιτικές της ΕΕ για την ανάπτυξη και την απασχόληση	73
Ανοιχτή και δίκαιη εσωτερική αγορά	98
Η συμβολή του εμπορίου στην οικονομική ανάπτυξη	121
Αγροτική πολιτική και πολιτική για την αλιεία και τη θάλασσα	124
Ο προϋπολογισμός της ΕΕ	130

ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΕΥΡΩΠΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

140

Θεμελιώδη δικαιώματα	143
Ιθαγένεια	154
Διάλογος με τις εκκλησίες, τις θρησκείες και τις φιλοσοφικές και μη ομολογιακές οργανώσεις	156
Δεοντολογία και επιστήμες	157
Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις — Τέλος της μεταβατικής περιόδου και νέες εξουσίες για τα θεσμικά όργανα της ΕΕ	158
Δικαιοσύνη	159
Εσωτερικές υποθέσεις	163
Αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων των πολιτών	171

ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

192

Η Ευρωπαϊκή Γειτονία	195
Διαπραγματεύσεις διεύρυνσης	201
Στρατηγικές εταιρικές σχέσεις	205
Περιφερειακές πολιτικές	211
Ανάπτυξη	219
Αντιμετώπιση ανθρωπιστικών κρίσεων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης	224
Ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία	229
Πολυμελής διακυβέρνηση και παγκόσμιες προκλήσεις	232
Ειρήνη και ασφάλεια	239

ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΕΠΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ

246

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	249
Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	253
Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	255
Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή	258
Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	262
Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	267
Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο	269
Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	271
Η Επιτροπή των Περιφερειών	272
Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	273
Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής	274
Αποκεντρωμένοι οργανισμοί	275
Ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων στην ευρωπαϊκή σκηνή	276
Περισσότερη διαφάνεια: ανοικτό παράθυρο στους πολίτες	277

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

280

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

© EPP, παραχώρηση της άδειας χρήσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση 2014

Το 2014 συνέβησαν πολλά γεγονότα που με έκαναν περήφανο ως Ευρωπαίο. Την 1η Ιανουαρίου η οικογένεια της ζώνης του ευρώ υποδέχτηκε ένα νέο μέλος, τη Λετονία, την οποία ακολούθησε η Λιθουανία έναν χρόνο αργότερα. Στη Λίμα του Περού η ΕΕ, λειτουργώντας εποικοδομητικά και επιδεικνύοντας πνεύμα συμβιβασμού, προετοίμασε το έδαφος ώστε να επιτευχθεί στο Παρίσι μια ουσιαστική παγκόσμια συμφωνία σχετικά με την κλιματική αλλαγή. Μόλις ξέσπασε η κρίση στην Ουκρανία, μπορέσαμε να ενωθούμε, να μιλήσουμε με μία φωνή και να ενεργήσουμε αποτελεσματικά, επιβάλλοντας εμπορικές κυρώσεις και υπογράφοντας μια συμφωνία σύνδεσης και μια ενεργειακή συμφωνία, ώστε να εξασφαλίσουμε τη συνέχιση της προμήθειας φυσικού αερίου. Η ΕΕ σημείωσε σημαντική πρόοδο προς την κατεύθυνση της τραπεζικής ένωσης, αποκαθιστώντας την εμπιστοσύνη, τερματίζοντας την εποχή όπου οι φορολογούμενοι ήταν υποχρεωμένοι να πληρώνουν για τα λάθη των τραπεζών και δίνοντας τη δυνατότητα στον χρηματοπιστωτικό τομέα να ξαναρχίσει τις δανειοδοτήσεις. Κατά την έναρξη του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ, η πρώτη δόση χρηματοδότησης, ύψους σχεδόν 1 τρισεκατ. ευρώ, άρχισε να κατευθύνεται προς ερευνητές, περιφέρειες, γεωργούς και άλλους δικαιούχους στην ΕΕ. Εν τω μεταξύ, 510 εκατομμύρια χιλιόμετρα μακριά συντελούνταν ένα εκπληκτικό επίτευγμα καινοτομίας και εφευρετικότητας: η πρώτη προσεδάφιση ευρωπαϊκού διαστημοπλοίου σε κομήτη.

Και, ασφαλώς, το 2014 πραγματοποιήθηκε μια προεκλογική εκστρατεία κατά την οποία, για πρώτη φορά, τα πολιτικά κόμματα όρισαν τον υποψήφιό τους για τη θέση του προέδρου της Επιτροπής. Ήταν κάτι πρωτοφανές στα χρονικά: μια μάχη για την Ευρωπαϊκή Ένωση που διεξήχθη με λέξεις και ιδέες· όχι με όπλα. Αυτό σηματοδοτεί ένα νέο είδος νομιμότητας: μια Ένωση δημοκρατικών αλλαγών. Πλέον, δεν μπορεί να υπάρξει πισωγύρισμα.

Για μένα, τα γεγονότα αυτά αποδεικνύουν την αξία της ευρωπαϊκής ενότητας, της συνεργασίας και του κοινού σκοπού, σε ολόκληρη την ΕΕ και πέρα απ' αυτή.

Ωστόσο, το 2014 υπήρξε επίσης έτος πολλών προκλήσεων για την Ένωσή μας.

Πρώτον και κύριον, οι προοπτικές ανάπτυξης παραμένουν ισχνές· μάλιστα, το γεγονός αυτό έχει πραγματικές συνέπειες σε ανθρώπινο επίπεδο. Ο αριθμός των ανέργων στην ΕΕ ισοδυναμεί κάλλιστα με τον πληθυσμό ενός μεγάλου κράτους μέλους, και η κατάσταση αυτή δεν βελτιώνεται αρκετά γρήγορα. Δεν μπορούμε να ξεχάσουμε τους ανθρώπους αυτούς ούτε να χαλαρώσουμε τις προσπάθειές μας για τη βελτίωση της κατάστασής τους.

Ήρθαμε επίσης αντιμέτωποι με πολλές παγκόσμιες προκλήσεις: την άνοδο του Daesh, που συνιστά σοβαρή απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια· την κρίση του Έμπολα, η οποία απαιτεί οργανωμένη, δυναμική και άμεση ανταπόκριση από την ΕΕ· την απώλεια ανθρώπων που πνίγονται αναζητώντας μια καλύτερη ζωή στις ακτές της Ευρώπης· και την επίτευξη ανάπτυξης, ώστε να εξαλειφθεί η φτώχεια και να αμβλυνθεί η δεινή κατάσταση στην οποία έχουν περιέλθει τα πλέον ευάλωτα άτομα.

Πρόκειται για τομείς στους οποίους η από κοινού ευρωπαϊκή δράση μπορεί και πρέπει να κάνει τη διαφορά. Πρόκειται όμως και για τομείς που καταδεικνύουν την ανάγκη να αλλάξουμε την προσέγγισή μας.

Το 2014 ήταν έτος μεγάλων πολιτικών αλλαγών στην ΕΕ. Έχουμε νέο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, νέα Επιτροπή και νέο πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Αυτή η θεσμική ανανέωση προσφέρει στην ΕΕ μια ευκαιρία επανεκκίνησης. Αυτή τη φορά, τα πράγματα ήταν διαφορετικά και εμείς θα κάνουμε πολλά και διαφορετικά πράγματα και θα τα κάνουμε με διαφορετικό τρόπο: «θα δίνουμε μεγάλη σημασία στα σημαντικά θέματα και μικρότερη στα λιγότερο σημαντικά».

Έχουμε αρχίσει να εφαρμόζουμε αυτή την αρχή στην πράξη: οι 10 σαφείς προτεραιότητες που καθορίζονται στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές για τη νέα Επιτροπή συνιστούν το πολιτικό συμβόλαιο που υπογράφηκε τόσο με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και αποτελούν τη βάση για την εκλογή της Επιτροπής. Συμπεριλήφθηκαν, μάλιστα, στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2015. Ως πρόεδρος της εκτελεστικής αρχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θέλω να επικεντρωθώ στους τομείς στους οποίους η Ένωση μπορεί να έχει πραγματική και θετική συμβολή προς όφελος των πολιτών· να αντιμετωπίσει τις σημαντικές προκλήσεις και να επιτύχει απτά αποτελέσματα.

Πρωταρχικό μας μέλημα —και κοινή παράμετρος όλων των ενεργειών μας— είναι να επιστρέψουν τα άτομα στην εργασία και να τεθεί η οικονομία της ΕΕ σε τροχιά ανάπτυξης. Πρέπει να ενθαρρύνουμε τις επενδύσεις. Τα κράτη μέλη πρέπει να συνεχίσουν την υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και την προώθηση της δημοσιονομικής υπευθυνότητας με τρόπο φιλικό προς την ανάπτυξη, το γνωστό «ενάρετο τρίγωνο». Ήδη το 2014, έναν μήνα μετά την ανάληψη των καθηκόντων της Επιτροπής, είχαμε προτείνει νέα επενδυτική επίθεση, ώστε να αποδεσμευθούν δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις ύψους 315 δισεκατ. ευρώ για τα επόμενα τρία έτη. Η πρόταση αυτή έχει πλέον εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και συνοδεύεται από τη φιλοδοξία να γίνουν γρήγορα οι απαραίτητες ενέργειες ώστε οι νέες επενδύσεις να μπορέσουν να ενεργοποιηθούν ήδη από τα μέσα του 2015.

Θα προχωρήσουμε ακόμα περισσότερο, όπως δείχνει το πρόγραμμα εργασίας του 2015. Μετασχηματίζουμε τις 10 προτεραιότητές μας σε απτές ενέργειες: από τη συνδρομή στους πολίτες ώστε να επιστρέψουν στην εργασία, μέχρι τη δικαιότερη φορολόγηση και τη νέα ισορροπημένη ατζέντα για τη μετανάστευση. Όλες αυτές οι δράσεις θα υποστηρίζονται και θα κατευθύνονται από μια Επιτροπή που είναι πολιτική· που είναι διαφανής αλλά και ορατή· και επίσης υπεύθυνη — ανοίγοντας έτσι την πόρτα σε μια Ένωση δημοκρατικών αλλαγών. Μια Επιτροπή που είναι σε θέση να μεταλαμπαδεύσει τις αξίες μας και να αναμετρηθεί επιτυχώς με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε.

Το 2014 ήταν επίσης η χρονιά κατά την οποία χάσαμε, δυστυχώς, πολλούς επιφανείς Ευρωπαίους. Ιδίως, τον Jacques Barrot, τον πρώην αντιπρόεδρο της Επιτροπής· τον Jean-Luc Dehaene, τον αρχιτέκτονα της Συνθήκης της Λισαβόνας· τον Maurice Faure, τον τελευταίο επιζώντα από εκείνους που υπέγραψαν τις Συνθήκες της Ρώμης το 1957· και τον Leo Tindemans, τον οραματιστή που άφησε ανεξίτηλη τη σφραγίδα του στη συμφιλίωση της ευρωπαϊκής ιστορίας και της ευρωπαϊκής γεωγραφίας. Πρόκειται για άτομα που δεν ήταν ταγμένα μόνο στην ευρωπαϊκή ιδέα, αλλά και στην πρακτική εφαρμογή και ευόδωσή της.

Δυστυχώς, τα άτομα αυτά έφυγαν από τη ζωή, αλλά οι αξίες τους και το όραμά τους παραμένουν ζωντανά. Αποτελούν πηγή έμπνευσης για μένα και θα εξακολουθήσουν να εμπνέουν πολλούς άλλους, στην Ευρώπη και σε ολόκληρο τον κόσμο, τα επόμενα χρόνια.

Πιστεύω σε μια Ένωση που προχωρά, ακόμα κι αν δεν έχουν όλα τα μέλη της αναγκαστικά την ίδια ταχύτητα. Πιστεύω σε μια Ένωση που δεν έχει οικοδομηθεί σε πείσμα των εθνών που την απαρτίζουν, με τις παραδόσεις τους, τις αρετές τους, τον πλούτο τους και τους λόγους ύπαρξής τους· αλλά η οποία σέβεται τα έθνη αυτά και ενεργεί ευθυγραμμισμένη με την καλή τους προαίρεση. Πιστεύω σε μια Επιτροπή που δεν είναι γενικός γραμματέας του Συμβουλίου ούτε υποτακτικός του Κοινοβουλίου αλλά συνεργάτης των άλλων οργάνων, αφού είμαστε όλοι υποστηρικτές, εργάτες και αρχιτέκτονες της κοινοτικής μεθόδου. Πιστεύω σε μια Ένωση προσπλωμένη στη δημοκρατία και τις μεταρρυθμίσεις· που δεν καταπιάνεται με κάθε λεπτομέρεια, αλλά εργάζεται για τους πολίτες της και εστιάζει την προσοχή της στα ζητήματα που είναι σημαντικά.

Στις σελίδες που ακολουθούν μπορείτε να διαβάσετε για πολλές από τις δραστηριότητες της ΕΕ το 2014. Ο προκάτοχός μου, ο κ. José Manuel Durão Barroso, ήταν πρόεδρος της Επιτροπής έως την 1η Νοεμβρίου και πιστώνεται μεγάλο μέρος της προόδου που παρουσιάζεται αναλυτικά στην παρούσα έκθεση. Εξαίρω τη συμβολή του στο έργο που πραγματοποιήθηκε.

Το 2015 δεν θα συνεχίσω απλώς με την κεκτημένη ταχύτητα, σαν αυτό να ήταν αυτοσκοπός, αλλά θα δώσω το σύνθημα για ένα νέο ξεκίνημα στην Ευρώπη, σηματοδοτώντας μια πορεία που θα ακολουθεί αταλάντευτα τις πολιτικές μας προτεραιότητες και θα συνεπάγεται πραγματική διαφορά για τους πολίτες. Το σύνθημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις εκλογές του 2014 ήταν «Αυτή τη φορά τα πράγματα είναι διαφορετικά». Με το έργο μας και την προσήλωσή μας θα αποδείξουμε ότι τα πράγματα είναι όντως διαφορετικά.

Jean-Claude Juncker

Για μια Ένωση δημοκρατικών αλλαγών

Το 2014 ήταν έτος αλλαγών για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εξελέγη νέο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και, για πρώτη φορά, ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ορίστηκε με βάση τα αποτελέσματα των εκλογών αυτών. Έτσι, τη θέση αυτή ανέλαβε ο κ. Jean-Claude Juncker, υποψήφιος της πολιτικής ομάδας που κέρδισε τις εκλογές. Έπειτα από τις ακροάσεις και την εγκριτική ψήφο του Κοινοβουλίου τον Οκτώβριο, η νέα Επιτροπή ανέλαβε καθήκοντα την 1η Νοεμβρίου θέτοντας ένα φιλόδοξο πρόγραμμα δράσης με βάση τις πολιτικές προτεραιότητες που παρουσίασε ο πρόεδρος Juncker στο Κοινοβούλιο. Την 1η Δεκεμβρίου ανέλαβε τα καθήκοντά του ο νέος πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κ. Donald Tusk, ο οποίος είναι ο πρώτος υπήκοος κράτους μέλους που προσχώρησε στην Ένωση μετά το 2004 που τίθεται επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Επιπλέον, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της οικονομικής και νομισματικής ένωσης της ΕΕ (ΟΝΕ), η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα απέκτησε νέες εξουσίες για την εποπτεία των ευρωπαϊκών τραπεζών.

Ο κ. Martin Schulz, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (αριστερά), παραδίδει στον κ. Jean-Claude Juncker, πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (δεξιά), το επίσημο αποτέλεσμα της κοινοβουλευτικής ψηφοφορίας για το νέο Σώμα των Επιτρόπων. Στρασβούργο (Γαλλία), 22 Οκτωβρίου.

Ένα νέο Κοινοβούλιο εκλεγμένο από τους πολίτες

Ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα του 2014 ήταν οι εκλογές που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 22ας και 25ης Μαΐου. Το αποτέλεσμα των εκλογών αυτών ήταν το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (EPP) να διατηρήσει τη θέση της μεγαλύτερης πολιτικής ομάδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (με 221 μέλη), παραμένοντας στην πρώτη θέση, ενώ η Προοδευτική Συμμαχία Σοσιαλιστών και Δημοκρατών (S&D) ήρθε δεύτερη (με 191 μέλη).

Το επίσημο ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές σε ευρωπαϊκό επίπεδο ήταν 42,54 %. Το ποσοστό αυτό ήταν οριακά χαμηλότερο από το αντίστοιχο του 2009 αλλά με μεγάλες διακυμάνσεις μεταξύ των κρατών μελών. Στις χώρες στις οποίες το ποσοστό συμμετοχής ήταν υψηλό, πολλοί πολιτικοί ηγέτες απέδωσαν ένα μέρος του ενδιαφέροντος των ψηφοφόρων στην προεκλογική εκστρατεία για τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τη διαδικασία των κορυφαίων υποψηφίων (Spitzenkandidaten), όπως ενονομάστηκε.

Πράγματι, η μεγαλύτερη θεσμική καινοτομία της προεκλογικής εκστρατείας ήταν το γεγονός ότι τα κυριότερα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα επέλεξαν τους κορυφαίους υποψηφίους (Spitzenkandidaten) για να ηγηθούν μιας πανευρωπαϊκής εκστρατείας και να αντιπροσωπεύσουν την πολιτική τους οικογένεια στην Ευρώπη. Στη συνέχεια, οι κορυφαίοι αυτοί υποψήφιοι πήραν το χρίσμα του επίσημου υποψηφίου του κόμματός τους για τη θέση του προέδρου της Επιτροπής. Οι υποψήφιοι ήταν ο κ. Jean-Claude Juncker [Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (EPP)/Λουξεμβούργο], ο κ. Martin Schulz [Κόμμα Ευρωπαίων Σοσιαλιστών (PES)/Γερμανία], ο κ. Guy Verhofstadt [Συμμαχία Φιλελευθέρων και Δημοκρατών για την Ευρώπη (ALDE)/Βέλγιο], η κ. Franziska Keller (Πράσινοι/Γερμανία), ο κ. José Bونé [Κόμμα Ευρωπαίων Πρασίνων/Γαλλία] και ο κ. Αλέξης Τσίπρας [Κόμμα Ευρωπαϊκής Αριστεράς (EL)/Ελλάδα]. Με βάση το εκλογικό αποτέλεσμα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε με ειδική πλειοψηφία να διορίσει στη θέση του προτεινόμενου προέδρου της Επιτροπής τον κ. Jean-Claude Juncker. Στη βάση αυτή το Κοινοβούλιο επικύρωσε τον διορισμό του ως εκλεγέντα προέδρου στις 15 Ιουλίου.

Αφίσα που χρησιμοποιήθηκε στην εκστρατεία για τις ευρωπαϊκές εκλογές που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 22ας και 25ης Μαΐου.

Η εκστρατεία των Spitzenkandidaten

Άρθρο 17 παράγραφος 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση:

«Λαμβάνοντας υπόψη τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αφού προβεί στις κατάλληλες διαβουλεύσεις, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτείνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έναν υποψήφιο για το αξίωμα του προέδρου της Επιτροπής. Ο υποψήφιος αυτός εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με την πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν.»

Πριν από το στάδιο το οποίο προβλέπεται από την παραπάνω διάταξη της Συνθήκης, οι κορυφαίοι υποψήφιοι για τη θέση του προέδρου της Επιτροπής επιδόθηκαν δυναμικά σε προεκλογική εκστρατεία η οποία διήρκεσε από τον Απρίλιο έως την ημερομηνία των εκλογών για το Κοινοβούλιο. Έχοντας την υποστήριξη των ομόλογων πολιτικών κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ταξίδεψαν σε όλη την Ένωση και συναντήθηκαν με πολίτες, παράγοντες, μέσα ενημέρωσης, μη κυβερνητικούς οργανισμούς και εκπροσώπους πολλών ομάδων συμφερόντων.

ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Οι υποψήφιοι των πέντε μεγάλων πολιτικών κομμάτων εν δράσει κατά τη διάρκεια της προεκλογικής τους εκστρατείας (από αριστερά προς τα δεξιά): Ο κ. Jean-Claude Juncker (EPP) στη Βιέννη (Αυστρία)· ο κ. Guy Verhofstadt (ALDE) στη Στοκχόλμη (Σουηδία)· η κ. Franziska Keller (Κόμμα Ευρωπαίων Πρασίνων) στις Βρυξέλλες (Βέλγιο)· ο κ. Αλέξης Τσίπρας (GUE/NGL) στην Πράγα (Τσεχική Δημοκρατία)· και ο κ. Martin Schulz (PES) στη Μάλαγα (Ισπανία).

Οι κορυφαίοι υποψήφιοι παρουσίασαν τα οράματα, τις πολιτικές και τις προτεραιότητές τους, ώστε οι πολίτες να μπορέσουν να επιλέξουν συνειδητά κατά την εκλογή του προέδρου της Επιτροπής για πρώτη φορά. Κατά συνέπεια, η διαδικασία αυτή πραγματοποιήθηκε με τη μεγαλύτερη δυνατή δημοκρατικότητα και διαφάνεια. Το 2013 η Επιτροπή είχε συστήσει να ορίσουν τα πολιτικά κόμματα σε επίπεδο ΕΕ έναν υποψήφιο για τη θέση του προέδρου της Επιτροπής στο πλαίσιο των ευρωεκλογών του 2014 και να προβάλουν τη σύνδεσή τους με τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα. Σκοπός της σύστασης αυτής ήταν η καλύτερη ενημέρωση των ψηφοφόρων σχετικά με τα επίμαχα ζητήματα των εκλογών, η ενθάρρυνση της συζήτησης σε επίπεδο ΕΕ και η κινητοποίηση των ψηφοφόρων.

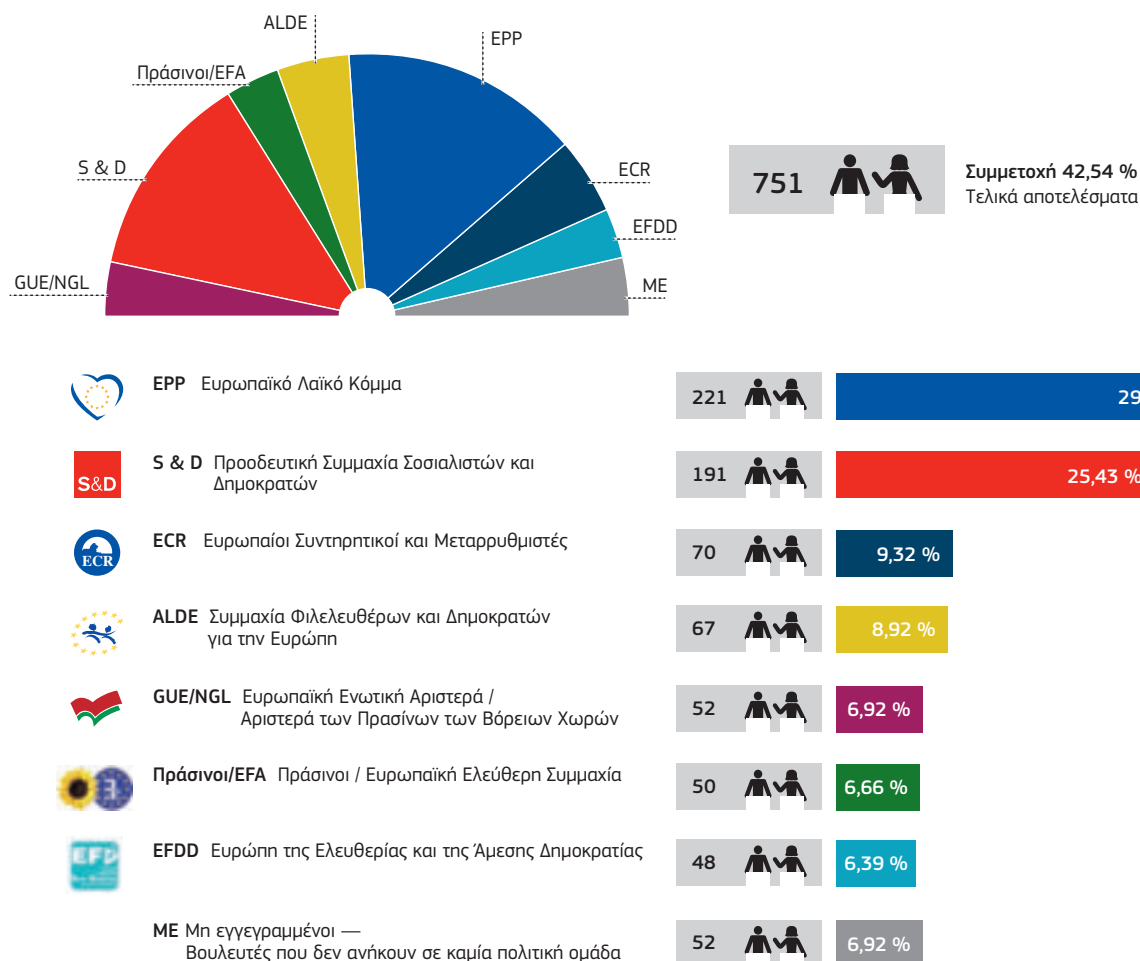
Μια σημαντική καινοτομία της εκστρατείας ήταν η διάσταση της ζωντανής τηλεοπτικής συζήτησης. Καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου που προηγήθηκε των εκλογών, οι κορυφαίοι υποψήφιοι συμμετείχαν έως και σε εννέα ζωντανές τηλεοπτικές συζητήσεις, άλλη μια πρωτιά για τις ευρωπαϊκές εκλογές. Η μορφή της κάθε συζήτησης ήταν διαφορετική. Σε ορισμένες συμμετείχαν όλοι ή οι περισσότεροι υποψήφιοι, ενώ τέσσερις συζητήσεις έγιναν πρόσωπο με πρόσωπο μεταξύ των υποψηφίων του EPP και του PES. Οι συζητήσεις πραγματοποιήθηκαν σε πέντε διαφορετικές χώρες και σε τρεις διαφορετικές γλώσσες. Εκτός από τα πιο παραδοσιακά μέσα, η εκστρατεία αξιοποίησε πλήρως και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, προσεγγίζοντας με τον τρόπο αυτό πολύ περισσότερα άτομα και τις νεότερες γενιές ψηφοφόρων.

Η συγκρότηση του νέου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Έπειτα από διαπραγματεύσεις για την ένταξη των εθνικών κομμάτων στις ευρωπαϊκές πολιτικές ομάδες, το νέο Κοινοβούλιο (όγδοη κοινοβουλευτική περίοδος) συγκροτήθηκε σε σώμα τον Ιούλιο αποτελούμενο από επτά πολιτικές ομάδες ⁽¹⁾. Οι ομάδες αυτές ήταν παρούσες και στο προηγούμενο Κοινοβούλιο, ενώ για τη νέα περίοδο η ομάδα EFD (Ευρώπη Ελευθερίας και Δημοκρατίας) μετονομάστηκε σε EFDD (Ευρώπη της Ελευθερίας και της Άμεσης Δημοκρατίας). Ωστόσο, λόγω του εκλογικού αποτελέσματος και των αποφάσεων για την ένταξη των εθνικών κομμάτων στις ευρωπαϊκές πολιτικές ομάδες, η σχετική αριθμητική ισχύς τους μεταβλήθηκε. Η ομάδα ALDE υποχρεώθηκε να προχωρήσει τη θέση της τρίτης μεγαλύτερης ομάδας στους Ευρωπαίους Συντηρητικούς και Μεταρρυθμιστές (ECR), ενώ οι Πράσινοι / Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία (τέταρτη μεγαλύτερη πολιτική ομάδα στην προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο) εκτοπίστηκε από την ομάδα GUE/NGL και βρέθηκε στην έκτη θέση. Στο νέο Κοινοβούλιο οι ευρωσkeptικιστές βουλευτές αυξήθηκαν. Η αύξηση αυτή έδωσε την ώθηση στις δύο μεγαλύτερες ομάδες, το EPP και την S&D, τις οποίες ακολούθησε και η ALDE, να προχωρήσουν σε μια νέα τεχνική και πολιτική συμφωνία συνεργασίας (η οποία συχνά αναφέρεται ως ο «μεγάλος συνασπισμός»), με στόχο να εξασφαλιστεί η επικράτηση μιας «σταθερής φιλοευρωπαϊκής πλειοψηφίας» μέσα στο Κοινοβούλιο. Μια πρώτη ένδειξη της συνεργασίας αυτής ήταν η επανεκλογή του κ. Martin Schulz (S&D/Γερμανία) στο αξίωμα του προέδρου του Κοινοβουλίου για άλλη μια θητεία δύομισι ετών.

Από την όγδοη κοινοβουλευτική περίοδο και έπειτα οι διατάξεις της Συνθήκης της Λισαβόνας άρχισαν να ισχύουν πλήρως. Κατά συνέπεια, τα μέλη του Κοινοβουλίου είναι 751 και ο αριθμός των μελών ανά κράτος μέλος κυμαίνεται από έξι (Κύπρος, Λουξεμβούργο και Μάλτα) έως 96 (Γερμανία) σύμφωνα με την αρχή της φθίνουσας αναλογικότητας.

ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ, 22-25 ΜΑΪΟΥ

Ανανέωση στο ηνδάλιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Στις 30 Αυγούστου οι 28 αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων εξέλεξαν τον κ. Donald Tusk, πρώην πρωθυπουργό της Πολωνίας, στο αξίωμα του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για μια θητεία δυόμισι ετών. Ο νέος πρόεδρος ανέλαβε τα καθήκοντά του την 1η Δεκεμβρίου αντικαθιστώντας τον προκατόχό του, κ. Herman Van Rompuy, τον πρώτο πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ο οποίος κατείχε τη θέση αυτή από το 2009 έως το 2014.

Στην τελετή παράδοσης στις Βρυξέλλες, ο πρόεδρος κ. Tusk εξέφρασε την εκτίμησή του για το έργο του κ. Van Rompuy εξαίροντας τη σημαντική συμβολή του στην προσπάθεια να ξεπεράσει η Ευρώπη την οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση. Ανέφερε δε ότι θα εξακολουθήσει να εργάζεται με γνώμονα τις ίδιες σπουδαίες αρχές στις οποίες βασίζονταν οι ενέργειες του προκατόχου του: την εμπιστοσύνη, την κοινή λογική, τη μετριοπάθεια και την αξιοπρέπεια.

Ο κ. Herman Van Rompuy (δεξιά), απερχόμενος πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, παραδίδει μια πένα στον κ. Donald Tusk, νέο πρόεδρο του Συμβουλίου, κατά την τελετή παράδοσης στο κτίριο Justus Lipsius, την έδρα του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες (Βέλγιο), την 1η Δεκεμβρίου.

Ο πρόεδρος κ. Tusk περιέγραψε επίσης τις τέσσερις προτεραιότητες που θέτει για τη θητεία του.

- ▶ Δέσμευση για την προστασία των θεμελιωδών αξιών της ΕΕ που είναι η ελευθερία και η αλληλεγγύη, και για τη διατήρηση της ενότητας της ΕΕ απέναντι σε εσωτερικές και εξωτερικές απειλές.
- ▶ Αποφασιστικότητα για να δοθεί τέλος στην οικονομική κρίση και να ολοκληρωθεί μια πραγματική ΟΝΕ.
- ▶ Στη διεθνή σκηνή, η ΕΕ θα πρέπει να είναι ισχυρή και να υποστηρίζει τις γειτονικές χώρες που ασπάζονται τις ίδιες δημοκρατικές αξίες.
- ▶ Οι διατλαντικές σχέσεις Ευρώπης και Ηνωμένων Πολιτειών αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της κοινότητας των δημοκρατικών χωρών.

Η νέα Επιτροπή αναλαμβάνει καθήκοντα

Ένα νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη

Έπειτα από την πρώτη πανευρωπαϊκή προεκλογική εκστρατεία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 27 Ιουνίου πρότεινε στο Κοινοβούλιο τον κ. Jean-Claude Juncker για το αξίωμα του προέδρου της Επιτροπής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προέβη στην ενέργεια αυτή λαμβάνοντας υπόψη το αποτέλεσμα των εκλογών για το Κοινοβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στις 15 Ιουλίου ο κ. Juncker εξελέγη από το Κοινοβούλιο με ισχυρή πλειοψηφία 422 ψήφων (απαιτούνταν ελάχιστη πλειοψηφία 376 ψήφων).

Ο εκλεγείς πρόεδρος επέλεξε τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής, βάσει των προτάσεων που υπέβαλαν τα κράτη μέλη, και ο τελικός κατάλογος των προτεινόμενων επιτρόπων εγκρίθηκε από τον εκλεγέντα πρόεδρο και το Συμβούλιο στις 5 Σεπτεμβρίου. Ο εκλεγείς πρόεδρος κ. Juncker παρουσίασε την ομάδα και την κατανομή των χαρτοφυλακίων στις 10 Σεπτεμβρίου και ακολούθησαν ατομικές ακροάσεις των προτεινόμενων επιτρόπων ενώπιον των σχετικών επιτροπών του Κοινοβουλίου.

Σε αυτή τη βάση, και μετά τις προσαρμογές που έκανε ο κ. Juncker στην ομάδα του ώστε να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα που ανέκυψαν κατά τη διάρκεια των ακροάσεων, στις 22 Οκτωβρίου το Κοινοβούλιο ενέκρινε το Σώμα των Επιτρόπων με 426 ψήφους υπέρ (επί συνόλου 699 ψήφων). Στη συνέχεια, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο διόρισε την Επιτροπή κατά τη συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στις 23 Οκτωβρίου και η Επιτροπή ανέλαβε τα καθήκοντά της την 1η Νοεμβρίου.

Ο πρόεδρος κ. Juncker και τα μέλη του Σώματος των Επιτρόπων έδωσαν τον επίσημο όρκο ανάληψης καθηκόντων στις 10 Δεκεμβρίου ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Λουξεμβούργο. Με αυτή την «επίσημη ανάληψη των υποχρεώσεών τους», τα μέλη της Επιτροπής δεσμεύτηκαν να τηρούν τις Συνθήκες και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και να ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης.

Ο κ. Jean-Claude Juncker, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από την 1η Νοεμβρίου, στην ορκωμοσία του κατά την επίσημη τελετή ανάληψης των καθηκόντων του ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρουσία των υπόλοιπων μελών του Σώματος. Λουξεμβούργο, 10 Δεκεμβρίου.

Πανό αναρτημένο στο κτίριο Berlaymont, την έδρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες (Βέλγιο), όπου εμφανίζονται φωτογραφίες των μελών της νέας Επιτροπής, η οποία ανέλαβε τα καθήκοντά της την 1η Νοεμβρίου. Το σύνθημα «Νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη» είναι γραμμένο στα ολλανδικά, τα γαλλικά και τα αγγλικά.

Οι επίτροποι δεσμεύτηκαν, επίσης, να μη ζητούν ούτε να δέχονται υποδείξεις από καμία αρχή, να απέχουν από κάθε πράξη ασυμβίβαστη προς τον χαρακτήρα ή την άσκηση των καθηκόντων τους και να τηρούν τις υποχρεώσεις τους τόσο κατά τη διάρκεια όσο και μετά τη λήξη της θητείας τους.

Ο πρόεδρος εξελέγη από το Κοινοβούλιο με βάση τις πολιτικές του κατευθυντήριες γραμμές, τις οποίες παρουσίασε στο έγγραφό του με τον τίτλο «Ένα νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη: το πρόγραμμά μου για απασχόληση, ανάπτυξη, δικαιοσύνη και δημοκρατική αλλαγή» ⁽²⁾. Το έγγραφο αυτό, το οποίο βασίστηκε στις επαφές με τις πολιτικές ομάδες του Κοινοβουλίου και το «Στρατηγικό θεματολόγιο για την Ένωση σε εποχή αλλαγών» που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου ⁽³⁾, αποτέλεσε το πολιτικό συμβόλαιο με το Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το οποίο επέτρεψε την εκλογή και τον διορισμό της νέας Επιτροπής.

Οι 10 προτεραιότητες που έθεσε ο πρόεδρος κ. Juncker

1. Νέα ώθηση στην απασχόληση, την ανάπτυξη και τις επενδύσεις.
2. Συνδεδεμένη ψηφιακή ενιαία αγορά.
3. Ανθεκτική ενεργειακή ένωση με μακρόπνοη πολιτική για την κλιματική αλλαγή.
4. Βαθύτερη και δικαιότερη εσωτερική αγορά με ενισχυμένη βιομηχανική βάση.
5. Βαθύτερη και δικαιότερη ΟΝΕ.
6. Εύλογη και ισορροπημένη συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών με τις Ηνωμένες Πολιτείες.
7. Χώρος δικαιοσύνης και θεμελιωδών δικαιωμάτων με βάση την αμοιβαία εμπιστοσύνη.
8. Νέα πολιτική για τη μετανάστευση.
9. Ισχυρότερος παγκόσμιος παράγοντας.
10. Ένωση δημοκρατικών αλλαγών.

Στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές του προέδρου υπογραμμίζεται η δέσμευση του νέου Σώματος των Επιτρόπων για ένα νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη και ένα πρόγραμμα για απασχόληση, ανάπτυξη, δικαιοσύνη και δημοκρατική αλλαγή με βάση τις 10 προτεραιότητες που προαναφέρθηκαν. Ο πρόεδρος εξελέγη βάσει του προγράμματος αυτού· το νέο Σώμα, έπειτα από τις κοινοβουλευτικές ακροάσεις, έλαβε τη συναίνεση του Κοινοβουλίου για το πρόγραμμα· και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο διόρισε τη νέα Επιτροπή στη βάση αυτή.

Ο πρόεδρος κ. Juncker αμέσως μόλις ανέλαβε τα καθήκοντά του έκανε σαφές ότι επιθυμεί η νέα Επιτροπή να είναι ανοικτή και έτοιμη για αλλαγές. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο αναδιοργάνωσε τον εσωτερικό τρόπο εργασίας της Επιτροπής, για να μπορέσει να αποδώσει στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Η νέα Επιτροπή θα εργαστεί ως μια ισχυρή ομάδα, τα μέλη της θα συνεργάζονται για όλα τα χαρτοφυλάκια ώστε να προκύπτουν ολοκληρωμένες, τεκμηριωμένες και σαφώς διευκρινισμένες πρωτοβουλίες που θα οδηγούν σε καθαρά αποτελέσματα.

Ο πρόεδρος κατέστησε παραπάνω από σαφές ότι θέλει την Επιτροπή «μεγάλη και φιλόδοξη για τα μεγάλα και μικρά και πιο μετριοπαθή για τα μικρά».

Νέος τρόπος εργασίας

Για να επιτύχει τον στόχο αυτό, ο νέος πρόεδρος της Επιτροπής διατύπωσε μια νέα μεθοδολογία για τον τρόπο με τον οποίο θα εργάζεται το Σώμα των Επιτρόπων κατά τη διάρκεια της θητείας αυτής. Σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης, ο πρόεδρος κ. Juncker όρισε επτά αντιπροέδρους της Επιτροπής οι οποίοι θα καθοδηγούν ομάδες έργου, θα κατευθύνουν και θα συντονίζουν το έργο διαφόρων επιτρόπων, εξασφαλίζοντας τη δυναμική αλληλεπίδραση όλων των μελών του Σώματος και δίνοντας τη δυνατότητα στην Επιτροπή να είναι ευέλικτη και να εργάζεται ως σύνολο. Κάθε αντιπρόεδρος ανέλαβε έναν αριθμό έργων με σαφείς προτεραιότητες, για τα οποία θα κατευθύνει και θα συντονίζει τις εργασίες της Επιτροπής στους βασικούς τομείς του προγράμματος για απασχόληση, ανάπτυξη, δικαιοσύνη και δημοκρατική αλλαγή, όπως είναι: η νέα ώθηση στην απασχόληση, την ανάπτυξη και τις επενδύσεις· η συνδεδεμένη ψηφιακή ενιαία αγορά· η ανθεκτική ενεργειακή ένωση· και η βαθύτερη και δικαιότερη ΟΝΕ. Στην πράξη, επίτροποι με διαφορετικές αρμοδιότητες θα συνεργάζονται στενά ως ομάδες έργου με τους αντιπροέδρους, σε ομάδες οι οποίες μπορεί να αλλάζουν ανάλογα με τις ανάγκες και τα νέα έργα που θα προκύπτουν στο πέρασμα του χρόνου.

Ο κ. Jean-Claude Juncker, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από την 1η Νοεμβρίου, χτυπάει το καμπανάκι στην πρώτη εβδομαδιαία συνεδρίαση του νέου Σώματος των Επιτρόπων (τέσσερις ημέρες μετά), περιστοιχισμένος από την κ. Catherine Day, γενική γραμματέα, και τον κ. Martin Selmayr, προϊστάμενο του ιδιαίτερου γραφείου του προέδρου. Κτίριο Berlaymont, Βρυξέλλες (Βέλγιο).

Για να διευκολύνει την ομαλή λειτουργία της νέας σύνθεσης του Σώματος των Επιτρόπων, ο νέος πρόεδρος συνέταξε επιστολές ανάθεσης καθηκόντων για καθένα αντιπρόεδρο και κάθε μέλος της Επιτροπής πριν από την ανάληψη των καθηκόντων. Στις επιστολές αυτές διατυπώνεται με σαφήνεια ο τρόπος με τον οποίο περιμένει ο πρόεδρος να εργαστεί η ομάδα του —για όλα τα χαρτοφυλάκια, συλλογικά, με τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα επαγγελματισμού και δεοντολογίας και με πλήρη ανεξαρτησία και αμεροληψία. Στις επιστολές αυτές περιγράφονται επίσης οι συγκεκριμένες προσδοκίες του προέδρου από κάθε χαρτοφυλάκιο. Η κατεύθυνση που δίνεται, επίσης, μέσω των επιστολών ανάθεσης καθηκόντων είναι η ανάληψη πολιτικής ευθύνης για τα θέματα του χαρτοφυλακίου σε πλήρη συμφωνία με την αρχή της συλλογικότητας.

Οι αντιπρόεδροι θα λειτουργούν, επίσης, ως καταλυτικοί παράγοντες για την ανάληψη πολιτικής ευθύνης. Κατά γενικό κανόνα, ο πρόεδρος θα προσθέτει μια νέα πρωτοβουλία στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής ή στο πρόγραμμα του Σώματος των Επιτρόπων μόνο εάν έχει λάβει την υποστήριξη ενός αντιπροέδρου βάσει τεκμηριωμένων επιχειρημάτων και σαφούς σκεπτικού. Από την άποψη αυτή και λόγω της ειδικής προτεραιότητας που έχει δοθεί στη βελτίωση της νομοθεσίας και τα δημοσιονομικά θέματα, ο πρόεδρος θα λαμβάνει ιδιαιτέρως υπόψη του τη γνώμη του κ. Frans Timmermans, πρώτου αντιπροέδρου αρμόδιου για τη βελτίωση της νομοθεσίας, τις διοργανικές σχέσεις, το κράτος δικαίου και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, και τη γνώμη της κ. Kristalina Georgieva, αντιπροέδρου για τον προϋπολογισμό και το ανθρώπινο δυναμικό.

Η νέα Υπηρεσία Εκπροσώπου Τύπου (YET) αντικατοπτρίζει τον ιδιαίτερο πολιτικό και συλλογικό χαρακτήρα της νέας Επιτροπής και εμπνέεται από την οργάνωση της Επιτροπής Delors (1985-1994), όταν δεν διέθετε ο κάθε επίτροπος τον δικό του εκπρόσωπο Τύπου. Η YET υποστηρίζει την πολιτική επικοινωνία του προέδρου και όλων των μελών του Σώματος, που αποτελούν τη δημόσια εικόνα του θεσμικού οργάνου και τους καλύτερους εκπροσώπους των πολιτικών της Επιτροπής. Με τον τρόπο αυτό, κάθε επίτροπος θα μπορεί να μεταδίδει πειστικά και αποτελεσματικά το μήνυμά του για μεγάλο αριθμό θεμάτων, καθώς και για τους κύριους στόχους, τις προτεραιότητες και τα επιτεύγματα σε επίπεδο Ένωσης.

Η YET αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Γενικής Διεύθυνσης Επικοινωνίας, η οποία υπάγεται απευθείας στον πρόεδρο. Είναι η επίσημη φωνή της Επιτροπής προς τα μέσα ενημέρωσης. Η YET διευθύνεται από τον κύριο εκπρόσωπο Τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τον κ. Μαργαρίτη Σχοινά, και αποτελείται από υπεύθυνους Τύπου, συμβούλους Τύπου και βοηθούς, των οποίων ο αριθμός έχει μειωθεί δραστικά. Επιπλέον, κάθε μέλος του Σώματος των Επιτρόπων διαθέτει έναν αποκλειστικό σύμβουλο επικοινωνίας ο οποίος το επικουρεί στα θέματα επικοινωνίας, σε στενή συνεργασία με την YET.

Επτά ομάδες έργου

Ο πρώτος αντιπρόεδρος, κ. Frans Timmermans, θα φροντίζει να εξασφαλίζει ότι όλες οι προτάσεις της Επιτροπής τηρούν τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Επίσης, ο ρόλος του θα είναι εποπτικός και θα προασπίζεται τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και το κράτος δικαίου σε όλες τις προτάσεις της Επιτροπής. Ως αναπληρωτής του προέδρου θα επιβλέπει τις σχέσεις της Επιτροπής με τα άλλα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και τα εθνικά κοινοβούλια. Θα συνεργάζεται, επομένως, με όλους τους επιτρόπους και ιδίως με την κ. Věra Jourová, επίτροπο αρμόδια για τη δικαιοσύνη, τους καταναλωτές και την ισότητα των φύλων, και τον κ. Δημήτρη Αβραμόπουλο, επίτροπο αρμόδιο για τη μετανάστευση, τις εσωτερικές υποθέσεις και την ιθαγένεια, λόγω της στενής τους σχέσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα και το κράτος δικαίου. Επιπλέον, ο πρόεδρος της Επιτροπής έχει ζητήσει από τον αντιπρόεδρο κ. Timmermans να τον συμβουλευτεί σε θέματα επίλυσης διαφορών επενδυτή-κράτους στις διαπραγματεύσεις για τη διατλαντική εμπορική και επενδυτική εταιρική σχέση (TTIP). Ο πρόεδρος διευκρίνισε ότι δεν θα υπάρχει ρήτρα επίλυσης διαφορών επενδυτή-κράτους στην TTIP αν δεν υπάρχει η σύμφωνη γνώμη του αντιπροέδρου.

Πρώτη φωτογραφία της Επιτροπής Juncker, που ανέλαβε τα καθήκοντά της την 1η Νοεμβρίου. Η φωτογραφία είναι από το κτίριο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο (Γαλλία) αμέσως μετά τον διορισμό της Επιτροπής με ψηφοφορία της Ολομέλειας στις 22 Οκτωβρίου.

Για να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι πόροι κατανέμονται σύμφωνα με τις πολιτικές προτεραιότητες της Επιτροπής και ότι όλες οι ενέργειες αποδίδουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, η αρμόδια για τον προϋπολογισμό και το ανθρώπινο δυναμικό αντιπρόεδρος, κ. Kristalina Georgieva, θα επιβλέπει όλες τις πρωτοβουλίες της Επιτροπής όσον αφορά τις επιπτώσεις τους στον προϋπολογισμό και το προσωπικό. Θα επιδιώξει να εκσυγχρονίσει περαιτέρω την ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση, μεταξύ άλλων μέσω της μεγαλύτερης αξιοποίησης των ψηφιακών τεχνολογιών. Αναλαμβάνει, επίσης, το καθήκον να αυξήσει το ποσοστό εκπροσώπησης των γυναικών σε θέσεις ανώτερων και μεσαίων στελεχών της Επιτροπής σε 40 % έως το τέλος της θητείας της.

Η Υπάτη Εκπρόσωπος για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, κ. Federica Mogherini, έχει επίσης θέση αντιπροέδρου στην Επιτροπή. Είναι αρμόδια για τον συντονισμό όλων των δραστηριοτήτων της Επιτροπής που αφορούν τις εξωτερικές σχέσεις: ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας και διαπραγματεύσεις για τη διεύρυνση· εμπόριο· διεθνής συνεργασία και ανάπτυξη· και ανθρωπιστική βοήθεια και διαχείριση κρίσεων. Για να αντεπεξέλθει στα απαιτητικά αυτά καθήκοντα, θα μπορεί να ζητά από τους συναδέλφους της στο Σώμα των Επιτρόπων να ενεργούν εξ ονόματός της στους τομείς των αρμοδιοτήτων τους, ώστε να μπορεί να επικεντρώνει τις προσπάθειές της στις τρέχουσες γεωπολιτικές προκλήσεις.

Οι άλλοι τέσσερις αντιπρόεδροι είναι αρμόδιοι για τους ακόλουθους τομείς:

- ▶ Andrus Ansip — ψηφιακή ενιαία αγορά,
- ▶ Maroš Šefčovič — ενεργειακή ένωση,
- ▶ Valdis Dombrovskis — ευρώ και κοινωνικός διάλογος,
- ▶ Jyrki Katainen — θέσεις εργασίας, ανάπτυξη, επενδύσεις και ανταγωνιστικότητα.

ΠΩΣ ΕΚΛΕΓΕΤΑΙ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ;

Πηγές: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο· ενοποιημένη έκδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, άρθρο 17 παράγραφος 7· δήλωση 11 προσαρτημένη στη Συνθήκη της Λισαβόνας.

Το πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2015

Με βάση τις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές του προέδρου, με τις 10 σαφείς προτεραιότητες, και τις νέες μεθόδους εργασίας, η Επιτροπή ενέκρινε το πρόγραμμα εργασίας για το 2015 στις 16 Δεκεμβρίου ⁽⁴⁾. Το πρόγραμμα αυτό ορίζει τις ενέργειες στις οποίες σκοπεύει να προβεί η Επιτροπή ώστε να υπάρξει πραγματική διαφορά στους τομείς της απασχόλησης, της ανάπτυξης και των επενδύσεων, και να αποκομίσουν πραγματικά οφέλη οι πολίτες. Το πρόγραμμα εργασίας μεταφράζει τις 10 προτεραιότητες του προέδρου στα πρώτα συγκεκριμένα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

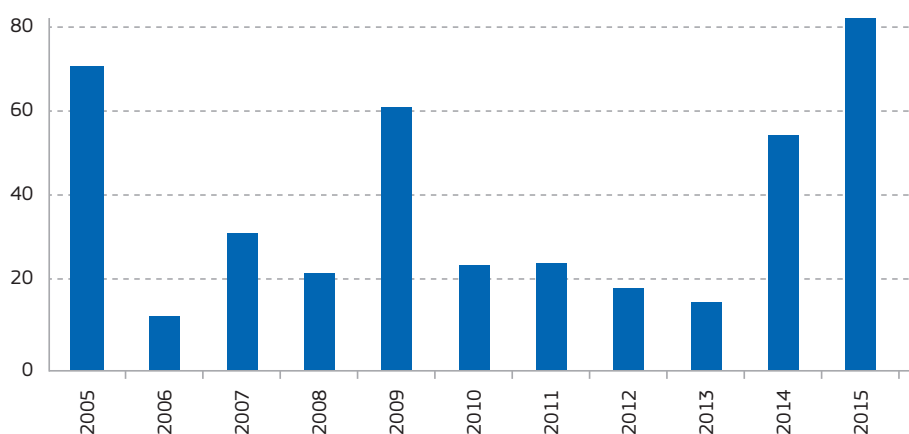
Το πρόγραμμα εργασίας περιλαμβάνει: 23 νέες πρωτοβουλίες που προτείνονται από την Επιτροπή Juncker, σύμφωνα με τις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές που παρουσιάστηκαν στο Κοινοβούλιο· 80 υφιστάμενες προτάσεις για τις οποίες η Επιτροπή προτείνει να αποσυρθούν ή να τροποποιηθούν για πολιτικούς ή τεχνικούς λόγους· και προτάσεις για τη μείωση της γραφειοκρατίας και την κατάργηση των κανονιστικών επιβαρύνσεων.

Η Επιτροπή δεσμεύτηκε κυρίως να επιτύχει τα ακόλουθα το 2015:

- ▶ Ένα επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη: πραγματοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στην πραγματική οικονομία ύψους 315 δισεκατ. ευρώ τουλάχιστον μέσα στα επόμενα τρία έτη. Το σχέδιο αυτό θα υποστηριχτεί και θα συμπληρωθεί από την ένωση των κεφαλαιαγορών, δημιουργώντας μια ενιαία αγορά κεφαλαίου.
- ▶ Μια φιλόδοξη δέσμη μέτρων για την ψηφιακή ενιαία αγορά: δημιουργία των προϋποθέσεων για μια δυναμική ψηφιακή οικονομία και κοινωνία συμπληρώνοντας το ρυθμιστικό περιβάλλον για τις τηλεπικοινωνίες, εκσυγχρονίζοντας τους κανόνες για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, απλοποιώντας τους κανόνες για τους καταναλωτές για τις διαδικτυακές και ψηφιακές αγορές τους, βελτιώνοντας την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και ενσωματώνοντας τη διάσταση της ψηφιοποίησης.
- ▶ Τη στρατηγική-πλαίσιο για μια ενεργειακή Ευρωπαϊκή Ένωση: στόχος θα είναι η εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού, η περαιτέρω ολοκλήρωση των εθνικών αγορών ενέργειας, η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, η απαλλαγή του ενεργειακού μείγματος από τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και η προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας για την υποστήριξη των στόχων ή των διαστάσεων αυτών.
- ▶ Μια πιο δίκαιη προσέγγιση της φορολογίας: ένα σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φορολογικής απάτης, μεταξύ άλλων με μέτρα σε επίπεδο ΕΕ για τη μετάβαση σ' ένα σύστημα βάσει του οποίου η χώρα στην οποία δημιουργούνται τα κέρδη θα είναι και η χώρα φορολόγησης, αυτόματα ανταλλαγή πληροφοριών για τις φορολογικές αποφάσεις και σταθεροποίηση των βάσεων υπολογισμού του φόρου εταιρειών.
- ▶ Ένα ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τη μετανάστευση: ανάπτυξη μιας νέας προσέγγισης για τη νόμιμη μετανάστευση ώστε να γίνει η ΕΕ ελκυστικός προορισμός για ταλέντα και δεξιότητες και να βελτιωθεί η διαχείριση της μετανάστευσης στην ΕΕ μέσω της καλύτερης συνεργασίας με τις χώρες που δεν ανήκουν στην ΕΕ, της αλληλεγγύης των κρατών μελών και της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων.
- ▶ Βαθύτερη ΟΝΕ: συνέχιση των προσπαθειών για την προώθηση της οικονομικής σταθερότητας και την προσέλκυση επενδυτών στην Ευρώπη.

Όσον αφορά την έλλειψη συνέχειας σε πολιτικό επίπεδο (τη λεγόμενη «αρχή της πολιτικής ασυνέχειας»), η Επιτροπή κατά την προετοιμασία του προγράμματος εργασίας μελέτησε 450 περίπου προτάσεις που αυτή τη στιγμή βρίσκονται στο στάδιο της απόφασης από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και πρότεινε την απόσυρση ή την τροποποίηση των 80 από αυτές. Ορισμένες προτείνονται να αποσυρθούν επειδή δεν ανταποκρίνονται στις προτεραιότητες της νέας Επιτροπής, παρότι σε πολλές περιπτώσεις η Επιτροπή παραμένει σταθερά προσηλωμένη στους στόχους οι οποίοι επιδιώκονται. Ωστόσο, οι προτάσεις δεν είναι χρήσιμες εάν απλά παραμένουν σε αδράνεια στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων ή εάν κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων έχουν αποδυναμωθεί σε τέτοιο βαθμό που δεν μπορούν πλέον να επιτύχουν τον αρχικό τους στόχο. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή θα προτείνει νέους, καλύτερους τρόπους επίτευξης των ίδιων στόχων. Η Επιτροπή ζήτησε τις απόψεις του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις προτάσεις αυτές πριν τις αποσύρει επισήμως.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΣΥΡΣΕΩΝ 2005–2015 (ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ 2015
ΟΠΩΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΟ 2015)

Σχετικά με τη μείωση της γραφειοκρατίας και την κατάργηση των κανονιστικών επιβαρύνσεων, το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2015 αντικατοπτρίζει τη δέσμευσή της για καλύτερη νομοθεσία, με βάση το πρόγραμμα βελτίωσης της καταλληλότητας του κανονιστικού πλαισίου που έχει στόχο τη μείωση της γραφειοκρατίας και την κατάργηση των κανονιστικών επιβαρύνσεων και τη συμβολή στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που θα ευνοεί τις επενδύσεις. Το Σώμα των Επιτρόπων προσδιόρισε μια σειρά προτάσεων και νομοθετικών μέσων που ήδη υπάρχουν και τα οποία πρόκειται να επανεξεταστούν και να τροποποιηθούν ώστε να λειτουργήσουν καλύτερα προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται και οι προσπάθειες απλούστευσης, όπως π.χ. όσον αφορά την κοινή γεωργική πολιτική.

Δέκα χρόνια επιτευγμάτων

Η Ευρώπη γνώρισε μια άνευ προηγουμένου περίοδο ανακατατάξεων και αλλαγών κατά τη διάρκεια της δεύτερης πενταετούς θτείας του κ. José Manuel Barroso ως προέδρου της Επιτροπής, η οποία ολοκληρώθηκε στις 31 Οκτωβρίου. Η πρώτη θτεία του, αν και ήταν επίσης πλούσια σε γεγονότα από θεσμική άποψη, ολοκληρώθηκε με τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισαβόνας τον Δεκέμβριο του 2009.

Ωστόσο, αν και η νέα αυτή Συνθήκη είχε ως αποτέλεσμα τη θεσμική σαφήνεια και σταθερότητα, η χρηματοπιστωτική κρίση που ξεκίνησε το 2007 εξελίχθηκε γρήγορα σε κρίση δημόσιου χρέους, οικονομική και κοινωνική κρίση, καταρρίπτοντας τα όρια μεταξύ ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών. Αντιμέτωπη με τις προκλήσεις αυτές, η Επιτροπή Barroso κατόρθωσε να κρατήσει την Ευρώπη ενωμένη, ανοικτή και πιο ισχυρή για το μέλλον: ενωμένη επειδή η Επιτροπή μπόρεσε όχι μόνο να διατηρήσει τη συνοχή της Ευρώπης, αλλά και να τη διευρύνει, παρά τις πιέσεις που ασκήθηκαν στα κράτη μέλη· ανοικτή επειδή δεσμεύτηκε μαζί με τους διεθνείς εταίρους της ΕΕ μέσω της ομάδας G20 για τον προσδιορισμό μιας συνολικής απάντησης που θα προωθεί το εμπόριο, στο εσωτερικό της Ένωσης και σε παγκόσμιο επίπεδο, ως μέσο ανάπτυξης και διατήρησης των δεσμεύσεων της προς τις αναπτυσσόμενες χώρες· και πιο ισχυρή επειδή οι αναγκαίες οικονομικές μεταρρυθμίσεις εφαρμόζονται πλέον σε όλη την Ευρώπη, σε συνδυασμό με την ενισχυμένη ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση, ιδίως στη ζώνη του ευρώ, με στόχο τον καλύτερο «εξοπλισμό» των οικονομιών της Ευρώπης απέναντι στην παγκοσμιοποίηση.

Η Επιτροπή Barroso —η θτεία της οποίας έληξε στις 31 Οκτωβρίου— παρουσία και των 28 επιτρόπων, με την ευκαιρία της εβδομαδιαίας συνεδρίασης του Σώματος στο κτίριο Berlaymont στις Βρυξέλλες (Βέλγιο).

Για να το κάνει αυτό, η Επιτροπή βασίστηκε σε κάτι που είναι μοναδικό στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ευρώπη σημαίνει αξίες. Αξίες όπως η ειρήνη, η θεμελιώδης αρχή της Ένωσης και ο λόγος για τον οποίο της απονεμήθηκε το Βραβείο Νομπέλ για την Ειρήνη το 2012. Αξίες όπως η ενότητα και η πολυμορφία, πολύτιμη πηγή δύναμης. Αξίες όπως η αλληλεγγύη, στην οποία βασίζεται η κοινωνική οικονομία της αγοράς της Ένωσης και η προστασία των απόρων. Η ΕΕ είναι κάτι πολύ περισσότερο από ένα οικονομικό πρόγραμμα· έχει πολιτική διάσταση, είναι μια κοινότητα πολιτισμών και κοινών αξιών και συμφερόντων. Κατά την περίοδο 2010-2014, η Επιτροπή, όπως και το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τα άλλα όργανα, εργάστηκε για να αποφευχθεί η κατάρρευση των οικονομιών της Ευρώπης. Η έλλειψη κανονιστικών ρυθμίσεων και εποπτείας των χρηματοοικονομικών αγορών επέτρεψαν την κερδοσκοπία και τις πιστωτικές «φούσκες». Οι επακόλουθες επιπτώσεις αποκάλυψαν ότι πολλά κράτη μέλη της ΕΕ ζούσαν πάνω από τις δυνάμεις τους και δεν ήταν ανταγωνιστικά. Και παρόλο που οι εθνικές οικονομίες είναι σε μεγάλο βαθμό αλληλεξαρτώμενες, η Ένωση δεν διέθετε το αναγκαίο ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης για να αποτρέψει ασύνετες πολιτικές ή για να διαχειριστεί την κρίση όταν ξέσπασε. Σήμερα, η ΕΕ προστατεύει τους πολίτες και τους φορολογουμένους μέσω αυστηρότερων κανονιστικών ρυθμίσεων που εγγυώνται τις καταθέσεις και υποχρεώνουν τις τράπεζες να λειτουργούν πιο υπεύθυνα. Και η Ένωση έκανε το, αδιανόητο πριν από την κρίση, αποφασιστικό βήμα να δημιουργήσει μια τραπεζική ένωση, με σκοπό ο χρηματοοικονομικός τομέας στην ΕΕ να γίνει ασφαλέστερος και υγιέστερος προς όφελος των πολιτών. Ως αποτέλεσμα, ο χρηματοπιστωτικός τομέας υπόκειται τώρα σε καλύτερες ρυθμίσεις και οι χρηματοπιστωτικές ρυθμιστικές αρχές διαθέτουν καλύτερα μέσα για την εποπτεία των τραπεζών, την αντιμετώπιση των δυσχερών οικονομικών εξελίξεων και την προστασία των καταθέσεων.

Εξώφυλλο του βιβλίου *Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2010-2014: απολογισμός του έργου μας*, το οποίο καταγράφει τις ενέργειες της δεύτερης Επιτροπής Barroso.

Η Ένωση δημιούργησε ένα σύστημα συλλογικής οικονομικής και δημοσιονομικής διακυβέρνησης σε επίπεδο ΕΕ, το οποίο διασφαλίζει ότι όλες οι κυβερνήσεις βάζουν τάξη στα οικονομικά τους, και τη διατηρούν, και ότι προβαίνουν στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις ώστε οι οικονομίες των κρατών μελών να γίνουν, και να παραμείνουν, ανταγωνιστικές. Το Ευρωσύστημα βγήκε από την κρίση αυτή ισχυρότερο, καθώς η ζώνη του ευρώ διευρύνθηκε αντί να συρρικνωθεί.

Η Επιτροπή χρησιμοποίησε όλα τα μέσα που είχε στη διάθεσή της για να διατηρήσει τις θέσεις απασχόλησης και να βοηθήσει όσους έχασαν τη δουλειά τους να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο οξύ πρόβλημα της ανεργίας των νέων. Υπήρξε συμφωνία για έναν νέο προϋπολογισμό της ΕΕ, ο οποίος δίνει ιδιαίτερο βάρος στις επενδύσεις που βοηθούν τα κράτη μέλη, τις περιφέρειες, τις εταιρείες και τους λαούς. Και για να τονωθεί περισσότερο η ανάπτυξη και να δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις απασχόλησης, άνοιξαν νέες αγορές σε όλη την ήπειρο, με την περαιτέρω ενίσχυση της ενιαίας αγοράς και την προώθηση των τεσσάρων ελευθεριών της, αλλά και σε όλο τον υπόλοιπο κόσμο, με τη διαπραγμάτευση φιλόδοξων παγκόσμιων εμπορικών συμφωνιών.

Πέρα από την άμεση διαχείριση της κρίσης, η Ένωση ανέπτυξε και εφαρμόζει ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο που θα συμβάλει στον εκσυγχρονισμό των οικονομιών της ΕΕ. Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» θέτει ρεαλιστικούς αλλά φιλόδοξους στόχους για την επάνοδο της ΕΕ σε τροχιά έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

Παρότι την τελευταία πενταετία η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση αποτελεί την κυριότερη πρόκληση, η Επιτροπή δεν έχει παραβλέψει και άλλες προκλήσεις που απασχολούν τους ευρωπαίους πολίτες.

Η Επιτροπή έχει αναλάβει μια σειρά πρωτοβουλιών ώστε να κατοχυρωθεί η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, να διασφαλιστεί η δυνατότητα επιλογών και ο θεμιτός ανταγωνισμός για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις και να αυξηθούν οι επενδύσεις σε υποδομές. Χάρη στην ενιαία αγορά, η Ένωση μπόρεσε να μειώσει ακόμη περισσότερο τα τέλη για τις υπηρεσίες περιαγωγής στην κινητή τηλεφωνία, να καθιερώσει δικαιότερες τιμές και περισσότερα δικαιώματα για τους ταξιδιώτες και τους καταναλωτές, να επιτύχει συμφωνία για το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και να βελτιώσει την προβολή των δυνατοτήτων απασχόλησης σε όλη την ΕΕ, ώστε η αναζήτηση θέσεων εργασίας σε άλλα κράτη μέλη να είναι ευκολότερη.

Όσον αφορά το κράτος δικαίου, η Επιτροπή παρενέβη τα τελευταία χρόνια σε ορισμένα κράτη μέλη για να διασφαλίσει την τήρηση των θεμελιωδών αυτών αρχών, καθώς και τον σεβασμό των ελευθεριών και των ατομικών δικαιωμάτων. Για τον σκοπό αυτό, έχουν προταθεί πιο συστηματικά και ισχυρά εργαλεία μέσω της πρωτοβουλίας «Κράτος δικαίου».

Σε έναν όλο και πιο παγκοσμιοποιημένο κόσμο, το μέγεθος μετράει. Η οικονομική κρίση, οι διαπραγματεύσεις για την κλιματική αλλαγή, ο προβληματισμός για την ενεργειακή ασφάλεια, η μετανάστευση, η Αραβική Άνοιξη, και πιο πρόσφατα η κρίση στην Ουκρανία και η υγειονομική κρίση με τον ιό Έμπολα, έδειξαν ότι η ΕΕ είναι αποτελεσματική μόνο όταν ενεργεί συλλογικά.

Η οικονομική κρίση έριξε τα φώτα της δημοσιότητας στην ΕΕ, αλλά επιβεβαίωσε επίσης την ικανότητά της να ασκεί επιρροή σε διεθνές επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση λειτούργησε ως διεθνές πρότυπο σε πολλούς τομείς και διαδραμάτισε πρωτεύοντα ρόλο σε διεθνή φόρουμ όπως οι σύνοδοι των G8/G7 και των G20, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου και τα Ηνωμένα Έθνη. Η Ένωση εδραίωσε, επίσης, μια ισχυρότερη ευρωπαϊκή παρουσία σε όλο τον κόσμο, καθώς και στην ίδια τη γειτονιά της. Και από την Αφρική έως την Ασία, από τη Λατινική Αμερική έως τον Ειρηνικό και την Καραϊβική, η ΕΕ ενίσχυσε τις πολιτικές της συνεργασίας και, παρά την κρίση, παρέμεινε ο μεγαλύτερος χορηγός βοήθειας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το Βραβείο Νομπέλ Ειρήνης το οποίο απονεμήθηκε στην ΕΕ το 2012 υπενθυμίζει σε όλους ότι ΕΕ σημαίνει ειρήνη, ελπίδα και σταθερότητα. Τίποτε από όλα αυτά δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένο και η ΕΕ θα πρέπει να εξακολουθήσει να συμβάλλει στην ανάδειξη των αξιών αυτών για πολλά χρόνια ακόμη.

Ο κ. Jean-Claude Juncker, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αποσίνει φόρο τιμής στον πρώην αντιπρόεδρο της Επιτροπής Jacques Barrot, ο οποίος απεβίωσε στις 3 Δεκεμβρίου. Το στιγμιότυπο είναι από την τελετή που πραγματοποιήθηκε εις μνήμην του J. Barrot στην έδρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες (Βέλγιο).

Περαιτέρω πρόοδος για την επίτευξη μια βαθιάς και ουσιαστικής οικονομικής και νομισματικής ένωσης

Η ομάδα εμπειρογνομώνων δημοσιεύει την τελική της έκθεση για το ταμείο απόσβεσης χρέους και τα ευρωομόλογα

Η τελική έκθεση της ομάδας εμπειρογνομώνων για το ταμείο απόσβεσης χρέους και τα ευρωομόλογα ⁽⁵⁾ υποβλήθηκε στην Επιτροπή στο τέλος Μαρτίου. Η Επιτροπή συγκρότησε την ομάδα εμπειρογνομώνων το 2013 για να εξετάσει τα πιθανά πλεονεκτήματα, τους κινδύνους, τις απαιτήσεις και τα εμπόδια μιας μερικής υποκατάστασης της εθνικής έκδοσης χρεογράφων μέσω κοινής έκδοσης υπό μορφή ταμείου απόσβεσης του χρέους και ευρωομολόγων.

Η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τόσο ένα ταμείο/σύμφωνο απόσβεσης χρέους όσο και τα ευρωομόλογα θα έχουν πλεονεκτήματα όσον αφορά τη σταθεροποίηση των αγορών δημόσιου χρέους, τη στήριξη της μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής και την προώθηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και ολοκλήρωσης. Ωστόσο, τα πλεονεκτήματα θα είναι συνδυασμένα με οικονομικούς, χρηματοπιστωτικούς και ηθικούς κινδύνους. Η ομάδα εμπειρογνομώνων συνιστά, πριν ληφθούν οποιεσδήποτε αποφάσεις σχετικά με συστήματα κοινής έκδοσης, να συγκεντρωθούν στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητα της μεταρρυθμισμένης οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Η ιδέα για ένα ταμείο απόσβεσης χρέους και για τα ευρωομόλογα προτάθηκε για πρώτη φορά στο σχέδιο στρατηγικής της Επιτροπής για μια βαθιά και ουσιαστική ΟΝΕ ⁽⁶⁾, το οποίο δημοσιεύτηκε τον Νοέμβριο του 2012. Με βάση την έκθεση των εμπειρογνομώνων, η Επιτροπή θα μελετήσει τον τρόπο με τον οποίο θα προωθήσει τα ζητήματα αυτά.

Καλύτερος συντονισμός των οικονομικών πολιτικών

Η σύνοδος κορυφής για το ευρώ τον Οκτώβριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο καλύτερος συντονισμός των οικονομικών πολιτικών είναι πολύ σημαντικό στοιχείο για την εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της ΟΝΕ και ζήτησε να συνεχιστούν οι προσπάθειες, σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή, για την ανάπτυξη στιβαρών μηχανισμών για τον καλύτερο συντονισμό της οικονομικής πολιτικής, τη σύγκλιση και την αλληλεγγύη. Η προσέγγιση αυτή επικροτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο ⁽⁷⁾, το οποίο δήλωσε ακόμη ότι στην άτυπη σύνοδο κορυφής τον Φεβρουάριο του 2015 το θέμα θα εξεταστεί εκ νέου με περισσότερες λεπτομέρειες. Στη συνέχεια, ο πρόεδρος της Επιτροπής, σε στενή συνεργασία με τον πρόεδρο της συνόδου κορυφής για το ευρώ, τον πρόεδρο της Ευρωομάδας και τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, θα υποβάλει την έκθεσή του το αργότερο στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου του 2015. Τα κράτη μέλη θα συμμετάσχουν ενεργά στις προπαρασκευαστικές εργασίες.

Συμμετοχή των πολιτών στη συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης

Στις 27 Μαρτίου διοργανώθηκε ο πρώτος πανευρωπαϊκός διάλογος με τους πολίτες στις Βρυξέλλες με τον οποίο ολοκληρώθηκε μια σειρά 51 διαλόγων με τους πολίτες που έγιναν και στα 28 κράτη μέλη με τη συμμετοχή του προέδρου της Επιτροπής κ. Barroso και 21 επιτρόπων⁽⁸⁾. Στην ειδική αυτή εκδήλωση, 150 συμμετέχοντες από όλους τους προηγούμενους διαλόγους με τους πολίτες αντάλλαξαν σκέψεις με τον πρόεδρο κ. Barroso και 10 επιτρόπους σε μια αυθεντική πανευρωπαϊκή συζήτηση.

Οι διάλογοι με τους πολίτες ξεκίνησαν τον Σεπτέμβριο του 2012, όταν η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση εξελίχθηκε σε κρίση εμπιστοσύνης προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, τους πολιτικούς ηγέτες της και τους θεσμούς της, καθώς και προς την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση γενικά. Στόχος ήταν να υπάρξει επαφή με τους πολίτες και να ακουστούν οι απόψεις τους. Η ιδέα βασίζεται στο μοντέλο των «συνεδριάσεων του δημαρχείου» κατά τη διάρκεια των οποίων πολιτικοί από την ΕΕ αλλά και πολιτικοί εθνικού και τοπικού επιπέδου ακούν τους πολίτες και συζητούν μαζί τους σχετικά με τα θέματα της ΕΕ.

Στο διάστημα των 18 μηνών που διήρκεσε η πρώτη σειρά διαλόγων, 17 000 πολίτες περίπου συμμετείχαν στις συζητήσεις που διοργανώθηκαν σε δημαρχεία, πανεπιστήμια, θέατρα και αγορές, ενώ 105 000 περίπου ήταν εκείνοι που συμμετείχαν ενεργά μέσω του διαδικτύου ή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Εκατομμύρια Ευρωπαίοι είδαν τους διαλόγους στην τηλεόραση ή διάβασαν γι' αυτούς στα μέσα ενημέρωσης.

Τι είπαν οι πολίτες;

Τα θέματα που συζητήθηκαν ήταν πολλά και διάφορα· ωστόσο, η οικονομική κατάσταση, οι κοινωνικές της επιπτώσεις και η απειλή για μια «χαμένη γενιά» αναφέρθηκαν σε όλες τις περιπτώσεις. Από τα δημοφιλέστερα ζητήματα ήταν η ελεύθερη κυκλοφορία, οι μακρόπνοες επενδύσεις στην εκπαίδευση και την έρευνα και η ανάγκη για ολοκληρωμένες προσεγγίσεις χάραξης πολιτικής.

Πολλοί ήταν οι πολίτες που υποστήριξαν ένθερμα ότι η οικονομική ολοκλήρωση πρέπει να συνοδεύεται από περισσότερη δημοκρατία. Επίσης, διεμήνυσαν σαφώς ότι η αλληλεγγύη και η ευθύνη πρέπει να συμβαδίζουν. Είτε προέρχονταν από κράτη μέλη που έχουν αντιμετωπίσει την κρίση είτε από χώρες που έχουν υπαχθεί σε πρόγραμμα⁽⁹⁾, όλοι τόνισαν ότι, για τους ίδιους, ΕΕ σημαίνει αλληλεγγύη. Τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ ήταν ένα ακόμη θέμα που κυριάρχησε.

Καθ' όλη τη διάρκεια της πρώτης σειράς διαλόγων, εννέα στους δέκα συμμετέχοντες, κατά μέσο όρο, εξέφρασαν την επιθυμία για περισσότερους άμεσους διαλόγους με τους πολιτικούς σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Η Επιτροπή Juncker θα αναπτύξει ακόμη περισσότερο και θα εφαρμόσει το νέο αυτό μέσο για να προσεγγίσει τους πολίτες και να τους προτρέψει να συμμετέχουν. Ειδικότερα, ο πρόεδρος κ. Juncker στις επιστολές ανάθεσης καθηκόντων προτρέπει όλα τα μέλη του Σώματος των Επιτρόπων να είναι πολιτικά ενεργοί στα κράτη μέλη και να συζητούν με τους πολίτες, να προβάλλουν και να αναλύουν το κοινό θεματολόγιο, να ακούν απόψεις και να εμπλέκουν τα ενδιαφερόμενα μέρη.

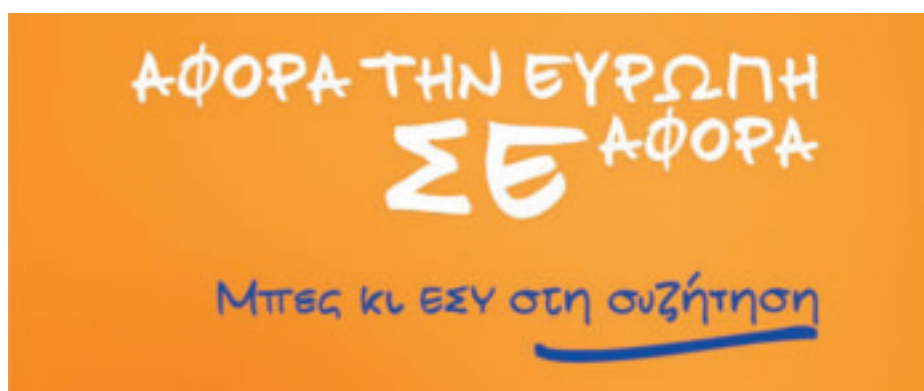
Ο κ. José Manuel Barroso, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έως τις 31 Οκτωβρίου, απευθύνεται στους συμμετέχοντες σε εργαστήριο κατά τον πανευρωπαϊκό διάλογο με τους πολίτες που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 27 Μαρτίου.

Το Ευρωπαϊκό Έτος των Πολιτών 2013 — Δραστηριότητες του 2014

Ο γενικός στόχος του Ευρωπαϊκού Έτους των Πολιτών 2013 ήταν να ευαισθητοποιήσει τους πολίτες και να τους γνωρίσει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που συνδέονται με την ιθαγένεια της ΕΕ, αλλά και να τους καλέσει να συμμετάσχουν στις συζητήσεις για το θέμα αυτό.

Η Επιτροπή εξακολούθησε να διαδίδει τα μηνύματα του Ευρωπαϊκού Έτους κατά το διάστημα πριν από τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τον Μάιο του 2014. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, δόθηκε ώθηση στον διάλογο σε όλα τα επίπεδα κυβέρνησης, κοινωνίας των πολιτών και επιχειρήσεων σε εκδηλώσεις και ομιλίες σε όλη την Ευρώπη, με στόχο να συζητηθεί η σπουδαιότητα τόσο της αντιπροσωπευτικής όσο και της συμμετοχικής δημοκρατίας στην ΕΕ και για να ενημερωθούν οι πολίτες σχετικά με τους καλύτερους τρόπους συμμετοχής στη δημοκρατική διαδικασία, με ιδιαίτερη έμφαση στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Επίσημη αφίσα της εκστρατείας
«Διάλογος με τους πολίτες —
2014».

Μια νέα αφήγηση για την Ευρώπη

Το 2013 και το 2014 η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή το πιλοτικό έργο «Μια νέα αφήγηση για την Ευρώπη»⁽¹⁰⁾. Η πρωτοβουλία αυτή, την οποία υποστήριξε το Κοινοβούλιο, έχει τις ρίζες της στην ομιλία του προέδρου κ. Barroso για την κατάσταση της Ένωσης το 2012, στην οποία ζήτησε να υπάρξει μια πραγματική συζήτηση με τους πολίτες για την εμβάθυνση της πολιτικής ένωσης. Ειδικότερα, ζήτησε από τον κόσμο του πολιτισμού, των επιστημών και της διανοήσεως να λάβουν ενεργό μέρος στη συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης και να μην επιτρέψουν να βρεθούν τα δημόσια πράγματα στα χέρια λαϊκίστικών και ριζοσπαστικών εθνικιστικών πολιτικών δυνάμεων.

Η νέα αφήγηση για την Ευρώπη γεννήθηκε ως πρωτοβουλία η οποία σχεδιάστηκε για να ακουστεί η φωνή των καλλιτεχνικών, πολιτιστικών, επιστημονικών και πνευματικών κοινοτήτων στη συζήτηση σχετικά με το μέλλον της ΕΕ, ώστε να συμβάλει στη σύνδεση του ευρέος κοινού με το εγχείρημα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μέσω των τεχνών και των επιστημών.

Για την υλοποίηση του έργου, η Επιτροπή συγκρότησε μια πολιτιστική επιτροπή από προσωπικότητες του πολιτισμού, του πνεύματος και των επιστημών. Η επιτροπή επιφορτίστηκε με το καθήκον να προετοιμάσει τρεις γενικές συνελεύσεις στις οποίες συναντήθηκαν διανοούμενοι που ενδιαφέρονται για τη διαδικασία αυτή. Στις συνελεύσεις αυτές συμμετείχαν 600 περίπου προσωπικότητες από τους χώρους αυτούς.

Οι απόψεις στις οποίες βασίζεται η νέα αφήγηση για την Ευρώπη διατυπώνονται στη διακήρυξη «Το πνεύμα και το σώμα της Ευρώπης»⁽¹¹⁾, η οποία εγκρίθηκε στο Βερολίνο την 1η Μαρτίου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

(1) Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (EPP), Προοδευτική Συμμαχία Σοσιαλιστών και Δημοκρατών (S&D), Ευρωπαίοι Συντηρητικοί και Μεταρρυθμιστές (ECR), Συμμαχία Φιλελευθέρων και Δημοκρατών για την Ευρώπη (ALDE), Ευρωπαϊκή Ενωτική Αριστερά / Αριστερά των Πρασίνων των Βόρειων Χωρών (GUE/NGL), Πράσινοι / Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία (Πράσινοι/EFA), Ευρώπη της Ελευθερίας και της Άμεσης Δημοκρατίας (EFDD).

(2) http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_el.pdf

(3) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 26 και 27 Ιουνίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).

(4) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2015: Νέο ξεκίνημα [COM(2014) 910].

(5) http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/governance/pdf/20140331_report_el.pdf

(6) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Σχέδιο στρατηγικής για μια βαθιά και ουσιαστική οικονομική και νομισματική ένωση: έναρξη συζήτησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο [COM(2012) 777].

(7) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 18 Δεκεμβρίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/146411.pdf).

(8) http://ec.europa.eu/citizens-dialogues/index_el.htm

(9) Ελλάδα, Πορτογαλία (έως τον Ιούνιο του 2014) και Κύπρος.

(10) Απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την έγκριση του προγράμματος εργασίας για το 2014 που αφορά τις συμβάσεις για το πιλοτικό έργο «Μια νέα αφήγηση για την Ευρώπη», η οποία υπέχει θέση απόφασης χρηματοδότησης [C(2014) 132].

Απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την έγκριση του προγράμματος εργασίας για το 2013 που αφορά τις συμβάσεις για το πιλοτικό έργο «Μια νέα αφήγηση για την Ευρώπη», η οποία υπέχει θέση απόφασης χρηματοδότησης [C(2013) 289].

Ένα πιλοτικό έργο είναι δράση που εμπίπτει στις αρμοδιότητες της Ένωσης και δεν απαιτεί βασική πράξη για να εφαρμοστεί. Τα πιλοτικά έργα είναι δράσεις πειραματικού χαρακτήρα που σχεδιάζονται για να διερευνήσουν τη σκοπιμότητα και τη χρησιμότητα μελλοντικών δράσεων που αναλαμβάνει η Ένωση. Η εφαρμογή τους δεν μπορεί να υπερβαίνει δύο διαδοχικά έτη.

(11) http://ec.europa.eu/debate-future-europe/new-narrative/pdf/declaration_el.pdf

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση: σελίδες 8, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 23, 25

Ευρωπαϊκή Ένωση / Shimera / Etienne Ansotte: σελίδα 21

Περαιτέρω βήματα προς την οικονομική, δημοσιονομική και τραπεζική ένωση

Το 2014 υπήρξε έτος προόδου. Η Πορτογαλία, ακολουθώντας το παράδειγμα της Ιρλανδίας, σημείωσε επαρκή οικονομική και διαρθρωτική πρόοδο ώστε να εξέλθει από το πρόγραμμα χρηματοδοτικής συνδρομής. Τα περισσότερα από τα άλλα κράτη μέλη σημείωσαν επίσης πρόοδο όσον αφορά τη μείωση ή την εξυγίανση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων τους και τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις τους. Δημιουργήθηκε τραπεζική ένωση για τη ζώνη του ευρώ, η οποία όμως είναι ανοιχτή σε όλα τα κράτη μέλη, με σκοπό την ενίσχυση της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα της, συμπεριλαμβανομένου ενός μηχανισμού ασφαλείας σε περίπτωση που χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα. Οι νομοθετικές αυτές διατάξεις εφαρμόζονται ειδικά στη ζώνη του ευρώ, η οποία απαιτεί δικούς της ειδικούς κανόνες λόγω του κοινού της νομίσματος. Στο πλαίσιο των εν λόγω κανόνων, τον Νοέμβριο, ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (ΕΕΜ) κατέστη αρμόδιος για την εποπτεία του τραπεζικού συστήματος στη ζώνη του ευρώ, με ιδιαίτερη έμφαση στις μεγαλύτερες τράπεζες.

Η Λετονία προσχώρησε στη ζώνη του ευρώ στις αρχές του 2014, ενώ η Λιθουανία ακολούθησε την 1η Ιανουαρίου 2015 και κατέστη το 19ο κράτος μέλος που χρησιμοποιεί ως νόμισμά του το ευρώ.

Επίσης, όσον αφορά την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, σημειώθηκε πρόοδος μέσω συμφωνίας για την ανταλλαγή πληροφοριών για φορολογικά θέματα.

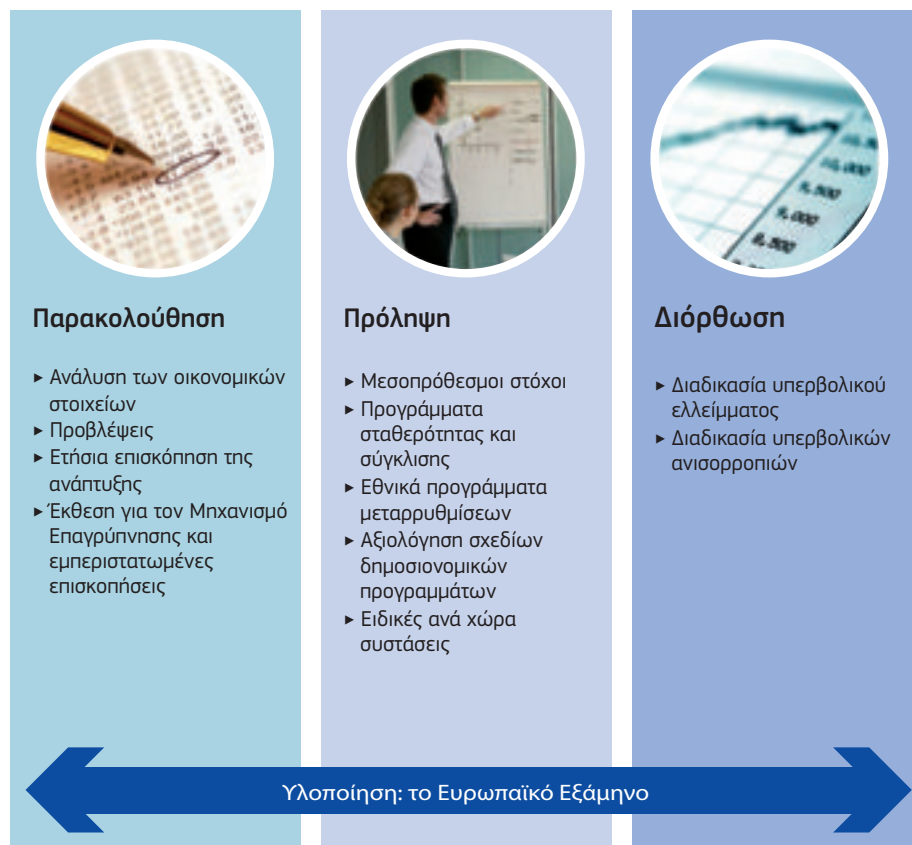
Η νέα έδρα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στη Φρανκφούρτη (Γερμανία)

Ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης και της ατζέντας της Ευρώπης για την ανάπτυξη

Το πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει σχεδιαστεί με στόχο την ανίχνευση, την πρόληψη και τη διόρθωση προβληματικών οικονομικών τάσεων, όπως το υπερβολικό χρέος, οι φούσκες ακινήτων ή οι ανισορροπίες του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, που μπορούν να ανακόψουν την ανάπτυξη και να θέσουν τις οικονομίες σε κίνδυνο.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΕ

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο είναι ο ετήσιος κύκλος συντονισμού της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ, ο οποίος εισήλθε στο τέταρτο έτος του το 2014. Κάθε έτος η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναλύει τις πολιτικές δημοσιονομικές και διαρθρωτικές μεταρρύθμισης κάθε κράτους μέλους, παρέχει καθοδήγηση και συστάσεις και παρακολουθεί την εφαρμογή τους. Έπειτα από ενδελεχή διαδικασία συζήτησης μεταξύ των κρατών μελών, οι συστάσεις της Επιτροπής εγκρίνονται για εφαρμογή αρχικά από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, στη συνέχεια εγκρίνονται επίσημα από τους υπουργούς των κρατών μελών κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, τέλος, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις πολιτικές που έχουν εγκρίνει. Στα τέλη του 2014 η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις για τον εξορθολογισμό της λειτουργίας του, ιδίως όσον αφορά πιθανούς τομείς βελτίωσης, όπως η διαφάνεια και η πολυπλοκότητα της χάραξης πολιτικής, και ο αντίκτυπός τους στην ανάπτυξη, τις ανισορροπίες και τη σύγκλιση. Η Επιτροπή προτίθεται να συζητήσει αυτά τα θέματα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο το 2015.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ: ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΪΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	Φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης και έκθεση για τον Μηχανισμό Επαγρύπνησης ΕΕΑ ΕΜΕ ΖΩΝΗ ΕΥΡΩ Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με τα σχέδια προϋπολογισμού	Χειμερινές οικονομικές προβλέψεις Διμερείς συναντήσεις με τα κράτη μέλη	Εαρινές οικονομικές προβλέψεις Διμερείς συναντήσεις με τα κράτη μέλη Ενιαίο έγγραφο ανάλυσης ανά κράτος μέλος (πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και ανισορροπιών) ΕΕΑ ΕΜΕ ΖΩΝΗ ΕΥΡΩ Η Επιτροπή προτείνει ειδικές ανά χώρα συστάσεις για τις δημοσιονομικές, οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές ΕΧΣ									
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ / ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	Οι υπουργοί Οικονομικών συζητούν τις γνώμες της Επιτροπής για τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων ΖΩΝΗ ΕΥΡΩ	Οι υπουργοί των κρατών μελών εγκρίνουν τα συμπεράσματα σχετικά με την ΕΕΑ και την ΕΜΕ. Οι ηγέτες της ΕΕ εγκρίνουν τους κύριους τομείς συντονισμού με βάση την ΕΕΑ και την ΕΜΕ. ΕΕΑ ΕΜΕ	Οι ηγέτες της ΕΕ εγκρίνουν τις οικονομικές προτεραιότητες με βάση την ΕΕΑ ΕΕΑ				Οι υπουργοί των κρατών μελών συζητούν τις ΕΧΣ	Οι ηγέτες της ΕΕ προσηγογράφουν τις τελικές ΕΧΣ ΕΧΣ				
ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ	Τα κράτη μέλη εγκρίνουν τους προϋπολογισμούς ΖΩΝΗ ΕΥΡΩ				Τα κράτη μέλη υποβάλλουν τα εθνικά μεταρρυθμιστικά προγράμματα (οικονομικές πολιτικές) και τα προγράμματα σταθερότητας ή σύγκλισης (για τις δημοσιονομικές πολιτικές)						Τα κράτη μέλη υποβάλλουν σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων + προγράμματα οικονομικής εταιρικής σχέσης (χώρες υπό ΔΥΕ) ΖΩΝΗ ΕΥΡΩ	
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ				Διάλογος για τις οικονομικές προτεραιότητες							Συζήτηση/ψήφισμα για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και τις ΕΧΣ ΕΧΣ	

ΔΥΕ: διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος

ΕΕΑ: ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης

ΕΜΕ: έκθεση για τον Μηχανισμό Επαγρύπνησης

ΕΧΣ: ειδικές ανά χώρα συστάσεις

Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2014

Η ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης σηματοδοτεί την έναρξη του ετήσιου κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Στο έγγραφο αυτό καθορίζονται οι σημαντικότερες προτεραιότητες της ΕΕ για το επόμενο έτος με στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Το Κοινοβούλιο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαδικασία αυτή διαμέσου του λεγόμενου οικονομικού διαλόγου. Τα κράτη μέλη σημείωσαν πρόοδο σε καθεμία από τις πέντε προτεραιότητες που είχε προσδιορίσει η Επιτροπή το 2013 και οι οποίες παρέμειναν σε γενικές γραμμές παρόμοιες για το 2014 ⁽¹⁾. Η πρόοδος μπορεί να συνοψιστεί στις ακόλουθες επικεφαλίδες.

Δημοσιονομική εξυγίανση

Έχει σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος και το μέσο δημοσιονομικό έλλειμμα στην ΕΕ και τη ζώνη του ευρώ αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω το τρέχον έτος, σε 3,0 % και 2,6 % αντίστοιχα. Επομένως, τόσο η ΕΕ όσο και η ζώνη του ευρώ τηρούν πλήρως το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης για πρώτη φορά αφότου ξέσπασε η κρίση, όταν το έλλειμμα κορυφώθηκε σχεδόν στο 7 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕγχΠ) το 2009. Ωστόσο, τα επίπεδα του χρέους εξακολουθούν να είναι υψηλά και θα κορυφωθούν το 2014/15, προτού αρχίσουν να μειώνονται. Η έγκαιρη λήψη μέτρων έδωσε στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να επιβραδύνουν τους ρυθμούς εξυγίανσης και να επικεντρωθούν περισσότερο στη βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων δαπανών και στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης σε όλα τα επίπεδα. Οι χώρες με μεγαλύτερα δημοσιονομικά περιθώρια θα πρέπει να τονώσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις και την κατανάλωση, ενώ οι μακροπρόθεσμες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία, τις μεταφορές, τα ενεργειακά και ευρυζωνικά δίκτυα, καθώς και στην προστασία του κλίματος πρέπει να προστατευτούν ώστε να μην πληγούν από τις δημοσιονομικές περικοπές. Το κέντρο βάρους της φορολογίας πρέπει να μετατοπιστεί από την εργασία στην κατανάλωση, στην ιδιοκτησία ή τη ρύπανση.

Αποκατάσταση της δανειοληψίας

Από τα μέσα του 2012 σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά την εξυγίανση του χρηματοπιστωτικού τομέα, ενώ παράλληλα μειώθηκαν σημαντικά οι εντάσεις στην αγορά. Οι προσπάθειες της ΕΕ για οικοδόμηση της τραπεζικής ένωσης θα ενισχύσουν την ικανότητα των τραπεζών να διαχειρίζονται τους κινδύνους στο μέλλον. Ωστόσο, θα πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες βραχυπρόθεσμα, ώστε να μειωθούν τα υψηλά επίπεδα ιδιωτικού χρέους (π.χ. με τη θέσπιση ή τη βελτίωση των καθεστώτων αφερεγγυότητας επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων), να προετοιμαστούν οι τράπεζες για νέες κεφαλαιακές απαιτήσεις και δοκιμασίες προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress tests) και να διευκολυνθεί η πρόσβαση των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση. Μετά τις δοκιμασίες προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων των τραπεζών το 2014, τον Νοέμβριο η ΕΚΤ κατέστη η ενιαία εποπτική αρχή. Με την έκδοση του κανονισμού για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (ΕΜΕ) ⁽²⁾ τον Ιούλιο, οι δύο πυλώνες της τραπεζικής ένωσης έχουν πλέον δημιουργηθεί.

Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα

Σε ολόκληρη την Ευρώπη παρατηρείται σημαντική προσπάθεια επανεξισορρόπησης μετά την κρίση, με στροφή προς μια ανάπτυξη που στηρίζεται περισσότερο στις εξαγωγές. Ωστόσο, το άνοιγμα των αγορών προϊόντων και υπηρεσιών στον ανταγωνισμό προχωρά αργά, ειδικότερα όσον αφορά την αγορά ενέργειας και τα νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα. Τα συστήματα έρευνας χρειάζεται επίσης να εκσυγχρονιστούν.

Απασχόληση και κοινωνικές εξελίξεις

Τα κράτη μέλη έχουν σημειώσει πρόοδο όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας τους, γεγονός που μακροπρόθεσμα αναμένεται να βοηθήσει στην ένταξη περισσότερων ατόμων στο εργατικό δυναμικό. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην αύξηση της ενεργού στήριξης και της κατάρτισης των ανέργων —μεταξύ άλλων με τη βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και την καθιέρωση εγγυήσεων για τους νέους— και στον εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών συστημάτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να παρακολουθούν την εξέλιξη των μισθών ώστε να στηρίζουν τόσο την ανταγωνιστικότητα όσο και την εγχώρια ζήτηση και να μεριμνούν ώστε τα συστήματα κοινωνικής προστασίας να καλύπτουν τα πιο ευάλωτα μέλη της κοινωνίας.

Η κοινή έκθεση για την απασχόληση, που συνοδεύει την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, αναλύει τις τάσεις και τις προκλήσεις στην απασχόληση και στον κοινωνικό τομέα και παρουσιάζει τα μέτρα πολιτικής που έχουν θεσπίσει τα κράτη μέλη για να υπάρξει βελτίωση στους τομείς της απασχόλησης και των κοινωνικών επιδόσεων. Περιλαμβάνει επίσης τον πίνακα επιδόσεων με βασικούς δείκτες για την απασχόληση και τον κοινωνικό τομέα, οι οποίοι έχουν εισαχθεί για να ενισχυθεί η κοινωνική διάσταση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, μέσω της καλύτερης κατανόησης της αγοράς εργασίας και των κοινωνικών εξελίξεων που διακυβεύονται.

Δημόσια διοίκηση

Αρκετά κράτη μέλη προσπαθούν να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα τους, μεταξύ άλλων βελτιώνοντας τη συνεργασία μεταξύ των διάφορων επιπέδων διακυβέρνησης. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στη στροφή προς τις ηλεκτρονικές δημόσιες υπηρεσίες και στη μείωση της γραφειοκρατίας.

Η ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2014 διατυπώνει επίσης συστάσεις για την εμβάθυνση της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Προκειμένου να ενισχυθεί η εθνική ανάληψη ευθύνης για την υλοποίηση των ενωσιακών ειδικών ανά χώρα συστάσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώκουν την ενεργότερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων, των κοινωνικών εταίρων και των πολιτών στη διαδικασία αυτή, ώστε να εξασφαλίζουν ότι οι σημαντικές μεταρρυθμίσεις γίνονται κατανοητές και αποδεκτές. Τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ πρέπει να αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στον συντονισμό των κυριότερων μεταρρυθμίσεων, ιδίως εκείνων που αφορούν τις αγορές εργασίας και προϊόντων, προτού οι μεταρρυθμίσεις αυτές εγκριθούν σε εθνικό επίπεδο. Επίσης, είναι αναγκαίο τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν καλύτερα τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις τις οποίες τους απευθύνει η Επιτροπή κάθε άνοιξη.

Ειδικές ανά χώρα συστάσεις

Τον Ιούνιο η Επιτροπή πρότεινε σειρά συστάσεων οικονομικής πολιτικής ⁽³⁾ στα επιμέρους κράτη μέλη, με στόχο την ενίσχυση της ανάκαμψης που άρχισε πριν από έναν χρόνο. Οι συστάσεις βασίζονται σε λεπτομερή ανάλυση της κατάστασης σε κάθε χώρα και παρέχουν οδηγίες σχετικά με τον τρόπο τόνωσης της ανάπτυξης, αύξησης της ανταγωνιστικότητας και δημιουργίας θέσεων εργασίας κατά την περίοδο 2014-2015.

Το 2014 η έμφαση μετατοπίστηκε από την αντιμετώπιση των επειγόντων προβλημάτων που προκάλεσε η κρίση προς την ενίσχυση των προϋποθέσεων για βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας και απασχόληση στο πλαίσιο μιας οικονομίας που εξέρχεται από την κρίση.

Το 2014 διατυπώθηκαν συστάσεις όσον αφορά 26 χώρες (με εξαίρεση την Ελλάδα και την Κύπρο, οι οποίες εφάρμοζαν προγράμματα οικονομικής προσαρμογής). Στις συστάσεις αποτυπώνεται η πρόοδος που έχει σημειωθεί από τον γύρο συστάσεων του 2013, ο οποίος έχει φέρει θετικά αποτελέσματα. Ωστόσο, πρέπει να συνεχιστούν περαιτέρω διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις των οικονομιών της Ένωσης, με στόχο ιδίως:

- ▶ την αντιμετώπιση της υψηλής ανεργίας, της ανισότητας και της φτώχειας,
- ▶ τη στροφή προς φορολόγηση φιλική προς την εργασία,
- ▶ την τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων,

- την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών,
- τον περιορισμό του χρέους.

Η δέσμη των ειδικών ανά χώρα συστάσεων (ΕΧΣ) για το 2014 εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Ιούλιο.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2015

	ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ				ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ		ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ					ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ					
	Υγιή δημόσια οικονομικά	Συνταξιοδοτικά συστήματα και συστήματα υγείας	Φορολογικό πλαίσιο	Φορολογία	Τραπεζικός τομέας και πρόσβαση στη χρηματοδότηση	Αγορά κατοικίας	Βιομηχανίες δικτύου	Ανταγωνισμός στον τομέα των υπηρεσιών	Δημόσιες υπηρεσίες και ευφυείς κανονιστικές ρυθμίσεις	Ε&Α και καινοτομία	Αποδοτικότητα των πόρων	Συμμετοχή στην αγορά εργασίας	Ενεργητική πολιτική για την αγορά εργασίας	Μηχανισμοί διαμόρφωσης των μισθών	Κατάμηση της αγοράς εργασίας	Εκπαίδευση και κατάρτιση	Φτώχεια και κοινωνική ένταξη
ΒΕΛΓΙΟ																	
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ																	
ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ																	
ΔΑΝΙΑ																	
ΓΕΡΜΑΝΙΑ																	
ΕΣΘΟΝΙΑ																	
ΙΡΛΑΝΔΙΑ																	
ΙΣΠΑΝΙΑ																	
ΓΑΛΛΙΑ																	
ΚΡΟΑΤΙΑ																	
ΙΤΑΛΙΑ																	
ΛΕΤΟΝΙΑ																	
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ																	
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ																	
ΟΥΓΓΑΡΙΑ																	
ΜΑΛΤΑ																	
ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ																	
ΑΥΣΤΡΙΑ																	
ΠΟΛΩΝΙΑ																	
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ																	
ΡΟΥΜΑΝΙΑ																	
ΣΛΟΒΕΝΙΑ																	
ΣΛΟΒΑΚΙΑ																	
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ																	
ΣΟΥΗΔΙΑ																	
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ																	

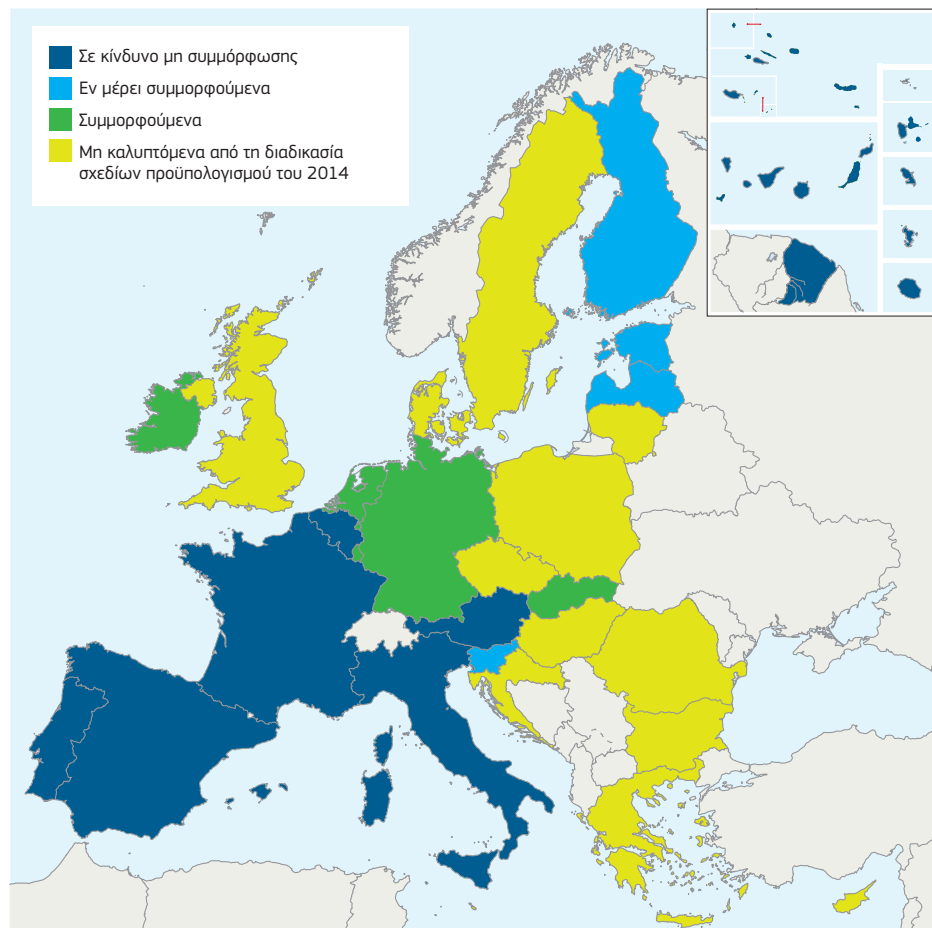
Σημείωση: Ειδικές ανά χώρα συστάσεις για το 2014-2015, που πρότεινε η Επιτροπή στις 2 Ιουνίου 2014. Η Ελλάδα και η Κύπρος θα πρέπει να εφαρμόσουν τις δεσμεύσεις που ανέλαβαν στο πλαίσιο των προγραμμάτων χρηματοδοτικής βοήθειας ΕΕ/ΔΝΤ. Οι συστάσεις για την Πορτογαλία εξαρτώνται από την έξοδο από το πρόγραμμα. Για περισσότερες πληροφορίες βλ.: http://ec.europa.eu/europe2020/index_eL.htm

Αξιολόγηση των σχεδίων προϋπολογισμού της ζώνης του ευρώ

Σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς κανόνες οικονομικής διακυβέρνησης ⁽⁴⁾ (το «δίπτυχο»), οι κυβερνήσεις της ζώνης του ευρώ πρέπει να υποβάλλουν στην Επιτροπή έως τα μέσα Οκτωβρίου τα σχέδια προϋπολογισμού τους για το επόμενο έτος. Τούτο αποσκοπεί στον καλύτερο συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών μεταξύ των χωρών που έχουν ως κοινό νόμισμά τους το ευρώ και απορρέει από το γεγονός ότι η οικονομική πολιτική αναγνωρίζεται από τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως «θέμα κοινού ενδιαφέροντος». Στη συνέχεια, η Επιτροπή προβαίνει σε δύο αξιολογήσεις: διατυπώνει γνώμη σχετικά με το σχέδιο κάθε χώρας και πραγματοποιεί γενική αξιολόγηση της δημοσιονομικής κατάστασης και των προοπτικών για τη ζώνη του ευρώ στο σύνολό της. Ωστόσο, τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ διατηρούν την πλήρη αρμοδιότητα όσον αφορά τον εθνικό τους προϋπολογισμό.

ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Κάθε χρόνο τα κράτη μέλη που έχουν ως νόμισμα το ευρώ υποβάλλουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχέδια δημοσιονομικού προγράμματος. Η Επιτροπή εξετάζει τα σχέδια ώστε να διασφαλιστεί ότι η οικονομική πολιτική μεταξύ των εν λόγω μελών είναι συντονισμένη και ότι όλα τηρούν τους κανόνες της οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων ταξινομούνται ως συμμορφούμενα, εν μέρει συμμορφούμενα ή ευρισκόμενα σε κίνδυνο μη συμμόρφωσης.

Η Επιτροπή ολοκλήρωσε την αξιολόγηση των σχεδίων προϋπολογισμού 16 κρατών της ζώνης του ευρώ για το 2015, με έμφαση στη συμμόρφωσή τους προς τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Για πέντε χώρες (Γερμανία, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες και Σλοβακία) κρίθηκε ότι τα σχέδια πληρούσαν τις διατάξεις του Συμφώνου (συμμορφούμενα), ενώ για τέσσερις χώρες (Εσθονία, Λετονία, Σλοβενία και Φινλανδία) διαπιστώθηκε ότι τα σχέδια ήταν ως επί το πλείστον σύμφωνα με τις διατάξεις (εν μέρει συμμορφούμενα). Για επτά χώρες (Βέλγιο, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Μάλτα, Αυστρία και Πορτογαλία), στη γνώμη της η Επιτροπή επισήμανε τον κίνδυνο μη συμμόρφωσης. Η Επιτροπή κάλεσε τις δύο τελευταίες ομάδες χωρών να λάβουν τα αναγκαία μέτρα, στο πλαίσιο της εθνικής διαδικασίας προϋπολογισμού, για να εξασφαλίσουν ότι ο προϋπολογισμός του 2015 συνάδει με το Σύμφωνο.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο κίνδυνος της μη συμμόρφωσης έχει επιπτώσεις για πιθανές ενέργειες στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος. Στις περιπτώσεις του Βελγίου, της Γαλλίας και της Ιταλίας, η Επιτροπή αποφάσισε να επανεξετάσει την κατάσταση τον Μάρτιο του 2015. Η επανεξέταση αυτή θα πραγματοποιηθεί υπό το πρίσμα της οριστικοποίησης των νόμων για τον προϋπολογισμό και της αναμενόμενης εξειδίκευσης του προγράμματος διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που ανήγγειλαν οι αρχές των χωρών αυτών στις επιστολές τους προς την Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2014. Τα τρία συγκεκριμένα κράτη μέλη έχουν δεσμευτεί σε ανώτατο κυβερνητικό επίπεδο να προχωρήσουν στη θέσπιση και εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με ευνοϊκές συνέπειες για την αύξηση των ρυθμών ανάπτυξης έως τις αρχές του 2015. Τα μέτρα αυτά αναμένεται να έχουν αντίκτυπο στη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα.

Έγκαιρος εντοπισμός των οικονομικών κινδύνων

Στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών (DMA) αναλύεται η οικονομία των 28 κρατών μελών κάθε χρόνο. Με τον τρόπο αυτό προσδιορίζονται οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι και προτείνονται έγκαιρα διορθωτικά μέτρα. Για τα κράτη μέλη που επωφελούνται από προγράμματα χρηματοδοτικής συνδρομής, η εποπτεία αυτή ασκείται στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους. Το 2014 τα εν λόγω κράτη ήταν η Ελλάδα, η Κύπρος, η Πορτογαλία και η Ρουμανία.

Το 2014 η Επιτροπή δημοσίευσε τα συμπεράσματά της σχετικά με τις εμπεριστατωμένες επισκοπήσεις της οικονομίας 17 κρατών μελών, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Σημείωσε ότι η οικονομική ανάκαμψη κερδίζει έδαφος, μολονότι οι προκλήσεις παραμένουν. Μεταξύ των προκλήσεων που έχουν προσδιοριστεί συγκαταλέγονται οι εκτεταμένες εξωτερικές υποχρεώσεις σε ορισμένες οικονομίες, τα συνεχιζόμενα μεγάλα πλεονάσματα τρεχουσών συναλλαγών, που αντανakλούν την υποτονική εγχώρια ζήτηση σε μερικές χώρες, και η ανταγωνιστικότητα του κόστους για τις χώρες που συνήθιζαν να καταγράφουν τα μεγαλύτερα ελλείμματα τρεχουσών συναλλαγών και για εκείνες που αντιμετωπίζουν μεγάλες απώλειες μεριδίων στις εξαγωγικές αγορές. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι 14 από τα εξεταζόμενα κράτη μέλη αντιμετώπιζαν ανισορροπίες, και σε τρεις από τις χώρες αυτές (Κροατία, Ιταλία και Σλοβενία) οι ανισορροπίες κρίθηκαν υπερβολικές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξακολουθήσουν να αντιμετωπίζουν τις ανισορροπίες αυτές ώστε να μειωθούν τα υψηλά επίπεδα ανεργίας σε πολλά μέρη της Ευρώπης. Όσον αφορά τη δημοσιονομική εξυγίανση, οι φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις επιβεβαίωσαν τον Νοέμβριο ότι η μείωση των ελλειμμάτων της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να συνεχιστεί. Οι δείκτες ελλείμματος προς το ΑΕγχΠ τόσο στην ΕΕ όσο και στη ζώνη του ευρώ παρουσίασαν περαιτέρω μείωση το 2014, αν και βραδύτερη σε σχέση με το 2013. Η υψηλότερη τιμή των δεικτών αυτών το 2015 αναμένεται να φτάσει στο 88,3 % και 94,8 % αντίστοιχα.

Ως επόμενο βήμα, η Επιτροπή δημοσίευσε, τον Νοέμβριο, την ετήσια έκθεση για τον Μηχανισμό Επαγρύπνησης (ΕΜΕ) ⁽⁵⁾, που αποτέλεσε το σημείο εκκίνησης του τέταρτου ετήσιου κύκλου της ΔΜΑ, ο οποίος θα συνεχιστεί το 2015 με τη διεξοδική εξέταση 16 κρατών μελών.

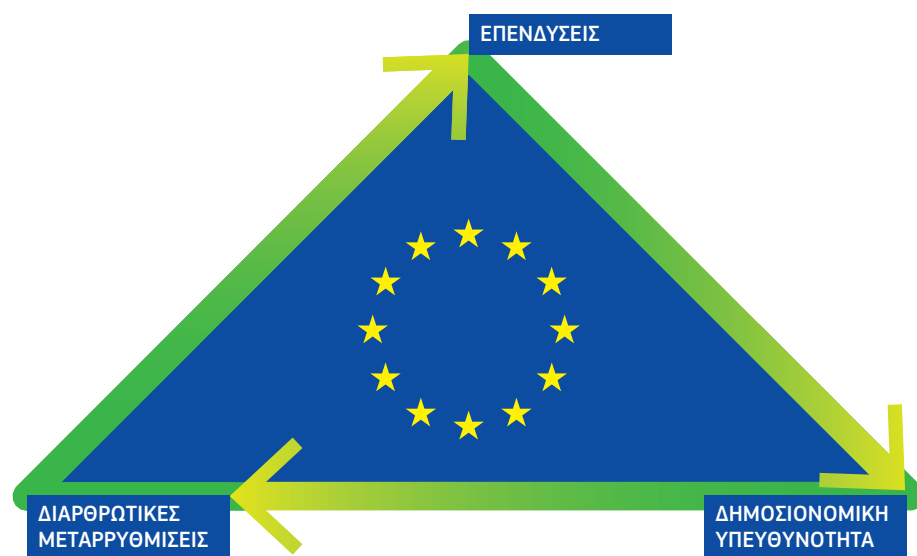
Η ΕΜΕ περιλαμβάνει μια σειρά βοηθητικών δεικτών οι οποίοι είναι χρήσιμοι για την ερμηνεία του πίνακα αποτελεσμάτων. Από το 2013 οι βοηθητικοί δείκτες καλύπτουν επίσης ορισμένους κοινωνικούς δείκτες, των οποίων η ανάλυση αναμένεται να συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση του κοινωνικού κόστους των ανισορροπιών στις διαφορετικές μορφές τους, καθώς και της απαιτούμενης προσαρμογής. Οι εν λόγω κοινωνικοί δείκτες αφορούν, για παράδειγμα, το ποσοστό των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό ή το μερίδιο των ατόμων (ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού) που ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας.

Οικονομικές προτεραιότητες μετά το 2014

Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2015

Η ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2015 ⁽⁶⁾, που δημοσιεύτηκε από την Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2014, είχε ως επίκεντρο την επαναφορά της Ευρώπης σε σταθερή τροχιά δημιουργίας βιώσιμων θέσεων εργασίας και οικονομικής ανάπτυξης. Η επισκόπηση στηρίζεται στη δυναμική που δημιουργήθηκε από την άφιξη μιας νέας Επιτροπής, με ένα φιλόδοξο πρόγραμμα για απασχόληση, ανάπτυξη, δικαιοσύνη και δημοκρατικές αλλαγές. Ως μέρος της προσέγγισης αυτής, η Επιτροπή συνέστησε την εφαρμογή οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής που βασίζεται σε τρεις κύριους πυλώνες: τόνωση των επενδύσεων, ανανέωση της δέσμευσης για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και επιδίωξη της δημοσιονομικής υπευθυνότητας.

ΤΟ ΛΕΓΟΜΕΝΟ «ΕΝΑΡΕΤΟ ΤΡΙΓΩΝΟ», ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΜΠΕΡΙΕΧΕΙ ΤΟ ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ ΤΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Ο κ. Valdis Dombrovskis, αντιπρόεδρος της Επιτροπής αρμόδιος για το ευρώ και τον κοινωνικό διάλογο από την 1η Νοεμβρίου, στη συνέντευξη Τύπου για την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης της ΕΕ 2015. Κτίριο Berlaymont, Βρυξέλλες (Βέλγιο), 28 Νοεμβρίου.

Εξορθολογισμός του Εξαμήνου

Η Επιτροπή πρότεινε επίσης τον εξορθολογισμό και την ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, προσδίδοντάς του μεγαλύτερη εστίαση και πιο πολιτικό ρόλο με βάση τους τρεις πυλώνες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης. Ένα πιο στοχοθετημένο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο αναμένεται να ενισχύσει την κοινωνική οικονομία της αγοράς και να αυξήσει την αποτελεσματικότητα του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ μέσω αυξημένης λογοδοσίας και μεγαλύτερης ανάληψης ευθύνης εκ μέρους όλων των φορέων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων. Ο νέος κύκλος της ευρωπαϊκής οικονομικής πολιτικής θα απλοποιήσει επίσης τη διαδικασία και θα μειώσει τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων από τα κράτη μέλη, καθιστώντας ταυτόχρονα τη διαδικασία πιο ανοικτή και πολυμερή.

Ο κ. Jyrki Katainen, αντιπρόεδρος της Επιτροπής αρμόδιος για τις θέσεις εργασίας, την ανάπτυξη, τις επενδύσεις και την ανταγωνιστικότητα (αριστερά), και ο κ. Pierre Moscovici, επίτροπος αρμόδιος για τις οικονομικές και δημοσιονομικές υποθέσεις, τη φορολογία και τα τελωνεία (δεξιά), οι οποίοι αμφότεροι ανέλαβαν τα καθήκοντά τους την 1η Νοεμβρίου, σε κοινή συνέντευξη Τύπου που έδωσαν σχετικά με τις φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις για την περίοδο 2014-2016. Βρυξέλλες (Βέλγιο), 4 Νοεμβρίου.

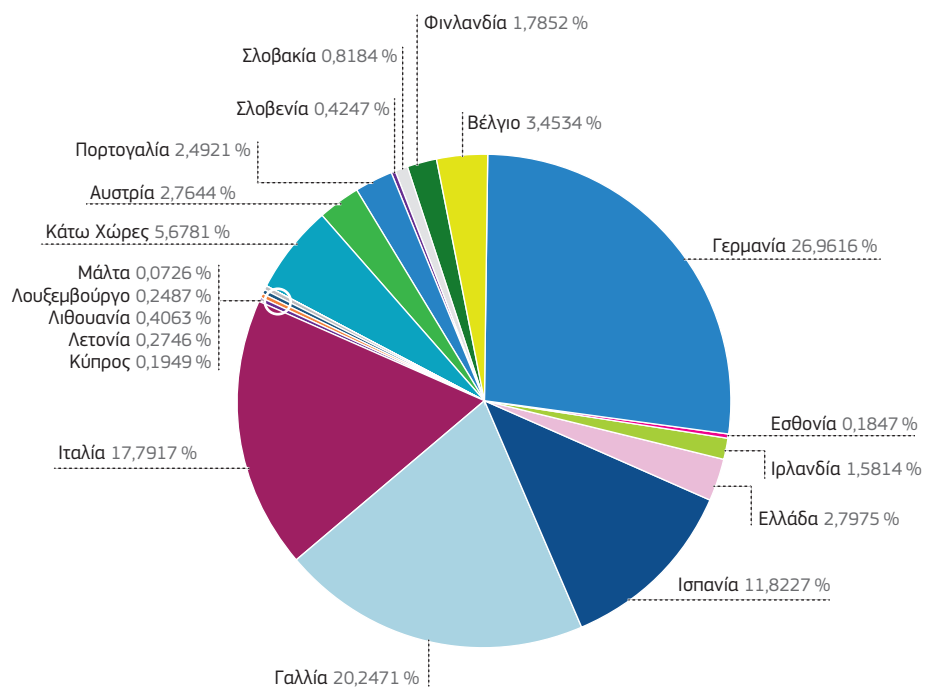
Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ) είναι ο μόνιμος μηχανισμός επίλυσης κρίσεων για τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Ο ΕΜΣ εκδίδει χρεωστικούς τίτλους με σκοπό τη χρηματοδότηση δανείων και άλλων μορφών χρηματοδοτικής συνδρομής για τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ.

Τον Δεκέμβριο του 2010 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έλαβε την απόφαση που οδήγησε στη δημιουργία του ΕΜΣ και τον Φεβρουάριο του 2012 τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ υπέγραψαν διακυβερνητική Συνθήκη για τη θέσπιση του ΕΜΣ. Στη συνέχεια, ο ΕΜΣ εγκαινιάστηκε στις 8 Οκτωβρίου 2012. Η Λετονία, που προσχώρησε στη ζώνη του ευρώ τον Ιανουάριο του 2014, κατέστη τον Μάρτιο το 18ο μέλος του ΕΜΣ.

Ο ΕΜΣ είναι διακυβερνητικός οργανισμός διεθνούς δημοσίου δικαίου, με έδρα το Λουξεμβούργο. Διαθέτει εγγεγραμμένο κεφάλαιο συνολικού ύψους 701,9 δισεκατ. ευρώ, με καταβεβλημένο κεφάλαιο (ύψους 80,2 δισεκατ. ευρώ) και δεσμευμένο καταβλητέο κεφάλαιο (ύψους 621,7 δισεκατ. ευρώ). Η μέγιστη δανειοδοτική ικανότητα του ΕΜΣ ανέρχεται σε 500 δισεκατ. ευρώ και μέτοχοί του είναι όλα τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΕΜΣ

Η Λετονία προσχώρησε στη ζώνη του ευρώ το 2014· η Λιθουανία ακολουθεί το 2015 ως το 19ο κράτος μέλος της ζώνης του ευρώ

Παρά τους πολλούς καταστροφολόγους, η ζώνη του ευρώ εξακολούθησε να σταθεροποιείται και να υποδέχεται νέα μέλη το 2014. Την 1η Ιανουαρίου η Λετονία κατέστη η 18η χώρα της ζώνης του ευρώ. Η μετάβαση της Λετονίας στο ευρώ πραγματοποιήθηκε ομαλά και με επιτυχία και αποτέλεσε αντικείμενο παρακολούθησης ανά τακτά χρονικά διαστήματα, μέσω έρευνας του Έκτακτου Ευρωβαρόμετρου της Επιτροπής έως το τέλος της διπλής κυκλοφορίας στις 14 Ιανουαρίου. Την ημέρα εκείνη περισσότερες από εννέα στις 10 πληρωμές με μετρητά στα καταστήματα πραγματοποιήθηκαν μόνο σε ευρώ. Αυτή η δυναμική της μετάβασης στο ευρώ διατηρήθηκε με την έκδοση από το Συμβούλιο της αναγκαίας απόφασης για την υιοθέτηση του ευρώ από τη Λιθουανία την 1η Ιανουαρίου 2015 ⁽⁷⁾, με αποτέλεσμα να καταστεί η χώρα το 19ο μέλος της ζώνης του ευρώ. Το Συμβούλιο καθόρισε τη μόνιμη τιμή μετατροπής σε 3,45280 λιθουανικά λίτας ανά ευρώ. Η τιμή αυτή αντιστοιχούσε στην ισχύουσα κεντρική ισοτιμία του λίτας στον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών της ΕΕ. Η απόφαση ελήφθη στις 23 Ιουλίου 2014, έπειτα από ομόθυμη έγκριση από το Κοινοβούλιο στις 16 Ιουλίου και από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του στις 26 και 27 Ιουνίου, με βάση τις συστάσεις της Επιτροπής και της ΕΚΤ.

Ο κ. Rimantas Šadžius, υπουργός Οικονομικών της Λιθουανίας, στην εκδήλωση για τον εορτασμό της διεύρυνσης της ζώνης του ευρώ με την είσοδο της Λιθουανίας την 1η Ιανουαρίου 2015. Βρυξέλλες (Βέλγιο), 23 Ιουλίου.

338 εκατομμύρια Ευρωπαίοι στη ζώνη του ευρώ — ισχυρότεροι χάρη στο ευρώ

Περισσότερο από 10 έτη μετά την εισαγωγή των τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ, το Ευρωσύστημα έχει αρχίσει να εκδίδει μια δεύτερη σειρά τραπεζογραμμάτων, γνωστή ως σειρά «Ευρώπη». Η σειρά περιέχει μια προσωπογραφία της Ευρώπης —προσώπου της ελληνικής μυθολογίας από την οποία προέρχεται το όνομα της ηπείρου— στο ολόγραμμα και το υδατογράφημα.

Ένα νέο τραπεζογραμμάτιο των 10 ευρώ τέθηκε σε κυκλοφορία στις 23 Σεπτεμβρίου. Πρόκειται για το δεύτερο τραπεζογραμμάτιο της σειράς «Ευρώπη», που εισάγεται μετά το τραπεζογραμμάτιο των 5 ευρώ. Η ΕΚΤ έλαβε διάφορα μέτρα για να στηρίξει περαιτέρω την προσαρμογή των μηχανημάτων επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων, παρέχοντας στους κατασκευαστές νέα τραπεζογραμμάτια των 10 ευρώ αρκετό χρονικό διάστημα πριν από την εισαγωγή τους στην κυκλοφορία και εντείνοντας τη συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Τα μέτρα αυτά συνέβαλαν στην ομαλή εισαγωγή του νέου τραπεζογραμμάτιου.

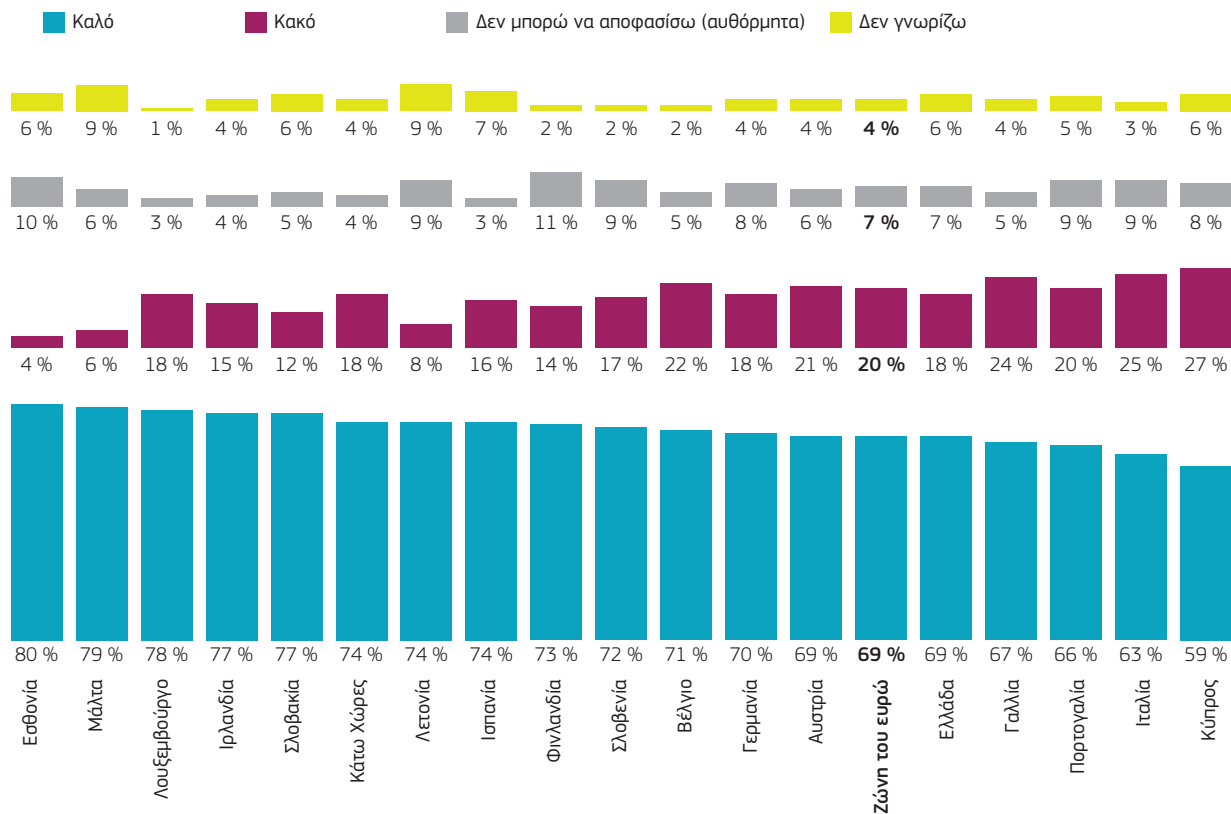
Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κίβδηλεια ⁽⁸⁾, βλ. κεφάλαιο 4.

Αποτελέσματα της έρευνας του Ευρωβαρόμετρου: κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ, Οκτώβριος

Η μεγάλη πλειονότητα, περίπου το 69 %, των ερωτηθέντων σε όλη τη ζώνη του ευρώ θεωρεί επίσης ότι το ευρώ είναι καλό για την ΕΕ. Αν και η πλειονότητα των ερωτηθέντων συμφωνεί σε κάθε χώρα, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ

Στάση απέναντι στο ευρώ: απαντήσεις από το κοινό στις χώρες της ζώνης του ευρώ στην ερώτηση «Γενικά, θεωρείτε ότι [...] το ευρώ είναι καλό ή κακό για την ΕΕ;»

Χρηματοδοτική συνδρομή: λεπτομέρειες προγραμμάτων

Οι ευρωπαϊκοί μηχανισμοί χρηματοδοτικής συνδρομής παρέχουν στήριξη στα κράτη μέλη της ΕΕ που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και ως εκ τούτου διατηρούν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της ΕΕ και της ζώνης του ευρώ. Η χρηματοδοτική συνδρομή συνδέεται με μακροοικονομικούς όρους. Τα προγράμματα προσαρμογής που δρομολογήθηκαν και εφαρμόστηκαν έχουν επιφέρει σημαντικά οφέλη στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη όσον αφορά τη σταθερότητα, την ανάπτυξη, τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, με αποτέλεσμα την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και, στην περίπτωση των κρατών που εξήλθαν με επιτυχία από τα προγράμματα, την επιστροφή σε κανονικές συνθήκες δανειοδότησης στις κεφαλαιαγορές.

Ελλάδα

Από τον Μάιο του 2010 τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) παρέχουν χρηματοδοτική στήριξη στην Ελλάδα μέσω προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, στο πλαίσιο της ραγδαίας επιδείνωσης των συνθηκών χρηματοδότησης της χώρας.

Στόχος είναι να στηριχτούν οι προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης για να αποκατασταθεί η δημοσιονομική βιωσιμότητα και να υλοποιηθούν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, προκειμένου να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και να τεθούν έτσι οι βάσεις για διατηρήσιμη οικονομική ανάπτυξη και δημιουργία θέσεων εργασίας.

Για την αποδέσμευση κάθε δόσης προς την Ελλάδα στο πλαίσιο κάθε χρηματοδοτικού μηχανισμού απαιτείται η έγκριση τόσο από την Ευρωομάδα και το διοικητικό συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ), όσο και από το εκτελεστικό συμβούλιο του ΔΝΤ, αντίστοιχα. Πριν από τη λήψη της απόφασης αυτής, το προσωπικό της Επιτροπής, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ διεξάγει κοινές αποστολές επιθεώρησης στην Ελλάδα με σκοπό την παρακολούθηση της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων του προγράμματος. Το 2014 η πέμπτη δόση του προγράμματος χρηματοδοτικής στήριξης ανήλθε σε 9,9 δισεκατ. ευρώ συνολικά από το ΕΤΧΣ και το ΔΝΤ και καταβλήθηκε τμηματικά σε πολλές δόσεις, κατά την περίοδο από τον Ιούλιο έως τον Αύγουστο. Μετά τη θετική γνώμη που εξέφρασε η Ευρωομάδα στις 8 Δεκεμβρίου, στις 9 Δεκεμβρίου η Ελλάδα ζήτησε επισήμως δίμηνη τεχνική παράταση του προγράμματος, καθώς και χορήγηση πιστωτικού ορίου με ενισχυμένους όρους στο πλαίσιο του ΕΜΣ μετά την οριστική λήξη του προγράμματος. Η Ευρωομάδα επικρότησε τις πρόσφατες θετικές εξελίξεις στην ελληνική οικονομία και την πρόοδο των ελληνικών αρχών στην αντιμετώπιση των εκκρεμών ζητημάτων με σκοπό την ολοκλήρωση της πέμπτης επανεξέτασης.

ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ (ΣΕ ΔΙΣΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)

Οι εκταμιεύσεις του παρελθόντος						
1ο πρόγραμμα		Κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ		ΔΝΤ	Σύνολο	
1η εκταμίευση		18 Μαΐου 2010	14,5	12 Μαΐου 2010	5,5	20,0
2η εκταμίευση		13 Σεπτεμβρίου 2010	6,5	14 Σεπτεμβρίου 2010	2,5	9,0
3η εκταμίευση		19 Ιανουαρίου 2011	6,5	21 Δεκεμβρίου 2010	2,5	9,0
4η εκταμίευση		16 Μαρτίου 2011	10,9	16 Μαρτίου 2011	4,1	15,0
5η εκταμίευση		15 Ιουλίου 2011	8,7	13 Ιουλίου 2011	3,3	12,0
6η εκταμίευση		14 Δεκεμβρίου 2011	5,8	7 Δεκεμβρίου 2011	2,2	8,0
1ο πρόγραμμα — Συνολικές εκταμιεύσεις			52,9		20,1	73,0
2ο πρόγραμμα		ΕΤΧΣ ⁽¹⁾		ΔΝΤ	Σύνολο	
1η εκταμίευση	1η δόση ⁽²⁾	12 Μαρτίου, 10 Απριλίου και 25 Απριλίου 2012	29,7	19 Μαρτίου 2012	1,649	
	2η δόση ⁽³⁾	12 Μαρτίου, 10 Απριλίου και 25 Απριλίου 2012	4,9			
	3η δόση	19 Μαρτίου 2012	5,9			
	4η δόση	10 Απριλίου 2012	3,3			
	5η δόση ⁽⁴⁾	19 Απριλίου 2012	25,0			
	6η δόση	10 Μαΐου 2012	4,2			
	7η δόση	28 Ιουνίου 2012	1,0			
	Σύνολο		74,0			
2η εκταμίευση	1η δόση ⁽⁵⁾	17 και 19 Δεκεμβρίου 2012	34,3	16 Ιανουαρίου 2013	3,24	
	2η δόση	31 Ιανουαρίου 2013	2,0			
	3η δόση	28 Φεβρουαρίου 2013	2,8			
	4η δόση	3 Μαΐου 2013	2,8			
	5η δόση ⁽⁶⁾	31 Μαΐου 2013	7,2			
	Σύνολο		49,1			
3η εκταμίευση	1η δόση	17 Μαΐου 2013	4,2	6 Ιουνίου 2013	1,73	
	2η δόση	25 Ιουνίου 2013	3,3			
	Σύνολο		7,5			
4η εκταμίευση	1η δόση	31 Ιουλίου 2013	2,5	2 Αυγούστου 2013	1,71	
	2η δόση	18 Δεκεμβρίου 2013	0,5			
	Σύνολο		3,0			
5η εκταμίευση	1η δόση	28 Απριλίου 2014	6,3	5 Ιουνίου 2014	3,41	
	2η δόση	9 Ιουλίου 2014	1,0			
	3η δόση	14 Αυγούστου 2014	1,0			
	Σύνολο		8,3			
2ο πρόγραμμα — Συνολικές εκταμιεύσεις μέχρι Νοέμβριο 2014			141,9		11,74	153,6
1ο και 2ο πρόγραμμα — Συνολικές εκταμιεύσεις μέχρι Νοέμβριο 2014			194,8		31,8	226,6

Επισημαίνεται ότι ορισμένα αριθμητικά στοιχεία έχουν στρογγυλοποιηθεί και, κατά συνέπεια, τα σύνολα ενδέχεται να μην αντιστοιχούν στα ακριβή ποσά που περιέχονται στις σειρές και τις στήλες.

⁽¹⁾ Ο παρών πίνακας δεν περιλαμβάνει 35 δισεκατ. ευρώ σε τίτλους του ΕΤΧΣ που παραδόθηκαν στην ΕΚΤ στις 7 Μαρτίου 2012 ως εξασφάλιση, ώστε η ΕΚΤ να συνεχίσει να δέχεται ομόλογα με διαβάθμιση επιλεκτικής πτώχευσης του Ελληνικού Δημοσίου για δραστηριότητες νομισματικής χρηματοδότησης. Οι τίτλοι ΕΤΧΣ ελευθερώθηκαν από την ΕΚΤ στις 25 Ιουλίου 2012.

⁽²⁾ Διευκόλυνση PSI, τίτλοι ΕΤΧΣ.

⁽³⁾ Δεδουλευμένοι τόκοι PSI, τίτλοι ΕΤΧΣ.

⁽⁴⁾ Ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, τίτλοι ΕΤΧΣ.

⁽⁵⁾ Περιλαμβάνει την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών.

⁽⁶⁾ Ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, τίτλοι ΕΤΧΣ.

Πορτογαλία

Τον Ιούνιο η Πορτογαλία εξήλθε με επιτυχία από το οικείο τριετές πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής, όπως είχε προγραμματιστεί και χωρίς προκαθορισμένη προληπτική πιστωτική διευκόλυνση. Το πρόγραμμα περιλάμβανε την εφαρμογή φιλόδοξου μεταρρυθμιστικού προγράμματος και συνέβαλε στην αποκατάσταση της οικονομικής ανάπτυξης και της εμπιστοσύνης των επενδυτών στο κράτος. Η κυβέρνηση της Πορτογαλίας αποφάσισε να εξέλθει από το πρόγραμμα χωρίς να έχει εκταμιευθεί το πλήρες ποσό της συνδρομής, δηλ. πριν καταβληθεί η τελευταία δόση του δανείου ΕΕ/ΔΝΤ.

Η αποστολή προσωπικού της Επιτροπής, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ στο πλαίσιο της (μη ολοκληρωμένης) 12ης και τελικής επανεξέτασης του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής έληξε τον Μάιο. Το γενικό συμπέρασμα της τελικής αποστολής ήταν ότι, παρά τις εξαιρετικά δύσκολες περιστάσεις, η εφαρμογή του προγράμματος κατά τα τελευταία τρία έτη ήταν αρκετά επιτυχής, με τη σημαντική βελτίωση των δημόσιων οικονομικών, τη σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα και την επαναφορά της οικονομίας σε τροχιά ανάκαμψης.

Κατά τα τρία προηγούμενα έτη το υψηλό έλλειμμα του εξωτερικού ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της Πορτογαλίας μεταβλήθηκε σε πλεόνασμα, το έλλειμμα του προϋπολογισμού μειώθηκε κατά το ήμισυ και περισσότερο και η πρόσβαση στις αγορές τίτλων δημόσιου χρέους σημείωσε αισθητή πρόοδο. Επιπλέον, παρατηρήθηκε στην Πορτογαλία μέτρια οικονομική ανάκαμψη, η οποία βασίστηκε στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και σε υγιέστερα δημόσια οικονομικά, με παράλληλη μείωση της ανεργίας.

Η Πορτογαλία παραμένει σήμερα υπό εποπτεία μετά το πρόγραμμα έως ότου εξοφληθεί τουλάχιστον το 75 % της οικονομικής συνδρομής που έχει λάβει. Στόχος της εποπτείας μετά το πρόγραμμα είναι να μετρηθεί, εντέλει, η ικανότητα της Πορτογαλίας να αποπληρώσει τα ανεξόφλητα δάνεια στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης (ΕΜΧΣ) και στο ΕΤΧΣ. Στο πλαίσιο της εποπτείας μετά το πρόγραμμα, η Επιτροπή, σε συνεργασία με την ΕΚΤ, θα πραγματοποιεί τακτικές αποστολές επιθεώρησης στο συγκεκριμένο κράτος μέλος με σκοπό την ανάλυση των οικονομικών, δημοσιονομικών και χρηματοπιστωτικών εξελίξεων και θα υποβάλλει εξαμηνιαίες αξιολογήσεις με ενδεχόμενες συστάσεις για περαιτέρω μέτρα, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ (ΣΕ ΔΙΣΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)

Αναθεώρηση του προγράμματος	Ημερομηνία	Δόση (συνολική)	ΕΜΧΣ (σε δισεκατ. ευρώ)	ΕΤΧΣ (σε δισεκατ. ευρώ)	ΔΝΤ (σε δισεκατ. ευρώ)	Σύνολο	Κατά προσέγγιση ημερομηνία εκταμίευσης
Έγκριση	2ο τρίμηνο 2011	1	6,5	5,9	6,3	18,7	Ιούνιος 2011
1n	3ο τρίμηνο 2011	2	7,6	—	4,0	11,6	Σεπτέμβριος 2011
2n	4ο τρίμηνο 2011	3	1,5	3,7	2,9	8,1	Δεκέμβριος 2011
3n	1ο τρίμηνο 2012	4	4,5	5,2	5,2	14,9	Απρίλιος 2012
4n	2ο τρίμηνο 2012	5	—	2,6	1,5	4,1	Ιούλιος 2012
5n	3ο τρίμηνο 2012	6	2,0	0,8	1,5	4,3	Οκτώβριος 2012
6n	4ο τρίμηνο 2012	7	—	0,8	0,8	1,6	Ιανουάριος 2013
7n	1ο τρίμηνο 2013	8	—	2,1	0,7	2,8	Απρίλιος 2013
8n	2ο τρίμηνο 2013	9	—	1,8	1,0	2,8	Νοέμβριος 2013
9n	3ο τρίμηνο 2013		—	1,9	0,9	2,8	
10n	4ο τρίμηνο 2013	10	1,8	—	0,9	2,7	Φεβρουάριος 2014
11n	1ο τρίμηνο 2014	11	—	1,2	0,9	2,5	Απρίλιος 2014
		12	0,4	—			Νοέμβριος 2014
12n	2ο τρίμηνο 2014	—	1,7 (Ακυρώθηκε)	—	0,9 (Ακυρώθηκε)	2,6 (Ακυρώθηκε)	
Σύνολο			24,3	26	26,6	76,9	

Επισημαίνεται ότι ορισμένα αριθμητικά στοιχεία έχουν στρογγυλοποιηθεί, και, κατά συνέπεια, τα σύνολα ενδέχεται να μην αντιστοιχούν στα ακριβή ποσά που περιέχονται στις σειρές και τις στήλες.

Κύπρος

Έπειτα από αίτημα της Κύπρου τον Ιούνιο του 2012, η Επιτροπή, η ΕΚΤ και το ΔΝΤ συμφώνησαν πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής με τις κυπριακές αρχές τον Απρίλιο του 2013. Το πρόγραμμα εκτείνεται στην περίοδο 2013-2016. Η χρηματοδοτική δέσμη θα καλύψει έως και 10 δισεκατ. ευρώ, από τα οποία ο ΕΜΣ θα διαθέσει έως και 9 δισεκατ. ευρώ, ενώ το ΔΝΤ αναμένεται να συνεισφέρει 1 περίπου δισεκατ. ευρώ.

Μετά την τέταρτη επισκόπηση της προόδου, το πρόγραμμα της Κύπρου παρέμεινε στη σωστή πορεία, παρά τις σημαντικές προκλήσεις που πρέπει ακόμη να αντιμετωπιστούν. Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του πρώτου τριμήνου του 2014 υπερέβη κατά πολύ τις προβλέψεις, γεγονός που αντανάκλα καλύτερη από την προβλεπόμενη πορεία των εσόδων και συνετή εκτέλεση του προϋπολογισμού. Σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά την ανακεφαλαιοποίηση και την εξυγίανση του τομέα των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και την εφαρμογή από τις τράπεζες των οικείων σχεδίων αναδιάρθρωσης. Χάρη στην πρόοδο αυτή κατέστη δυνατή η σημαντική χαλάρωση των εγχώριων περιορισμών πληρωμών, σύμφωνα με τον χάρτη πορείας της κυβέρνησης. Οι αρχές έλαβαν επίσης μέτρα για την εφαρμογή του οικείου φιλόδοξου προγράμματος διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Η τελευταία αποστολή για το 2014 ήταν η πέμπτη αποστολή επανεξέτασης, τον Ιούλιο. Η σημαντική καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της αποστολής οφειλόταν στην αργοπορημένη έκδοση αποτελεσματικού νόμου για τις κατασχέσεις. Μετά την ακύρωση σειράς νομοσχεδίων που θα είχαν καταστήσει αναποτελεσματικό τον νέο νόμο για τις κατασχέσεις, η αποστολή επανεξέτασης ολοκληρώθηκε και η εκταμίευση ποσού ύψους 350 εκατ. ευρώ από τον ΕΜΣ πραγματοποιήθηκε στα μέσα Δεκεμβρίου.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ (ΣΕ ΔΙΣΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)

Επανεξέταση	Ημερομηνία ⁽¹⁾	ΕΜΣ	ΔΝΤ	Σύνολο
— ⁽²⁾	—	2,0	0,1	2,1
— ⁽²⁾	—	1,0	—	1,0
1n	4ο τρίμηνο 2013	1,5	0,1	1,6
2n	1ο τρίμηνο 2014	0,1	0,1	0,2
3n	2ο τρίμηνο 2014	0,2	0,1	0,2
4n	3ο τρίμηνο 2014	0,6	0,1	0,7
5n ⁽³⁾	1ο τρίμηνο 2015	0,4	0,1	0,4
6n	2ο τρίμηνο 2015	—	—	—
7n	3ο τρίμηνο 2015	—	—	—
8n	4ο τρίμηνο 2015	—	—	—
9n	1ο τρίμηνο 2016	—	—	—
10n	2ο τρίμηνο 2016	—	—	—
Συνολικές εκταμιεύσεις		5,7	0,5	6,2

Επισημαίνεται ότι ορισμένα αριθμητικά στοιχεία έχουν στρογγυλοποιηθεί, και, κατά συνέπεια, τα σύνολα ενδέχεται να μην αντιστοιχούν στα ακριβή ποσά που περιέχονται στις σειρές και τις στήλες.

⁽¹⁾ Αναφέρεται στην περίοδο προχρηματοδότησης από δημόσια κεφάλαια.

⁽²⁾ Οι δύο πρώτες εκταμιεύσεις παρασχέθηκαν κατά την έναρξη του προγράμματος, πριν από τις επανεξετάσεις.

⁽³⁾ Ενώ η εκταμίευση του ΕΜΣ σε σχέση με την 5η επανεξέταση έλαβε χώρα τον Δεκέμβριο του 2014, εκείνη του ΔΝΤ αναβλήθηκε.

Ισπανία

Το πρόγραμμα για τον χρηματοπιστωτικό τομέα της Ισπανίας ολοκληρώθηκε με επιτυχία τον Ιανουάριο, έπειτα από 18 μήνες λειτουργίας.

Το πρόγραμμα πέτυχε τον διττό στόχο της αποκατάστασης και της μεταρρύθμισης του χρηματοπιστωτικού τομέα της Ισπανίας και, με τον τρόπο αυτό, συνέβαλε στη δημιουργία σταθερής βάσης για οικονομική ανάκαμψη.

Οι ισπανικές χρηματοπιστωτικές αγορές σταθεροποιήθηκαν, οι τράπεζες διαθέτουν αυξημένη ρευστότητα και διατηρούν καλή κατάσταση φερεγγυότητας, οι καταθέσεις αυξάνονται, η πρόσβαση στις αγορές χρηματοδότησης βελτιώνεται και η αναδιάρθρωση των τραπεζών έχει ήδη προχωρήσει σημαντικά. Επιπλέον, έχει ενισχυθεί αισθητά το πλαίσιο διακυβέρνησης, καθώς και το ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο του τραπεζικού τομέα, με αποτέλεσμα τη διασφάλιση ότι δεν θα επαναληφθούν οι ανεύθυνες πρακτικές που οδήγησαν στην κρίση.

Ωστόσο, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ισπανία παραμένουν σημαντικές. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, η δημοσιονομική εξυγίανση και οι προσπάθειες για μείωση του πολύ υψηλού ακόμη ποσοστού ανεργίας πρέπει να συνεχιστούν.

Οι πρόσφατες οικονομικές και χρηματοπιστωτικές εξελίξεις επιβεβαιώνουν τις θετικές τάσεις της σταθεροποίησης, η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη ήδη κατά τα δύο τελευταία έτη. Εντούτοις, θα πρέπει να διατηρηθεί η επαγρύπνηση, καθώς η συνολικότερη οικονομική κατάσταση παραμένει εύθραυστη και οι μεγάλες ανισορροπίες από την προ της κρίσης περίοδο και οι σχετικές προκλήσεις άσκησης πολιτικής στην αγορά εργασίας και πέραν αυτής εξακολουθούν να είναι σημαντικές. Η πλήρης, έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος μεταρρυθμίσεων και η περαιτέρω ενίσχυσή του, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο, είναι ύψιστης σημασίας και συχνά απαιτεί την από κοινού συμμετοχή των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης, καθώς και τη στενή παρακολούθηση των αποτελεσμάτων των μεταρρυθμίσεων.

Μετά την έξοδο από το πρόγραμμα, η παρακολούθηση της οικονομίας της Ισπανίας και του χρηματοπιστωτικού της τομέα συνεχίζεται στο πλαίσιο της εποπτείας μετά το πρόγραμμα.

Σε απάντηση στο αίτημα που διατύπωσε τον Ιούνιο του 2012, η Ισπανία έλαβε χρηματοδοτική συνδρομή ύψους 41,3 δισεκατ. ευρώ από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ μέσω του ΕΤΧΣ. Στη συνέχεια, η συνδρομή αναλήφθηκε από τον ΕΜΣ.

Ιρλανδία

Από το 2011 έως τα τέλη του 2013 η ΕΕ και το ΔΝΤ παρείχαν χρηματοδοτική συνδρομή στην Ιρλανδία. Τον Δεκέμβριο του 2013 η Ιρλανδία ολοκλήρωσε με επιτυχία το οικείο πρόγραμμα χρηματοδοτικής συνδρομής, με την εκπλήρωση σε σημαντικό βαθμό της μεγάλης πλειονότητας των όρων πολιτικής στο πλαίσιο του προγράμματος και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στο κράτος και στις τράπεζες.

Η Ιρλανδία αποτελεί σήμερα αντικείμενο εποπτείας μετά το πρόγραμμα έως ότου εξοφληθεί τουλάχιστον το 75 % της οικονομικής συνδρομής που έχει λάβει.

Συνολικά, οι προοπτικές για την Ιρλανδία συνέχισαν να βελτιώνονται μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος που στήριξαν η ΕΕ και το ΔΝΤ, αν και εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις. Στο πλαίσιο της γενικής υποχώρησης των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων, η ζήτηση για ιρλανδικά στοιχεία ενεργητικού από ιδιώτες επενδυτές είναι σημαντική, ενώ οι αρχές επανέρχονται στην κανονική δανειοδότηση από την αγορά. Η οικονομική ανάκαμψη και η υποχώρηση του ονομαστικού δημοσιονομικού ελλείμματος συνεχίζονται, ενώ οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και οι μεταρρυθμίσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα σημειώνουν πρόοδο. Ωστόσο, το υψηλό χρέος του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα επιβραδύνει την ανάκαμψη, ιδίως όσον αφορά την ιδιωτική κατανάλωση.

Προληπτικό πρόγραμμα του ισοζυγίου πληρωμών για τη Ρουμανία

Το προληπτικό πρόγραμμα του ισοζυγίου πληρωμών, που έχει διάρκεια 24 μηνών (έως τα τέλη Σεπτεμβρίου του 2015), απαρτίζεται από προληπτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης ύψους έως 2 δισεκατ. ευρώ και του ΔΝΤ ύψους έως 1,75 δισεκατ. ΕΤΔ ⁽⁹⁾ (περίπου 2 δισεκατ. ευρώ), με την υποστήριξη συμφωνίας stand-by. Επιπλέον, η Παγκόσμια Τράπεζα θα εξακολουθήσει να παρέχει στήριξη στη ρουμανική οικονομία.

Κλιμάκια της Επιτροπής και του ΔΝΤ μετέβησαν στη Ρουμανία τον Ιούνιο για να διεξαγάγουν συζητήσεις όσον αφορά την πρώτη επανεξέταση του προληπτικού προγράμματος του ισοζυγίου πληρωμών της Ρουμανίας με την ΕΕ και την τρίτη επανεξέταση στο πλαίσιο της συμφωνίας stand-by του ΔΝΤ. Νέα αποστολή ελέγχου έχει προγραμματιστεί για τις αρχές του 2015. Εν τω μεταξύ, μια ρουμανική υπουργική αντιπροσωπεία επισκέφτηκε τις Βρυξέλλες τον Σεπτέμβριο για να συζητηθούν η κατάσταση προόδου της υλοποίησης της πολιτικής σε βασικούς τομείς του προγράμματος και τα σχέδια της κυβέρνησης για τη δεύτερη διόρθωση του προϋπολογισμού του 2014, που εγκρίθηκε στα τέλη Σεπτεμβρίου. Επιπλέον, τεχνικό δημοσιονομικό κλιμάκιο, αποτελούμενο από προσωπικό της Επιτροπής και του ΔΝΤ, μετέβη στη Ρουμανία για να συζητηθεί ο προϋπολογισμός του 2015. Η οικονομία της Ρουμανίας εξακολούθησε να ανακάμπτει και αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 2,6 % το 2014. Οι δημοσιονομικές ανισορροπίες μειώθηκαν και το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα, αλλά ορισμένα διαρθρωτικά προβλήματα εξακολουθούν να αποτελούν δυνητικό ανασταλτικό παράγοντα για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη.

Ένα ισχυρό χρηματοπιστωτικό πλαίσιο για την Ευρώπη και μια νομισματική ένωση για τη ζώνη του ευρώ

Μετάβαση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης στο επόμενο στάδιο με τη δρομολόγηση του πρώτου πυλώνα της τραπεζικής ένωσης

Στις 4 Νοεμβρίου 2014 η ΕΚΤ ανέλαβε την ευθύνη για την εποπτεία του τραπεζικού συστήματος στη ζώνη του ευρώ. Η ΕΚΤ επιβλέπει πλέον άμεσα 120 σημαντικές τράπεζες και, στο πλαίσιο του EEM, έχει επίσης έμμεση ευθύνη για περίπου 3 500 μικρότερα ιδρύματα.

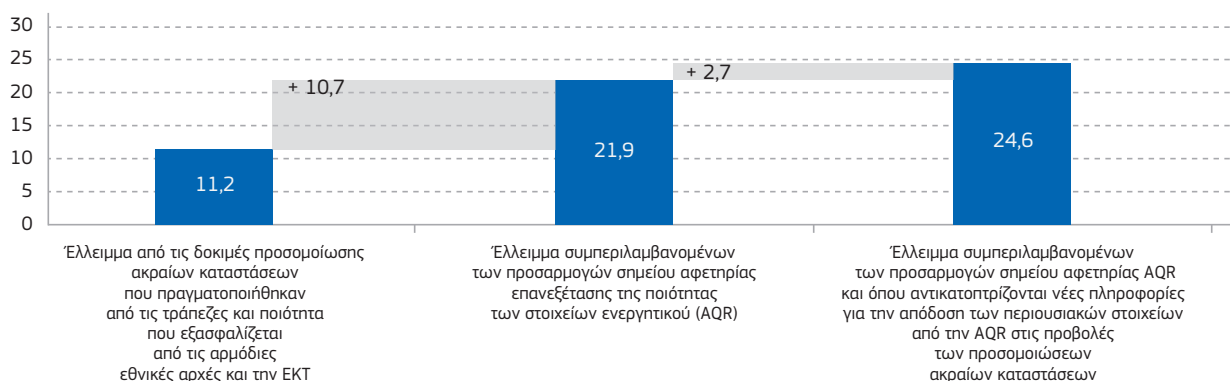
Η καθημερινή εποπτεία περιλαμβάνει τη γενική αλληλεπίδραση με τις τράπεζες και τη συνεχή επιτήρηση των δραστηριοτήτων τους. Η ΕΚΤ είναι επίσης επιφορτισμένη με τη χορήγηση και την ανάκληση τραπεζικών αδειών και με την έγκριση της απόκτησης ειδικών συμμετοχών. Ανάλογα με την εκτίμηση του προφίλ κινδύνου τράπεζας, η ΕΚΤ μπορεί επίσης να επιβάλει ευρύ φάσμα μέτρων εποπτείας. Με την τραπεζική εποπτεία από την ΕΚΤ θα αναλύονται οι κίνδυνοι και τα τρωτά σημεία του χρηματοπιστωτικού τομέα συνολικά.

Η ανάπτυξη των καθκόντων τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ θεωρείται ως το μεγαλύτερο άλμα προόδου προς την ευρωπαϊκή χρηματοπιστωτική ενοποίηση από την καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος το 1999. Στόχος είναι η διάρρηξη του χρηματοοικονομικού δεσμού μεταξύ των κρατών μελών και των τραπεζών τους, η δημιουργία εποπτικής νοοτροπίας με ευρωπαϊκή και όχι εθνική εστίαση και η προώθηση της ενιαίας αγοράς με τη μείωση του κατακερματισμού του χρηματοπιστωτικού συστήματος που προκάλεσε η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008.

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του EEM, η ΕΚΤ και οι εθνικές αρμόδιες αρχές διενήργησαν συνολική αξιολόγηση των 130 μεγαλύτερων τραπεζών της ζώνης του ευρώ, που αντιπροσωπεύουν 22 τρισεκατ. ευρώ ή το 82 % του συνόλου των στοιχείων ενεργητικού των τραπεζών. Ο πρωτοφανής αυτός διαγνωστικός έλεγχος είχε ως στόχο τον εντοπισμό των αδυναμιών του τραπεζικού συστήματος και υποχρέωσε τις τράπεζες να τις διορθώσουν και να ενισχύσουν τη διαφάνεια όσον αφορά την κατάσταση των τραπεζών, προκειμένου να αποκατασταθεί με τον τρόπο αυτό η εμπιστοσύνη στο τραπεζικό σύστημα. Το εγχείρημα ήταν διττό: επισκόπηση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού, που διενεργήθηκε από την ΕΚΤ, και η δοκιμασία προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) για το σύνολο της ΕΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΤ

Έλλειμμα (σε δισεκατ. ευρώ)

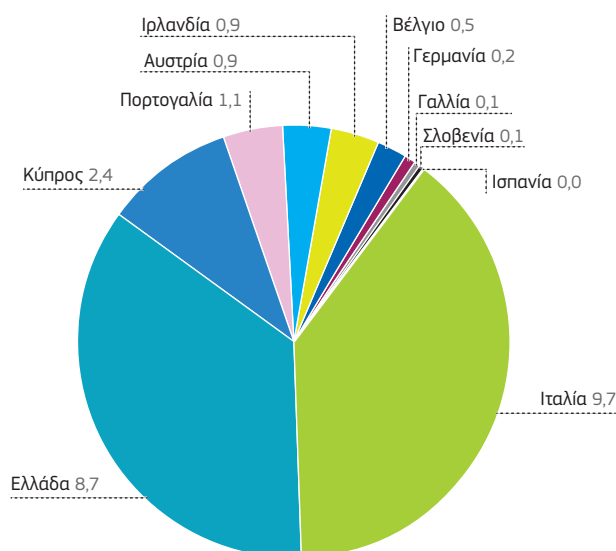
Περισσότεροι από 6 000 εμπειρογνώμονες από 19 χώρες συμμετείχαν στη συνολική αξιολόγηση. Εξέτασαν 800 ατομικά χαρτοφυλάκια, ανέλυσαν λεπτομερώς περισσότερους από 119 000 οφειλέτες και αξιολόγησαν 170 000 εγγυήσεις και περισσότερες από 5 000 κινητές αξίες.

Οι πληροφορίες που διαβίβασαν αρχικά οι συμμετέχουσες τράπεζες αμφισβητήθηκαν από την ΕΚΤ και τις εθνικές εποπτικές αρχές, με την υποστήριξη εξωτερικών συμβούλων. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης εγκρίθηκαν —μετά από διάλογο με τις τράπεζες— από το εποπτικό συμβούλιο της ΕΚΤ (που είχε συσταθεί στις αρχές του 2014) και από το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ.

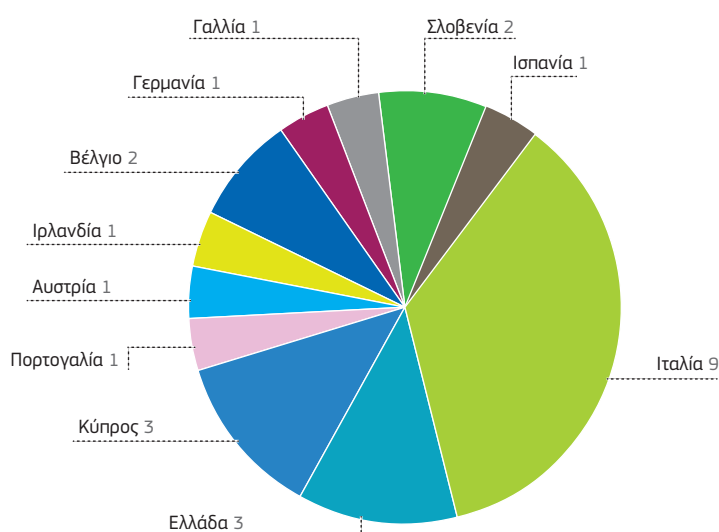
Η συνολική αξιολόγηση έδειξε κεφαλαιακό έλλειμμα περίπου 25 δισεκατ. ευρώ σε 25 συμμετέχουσες τράπεζες. Κατέστη αναγκαίο να προσαρμοστεί επιπλέον ποσό ύψους 37 δισεκατ. ευρώ τραπεζικών στοιχείων ενεργητικού, αλλά δεν προκάλεσε κεφαλαιακό έλλειμμα, καθώς οι σχετικές τράπεζες είχαν επαρκές κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

ΑΝΑ ΠΟΣΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ (ΣΕ ΔΙΣΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)

ΚΑΤΑ ΑΡΙΘΜΟ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΖΟΥΝ ΕΛΛΕΙΜΜΑ

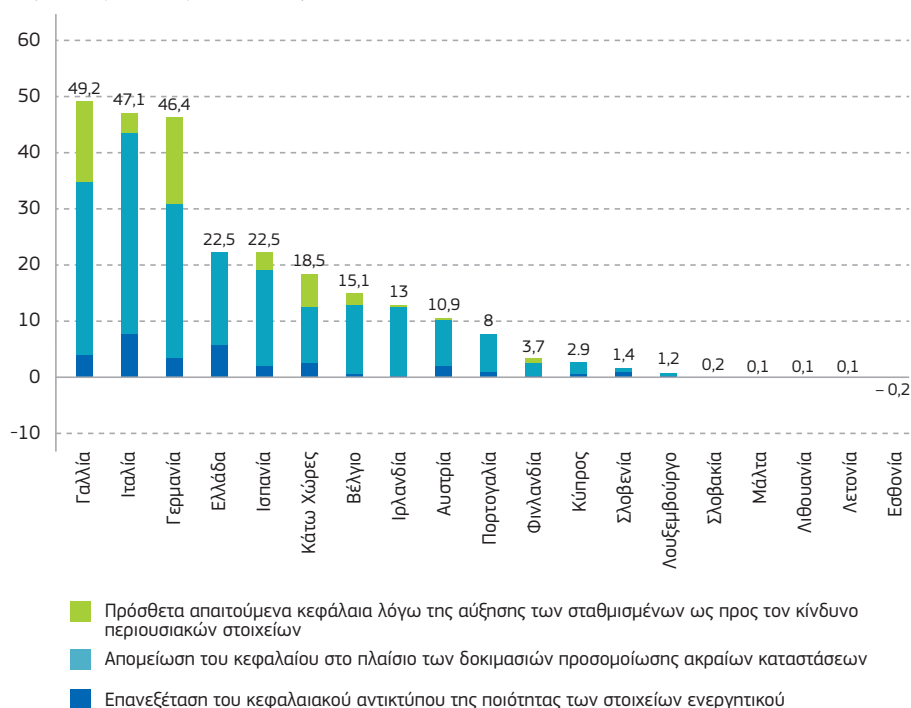

Ορισμένες από τις τράπεζες που αξιολογήθηκαν είχαν ήδη βελτιώσει τον οικείο δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) το 2013· άλλες τράπεζες είχαν συγκεντρώσει νέα κεφάλαια ή είχαν ενισχύσει την κεφαλαιακή βάση τους κατά τη διάρκεια του 2014. Από τις 25 τράπεζες με κεφαλαιακό έλλειμμα που κατέδειξε η συνολική αξιολόγηση, 12 είχαν ήδη συγκεντρώσει νέα κεφάλαια ύψους περίπου 15 δισεκατ. ευρώ. Το εναπομένον κενό ύψους περίπου 10 δισεκατ. ευρώ πρέπει να αντιμετωπιστεί κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015. Από τον Ιούλιο του 2013 οι 30 μεγαλύτερες συμμετέχουσες τράπεζες και μόνο είχαν ενισχύσει τους ισολογισμούς τους κατά περίπου 200 δισεκατ. ευρώ, μεταξύ άλλων με την άντληση κεφαλαίων περίπου 60 δισεκατ. ευρώ.

Η συνολική αξιολόγηση αποτέλεσε σημαντικό ορόσημο προς την τραπεζική ένωση. Κατά τους ελέγχους της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού, διαπιστώθηκε η ύπαρξη σημαντικής ποσότητας επιπλέον μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, αποτελούμενων κυρίως από πιστώσεις που εκτίθενται σε κίνδυνο καθυστερημένης εξόφλησης. Τα αποθέματα μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων αυξήθηκαν κατά 135,9 δισεκατ. ευρώ, ανερχόμενα συνολικά σε 879 δισεκατ. ευρώ. Οι ασφάλειες όπως τα ακίνητα, τα μηχανήματα και τα πλοία ανατιμήθηκαν, και οι προβλέψεις για κινδύνους κατέστη αναγκαίο να αυξηθούν.

ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΩΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΑΚΡΑΙΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Κεφαλαιακός αντίκτυπος (σε δισεκατ. ευρώ)

Η δοκιμασία προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, που πραγματοποιήθηκε παράλληλα με την επισκόπηση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού, διενεργήθηκε σε συνεργασία με την EAT. Οι συμμετέχουσες τράπεζες υποβλήθηκαν σε προσομοίωση ακραίων καταστάσεων σύμφωνα με δύο σενάρια: ένα βασικό σενάριο, στο οποίο λαμβάνονται υπόψη οι προβλέψεις της Επιτροπής για την ανάπτυξη, και ένα δυσμενές σενάριο, σύμφωνα με το οποίο ένας εξωτερικός κλονισμός θα προκαλούσε σοβαρή οικονομική κρίση στη ζώνη του ευρώ, με συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας για διάστημα τριών ετών, κατά περίπου 5 % τα πρώτα δύο έτη μόνο.

Σύμφωνα με το δυσμενές σενάριο, οι τράπεζες θα έχαναν τμήματα του εισοδήματός τους και θα υφίσταντο υψηλές ζημιές από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Αν και η συνολική κεφαλαιοποίηση των συμμετεχουσών τραπεζών θα αυξανόταν ελαφρά σύμφωνα με το βασικό σενάριο, θα μειωνόταν κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες από 11,4 % σε 8,4 % του κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) σύμφωνα με το δυσμενές σενάριο. Οι τράπεζες όφειλαν να διατηρήσουν ελάχιστο δείκτη CET1 5,5 % σύμφωνα με το δυσμενές σενάριο προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, έναντι ελάχιστου δείκτη CET1 8 % σύμφωνα με το βασικό σενάριο.

Ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα

Επιπλέον του νέου ρόλου της ΕΚΤ όσον αφορά την εποπτεία των τραπεζών, η Επιτροπή ανέλαβε επίσης διάφορες πρωτοβουλίες με σκοπό τη δημιουργία ασφαλέστερου και υγιέστερου χρηματοπιστωτικού τομέα για την ενιαία αγορά. Οι πρωτοβουλίες αυτές —που περιλαμβάνουν αυστηρότερες απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για τις τράπεζες, βελτιωμένη προστασία των καταθετών και κανόνες για τη διαχείριση των προβληματικών τραπεζών— αποτελούν ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων για όλους τους χρηματοπιστωτικούς παράγοντες στα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων αποτελεί το θεμέλιο στο οποίο στηρίζεται η τραπεζική ένωση.

Καθώς η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση εξελισσόταν, κατέστη σαφές ότι, για τις χώρες με κοινό νόμισμα το ευρώ και άρα με μεγαλύτερη αλληλεξάρτηση, ήταν αναγκαία η βαθύτερη ενοποίηση του τραπεζικού συστήματος. Για τον λόγο αυτό, με βάση τον χάρτη πορείας της Επιτροπής για τη δημιουργία της τραπεζικής ένωσης ⁽¹⁰⁾, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ συμφώνησαν να θεσπίσουν έναν Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (EEM) και έναν Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (EME) για τις τράπεζες. Η τραπεζική ένωση εφαρμόζεται στις χώρες της ζώνης του ευρώ. Στην τραπεζική ένωση μπορούν επίσης να προσχωρήσουν χώρες που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ. Το 2014 ο EEM άρχισε να λειτουργεί πλήρως υπό την εποπτεία της ΕΚΤ.

Ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης

Ο EME θα συμπληρώσει τον EEM και θα διασφαλίσει ότι, αν —παρά την αυστηρότερη εποπτεία— μια τράπεζα που υπάγεται στον EEM αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες, η εξυγιάσή της θα μπορεί να αντιμετωπιστεί με αποτελεσματικό τρόπο και με ελάχιστο κόστος για τους φορολογουμένους και την πραγματική οικονομία. Ο EME θα εφαρμόζεται σε όλες τις τράπεζες στη ζώνη του ευρώ και σε άλλα κράτη μέλη που θα επιλέξουν να συμμετάσχουν στην τραπεζική ένωση.

Η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης και των εθνικών αρχών εξυγίανσης ακολουθεί σε γενικές γραμμές την κατανομή των εποπτικών εξουσιών μεταξύ της ΕΚΤ και των εθνικών εποπτικών αρχών στο πλαίσιο του EME. Η απόφαση εξυγίανσης προβληματικής τράπεζας θα αρχίζει ως επί το πλείστον με την κοινοποίηση από την ΕΚΤ στο συμβούλιο, την Επιτροπή και τις αρμόδιες εθνικές αρχές εξυγίανσης ότι μια τράπεζα πτωχεύει. Στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η νομοθεσία, ο μηχανισμός εξυγίανσης θα εφαρμόζεται από τις εθνικές αρχές εξυγίανσης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών διατάξεων περί μεταφοράς της οδγίας για την ανάκαμψη και την εξυγίανση τραπεζών ⁽¹¹⁾.

Ο κανονισμός για τον EME εκδόθηκε στις 15 Ιουλίου και τέθηκε σε ισχύ στις 19 Αυγούστου. Ο EME θα εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2016, εκτός από τις εξουσίες σχεδιασμού εξυγίανσης του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης, που εφαρμόζονται από την 1η Ιανουαρίου 2015.

Κοινά εργαλεία ανάκαμψης και εξυγίανσης: η οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση τραπεζών

Η οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση τραπεζών αποτελεί το ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων για την εξυγίανση των τραπεζών και των μεγάλων επιχειρήσεων επενδύσεων στο σύνολο των κρατών μελών της ΕΕ. Εναρμονίζει και αναβαθμίζει τα εργαλεία για την αντιμετώπιση των τραπεζικών κρίσεων σε ολόκληρη την ΕΕ. Οι τράπεζες θα καλούνται να καταρτίσουν σχέδια ανάκαμψης για την αντιμετώπιση των οικονομικών δυσχερειών, ενώ οι αρχές θα καταρτίζουν σχέδια για την εξυγίανση των τραπεζών που πτώχευσαν κατά τρόπον ώστε να διατηρούνται οι πλέον κρίσιμες λειτουργίες τους και να αποφεύγεται η διάσωσή τους από τους φορολογουμένους. Οι αρχές διαθέτουν ένα σύνολο εξουσιών παρέμβασης στις δραστηριότητες των τραπεζών για την αποτροπή της πτώχευσής τους. Σε περίπτωση που τράπεζες αντιμετωπίζουν πτώχευση, οι αρχές διαθέτουν ευρείες εξουσίες και εργαλεία για την αναδιάρθρωσή τους, με τον επιμερισμό των ζημιών στους μετόχους και τους πιστωτές σύμφωνα με σαφώς καθορισμένη δέσμη κανόνων.

Με βάση τη νομοθεσία, συστάθηκαν εθνικά ταμεία εξυγίανσης, τα οποία, για τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ, θα αντικατασταθούν από το 2016 από το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης. Καθορίζονται ακριβείς ρυθμίσεις για τον τρόπο συνεργασίας μεταξύ των αρχών καταγωγής και υποδοχής των τραπεζικών ομίλων σε όλα τα στάδια της διασυννοριακής εξυγίανσης, από τον σχεδιασμό της εξυγίανσης έως την ίδια την εξυγίανση, ενώ σημαντικό ρόλο συντονισμού και διαμεσολάβησης διαδραματίζει η EAT σε περίπτωση διαφωνιών.

Ενίσχυση των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων

Η οδηγία περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων ⁽¹²⁾ διασφαλίζει ότι οι καταθέτες θα εξακολουθούν να έχουν εγγυημένη κάλυψη ύψους 100 000 ευρώ σε περίπτωση χρεοκοπίας, που θα στηρίζεται από κεφάλαια τα οποία εισπράττονται εκ των προτέρων από τον τραπεζικό τομέα. Για πρώτη φορά από τη δημιουργία των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων το 1994, προβλέπονται απαιτήσεις χρηματοδότησης για τα εν λόγω συστήματα στην οδηγία. Καταρχήν, το επίπεδο-στόχος εκ των προτέρων κεφαλαίων για τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων ανέρχεται στο 0,8 % των καλυπτόμενων καταθέσεων (ήτοι περίπου 55 δισεκατ. ευρώ), τα οποία θα εισπράττονται από τις τράπεζες εντός δεκαετίας.

Επιπλέον, η πρόσβαση στο εγγυημένο ποσό θα είναι ευκολότερη και ταχύτερη. Οι προθεσμίες καταβολής αποζημιώσεων θα μειωθούν σταδιακά από τις 20 εργάσιμες ημέρες που ισχύουν σήμερα στις επτά εργάσιμες ημέρες έως το 2024.

Αυτοί οι νέοι κανόνες θα ωφελήσουν όλους τους πολίτες της ΕΕ. Όχι μόνο θα προστατεύονται καλύτερα οι αποταμιεύσεις τους, αλλά θα έχουν επίσης τη δυνατότητα επιλογής των καλύτερων αποταμιευτικών προϊόντων που είναι διαθέσιμα σε κάθε χώρα της ΕΕ χωρίς να ανησυχούν μήπως δεν προστατεύονται. Με τη νέα οδηγία θα απαιτείται η παροχή καλύτερων πληροφοριών στους καταθέτες, ώστε να διασφαλίζεται ότι είναι ενήμεροι για τους τρόπους προστασίας των καταθέσεών τους από τα συστήματα εγγύησης.

Συνέχεια της πράσινης βίβλου για τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της οικονομίας της ΕΕ

Η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση επηρέασε την ικανότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα να παρέχει κεφάλαια στην πραγματική οικονομία, ιδίως για τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις. Η Ευρώπη ανέκαθεν βασιζόταν σε υπερβολικό βαθμό στη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας από τις τράπεζες (τα δύο τρίτα της χρηματοδότησης προέρχονται από τράπεζες, σε σύγκριση με το ένα τρίτο στις ΗΠΑ). Καθώς υπάρχει απομόχλευση στις τράπεζες, παρατηρείται μείωση της διαθέσιμης χρηματοδότησης σε όλους τους τομείς της οικονομίας — για παράδειγμα, λιγότερο από το ένα τρίτο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) της Ελλάδας και των Κάτω Χωρών και μόνο το ήμισυ περίπου των ΜΜΕ της Ισπανίας και της Ιταλίας έλαβαν όλο το ποσό των πιστώσεων που είχαν ζητήσει για το 2013.

Είναι απαραίτητο να ληφθούν μέτρα για την αποκατάσταση συνθηκών που ευνοούν τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις επενδύσεις, πράγμα που σημαίνει μεταξύ άλλων την εξεύρεση νέων τρόπων άντλησης κεφαλαίων για μακροπρόθεσμες επενδύσεις. Σε συνέχεια των διαβουλεύσεων στο πλαίσιο της πράσινης βίβλου της σχετικά με τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της ευρωπαϊκής οικονομίας την οποία εξέδωσε τον Μάρτιο του 2013 ⁽¹³⁾, η Επιτροπή πρότεινε δέσμη μέτρων το 2014. Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν ανακοίνωση για τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της οικονομίας ⁽¹⁴⁾, νομοθετική πρόταση για νέους κανόνες όσον αφορά τα ταμεία επαγγελματικής συνταξιοδότησης ⁽¹⁵⁾ και ανακοίνωση σχετικά με τη συμμετοχική χρηματοδότηση ⁽¹⁶⁾. Η ανακοίνωση βασίζεται στις απαντήσεις που λήφθηκαν στο πλαίσιο αυτής της διαβούλευσης και σε συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε διεθνή φόρουμ, όπως η ομάδα G20 και ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Προσδιορίζει τα ειδικά μέτρα που μπορεί να λάβει η ΕΕ για να προωθήσει τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση.

Νέοι κανόνες για την ενίσχυση της ποιότητας του υποχρεωτικού ελέγχου σε ολόκληρη την ΕΕ

Τον Ιούνιο τέθηκαν σε ισχύ νέοι κανόνες για τη βελτίωση της ποιότητας του υποχρεωτικού ελέγχου σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η μεταρρύθμιση της αγοράς υποχρεωτικού ελέγχου της ΕΕ αποτελεί ένα ακόμη βήμα προς την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στις χρηματοοικονομικές πληροφορίες.

Η αναθεωρημένη οδηγία ⁽¹⁷⁾ περιλαμβάνει μέτρα για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας των νόμιμων ελεγκτών, βελτιώνει τον ενημερωτικό χαρακτήρα της έκθεσης ελέγχου και ενισχύει την εποπτεία του ελέγχου σε ολόκληρη την Ένωση. Τα κράτη μέλη έχουν προθεσμία δύο ετών για να εφαρμόσουν την οδηγία.

Ένας νέος κανονισμός ⁽¹⁸⁾ εισάγει αυστηρότερες απαιτήσεις όσον αφορά τους υποχρεωτικούς ελέγχους οντοτήτων δημόσιου συμφέροντος, όπως εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες, πιστωτικά ιδρύματα και ασφαλιστικές επιχειρήσεις, με σκοπό τη μείωση της υπέρμετρης οικειότητας μεταξύ των νόμιμων ελεγκτών και των πελατών τους, την ενθάρρυνση του επαγγελματικού προβληματισμού και τον περιορισμό των συγκρούσεων συμφερόντων. Ο κανονισμός θα καταστεί άμεσα εφαρμοστέος στα μέσα του 2016 ώστε να διασφαλιστεί ότι, κατά τον χρόνο εφαρμογής του, τα κράτη μέλη θα έχουν θεσπίσει τις απαραίτητες διατάξεις για τη συμμόρφωση με την ανωτέρω οδηγία.

Νέο νομοθετικό πλαίσιο για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων

Ο κ. Jonathan Hill, επίτροπος αρμόδιος για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την ένωση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και κεφαλαιαγορών από την 1η Νοεμβρίου, κατά τη διάρκεια ομιλίας του στο πλαίσιο διάσκεψης υψηλού επιπέδου με τίτλο «Χρηματοδότηση της ανάπτυξης — Προς μια ένωση των κεφαλαιαγορών». Βρυξέλλες (Βέλγιο), 6 Νοεμβρίου.

Τον Ιούνιο δημοσιεύτηκαν η οδηγία για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων ⁽¹⁹⁾ και ο κανονισμός για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων ⁽²⁰⁾. Τα κράτη μέλη έχουν προθεσμία δύο ετών για να μεταφέρουν τους νέους κανόνες, οι οποίοι θα αρχίσουν να εφαρμόζονται από τον Ιανουάριο του 2017. Το νέο πλαίσιο αποσκοπεί στο να καταστούν οι χρηματοπιστωτικές αγορές πιο αποτελεσματικές, ανθεκτικές και διαφανείς· θεσπίζει μια δομή της αγοράς που καλύπτει τα κενά· εξασφαλίζει ότι η διαπραγμάτευση πραγματοποιείται, όποτε ενδείκνυται, σε κανονιστικά ρυθμιζόμενες πλατφόρμες· εισάγει κανόνες σχετικά με τις συναλλαγές υψηλής συχνότητας· βελτιώνει τη διαφάνεια και την εποπτεία των χρηματοπιστωτικών αγορών, συμπεριλαμβανομένων των αγορών παραγώγων, και αντιμετωπίζει το ζήτημα της υπερβολικής αστάθειας των τιμών στις αγορές παραγώγων επί βασικών εμπορευμάτων.

Με το νέο πλαίσιο θα βελτιωθούν οι συνθήκες ανταγωνισμού για τη διαπραγμάτευση και την εκκαθάριση των χρηματοπιστωτικών μέσων. Με βάση τους ήδη ισχύοντες κανόνες, η αναθεωρημένη οδηγία ενισχύει επίσης την προστασία των επενδυτών με την καθιέρωση ισχυρών απαιτήσεων όσον αφορά την οργάνωση και τη συμπεριφορά και με την ενίσχυση του ρόλου των διοικητικών οργάνων. Με το νέο πλαίσιο ενισχύονται επίσης ο ρόλος και οι εποπτικές εξουσίες των ρυθμιστικών αρχών και ορίζονται εξουσίες για την απαγόρευση ή τον περιορισμό της διάθεσης στην αγορά και της διανομής ορισμένων προϊόντων σε σαφώς καθορισμένες περιστάσεις. Θεσπίζεται ένα εναρμονισμένο καθεστώς για την παροχή πρόσβασης στις επαγγελματικές αγορές της ΕΕ σε επιχειρήσεις από τρίτες χώρες, με βάση αξιολόγηση ισοδυναμίας από την Επιτροπή των δικαιοδοσιών εκτός ΕΕ.

Νέο πλαίσιο για την κατάχρηση της αγοράς

Ο κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς ⁽²¹⁾ και η οδηγία περί ποινικών κυρώσεων για την κατάχρηση της αγοράς ⁽²²⁾ εκδόθηκαν το 2014. Ο κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς θα αρχίσει να ισχύει τον Ιούλιο του 2016. Τα κράτη μέλη έχουν προθεσμία δύο ετών για να μεταφέρουν την οδηγία για την κατάχρηση της αγοράς στο εθνικό τους δίκαιο. Οι νέοι κανόνες για την κατάχρηση της αγοράς επικαιροποιούν και ενισχύουν το υφιστάμενο πλαίσιο, ώστε να κατοχυρωθούν η ακεραιότητα αγοράς και η προστασία των επενδυτών όπως προβλέπονται στην οδηγία για την κατάχρηση της αγοράς, η οποία θα καταργηθεί πλέον.

Ο κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς διασφαλίζει ότι η νομοθεσία της Ένωσης συμβαδίζει με τις εξελίξεις της αγοράς, όπως η ανάπτυξη νέων πλατφορμών διαπραγμάτευσης, οι εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές και οι νέες τεχνολογίες, π.χ. οι συναλλαγές υψηλής συχνότητας· ενισχύει την καταπολέμηση της κατάχρησης της αγοράς που λαμβάνει χώρα στις αγορές τόσο εμπορευμάτων όσο και συναφών παραγώγων προϊόντων· απαγορεύει ρητά τη χειραγώγηση των μεγεθών αναφοράς (όπως το LIBOR)· ενισχύει τις εξουσίες διενέργειας ερευνών και επιβολής διοικητικών κυρώσεων των ρυθμιστικών αρχών και διασφαλίζει ένα ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων, μειώνοντας ταυτόχρονα, κατά το δυνατόν, τον διοικητικό φόρτο για τις ΜΜΕ.

Η οδηγία σχετικά με τις ποινικές κυρώσεις συμπληρώνει τον κανονισμό, απαιτώντας από όλα τα κράτη μέλη να ποινικοποιήσουν τα σοβαρά αδικήματα κατάχρησης εμπιστευτικών πληροφοριών, παράνομης δημοσιοποίησης εμπιστευτικών πληροφοριών και χειραγώγησης της αγοράς, μεταξύ των οποίων και η χειραγώγηση των μεγεθών αναφοράς, και να διασφαλίσουν ότι τα αδικήματα αυτά τιμωρούνται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις σε όλη την Ευρώπη. Για τον σκοπό αυτό, η οδηγία καθορίζει τα επίπεδα των ποινικών κυρώσεων: ποινή τουλάχιστον τεσσάρων ετών φυλάκισης σε περίπτωση κατάχρησης εμπιστευτικών πληροφοριών και χειραγώγησης της αγοράς, και τουλάχιστον δύο ετών φυλάκισης σε περίπτωση παράνομης δημοσιοποίησης εμπιστευτικών πληροφοριών.

Η υποβολή χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών εκθέσεων από τις επιχειρήσεις

Στο πλαίσιο της δέσμης «Υπεύθυνες επιχειρήσεις», οι λογιστικές οδηγίες που υφίστανται από το 1978 και το 1983, αντίστοιχα, αναθεωρήθηκαν και συγχωνεύτηκαν το 2013, με σκοπό τη μείωση του διοικητικού φόρτου για τις μικρές επιχειρήσεις, ώστε να καθίσταται η ενωσιακή νομοθεσία καλύτερα προσαρμοσμένη στις τρέχουσες και τις μελλοντικές ανάγκες των φορέων κατάρτισης και χρήσης οικονομικών καταστάσεων.

Η οδηγία ⁽²³⁾ εισάγει επίσης μια νέα υποχρέωση για τις μεγάλες επιχειρήσεις εξόρυξης και υλοτομίας να αναφέρουν τις πληρωμές προς κρατικές υπηρεσίες (κατά περίπτωση σε βάση έργου). Με τον τρόπο αυτό θα παρέχονται στις κοινωνίες των πολιτών σε χώρες πλούσιες σε φυσικούς πόρους οι απαραίτητες πληροφορίες ώστε να καθίστανται οι κυβερνήσεις υπόλογες για τα έσοδά τους από την εκμετάλλευση φυσικών πόρων. Για να αποφεύγεται περιττός διοικητικός φόρτος για τις εταιρείες της ΕΕ, η οδηγία συνοδεύεται από έναν μηχανισμό ισοδυναμίας σχετικά με τα συστήματα τρίτων χωρών, για τον οποίο η Επιτροπή πραγματοποίησε διαβουλεύσεις με το κοινό στα μέσα του 2014.

Προστασία των καταναλωτών στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

Βασικές πληροφορίες για τους επενδυτές

Τον Απρίλιο το Κοινοβούλιο ενέκρινε την πρόταση που υπέβαλε η Επιτροπή το 2012 για την εισαγωγή ενός εγγράφου βασικών πληροφοριών ⁽²⁴⁾ (απλό έγγραφο που προσφέρει βασικά στοιχεία στους επενδυτές, σε σαφή και κατανοητή μορφή), το οποίο καλύπτει όχι μόνο τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων αλλά και άλλες δέσμες επενδυτικών προϊόντων τις οποίες προσφέρουν τράπεζες ή ασφαλιστικές εταιρείες.

Η εισαγωγή του εγγράφου βασικών πληροφοριών συνιστά απάντηση σε αμέτρητα προβλήματα με τα οποία ήρθαν αντιμέτωποι οι ιδιώτες επενδυτές στο παρελθόν. Για παράδειγμα, ο Συνήγορος του Καταναλωτή σε ένα κράτος μέλος διαπίστωσε πρόσφατα την πώληση σε πολύ ηλικιωμένα άτομα τίτλων μειωμένης εξασφάλισης δωδεκαετούς διάρκειας. Οι κίνδυνοι που ενέχει η έξοδος από τις επενδύσεις αυτές δεν είχαν πλήρως εξηγηθεί. Σε ένα άλλο παράδειγμα, μελέτη του Υπουργείου Θεμάτων Καταναλωτών σε ένα κράτος μέλος έδειξε ότι ποσοστό έως 50-80 % των καταναλωτών επιθυμούν να σταματήσουν μακροπρόθεσμες επενδύσεις πρόωρα, αναφέροντας ότι έγιναν επενδύσεις οι οποίες δεν ταίριαζαν στις επενδυτικές ή αποταμιευτικές ανάγκες τους. Σε ενωσιακή κλίμακα, η έρευνα μέσω ψευδοπελατών («mystery shopping») που πραγματοποιήσε η Επιτροπή έδειξε ότι ποσοστό έως 60 % των πωλήσεων επενδύσεων μπορούσαν να θεωρηθούν μη ενδεδειγμένες ή όχι προς το συμφέρον του καταναλωτή.

Οδηγία για τους λογαριασμούς πληρωμών

Η οδηγία σχετικά με τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά ⁽²⁵⁾ αποτελεί μείζον βήμα προς μια πραγματική ενιαία αγορά για τις λιανικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η οποία αποφέρει πολυάριθμα οφέλη στους πολίτες της ΕΕ. Με την παροχή στον πολίτη του δικαιώματος να διατηρεί βασικό λογαριασμό πληρωμών ανεξάρτητα από τον τόπο κατοικίας ή την οικονομική του κατάσταση εξαλείφονται τα εμπόδια που αντιμετώπιζαν πολλά άτομα όσον αφορά την πρόσβαση σε διασυννοριακές βασικές τραπεζικές υπηρεσίες. Η οδηγία βελτιώνει επίσης σημαντικά τη διαφάνεια των τελών που συνδέονται με τους τραπεζικούς λογαριασμούς και διευκολύνει τη μεταφορά λογαριασμού από τη μία τράπεζα στην άλλη.

Η οδηγία για την ενυπόθηκη πίστη

Η οδηγία για την ενυπόθηκη πίστη ⁽²⁶⁾ εκδόθηκε στις 4 Φεβρουαρίου. Στόχος της οδηγίας αυτής είναι η δημιουργία ενωσιακής αγοράς ενυπόθηκης πίστης με υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών. Εφαρμόζεται τόσο στις εμπράγματα πιστώσεις όσο και στα στεγαστικά δάνεια. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεταφέρουν τις διατάξεις της στο εθνικό τους δίκαιο έως τον Μάρτιο του 2016.

Η οδηγία αυξάνει σημαντικά το επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και παρέχει τη δυνατότητα στους καταναλωτές να κάνουν τις αγορές τους με βάση την πλέον κατάλληλη προσφορά υποθήκης. Η οδηγία ενθαρρύνει την υπεύθυνη δανειοδότηση στην Ευρώπη, καθιστώντας υποχρεωτικούς τους ελέγχους αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας. Μακροπρόθεσμα, ο μηχανισμός «διαβατηρίου» για ορισμένους μεσίτες πιστώσεων αναμένεται να οδηγήσει σε αύξηση του ανταγωνισμού και των επιλογών των καταναλωτών στην ενιαία αγορά.

Βελτιωμένος συντονισμός της φορολογικής πολιτικής

Φόρος επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών στο πλαίσιο της ενισχυμένης συνεργασίας

Οι συζητήσεις συνεχίστηκαν το 2014 σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής για την καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ 11 κρατών μελών για την επιβολή φόρου επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών (ΦΧΣ) ⁽²⁷⁾. Σε αυτό οδήγησε το αίτημα που διατύπωσαν οι εν λόγω χώρες το 2013 για την εφαρμογή της ενισχυμένης συνεργασίας στο συγκεκριμένο πλαίσιο. Οι συμμετέχουσες χώρες είναι το Βέλγιο, η Γερμανία, η Εσθονία, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Αυστρία, η Πορτογαλία, η Σλοβενία και η Σλοβακία. Το τελικό κείμενο πρέπει να εγκριθεί ομόφωνα από τις συμμετέχουσες χώρες, ωστόσο όλα τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στη συζήτηση.

Το Ηνωμένο Βασίλειο κατέθεσε ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή ακύρωσης της απόφασης για τη χρήση της ενισχυμένης συνεργασίας. Το Δικαστήριο απέρριψε την εν λόγω προσφυγή στα τέλη Απριλίου του 2014.

Οι στόχοι της αρχικής πρότασης παραμένουν. Σε αυτούς, ειδικότερα, περιλαμβάνονται η εναρμόνιση των στοιχείων του ΦΧΣ στα συμμετέχοντα κράτη μέλη, η δυνατότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα να συμβάλλει με τρόπο δίκαιο και ουσιαστικό στα φορολογικά έσοδα και η συμπλήρωση των κανονιστικών και εποπτικών μέτρων μέσω της δημιουργίας αντικινήτρων για συναλλαγές που δεν ενισχύουν την αποδοτικότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών. Στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές του νέου προέδρου της Επιτροπής, κ. Jean-Claude Juncker ⁽²⁸⁾, υπογραμμίζεται ότι είναι αναγκαίο να καταβληθούν προσπάθειες για τη θέσπιση φόρου επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών.

Εργαλειοθήκη για την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής

Η G20 ενέκρινε το παγκόσμιο πρότυπο για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών με στόχο την ενίσχυση της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και τη βελτίωση της φορολογικής διαφάνειας σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε συνεδρίαση του Παγκόσμιου Φόρουμ του ΟΟΣΑ για τη Διαφάνεια και την Ανταλλαγή Πληροφοριών για Φορολογικούς Λόγους, που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο στο Βερολίνο (Γερμανία), 89 χώρες, συμπεριλαμβανομένων όλων των κρατών μελών της ΕΕ, δεσμεύτηκαν να εφαρμόσουν το παγκόσμιο πρότυπο, με την έναρξη των πρώτων ανταλλαγών το 2017 από τους πρώτους χρήστες ή το 2018 για τους λοιπούς χρήστες. Το εν λόγω νέο παγκόσμιο πρότυπο καταρτίστηκε από τον ΟΟΣΑ με την ισχυρή υποστήριξη και συμβολή της ΕΕ.

Στη σύνοδο κορυφής της G20 στο Μπρισμπέιν (Αυστραλία) οι ηγέτες ενέκριναν την πρωτοβουλία του ΟΟΣΑ σχετικά με τη διάβρωση της φορολογικής βάσης και τη μετατόπιση των κερδών ⁽²⁹⁾, που αφορά θέματα όπως η σημασία της διαφάνειας για την καταπολέμηση επιζήμιων φορολογικών πρακτικών και η φορολογία των κερδών που πραγματοποιούν στο διαδίκτυο οι διαδικτυακές επιχειρήσεις. Οι ηγέτες δεσμεύτηκαν να ολοκληρώσουν τις σχετικές εργασίες έως τα τέλη του 2015.

Ο πρόεδρος της Επιτροπής ζήτησε την αυτόματη ανταλλαγή αποφάσεων που αφορούν συγκεκριμένους φορολογουμένους. Το αίτημα αυτό υποστηρίχτηκε από τη γερμανίδα καγκελάρια κ. Angela Merkel, τον γάλλο πρόεδρο κ. Francois Hollande, τον ισπανό πρωθυπουργό κ. Mariano Rajoy, τον ιταλό πρωθυπουργό κ. Matteo Renzi και τον πρόεδρο της Νότιας Κορέας κ. Park Geun-hye. Το αίτημα πέτυχε να εξασφαλίσει μεγαλύτερη έμφαση στο τελικό ανακοινωθέν για τη διαφάνεια των αποφάσεων που αφορούν συγκεκριμένους φορολογουμένους.

Τον Δεκέμβριο η οδηγία για τη διοικητική συνεργασία ⁽³⁰⁾ τροποποιήθηκε με σκοπό την εφαρμογή της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών στην ΕΕ, σύμφωνα με το παγκόσμιο πρότυπο και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής των «πρώτων χρηστών». Αυτό βασίζεται στην έκδοση αναθεωρημένης οδηγίας για τις αποταμιεύσεις ⁽³¹⁾ τον Μάρτιο, με την οποία διευρύνθηκαν οι κανόνες της ΕΕ για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα εισοδήματα από αποταμιεύσεις.

Επιπλέον, η Επιτροπή έχει προχωρήσει αρκετά στη διαπραγμάτευση συμφωνιών με τις πέντε ευρωπαϊκές χώρες με τις οποίες η ΕΕ έχει επί του παρόντος συμφωνίες για τη φορολόγηση των αποταμιεύσεων (Άγιος Μαρίνος, Ανδόρα, Ελβετία, Λιχτενστάιν και Μονακό), ώστε να προβλέπεται η αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και των εν λόγω χωρών, σύμφωνα με το παγκόσμιο πρότυπο.

Τον Ιούνιο το Συμβούλιο συμφώνησε να εξαλείψει ένα σημαντικό κενό της φορολογικής νομοθεσίας για τους ομίλους επιχειρήσεων, με τροποποίηση των φορολογικών κανόνων της ΕΕ ώστε να αποτρέπεται η διπλή μη φορολόγηση των ομίλων επιχειρήσεων που προκύπτουν από ρυθμίσεις υβριδικών δανείων —χρηματοπιστωτικά μέσα που έχουν χαρακτηριστικά τόσο δανεισμού όσο και ιδίων κεφαλαίων ⁽³²⁾.

Σκοπός είναι να καλυφθεί το κενό που επιτρέπει επί του παρόντος στους ομίλους επιχειρήσεων να εκμεταλλεύονται τις ασυμφωνίες που υφίστανται μεταξύ των εθνικών φορολογικών κανόνων προκειμένου να αποφεύγεται η φορολόγηση ορισμένων κατηγοριών κερδών εντός του ομίλου. Τον Δεκέμβριο οι κανόνες ενισχύθηκαν περαιτέρω με έναν γενικό κανόνα απαγόρευσης των καταχρήσεων που αποκλείει την εφαρμογή τεχνητών φορολογικών καθεστώτων.

ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΑΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

	ΔΡΑΣΗ/ΜΕΣΟ	ΤΑ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ
ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	> Μείωση της παραοικονομίας > Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της απάτης > Βελτίωση των φορολογικών υπηρεσιών	Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η Επιτροπή απεύθυνε ειδικές ανά χώρα συστάσεις (ΕΧΣ) για τη φορολογική διακυβέρνηση στα κράτη μέλη.	Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις ΕΧΣ που απευθύνονται σε αυτά. Επόμενες ΕΧΣ τον Ιούνιο του 2015.
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ	Οδηγία της ΕΕ για τη φορολόγηση των αποταμιεύσεων	Η Επιτροπή πρότεινε να συμπληρωθούν τα κενά της νομοθεσίας το 2008. Εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2014.	Η εφαρμογή θα λάβει υπόψη τις εξελίξεις σχετικά με την οδηγία για τη διοικητική συνεργασία.
	Σχέδιο δράσης για την περαιτέρω ενίσχυση της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής	Η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση τον Δεκέμβριο του 2012.	Υπό εξέλιξη εφαρμογή από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη.
	Συστάσεις για τον επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό και τη χρηστή διακυβέρνηση στον τομέα της φορολογίας	Η Επιτροπή διατύπωσε συστάσεις το 2012 και δημιούργησε την πλατφόρμα χρηστής διακυβέρνησης τον Ιούνιο του 2013 για την παρακολούθηση της εφαρμογής.	Εφαρμογή από τα κράτη μέλη Συνεχιζόμενες εργασίες πλατφόρμας
	Πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη μεταφορά κεφαλαίων	Η Επιτροπή πρότεινε επικαιροποίηση τον Φεβρουάριο του 2013.	Έγκριση της πρότασης από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο
	Κανόνες λογιστικής της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου ενός συστήματος υποβολής εκθέσεων ανά χώρα		Εγκρίθηκε — Εφαρμογή από τα κράτη μέλη.
	Οδηγία περί διοικητικής συνεργασίας στον τομέα της άμεσης φορολογίας	Πρόταση για την επέκταση της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τόκους, μερίσματα και άλλα εισοδήματα, ακαθάριστα έσοδα και υπόλοιπα λογαριασμών από το 2017, εκτός από τις πέντε κατηγορίες που ανταλλάσσονται από το 2015 — Το Συμβούλιο κατέληξε σε πολιτική συμφωνία τον Οκτώβριο του 2014.	Εφαρμογή από τα κράτη μέλη
	Συμφωνία ΕΕ για την αποταμίευση με τον Άγιο Μαρίνο, την Ανδόρα, την Ελβετία, το Λικτενστάιν και το Μονακό	Η Επιτροπή ζήτησε από το Συμβούλιο εντολή για διαπραγματεύσεις το 2011. Χορηγήθηκε από το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων του Μαΐου του 2013.	Διαπραγματεύσεις της Επιτροπής με πέντε χώρες εκτός ΕΕ υπό εξέλιξη· ο στόχος ήταν η ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων μέχρι τα τέλη του 2014.
	Αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών για φορολογικές αποφάσεις	Απόφαση τον Νοέμβριο του 2014 για τον καθορισμό τέτοιων ανταλλαγών μεταξύ των κρατών μελών	Υποβολή πρότασης από την Επιτροπή
	Υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων φορολογικού χαρακτήρα	Η Επιτροπή απέστειλε αιτήσεις παροχής πληροφοριών σε επτά κράτη μέλη και κίνησε τέσσερις έρευνες.	Περάτωση ερευνών από την Επιτροπή κατά το 2015
	Οδηγία για την αμοιβαία συνδρομή αναφορικά με την είσπραξη φόρων		Σε ισχύ από το 2010
	Κανονισμός για τη διοικητική συνεργασία στον τομέα του ΦΠΑ		Σε ισχύ από το 2012
	Οδηγία για την αντιστροφή της επιβάρυνσης ΦΠΑ	Πρόταση της Επιτροπής από το 2009 εγκρίθηκε εν μέρει το 2010.	Σε ισχύ από το 2013
	Μηχανισμός ταχείας αντίδρασης για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ	Πρόταση της Επιτροπής τον Ιούλιο του 2012	Σε ισχύ από το 2013
	Κανονισμός για τη διοικητική συνεργασία στον τομέα των ειδικών φόρων κατανάλωσης	Πρόταση να επεκταθεί η αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών, ώστε να υποστηρίζεται η μηχανοργάνωση των ανταλλαγών και να προσφέρουν μια κατανεμημένη βάση δεδομένων των αδειών λειτουργίας οικονομικών φορέων	Κανονισμός του Συμβουλίου που ισχύει από το 2012. Εκτελεστικός κανονισμός περί αδειών των οικονομικών φορέων που ισχύει από το 2013. Δύο νέοι εκτελεστικοί κανονισμοί υπό κατάρτιση.
ΔΡΑΣΗ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ	
	Αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών ως διεθνές πρότυπο	Εγκρίθηκε από 90 χώρες, συμπεριλαμβανομένων όλων των κρατών μελών.	
	Συνδρομή προς τις αναπτυσσόμενες χώρες	> Η ΕΕ να συνεχίσει να συνδράμει τις αναπτυσσόμενες χώρες στην οικοδόμηση εύρωστων φορολογικών διοικήσεων. > Συνεργασία με άλλους διεθνείς και εθνικούς οργανισμούς και προαγωγή της συμμετοχής των χωρών-εταίρων στις διεθνείς φορολογικές συζητήσεις και στην περιφερειακή οργάνωση των φορολογικών διοικήσεων > Σημαντικότερος χρηματοδότης των δύο θεματικών ταμείων συνεισφοράς του ΔΝΤ, το ένα για τη φορολογική πολιτική και διοίκηση και το άλλο σχετικό με τη διακρίση των φυσικών πλουτοπαραγωγικών πηγών. > Συνεργασία σε τριμερή πρωτοβουλία με την Παγκόσμια Τράπεζα και τον ΟΟΣΑ για την ενίσχυση της ικανότητας όσον αφορά τον καθορισμό των τιμών μεταβίβασης	
	Αντιμετώπιση των φορολογικών παραδείσων και επιθετικών φορολογικών σχεδιασμών	Ολοκλήρωση δράσεων της ΕΕ που μπορούν να επεκταθούν προς χρήση στην BEPS του ΟΟΣΑ (σχέδιο δράσης σχετικά με τη διάβρωση της φορολογικής βάσης και τη μεταφορά των κερδών) το 2014-2015	

Περιορισμός της γραφειοκρατίας για τις επιχειρήσεις

Τον Φεβρουάριο το Κοινοβούλιο ενέκρινε με μεγάλη πλειοψηφία την πρόταση της Επιτροπής για τυποποιημένη δήλωση ΦΠΑ ⁽³³⁾. Η τυποποιημένη δήλωση ΦΠΑ είναι μία από τις βασικές προτάσεις της Επιτροπής για τη μείωση της γραφειοκρατίας για τις επιχειρήσεις και τη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης στην ΕΕ.

Η νέα τυποποιημένη δήλωση ΦΠΑ, η οποία θα μπορούσε να περιορίσει το κόστος για τις επιχειρήσεις της ΕΕ κατά έως και 15 δισεκατ. ευρώ ετησίως, προβλέπει ομοιόμορφη δέσμη απαιτήσεων όσον αφορά την υποβολή των δηλώσεων ΦΠΑ από τις επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το κράτος μέλος στο οποίο τις υποβάλλουν. Η τυποποιημένη δήλωση ΦΠΑ, η οποία θα αντικαταστήσει τις εθνικές δηλώσεις ΦΠΑ, θα διασφαλίζει ότι θα ζητούνται από τις επιχειρήσεις τα ίδια βασικά στοιχεία εντός των ίδιων προθεσμιών σε όλη την ΕΕ. Δεδομένου ότι η συμμόρφωση με απλούστερες διαδικασίες είναι ευκολότερο να επιτευχθεί και να ελεγχθεί, η πρόταση αναμένεται επίσης να συμβάλει στη βελτίωση της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία περί ΦΠΑ και να αυξήσει τα δημόσια έσοδα.

Φορολογία της ψηφιακής οικονομίας

Τον Μάιο η Επιτροπή έλαβε την τελική έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου για τη φορολογία της ψηφιακής οικονομίας ⁽³⁴⁾. Από την ανεξάρτητη αυτή ομάδα ζητήθηκε να εξετάσει βασικά ζητήματα που σχετίζονται με τη φορολογία της ψηφιακής οικονομίας στην ΕΕ και να παρουσιάσει ιδέες για την καλύτερη αντιμετώπιση διαφόρων προκλήσεων και ευκαιριών στον τομέα αυτό.

Η έκθεση των εμπειρογνομόνων καλύπτει φορολογικά θέματα που σχετίζονται με την ψηφιακή οικονομία με την ευρεία έννοια και εξετάζει την έμμεση (ΦΠΑ) και άμεση (εταιρική) φορολογία, καθώς και ευρύτερα θέματα που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο η φορολογική πολιτική μπορεί να συμβάλει στη μεγιστοποίηση των ευκαιριών που προσφέρει η ψηφιακή οικονομία.

Μεταξύ των κύριων συμπερασμάτων της έκθεσης ήταν τα ακόλουθα.

- ▶ Δεν απαιτείται ξεχωριστό φορολογικό καθεστώς για την ψηφιακή οικονομία. Οι ισχύοντες κανόνες ενδέχεται να χρειαστεί να προσαρμοστούν για να ανταποκρίνονται στην ψηφιοποίηση της οικονομίας.
- ▶ Η ψηφιοποίηση διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό τις διασυνοριακές επιχειρηματικές δραστηριότητες. Η εξάλειψη των εμποδίων στη δημιουργία μιας εσωτερικής αγοράς, συμπεριλαμβανομένων των φορολογικών εμποδίων, και η δημιουργία πιο ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσω ουδέτερων, απλουστευμένων και συντονισμένων φορολογικών κανόνων έχουν, συνεπώς, μεγαλύτερη σημασία από ποτέ.
- ▶ Επικροτείται η επικείμενη κίνηση προς ένα σύστημα ΦΠΑ που βασίζεται στον τόπο προορισμού για τις ψηφιακές υπηρεσίες, παράλληλα με την απλούστευση που θα επιφέρει για τις επιχειρήσεις η μίνι θυρίδα ενιαίας εξυπηρέτησης. Η έκθεση συνιστά να επεκταθεί μελλοντικά η προσέγγιση αυτή σε όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες (για τις συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών).
- ▶ Για να εξασφαλιστεί ουδετερότητα και να δημιουργηθούν ίσοι όροι ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις της ΕΕ, η ομάδα συνιστά την κατάργηση της απαλλαγής από τον ΦΠΑ των μικρών αποστολών εμπορευμάτων από τρίτες χώρες. Αυτό θα υποστηρίζεται από μια θυρίδα ενιαίας εξυπηρέτησης και μια ταχεία τελωνειακή διαδικασία.
- ▶ Στον τομέα της φορολογίας των εταιρειών, το σχέδιο των G20/ΟΟΣΑ για τη διάβρωση της φορολογικής βάσης και τη μετατόπιση των κερδών θα είναι θεμελιώδους σημασίας για την αντιμετώπιση της φοροαποφυγής και του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού παγκοσμίως. Στην έκθεση συνιστάται με έμφαση στα κράτη μέλη να υιοθετήσουν κοινή στάση για την εξασφάλιση θετικού αποτελέσματος για ολόκληρη την ΕΕ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- (¹) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2014 [COM(2013) 800].
- (²) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 806/2014 περί θεσπίσεως ενιαίων κανόνων και διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης (ΕΕ L 225 της 30.7.2014).
- (³) http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_el.htm
- (⁴) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 472/2013 για την ενίσχυση της οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας των κρατών μελών στη ζώνη του ευρώ τα οποία αντιμετωπίζουν ή απειλούνται με σοβαρές δυσκολίες αναφορικά με τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα (ΕΕ L 140 της 27.5.2013).
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 473/2013 σχετικά με κοινές διατάξεις για την παρακολούθηση και την εκτίμηση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων και τη διασφάλιση της διόρθωσης του υπερβολικού ελλείμματος των κρατών μελών στη ζώνη του ευρώ (ΕΕ L 140 της 27.5.2013).
- (⁵) Έκθεση της Επιτροπής — Έκθεση για τον Μηχανισμό Επαγρύπνησης 2014 [COM(2013) 790].
- (⁶) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2015 [COM(2014) 902].
- (⁷) Απόφαση 2014/509/ΕΕ σχετικά με την υιοθέτηση του ευρώ από τη Λιθουανία την 1η Ιανουαρίου 2015 (ΕΕ L 228 της 31.7.2014).
- (⁸) Οδηγία 2014/62/ΕΕ σχετικά με την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κίβδηλεια μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 151 της 21.5.2014).
- (⁹) Τα ΕΤΔ (ειδικά τραπεζικά δικαιώματα) είναι διεθνή αποθεματικά περιουσιακά στοιχεία, τα οποία δημιουργήθηκαν από το ΔΝΤ το 1969 για το συμπλήρωμα των υφιστάμενων αποθεματικών περιουσιακών στοιχείων των χωρών μελών του. Η αξία τους βασίζεται σε ένα καλάθι τεσσάρων βασικών διεθνών νομισμάτων και τα ΕΤΔ είναι ανταλλάξιμα με ελευθέρως χρησιμοποιούμενα νομίσματα. Στο καλάθι των ΕΤΔ περιλαμβάνονται το ευρώ, το γιεν Ιαπωνίας, η λίρα στερλίνα και το δολάριο ΗΠΑ. Η αξία των ΕΤΔ σε σχέση με το δολάριο ΗΠΑ καθορίζεται σε καθημερινή βάση και αναρτάται στον ιστότοπο του ΔΝΤ. Υπολογίζεται ως το άθροισμα των ειδικών ποσών των τεσσάρων νομισμάτων του καλαθιού αποτιμημένων σε δολάρια ΗΠΑ, βάσει των συναλλαγματικών ισοτιμιών που δημοσιοποιούνται κάθε μεσημέρι στις 12 στην αγορά του Λονδίνου.
Βλ. επίσης: <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/sdr.htm>
- (¹⁰) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Χάρτης πορείας προς την τραπεζική ένωση [COM(2012) 510].
- (¹¹) Οδηγία 2014/59/ΕΕ για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (ΕΕ L 173 της 12.6.2014).
- (¹²) Οδηγία 2014/49/ΕΕ περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΕΕ L 173 της 12.6.2014).
- (¹³) Πρόσκλη Βίβλος της Επιτροπής — Μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της ευρωπαϊκής οικονομίας [COM(2013) 150].
- (¹⁴) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της ευρωπαϊκής οικονομίας [COM(2014) 168].
- (¹⁵) Πρόταση οδηγίας για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων που προσφέρουν υπηρεσίες επαγγελματικών συνταξοδοτικών παροχών [COM(2014) 167].
- (¹⁶) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Αξιοποίηση των δυνατοτήτων της συμμετοχικής χρηματοδότησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση [COM(2014) 172].
- (¹⁷) Οδηγία 2014/56/ΕΕ για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/43/ΕΚ για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών (ΕΕ L 158 της 27.5.2014).
- (¹⁸) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 537/2014 σχετικά με ειδικές απαιτήσεις όσον αφορά τον υποχρεωτικό έλεγχο οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος (ΕΕ L 158 της 27.5.2014).
- (¹⁹) Οδηγία 2014/65/ΕΕ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (ΕΕ L 173 της 12.6.2014).
- (²⁰) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 600/2014 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (ΕΕ L 173 της 12.6.2014).
- (²¹) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 596/2014 για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) (ΕΕ L 173 της 12.6.2014).
- (²²) Οδηγία 2014/57/ΕΕ περί ποινικών κυρώσεων για την κατάχρηση της αγοράς (οδηγία για την κατάχρηση της αγοράς) (ΕΕ L 173 της 12.6.2014).
- (²³) Οδηγία 2013/34/ΕΕ σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών (ΕΕ L 182 της 29.6.2013).
- (²⁴) Πρόταση κανονισμού για τα βασικά έγγραφα πληροφοριών για επενδυτικά προϊόντα [COM(2012) 352].
- (²⁵) Οδηγία 2014/92/ΕΕ για τη συγκρισιμότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά (ΕΕ L 257 της 28.8.2014).
- (²⁶) Οδηγία 2014/17/ΕΕ σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία (ΕΕ L 60 της 28.2.2014).
- (²⁷) Πρόταση οδηγίας σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της φορολόγησης των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών [COM(2013) 71].
- (²⁸) http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_el.pdf
- (²⁹) <http://www.oecd.org/tax/beps.htm>
- (³⁰) Οδηγία 2014/107/ΕΕ για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ όσον αφορά την υποχρεωτική αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στον φορολογικό τομέα (ΕΕ L 359 της 16.12.2014).
- (³¹) Οδηγία 2014/48/ΕΕ για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/48/ΕΚ για τη φορολόγηση των υπό μορφή τόκων εισοδημάτων από αποταμιεύσεις (ΕΕ L 111 της 15.4.2014).
- (³²) Οδηγία 2014/86/ΕΕ για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/96/ΕΕ σχετικά με το κοινό φορολογικό καθεστώς το οποίο ισχύει για τις μητρικές και τις θυγατρικές εταιρείες διαφορετικών κρατών μελών (ΕΕ L 219 της 25.7.2014).
- (³³) Πρόταση οδηγίας για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας όσον αφορά τυποποιημένη δήλωση ΦΠΑ [COM(2013) 721].
- (³⁴) http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/good_governance_matters/digital/report_digital_economy.pdf

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα / Robert Metsch: σελίδα 30
Ευρωπαϊκή Ένωση: σελίδες 38, 39, 41, 56

Στηρίζοντας την οικονομική ανάκαμψη, την οικονομική μεγέθυνση και τη δημιουργία θέσεων εργασίας

Το 2014 τέθηκαν τα χρηματοοικονομικά θεμέλια για μια πιο εύρωστη ανάκαμψη. Η χρονιά σηματοδότησε την έναρξη του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) 2014-2020, του πολυετούς προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο περιλαμβάνει μια σειρά νέων προγραμμάτων που καλύπτουν τις προτεραιότητες της Ευρώπης για τα επόμενα επτά έτη. Μολονότι πρόκειται για έναν πιο στοχοθετημένο προϋπολογισμό, με την προσδοκία της μεγαλύτερης μόχλευσης σε επίπεδο ΕΕ με λιγότερες δαπάνες, μελλοντοστραφείς τομείς όπως η έρευνα (+ 30 %), η εκπαίδευση (+ 40 %) και η κλιματική αλλαγή (+ 250 %) επωφελήθηκαν από σημαντικές αυξήσεις της χρηματοδότησης σε σύγκριση με την περίοδο 2007-2013.

Μια από τις σημαντικότερες καινοτομίες του ΠΔΠ είναι ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» για τα διευρωπαϊκά δίκτυα στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών, με προϋπολογισμό άνω των 33 δισεκατ. ευρώ για την περίοδο μέχρι το 2020. Ο μηχανισμός αυτός οφείλει να συμβάλλει στη δημιουργία διασυνδεδεμένων, υψηλών επιδόσεων και περιβαλλοντικά βιώσιμων δικτύων σε ολόκληρη την Ευρώπη, συμβάλλοντας έτσι στην οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική και εδαφική συνοχή της Ένωσης.

Επίσης, τον Νοέμβριο, η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή ένα επενδυτικό πρόγραμμα ύψους 315 δισεκατ. ευρώ για να αναπτυχθεί περαιτέρω η Ευρώπη και να αυξηθούν οι θέσεις εργασίας. Τα προτεινόμενα μέτρα θα μπορούσαν να αυξήσουν κατά 330 έως 410 δισεκατ. ευρώ το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕγχΠ) της ΕΕ, κατά τα επόμενα τρία έτη, και να δημιουργήσουν έως και 1,3 εκατομμύρια νέες θέσεις απασχόλησης, στο πλαίσιο μιας σημαντικής ώθησης για την οικονομία.

Ο κ. Martin Schulz, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (στο μέσον), ο κ. Jean-Claude Juncker, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από την 1η Νοεμβρίου (αριστερά), και ο κ. Werner Hoyer, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (δεξιά), κατά την κοινή συνέντευξη Τύπου μετά την παρουσίαση του επενδυτικού σχεδίου της Επιτροπής στο Κοινοβούλιο, με σκοπό την τόνωση της ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Στρασβούργο (Γαλλία), 26 Νοεμβρίου.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2014-2020 — Επενδύοντας στο μέλλον

Το ΠΔΠ για την περίοδο 2014-2020, ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβάνει μια σειρά νέων προγραμμάτων που καλύπτουν τις προτεραιότητες της Ευρώπης για τα επόμενα επτά έτη: έρευνα και καινοτομία («Ορίζοντας 2020»)- σύνδεση των δικτύων μεταφορών, ενέργειας και ΤΠ όλων των κρατών μελών (μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη»)- εκπαίδευση (Erasmus+)- ευκαιρίες απασχόλησης των νέων (πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων)- και ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων (COSME), για να αναφέρουμε μερικά μόνο παραδείγματα.

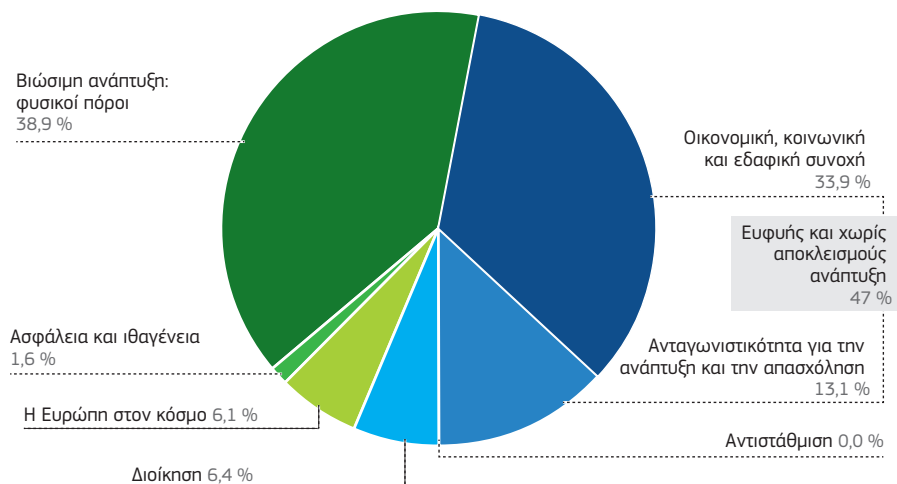
Εν ολίγοις, την επόμενη δημοσιονομική περίοδο η Ευρώπη θα κάνει περισσότερα —ιδίως στους βασικούς αυτούς τομείς— με λιγότερα μέσα, καθώς για πρώτη φορά ο προϋπολογισμός για την εν λόγω περίοδο θα είναι μικρότερος από τις προηγούμενες.

ΠΟΛΥΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (ΕΕ-28), ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΟ
ΓΙΑ ΤΟ 2015 ΚΑΙ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΕΤΑΨΥΛΩΝΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ 2 (ΠΡΩΤΗ ΔΟΣΗ) (ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ — ΤΙΜΕΣ 2011)

[illegible]

Για την περίοδο 2014-2020, το ΠΔΠ προβλέπει ανώτατο ποσό 960 δισεκατ. ευρώ για πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων και 908 δισεκατ. ευρώ για πιστώσεις πληρωμών. Το ΠΔΠ χωρίζεται σε έξι τομείς, οι οποίοι αντιστοιχούν σε διαφορετικούς τομείς δραστηριοτήτων της ΕΕ.

ΠΟΛΥΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ 2014-2020 — ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Το ΠΔΠ είναι ένα ζωτικής σημασίας εργαλείο για την Ένωση ώστε να επενδύει σε ό,τι έχει μεγαλύτερη σημασία για τους πολίτες: τη διασφάλιση των θέσεων εργασίας και μιας δυναμικής, ανταγωνιστικής και βιώσιμης οικονομίας. Υποστηρίζει ένα υγιές περιβάλλον και συμβάλλει στο να καταστεί η Ευρώπη ασφαλέστερος χώρος, προβλέπει χρηματοδοτική αλληλεγγύη σε αυτούς που τη χρειάζονται περισσότερο και εξασφαλίζει ότι η ΕΕ προωθεί τις αξίες της και τα συμφέροντά της σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο. Έτσι, το εν λόγω πλαίσιο συμπληρώνει τις εθνικές προσπάθειες με την επικέντρωση σε θέματα που μπορούν να αντιμετωπιστούν καλύτερα από κοινού σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Πρόκειται για προϋπολογισμό που αφορά το μέλλον των πολιτών της ΕΕ. Το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο εξασφαλίζει ότι η φιλοδοξία της Ευρώπης για την επανεκκίνηση της οικονομίας στηρίζεται σε πραγματικό χρήμα και επικεντρώνεται στις σωστές προτεραιότητες και τα αποτελέσματα από την αρχή του 2014 έως το τέλος του 2020.

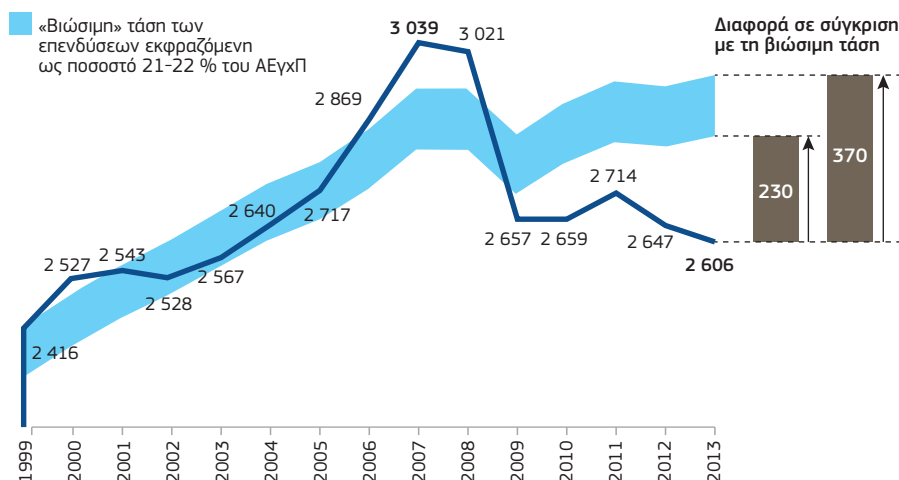
Επενδυτικό σχέδιο για την τόνωση της ανάπτυξης και της απασχόλησης

Στις 26 Νοεμβρίου η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή ένα επενδυτικό πρόγραμμα ύψους 315 δισεκατ. ευρώ για να επανέλθει η Ευρώπη σε τροχιά ανάπτυξης και να αυξηθούν οι θέσεις εργασίας.

Συνολικά, τα προτεινόμενα μέτρα θα μπορούσαν να αυξήσουν κατά 330 έως 410 δισεκατ. ευρώ το ΑΕγχΠ της ΕΕ, κατά τα επόμενα τρία έτη, από το 2015 έως το 2017, και να δημιουργήσουν έως και 1,3 εκατομμύρια νέες θέσεις απασχόλησης, στο πλαίσιο μιας σημαντικής ώθησης για να ενισχυθούν η ανάπτυξη και η απασχόληση.

ΤΟ «ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΧΑΣΜΑ» ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Πραγματικές ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, ΕΕ-28, σε τιμές του 2013, σε δισεκατ. ευρώ

Δεν υπάρχει κοινός ορισμός της ΕΕ για τις εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Ενώ ως ΜΜΕ ορίζονται οι επιχειρήσεις οι οποίες απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους, ως μεσαίας κεφαλαιοποίησης θεωρούνται σε γενικές γραμμές οι έχουσες από 250 έως 3 000 εργαζομένους.

Το σχέδιο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του τον Δεκέμβριο ⁽¹⁾, καλώντας όλους τους φορείς να καταστήσουν το σχέδιο λειτουργικό έως τα μέσα του 2015. Αποτελείται από τρεις κύριους άξονες, όπως παρουσιάζεται παρακάτω.

Κινητοποίηση πρόσθετης χρηματοδότησης για επενδύσεις

Το επενδυτικό σχέδιο θα απελευθερώσει δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στην πραγματική οικονομία τουλάχιστον 315 δισεκατ. ευρώ για τα επόμενα τρία έτη (2015-2017). Σε μια εποχή κατά την οποία οι δημόσιοι πόροι σπανίζουν, ενώ υπάρχει, έτοιμη να αξιοποιηθεί, χρηματοοικονομική ρευστότητα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και σε προσωπικούς και εταιρικούς τραπεζικούς λογαριασμούς, η πρόκληση έγκειται στο να σπάσει ο φαύλος κύκλος της έλλειψης εμπιστοσύνης και των ανεπαρκών επενδύσεων. Το επενδυτικό σχέδιο προβλέπει την έξυπνη κινητοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών πηγών χρηματοδότησης, όπου κάθε ευρώ δημόσιας χρηματοδότησης χρησιμοποιείται για την παραγωγή πρόσθετων ιδιωτικών επενδύσεων χωρίς τη δημιουργία νέου χρέους.

Θα συγκροτηθεί νέο Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (EFSI) σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ETE). Το ταμείο αυτό θα διαθέτει μια εγγύηση ύψους 16 δισεκατ. ευρώ από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, σε συνδυασμό με τα 5 δισεκατ. που δεσμεύθηκαν από την ΕΤΕ. Με βάση συνετές προβλέψεις από την ιστορική εμπειρία, το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα του EFSI θα είναι 1:15. Δηλαδή, για κάθε δημόσιο ευρώ που κινητοποιείται μέσω του EFSI θα δημιουργείται συνολική επένδυση 15 ευρώ, η οποία, διαφορετικά, δεν θα είχε πραγματοποιηθεί.

Το EFSI πρέπει να εστιάζει σε επενδύσεις σε υποδομές, και ιδίως σε ευρυζωνικές υπηρεσίες και δίκτυα ενέργειας· σε υποδομές μεταφορών σε βιομηχανικά κέντρα· στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία· τις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας, και τις ΜΜΕ και τις εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης (mid-caps).

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΕ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

EFSI	Ικανότητα ανάληψης κινδύνου	Πολλαπλασιαστής (κατά μέσο όρο)	Επένδυση στην πραγματική οικονομία
Μακροπρόθεσμες επενδύσεις	16 δισεκατ. ευρώ		240 δισεκατ. ευρώ
ΜΜΕ και mid-caps	5 δισεκατ. ευρώ	15	75 δισεκατ. ευρώ
Σύνολο	21 δισεκατ. ευρώ		315 δισεκατ. ευρώ

Η σύσταση του EFSI στο πλαίσιο της υπάρχουσας δομής του ομίλου της ΕΤΕπ θα διευκολύνει την ταχεία εφαρμογή του την άνοιξη του 2015. Έχει τη δυνατότητα να κινητοποιήσει πάνω από 315 δισεκατ. ευρώ σε πρόσθετους χρηματοδοτικούς πόρους κατά την περίοδο 2015-2017. Στόχος είναι να καταστεί το EFSI λειτουργικό μέχρι τα μέσα του 2015.

Επιπλέον, η επένδυση αυτή θα συμπληρωθεί με τη μεγιστοποίηση της μόχλευσης των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020, μέσω δανείων, ιδίων κεφαλαίων και εγγυήσεων παρά μέσω παραδοσιακών επιδοτήσεων. Αυτό θα αυξήσει τον δείκτη μόχλευσης από 1:3 έως και 1:4. Με τον διπλασιασμό του ποσού των καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων και αξιοποιώντας το αποτέλεσμα της μόχλευσης που προκύπτει με τον τρόπο αυτό, μεταξύ 2015 και 2017 θα μπορούσαν να κινητοποιηθούν από 20 έως και 35 δισεκατ. ευρώ, με τη μορφή πρόσθετων επενδύσεων στην πραγματική οικονομία.

Δίαυλος αξιόπιστων έργων, σε συνδυασμό με ένα πρόγραμμα τεχνικής βοήθειας για τη διοχέτευση των χρημάτων όπου είναι απαραίτητα

Το επενδυτικό σχέδιο θα επιτρέψει τη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας με τη δημιουργία ενός διαφανούς διαύλου για τον εντοπισμό βιώσιμων έργων σε επίπεδο ΕΕ και την παροχή της απαραίτητης τεχνικής βοήθειας για τη στήριξη της ανεξάρτητης επιλογής και της διάρθρωσης έργων, μαζί με τη χρήση καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων.

Τα κράτη μέλη έχουν υποβάλει στην κοινή ομάδα έργου που συγκροτήθηκε μεταξύ της Επιτροπής και της ΕΤΕπ τον Σεπτέμβριο καταλόγους έργων που επιλέχθηκαν με βάση τρία κριτήρια:

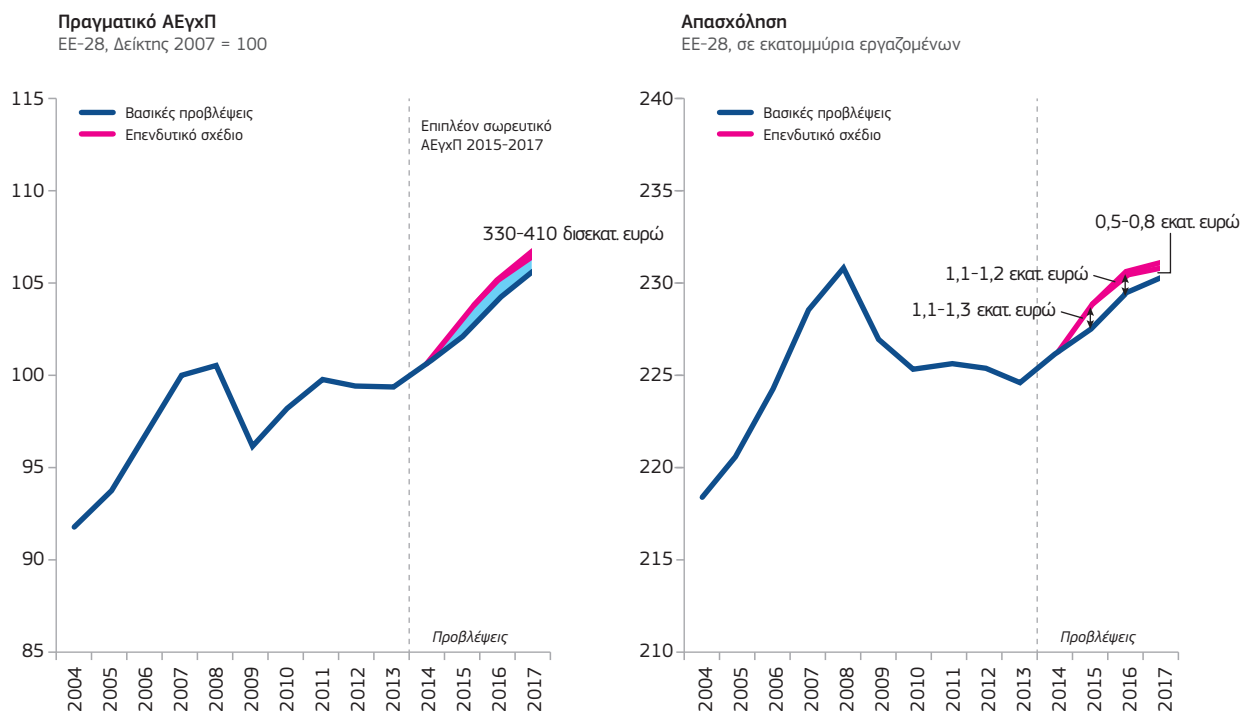
- ▶ έργα προστιθέμενης αξίας για την ΕΕ, σε υποστήριξη των στόχων της ΕΕ·
- ▶ έργα οικονομικής βιωσιμότητας και ιεράρχησης με υψηλή κοινωνικοοικονομική απόδοση·
- ▶ έργα που μπορούν να ξεκινήσουν το αργότερο εντός των επόμενων τριών ετών, δηλαδή, με την εύλογη προσδοκία για κεφαλαιουχικές δαπάνες κατά την περίοδο 2015-2017.

Επιπλέον, τα σχέδια που περιλαμβάνονται στον κατάλογο πρέπει να έχουν τη δυνατότητα μόχλευσης άλλων πηγών χρηματοδότησης. Θα πρέπει επίσης να έχουν εύλογο μέγεθος και κλιμάκωση (με διαφοροποίηση ανά τομέα/υποτομέα).

Η Επιτροπή και η ΕΤΕπ θα ξεκινήσουν ένα μείζον πρόγραμμα τεχνικής βοήθειας για τον προσδιορισμό των έργων και για να καταστούν αυτά πιο ελκυστικά για τους ιδιώτες επενδυτές.

Η ομάδα έργου Επιτροπής/ΕΤΕπ δημοσίευσε την έκθεσή της, καθώς και τον κατάλογο των σχεδίων που έχουν επιλεγεί, τον Δεκέμβριο.

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Πηγή: ΓΔ Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων, ετήσια μακροοικονομική βάση δεδομένων.

Χάρτης πορείας για την αντιμετώπιση των εμποδίων για επενδύσεις

Το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει έναν χάρτη πορείας για την άρση των τομεακών ρυθμίσεων που παρεμποδίζουν τις επενδύσεις.

Για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και των όρων χρηματοδότησης, το πρόγραμμα θα επικεντρωθεί σε μέτρα στον χρηματοοικονομικό τομέα, για παράδειγμα στη δημιουργία ένωσης κεφαλαιαγορών, στη βελτίωση της παροχής κεφαλαίων σε ΜΜΕ και σε μακροπρόθεσμα έργα.

Θα δοθεί προτεραιότητα στην άρση σημαντικών κανονιστικών και μη κανονιστικών εμποδίων που εξακολουθούν να υπάρχουν σε όλους τους σημαντικούς τομείς υποδομής, συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών, των ψηφιακών υποδομών και των μεταφορών, καθώς και εμποδίων στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών. Τον Δεκέμβριο, στο πρόγραμμα εργασίας της για το 2015 ⁽²⁾, η Επιτροπή πρότεινε έναν κατάλογο προτεραιοτήτων με πρωτοβουλίες που συνδέονται ειδικά με το επενδυτικό σχέδιο.

Από τα αριστερά προς τα δεξιά:
Ο κ. Jyrki Katainen, αντιπρόεδρος της Επιτροπής αρμόδιος για τις θέσεις εργασίας, την ανάπτυξη, τις επενδύσεις και την ανταγωνιστικότητα, ο κ. Jean-Claude Juncker, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αμφότεροι ανέλαβαν τα καθήκοντά τους την 1η Νοεμβρίου), ο κ. Martin Schulz, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο κ. Werner Hoyer, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, και ο κ. Μαργαρίτης Σχοινάς, κύριος εκπρόσωπος Τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ανακοινώνουν το επενδυτικό πακέτο ύψους 315 δισεκατ. ευρώ σε κοινή συνέντευξη Τύπου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στρασβούργο (Γαλλία), 26 Νοεμβρίου.

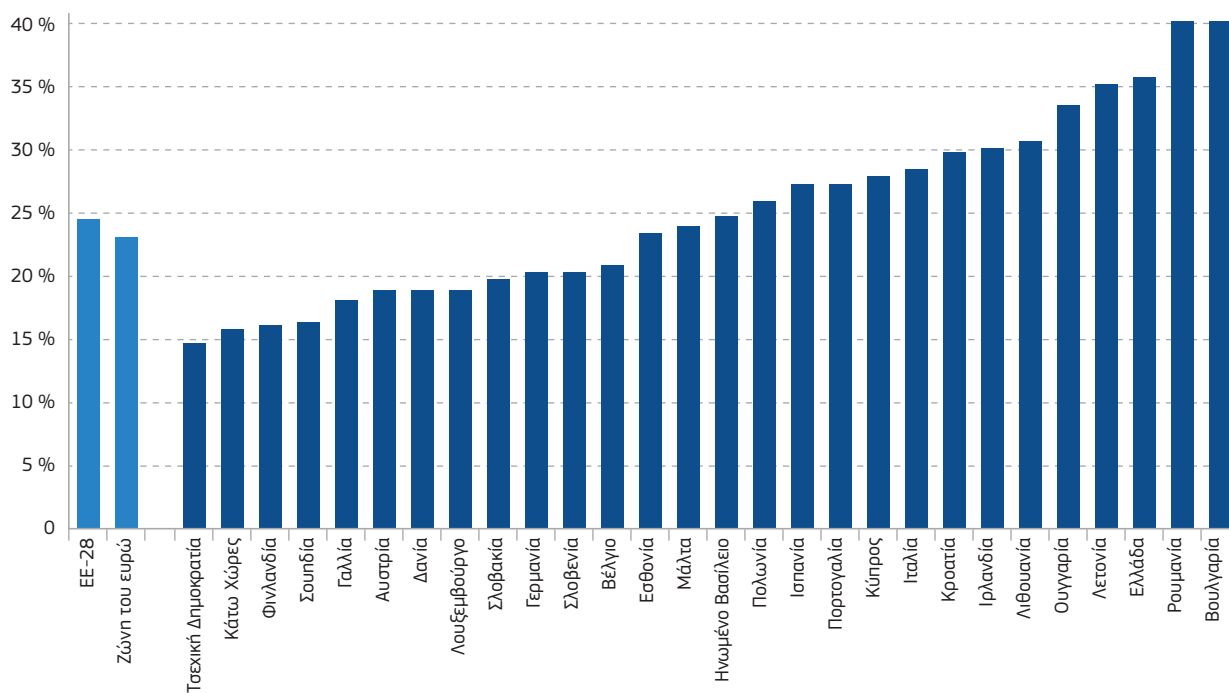
Πολιτικές της ΕΕ για την ανάπτυξη και την απασχόληση

Απασχόληση και κοινωνική ένταξη

Η ΕΕ συνέχισε να σημειώνει πρόοδο στην εφαρμογή των απαραίτητων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας και στον κοινωνικό τομέα. Στον τομέα της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν την επείγουσα εφαρμογή των εγγυήσεων για τη νεολαία. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να λάβουν μέτρα για να καταπολεμήσουν την ανεργία των νέων μέσω ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, της ενίσχυσης των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ) και της στήριξης της κατάρτισης και των συστημάτων μαθητείας, καθώς και τον κατακερματισμό των αγορών εργασίας, που μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τις προοπτικές απασχόλησης των νέων εργαζομένων και των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο. Ενθαρρύνθηκε επίσης η ενίσχυση του συντονισμού της ευρωπαϊκής πολιτικής για την απασχόληση και της κοινωνικής πολιτικής, ώστε να ενισχυθεί η παρακολούθηση των εξελίξεων όσον αφορά την απασχόληση και τον κοινωνικό τομέα.

ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ Ή ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ, 2013

ΕΕ-28 και ζώνη του ευρώ — εκτιμήσεις: Ιρλανδία — στοιχεία του 2012.

Πηγή: Eurostat.

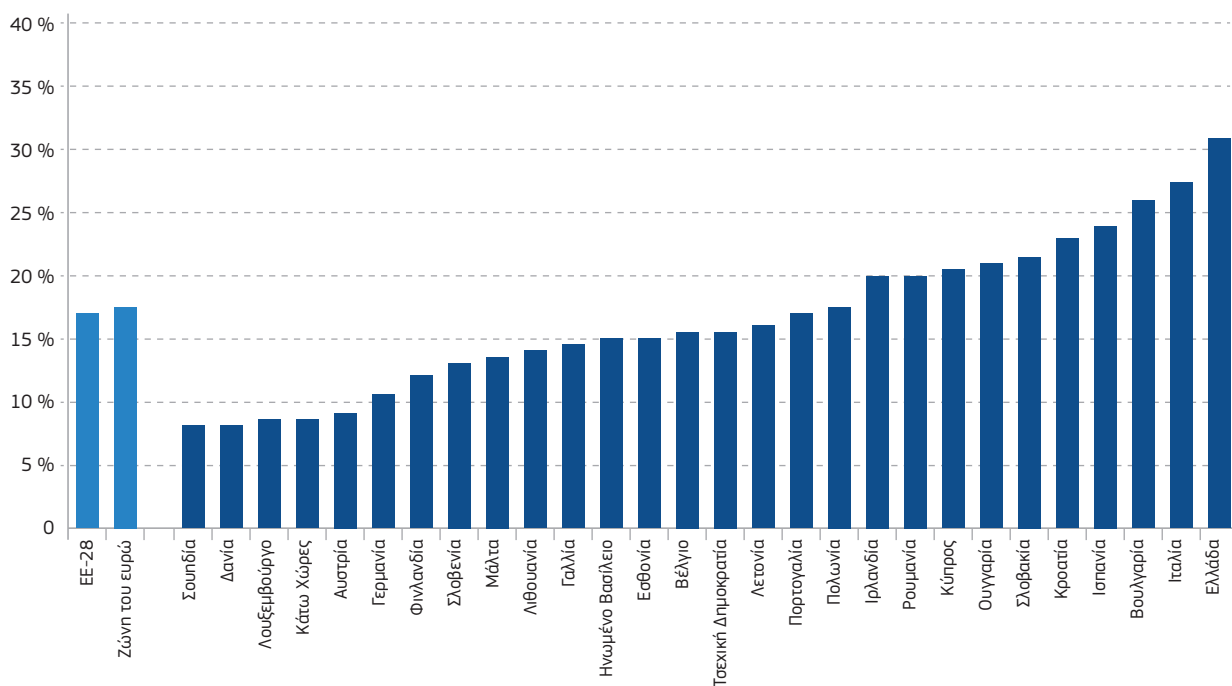
Το 2014 συμφωνήθηκε και ενσωματώθηκε στην κοινή έκθεση για την απασχόληση ένας νέος πίνακας αποτελεσμάτων των βασικών δεικτών απασχόλησης και των κοινωνικών δεικτών ⁽³⁾, για να συμβάλει στον έγκαιρο εντοπισμό των προκλήσεων σε επίπεδο κρατών μελών που ενδέχεται να έχουν δευτερογενείς επιπτώσεις σε επίπεδο ΕΕ. Ο μηχανισμός αυτός θα συμβάλει στην έγκαιρη πολιτική ανταπόκριση και θα εστιάζει στην αυστηρότερη πολυμερή εποπτεία.

Εγγυήσεις για τη νεολαία

Με τις εγγυήσεις για τη νεολαία⁽⁴⁾ επιδιώκεται να εξασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη θα παρέχουν σε όλους τους νέους έως την ηλικία των 25 ετών ποιοτική εργασία, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή πρακτική άσκηση εντός τεσσάρων μηνών από την αποφοίτησή τους από την επίσημη εκπαίδευση ή από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι. Οι εγγυήσεις για τη νεολαία αποτελούν μία από τις πλέον κρίσιμες και επείγουσες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις τις οποίες τα κράτη μέλη πρέπει να υλοποιήσουν για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων και τη βελτίωση των μεταβάσεων από το σχολείο στην εργασία. Η εφαρμογή άρχισε κατά τη διάρκεια του 2014.

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν υποβάλει εθνικά σχέδια υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, και η εφαρμογή τους αρχίζει τώρα, λαμβάνοντας υπόψη τη γενική εκτίμηση κάθε σχεδίου εκ μέρους της Επιτροπής. Η επίτευξη των στόχων των εγγυήσεων για τη νεολαία απαιτεί στρατηγικές μεταρρυθμίσεις στα κράτη μέλη ώστε να είναι πιο επιτυχής η μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας. Η ενίσχυση της ικανότητας των ΔΥΑ, η μεταρρύθμιση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, η ενίσχυση της δημιουργίας συμπράξεων για την προσέγγιση μη ενεργών νέων που δεν έχουν καταγραφεί σε υπηρεσία απασχόλησης και η παροχή ποιοτικών προσφορών εργασίας συγκαταλέγονται στις βασικές προκλήσεις για τα κράτη μέλη. Αυτό αντικατοπτρίζεται στις αναλύσεις της Επιτροπής για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για 18 κράτη μέλη, για οκτώ από τα οποία απαιτείται ρητά πιο αποφασιστική δράση για την εφαρμογή των εγγυήσεων για τη νεολαία.

ΝΕΟΙ (ΗΛΙΚΙΑΣ 15-34 ΕΤΩΝ) ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΕΚΤΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Ή ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΑΕΚ), 2013

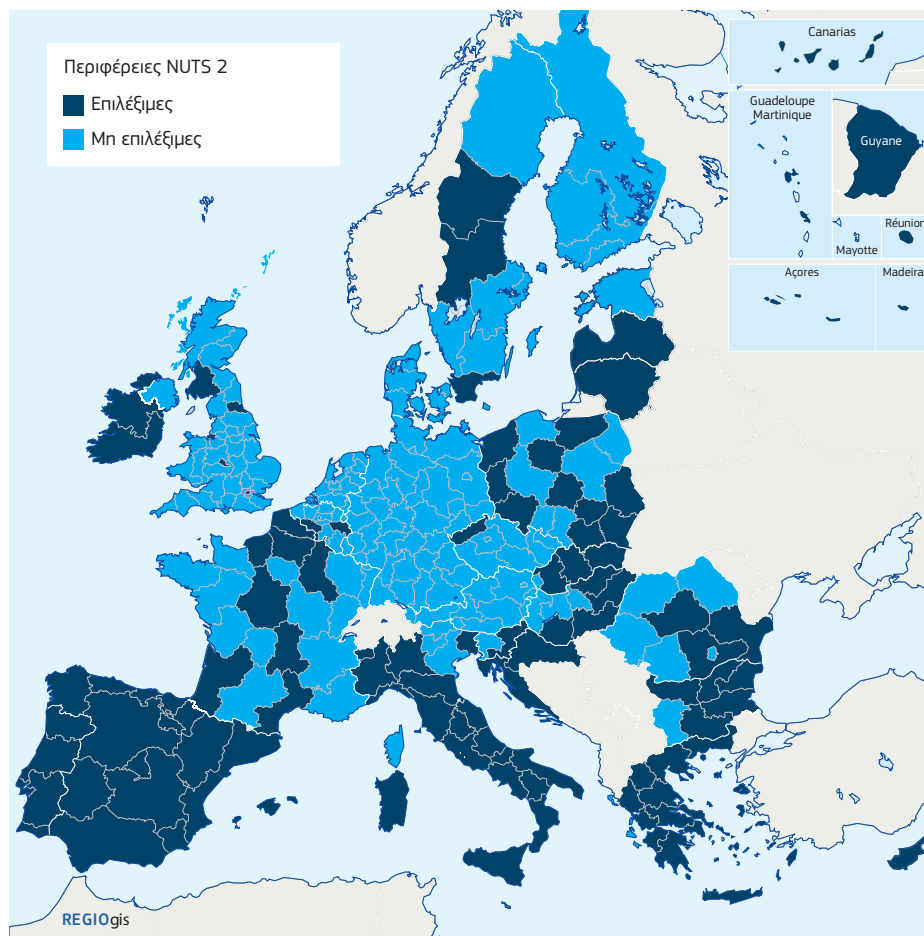
Πηγή: Eurostat.

Με σκοπό τη μείωση των επιπέδων ανεργίας των νέων, τα κράτη μέλη λαμβάνουν χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤα) (επί του παρόντος 12 δισεκατ. ευρώ ετησίως) και από την πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων (6,4 δισεκατ. ευρώ για το 2014-2020). Το ΕΚΤα έχει παράσχει στοχευμένη στήριξη για την απασχόληση των νέων, ήδη πολύ πριν από την κρίση, και έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση της πρόσφατης αύξησης της ανεργίας των νέων, με το 68 % του προϋπολογισμού του να διατίθεται για σχέδια που μπορούν να ωφελήσουν τους νέους. Προκειμένου να καταστούν οι εγγυήσεις για τη νεολαία πραγματικότητα, ωστόσο, τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να δώσουν προτεραιότητα σε μέτρα που αφορούν ειδικά τους νέους, στο πλαίσιο των εθνικών προϋπολογισμών.

Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων

Η πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων⁽⁵⁾ στηρίζει νέους που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) σε περιφέρειες της Ένωσης με ποσοστό ανεργίας των νέων άνω του 25 % το 2012, με την ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας. Θα διευρύνει την υποστήριξη που παρέχεται από το ΕΚΤα για την υλοποίηση των εγγυήσεων για τη νεολαία, με τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που παρέχουν άμεση βοήθεια στους νέους ΕΑΕΚ, όπως η δημιουργία θέσεων εργασίας, η παροχή περιόδων πρακτικής άσκησης και μαθητείας και η στήριξη για την ίδρυση επιχειρήσεων.

Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ — ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΛΗΓΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Χάρτης των περιφερειών που είναι επιλέξιμες και μη επιλέξιμες για την πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων. Η πρωτοβουλία θα επιτρέψει τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων έργων και δράσεων και θα διασφαλίσει ότι το επίπεδο της ενίσχυσης για κάθε νεαρό άτομο αρκεί για να υπάρξει πραγματική διαφορά στις περιοχές της Ευρώπης όπου οι προκλήσεις είναι πιο έντονες.

Πηγές: Eurostat, ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης.

Πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση

Παράλληλα, η Επιτροπή αναπτύσσει μια σειρά εργαλείων σε επίπεδο ΕΕ για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν την ανεργία των νέων. Τον Μάρτιο, με βάση πρόταση της Επιτροπής, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση ⁽⁶⁾, ώστε να δώσει τη δυνατότητα στους ασκούμενους να αποκτήσουν υψηλής ποιότητας επαγγελματική εμπειρία υπό ασφαλείς και δίκαιες συνθήκες, και να αυξήσουν τις ευκαιρίες τους εξεύρεσης απασχόλησης καλής ποιότητας. Το πλαίσιο ποιότητας καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι η εθνική νομοθεσία ή πρακτική σέβεται τις αρχές που καθορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές και, εφόσον απαιτείται, να προσαρμόσουν τη νομοθεσία τους.

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Το ΕΚΤα ⁽⁷⁾ διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο όσον αφορά την υποστήριξη των επενδύσεων των κρατών μελών σε ανθρώπινο κεφάλαιο και, κατ' αυτό τον τρόπο, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας, όπως αυτή αναδύεται από την κρίση. Κάθε χρόνο, το ΕΚΤα στηρίζει πάνω από 15 εκατομμύρια άτομα, με την παροχή βοήθειας για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους, τη διευκόλυνση της ένταξής τους στην αγορά εργασίας, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης. Την περίοδο 2014-2020 θα διαθέσει στα κράτη μέλη περισσότερα από 80 δισεκατ. ευρώ, για να βοηθήσει εκατομμύρια ευρωπαίους πολίτες να βελτιώσουν τη ζωή τους αποκτώντας νέες δεξιότητες και βρίσκοντας καλύτερες θέσεις απασχόλησης.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) παρέχει στήριξη σε άτομα που χάνουν τη θέση εργασίας τους είτε εξαιτίας σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών στο παγκόσμιο εμπόριο λόγω της παγκοσμιοποίησης, π.χ. όταν κλείνει μια μεγάλη επιχείρηση ή μεταφέρεται η παραγωγή σε χώρες εκτός ΕΕ, είτε εξαιτίας της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοοικονομικής κρίσης. Υπάρχει επίσης ένας νέος κανονισμός ⁽⁸⁾ για τα έτη 2014-2020, ο οποίος διευρύνει τις κατηγορίες των εργαζομένων που είναι επιλέξιμοι για να επωφεληθούν από το Ταμείο. Ως εκ τούτου, εκτός από τη σχετιζόμενη με το εμπόριο παγκοσμιοποίηση, πλέον, στα κριτήρια παρέμβασης συμπεριλαμβάνεται και η παγκόσμια χρηματοοικονομική και οικονομική κρίση. Όταν οι περιφέρειες πλήττονται από υψηλή ανεργία των νέων, τα κράτη μέλη μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να περιλαμβάνουν τους νέους ΕΑΕΚ στους δικαιούχους των μέτρων του ΕΤΠ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Επισκόπηση των αιτήσεων που υποβλήθηκαν το 2014

Αριθμός	Κράτος μέλος	Υπόθεση	Περιεχόμενο	Ημερομηνία υποβολής της αίτησης	Ποσό κράτους μέλους (σε εκατ. ευρώ)	Ποσό ΕΤΠ (σε εκατ. ευρώ)	Δικαιούχοι (αριθμός ατόμων)
EGF/2014/001	Ελλάδα	Nutriart	Είδη διατροφής	5.2.2014	4,1	6,1	1 013
EGF/2014/002	Κάτω Χώρες	Gelderland and Overijssel	Ανέγερση κυρίων	20.2.2014	1,1	1,6	475
EGF/2014/003	Ισπανία	Aragon	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	21.2.2014	0,6	1,0	280
EGF/2014/004	Ισπανία	Comunidad Valenciana Κλάδος μετάλλου	Μεταλλουργία	25.3.2014	0,7	1,0	300
EGF/2014/005	Γαλλία	GAD	Σφαγείο	6.6.2014	0,6	0,9	760
EGF/2014/006	Γαλλία	PSA	Αυτοκινητοβιομηχανία	25.4.2014	8,5	12,7	2 357
EGF/2014/007	Ιρλανδία	Andersen Ireland	Κοσμήματα	16.5.2014	1,0	1,5	276
EGF/2014/008	Φινλανδία	STX Rauma	Ναυπηγική βιομηχανία	27.5.2014	1,0	1,4	565
EGF/2014/009	Ελλάδα	Καταστήματα Sprider	Λιανικό εμπόριο	6.6.2014	4,9	7,3	1 311
EGF/2014/010	Ιταλία	Whirlpool	Οικιακές συσκευές	18.6.2014	1,3	1,9	608
EGF/2014/011	Βέλγιο	Caterpillar	Μηχανήματα και εξοπλισμός	22.7.2014	0,8	1,2	630
EGF/2014/012	Βέλγιο	Arcelor Mittal	Βασικά μέταλλα	22.7.2014	1,1	1,6	910
EGF/2014/013	Ελλάδα	Οδυσσεύς Φωκός	Λιανικό εμπόριο	29.7.2014	4,3	6,4	1 100
EGF/2014/014	Γερμανία	Aleo Solar	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	29.7.2014	0,7	1,1	476
EGF/2014/015	Ελλάδα	Attica Publishing Services	Πληροφόρηση και επικοινωνία	4.9.2014	2,5	3,7	705
EGF/2014/016	Ιρλανδία	Lufthansa Technik	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	19.9.2014	1,7	2,5	450
EGF/2014/017	Γαλλία	Mory Ducros	Μεταφορές και αποθήκευση	6.10.2014	4,4	6,6	2 721
EGF/2014/018	Ελλάδα	Attica Broadcasting	Δραστηριότητες ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων και εκπομπών	4.9.2014	3,4	5,0	928
Σύνολο 2014					42,4	63,7	15 865

Εκτός από τη χρηματοδοτική στήριξη, το πλαίσιο ποιότητας της ΕΕ για την πρόβλεψη της αλλαγής και την αναδιάρθρωση⁽⁹⁾ προσφέρει καθοδήγηση, σχετικά με κοινωνικά υπεύθυνες πρακτικές διαχείρισης των αλλαγών, για επιχειρήσεις, εργαζομένους, κοινωνικούς εταίρους και δημόσιες υπηρεσίες. Το πλαίσιο επιδιώκει να χρησιμεύσει ως εργαλείο αναφοράς για επιχειρήσεις, εργατικές ενώσεις και κυβερνήσεις και να βοηθήσει στον καλύτερο σχεδιασμό και τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο, ελαχιστοποιώντας, παράλληλα, τις κοινωνικές επιπτώσεις της αλλαγής.

Δέσμη κοινωνικών επενδύσεων

Η δέσμη κοινωνικών επενδύσεων (SIP)⁽¹⁰⁾ παρέχει οδηγίες στα κράτη μέλη για τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την εξάλειψη του κινδύνου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού για 20 εκατομμύρια άτομα. Η SIP δείχνει τον δρόμο για την αντιμετώπιση διαρθρωτικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας της ΕΕ λόγω της γήρανσης των κοινωνιών, της συρρίκνωσης του ενεργού πληθυσμού και της ανάγκης για μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Απαιτούνται πολιτικές μεταρρυθμίσεις για την έγκαιρη επένδυση στην πρόληψη της εμφάνισης κινδύνων, για την ενίσχυση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων ώστε τα άτομα να συμμετέχουν στην κοινωνία και την οικονομία και για την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων στον κοινωνικό τομέα μέσω περισσότερο στοχευμένων δαπανών για την κοινωνική πολιτική. Ορισμένα κράτη μέλη σημείωσαν πρόοδο κατά την υλοποίηση της SIP.

Το πρόγραμμα για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία

Το πρόγραμμα για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία (EaSI)⁽¹¹⁾ είναι ένας χρηματοδοτικός μηχανισμός σε επίπεδο ΕΕ για την προαγωγή ποιοτικής και βιώσιμης απασχόλησης υψηλού επιπέδου, τη διασφάλιση επαρκούς και αξιοπρεπούς κοινωνικής προστασίας, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Είναι, επίσης, ένα εργαλείο για την προώθηση καινοτόμων και δοκιμαστικών σχεδίων στα κράτη μέλη, τα οποία μπορούν να προσαρμόζονται στην πραγματικότητα κάθε κράτους μέλους.

Το EaSI ενοποιεί και επεκτείνει την κάλυψη τριών υφιστάμενων προγραμμάτων: του Progress (πρόγραμμα για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη), του EURES (ευρωπαϊκές υπηρεσίες απασχόλησης) και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Μικροχρηματοδοτήσεων. Θα επιτρέψει στην Επιτροπή να αυξήσει τη συνοχή της πολιτικής της και τον αντίκτυπο των μέσων της, τα οποία έχουν κοινούς στόχους, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για την απασχόληση και την ανάπτυξη.

Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους

Ο κανονισμός για το νέο Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (FEAD)⁽¹²⁾ εκδόθηκε τον Μάρτιο. Το Ταμείο παρέχει στα κράτη μέλη πολύτιμη στήριξη στις προσπάθειές τους να συνδράμουν τα πλέον ευάλωτα άτομα στην Ευρώπη τα οποία επλήγησαν περισσότερο από την τρέχουσα οικονομική και κοινωνική κρίση. Σε πραγματικές τιμές, πάνω από 3,8 δισεκατ. ευρώ διατέθηκαν στο Ταμείο κατά την περίοδο 2014-2020. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την κάλυψη του 15 % των δαπανών των εθνικών προγραμμάτων τους, και το υπόλοιπο 85 % προέρχεται από το Ταμείο.

Μεταρρύθμιση του EURES

Έχοντας δημιουργηθεί το 1993, το ευρωπαϊκό δίκτυο υπηρεσιών απασχόλησης (EURES) αποτελεί ένα δίκτυο συνεργασίας ανάμεσα στην Επιτροπή και τις ΔΥΑ των κρατών μελών της ΕΕ, συν αυτές της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν και της Νορβηγίας, και άλλους οργανισμούς-εταίρους. Διαθέτει πάνω από 850 συμβούλους που βρίσκονται σε καθημερινή επαφή με άτομα που αναζητούν εργασία και με εργοδότες σε όλη την Ευρώπη.

Το 2014 προτάθηκε η αναδιάρθρωση του κανονιστικού πλαισίου⁽¹³⁾ ώστε να βελτιωθεί η λειτουργία του δικτύου. Στόχος είναι η αντιμετώπιση ανισορροπιών στις αγορές εργασίας, με την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με κενές θέσεις εργασίας και διαθέσιμα βιογραφικά σε όλη την ΕΕ, την περαιτέρω βελτίωση της αντιστοίχισης των κενών θέσεων εργασίας και των ατόμων που αναζητούν εργασία, τη διευκόλυνση της συμμετοχής ενός ευρύτερου φάσματος παραγόντων της αγοράς εργασίας στις δραστηριότητες του EURES (ιδίως ιδιωτικών υπηρεσιών απασχόλησης) και την παροχή πιο στοχευμένων υπηρεσιών υποστήριξης της κινητικότητας σε εργοδότες και άτομα που αναζητούν εργασία.

Η κ. Marianne Thyssen, επίτροπος αρμόδια για την απασχόληση, τις κοινωνικές υποθέσεις, τις δεξιότητες και την εργασιακή κινητικότητα (η οποία ανέλαβε τα καθήκοντά της την 1η Νοεμβρίου), κατά την 4η ετήσια διάσκεψη της ευρωπαϊκής πλατφόρμας για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Βρυξέλλες (Βέλγιο), 20 Νοεμβρίου.

Απόφαση σχετικά με τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης

Οι εθνικές ΔΥΑ διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην υποστήριξη των ανέργων στην Ευρώπη να βρουν μια θέση εργασίας. Τον Ιούνιο τέθηκε σε ισχύ απόφαση⁽¹⁴⁾ σχετικά με τρόπους βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών ΔΥΑ, με την οποία καθιερώθηκε μια νέα λειτουργική και διοικητική διάρθρωση του δικτύου των ευρωπαϊκών ΔΥΑ από τον Σεπτέμβριο και μετά.

Οδηγία σχετικά με τα δικαιώματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης

Η νέα οδηγία, η οποία εκδόθηκε το 2014⁽¹⁵⁾, βελτίωσε την προστασία των δικαιωμάτων συμπληρωματικής σύνταξης για τους μετακινούμενους εργαζομένους με την εξάλειψη ορισμένων εμποδίων όσον αφορά την ελεύθερη μετακίνηση, όπως την απαίτηση πολύ μακρών περιόδων απασχόλησης ώστε να αποκτηθούν συνταξιοδοτικά δικαιώματα ή τον κίνδυνο μη επαρκούς προστασίας των δικαιωμάτων μετά την αποχώρηση από ένα συνταξιοδοτικό σύστημα.

Οδηγία για τη βελτίωση της εφαρμογής των δικαιωμάτων των εργαζομένων

Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν νέα οδηγία⁽¹⁶⁾ για τη διασφάλιση της καλύτερης εφαρμογής σε εθνικό επίπεδο του δικαιώματος των πολιτών της ΕΕ να εργάζονται σε άλλο κράτος μέλος. Οι νέες νομοθετικές διατάξεις, που προτάθηκαν από την Επιτροπή τον Απρίλιο του 2013, αποσκοπούν στο να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των δικαιωμάτων και της πραγματικότητας και να καταστεί ευκολότερο για όσους εργάζονται ή αναζητούν εργασία σε άλλη χώρα να ασκήσουν πραγματικά τα δικαιώματά τους. Τα κράτη μέλη διαθέτουν δύο έτη για την εφαρμογή της οδηγίας σε εθνικό επίπεδο. Η οδηγία αυτή προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι ένας ή περισσότεροι φορείς σε εθνικό επίπεδο θα είναι αρμόδιοι για την ενημέρωση και την παροχή υποστήριξης και βοήθειας σε εργαζομένους της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που αναζητούν εργασία.

Οδηγία για την απόσπαση εργαζομένων

Το Συμβούλιο ενέκρινε νέα μέτρα για την καλύτερη εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ που ισχύουν επί του παρόντος για την απόσπαση των εργαζομένων. Η οδηγία που διέπει την απόσπαση εργαζομένων⁽¹⁷⁾ προβλέπει διασφαλίσεις για την επιβολή των δικαιωμάτων των αποσπασμένων εργαζομένων στην πράξη και ενισχύει το νομικό πλαίσιο για τους παρόχους υπηρεσιών. Η οδηγία συμβάλλει στο να διασφαλιστεί η καλύτερη εφαρμογή των εν λόγω κανόνων στην πράξη, ιδίως σε ορισμένους τομείς όπως οι κατασκευές και οι οδικές εμπορευματικές μεταφορές, όπου, για παράδειγμα, «εταιρείες-γραμματοκιβώτια» (χωρίς καμία πραγματική οικονομική δραστηριότητα στη χώρα καταγωγής τους) χρησιμοποιούν ψευδείς αποσπάσεις για την καταστράτηγηση των εθνικών κανόνων σχετικά με την κοινωνική ασφάλιση και τις συνθήκες εργασίας. Επίσης, βελτιώνει την προστασία των δικαιωμάτων των αποσπασμένων εργαζομένων, με την αποτροπή της απάτης, ιδίως στις αλυσίδες υπεργολαβίας, όπου, ενίοτε, τα δικαιώματα των αποσπασμένων εργαζομένων δεν γίνονται σεβαστά.

Πρακτικός οδηγός για τον «έλεγχο της συνήθους διαμονής»

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εργάστηκαν από κοινού για να διευκρινιστεί ο «έλεγχος συνήθους διαμονής»⁽¹⁸⁾, ώστε να βοηθηθούν οι εθνικές διοικήσεις στην εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ σχετικά με τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης των πολιτών της ΕΕ και των οικογενειών τους.

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Erasmus+

Ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα του έτους ήταν η δρομολόγηση και υλοποίηση του προγράμματος Erasmus+ ⁽¹⁹⁾, του νέου προγράμματος της ΕΕ για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό.

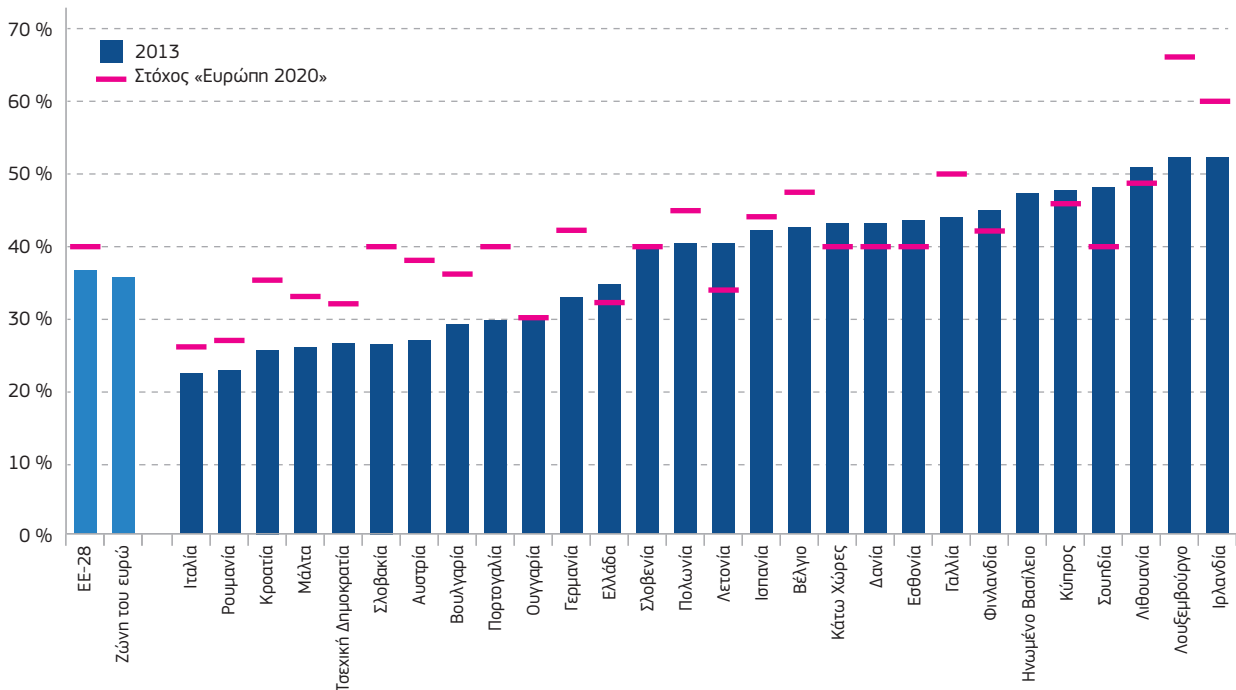
Το πρόγραμμα ενσωματώνει και επεκτείνει προηγούμενες ροές χρηματοδότησης για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία, τις δραστηριότητες του προγράμματος Jean Monnet και τον αθλητισμό, καθώς και το νέο μέσο εγγύησης φοιτητικών δανείων και τη διεθνή διάσταση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της συνεργασίας των νέων. Θα έχει αύξηση του προϋπολογισμού του για την περίοδο 2014-2020 κατά 40 %, σε σύγκριση με την προηγούμενη δημοσιονομική περίοδο, δηλαδή έως και πάνω από 16 δισεκατ. ευρώ.

Το νέο πρόγραμμα μειώνει τη γραφειοκρατία και εισάγει απλουστευμένες διαδικασίες.

Απόδοση της εκπαίδευσης

Οι επιδόσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την εκπαιδευτική απόδοση συνέχισαν να βελτιώνονται, όπως τεκμηριώνεται από τα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν το 2014. Σημειώθηκε μεγάλη αύξηση στην παρακολούθηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, από 23,6 % το 2002 σε 36,9 % το 2013 (στόχος για το 2020: τουλάχιστον 40 %). Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο μειώθηκε αργά αλλά σταθερά, από 17 % το 2002 σε 12 % το 2013 (στόχος για το 2020: κάτω του 10%). Δεκαπέντε κράτη μέλη έχουν ήδη επιτύχει ή υπερβεί τους εθνικούς τους στόχους για το 2020, για τουλάχιστον έναν από τους δύο δείκτες απόδοσης της εκπαίδευσης. Έξι από αυτά τα κράτη μέλη —η Δανία, η Κύπρος, η Λετονία, η Λιθουανία, η Σλοβενία και η Σουηδία— έχουν ήδη επιτύχει ή υπερβεί και τους δύο στόχους.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΗΛΙΚΙΑΣ 30-34 ΕΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕΙ ΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, 2013

Δεν υπάρχει εθνικός στόχος για το Ηνωμένο Βασίλειο. Ο εθνικός στόχος για τη Γερμανία περιλαμβάνει τη μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση [Διεθνής Τυποποιημένη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης 1997 (ISCED97 4)] και για την Αυστρία τη μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση με προγράμματα που έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν άμεση πρόσβαση στο πρώτο στάδιο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED97 4A).

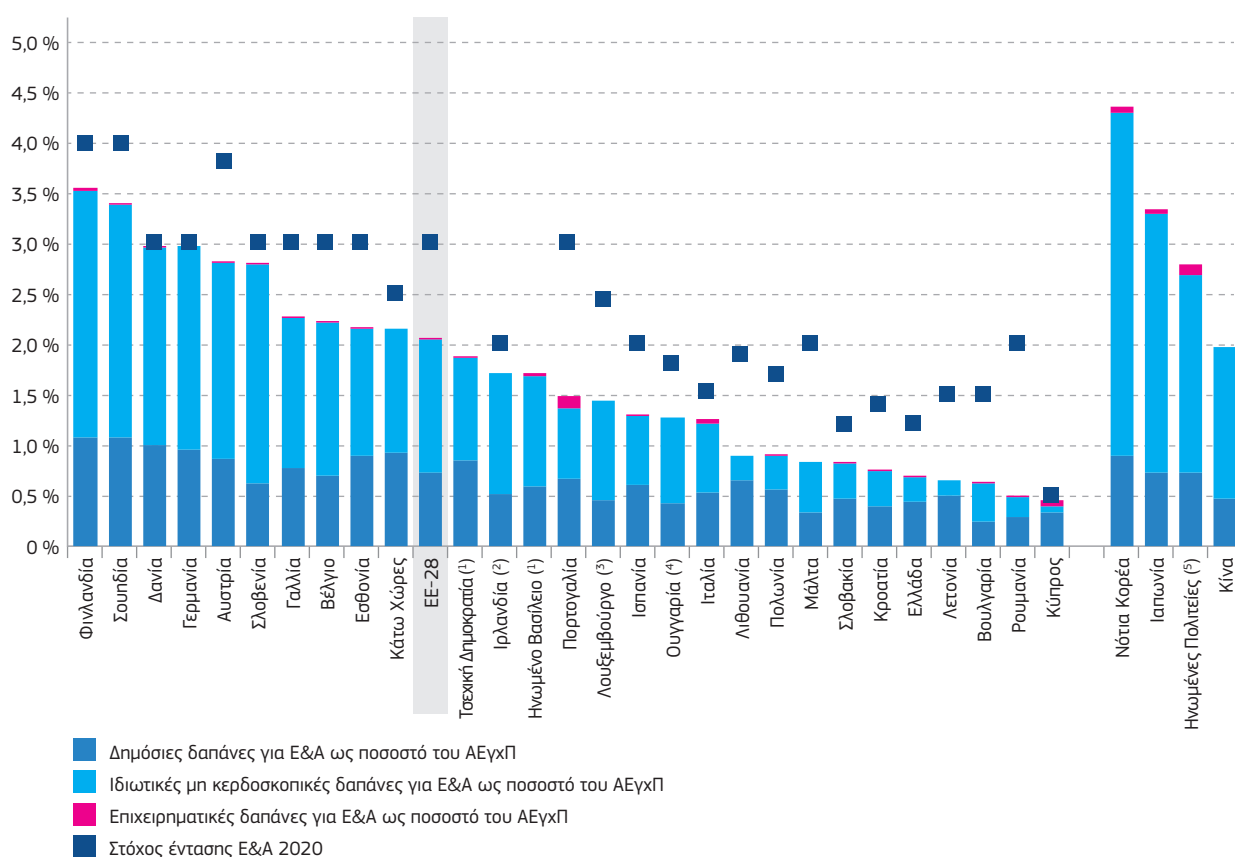
Πηγή: Eurostat.

Έρευνα, καινοτομία και επιστήμη

«Ορίζοντας 2020»: Το πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία

Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020»⁽²⁰⁾ είναι το μεγαλύτερο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ. Θα οδηγήσει σε περισσότερες καινοτομίες, ανακαλύψεις και παγκόσμιες πρωτίες, συνδυάζοντας την έρευνα με την καινοτομία, με σκοπό την εμπορική υλοποίηση εξαιρετικών ιδεών. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν επιστήμονες και βιομηχανίες, για την τόνωση της ανάπτυξης και της απασχόλησης, καθώς και για την εξεύρεση λύσεων στις υφιστάμενες μεγάλες προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων της κλιματικής αλλαγής, της ενεργειακής ασφάλειας και της υγείας. Η έρευνα και οι καινοτομίες που θα ακολουθήσουν θα συμβάλουν στη βελτίωση της ζωής, στην προστασία του περιβάλλοντος και στο να καταστεί η ευρωπαϊκή βιομηχανία περισσότερο βιώσιμη και ανταγωνιστική. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε ερευνητές από όλο τον κόσμο. Προάγει τη σταδιοδρομία τους στην Ευρώπη, συμβάλλει στην ερευνητική τους κατάρτιση και προωθεί την παγκόσμια και διατομεακή κινητικότητα, ιδίως μέσω των δράσεων «Μαρία Σκλοντόφσκα-Κιουρί». Για το διάστημα 2014-2020 η διαθέσιμη χρηματοδότηση ανέρχεται σε περίπου 80 δισεκατ. ευρώ, εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος κατανέμεται σε τρεις προτεραιότητες: επιστημονική αριστεία, βιομηχανική υπεροχή και αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων. Οι κανόνες και οι διαδικασίες έχουν απλοποιηθεί σημαντικά.

ΕΝΤΑΣΗ Ε&Α ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΑΝΑ ΧΩΡΑ, 2012, ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΕΝΤΑΣΗΣ Ε&Α ΓΙΑ ΤΟ 2020

⁽¹⁾ Τσεχική Δημοκρατία, Ηνωμένο Βασίλειο: δεν έχουν καθοριστεί στόχοι Ε&Α· για την Τσεχική Δημοκρατία ένας στόχος 1 % διατίθεται μόνο για τον δημόσιο τομέα.

⁽²⁾ Ιρλανδία: ο στόχος έντασης Ε&Α είναι 2,5 % του ΑΕΘΠ, το οποίο ισοδυναμεί κατ' εκτίμηση με το 2,0 % του ΑΕγχΠ.

⁽³⁾ Λουξεμβούργο: ο στόχος έντασης Ε&Α είναι μεταξύ 2,30 % και 2,60 % του ΑΕγχΠ (παραδοχή για 2,45 %).

⁽⁴⁾ Ουγγαρία: Η κατανομή του στόχου έντασης Ε&Α δεν αντιπροσωπεύει το σύνολο της έντασης Ε&Α.

⁽⁵⁾ Ηνωμένες Πολιτείες: i) οι περισσότερες ή όλες οι δαπάνες κεφαλαίου δεν περιλαμβάνονται· ii) οι κρατικές δαπάνες σε Ε&Α αναφέρονται μόνο στην ομοσπονδιακή ή στην κεντρική κυβέρνηση.

Δεδομένα: Eurostat, ΟΟΣΑ, κράτη μέλη.

Πηγή: ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας — Μονάδα για την ανάλυση και την παρακολούθηση των εθνικών πολιτικών στον τομέα της έρευνας.

Από το 2014 και μετά το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος-πλαίσιου «Ορίζοντας 2020», με συνολικό προϋπολογισμό 2,7 δισεκατ. ευρώ. Μέσω των Κοινοτήτων Γνώσης και Καινοτομίας (ΚΓΚ), το EIT συγκεντρώνει περισσότερους από 500 κορυφαίους εταίρους από τον χώρο των επιχειρήσεων, της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της έρευνας για την ενθάρρυνση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας σε όλη την Ευρώπη. Το 2014 το EIT επικέντρωσε τις προσπάθειές του στην εδραίωση και την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, καθώς και στον αντίκτυπο των τριών πρώτων ΚΓΚ με αντικείμενο την κλιματική αλλαγή, την τεχνολογία των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) και την αειφόρο ενέργεια.

Εταιρικές σχέσεις ΕΕ–βιομηχανίας για την καινοτομία

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» θα δρομολογηθούν έντεκα εταιρικές σχέσεις ανάμεσα στη βιομηχανία και τα κράτη μέλη, αξίας άνω των 23 δισεκατ. ευρώ, στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για τις επενδύσεις στην καινοτομία. Η συνεισφορά της ΕΕ ύψους 9 δισεκατ. ευρώ θα κινητοποιήσει επενδύσεις ύψους 10 δισεκατ. ευρώ από τον ιδιωτικό τομέα και 4 δισεκατ. από τα κράτη μέλη. Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης θα διατεθεί για κοινές τεχνολογικές πρωτοβουλίες.

Οι εταιρείες της ΕΕ πρέπει να αυξήσουν τις επενδύσεις τους σε έρευνα και ανάπτυξη για να παραμείνουν ανταγωνιστικές σε παγκόσμιο επίπεδο

Οι επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη από εταιρείες με έδρα στην ΕΕ αυξήθηκαν κατά 2,6% το 2013, παρά το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον. Ωστόσο, η ανάπτυξη αυτή επιβραδύνθηκε σε σύγκριση με το 6,8% του προηγούμενου έτους. Είναι επίσης χαμηλότερη από τον παγκόσμιο μέσο όρο του 2013 (4,9%) και υστερεί σε σχέση με εταιρείες με έδρα την Ιαπωνία (5,5%) και τις ΗΠΑ (5%).

Τα αποτελέσματα αυτά δημοσίευσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στον πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ για τις βιομηχανικές επενδύσεις στην Ε&Α για το 2014 ⁽²¹⁾, που αναλύει τις επενδύσεις των 2 500 μεγαλύτερων επιχειρήσεων παγκοσμίως, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 90% περίπου των συνολικών επιχειρηματικών δαπανών στην Ε&Α. Τα στοιχεία δείχνουν ότι 633 εταιρείες με έδρα στην ΕΕ επένδυσαν 162,4 δισεκατ. ευρώ το 2013, ενώ 804 εταιρείες που εδρεύουν στις ΗΠΑ επένδυσαν 193,7 δισεκατ. ευρώ και 387 εταιρείες από την Ιαπωνία επένδυσαν 85,6 δισεκατ. ευρώ.

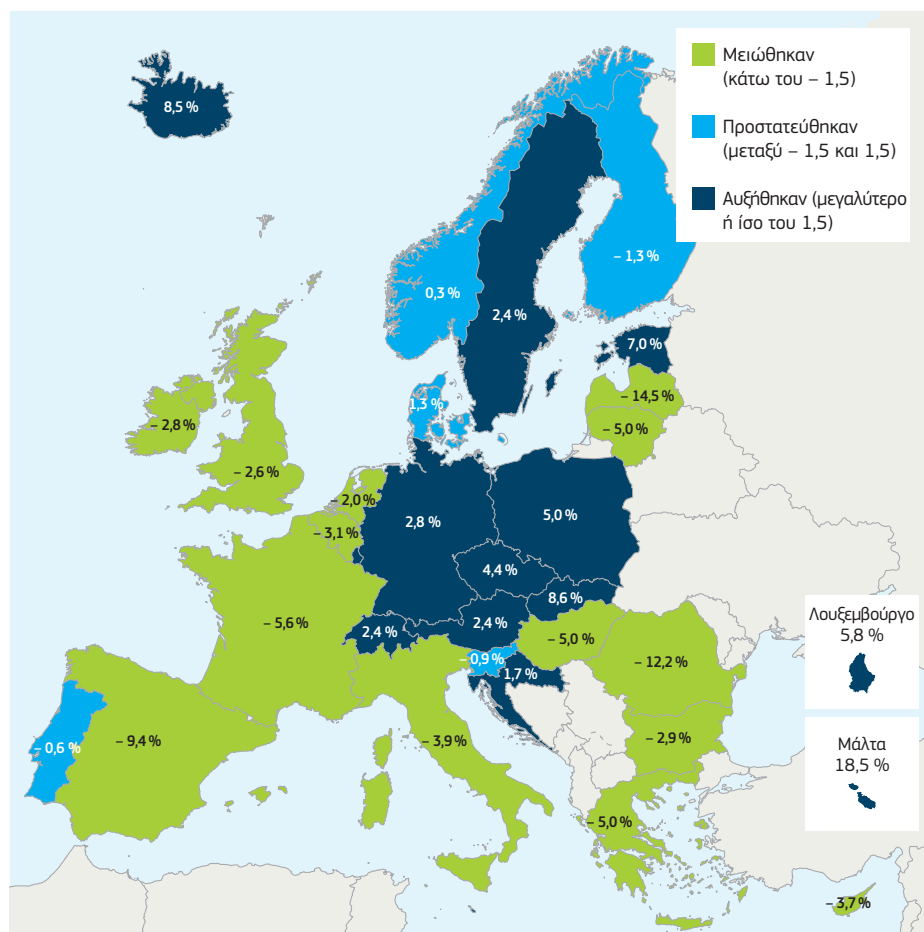
Νέοι χρηματοδοτικοί μηχανισμοί για έρευνα και καινοτομία

Τον Ιούνιο η Επιτροπή και ο όμιλος της ΕΤΕπ καθιέρωσαν μια νέα γενιά χρηματοδοτικών μηχανισμών και συμβουλευτικών υπηρεσιών της ΕΕ ⁽²²⁾ για να διευκολύνουν την πρόσβαση καινοτόμων επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση. Κατά τη διάρκεια των επόμενων επτά ετών αναμένεται ότι η πρωτοβουλία «InnovFin — Χρηματοδοτήσεις της ΕΕ για την καινοτομία» ⁽²³⁾ θα διαθέσει περισσότερα από 24 δισεκατ. ευρώ χρηματοδότησης για την έρευνα και την καινοτομία σε μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις και για ερευνητικές υποδομές.

Ο κ. Carlos Moedas, Επίτροπος αρμόδιος για την έρευνα, την επιστήμη και την καινοτομία, ο οποίος ανέλαβε τα καθήκοντά του την 1η Νοεμβρίου, παρουσιάζει τον πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ για τις βιομηχανικές επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη το 2014. Κτίριο Berlaymont, Βρυξέλλες (Βέλγιο), 4 Δεκεμβρίου.

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ Ή ΔΑΠΑΝΕΣ
ΠΟΥ ΔΙΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης, 2008-2012 ⁽¹⁾

(¹) Κροατία 2009-2012, Ελβετία 2008-2010.

Δεδομένα: Eurostat, ΓΔ Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων.

Πηγή: ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας — Μονάδα για την ανάλυση και την παρακολούθηση των εθνικών πολιτικών στον τομέα της έρευνας.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει τον αντίκτυπο της έρευνας και της καινοτομίας σχετικά με την ανάπτυξη

Τον Ιούνιο η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση⁽²⁴⁾, στην οποία τονίζει τη σημασία των επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία και των μεταρρυθμίσεων για την οικονομική ανάκαμψη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ανακοίνωση περιείχε, επίσης, προτάσεις για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να μεγιστοποιήσουν τον αντίκτυπο των δαπανών τους σε μια περίοδο κατά την οποία πολλές χώρες αντιμετωπίζουν δημοσιονομικούς περιορισμούς. Η ανακοίνωση εστιάζει σε τρεις βασικούς τομείς μεταρρυθμίσεων:

- ▶ βελτίωση της ποιότητας των διαδικασιών χάραξης στρατηγικών και διαμόρφωσης πολιτικής, που θα συνδυάζουν δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας και θα υποστηρίζονται από έναν σταθερό πολυετή προϋπολογισμό που θα κατανέμει τους πόρους με στρατηγικό τρόπο·
- ▶ βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης του διοικητικού φόρτου και της πιο ανταγωνιστικής κατανομής των χρηματοδοτήσεων·
- ▶ βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών που ασχολούνται με την έρευνα και την καινοτομία, π.χ. μέσω νέων συμπράξεων με τη βιομηχανία.

Κοινές επιχειρήσεις στον τομέα των ηλεκτρονικών ειδών και της ρομποτικής

Η Επιτροπή δρομολόγησε μετασχηματιστικές συμπράξεις πολλών δισεκατομμυρίων ευρώ που θα δώσουν στην Ευρώπη το παγκόσμιο προβάδισμα στους ακόλουθους τομείς.

- ▶ Ηλεκτρονικά είδη — ECSEL (Ηλεκτρονικά Συστατικά Στοιχεία και Συστήματα για την Ευρωπαϊκή Πρωτοπορία)⁽²⁵⁾, σχεδιασμένα για την τόνωση της ευρωπαϊκής ικανότητας σχεδιασμού και παραγωγής ηλεκτρονικών ειδών. Η πρωτοβουλία αυτή αποτελεί τον πυρήνα της στρατηγικής της Ευρώπης στον τομέα των ηλεκτρονικών⁽²⁶⁾, η οποία αποσκοπεί στην κινητοποίηση 100 δισεκατ. ευρώ σε ιδιωτικές επενδύσεις και στη δημιουργία 250 000 θέσεων εργασίας στην Ευρώπη έως το 2020.
- ▶ Ρομποτική — SPARC (η εταιρική σχέση για τη ρομποτική στην Ευρώπη)⁽²⁷⁾ είναι η προσπάθεια της ΕΕ στον τομέα της βιομηχανικής πολιτικής για να ενισχυθεί η θέση της Ευρώπης στην παγκόσμια αγορά ρομποτικής, η οποία ανέρχεται σε 22 δισεκατ. ευρώ και αναμένεται να υπερβεί τα 60 δισεκατ. ευρώ έως το 2020. Η παρούσα πρωτοβουλία αναμένεται να δημιουργήσει περισσότερες από 240 000 θέσεις εργασίας στην Ευρώπη και να αυξήσει το μερίδιο της Ευρώπης στην παγκόσμια αγορά σε 42 % (αύξηση 4 δισεκατ. ευρώ ανά έτος). Η Επιτροπή θα επενδύσει 700 εκατ. ευρώ και η euRobotics⁽²⁸⁾ 2,1 δισεκατ. ευρώ.

Μαζικά δεδομένα

Η Επιτροπή και ο ευρωπαϊκός κλάδος δεδομένων υπέγραψαν μνημόνιο συμφωνίας που τους δεσμεύει να επενδύσουν σε σύμπραξη δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) για την ενίσχυση του τομέα των δεδομένων και για να τεθεί η Ευρώπη στην πρώτη γραμμή του παγκόσμιου ανταγωνισμού στον τομέα των δεδομένων. Η ΕΕ θα επενδύσει πάνω από 500 εκατ. ευρώ από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» σε διάστημα πέντε ετών (2016-2020), τα οποία οι εταίροι του ιδιωτικού τομέα αναμένεται να καλύψουν τουλάχιστον τέσσερις φορές. Η ΣΔΙΤ, που πρόκειται να αρχίσει την 1η Ιανουαρίου 2015, είναι ένα από τα πρώτα αποτελέσματα της πρόσφατης πολιτικής και του σχεδίου δράσης της Επιτροπής για την επιτάχυνση της ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας που βασίζεται στα δεδομένα⁽²⁹⁾. Η αξιοποίηση των μαζικών δεδομένων θα μπορούσε να σημαίνει: μέχρι 30 % της παγκόσμιας αγοράς δεδομένων για τους ευρωπαίους προμηθευτές· 100 000 νέες, σχετικές με τα δεδομένα, θέσεις εργασίας στην Ευρώπη, μέχρι το 2020· 10 % καλύτερα αποτελέσματα για τον τομέα της περιθαλψής και πιο παραγωγικό βιομηχανικό εξοπλισμό.

Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας

Η έκθεση προόδου του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE)⁽³⁰⁾, η οποία δημοσιεύτηκε από την Επιτροπή τον Σεπτέμβριο, αξιολογεί την πρόοδο που σημειώθηκε σχετικά με τις προτεραιότητες του EXE στα κράτη μέλη και σε ορισμένες συνδεδεμένες χώρες. Υπάρχει μια νέα διάσταση στην έκθεση του 2014, η οποία παρουσιάζει τις νέες πολιτικές που σχετίζονται με τον EXE και θεσπίστηκαν από τα κράτη μέλη, και η οποία αξιολογεί τον βαθμό στον οποίο εφαρμόζονται.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι υλοποίησης του EXE, όμως είναι πιο αποτελεσματική η ύπαρξη ενός εθνικού πλαισίου. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή εξακολουθεί να στηρίζει και να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη και τους σχετικούς με την έρευνα φορείς κατά την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που αφορούν τον EXE και βασικές δράσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Πληθώρα Βραβείων Νομπέλ για ερευνητές που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ

Σε τέσσερις από τις έξι κατηγορίες του Βραβείου Νομπέλ, στους βραβευθέντες ήταν ένας ή περισσότεροι ερευνητές που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ το 2014.

Το Βραβείο Νομπέλ Χημείας απονεμήθηκε από κοινού σε έναν χημικό που λάμβανε χρηματοδότηση από την ΕΕ, τον καθηγητή Stefan W. Hell, ο οποίος έλαβε ατομική υποτροφία μεταδιδακτορικού επιπέδου το 1996 για το έργο αυτό από το τέταρτο πρόγραμμα-πλαίσιο (1994-1998).

Το Βραβείο Νομπέλ Οικονομικών Επιστημών απονεμήθηκε στον καθηγητή Jean Tirole για το έργο του σχετικά με την ανάλυση του ανταγωνισμού και του τρόπου με τον οποίο οι μεγάλες επιχειρήσεις πρέπει να ρυθμίζονται ώστε να αποτρέπονται μονοπωλιακές συμπεριφορές και να προστατεύονται οι καταναλωτές. Ο καθηγητής Tirole έλαβε πενταετή επιχορήγηση προηγμένης έρευνας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (ΕΣΕ) το 2009.

Για το Βραβείο Νομπέλ στη Φυσική υπήρξε συνεργασία μεταξύ του βραβευθέντος δρ Hiroshi Amano και του έργου «Hybrid photonics where different classes of emitting materials are combined in nanostructures to produce energy efficient lighting devices», στο πλαίσιο του δικτύου αρχικής κατάρτισης «Μαρία Κιουρί», το 2011.

Το Βραβείο Νομπέλ Φυσιολογίας-Ιατρικής για το 2014 απονεμήθηκε κατά το ένα ήμισυ στον κ. John O'Keefe και κατά το άλλο ήμισυ από κοινού στο ζεύγος May-Britt Moser και Edvard I. Moser, για τις ανακαλύψεις τους σχετικά με κύτταρα που συνιστούν σύστημα εντοπισμού θέσης στον εγκέφαλο. Τόσο η κ. May-Britt Moser όσο και ο κ. Edvard Moser έλαβαν επιχορηγήσεις από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ), ενώ και οι τρεις ερευνητές συμμετείχαν σε ερευνητικά προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ.

Ευρωπαϊκός διαγωνισμός για νέους επιστήμονες

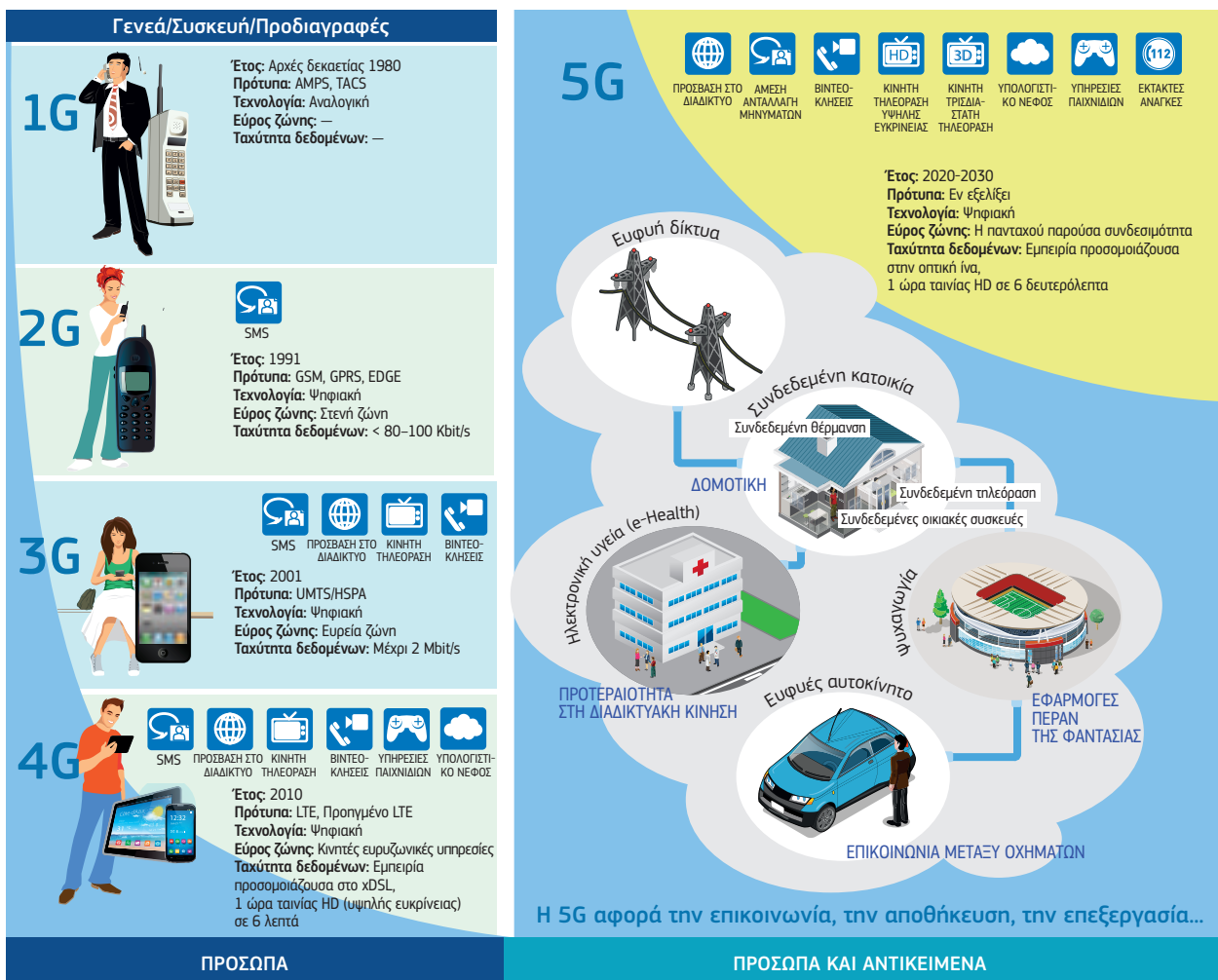
Ο διαγωνισμός της ΕΕ για νέους επιστήμονες, για το 2014, πραγματοποιήθηκε στη Βαρσοβία (Πολωνία) τον Σεπτέμβριο του 2014.

Φέτος, ο διαγωνισμός περιλάμβανε 77 έργα από πληθώρα επιστημονικών πεδίων (βιολογία, χημεία, πληροφορική, μηχανολογία, περιβάλλον, υλικά, μαθηματικά, ιατρική, φυσική και κοινωνικές επιστήμες). Περίπου 110 νέοι επιστήμονες (41 κορίτσια και 69 αγόρια) από 36 χώρες συμμετείχαν στην 26η διοργάνωση του διαγωνισμού. Τα βραβεία περιλάμβαναν μία εβδομάδα στην επιστημονική υπηρεσία της Επιτροπής, το Κοινό Κέντρο Ερευνών (JRC), επίσκεψη στα εργαστήρια και συνεργασία με τους επιστήμονες.

5G

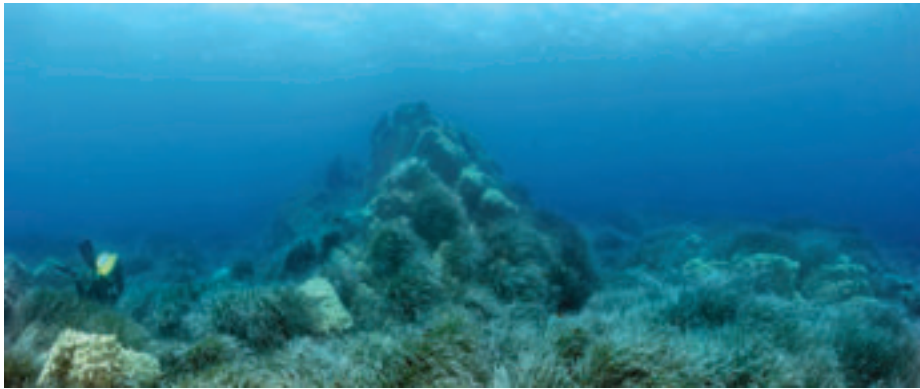
Τον Ιούνιο η Επιτροπή και η Νότια Κορέα υπέγραψαν συμφωνία-ορόσημο σχετικά με την τεχνολογία κινητών επικοινωνιών 5G. Πρόκειται για νέα τεχνολογία δικτύου και υποδομής που θα δημιουργήσει τις απαιτούμενες ικανότητες για να αντιμετωπιστεί η μαζική αύξηση της χρήσης των επικοινωνιών και ασύρματων τεχνολογιών από ανθρώπους και από μηχανές. Η τεχνολογία 5G δεν θα είναι μόνο ταχύτερη, θα προσφέρει και νέες λειτουργίες και εφαρμογές με υψηλή κοινωνική και οικονομική αξία. Τα δύο μέρη συμφώνησαν να εργαστούν για τον παγκόσμιο ορισμό της τεχνολογίας 5G και να συνεργαστούν στην έρευνα για την τεχνολογία 5G. Συμφώνησαν επίσης ως προς την ανάγκη ενός εναρμονισμένου ραδιοφάσματος για την εξασφάλιση της παγκόσμιας διαλειτουργικότητας και την προετοιμασία των παγκόσμιων προτύπων για την τεχνολογία 5G.

ΚΙΝΗΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ: ΑΠΟ ΤΟ 1G ΣΤΟ 5G

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ευρωπαϊκά επιχειρηματικά βραβεία για το περιβάλλον

Αυξάνονται οι επιχειρήσεις που συνειδητοποιούν ότι η προστασία του περιβάλλοντος έχει ζωτική σημασία για την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Τα ανά διετία ευρωπαϊκά επιχειρηματικά βραβεία για το περιβάλλον αναγνωρίζουν τους πρωτοπόρους, ξεχωρίζοντας επιχειρηματίες και εταιρείες που βρίσκονται στην πρωτοπορία της οικολογικής καινοτομίας σε πέντε κατηγορίες.

Το DONIA, υποψήφιο για βράβευση έργο στην κατηγορία «Επιχειρήσεις και βιοποικιλότητα» των Ευρωπαϊκών Επιχειρηματικών Βραβείων για το Περιβάλλον, χρησιμοποιεί μια εφαρμογή έξυπνου τηλεφώνου η οποία επιτρέπει στους κυβερνήτες των скаφών αναψυχής να αναζητούν το σημείο αγκυροβολίας που θα έχει τον μικρότερο αντίκτυπο στους βυθούς με θαλάσσια βλάστηση. Αυτό συμβάλλει στη διατήρηση της *Posidonia oceanica*, ενός νευραλγικού στοιχείου του οικοσυστήματος της Μεσογείου.

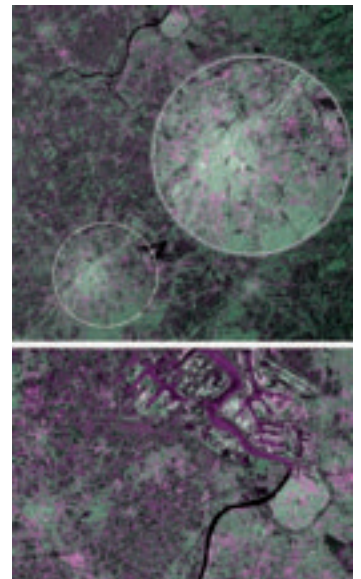
Διαστημικά προγράμματα

Η εκτόξευση, τον Απρίλιο, του δορυφόρου του προγράμματος Copernicus αποτέλεσε ορόσημο για το πρόγραμμα γεωσκόπησης ⁽³¹⁾ της ΕΕ. Χάρη στον Sentinel 1A, τον πρώτο μιας συστοιχίας δορυφόρων, θα παρέχονται δεδομένα ώστε να υπάρξει σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη βελτίωση της ασφάλειας στη θάλασσα, την παρακολούθηση της κλιματικής αλλαγής και την παροχή στήριξης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και κρίσεων. Για παράδειγμα, η υπηρεσία διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης Copernicus ήταν σε θέση να παρέχει χάρτες για την αντιμετώπιση ζημιών από πλημμύρες στη Βουλγαρία και δασικές πυρκαγιές στη Σουηδία και στοιχεία που συνέβαλαν στη μείωση του κινδύνου των πετρελαιοκηλίδων κατά την απομάκρυνση του ναυαγίου του *Costa Concordia* στην Ιταλία.

Βιομηχανική πολιτική και μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Σχέδιο βιομηχανικής πολιτικής

Το βασικό μήνυμα της ανακοίνωσης για τη βιομηχανική πολιτική ⁽³²⁾ ήταν η έκκληση προς τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν την καίρια σημασία της βιομηχανίας για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και ανάπτυξης και να ενσωματώσουν σε όλους τους τομείς της πολιτικής θέματα που αφορούν την ανταγωνιστικότητα στον τομέα της βιομηχανίας. Επίσης, η Επιτροπή κάλεσε το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εγκρίνουν προτάσεις για την ενέργεια, τις μεταφορές, το διάστημα και τα δίκτυα ψηφιακών επικοινωνιών, καθώς και την εφαρμογή και επιβολή της νομοθεσίας για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Θα πρέπει να επιδιωχθεί ο εκσυγχρονισμός της βιομηχανίας, με επενδύσεις στην καινοτομία, αποδοτικότητα των πόρων, νέες τεχνολογίες, δεξιότητες και πρόσβαση σε χρηματοδότηση, αξιοποιώντας κονδύλια της ΕΕ. Η ανακοίνωση προωθεί ένα περισσότερο φιλικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις στην Ευρώπη, μέσω δράσεων για την απλούστευση του νομοθετικού πλαισίου και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Η ευκολότερη πρόσβαση σε αγορές τρίτων χωρών μέσω της εναρμόνισης των διεθνών προτύπων, οι ανοικτές δημόσιες συμβάσεις, η προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και η οικονομική διπλωματία αποτελούν επίσης θέματα καίριας σημασίας. Σε απάντηση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου ⁽³³⁾ αναγνώρισε την ανάγκη ενσωμάτωσης στις κύριες πολιτικές των προβληματισμών σχετικά με την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας.

Μερικές από τις πρώτες λήψεις από τον Copernicus, τον νέο δορυφόρο παρατήρησης της Γης. Η επάνω μεγέθυνση δείχνει τις Βρυξέλλες (Βέλγιο). Η κάτω μεγέθυνση εστιάζεται στην πόλη της Αμβέρσας, ενώ τα διαφορετικά χρώματα παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το ρεύμα του ποταμού Scheldt: η πλημμυρίδα στις εκβολές του ποταμού εμφανίζεται με μοβ χρώμα, ενώ η κανονική ροή του με σκούρο μπλε.

Πράσινο σχέδιο δράσης για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

Η Επιτροπή εξέδωσε ένα πράσινο σχέδιο δράσης για τις ΜΜΕ⁽³⁴⁾, αναγνωρίζοντας το σημαντικό επιπλέον δυναμικό απασχόλησης που προσφέρουν οι ΜΜΕ, με έμφαση σε δραστηριότητες που ευνοούν ένα καλύτερο περιβάλλον με ταυτόχρονη ενίσχυση της ανάπτυξης. Το σχέδιο δράσης παρουσιάζει μια σειρά δράσεων που προτείνονται για τις ΜΜΕ σε ευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να αξιοποιηθούν οι επιχειρηματικές ευκαιρίες και οι ευκαιρίες απασχόλησης που προσφέρει η μετάβαση στην πράσινη οικονομία, ιδίως με τη βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων των ευρωπαϊκών ΜΜΕ, τη στήριξη της πράσινης επιχειρηματικότητας, την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι οικολογικότερες αξιακές αλυσίδες και τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά για πράσινες ΜΜΕ.

Εκπρόσωποι των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε εκδήλωση δικτύωσης μεταξύ επιχειρήσεων στη La Louvière (Βαλονία, Βέλγιο) στις 18 Φεβρουαρίου.

Χάρτης πορείας για την αμυντική βιομηχανία

Η Επιτροπή εξέδωσε λεπτομερή χάρτη πορείας⁽³⁵⁾ με συγκεκριμένες δράσεις και χρονοδιαγράμματα για τις περιοχές που ορίζονται στις προτάσεις του Ιουλίου του 2013 στον τομέα άμυνας και ασφάλειας. Περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δράσεων από διάφορες πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων της εσωτερικής αγοράς, της αξιοποίησης της διπλής χρήσης του ερευνητικού δυναμικού και της ενίσχυσης της καινοτομίας, της ανάπτυξης ικανοτήτων, των κλάδων του διαστήματος και της άμυνας, της εφαρμογής των ενεργειακών πολιτικών της ΕΕ και των μέσων στήριξης στον τομέα της άμυνας και της μεγιστοποίησης της πρόσβασης στις αγορές εκτός ΕΕ.

Περιορισμός της γραφειοκρατίας στην εσωτερική αγορά

Το Κοινοβούλιο ενέκρινε την πρόταση της Επιτροπής⁽³⁶⁾ για να καταστεί η εσωτερική αγορά πιο ευέλικτη για οκτώ τομείς της βιομηχανίας, δηλαδή τους ανελκυστήρες, τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, τα απλά δοχεία πίεσης, τα όργανα ζύγισης μη αυτόματης λειτουργίας, τα όργανα μέτρησης, τις εκρηκτικές ύλες εμπορικής χρήσης, τις συσκευές που χρησιμοποιούνται σε εκρήξιμες ατμόσφαιρες και τα προϊόντα που προκαλούν ηλεκτρομαγνητικές διαταραχές. Η πρωτοβουλία αποτελεί μέρος μιας γενικής προσπάθειας για την εναρμόνιση των κανόνων για βιομηχανικά προϊόντα με ένα κοινό σύνολο αρχών, αποφεύγοντας έτσι τον τομεακό κατακερματισμό και αντικρουόμενες ή αλληλεπικαλυπτόμενες απαιτήσεις για προϊόντα που διέπονται από περισσότερες από μία νομοθετικές πράξεις. Πιο συνεκτικοί κανόνες σε όλους τους τομείς προϊόντων θα μειώσουν το κόστος συμμόρφωσης για τις επιχειρήσεις, ιδίως τις ΜΜΕ.

Στρατηγική στον φαρμακευτικό τομέα

Η φαρμακοβιομηχανία της ΕΕ έχει στρατηγική σημασία για την ευρωπαϊκή οικονομία λόγω της ιδιότητάς της ως μακροπρόθεσμης αγοράς ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο, της ετήσιας παραγωγής της ύψους 220 δισεκατ. ευρώ, των 800 000 εργαζομένων της και της θέσης της ΕΕ ως του σημαντικότερου επιχειρηματία στον τομέα των φαρμάκων. Η Επιτροπή έχει δρομολογήσει δημόσια ανταλλαγή απόψεων που θα βοηθήσει στη διαμόρφωση της πολιτικής για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου. Στους κύριους τομείς πολιτικής για το μέλλον περιλαμβάνονται ο καθορισμός προτεραιοτήτων για νέες θεραπείες, η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, η διευκόλυνση της διάθεσης συγκεκριμένων φαρμάκων (όπως τα ορφανά φάρμακα ή τα βιοϊσοδύναμα), η ενθάρρυνση της ηθικής, η βελτίωση της πρόσβασης σε φάρμακα σε παγκόσμιο επίπεδο και η ενίσχυση της παρουσίας της ευρωπαϊκής φαρμακευτικής βιομηχανίας παγκοσμίως.

Κυκλική οικονομία — Πράσινη ανάπτυξη

Τον Ιούλιο η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις⁽³⁷⁾ για να θέσει την Ευρώπη σε πορεία προς μια πιο κυκλική οικονομία και να ενισχύσει την ανακύκλωση στα κράτη μέλη. Το νέο όραμα είναι μια κυκλική οικονομία όπου η επανάχρηση, η επιδιόρθωση και η ανακύκλωση με στόχο τη μεγιστοποίηση της αξίας θα αποτελούν τον κανόνα, έτσι ώστε τα απόβλητα να καθίστανται πόρος από τη μια διαδικασία στην άλλη.

Η νέα Επιτροπή προτίθεται να αποσύρει το πακέτο προτάσεων προκειμένου να αντικατασταθεί το 2015 με μια πιο φιλόδοξη πρόταση για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας.

Περισσότερη χρηματοδότηση για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

Οι ΜΜΕ στην Ευρώπη έχουν πλέον πρόσβαση σε έως και 25 δισεκατ. ευρώ επιπλέον χρηματοδότηση ως αποτέλεσμα συμφωνίας μεταξύ της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤΕ). Η συμφωνία ανοίγει τον δρόμο για την παροχή εκ μέρους του ΕΤΕ μετοχικού κεφαλαίου και δανειακών κεφαλαίων για τις ΜΜΕ στο πλαίσιο του προγράμματος COSME. Χάρη στα 1,3 δισεκατ. ευρώ που έχουν διατεθεί στον προϋπολογισμό του COSME για τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ, οι ΜΜΕ θα μπορούν να κινητοποιήσουν μέχρι και 25 δισεκατ. ευρώ από ενδιάμεσους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς μέσω των αποτελεσμάτων μόχλευσης. Αυτό αποτελεί σημαντικό μέρος της απάντησης της ΕΕ για να υπερπηδηθούν οι γνωστές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ όσον αφορά την πρόσβαση σε πιστώσεις.

Περιφερειακή πολιτική και συνοχή

Η περιφερειακή πολιτική της Ένωσης στηρίζεται σε δύο κύρια ταμεία.

- ▶ Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) συγχρηματοδοτεί επενδύσεις και λειτουργεί σε όλα τα κράτη μέλη· το Ταμείο αυτό επικεντρώνεται αυστηρά στις περιοχές με το χαμηλότερο κατά κεφαλή ΑΕγχΠ.
- ▶ Το Ταμείο Συνοχής συγχρηματοδοτεί έργα στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος στα κράτη μέλη με ακαθάριστο εθνικό προϊόν χαμηλότερο από το 90 % του μέσου όρου της ΕΕ.

Η συνολική αξία των Ταμείων αυτών (συμπεριλαμβανομένου του ΕΚΤα), που αποτελούν την πολιτική συνοχής της ΕΕ, ανέρχεται σε 351,8 εκατ. ευρώ (σε τρέχουσες τιμές) για την περίοδο μεταξύ 2014 και 2020. Αντιπροσωπεύουν σημαντική επένδυση από τον προϋπολογισμό της Ένωσης στην ανάπτυξη των υποδομών, τη δημιουργία ανάπτυξης και την ενίσχυση της απασχόλησης.

Η κ. Corina Crețu, επίτροπος αρμόδια για την περιφερειακή πολιτική (η οποία ανέλαβε τα καθήκοντά της την 1η Νοεμβρίου), προσέρχεται στην 104η σύνοδο της ολομέλειας της Επιτροπής των Περιφερειών, η οποία πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 4 Δεκεμβρίου. Η κ. Crețu επιβεβαίωσε ότι το νέο Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων θα συμπληρώνει τη χρηματοδότηση της συνοχής.

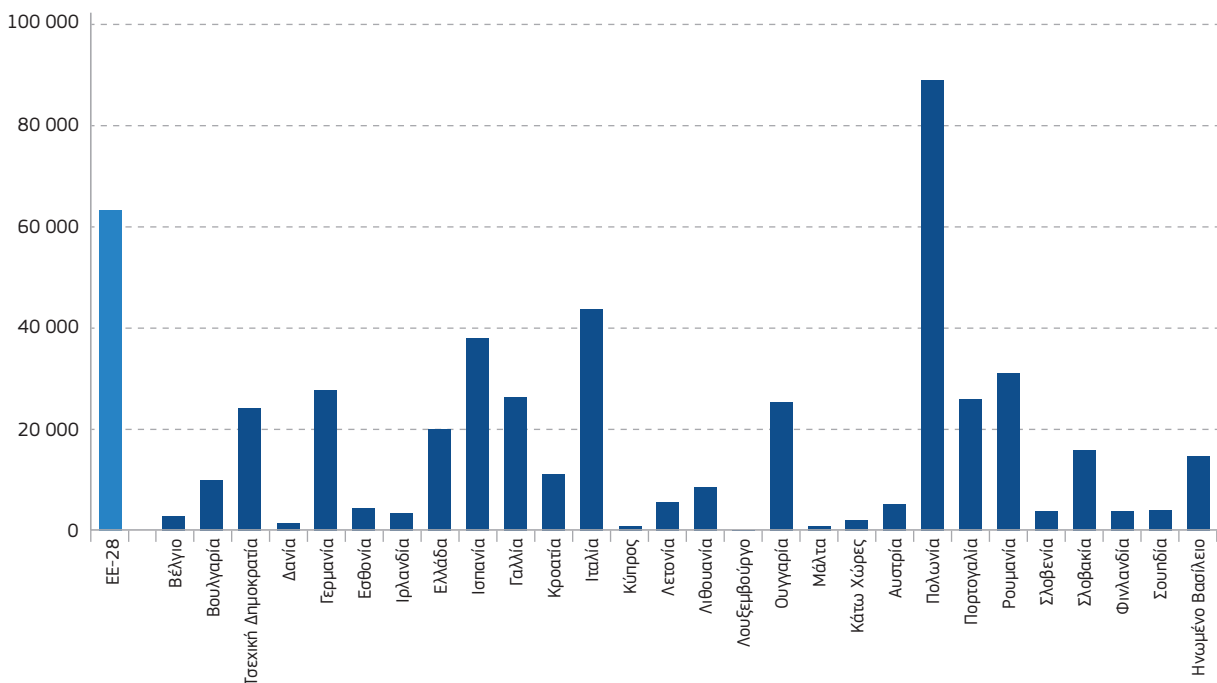
Συμφωνίες εταιρικής σχέσης

Οι συμφωνίες εταιρικής σχέσης⁽³⁸⁾ που υποβλήθηκαν από επιμέρους χώρες της ΕΕ και εγκρίθηκαν από την Επιτροπή καθορίζουν τα σχέδια των εθνικών αρχών για τη χρήση των χρηματοδοτήσεων από τα ΕΔΕΤ μεταξύ 2014 και 2020. Περιγράφουν τους στρατηγικούς στόχους και τις επενδυτικές προτεραιότητες κάθε χώρας, συνδέοντάς τα με τους συνολικούς στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη⁽³⁹⁾. Οι συμφωνίες εταιρικής σχέσης απαιτούν τόσο το κράτος μέλος όσο και η Επιτροπή να συνεργάζονται και να συντονίζονται με στόχο τη μεγιστοποίηση του αντικτύπου των επενδύσεων της ΕΕ. Και οι 28 συμφωνίες εταιρικής σχέσης εγκρίθηκαν στις αρχές Νοεμβρίου. Συνολικά, πάνω από 453 δισεκατ. ευρώ θα επενδυθούν από τα κράτη μέλη.

ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ — ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΑΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ

Κατανομή ανά κατηγορία παροχών που υπόκεινται σε μεταφορά μεταξύ κατηγοριών κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών

Σε εκατ. ευρώ — σε τρέχουσες τιμές

Σημείωση: Σύνολα με εξαίρεση τις μεταφορές προς τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» και το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους.

Έχουν εγκριθεί σχεδόν 200 από τα 310 προβλεπόμενα προγράμματα επενδύσεων για την ανάπτυξη και την απασχόληση (στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤα και του Ταμείου Συνοχής). Τα επιχειρησιακά προγράμματα καταρτίζονται από τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές αρχές και στη συνέχεια συζητούνται και εγκρίνονται από την Επιτροπή.

Ταμείο Αλληλεγγύης

Τον Ιούνιο τέθηκε σε ισχύ ο αναθεωρημένος κανονισμός για το Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ ⁽⁴⁰⁾. Κύριος στόχος του είναι η διευκόλυνση της ταχύτερης και απλούστερης χρήσης του Ταμείου. Η νέα νομοθεσία θα οδηγήσει σε ταχύτερες καταβολές ενισχύσεων, ιδίως μέσω της καθιέρωσης της προκαταβολής πληρωμών κατόπιν αιτήματος. Αυτό θα επιτρέψει την ταχύτερη αντίδραση και ταχύτερη παρουσία στις περιοχές που υφίστανται καταστροφές.

Πρωτοβουλία μεταξύ ΕΕ και ΕΤΕπ για ομόλογα χρηματοδότησης έργων

Η πρωτοβουλία για τα ομόλογα έργων είναι μια κοινή πρωτοβουλία της Επιτροπής και της ΕΤΕπ. Στόχος της είναι να τονώσει τις αγορές κεφαλαίων χρηματοδότησης για έργα υποδομής μεγάλης κλίμακας στους τομείς των μεταφορών (διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών — ΔΕΔ-Μ), της ενέργειας (διευρωπαϊκό δίκτυο ενέργειας — ΔΕΔ-Ε), καθώς και των ΤΠΕ. Εκτιμάται ότι οι ανάγκες επενδύσεων σε υποδομές προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» σε αυτούς τους τομείς θα μπορούσαν να ανέλθουν σε 2 τρισεκατ. ευρώ.

Η πρωτοβουλία για τα ομόλογα έργων είναι σχεδιασμένη ώστε να μπορούν οι φορείς υλοποίησης των επιλέξιμων έργων υποδομής, συνήθως ΣΔΙΤ, να προσελκύσουν πρόσθετη ιδιωτική χρηματοδότηση από θεσμικούς επενδυτές, όπως ασφαλιστικές εταιρείες και συνταξιοδοτικά ταμεία.

Το τρίτο ομόλογο έργων — Πρώτη συναλλαγή για ομόλογα έργων εκτός βιομηχανικών ζωνών

Η χρηματοδότηση του αυτοκινητοδρόμου Α11 στο Βέλγιο ολοκληρώθηκε με επιτυχία τον Μάρτιο. Το έργο είναι τόσο το πρώτο έργο ΣΔΙΤ εκτός βιομηχανικών ζωνών όσο και η πρώτη συμφωνία για μεταφορές που υποστηρίζεται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για τα ομόλογα χρηματοδότησης έργων. Προβλέπει την κατασκευή 13 km αυτοκινητοδρόμου δύο λωρίδων που θα συνδέει την οδό N31 στην Bruges με τη N49 στο Knokke, και περίπου 90 τεχνικά έργα, συμπεριλαμβανομένων τριών σιράγγων, οδογέφυρας μήκους 1 km και δύο διπλών κινητών γεφυρών. Τα κατασκευαστικά έργα ξεκίνησαν τον Μάρτιο και η διάρκειά τους προβλέπεται να είναι τρία έτη. Χρηματοδοτούνται με 578 εκατ. ευρώ σε ομόλογα έργων και συμμετοχή σε μετοχικό κεφάλαιο ύψους 80 εκατ. ευρώ.

Το τέταρτο ομόλογο έργων — Πρώτη συναλλαγή τηλεπικοινωνιών

Η πρώτη χρηματοδοτούμενη από ομόλογα έργων συναλλαγή στον τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων υπεγράφη τον Ιούλιο του 2014. Ο υπεύθυνος υλοποίησης του σχεδίου είναι η Axione Infrastructures, μια γαλλική εταιρεία υποδομών η οποία κατέχει 12 μακροπρόθεσμες συμφωνίες παραχώρησης με τις τοπικές αρχές για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, τη χρηματοδότηση, τη λειτουργία, τη συντήρηση και την παροχή υπηρεσιών ευρυζωνικού δικτύου χονδρικής πώλησης σε φορείς υπηρεσιών πρόσβασης στο διαδίκτυο σε αγροτικές περιοχές της Γαλλίας σύμφωνα με το πλαίσιο δημόσιας πρωτοβουλίας για τα δίκτυα.

Το πέμπτο ομόλογο έργων — Πρώτη συναλλαγή στη Γερμανία

Τον Αύγουστο η χρηματοδότηση της επέκτασης του αυτοκινητοδρόμου A7 στη Γερμανία έλαβε στήριξη από την πρωτοβουλία για τα ομόλογα έργων. Το τμήμα αυτοκινητοδρόμου μεταξύ Bordesholm και Αμβούργου μήκους 65 km θα διευρυνθεί από τέσσερις σε έξι λωρίδες κυκλοφορίας. Με τον τρόπο αυτό θα μετριάσουν οι κυκλοφοριακές συμφορές στον κύριο οδικό άξονα μεταξύ Δανίας και Γερμανίας. Οι εργασίες αναμένεται να διαρκέσουν τέσσερα χρόνια, μέχρι το 2018, και θα πρέπει να διενεργηθούν χωρίς την αναστολή της κυκλοφορίας. Συγκεντρώθηκαν ομόλογα χρηματοδότησης ύψους 429 εκατ. ευρώ για το σχέδιο με τη στήριξη 89 εκατ. ευρώ πιστωτικής ενίσχυσης σε ομόλογα έργων που υποστηρίζεται από την Επιτροπή και την ΕΤΕπ.

Δικαιοσύνη για την ανάπτυξη

Η αποτελεσματικότητα των εθνικών συστημάτων δικαιοσύνης είναι καθοριστικής σημασίας για τη δημιουργία ενός ελκυστικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης. Για τον λόγο αυτό, η βελτίωση της ποιότητας, της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος αποτελεί προτεραιότητα για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, την ετήσια διαδικασία συντονισμού της οικονομικής πολιτικής. Το 2014, μετά από πρόταση της Επιτροπής⁽⁴¹⁾, το Συμβούλιο απηύθυνε συστάσεις ανά χώρα στον τομέα της δικαιοσύνης σε 12 κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου⁽⁴²⁾. Η εφαρμογή και η αξιοποίηση των οφελών των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στη δικαιοσύνη απαιτούν χρόνο και είναι σημαντικό οι προσπάθειες αυτές να συνεχίζονται με αποφασιστικότητα.

Μεταρρύθμιση του νόμου περί αφερεγγυότητας

Στα τέλη του 2014 η Ευρωπαϊκή Ένωση ενέκρινε εκσυγχρονισμένους κανόνες για τα διασυννοριακά κρούσματα αφερεγγυότητας, οι οποίοι θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη μιας νοοτροπίας διάσωσης και αποκατάστασης στην Ευρώπη και θα βοηθήσουν στην τόνωση της επιχειρηματικότητας, της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας στην ΕΕ σε ένα δύσκολο οικονομικό κλίμα. Ο εκσυγχρονισμένος κανονισμός περί αφερεγγυότητας⁽⁴³⁾ καθιστά τις διασυννοριακές διαδικασίες αφερεγγυότητας πιο αποτελεσματικές και αποδοτικές. Επιπλέον, τον Μάρτιο του 2014 η Επιτροπή εξέδωσε σύσταση σχετικά με μια νέα προσέγγιση για την επιχειρηματική αποτυχία και την αφερεγγυότητα⁽⁴⁴⁾. Η σύσταση ζητεί από τα κράτη μέλη να επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να αντιμετωπίζουν τις οικονομικές τους δυσχέρειες σε πρώιμο στάδιο και να τις βοηθούν στην αναδιάρθρωση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας μετατοπίζοντας το κέντρο βάρους από την εκκαθάριση, προστατεύοντας ταυτόχρονα το δικαίωμα των πιστωτών να ανακτήσουν τα χρήματά τους. Κάθε χρόνο στην ΕΕ οι διασυννοριακές διαδικασίες αφερεγγυότητας εκτιμάται ότι αφορούν 50 000 επιχειρήσεις, με 1,7 εκατομμύρια θέσεις εργασίας που διακυβεύονται. Περίπου μία στις τέσσερις πτωχεύσεις στην ΕΕ έχουν διασυννοριακό χαρακτήρα.

Διασύνδεση μητρώων αφερεγγυότητας

Ο εκσυγχρονισμός της ευρωπαϊκής νομοθεσίας περί αφερεγγυότητας (βλ. παραπάνω) θα υποχρεώσει (48 μήνες μετά την έκδοση) τα κράτη μέλη να δημοσιεύουν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες αφερεγγυότητας σε ηλεκτρονικά μητρώα αφερεγγυότητας. Τον Ιούλιο η Επιτροπή εγκαινίασε ένα πιλοτικό σχέδιο σε επτά κράτη μέλη για τη διασύνδεση των εθνικών μητρώων αφερεγγυότητας σε επίπεδο ΕΕ, ενώ αναμένεται ότι και άλλα κράτη μέλη θα συμμετάσχουν σε μεταγενέστερο στάδιο.

Ευρωπαϊκή διαταγή διατήρησης λογαριασμού

Τον Μάιο το Συμβούλιο ενέκρινε νέους κανόνες⁽⁴⁵⁾ που διευκολύνουν τους πιστωτές στην ανάκτηση οφειλών διασυννοριακού χαρακτήρα. Στόχος είναι να βοηθηθούν οι ΜΜΕ στην είσπραξη διασυννοριακού χρέους (περίπου 1 εκατομμύριο ΜΜΕ στην Ευρώπη αντιμετωπίζουν προβλήματα με διασυννοριακές οφειλές).

Κοινό ευρωπαϊκό δίκαιο των πωλήσεων

Το προτεινόμενο κοινό ευρωπαϊκό δίκαιο των πωλήσεων ⁽⁴⁶⁾ επιχειρεί να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη μέσω της μείωσης των εμποδίων του δικαίου περί συμβάσεων μεταξύ των κρατών μελών και της αύξησης της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στο διασυνοριακό εμπόριο, ιδίως για την ενιαία ψηφιακή αγορά. Στα τέλη του 2014 η Επιτροπή εξήγγειλε την πρόθεσή της να υποβάλει τροποποιημένη πρόταση το 2015 για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων του ηλεκτρονικού εμπορίου στην ψηφιακή ενιαία αγορά.

Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης

Ο πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ ⁽⁴⁷⁾ στον τομέα της δικαιοσύνης, ένα εργαλείο πληροφόρησης που παρουσιάζει αντικειμενικά, αξιόπιστα και συγκρίσιμα στοιχεία για τα συστήματα δικαιοσύνης των κρατών μελών, εισήλθε το 2014 στο δεύτερο έτος εφαρμογής του. Στόχος του είναι η προώθηση της ποιότητας, της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων δικαιοσύνης συμβάλλει στην αποκατάσταση της οικονομικής ανάπτυξης στην Ένωση και είναι ζωτικής σημασίας για την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ και για την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

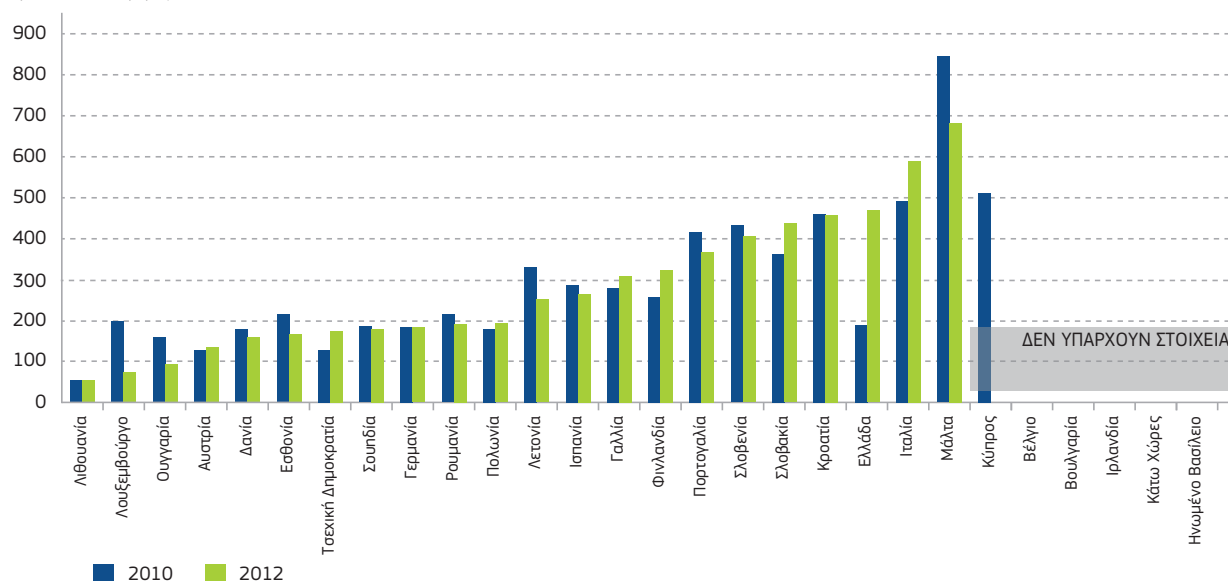
Ο πίνακας αποτελεσμάτων του 2014 εξετάζει τους ίδιους δείκτες όπως το 2013, αξιοποιώντας παράλληλα ορισμένες συμπληρωματικές πηγές πληροφοριών όπως φαίνεται παρακάτω.

- ▶ Αποτελεσματικότητα των συστημάτων δικαιοσύνης: οι δείκτες περιλαμβάνουν τη διάρκεια των δικαστικών διαδικασιών, το ποσοστό διεκπεραίωσης και τον αριθμό εκκρεμών υποθέσεων.

ΧΡΟΝΟΣ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΙΚΑΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΚΑΤ' ΑΝΤΙΔΙΚΙΑ

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης (CEPEJ), οι κατ' αντιδικία αστικές (και εμπορικές) υποθέσεις αφορούν διαφορές μεταξύ μερών, για παράδειγμα διαφορές οι οποίες προκύπτουν από συμβάσεις. Η διάρκεια των διαδικασιών αναφέρεται στον χρόνο (σε ημέρες) που απαιτείται για την επίλυση μιας υπόθεσης στο Δικαστήριο, δηλαδή τον χρόνο που χρειάζεται το Δικαστήριο για να εκδώσει απόφαση σε πρώτο βαθμό. Ο δείκτης του «χρόνου εκδίκασης» προκύπτει διαιρώντας τον αριθμό των μη εκδικασθεισών υποθέσεων διά του αριθμού των εκδικασθεισών υποθέσεων στη λήξη ενός έτους και πολλαπλασιάζοντας το πηλίκο επί 365 ημέρες.

Πρωτόδικα, σε ημέρες

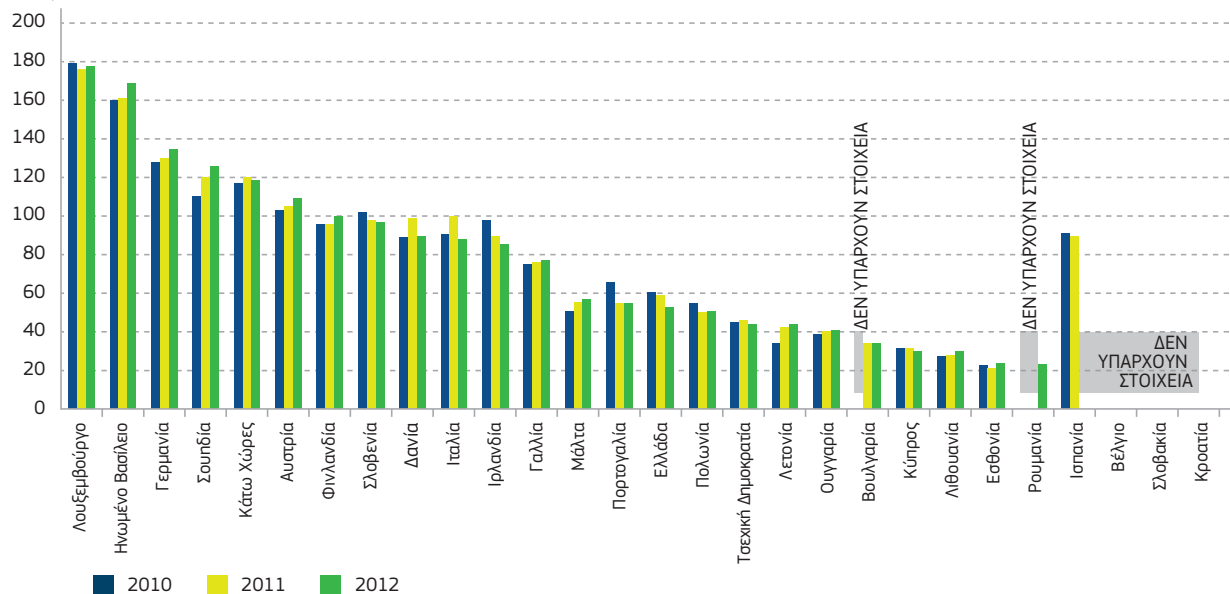

Πηγή: Μελέτη CEPEJ.

- Ποιότητα: οι δείκτες περιλαμβάνουν την υποχρεωτική κατάρτιση των δικαστών, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων των δικαστηρίων, τον προϋπολογισμό και τους ανθρώπινους πόρους που διατίθενται για τα δικαστήρια και τη διαθεσιμότητα ΤΠΕ και μεθόδων εναλλακτικής επίλυσης διαφορών.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

(Σε ευρώ ανά κάτοικο) ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Το παρόν διάγραμμα παρουσιάζει τις συνολικές (πραγματικές) δαπάνες της γενικής κυβέρνησης για τα δικαστήρια.

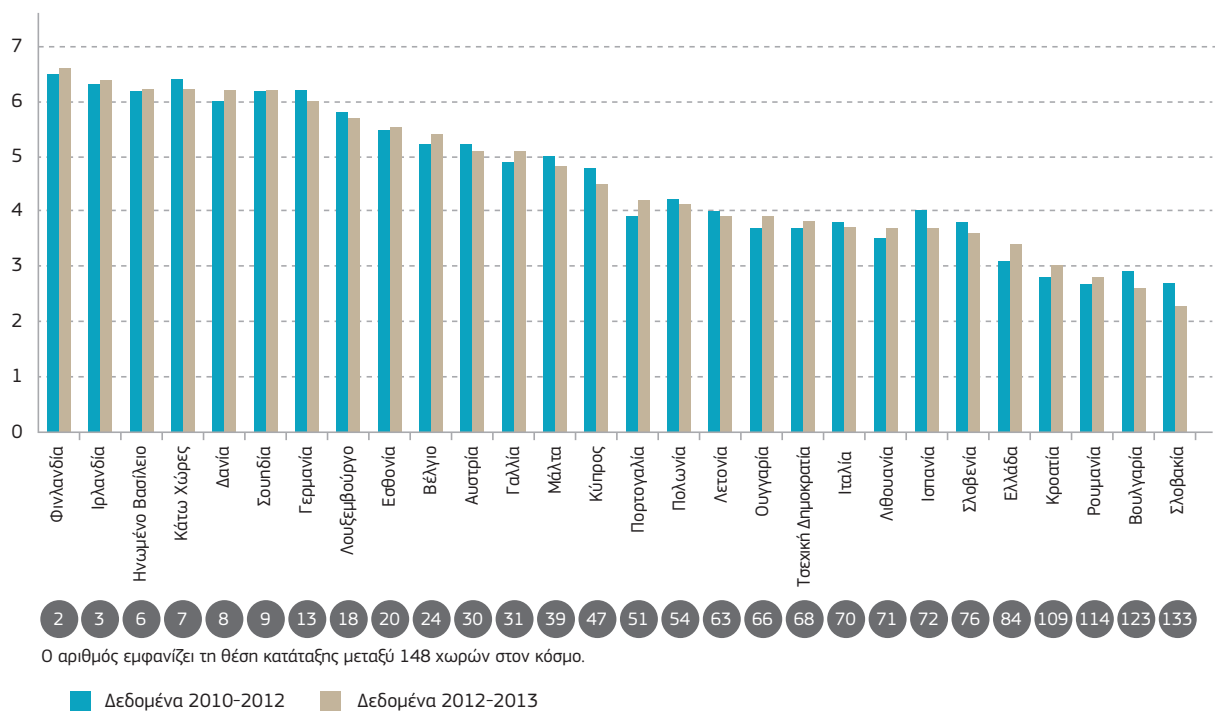
Πηγή: Eurostat.

- **Ανεξαρτησία:** ο πίνακας αποτελεσμάτων παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με την αντίληψη περί ανεξαρτησίας του συστήματος δικαιοσύνης. Επιπλέον, ο πίνακας αποτελεσμάτων του 2014 παρέχει την πρώτη γενική συγκριτική επισκόπηση του τρόπου με τον οποίο τα εθνικά συστήματα δικαιοσύνης είναι οργανωμένα για να προστατεύουν την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης σε ορισμένες περιπτώσεις κατά τις οποίες μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο. Εξετάζει, για παράδειγμα, νομικές διασφαλίσεις κατά της μεταφοράς ή της απόλυσης δικαστών.

ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

Ο δείκτης του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ βασίζεται στις απαντήσεις που δόθηκαν στο πλαίσιο έρευνας στην ερώτηση: «Σε ποιο βαθμό είναι η δικαιοσύνη στη χώρα σας ανεξάρτητη από την επιρροή μελών της κυβέρνησης, πολιτών ή επιχειρήσεων;». Οι απαντήσεις προήλθαν από ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα επιχειρήσεων —από όλες τις χώρες— οι οποίες εκπροσωπούν τους κύριους τομείς της οικονομίας (γεωργία, μεταποιητική βιομηχανία, μη μεταποιητική βιομηχανία και υπηρεσίες).

Υψηλότερη τιμή σημαίνει καλύτερη αντίληψη.

Πηγή: Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ.

Προστασία του καταναλωτή

Έναρξη ισχύος της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών

Η νέα οδηγία της ΕΕ για τα δικαιώματα των καταναλωτών⁽⁴⁸⁾, η οποία εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη από τον Ιούνιο, ενισχύει τα δικαιώματα των καταναλωτών παρέχοντάς τους τα ίδια δικαιώματα σε ολόκληρη την ΕΕ, αναζητώντας παράλληλα την κατάλληλη ισορροπία μεταξύ της προστασίας των καταναλωτών και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Η οδηγία προβλέπει ένα πλήρες σύνολο κανόνων για τις εξ αποστάσεως (μεταξύ των οποίων και τις ηλεκτρονικές) και τις εκτός εμπορικού καταστήματος συμβάσεις (όπως συμβάσεις που συνάπτονται στο σπίτι του καταναλωτή). Καθορίζονται περισσότερο λεπτομερείς κανόνες σχετικά με την ενημέρωση και σχετικά με το δικαίωμα υπαναχώρησης για τις εν λόγω συμβάσεις. Επιπλέον, η οδηγία προβλέπει ειδικούς κανόνες για την προστασία των καταναλωτών από τις παγίδες και τα προσυμπληρωμένα τετραγωνίδια στο διαδίκτυο, ενώ καταργεί τα τέλη για τις γραμμές βοήθειας και τις υπερβάλλουσες επιβαρύνσεις για χρήση πιστωτικής κάρτας. Σχετικά με την ημερομηνία εφαρμογής, η Επιτροπή εξέδωσε ένα έγγραφο κατευθυντήριων γραμμών για να βοηθήσει τις αρχές επιβολής και τις επιχειρήσεις να εφαρμόζουν την οδηγία. Στο εν λόγω έγγραφο επισυνάφθηκε ένα πρότυπο παροχής πληροφοριών για ψηφιακά προϊόντα που καθοδηγηθεί τη βιομηχανία όσον αφορά τον τρόπο τοποθέτησης των πληροφοριών (ιδίως σε σχέση με τη διαλειτουργικότητα και τη λειτουργικότητα του ψηφιακού περιεχομένου).

Εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τα δικαιώματα των καταναλωτών, 2014.

Αγορές εντός της εφαρμογής

Οι μείζονες πλατφόρμες που πωλούν διαδικτυακά παιχνίδια και παιχνίδια για φορητές συσκευές έχουν αλλάξει τις εμπορικές πρακτικές τους ως αποτέλεσμα των κοινών μέτρων επιβολής στο πλαίσιο του δικτύου συνεργασίας για την προστασία των καταναλωτών⁽⁴⁹⁾. Η εν λόγω δράση αύξησε τη διαφάνεια των πληροφοριών για τους καταναλωτές πριν από την πώληση, ιδίως όσον αφορά τη διαθεσιμότητα των αγορών εντός της εφαρμογής (in-app purchases) στον τομέα των παιχνιδιών για φορητές συσκευές και των διαδικτυακών παιχνιδιών· εφάρμοσε μέτρα κατά των άμεσων πιεστικών παρακινήσεων προς τα παιδιά να προβαίνουν σε αγορές εντός των παιχνιδιών αυτών· αποσαφήνισε τους όρους πληρωμής και τις ρυθμίσεις για τη μείωση του κινδύνου ακούσιων αγορών· και βελτίωσε τη δυνατότητα των καταναλωτών να επικοινωνούν με τους εμπόρους. Η δράση αύξησε την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σχετικά με τους κινδύνους των αγορών εντός της εφαρμογής (in-app purchases) στο πλαίσιο «δωρεάν» εφαρμογών.

Δέκατη επέτειος του RAPEX

Εδώ και 10 χρόνια το ευρωπαϊκό σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τα επικίνδυνα μη εδώδιμα προϊόντα (RAPEX) προφυλάσσει τους καταναλωτές από μη ασφαλή προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση. Συνδέει τα κράτη μέλη, τις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και την Επιτροπή, και ο ρόλος του είναι να μεριμνά για την ταχεία διάδοση πληροφοριών σχετικά με επικίνδυνα προϊόντα και τις εθνικές δράσεις επιβολής που λαμβάνονται. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την πιο έγκαιρη ταυτοποίηση και την έγκαιρη απομάκρυνση από τις αγορές της ΕΕ προϊόντων που ενέχουν κινδύνους για τους καταναλωτές. Από την ίδρυσή του, το σύστημα RAPEX διευρύνεται συνεχώς και σταθερά όσον αφορά τις προειδοποιήσεις που παραλαμβάνονται και την παρακολούθηση των δράσεων που αναλαμβάνονται για την αντιμετώπιση των εν λόγω προειδοποιήσεων. Από περίπου 200 κοινοποιήσεις πριν από 10 χρόνια, το RAPEX σήμερα λαμβάνει και διανέμει περισσότερες από 2 000 κοινοποιήσεις σε ετήσια βάση.

Δικαιώματα των επιβατών

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί για τα δικαιώματα των επιβατών⁽⁵⁰⁾ συνιστούν από τους πλέον ορατούς και γνωστούς κανόνες προστασίας των καταναλωτών στην Ευρώπη. Η εν εξελίξει αναθεώρηση των δικαιωμάτων των επιβατών αεροπορικών μεταφορών αποσκοπεί στην τελειοποίηση και την αποσαφήνιση των δικαιωμάτων αυτών και στην εξασφάλιση καλύτερης εφαρμογής και επιβολής. Τον Φεβρουάριο το Κοινοβούλιο εξέφρασε την υποστήριξή του για τους εν λόγω βασικούς στόχους στη γνώμη του σε πρώτη ανάγνωση⁽⁵¹⁾. Ειδικότερα, το Κοινοβούλιο υποστήριξε προτάσεις⁽⁵²⁾ για την ενίσχυση της παρακολούθησης των αεροπορικών εταιρειών και την παροχή στους επιβάτες περισσότερων εξωδικαστικών μέσων για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους όταν ανατρέπονται τα ταξιδιωτικά τους σχέδια. Η πρόταση εξακολουθεί να συζητείται στο Συμβούλιο.

Εκστρατεία «Η ΕΕ λέει όχι στις απομιμήσεις»

Για να ενημερώσει τους πολίτες σχετικά με τους κινδύνους της αγοράς απομιμήσεων προϊόντων για την υγεία και την οικονομία, η Επιτροπή το 2014 ενέτεινε την εκστρατεία της «Η ΕΕ λέει όχι στις απομιμήσεις»⁽⁵³⁾. Σημειώθηκε σημαντική πρόοδος για να κινηθεί το ενδιαφέρον υψηλού επιπέδου εμπειρογνομόνων και διαμορφωτών πολιτικής, καθώς και του ευρέος κοινού.

Ασφάλεια των παιδικών παιχνιδιών

Οι οριακές τιμές για ορισμένες χημικές ουσίες σε παιδικά παιχνίδια άλλαξαν. Αυτό αποτέλεσε μέρος των προσπαθειών της Επιτροπής να βελτιώσει την ασφάλεια των παιχνιδιών και, ταυτόχρονα, να μειώσει τη γραφειοκρατία στον τομέα των παιχνιδιών όπου αυτό είναι δυνατόν. Οι τροποποιήσεις εισήγαγαν οριακές τιμές για τη δισφαινόλη Α και τα Tris⁽⁵⁴⁾, και επέκταση της ισχύουσας εξαίρεσης για το νικέλιο.

Ασφάλεια των προϊόντων και εποπτεία της αγοράς

Το 2014 το Κοινοβούλιο ενέκρινε πρόταση της Επιτροπής⁽⁵⁵⁾ για νέους κανόνες με σκοπό τη βελτίωση της ασφάλειας των καταναλωτικών προϊόντων που κυκλοφορούν στην εσωτερική αγορά της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εισάγονται από χώρες εκτός της ΕΕ, όπως και για την ενίσχυση της εποπτείας της αγοράς όσον αφορά όλα τα μη εδώδιμα προϊόντα.

Ανοιχτή και δίκαιη εσωτερική αγορά

Ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς

Εσωτερική αγορά βιομηχανικών προϊόντων

Η Επιτροπή έχει καλέσει το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να θεσπίσουν και/ή να επιβάλουν πρωτοβουλίες που συνδέονται με την ενοποίηση και την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς που αποτελούν αντικείμενο καθυστερήσεων⁽⁵⁶⁾. Οι πρωτοβουλίες αυτές αφορούν κυρίως την ολοκλήρωση δικτύων όπως οι μεταφορές, η ενέργεια και οι ΤΠΕ. Η Επιτροπή κατέγραψε τις πρόσφατες εξελίξεις στο πεδίο της νομοθεσίας περί βιομηχανικών προϊόντων και καθόρισε ένα ευρύτερο όραμα για την επόμενη δεκαετία. Ένα σημαντικό ζήτημα είναι πώς να αντιμετωπίζονται οι τεχνολογικές και κοινωνικές προκλήσεις του 21ου αιώνα, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη το αίτημα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας για περιόδους κανονιστικής σταθερότητας χωρίς καμία σημαντική αναθεώρηση των κανόνων. Βραχυπρόθεσμα, η Επιτροπή αποφάσισε να επικεντρώσει τις προσπάθειές της στην ενίσχυση των μηχανισμών επιβολής.

Δημόσιες συμβάσεις

Νέοι βελτιωμένοι κανόνες σε ισχύ

Οι αναθεωρημένες οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις⁽⁵⁷⁾ και η νέα οδηγία σχετικά με την ανάθεση παραχώρησης⁽⁵⁸⁾ τέθηκαν σε ισχύ τον Απρίλιο. Οι οδηγίες αυτές συνιστούν μια από τις 12 προτεραιότητες της Πράξης για την Ενιαία Αγορά Ι.

Οι νέοι κανόνες έχουν τρεις κύριους στόχους: την απλούστευση, την ευελιξία και την ασφάλεια δικαίου. Μέσω αυτής της μεταρρύθμισης, οι δημόσιες αρχές μπορούν να βελτιστοποιήσουν τη χρήση των δημόσιων συμβάσεων οι οποίες, σχεδόν στο 19% του ευρωπαϊκού ΑΕγχΠ, αποτελούν βασικό μοχλό για την οικονομία. Έτσι, η απλούστευση και η μεγαλύτερη ευελιξία των διαδικασιών και η προσαρμογή τους στην καλύτερη εξυπηρέτηση άλλων δημόσιων πολιτικών, μαζί με τη δυνατότητα για την καλύτερη δυνατή σχέση ποιότητας-τιμής (value for money), θα κάνουν τις δημόσιες συμβάσεις πιο αποτελεσματικές και πιο στρατηγικές σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας και του ανταγωνισμού προς όφελος τόσο των αγοραστών του δημοσίου όσο και των οικονομικών φορέων. Οι κανόνες για τις παραχωρήσεις θα δημιουργήσουν ένα κοινό πλαίσιο για ένα σημαντικό εργαλείο της δημόσιας διοίκησης στην Ευρώπη, συμβάλλοντας κατ' αυτό τον τρόπο στις προϋποθέσεις που καθορίζονται για την τόνωση των επενδύσεων σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες του μέλλοντος.

Ηλεκτρονικά τιμολόγια

Η πρόταση της Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων της ΕΕ για τα ηλεκτρονικά τιμολόγια στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων θεσπίστηκε από το Συμβούλιο τον Απρίλιο και η νέα οδηγία⁽⁵⁹⁾ τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο.

Τα οφέλη της οδηγίας είναι πολλά: θα συμβάλει στην εξάλειψη των εμποδίων στις διασυνοριακές δημόσιες συμβάσεις, εξασφαλίζοντας τη διαλειτουργικότητα μεταξύ των εθνικών ηλεκτρονικών τιμολογίων, η οποία θα έχει ως τελικό αποτέλεσμα την καλύτερη λειτουργία της ενιαίας αγοράς· θα έχει ως αποτέλεσμα ταχύτερες πληρωμές και νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες για προμηθευτές· και θα μειώσει περαιτέρω το κόστος και την πολυπλοκότητα των δημόσιων συμβάσεων στην Ευρώπη.

Στην πράξη, η οδηγία απαιτεί την ανάπτυξη ενός νέου ευρωπαϊκού προτύπου για τα ηλεκτρονικά τιμολόγια. Υπό την προϋπόθεση ότι τα ηλεκτρονικά τιμολόγια που αποστέλλονται από μια εταιρεία συμμορφώνονται με το επικείμενο ευρωπαϊκό πρότυπο έκδοσης ηλεκτρονικών τιμολογίων στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων, θα γίνονται τελικά δεκτά από όλες τις δημόσιες αρχές σε όλη την Ευρώπη.

Τα ηλεκτρονικά τιμολόγια αποτελούν σημαντικό βήμα προς την ηλεκτρονική δημόσια διοίκηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση) στην Ευρώπη — μια από τις προτεραιότητες του ψηφιακού θεματολογίου— και μπορούν να αποφέρουν σημαντικά οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη. Η έκδοση ηλεκτρονικών τιμολογίων στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων και μόνο σε ολόκληρη την ΕΕ θα μπορούσε να αποφέρει εξοικονόμηση έως και 2,3 δισεκατ. ευρώ ετησίως.

Ο κ. Michel Barnier, επίτροπος αρμόδιος για την εσωτερική αγορά και τις υπηρεσίες έως τις 31 Οκτωβρίου, παρουσιάζει τη δέση μέτρων της Επιτροπής για τη βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης των περίπου 10 000 εταιρειών που είναι εισηγμένες στα χρηματιστήρια των κρατών μελών. Βρυξέλλες (Βέλγιο), 9 Απριλίου.

Αναθεώρηση της οδηγίας για τα δικαιώματα των μετόχων

Η εταιρική διακυβέρνηση και το εταιρικό δίκαιο είναι απαραίτητα για να εξασφαλίζεται ότι οι εταιρείες διοικούνται ορθά και βιώσιμα σε μακροπρόθεσμη βάση και, ως εκ τούτου, έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο για τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Τον Απρίλιο η Επιτροπή ενέκρινε μέτρα για τη βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης των περίπου 10 000 εταιρειών που είναι εισηγμένες στα χρηματιστήρια της Ευρώπης. Αυτό θα συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των εταιρειών αυτών. Άλλες προτάσεις θα παράσχουν επίσης οικονομικά αποδοτικές λύσεις εταιρικού δικαίου για τις ΜΜΕ που λειτουργούν διασυννοριακά.

Η πρόταση ⁽⁶⁰⁾ για αναθεώρηση της υφιστάμενης οδηγίας για τα δικαιώματα των μετόχων ⁽⁶¹⁾ έχει στόχο να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις της εταιρικής διακυβέρνησης όσον αφορά τις εισηγμένες εταιρείες και τα διοικητικά τους συμβούλια, τους μετόχους (θεσμικούς επενδυτές και διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων), τους διαμεσολαβητές και τους πληρεξούσιους συμβούλους (δηλαδή εταιρείες που παρέχουν υπηρεσίες στους μετόχους και συγκεκριμένα συμβουλές όσον αφορά την ψηφοφορία). Συχνότατα, όπως έδειξε η χρηματοπιστωτική κρίση, οι μέτοχοι υποστήριζαν την υπέρμετρη βραχυπρόθεσμη ανάληψη κινδύνων εκ μέρους των στελεχών και δεν παρακολουθούσαν στενά τις εταιρείες στις οποίες είχαν επενδύσει.

Η πρόταση θα διευκολύνει τους μετόχους όσον αφορά τη χρήση των υφιστάμενων δικαιωμάτων τους επί των εταιρειών και θα διευρύνει αυτά τα δικαιώματα, εάν χρειαστεί. Αυτό θα βοηθήσει να εξασφαλιστεί ότι οι μέτοχοι είναι πιο ενεργοί, λαμβάνουν περισσότερο υπόψη τα διοικητικά στελέχη της εταιρείας και ενεργούν προς το μακροπρόθεσμο συμφέρον της εταιρείας. Μια πιο μακροπρόθεσμη προοπτική δημιουργεί καλύτερες προϋποθέσεις δραστηριότητας για τις εισηγμένες εταιρείες και βελτιώνει την ανταγωνιστικότητά τους.

Σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την ποιότητα της υποβολής εκθέσεων σχετικά με την εταιρική διακυβέρνηση («αρχή της συμμόρφωσης ή αιτιολόγησης»)

Στόχος της σύστασης⁽⁶²⁾ είναι η βελτίωση της υποβολής εκθέσεων σχετικά με την εταιρική διακυβέρνηση των εισηγμένων εταιρειών γενικότερα. Το μεγαλύτερο μέρος της εταιρικής διακυβέρνησης είναι μη δεσμευτικό δίκαιο. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να λειτουργεί καλά η προσέγγιση «συμμόρφωση ή αιτιολόγηση», όπου μια εταιρεία που επιλέγει να αποκλίνει από τον εφαρμοστέο κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης πρέπει να αιτιολογεί την απόκλιση. Η προσέγγιση αυτή προσφέρει στις επιχειρήσεις ένα σημαντικό βαθμό ευελιξίας, καθώς αναγνωρίζει ότι, υπό ορισμένες περιστάσεις, η μη συμμόρφωση με τις συστάσεις ενδεχομένως να ανταποκρίνεται στο συμφέρον της εταιρείας καλύτερα από ό,τι το 100 % της συμμόρφωσης με τον κώδικα. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις που αποκλίνουν από τον εφαρμοστέο κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης συχνά δεν παρέχουν επαρκείς εξηγήσεις για την απόκλιση, η οποία καθιστά πιο δύσκολο για τους επενδυτές να λαμβάνουν ενημερωμένες επενδυτικές αποφάσεις.

Η κ. Elżbieta Bieńkowska, επίτροπος αρμόδια για την εσωτερική αγορά, τη βιομηχανία, την επιχειρηματικότητα και τις ΜΜΕ, συνομιλεί με τον κ. Tibor Navracsics, επίτροπο αρμόδιο για την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τη νεολαία και τον αθλητισμό (οι οποίοι αμφότεροι ανέλαβαν τα καθήκοντά τους την 1η Νοεμβρίου), κατά την εβδομαδιαία συνεδρίαση του Σώματος των Επιτρόπων στο κτίριο Berlaymont στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 12 Νοεμβρίου.

Οδηγία για τις μονοπρόσωπες εταιρείες

Σήμερα, οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια που παρεμποδίζουν τις οικονομικές τους δραστηριότητες εντός της ενιαίας αγοράς. Από την άποψη του εταιρικού δικαίου, συχνά θεωρούν ότι είναι δαπανηρό και δύσκολο να δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο. Μόνο ένας μικρός αριθμός ΜΜΕ επενδύουν και ιδρύουν θυγατρικές στο εξωτερικό (2 %).

Η προτεινόμενη οδηγία σχετικά με τις μονοπρόσωπες ιδιωτικές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης⁽⁶³⁾ αντιμετωπίζει τα εμπόδια αυτά, καθώς θα τυποποιήσει τις απαιτήσεις για τη δημιουργία εταιρειών με έναν μοναδικό μέτοχο. Θα αφαιρέσει την επαχθή διαδικασία καταχώρισης θυγατρικών και θα διευκολύνει τις ΜΜΕ να δραστηριοποιούνται σε ολόκληρη την ΕΕ.

Εσωτερική αγορά μεταφορών

Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη»

Μια από τις σημαντικότερες καινοτομίες της δημοσιονομικής περιόδου από το 2014 έως το 2020 είναι η δημιουργία του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» για τα διευρωπαϊκά δίκτυα στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών, με προϋπολογισμό άνω των 33 δισεκατ. ευρώ σε επτά χρόνια.

Από την παραχώρηση 33,2 δισεκατ. ευρώ, περίπου 26,2 δισεκατ. ευρώ (συμπεριλαμβανομένων των 11,3 δισεκατ. ευρώ που θα μεταφερθούν από το Ταμείο Συνοχής) χορηγούνται στον τομέα των μεταφορών, 5,8 δισεκατ. ευρώ στον τομέα της ενέργειας και 1,1 δισεκατ. ευρώ στον τομέα των τηλεπικοινωνιών. Πρόσθετες επενδύσεις από ιδιωτικές και δημόσιες πηγές μπορούν να αξιοποιηθούν μέσω της χρήσης καινοτόμων δημοσιονομικών εργαλείων όπως τα ομόλογα έργων.

Στον τομέα των μεταφορών, η πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων για έργα (με χρηματοδότηση ύψους 11,9 δισεκατ. ευρώ) δημοσιεύτηκε τον Σεπτέμβριο του 2014 ⁽⁶⁴⁾. Η νέα πολιτική υποδομών μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) αποσκοπεί στην κάλυψη των χασμάτων μεταξύ των δικτύων μεταφορών, στην εξάλειψη των σημείων συμφόρησης που εξακολουθούν να εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και στην υπερνίκηση των τεχνικών εμποδίων, όπως μη συμβατά πρότυπα για τις σιδηροδρομικές μεταφορές. Προωθεί και ενισχύει αδιάλειπτες αλυσίδες μεταφοράς επιβατών και εμπορευμάτων, ενώ προσαρμόζεται στις μελλοντικές τεχνολογικές τάσεις.

Πρόοδος όσον αφορά την τέταρτη δέσμη μέτρων για τους σιδηροδρόμους

Η εξαμηνιαία έκθεση της Επιτροπής για την ευρωπαϊκή σιδηροδρομική αγορά ⁽⁶⁵⁾ που εγκρίθηκε στα μέσα Ιουνίου κατέδειξε ότι ο σιδηροδρομικός τομέας γίνεται ολοένα και μεγαλύτερος. Η έκθεση τονίζει επίσης ότι ο ανοικτός ανταγωνισμός και η αυξημένη δημόσια υποβολή προσφορών παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες για τους επιβάτες και μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία για τους φορολογουμένους. Για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης κυκλοφοριακής ζήτησης, της συμφόρησης, της ασφάλειας εφοδιασμού με καύσιμα και της απαλλαγής από τις εκπομπές άνθρακα, η Επιτροπή εργάζεται για τη βελτίωση της τεχνικής συμβατότητας των διαφορετικών σιδηροδρομικών υποδομών της Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων διαφορετικού πλάτους, των προτύπων ηλεκτροδότησης και των συστημάτων σηματοδότησης. Μέχρι στιγμής οι διαφορετικές τεχνικές προδιαγραφές στους τομείς αυτούς καθιστούν πιο δύσκολη και πιο δαπανηρή την κίνηση μιας αμαξοστοιχίας από μια χώρα σε μια άλλη.

Το 2014 το Συμβούλιο Υπουργών Μεταφορών κατέληξε σε πολιτική συμφωνία σχετικά με τον τεχνικό πυλώνα του τέταρτου σιδηροδρομικού πακέτου ⁽⁶⁶⁾, μια συνολική δέσμη μέτρων για καλύτερη ποιότητα και περισσότερες επιλογές στις σιδηροδρομικές υπηρεσίες στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων των οδηγιών για τη διαλειτουργικότητα και την ασφάλεια και ενός νέου συνόλου κανόνων για τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Σιδηροδρόμων. Το Κοινοβούλιο ενέκρινε την πρώτη ανάγνωση του συνόλου του πακέτου, εξουσιοδοτώντας τον Οργανισμό με νέα καθήκοντα, όπως η έκδοση πιστοποιητικών ασφάλειας και οι εγκρίσεις οχημάτων με ισχύ σε ολόκληρη την ΕΕ ⁽⁶⁷⁾.

Αυτό θα συμβάλει στην αύξηση των οικονομιών κλίμακας και στη μείωση του διοικητικού κόστους και των διαδικασιών για τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις. Έχουν ξεκινήσει οι συζητήσεις στο Συμβούλιο σχετικά με τον πολιτικό πυλώνα της δέσμης, ο οποίος αποσκοπεί στην ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς σιδηροδρόμων.

Αμαξοστοιχία αναχωρεί από τον τερματικό σταθμό της σήραγγας της Μάγχης στο Folkestone (Ηνωμένο Βασίλειο) με κατεύθυνση το Calais (Γαλλία).

Εναέρια μεταφορές: Ενιαίος Ευρωπαϊκός Ουρανός και SESAR

Ο Ενιαίος Ευρωπαϊκός Ουρανός είναι εμβληματική ευρωπαϊκή πρωτοβουλία με στόχο τον τριπλασιασμό της χωρητικότητας του εναέριου χώρου και τη μείωση στο ήμισυ του κόστους διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας (ATM) και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πτήσεων. Το 2014 το Κοινοβούλιο ψήφισε να στηρίξει, να ενισχύσει και να προωθήσει την πρωτοβουλία «Ενιαίος Ευρωπαϊκός Ουρανός 2+»⁽⁶⁸⁾ ως βασικό βήμα για την επιτάχυνση της εφαρμογής του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού⁽⁶⁹⁾.

Στη διάρκεια του έτους η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την πρώτη δέσμη ουσιαστών αλλαγών για τον εκσυγχρονισμό της ευρωπαϊκής ATM, γνωστές και ως το πιλοτικό κοινό έργο. Είναι το πρώτο από τα έργα του SESAR (έρευνα για την ATM του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού) για τη βελτίωση της εναέριας κυκλοφορίας προς και από τους αερολιμένες, την αύξηση της ευελιξίας των αεροσκαφών να πετούν σε περισσότερες αποδοτικές γραμμές, την ενισχυμένη ανταλλαγή ακριβέστερων πληροφοριών από όλους τους παράγοντες και τη βελτίωση του συντονισμού με τους στρατιωτικούς. Τον Δεκέμβριο η Επιτροπή υπέγραψε επίσης μια νέα συμφωνία εταιρικής σχέσης που συμπεριλαμβάνει και μείζονες ενδιαφερόμενους στην ATM⁽⁷⁰⁾. Αεροπορικές εταιρείες, φορείς εκμετάλλευσης αερολιμένων και πάροχοι υπηρεσιών αεροναυτιλίας θα λάβουν έως και 3 δισεκατ. ευρώ σε ενωσιακές χρηματοδοτήσεις για την υλοποίηση κοινών έργων και τον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού συστήματος ATM. Η συμφωνία με την κοινοπραξία «Συμμαχία για την εγκατάσταση του SESAR» στοχεύει στην ενίσχυση των επιδόσεων των συστημάτων ATM της Ευρώπης για τη διαχείριση περισσότερων πτήσεων με ασφαλέστερο και λιγότερο δαπανηρό τρόπο, μειώνοντας ταυτόχρονα τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο κάθε πτήσης.

Αεροσκάφη της British Airways
μπροστά από την πύλη τους
στον νέο τερματικό σταθμό 5
του αεροδρομίου του Heathrow
(Ηνωμένο Βασίλειο).

Τα κράτη μέλη θα πρέπει πλέον να προωθήσουν αυτό το σημαντικό θέμα και να εξασφαλίσουν ένα πραγματικά αποτελεσματικό σύστημα εναέριας κυκλοφορίας στην Ευρώπη. Βάσει της νομοθεσίας για τον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Ουρανό, οι εθνικοί οργανισμοί ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας θα πρέπει να συνεργάζονται σε εννέα περιφερειακά τμήματα εναέριου χώρου (λειτουργικά τμήματα εναέριου χώρου) ώστε να βελτιωθεί η απόδοση, να περικοπούν οι δαπάνες και να μειωθούν οι εκπομπές. Η διάταξη αυτών των κοινών τμημάτων εναέριου χώρου είναι οργανωμένη γύρω από τις ροές κυκλοφορίας και όχι τα κρατικά σύνορα, γεγονός που οδηγεί σε βελτίωση της απόδοσης. Τον Απρίλιο η Επιτροπή ζήτησε επίσημα από το Βέλγιο, τη Γερμανία, τη Γαλλία, το Λουξεμβούργο και τις Κάτω Χώρες να βελτιώσουν το τμήμα του εναέριου χώρου τους. Τα τμήματα αυτά αποτελούν ένα καίριο βήμα προς ένα αποτελεσματικότερο, λιγότερο δαπανηρό και λιγότερο ρυπογόνο σύστημα πολιτικής αεροπορίας στην Ευρώπη.

Ταυτόχρονα, ο στόχος του προγράμματος SESAR 2020 είναι να συνεχίσει την ανάπτυξη και επικύρωση νέων τεχνολογιών και επιχειρησιακών διαδικασιών για τις επιδόσεις της ATM στην Ευρώπη.

Τον Απρίλιο η Επιτροπή έκανε έκκληση για τη θέσπιση αυστηρών κανόνων για τη ρύθμιση των πολιτικών μη επανδρωμένων αεροσκαφών⁽⁷¹⁾. Τα πολιτικά μη επανδρωμένα αεροσκάφη χρησιμοποιούνται ολοένα και περισσότερο στην Ευρώπη, σε χώρες όπως η Γαλλία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, σε διάφορους τομείς και σε ένα κατακερματισμένο κανονιστικό πλαίσιο. Παρόλο που εφαρμόζονται βασικοί εθνικοί κανόνες ασφάλειας, αυτοί διαφέρουν ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ, ενώ ορισμένες βασικές εγγυήσεις ασφάλειας δεν αντιμετωπίζονται με συνεκτικό τρόπο. Η Επιτροπή ανακοίνωσε τη θέσπιση νέων αυστηρών προτύπων για τη ρύθμιση της χρήσης των πολιτικών μη επανδρωμένων αεροσκαφών (ή συστημάτων τηλεχειριζόμενων αεροσκαφών) που καλύπτουν την ασφάλεια, την προστασία της ιδιωτικής ζωής, την προστασία των δεδομένων, την ασφάλιση και την ποινική ευθύνη.

Οδικές μεταφορές

Έκθεση για τις οδικές ενδομεταφορές

Τον Απρίλιο η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση σχετικά με την κατάσταση της αγοράς διεθνών οδικών εμπορευματικών μεταφορών στην ΕΕ⁽⁷²⁾. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, μολονότι έχει σημειωθεί ορισμένη πρόοδος, η άρση των εναπομενόντων περιορισμών στην πρόσβαση στις εθνικές αγορές οδικών μεταφορών θα βοηθούσε την ευρωπαϊκή οικονομία και θα συνέβαλλε στη βελτίωση του περιβάλλοντος. Επιπλέον, οι κανόνες της ΕΕ για τις οδικές εμπορευματικές μεταφορές θα πρέπει να αποσαφηνιστούν και να απλουστευθούν. Η κοινωνική νομοθεσία πρέπει να εφαρμόζεται καλύτερα στις οδικές μεταφορές ώστε ο τομέας να προσελκύσει νέους οδηγούς και να είναι σε θέση να ανταπεξέλθει στην αναμενόμενη μελλοντική ζήτηση εμπορευματικών μεταφορών.

Βάρος και διαστάσεις φορτηγών

Τον Απρίλιο το Κοινοβούλιο ενέκρινε τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση για νέους ενωσιακούς κανόνες για ασφαλέστερα και οικολογικότερα φορτηγά⁽⁷³⁾. Δύο μήνες αργότερα οι υπουργοί Μεταφορών κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία σχετικά με το θέμα αυτό. Οι νέοι κανόνες θα επιτρέψουν στους κατασκευαστές να αναπτύξουν πιο αεροδυναμικά φορτηγά, ώστε να μειωθεί η κατανάλωση καυσίμων κατά 7-10 %, να περικοπούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και να ενισχυθεί η ασφάλεια των ευάλωτων χρηστών του οδικού δικτύου, όπως οι ποδηλάτες.

Έγκριση καθαρής ενέργειας για τις μεταφορές

Τον Απρίλιο το Κοινοβούλιο έδωσε την τελική έγκριση για νέους κανόνες της ΕΕ για να εξασφαλιστεί η δημιουργία εναλλακτικών σημείων ανεφοδιασμού σε ολόκληρη την Ευρώπη⁽⁷⁴⁾ με κοινά πρότυπα για τον σχεδιασμό και τη χρήση τους, συμπεριλαμβανομένου ενός κοινού ρευματολήπτη για την επαναφόρτιση των ηλεκτρικών οχημάτων. Οι κανόνες καθορίζουν το νομικό πλαίσιο για την ανάπτυξη εναρμονισμένων προϊόντων εναλλακτικών καυσίμων μαζικής κατανάλωσης και, συνεπώς, μειώνουν την κατακερματισμένη προσέγγιση που χαρακτηρίζει τις απόπειρες του παρελθόντος για την προώθηση αυτών των καυσίμων.

Θαλάσσιες μεταφορές

Το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Ένωσης

Το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Ένωσης, που ονομάζεται SafeSeaNet⁽⁷⁵⁾, συνδέει ναυτικές και άλλες συναφείς αρχές από ολόκληρη την Ευρώπη μέσω μιας κεντρικής ευρωπαϊκής πλατφόρμας για την ανταλλαγή θαλάσσιων δεδομένων (υπό την αιγίδα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια στη Θάλασσα). Το SafeSeaNet παρέχει μια επισκόπηση των πλοίων θαλάσσιας επιτήρησης και ευαισθητοποίησης, εντοπισμού και παρακολούθησης. Καλύπτει όλα τα ευρωπαϊκά παράκτια ύδατα και ιχνηλατεί 12 000 πλοία την ημέρα, επιτρέποντας τον έγκαιρο εντοπισμό πλοίων υψηλού κινδύνου, έγκαιρες δράσεις προφύλαξης και άμβλυνση των κινδύνων, καθώς και βελτιωμένη αντιμετώπιση των καταστάσεων επείγουσας ανάγκης σε περιπτώσεις συμβάντων ή ρύπανσης, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης και της λήψης αποφάσεων σχετικά με τα καταφύγια για τα πλοία.

Το σύστημα SafeSeaNet ενισχύεται περαιτέρω για την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών υποστήριξης των επιχειρήσεων ναυτιλίας για τον έλεγχο των συνόρων, την πειρατεία και την επιβολή του νόμου και παράλληλα ως μέσο για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ναυτιλιακών μεταφορών (μεταφορές και διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών) και για τη συμβολή στις ασφαλείς και αποτελεσματικές διατροφικές συνδέσεις επιτρέποντας σε μια ολοκληρωμένη αλυσίδα μεταφορών να διευκολύνει την κυκλοφορία των προσώπων και των εμπορευμάτων σε όλη την Ένωση και πέραν αυτής.

«Γαλάζια ζώνη» και απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών

Η πρωτοβουλία «Γαλάζια ζώνη»⁽⁷⁶⁾, μια βασική δράση της Πράξης για την Ενιαία Αγορά II, ζητεί τη δημιουργία μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς για τις θαλάσσιες μεταφορές χωρίς να υποβάλλονται πλέον τα ενωσιακά εμπορεύματα που μεταφέρονται μεταξύ των θαλάσσιων λιμένων της ΕΕ στις διοικητικές και τελωνειακές διατυπώσεις που ισχύουν για τα εμπορεύματα που φτάνουν από υπερπόντιους λιμένες. Αυτό θα μειώσει τον διοικητικό φόρτο για τη ναυτιλία, θα τονώσει την ανταγωνιστικότητα και θα δημιουργήσει ίσους όρους ανταγωνισμού με άλλους τρόπους μεταφοράς. Τον Μάρτιο τέθηκε σε ισχύ μια απλούστευση του ισχύοντος καθεστώτος για τις τακτικές θαλάσσιες μεταφορές. Η Επιτροπή εργάζεται για την ανάπτυξη ενός εναρμονισμένου ηλεκτρονικού δηλωτικού φορτίου (e-manifest) για την ταχύτερη διεκπεραίωση των προϊόντων της ΕΕ στους λιμένες της ΕΕ.

Ο πρώτος πίνακας αποτελεσμάτων για τις μεταφορές της ΕΕ

Για τη σύνοδο κορυφής των επιχειρήσεων μεταφορών τον Μάρτιο η Επιτροπή δημοσίευσε για πρώτη φορά έναν πίνακα αποτελεσμάτων σχετικά με τις μεταφορές εντός της ΕΕ⁽⁷⁷⁾. Ο πίνακας συγκρίνει τις επιδόσεις των κρατών μελών σε 22 κατηγορίες που σχετίζονται με τις μεταφορές και τονίζει για τις περισσότερες από αυτές τις κατηγορίες τις πέντε κορυφαίες και τις πέντε χειρότερες επιδόσεις. Ο στόχος του πίνακα αποτελεσμάτων είναι να δώσει μια εικόνα της ποικιλομορφίας των επιδόσεων των κρατών μελών σε θέματα μεταφορών, καθώς και να τα βοηθήσει να προσδιορίσουν τις ελλείψεις και να ορίσουν προτεραιότητες για επενδύσεις και πολιτικές.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Επιδόσεις των κρατών μελών για επιλεγμένο/-ους δείκτη/-ες

	ΟΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ	ΣΙΑΗΡΟΔΡΟΜΟΙ — ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ (ΠΟΣΟΣΤΟ %)	ΣΙΑΗΡΟΔΡΟΜΟΙ — ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΠΙΒΑΤΩΝ (ΠΟΣΟΣΤΟ %)	ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ	ΕΝΑΕΡΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ	ΟΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΣΙΑΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΕΝΑΕΡΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΟΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΟΣΕΙΣ	ΣΙΑΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΟΣΕΙΣ	ΟΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	ΣΙΑΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	ΟΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ	ΣΙΑΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ	ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ	ΕΝΑΕΡΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ	ΛΟΛΑ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΑ
ΒΕΛΓΙΟ	2,25	13,39	0,6	3,70	0,12	158,9	4,96	6,28	5,97	127,9	85,5	65	0,34	2	3	0	5	2
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	3	36,50	0	0,06	—	62,5	3,05	3,92	4,19	149,2	70,3	82	2,33	1	2	0	2	0
ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	2,25	13,66	2,94	—	2,87	70,9	4,59	4,42	5,76	140,8	34,0	63	0,57	1	2	0	4	2
ΔΑΝΙΑ	1,5	27	10	15,56	0,43	204,8	4,47	5,68	5,64	117	23,6	32	0,29	1	1	1	2	1
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1,5	28,60	10	3,33	0,00	159,9	5,72	5,85	6,08	141,5	59,2	41	0,29	0	1	1	4	1
ΕΣΘΟΝΙΑ	2,25	30	56	0,27	2,92	86,2	3,56	5,60	4,14	150,1	16,7	61	2,00	0	1	1	1	1
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1,5	0	0	2,10	0,75	196,4	4,05	5,19	5,55	124,8	2,7	42	0	2	0	0	3	0
ΕΛΛΑΔΑ	3,25	0	0	25,62	0,00	107,1	2,73	4,49	5,26	121,1	17,1	81	1,44	1	2	2	6	1
ΙΣΠΑΝΙΑ	2,25	16,75	0	36,04	1,00	310,9	5,88	5,78	6,04	128,6	60,6	37	0,29	1	4	2	7	1
ΓΑΛΛΙΑ	3	32	0	17,28	0,48	180,0	6,29	5,41	6,06	124,4	54,2	50	0,23	1	3	1	3	4
ΚΡΟΑΤΙΑ	δ.υ.σ.	—	—	1,12	δ.υ.σ.	293,3	3,10	4,30	4,37	δ.υ.σ.	36,1	86	2,11	—	—	—	—	—
ΙΤΑΛΙΑ	4,25	24,10	8,30	83,23	0,00	112,3	4,24	4,28	4,35	126,2	71,1	58	0,34	1	2	3	4	4
ΚΥΠΡΟΣ	δ.υ.σ.	δ.υ.σ.	δ.υ.σ.	0	δ.υ.σ.	298,1	δ.υ.σ.	4,84	5,28	144,5	δ.υ.σ.	53	δ.υ.σ.	1	δ.υ.σ.	0	2	2
ΛΕΤΟΝΙΑ	δ.υ.σ.	22,60	11,70	0,23	δ.υ.σ.	δ.υ.σ.	4,18	5,10	5,39	151,9	13,4	86	1,38	0	2	1	0	1
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	δ.υ.σ.	0	0	—	δ.υ.σ.	102,9	4,67	5,13	4,32	144,2	6,9	85	1,90	2	2	1	1	0
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	—	—	—	—	—	289,6	5,03	5,40	5,59	137	95,3	87	0	2	1	0	2	1
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	2	31,80	2,90	—	0,00	152,6	3,56	3,92	3,94	146,9	38,3	59	1,42	0	2	0	4	1
ΜΑΛΤΑ	δ.υ.σ.	δ.υ.σ.	δ.υ.σ.	—	δ.υ.σ.	δ.υ.σ.	δ.υ.σ.	5,77	5,75	121,5	δ.υ.σ.	54	δ.υ.σ.	0	δ.υ.σ.	0	2	1
ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	2,25	36	5	1,78	0,18	158,9	5,48	6,79	6,46	118,5	75,2	—	0,41	0	0	0	2	1
ΑΥΣΤΡΙΑ	1,5	17,60	5,70	—	0,00	204,4	5,22	4,72	5,40	135,6	70,9	54	0,68	2	2	1	2	2
ΠΟΛΩΝΙΑ	—	32,93	51,40	0,83	—	27,8	2,56	3,68	3,91	141,9	60,5	87	2,24	1	4	0	4	1
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	2,25	—	—	5,83	3,00	259,6	4,44	5,18	5,62	117,6	64,1	62	1,07	4	3	0	5	4
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	δ.υ.σ.	53,68	20,61	0,06	δ.υ.σ.	17,4	2,33	3,00	3,36	139	37,4	92	2,86	1	2	0	1	1
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	2,25	—	—	—	3,55	373,6	3,24	5,09	4,33	133,4	41,4	61	0,59	2	3	0	1	1
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	1,5	11,76	0	—	0,00	77,6	4,35	3,69	3,23	140,9	43,9	42	2,48	1	1	0	2	1
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	1,5	0	0	5,92	1,68	146,3	5,87	6,38	6,22	139,1	53,4	48	0,29	0	2	0	2	2
ΣΟΥΗΔΙΑ	1,5	—	—	16,84	0,64	202,5	4,57	5,82	5,73	135,4	73,6	28	0,23	1	0	0	2	0
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	1,5	53,60	90,20	65,26	0,00	58,0	5,01	5,68	5,61	132,9	34,1	29	0,10	1	1	1	2	2
ΕΕ	δ.υ.σ.	28	21	δ.υ.σ.	δ.υ.σ.	141,5	4,35	5,05	5,13	132,2	53,5	52	1,00	29	46	15	75	38

Υψηλές επιδόσεις Χαμηλές επιδόσεις ΕΕ

δ.υ.σ.: δεν υπάρχουν στοιχεία

Εσωτερική αγορά ενέργειας

Πρόοδος που επιτεύχθηκε

Μια ολοκληρωμένη αγορά αποτελεί τη βάση για την οικονομικά αποδοτική απαλλαγή των ενεργειακών συστημάτων της Ευρώπης από τις εκπομπές άνθρακα. Μια ανταγωνιστική και ολοκληρωμένη εσωτερική αγορά αποτελεί τη βασική μορφή διασφάλισης όσον αφορά το υψηλό επίπεδο ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο.

Κατά τη σύνοδό του τον Οκτώβριο ⁽⁷⁸⁾, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε τη θεμελιώδη σημασία που έχει μια πλήρως λειτουργική και διασυνδεδεμένη εσωτερική αγορά ενέργειας και τόνισε ότι πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να επιτευχθεί επειγόντως η ολοκλήρωσή της.

Σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής ⁽⁷⁹⁾ σχετικά με το θέμα που εγκρίθηκε τον Οκτώβριο. Η ολοκλήρωση της αγοράς ενέργειας στην ΕΕ έχει επιτύχει ήδη πολλά θετικά αποτελέσματα: οι καταναλωτές έχουν περισσότερες επιλογές όσον αφορά την επιλογή ενός παρόχου ενέργειας· οι τιμές χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας μειώθηκαν κατά ένα τρίτο και οι τιμές χονδρικής φυσικού αερίου παρέμειναν σταθερές μεταξύ του 2008 και του 2012· και αυξήθηκε το διασυνοριακό εμπόριο αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ των χωρών της ΕΕ.

Ο κ. Günther Oettinger, Επίτροπος αρμόδιος για την ενέργεια έως τις 31 Οκτωβρίου, παρουσιάζει την ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενεργειακή ασφάλεια, στόχος της οποίας είναι η εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδίου για την ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού. Βρυξέλλες (Βέλγιο), 28 Μαΐου.

Για να αποκομιστούν όλα τα οφέλη είναι αναγκαίες περισσότερες επενδύσεις σε στρατηγικές διασυνοριακές υποδομές, καθώς και στην ανάπτυξη έξυπνων δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας. Πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή κοινοί και διαφανείς κανόνες για τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται τα δίκτυα ενέργειας ώστε να καταστεί δυνατή η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας.

Οι αγορές ενέργειας μπορούν να λειτουργήσουν μόνο όταν συνδέονται επαρκώς. Οι εργασίες της Επιτροπής κατά το 2014 αφορούσαν κυρίως την εφαρμογή των σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος, καθώς και τον ορισμό των βασικών έργων υποδομής για την ασφάλεια του εφοδιασμού.

Στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» έχουν διατεθεί συνολικά 5,85 δισεκατ. ευρώ για τη στήριξη των διευρωπαϊκών ενεργειακών υποδομών για την περίοδο 2014-2020. Τον Νοέμβριο η Επιτροπή χορήγησε 647 εκατ. ευρώ σε βασικές ενεργειακές υποδομές. Τα χρήματα θα διατεθούν στις 34 δράσεις που επελέγησαν έπειτα από πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του μηχανισμού. Με την επισημάνση «έργα κοινού ενδιαφέροντος», οι δράσεις αυτές επωφελούνται από ταχύτερες και πιο αποτελεσματικές διαδικασίες αδειοδότησης και βελτιωμένη ρυθμιστική μεταχείριση.

Από τις 34 επιχορηγήσεις που δόθηκαν, οι 16 είναι στον τομέα του φυσικού αερίου και οι 18 στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας. Ορισμένα από τα σχέδια που υποστηρίζονται αναγνωρίστηκαν επίσης ως βασικά σχέδια ασφάλειας του εφοδιασμού στην ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενεργειακή ασφάλεια της 28ης Μαΐου ⁽⁸⁰⁾.

Ο κ. Maroš Šefčovič, αντιπρόεδρος της Επιτροπής αρμόδιος για την ενεργειακή ένωση από την 1η Νοεμβρίου, υποδέχεται την κ. Maria van der Hoeven, εκτελεστική διευθύντρια του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (ΔΟΕ), η οποία του παραδίδει την έκθεση για τις ενεργειακές πολιτικές των χωρών του ΔΟΕ με τίτλο «Energy policies of IEA countries: European Union — 2014 review». Κτίριο Berlaymont, Βρυξέλλες (Βέλγιο), 1η Δεκεμβρίου.

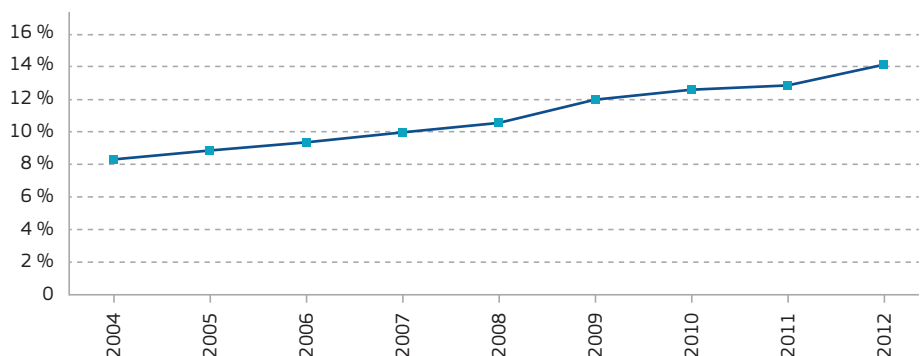
Μια πλήρως λειτουργική και ολοκληρωμένη εσωτερική αγορά ενέργειας είναι επίσης αποφασιστικής σημασίας για την επίτευξη ενεργειακής ασφάλειας στην ΕΕ και των μακροπρόθεσμων πολιτικών στόχων της με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Αυτό είναι ένα από τα βασικά μηνύματα της ανακοίνωσης που εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Μάιο, κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Οκτωβρίου ζήτησε από την Επιτροπή, με την υποστήριξη των κρατών μελών, να λάβει επείγοντα μέτρα για να διασφαλίσει την επίτευξη του ελάχιστου στόχου διασύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας της τάξης του 10 % έως το 2020. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο όρισε έναν φιλόδοξο στόχο για την επίτευξη διασύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας της τάξης του 15 % έως το 2030, αναθέτοντας στην Επιτροπή την τακτική υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται ως προς την επίτευξη του στόχου αυτού. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα και οι δύο στόχοι θα επιτευχθούν μέσω της υλοποίησης έργων κοινού ενδιαφέροντος ⁽⁸¹⁾.

Πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το 2030

Τον Ιανουάριο η Επιτροπή υπέβαλε ένα νέο πλαίσιο της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια για το 2030 ⁽⁸²⁾. Η πρόταση προβλέπει μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 40 % κάτω από το επίπεδο του 1990, έναν ενωσιακό δεσμευτικό στόχο για τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε ποσοστό τουλάχιστον 27 % της συνολικής κατανάλωσης, νέες φιλοδοξίες για πολιτικές ενεργειακής απόδοσης, ένα νέο σύστημα διακυβέρνησης και μια σειρά νέων δεικτών για να εξασφαλιστεί ανταγωνιστική, προσιτή και ασφαλής ενέργεια.

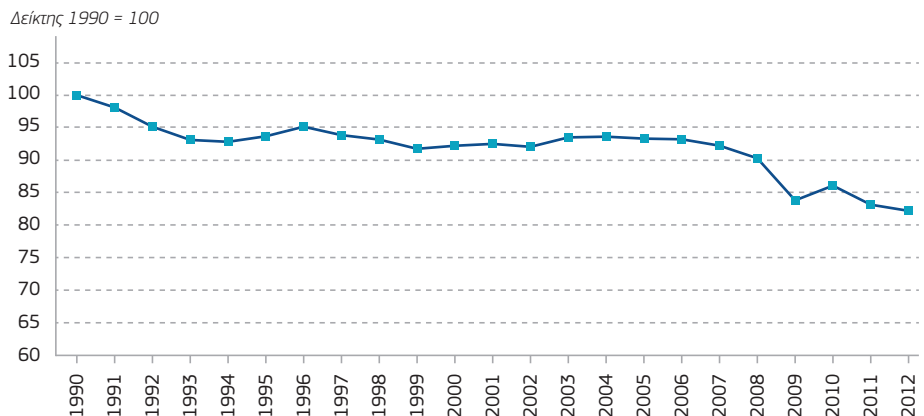
ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΕ-28, 2004-2012

Πηγή: Eurostat.

Με βάση τις εν λόγω προτάσεις πολιτικής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε σε συμφωνία τον Οκτώβριο σχετικά με τους πρωταρχικούς στόχους και την αρχιτεκτονική για το πλαίσιο του 2030 για το κλίμα και την ενεργειακή πολιτική⁽⁸³⁾. Ενέκρινε έναν δεσμευτικό στόχο της ΕΕ για μείωση κατά τουλάχιστον 40 % των εγχώριων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030 σε σύγκριση με το 1990· έναν δεσμευτικό στόχο της ΕΕ για χρήση σε επίπεδο ΕΕ ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε ποσοστό τουλάχιστον 27 %· και μια ενδεικτική αύξηση της ενεργειακής απόδοσης κατά τουλάχιστον 27 %, η οποία θα επανεξεταστεί έως το 2020 με γνώμονα το ενωσιακό επίπεδο του 30 % για το 2030.

ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΑΕΡΙΩΝ ΤΟΥ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΕ-28, 1990-2012

Συνολικές εκπομπές, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών αερομεταφορών, αλλά εξαιρουμένων των εκπομπών από τη χρήση γης, την αλλαγή της χρήσης της γης και τη δασοκομία.

Πηγή: Eurostat.

Οι στόχοι αυτοί θα αυξήσουν την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ, θα συμβάλουν στη μείωση της εξάρτησής της από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα και θα την καταστήσουν περισσότερο ανταγωνιστική συνολικά. Η απόφαση επιβεβαιώνει τη θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως παγκόσμιου ηγέτη στον αγώνα κατά της αλλαγής του κλίματος. Ο συμφωνηθείς στόχος όσον αφορά τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου θα είναι η συμβολή της ΕΕ στην παγκόσμια συμφωνία για την αλλαγή του κλίματος που θα συναφθεί στο Παρίσι (Γαλλία) το 2015⁽⁸⁴⁾.

Ενεργειακή ένωση

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε σχετικά με το στρατηγικό θεματολόγιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα επόμενα πέντε έτη στη σύνοδο κορυφής τον Ιούνιο ⁽⁸⁵⁾. Το στρατηγικό θεματολόγιο βασίζεται σε πέντε βασικές προτεραιότητες, μία εκ των οποίων είναι «Μια ενεργειακή ένωση με μια μακρόχρονη πολιτική για το κλίμα». Οι εν λόγω στρατηγικοί προσανατολισμοί επιβεβαιώθηκαν από τον νέο πρόεδρο της Επιτροπής, κ. Jean-Claude Juncker, στις πολιτικές κατευθύνσεις για τη νέα Επιτροπή ⁽⁸⁶⁾, και στη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου ζητήθηκε από την Επιτροπή να παρουσιάσει τη στρατηγική της πολύ πριν από τη σύνοδο του Μαρτίου του 2015 ⁽⁸⁷⁾. Η νέα Επιτροπή ανέλαβε το έργο της ανάπτυξης προτάσεων για μια ευρωπαϊκή ενεργειακή ένωση.

Οι τηλεπικοινωνίες και η ψηφιακή ενιαία αγορά

Οι τιμές περιαγωγής μειώθηκαν από την ΕΕ κατά 50 %

Την 1η Ιουλίου η ΕΕ μείωσε τα ανώτατα όρια τιμών για την τηλεφόρτωση δεδομένων κατά περισσότερο από το ήμισυ, από 0,45 ευρώ ανά megabyte στα 0,20 ευρώ ανά megabyte (χωρίς ΦΠΑ). Κατέστησαν ακόμη φθηνότερα η χρήση χαρτών, η παρακολούθηση βίντεο, ο έλεγχος της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας και η ενημέρωση των κοινωνικών δικτύων κατά τα ταξίδια σε ολόκληρη την ΕΕ. Αφότου θεσπίστηκαν ανώτατα όρια για τα δεδομένα περιαγωγής, η κατανάλωση δεδομένων έχει αυξηθεί δραματικά. Τα τέλη περιαγωγής ήταν στο ανώτατο σημείο όταν η ΕΕ ανέλαβε δράση το 2007. Τα αποτελέσματα είναι 80-90 % πτώση των τιμών για υπηρεσίες περιαγωγής το 2014 σε σύγκριση με το 2007.

ΠΕΡΙΑΓΩΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Από την 1η Ιουλίου 2014, με 0,20 ευρώ ανά megabyte (χωρίς ΦΠΑ), για 1 ευρώ μπορείτε:

Ο κ. Günther Oettinger, επίτροπος αρμόδιος για την ψηφιακή οικονομία και κοινωνία από την 1η Νοεμβρίου, σε συνέντευξη Τύπου που πραγματοποιήθηκε στο κτίριο Berlaymont στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 2 Δεκεμβρίου.

Οι νέοι κανόνες της ΕΕ για την περικοπή του κόστους για την πρόσβαση στο διαδίκτυο

Μια νέα οδηγία με σκοπό τη μείωση του κόστους εγκατάστασης συνδέσεων υψηλής ταχύτητας στο διαδίκτυο έως 30% ⁽⁸⁸⁾ τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο.

Η νέα αυτή νομοθεσία θα συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του ψηφιακού θεματολογίου. Έως το 2020 όλοι οι πολίτες της ΕΕ θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο με ταχύτητα τουλάχιστον 30 megabits ανά δευτερόλεπτο.

Η Επιτροπή περιορίζει τον αριθμό των ρυθμιζόμενων αγορών τηλεπικοινωνιών στην Ευρώπη

Σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ για τις τηλεπικοινωνίες, η Επιτροπή εκδίδει και επικαιροποιεί τακτικά τη σύσταση περί των σχετικών αγορών προϊόντων και υπηρεσιών ⁽⁸⁹⁾. Τον Οκτώβριο η Επιτροπή, σε συμφωνία με τα κράτη μέλη, αποφάσισε ότι οι δύο αγορές τηλεπικοινωνιών δεν πρέπει πλέον να υπόκεινται σε ρύθμιση στην Ευρώπη και ότι πρέπει να επαναπροσδιοριστούν δύο επιπλέον για να αντικατοπτρίζουν τις εξελίξεις της τεχνολογίας και της αγοράς.

Οι δύο απελευθερωμένες αγορές είναι η αγορά λιανικής για την πρόσβαση στη σταθερή τηλεφωνία και η αγορά χονδρικής για την εκκίνηση σταθερών κλήσεων. Επίσης, η Επιτροπή θα επαναπροσδιορίσει δύο ευρυζωνικές αγορές για να περιοριστούν τα ρυθμιστικά βάρη στο απολύτως απαραίτητο για μια ανταγωνιστική ευρυζωνική πρόσβαση και επενδύσεις.

Ο κ. Andrus Ansip, αντιπρόεδρος της Επιτροπής αρμόδιος για την ψηφιακή ενιαία αγορά, συνομιλεί με την κ. Věra Jourová, επίτροπο αρμόδια για τη δικαιοσύνη, τους καταναλωτές και την ισότητα των φύλων (οι οποίοι αμφότεροι ανέλαβαν τα καθήκοντά τους την 1η Νοεμβρίου) κατά την εβδομαδιαία συνεδρίαση του Σώματος των Επιτρόπων στο κτίριο Berlaymont στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 10 Δεκεμβρίου.

Τίθενται σε ισχύ οι κανόνες της ΕΕ για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης

Ο κανονισμός eIDAS ⁽⁹⁰⁾ καθιστά δυνατή τη χρήση μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και υπηρεσιών εμπιστοσύνης (δηλαδή τις ηλεκτρονικές υπογραφές, τις ηλεκτρονικές σφραγίδες, την ηλεκτρονική χρονοσφράγιση, τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής παράδοσης δεδομένων και την πιστοποίηση ιστοτόπων) από τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις δημόσιες διοικήσεις για να έχουν πρόσβαση σε διαδικτυακές υπηρεσίες ή ηλεκτρονικές συναλλαγές. Οι πολίτες θα μπορούν να πραγματοποιούν διασυνοριακές ηλεκτρονικές συναλλαγές και να αξιοποιούν πλήρως τα δικαιώματά τους σε όλη την ΕΕ, από την εγγραφή σε αλλοδαπό πανεπιστήμιο έως την πρόσβαση σε ηλεκτρονικά μητρώα υγείας. Αυτό θα περιορίσει τη γραφειοκρατία για τις επιχειρήσεις, για παράδειγμα παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να συμμετάσχουν σε ηλεκτρονική μορφή σε δημόσιες προσκλήσεις υποβολής προσφορών σε όλη την ΕΕ.

Ο κανονισμός τέθηκε σε ισχύ τον Σεπτέμβριο. Μετά την έγκριση των σχετικών εκτελεστικών πράξεων (που αναμένεται μέχρι τα μέσα του 2015), τα κράτη μέλη μπορούν, σε εθελοντική βάση, να αναγνωρίζουν κοινοποιημένες ηλε-ταυτοποιήσεις από τα άλλα κράτη μέλη. Οι κανόνες για τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης θα εφαρμόζονται από την 1η Ιουλίου 2016. Η υποχρεωτική αμοιβαία αναγνώριση των ηλεκτρονικών ταυτοτήτων θα ισχύει από τα μέσα του 2018.

ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Περίπου 100 000 παιδιά, γονείς και εκπαιδευτικοί από 38 χώρες έλαβαν μέρος στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Προγραμματισμού από τις 11 έως τις 17 Οκτωβρίου. Στόχος ήταν να γίνουν πιο ορατά η κωδικοποίηση και ο προγραμματισμός ηλεκτρονικών υπολογιστών και να απομυθοποιηθούν οι σχετικές δεξιότητες.

Δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας

Προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας

Η σημερινή παγκοσμιοποιημένη οικονομία εξαρτάται όλο και περισσότερο από βιομηχανίες που βασίζονται στη γνώση, οι οποίες αντιστάθηκαν στην κρίση και αναπτύσσονται ταχέως. Ο αριθμός των νέων καταχωρίσεων ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των καταχωρισμένων κοινοτικών σημάτων, σχεδίων και υποδειγμάτων υπερδιπλασιάστηκε μεταξύ του 2003 και του 2012. Αλλά ο μεγάλος αριθμός των παραβιάσεων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) μπορεί να βλάψει τη θετική τάση. Μόνο το 2012 οι υπηρεσίες συνοριακών ελέγχων της ΕΕ κατέγραψαν 90 000 περιπτώσεις εμπορευμάτων υπόπτων για παραβίαση των ΔΔΙ (σε σύγκριση με λιγότερες από 27 000 το 2005). Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης εκτιμά ότι η ετήσια απώλεια για την παγκόσμια οικονομία από τις παραβιάσεις των ΔΔΙ ανέρχεται σε περίπου 200 δισεκατ. ευρώ.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, από την αρχή του 2014, ένας νέος κανονισμός⁽⁹¹⁾ διέπει την τελωνειακή επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας για τα εμπορεύματα που διασχίζουν τα σύνορα της ΕΕ. Μεταξύ άλλων, ο κανονισμός προβλέπει την έγκαιρη καταστροφή των ύποπτων εμπορευμάτων και την απλούστευση των διαδικασιών για τις μικρές αποστολές ώστε να ελαφρυνθεί ο φόρτος για τις τελωνειακές αρχές και τους κατόχους δικαιωμάτων, ιδίως στο πλαίσιο των διαδικτυακών πωλήσεων. Τον Ιούλιο η Επιτροπή εξέδωσε δύο ανακοινώσεις —ένα σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των παραβιάσεων των ΔΔΙ στην ΕΕ⁽⁹²⁾ και μια στρατηγική για την προστασία και την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε τρίτες χώρες⁽⁹³⁾. Το σχέδιο δράσης προβλέπει σειρά δράσεων προκειμένου να επικεντρωθεί η πολιτική της ΕΕ για την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε παραβιάσεις εμπορικής κλίμακας [η λεγόμενη προσέγγιση της παρακολούθησης της διαδρομής του χρήματος («follow the money»)]. Η στρατηγική που καθορίζει μια διεθνή προσέγγιση εξετάζει τις πρόσφατες αλλαγές και παρουσιάζει τρόπους για να βελτιωθούν τα σημερινά μέσα δράσης για την προώθηση καλύτερων προτύπων ΔΔΙ σε χώρες εκτός ΕΕ και να αναχαιτιστεί το εμπόριο εμπορευμάτων που παραβιάζουν τα ΔΔΙ.

Διαχείριση συλλογικών δικαιωμάτων

Τον Φεβρουάριο η Ευρωπαϊκή Ένωση ενέκρινε τη νέα οδηγία για τη συλλογική διαχείριση των δικαιωμάτων και τη χορήγηση πολυεδαφικών αδειών για διαδικτυακές χρήσεις μουσικών έργων⁽⁹⁴⁾.

Η οδηγία αποσκοπεί στη βελτίωση της λειτουργίας των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης που ενεργούν ως διαμεσολαβητές μεταξύ των δικαιούχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων σε διάφορους βιομηχανικούς κλάδους, όπως η μουσική, τα βιβλία και οι ταινίες, και των παρόχων υπηρεσιών που προτίθενται να χρησιμοποιήσουν τα έργα τους.

Προβλέπει κανόνες για τη διακυβέρνηση και τη διαφάνεια των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης και διασφαλίζει ότι οι κάτοχοι δικαιωμάτων έχουν λόγο στη διαχείριση των δικαιωμάτων τους. Επίσης, περιέχει κανόνες για τη διευκόλυνση χορήγησης πολυεδαφικών αδειών από οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης των δικαιωμάτων των δημιουργών επί μουσικών έργων, όσον αφορά τη διαδικτυακή τους χρήση. Θα συμβάλει στο να καταστήσει δυνατό στους παρόχους διαδικτυακών υπηρεσιών να προσφέρουν μεγάλο μέρος των μουσικών έργων σε διάφορα εδάφη με μία ενιαία άδεια. Η έγκριση της εν λόγω οδηγίας αποτελεί συνεπώς ένα σημαντικό γεγονός για την επίτευξη της ψηφιακής ενιαίας αγοράς.

Η Επιτροπή συνεργάζεται τώρα στενά με τα κράτη μέλη για να διασφαλιστεί ότι οι διατάξεις της οδηγίας θα έχουν μεταφερθεί στις εθνικές νομοθεσίες έως τις 10 Απριλίου 2016.

Τυχερά παιχνίδια

Τον Ιούλιο η Επιτροπή εξέδωσε σύσταση σχετικά με τα διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια ⁽⁹⁵⁾. Ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να επιδιώξουν την επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών, των παικτών και των ανηλίκων μέσω της υιοθέτησης αρχών για τις διαδικτυακές υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών και για την υπεύθυνη διαφήμιση και χορηγία υπέρ των εν λόγω υπηρεσιών.

Αντιμονοπωλιακή πολιτική

Το 2014 η Επιτροπή εξέδωσε έξι αποφάσεις στον τομέα της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 ⁽⁹⁶⁾.

Αποφάσεις απαγόρευσης βάσει του άρθρου 7 του κανονισμού

- ▶ OPCOM ⁽⁹⁷⁾ — Η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο λίγο παραπάνω από 1 εκατ. ευρώ στην εταιρεία S.C. OPCOM S.A. για κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της στη ρουμανική αγορά όσον αφορά τη διαμεσολάβηση για την εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας με άμεση παράδοση (spot). Η OPCOM διαχειρίζεται το μοναδικό χρηματιστήριο ηλεκτρικής ενέργειας της Ρουμανίας. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η OPCOM ασκούσε διακρίσεις σε βάρος εμπόρων ηλεκτρικής ενέργειας με έδρα στην ΕΕ, από χώρες εκτός της Ρουμανίας, για διάστημα άνω των πέντε ετών.
- ▶ Motorola ⁽⁹⁸⁾ — Η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση στην οποία διαπιστώνεται ότι η επιδίωξη και η επιβολή, από τη Motorola Mobility, ασφαλιστικών μέτρων κατά της Apple ενώπιον γερμανικού δικαστηρίου, με βάση ένα τυποποιημένο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ουσιώδους σημασίας («SEP») για έξυπνα κινητά τηλέφωνα (smartphone), συνιστά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών περιστάσεων υπό τις οποίες χρησιμοποιήθηκαν τα ασφαλιστικά μέτρα. Η Επιτροπή κάλεσε τη Motorola να εξαλείψει τις αρνητικές επιπτώσεις που προκύπτουν από το γεγονός αυτό.
- ▶ Servier ⁽⁹⁹⁾ — Η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο στη γαλλική φαρμακευτική εταιρεία Servier και σε πέντε παραγωγούς γενόσημων φαρμάκων —συγκεκριμένα, Niche/Unichem, Matrix (τώρα μέρος της Mylan), Teva, Krka και Lupin— για τη σύναψη σειράς συμφωνιών οι οποίες απέβλεπαν όλες στην προστασία του perindopril, του φαρμάκου για την αρτηριακή πίεση με τις υψηλότερες πωλήσεις της Servier, από τον ανταγωνισμό των τιμών με τα γενόσημα φάρμακα στην ΕΕ. Τα πρόστιμα ανήλθαν συνολικά σε 427,7 εκατ. ευρώ. Με την απόκτηση τεχνολογίας και με μια σειρά συμφωνιών διακανονισμού περί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας με τις ανταγωνίστριες εταιρείες γενόσημων φαρμάκων, η Servier εφάρμοσε στρατηγική αποκλεισμού των ανταγωνιστών και καθυστέρησης της διάθεσης στην αγορά φθηνότερων γενόσημων φαρμάκων, σε βάρος των δημόσιων προϋπολογισμών και των ασθενών.
- ▶ Slovak Telekom ⁽¹⁰⁰⁾ — Η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο 38,8 εκατ. ευρώ στη Slovak Telekom a.s. και στη μητρική της εταιρεία Deutsche Telekom AG, για την άσκηση μιας καταχρηστικής στρατηγικής αποκλεισμού των ανταγωνιστών από τη σλοβακική αγορά ευρυζωνικών υπηρεσιών για περισσότερο από πέντε έτη. Στην Deutsche Telekom επεβλήθη επίσης πρόσθετο πρόστιμο 31 εκατ. ευρώ για να εξασφαλιστεί ικανό αποτρεπτικό αποτέλεσμα, καθώς και να υπάρξουν κυρώσεις για την επανειλημμένα καταχρηστική της συμπεριφορά, δεδομένου ότι η εταιρεία είχε ήδη καταδικαστεί το 2003 για συμπίεση των περιθωρίων κέρδους στις αγορές ευρυζωνικών υπηρεσιών στη Γερμανία.

Αποφάσεις ανάληψης δεσμεύσεων βάσει του άρθρου 9 του κανονισμού

- ▶ Visa ⁽¹⁰¹⁾ — Η Επιτροπή αναγνώρισε και κατέστησε νομικά δεσμευτικές τις δεσμεύσεις που πρότεινε η Visa Europe για τη σημαντική περικοπή των πολυμερών διατραπεζικών προμηθειών της για τις πληρωμές με πιστωτική κάρτα στο 0,3 % της αξίας της συναλλαγής (μείωση κατά 40-60 % περίπου) και για τη μεταρρύθμιση των κανόνων της, προκειμένου να διευκολυνθεί ο διασυννοριακός ανταγωνισμός.

- Samsung⁽¹⁰²⁾ — Σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Samsung, που κατέστησαν νομικά δεσμευτικές από την Επιτροπή, η Samsung δεν θα ασκήσει αγωγή παραλείψεως στην Ευρώπη βάσει των συνήθων βασικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της (SEP) για κινητά τηλέφωνα και ταμπλέτες κατά των δικαιούχων αδειών οι οποίοι υπογράφουν ένα συγκεκριμένο πλαίσιο αδειοδότησης. Σε αυτό το πλαίσιο, οποιαδήποτε διαφορά σχετικά με το τι είναι δίκαιοι, εύλογοι και μη εισάγοντες διακρίσεις όροι για τα συγκεκριμένα SEP θα καθοριστεί από δικαστήριο ή, εφόσον συμφωνούν και τα δύο μέρη, από διαιτητή. Επομένως, οι αναλήψεις δεσμεύσεων παρέχουν «ασφαλή λιμένα» για όλους τους δυνητικούς δικαιούχους αδειών των σχετικών SEP της Samsung. Πράγματι, οι δυνητικοί δικαιούχοι αδειών που υιοθετούν το πλαίσιο αδειοδότησης θα προστατεύονται από την άσκηση αγωγών παραλείψεως βάσει των SEP από τη Samsung.
- Η Επιτροπή απέστειλε επίσης κοινοποίηση αιτιάσεων στην Bulgarian Energy Holding η οποία ήταν ύποπτη για κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης στη βουλγαρική χονδρική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας⁽¹⁰³⁾.

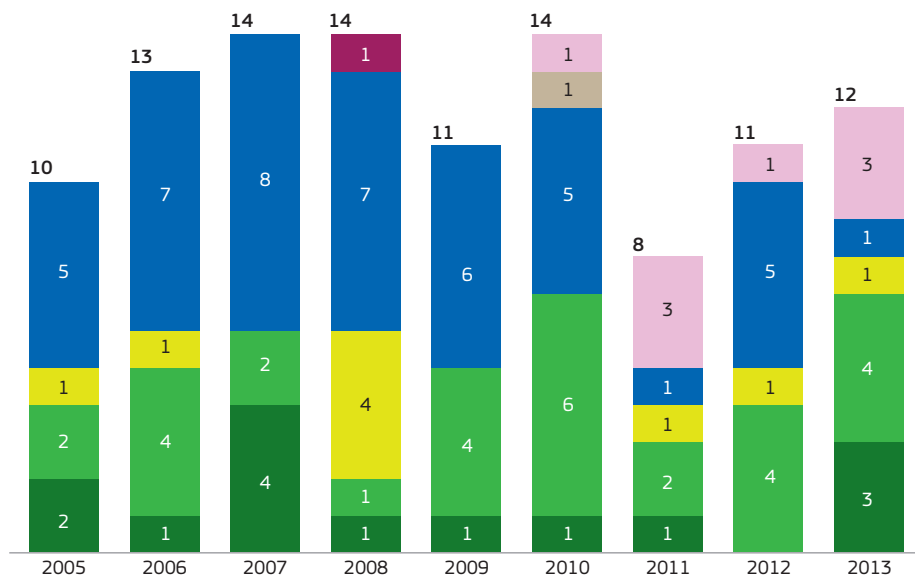
Οδηγία για τις αποζημιώσεις

Οι αντιμονοπωλιακοί κανόνες της ΕΕ δεν επιβάλλονται μόνο από την Επιτροπή και τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού (επιβολή από δημόσιους φορείς) αλλά και από τα εθνικά δικαστήρια όταν προστατεύουν υποκειμενικά δικαιώματα δυνάμει των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, π.χ. επιδικάζοντας αποζημίωση για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις που ζημιώνονται από παραβιάσεις των κανόνων αυτών (επιβολή από ιδιωτικούς φορείς). Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αποφανθεί ότι η πλήρης αποτελεσματικότητα των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ θα μπορούσε να τεθεί σε κίνδυνο, αν οι ιδιώτες δεν μπορούσαν να αξιώσουν αποζημίωση για βλάβες που προκλήθηκαν από παραβιάσεις των κανόνων αυτών. Ωστόσο, λόγω δικονομικών εμποδίων και έλλειψης ασφάλειας δικαίου, επί του παρόντος λίγα είναι τα θύματα που λαμβάνουν αποζημίωση στην πράξη. Επιπροσθέτως, οι εθνικοί κανόνες παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές και κατά συνέπεια οι ευκαιρίες των θυμάτων να λάβουν αποζημίωση εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό από το κράτος μέλος στο οποίο κατοικούν. Ιδιωτικές αγωγές αποζημίωσης ασκήθηκαν μόνο στο 25 % περίπου των αποφάσεων για υποθέσεις παράβασης που έχει λάβει η Επιτροπή από το 2006 έως το 2012. Οι περισσότερες από αυτές τις αγωγές έχουν ασκηθεί μόνο σε μικρό αριθμό κρατών μελών.

Στις 26 Νοεμβρίου η οδηγία σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης για παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων⁽¹⁰⁴⁾ εκδόθηκε από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η έκδοση της οδηγίας πραγματοποιήθηκε κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, τον Ιούνιο του 2013⁽¹⁰⁵⁾.

Η οδηγία θεσπίζει κανόνες που βοηθούν τα θύματα των παραβιάσεων των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ στην αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματός τους για πλήρη αποζημίωση. Οι εν λόγω κανόνες, για παράδειγμα, παρέχουν στα θύματα ευκολότερη πρόσβαση στα αποδεικτικά στοιχεία, προβλέπουν αρκούντως μακρές προθεσμίες παραγραφής και καθιερώνουν την εξουσία του δικαστή να εκτιμά τη ζημία που έχουν υποστεί τα θύματα. Η οδηγία ρυθμίζει επίσης την αλληλεπίδραση μεταξύ δημόσιας και ιδιωτικής επιβολής της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού, διασφαλίζοντας έτσι συνολικά την αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, εξασφαλίζει ότι τα θύματα που αξιώνουν αποζημίωση μπορούν να επωφεληθούν από την επιβολή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού από δημόσιους φορείς, επικαλούμενα, για παράδειγμα, την απόφαση μιας εθνικής αρχής ανταγωνισμού ως αδιάσειστη απόδειξη της παραβίασης ενώπιον των δικαστηρίων στο ίδιο κράτος μέλος. Εξασφαλίζει, επίσης, ότι η αποτελεσματικότητα της επιβολής από δημόσιους φορείς δεν παρεμποδίζεται από την επιβολή από ιδιωτικούς φορείς, ιδίως σε σχέση με τα προγράμματα επεικούς μεταχείρισης, τα οποία αποτελούν βασικό μέσο για την αποκάλυψη των συμπράξεων και την επιβολή κυρώσεων. Επομένως, οι δηλώσεις περί επεικούς μεταχείρισης δεν είναι ποτέ δυνατό να κοινοποιηθούν σε αγωγές αποζημίωσης και υπάρχουν ορισμένοι (υπό όρους) περιορισμοί της εις ολόκληρον ευθύνης των δικαιούχων ασυλίας.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΜΟΝΟΠΩΛΙΑΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ, 2005-2013

- Σύμπραξη άλλου τύπου (¹)
- Σύμπραξη διακανονισμού
- Σύμπραξη υβριδική
- Απαγόρευση των συμπράξεων
- Αντιμονοπωλιακή άλλου τύπου (²)
- Αντιμονοπωλιακή δέσμευση
- Αντιμονοπωλιακή απαγόρευση

(¹) Απόρριψη καταγγελίας.

(²) Απόρριψη καταγγελίας, διαδικαστική παράβαση, χρηματική ποινή.

Πηγή: ΓΔ Ανταγωνισμού.

Συμπράξεις (καρτέλ)

Η Επιτροπή εξέδωσε 10 αποφάσεις κατά των συμπράξεων και επέβαλε πρόστιμα συνολικού ύψους σχεδόν 1,7 δισεκατ. ευρώ.

- Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι τέσσερις μεγαλύτεροι παραγωγοί εύκαμπτου αφρού πολυουρεθάνης —Vita, Carpenter, Recticel και Eurofoam— είχαν μετάρχει σε σύμπραξη, και επέβαλε πρόστιμα συνολικού ύψους 114 εκατ. ευρώ. Ο εύκαμπος αφρός πολυουρεθάνης χρησιμοποιείται κυρίως σε οικιακά έπιπλα, όπως στρώματα ή καναπέδες, καθώς και στην αυτοκινητοβιομηχανία ⁽¹⁰⁶⁾.
- Σε περίπτωση διακανονισμού με μια σύμπραξη, η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα συνολικού ύψους 5,97 εκατ. ευρώ στα δύο κύρια ευρωπαϊκά χρηματιστήρια ηλεκτρικής ενέργειας με άμεση παράδοση —EPEX Spot (EPEX) και Nord Pool Spot (NPS)— επειδή συμφώνησαν να μην ανταγωνίζονται μεταξύ τους όσον αφορά τις υπηρεσίες διαπραγμάτευσης για την εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας με άμεση παράδοση στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (EOX). Τα χρηματιστήρια ηλεκτρικής ενέργειας είναι οργανωμένες αγορές συναλλαγών ηλεκτρικής ενέργειας. Διαπραγμάτευση με άμεση παράδοση σημαίνει βραχυπρόθεσμη διαπραγμάτευση, όπως εντός της ίδιας ημέρας ή για την επόμενη ημέρα. Στο NPS και στο EPEX χορηγήθηκε μείωση του προστίμου κατά 10 % στο καθένα λόγω του ότι συναίνεσαν στον διακανονισμό της υπόθεσης με την Επιτροπή ⁽¹⁰⁷⁾.

- ▶ Σε μια άλλη περίπτωση διακανονισμού, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι εταιρείες Lutèce, Prochamp και Bonduelle συμμετείχαν σε σύμπραξη για να συντονίσουν τις τιμές και να καταναείμουν τους πελάτες των μανιταριών σε κονσέρβα στην Ευρώπη για περισσότερο από ένα έτος, και επέβαλε πρόστιμο συνολικού ύψους 32,2 εκατ. ευρώ. Στη Lutèce δεν επιβλήθηκε κανένα πρόστιμο, δεδομένου ότι ήταν δικαιούχος ασυλίας δυνάμει της ανακοίνωσης της Επιτροπής του 2006 περί επιείκειας επειδή αποκάλυψε την ύπαρξη της σύμπραξης στην Επιτροπή. Η Prochamp επωφεληθήκε από μειώσεις του προστίμου. Δεδομένου ότι οι τρεις επιχειρήσεις συμφώνησαν για διακανονισμό της υπόθεσης με την Επιτροπή, τα πρόστιμά τους μειώθηκαν περαιτέρω κατά 10 % ⁽¹⁰⁸⁾.
- ▶ Μια άλλη περίπτωση διακανονισμού σύμπραξης αφορούσε κατασκευαστές τριβών αυτοκινήτων. Σε δύο ευρωπαϊκές εταιρείες —SKF και Schaeffler— και σε τέσσερις ιαπωνικές —JTEKT, NSK, NFC και NTN, με τη γαλλική της θυγατρική NTN-SNR— επιβλήθηκε πρόστιμο 953 εκατ. ευρώ για τη δημιουργία σύμπραξης στην αγορά των τριβών αυτοκινήτων. Οι τριβείς αυτοκινήτων χρησιμοποιούνται από τους κατασκευαστές αυτοκινήτων, φορτηγών και εξαρτημάτων αυτοκινήτων για τη μείωση των τριβών μεταξύ των κινητών μερών εντός οχημάτων ⁽¹⁰⁹⁾.
- ▶ Η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο στις εταιρείες Ervin, Winoa, Metalltechnik Schmidt και Eisenwerk Würrth συνολικού ύψους 30,7 εκατ. ευρώ, λόγω συμμετοχής σε σύμπραξη για να συντονίσουν τις τιμές των λειαντικών μέσων από χάλυβα στην Ευρώπη για περισσότερα από έξι έτη. Τα λειαντικά μέσα από χάλυβα είναι ελεύθερα σωματίδια χάλυβα που χρησιμοποιούνται στη χαλυβουργία, στην αυτοκινητοβιομηχανία, στη μεταλλουργία και στη βιομηχανία πετροχημικών προϊόντων για τον καθαρισμό ή την ενίσχυση μεταλλικών επιφανειών. Χρησιμοποιούνται επίσης για την κοπή σκληρών λίθων, όπως γρανίτης και μάρμαρο. Στην Ervin δεν επιβλήθηκε κανένα πρόστιμο, δεδομένου ότι ήταν δικαιούχος ασυλίας επειδή αποκάλυψε την ύπαρξη της σύμπραξης στην Επιτροπή. Δεδομένου ότι οι τέσσερις επιχειρήσεις συμφώνησαν για διακανονισμό της υπόθεσης, τα πρόστιμά τους μειώθηκαν κατά 10 % ⁽¹¹⁰⁾.
- ▶ Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι 11 παραγωγοί υπόγειων και υποβρύχιων καλωδίων μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος υψηλής τάσης —ABB, Nexans, Prysmian (πρώην Pirelli), J-Power Systems (πρώην Sumitomo Electric and Hitachi Metals), Viscas (πρώην Furukawa Electric and Fujikura), EXSYM (πρώην SWCC Showa and Mitsubishi Cable), Brugg, NKT, Silec (πρώην Safran), LS Cable και Taihan— είχαν συστήσει σύμπραξη και επέβαλε πρόστιμο συνολικού ύψους 301,6 εκατ. ευρώ. Τα εν λόγω καλώδια χρησιμοποιούνται συνήθως για τη σύνδεση δυναμικού παραγωγής στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας ή για τη διασύνδεση δικτύων ενέργειας σε διάφορες χώρες ⁽¹¹¹⁾.

- Η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο 138 εκατ. ευρώ σε παραγωγούς έξυπνης κάρτας με τσιπ για τη σύσταση σύμπραξης στον τομέα των έξυπνων καρτών με τσιπ. Η Infineon, η Philips, η Samsung και η Renesas (η οποία κατά τον χρόνο της σύμπραξης ήταν κοινή επιχείρηση της Hitachi και της Mitsubishi) συντόνισαν την εμπορική συμπεριφορά τους όσον αφορά την έξυπνη κάρτα με τσιπ στον ΕΟΧ. Η Renesas ήταν δικαιούχος πλήρους ασυλίας δυνάμει της ανακοίνωσης περί επιείκειας της Επιτροπής του 2006 επειδή αποκάλυψε την ύπαρξη της σύμπραξης ⁽¹¹²⁾.
- Σε μια άλλη περίπτωση διακανονισμού, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι δύο διεθνείς τράπεζες —η Royal Bank of Scotland (RBS) και η JP Morgan— μετείχαν σε παράνομη διμερή σύμπραξη με σκοπό τον επηρεασμό των επιτοκίων αναφοράς LIBOR ελβετικού φράγκου μεταξύ Μαρτίου 2008 και Ιουλίου 2009. Στην RBS χορηγήθηκε ασυλία από τα πρόστιμα επειδή αποκάλυψε την ύπαρξη της σύμπραξης, ενώ στη JPMorgan επιβλήθηκε πρόστιμο 61,6 εκατ. ευρώ αφού επωφελήθηκε από μείωση του προστίμου για τη συνεργασία της με την έρευνα δυνάμει της ανακοίνωσης περί επιείκειας της Επιτροπής, καθώς και από μείωση κατά 10 % επειδή συναίνεσε στον διακανονισμό της υπόθεσης με την Επιτροπή ⁽¹¹³⁾.
- Επίσης, διαπιστώθηκε ότι τέσσερις διεθνείς τράπεζες —RBS, UBS, JP Morgan και Crédit Suisse— είχαν μετάσχει σε σύμπραξη σχετικά με την εξέλιξη των διαφορών μεταξύ των τιμών προσφοράς και ζήτησης (bid-ask spreads) των παράγωγων μέσων επί των επιτοκίων του ελβετικού φράγκου στον ΕΟΧ. Η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα συνολικού ύψους 32,3 εκατ. ευρώ. Στην RBS χορηγήθηκε ασυλία από τα πρόστιμα επειδή αποκάλυψε την ύπαρξη της σύμπραξης στην Επιτροπή. Η UBS και η JP Morgan έλαβαν μειώσεις του ποσού των προστίμων που τους επιβλήθηκαν επειδή συνεργάστηκαν με την έρευνα δυνάμει της ανακοίνωσης περί επιείκειας. Και οι τέσσερις τράπεζες έλαβαν μείωση κατά 10 % λόγω του ότι συναίνεσαν στον διακανονισμό της υπόθεσης ⁽¹¹⁴⁾.
- Η τελευταία υπόθεση διακανονισμού του έτους αφορούσε πέντε παραγωγούς φακέλων —Bong (Σουηδία), GPV και Hamelin (Γαλλία), Mayer-Kuvert (Γερμανία) και Tompla (Ισπανία)— στους οποίους επεβλήθη πρόστιμο άνω των 19,4 εκατ. ευρώ για καθορισμό τιμών και κατανομή των πελατών ορισμένων ειδών φακέλων ⁽¹¹⁵⁾.

Η Επιτροπή απέστειλε κοινοποιήσεις αιτιάσεων σε εταιρείες ύποπτες για συμμετοχή σε σύμπραξη των παράγωγων μέσων επί των επιτοκίων του ευρώ ⁽¹¹⁶⁾ και σε συμπράξεις των παράγωγων μέσων επί των επιτοκίων του γιεν ⁽¹¹⁷⁾. Τρεις άλλες κοινοποιήσεις αιτιάσεων αφορούσαν τη συνεργασία για ένα νέο ψυκτικό μέσο που χρησιμοποιείται στα συστήματα κλιματισμού αυτοκινήτων ⁽¹¹⁸⁾, τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές των λειαντικών μέσων από χάλυβα ⁽¹¹⁹⁾ και τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές μεταξύ παραγωγών βαρέων και ημιβαρέων φορτηγών ⁽¹²⁰⁾.

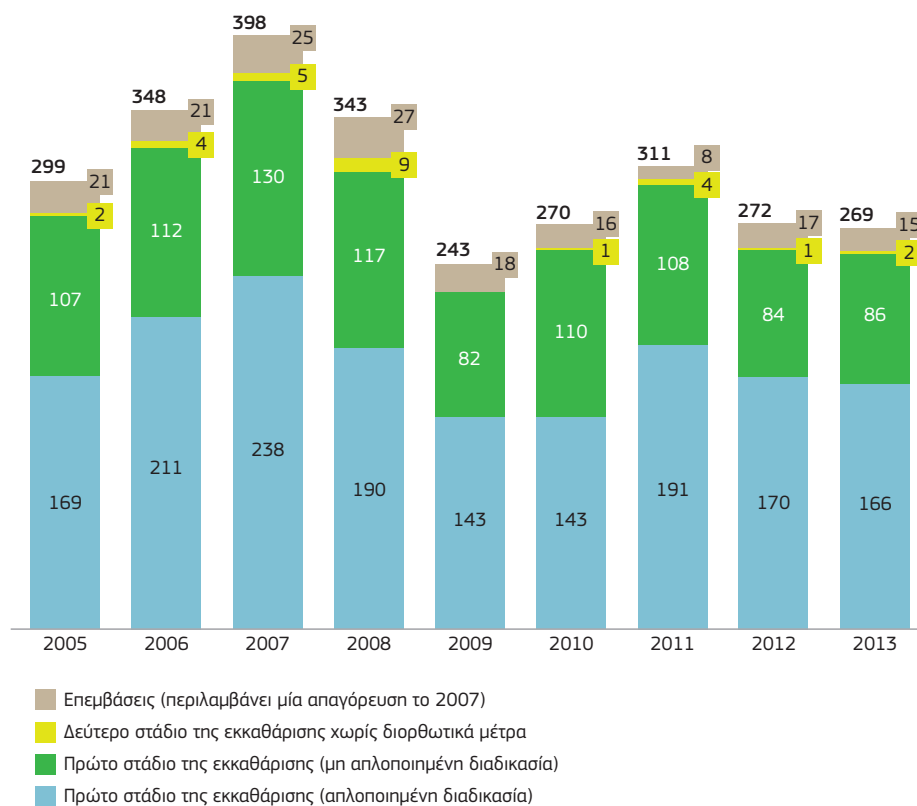
Πραγματοποιήθηκαν αιφνιδιαστικές επιθεωρήσεις στους τομείς των συστημάτων εξάτμισης αυτοκινήτων ⁽¹²¹⁾ και της παραγωγής βιοκαυσίμων ⁽¹²²⁾.

Συγκεντρώσεις

Μετά την επιτυχή εφαρμογή της δέσμης μέτρων απλούστευσης ⁽¹²³⁾, τον Ιανουάριο του 2014, με την οποία το ποσοστό των απλουστευμένων υποθέσεων αυξήθηκε αποτελεσματικά σε σχεδόν 70 % και διευκολύνθηκαν οι κοινοποιήσεις συγκεντρώσεων για τις εταιρείες, τον Ιούλιο η Επιτροπή εξέδωσε Λευκή Βίβλο σχετικά με την ενδεχόμενη μεταρρύθμιση του κανονισμού της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις ⁽¹²⁴⁾. Οι προτάσεις αποσκοπούν να καταστήσουν τον έλεγχο των συγκεντρώσεων στην ΕΕ περισσότερο ολοκληρωμένο, επιτρέποντας στην Επιτροπή να αντιμετωπίζει καλύτερα τις μη ελέγχουσες μειοψηφικές συμμετοχές οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν τον ανταγωνισμό, διατηρώντας παράλληλα το σύστημα απλό και λιγότερο επαχθές για τις εταιρείες. Παράλληλα, η Λευκή Βίβλος προτείνει επίσης να γίνουν απλούστερες και ταχύτερες οι παραπομπές υποθέσεων συγκέντρωσης ανάμεσα στα κράτη μέλη και την Επιτροπή και να μειωθεί η γραφειοκρατία για τον εξορθολογισμό των διαδικασιών.

Στη διάρκεια του 2014 κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή 145 συγκεντρώσεις, ενώ 123 υποθέσεις εγκρίθηκαν άνευ όρων. Εγκρίθηκαν τρεις συγκεντρώσεις με δεσμεύσεις στη φάση I και δύο συγκεντρώσεις με δεσμεύσεις στη φάση II ⁽¹²⁵⁾.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ, 2005-2013

Πηγή: ΓΔ Ανταγωνισμού.

Στις συγκεντρώσεις που εγκρίθηκαν άνευ όρων σε πρώτη φάση έρευνας περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, η απόκτηση του ελέγχου των δραστηριοτήτων της Dalkia στη Γαλλία από την EDF και η συγκέντρωση των Publicis και Omnicom, δύο διεθνών ομίλων διαφήμισης και επικοινωνίας. Μία υπόθεση εγκρίθηκε άνευ όρων κατόπιν έρευνας στη δεύτερη φάση — η απόκτηση από την Holcim του ελέγχου των περιφερειακών δραστηριοτήτων της Cemex σε οικοδομικά υλικά, κυρίως στη δυτική Γερμανία.

Τα παραδείγματα συγκεντρώσεων που εγκρίθηκαν με διορθωτικά μέτρα περιλαμβάνουν δύο συγκεντρώσεις στον τομέα των χημικών προϊόντων: τη δημιουργία κοινής επιχείρησης μεταξύ της Solvay και της INEOS στον τομέα του πολυμερούς χλωριούχου βινυλίου (PVC) ⁽¹²⁶⁾, που υπόκειται στην εκχώρηση πολλών μονάδων παραγωγής· και την απόκτηση από την Huntsman των περιουσιακών στοιχείων διοξειδίου του τιτανίου της Rockwood ⁽¹²⁷⁾, που επίσης υπόκειται σε εκχωρήσεις. Στον τομέα της κινητής τηλεφωνίας υπήρχαν δύο υποθέσεις: η απόκτηση της γερμανικής επιχείρησης κινητών τηλεπικοινωνιών EPlus από την Telefónica Deutschland ⁽¹²⁸⁾· και η απόκτηση της επιχείρησης κινητών τηλεπικοινωνιών της Telefónica Ireland (O₂ Ireland) από την Hutchison 3G ⁽¹²⁹⁾, που υπόκεινται αμφότερες σε δέσμες δεσμεύσεων οι οποίες εξασφαλίζουν τον ανταγωνισμό στις αντίστοιχες αγορές. Άλλες συγκεντρώσεις που εγκρίθηκαν με διορθωτικά μέτρα ήταν η απόκτηση της επιχείρησης glass laminating solutions/vinyls, που ανήκε στην εταιρεία χημικών DuPont, από την ανταγωνίστρια εταιρεία Kuraray ⁽¹³⁰⁾· η απόκτηση της ισπανικής εταιρείας παραγωγής μεταλλικών κουτιών για τρόφιμα Mivisa από την ανταγωνίστρια εταιρεία Crown ⁽¹³¹⁾· η απόκτηση της ολλανδικής εταιρείας καλωδιακής τηλεόρασης Ziggo από τη Liberty Global ⁽¹³²⁾· η απόκτηση της φινλανδικής εταιρείας παραγωγής ανθρακούχου χάλυβα Rautaruukki από τη σουηδική ανταγωνίστρια εταιρεία SSAB ⁽¹³³⁾· η συγκέντρωση των προμηθευτών μπανάνας Chiquita Brands International και Fyffes ⁽¹³⁴⁾· η συγκέντρωση μεταξύ των ναυτιλιακών εταιρειών Hapag Lloyd και Compañía Sudamericana de Vapores ⁽¹³⁵⁾· η απόκτηση του κατασκευαστή ιατροτεχνολογικών προϊόντων Covidien, με έδρα στην Ιρλανδία, από την αμερικανική εταιρεία Medtronic ⁽¹³⁶⁾· η απόκτηση, από την Etihad, κοινού ελέγχου επί της Alitalia ⁽¹³⁷⁾· η απόκτηση μέρους των σχετικών με υλικό τριβής επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της Honeywell από την ανταγωνίστρια εταιρεία Federal-Mogul ⁽¹³⁸⁾· και η δημιουργία κοινής επιχείρησης αεροδιαστημικής και αμυντικής βιομηχανίας μεταξύ της Airbus και της Safran ⁽¹³⁹⁾, που όλες υπόκεινταν σε πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων.

Η Επιτροπή εξέδωσε επίσης μια απόφαση παράβασης ουσιώδους τύπου, με την οποία επέβαλε πρόστιμο 20 εκατ. ευρώ για παράβαση της υποχρέωσης διατήρησης της υφιστάμενης κατάστασης από τη Marine Harvest, η οποία εφάρμοσε πρόωρα την απόκτηση της Morpol ⁽¹⁴⁰⁾.

Κρατικές ενισχύσεις

Το 2014 η Επιτροπή ολοκλήρωσε τη φιλόδοξη μεταρρύθμιση των κανόνων για τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, η οποία δρομολογήθηκε με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον εκσυγχρονισμό των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις ⁽¹⁴¹⁾ το 2012. Κατά τη διάρκεια του 2014 η Επιτροπή εξέδωσε τις ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές και κανονισμούς:

- ▶ κατευθυντήριες γραμμές για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου ⁽¹⁴²⁾.
- ▶ κατευθυντήριες γραμμές για τις αεροπορικές μεταφορές ⁽¹⁴³⁾.
- ▶ ένα πλαίσιο για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία ⁽¹⁴⁴⁾.
- ▶ κατευθυντήριες γραμμές για την ενέργεια και την προστασία του περιβάλλοντος ⁽¹⁴⁵⁾.
- ▶ έναν γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ⁽¹⁴⁶⁾.
- ▶ σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ) ⁽¹⁴⁷⁾.
- ▶ κατευθυντήριες γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων ⁽¹⁴⁸⁾.

Η κ. Margrethe Vestager, επίτροπος αρμόδια για τον ανταγωνισμό από την 1η Νοεμβρίου, παρουσιάζει αναλυτικά τις ενέργειες που έγιναν όταν εντοπίστηκαν κατασκευαστές φορτηγών ύποπτοι για συμμετοχή σε καρτέλ που παραβίαζε τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες της ΕΕ. Κτίριο Berlaymont, Βρυξέλλες (Βέλγιο), 20 Νοεμβρίου.

Η αναθεωρημένη και απλουστευμένη δέσμη κανόνων ενισχύει την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα μέσω της μείωσης της γραφειοκρατίας και επιτρέποντας στα κράτη μέλη να εφαρμόσουν άμεσα μέτρα «καλών ενισχύσεων» για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης και των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Ο αναθεωρημένος και διευρυμένος γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της μεταρρύθμισης. Αποτελεί το κύριο νομικό πλαίσιο που επιτρέπει στα κράτη μέλη να χορηγούν ενισχύσεις χωρίς να τις κοινοποιούν προηγουμένως στην Επιτροπή. Το πεδίο του έχει αυξηθεί τόσο κάθετα, με την αύξηση των ορίων κοινοποίησης και των μέγιστων εντάσεων ενίσχυσης, όσο και οριζόντια, με τη συμπερίληψη των νέων κατηγοριών ενισχύσεων. Όταν τα χαρακτηριστικά των «καλών ενισχύσεων» δεν είναι δυνατό να προσδιοριστούν με σαφήνεια εκ των προτέρων, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να αξιολογεί τα προτεινόμενα μέτρα ενισχύσεων στο πλαίσιο μιας σειράς αναθεωρημένων και ενοποιημένων θεματικών κατευθυντήριων γραμμών.

Επίσης, το 2014 η Επιτροπή άρχισε διεξοδικές έρευνες σχετικά με την πιθανή κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε μέσω φορολογικών αποφάσεων στην Apple στην Ιρλανδία, στη Starbucks στις Κάτω Χώρες και στη Fiat and Finance Trade και στην Amazon στο Λουξεμβούργο. Οι φορολογικές αποφάσεις αφορούν τις τιμές μεταφοράς μεταξύ οντοτήτων του ίδιου ομίλου. Οι τιμές μεταφοράς —οι τιμές που χρεώνονται σε συναλλαγές μεταξύ οντοτήτων του ίδιου ομίλου— καθορίζουν τη βάση επί της οποίας μια εταιρία φορολογείται σε μια συγκεκριμένη χώρα. Με την υπερτιμολόγηση ή την υποτιμολόγηση ορισμένων αγαθών ή υπηρεσιών που παρέχονται στα μέλη του ομίλου, οι εταιρείες είναι σε θέση να μεταφέρουν τα κέρδη τους από χώρες με υψηλή φορολογία σε χώρες με χαμηλή φορολογία. Αυτό μειώνει τη συνολική φορολογική επιβάρυνση των εταιρειών και συνεπάγεται διάβρωση των φορολογικών βάσεων στα κράτη μέλη της ΕΕ. Σε όλες τις περιπτώσεις, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες ως προς το αν οι φορολογικές αρχές είχαν εγκρίνει τις ρυθμίσεις ενδοομιλικών συναλλαγών που ενδέχεται να μην είναι σύμφωνες με τις αρχές του πλήρους ανταγωνισμού (δηλαδή τις ρυθμίσεις που αντικατοπτρίζουν τις τιμές της αγοράς). Αν είχε επιτραπεί σε ορισμένες εταιρείες να εφαρμόζουν τιμές μεταφοράς που δεν ανταποκρίνονταν στις συνθήκες της αγοράς, οι οικείες φορολογικές αρχές θα παρείχαν επιλεκτικό πλεονέκτημα στις εν λόγω εταιρείες.

Ενίσχυση της διοικητικής αποτελεσματικότητας

Πρόγραμμα βελτίωσης της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου

Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι στόχοι της πολιτικής της ΕΕ επιτυγχάνονται με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, το 2014 η Επιτροπή συνέχισε το πρόγραμμά της για τη βελτίωση της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT), εξετάζοντας ενδελεχώς το σύνολο της ενωσιακής νομοθεσίας για να χαρτογραφήσει τις επιβαρύνσεις, τις ασυνέχειες και τα αναποτελεσματικά μέτρα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προσδιόρισε περίπου 200 δράσεις για την απλούστευση και τη μείωση του διοικητικού φόρτου, για την ανάκληση ή την κατάργηση της νομοθεσίας που δεν είναι πλέον αναγκαία και για την αξιολόγηση των τομέων πολιτικής προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι είναι κατάλληλοι για τον σκοπό τους. Οι δράσεις αυτές έχουν συγκεντρωθεί σε έναν συνολικό πίνακα αποτελεσμάτων⁽¹⁴⁹⁾ ο οποίος επιτρέπει τον διαφανή διάλογο για την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην υλοποίηση, καθώς και για σχόλια και υποδείξεις από τους ενδιαφερομένους.

Με το REFIT, η Επιτροπή εστιάζει επίσης την ενωσιακή νομοθεσία σε θέματα που αντιμετωπίζονται καλύτερα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η εφαρμογή του προγράμματος REFIT το 2014 πέτυχε σημαντικά αποτελέσματα. Για παράδειγμα, οι κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις έχουν απλουστευτεί προκειμένου οι επιχειρήσεις να εξοικονομούν έως και το 20% του κόστους των δημόσιων συμβάσεων μέσω των ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων. Η καθιέρωση της πλήρους ηλεκτρονικής τιμολόγησης του ΦΠΑ και του νέου ενιαίου διπλώματος ευρεσιτεχνίας της ΕΕ εξοικονομούν σημαντικούς πόρους για τις επιχειρήσεις. Οι μικρές εταιρείες ωφελούνται, για παράδειγμα, από ένα απλουστευμένο σύστημα χρηματοοικονομικής αναφοράς και από σημαντική μείωση των τελών καταχώρισης για τα χημικά προϊόντα.

Υπάρχουν περαιτέρω προτάσεις για τις οποίες εκκρεμούν αποφάσεις του νομοθέτη, όπως η τυποποιημένη πανευρωπαϊκή δήλωση ΦΠΑ⁽¹⁵⁰⁾, ενώ άλλες είναι υπό προετοιμασία από την Επιτροπή, όπως η ενσωμάτωση των στατιστικών για τις επιχειρήσεις. Το 2014 η Επιτροπή ανακάλεσε 53 προτάσεις που παρέμεναν σε εκκρεμότητα στη νομοθετική διαδικασία, για τις οποίες δεν διαφαινόταν θετική προοπτική για να καταστεί δυνατή μια νέα αρχή στον πολιτικό διάλογο σχετικά με τα θέματα αυτά.

Η ομάδα υψηλού επιπέδου για τον διοικητικό φόρτο συστάθηκε το 2007 για να συμβουλεύει την Επιτροπή σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος δράσης για τη μείωση του διοικητικού φόρτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Είχε πρόεδρο τον κ. Edmund Stoiber, πρώην πρωθυπουργό της Βαυαρίας, και απαρτιζόταν από 15 μέλη, τα οποία επιλέγονταν με βάση την εμπειρογνομosύνη τους στον τομέα της βελτίωσης της νομοθεσίας. Η εντολή της ομάδας παρατάθηκε το 2010 και το 2012 και έληξε στις 31 Οκτωβρίου 2014, οπότε η ομάδα εξέδωσε την τελική της έκθεση. Συνολικά, εξέδωσε περισσότερες από 45 γνωμοδοτήσεις και εκθέσεις, υποβάλλοντας στην Επιτροπή πολλές εκατοντάδες προτάσεις σχετικά με τον περιορισμό του διοικητικού φόρτου και περιγράφοντας τις βέλτιστες πρακτικές στα κράτη μέλη για την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ με τον λιγότερο επαχθή τρόπο. Το συνολικό δυναμικό μείωσης του διοικητικού φόρτου με όλες τις συστάσεις που διατυπώθηκαν από την ομάδα εκτιμάται ότι υπερβαίνει τα 41 δισεκατ. ευρώ ετησίως.

Διαβούλευση σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές

Η δημιουργία ενός απλούστερου ρυθμιστικού περιβάλλοντος για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες σε ολόκληρη την Ευρώπη απαιτεί από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερομένους από τις επιχειρήσεις και την κοινωνία των πολιτών να εργαστούν από κοινού και να διαδραματίζουν τον ρόλο τους αναλαμβάνοντας από κοινού την ευθύνη για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή βελτιώνει διαρκώς την εργαλειοθήκη της για την έξυπνη νομοθεσία. Το 2014 διενεργήθηκαν δημόσιες διαβουλεύσεις σχετικά με την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για την εκτίμηση αντικτύπου⁽¹⁵¹⁾, των κατευθυντήριων γραμμών για τη διαβούλευση με τους ενδιαφερομένους⁽¹⁵²⁾ και των κατευθυντήριων γραμμών για την αξιολόγηση των πολιτικών⁽¹⁵³⁾. Τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων αυτών θα συμβάλουν στη διαμόρφωση της πολιτικής για έξυπνη νομοθεσία στην επόμενη νομοθετική εντολή της Επιτροπής.

Η συμβολή του εμπορίου στην οικονομική ανάπτυξη

Το εμπόριο έχει καταστεί ένα σημαντικό μέσο για την επίτευξη της ανάπτυξης και τη δημιουργία απασχόλησης για την οικονομία της ΕΕ. Κατά την περίοδο της κρίσης, η θετική συμβολή των καθαρών εξαγωγών στην ανάπτυξη άμβλυνε σημαντικά την ύφεση, ενώ οι συνιστώσες της εγχώριας ζήτησης, τόσο δημόσιας όσο και ιδιωτικής, παρέμειναν ανίσχυρες. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών εκτός της ΕΕ παραμένουν ισχυρές —1 738 δισεκατ. ευρώ και 678 δισεκατ. ευρώ αντίστοιχα το 2013— παρέχοντάς της ένα συνολικά θετικό εμπορικό ισοζύγιο ύψους 226,8 δισεκατ. ευρώ στις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Η ΕΕ επωφελείται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την παγκοσμιοποίηση και μπορεί να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο από την αύξηση των εμπορικών συναλλαγών. Επιπλέον, η συμβολή του εμπορίου στην ανάπτυξη είναι πολύ πιθανό να αυξηθεί στο μέλλον, καθώς το 90 % της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης κατά τα επόμενα 10-15 έτη αναμένεται να προέλθει από χώρες εκτός Ευρώπης, και η ΕΕ πρέπει να παγιώσει τους εμπορικούς και επενδυτικούς δεσμούς της με τα νέα κέντρα της παγκόσμιας ανάπτυξης. Μακροπρόθεσμα, το άνοιγμα της οικονομίας στο εμπόριο και τις επενδύσεις είναι επίσης μια σημαντική πηγή κερδών για την παραγωγικότητα και τις ιδιωτικές επενδύσεις, δύο στοιχεία τα οποία η ΕΕ έχει μεγάλη ανάγκη.

Ο κεντρικός στόχος της κοινής εμπορικής πολιτικής της ΕΕ είναι να διατηρηθεί και, όπου χρειάζεται, να επανακαθοριστεί η θέση της Ευρώπης στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού. Ενώ ο κλάδος μεταποίησης στην ΕΕ παραμένει καίριας σημασίας, πρέπει να αναγνωριστεί ότι σε πολλούς τομείς οι χώρες έχουν μικρότερη ικανότητα να κατασκευάζουν μόνες τους προϊόντα. Το εμπόριο αφορά όλο και περισσότερο την προσθήκη αξίας, από την έρευνα και ανάπτυξη και τον σχεδιασμό έως την κατασκευή εξαρτημάτων, τη συναρμολόγηση και την εφοδιαστική.

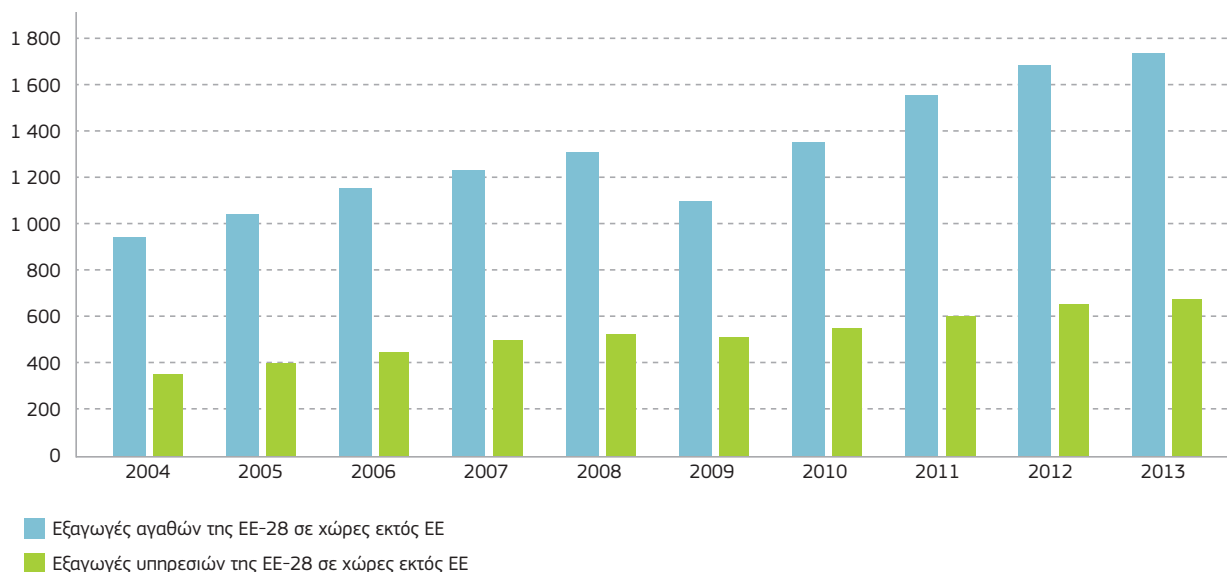
Η ατζέντα της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ μπορεί να ενισχύσει αυτές τις δυνάμεις. Εκτιμάται ότι η τρέχουσα ατζέντα για το διμερές εμπόριο θα μπορούσε να δώσει ώθηση στο ΑΕγχΠ των κρατών μελών σε ποσοστό άνω του 2 %, ή 250 δισεκατ. ευρώ, και να υποστηρίξει αύξηση των θέσεων εργασίας στον τομέα του εμπορίου κατά περισσότερο από 2 εκατομμύρια σε όλη την ΕΕ, επιπλέον των άνω των 30 εκατομμυρίων θέσεων που ήδη υποστηρίζονται από τις εξαγωγές.

Το 2014 η ΕΕ συνέχισε τη φιλόδοξη ατζέντα της για τις διμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις σύμφωνα με την πολιτική «Η Ευρώπη στον κόσμο». Προχώρησε προς την κατεύθυνση εκτενών και ολοκληρωμένων συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών με σημαντικούς εμπορικούς εταίρους, όπως η Ιαπωνία και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Τον Σεπτέμβριο ο πρόεδρος της Επιτροπής και ο πρωθυπουργός του Καναδά Stephen Harper ανακοίνωσαν την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων σχετικά με μια συνολική οικονομική και εμπορική συμφωνία μεταξύ ΕΕ και Καναδά. Αυτή η συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών θα εξαλείψει πάνω από το 99 % των δασμών μεταξύ των δύο οικονομιών και θα δημιουργήσει σημαντικές νέες ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά στους τομείς των υπηρεσιών και των επενδύσεων. Μια οικονομική μελέτη που εκπονήθηκε από κοινού από την ΕΕ και τον Καναδά πριν από τις διαπραγματεύσεις έδειξε ότι μια συνολική εμπορική συμφωνία θα μπορούσε να αυξήσει τις διμερείς εμπορικές τους συναλλαγές κατά περισσότερο από 25 δισεκατ. ευρώ τον χρόνο.

Ολοκληρώθηκαν, επίσης, οι διαπραγματεύσεις με τον Ισημερινό και με τρεις περιφερειακές ομάδες χωρών στη Δυτική, την Ανατολική και τη Νότια Αφρική. Οι διαπραγματεύσεις για συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών με τη Σιγκαπούρη ολοκληρώθηκαν, ενώ οι διαπραγματεύσεις για συμφωνία με το Βιετνάμ θα μπορούσαν να ολοκληρωθούν στις αρχές του 2015.

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΕ

Σε δισεκατ. ευρώ

Διατλαντική εταιρική σχέση εμπορίου και επενδύσεων

Η εμπορική σχέση της ΕΕ με τις ΗΠΑ είναι ήδη η μεγαλύτερη στον κόσμο. Καθημερινά, αγαθά και υπηρεσίες αξίας 2 δισεκατ. ευρώ αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ τους και, συνεπώς, κάθε φραγμός στο εμπόριο που αίρεται θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντικά οικονομικά κέρδη. Η διατλαντική εταιρική σχέση εμπορίου και επενδύσεων η οποία τελεί υπό διαπραγμάτευση μεταξύ της ΕΕ και των Ηνωμένων Πολιτειών αποσκοπεί στην άρση των φραγμών στο εμπόριο σε ένα ευρύ φάσμα οικονομικών τομέων, για να διευκολυνθεί η αγορά και πώληση αγαθών και υπηρεσιών. Εκτός από τη μείωση των δασμών σε όλους τους τομείς, η ΕΕ και οι Ηνωμένες Πολιτείες επιθυμούν να αντιμετωπίσουν τους φραγμούς που υπάρχουν πίσω από τα τελωνειακά σύνορα, όπως οι διαφορές στους τεχνικούς κανονισμούς, στα πρότυπα και στις διαδικασίες έγκρισης. Οι διαφορές αυτές συχνά συνεπάγονται περιττές δαπάνες χρόνου και χρήματος για τις επιχειρήσεις που επιθυμούν να πωλούν τα προϊόντα τους και στις δύο αγορές. Η μείωση των επιπτώσεων αυτών των διαφορών στο εμπόριο θα μπορούσε να δώσει τεράστια ώθηση στις εμπορικές συναλλαγές της ΕΕ με τις Ηνωμένες Πολιτείες χωρίς να επηρεάσει στο παραμικρό τα υψηλά πρότυπα της Ευρώπης για την προστασία των καταναλωτών, της υγείας, του περιβάλλοντος και της εργασίας.

Η κ. Cecilia Malmström, Επίτροπος αρμόδια για το εμπόριο από την 1η Νοεμβρίου, με τον κ. Michael Froman, εκπρόσωπο εμπορίου των ΗΠΑ, κατά την επίσκεψή της στην Ουάσινγκτον (ΗΠΑ), στις 8 Δεκεμβρίου, με σκοπό να εξεταστεί η πορεία των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων για τη διατλαντική εταιρική σχέση εμπορίου και επενδύσεων.

Πολυμερές εμπόριο

Η ΕΕ συνέχισε τις εργασίες της σε πολυμερή εμπορικά φόρουμ όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) στη Γενεύη (Ελβετία), μετά την επιτυχία της ένατης υπουργικής διάσκεψης του ΠΟΕ που πραγματοποιήθηκε στο Μπαλί (Ινδονησία) τον Δεκέμβριο του 2013. Η συμφωνία μεταξύ των μελών του ΠΟΕ, προς το τέλος του 2014, είχε ως συνέπεια να δρομολογηθεί, τελικά, η εφαρμογή της συμφωνίας για τη διευκόλυνση του εμπορίου, γεγονός που επιτρέπει την επανέναρξη των εργασιών για ένα πρόγραμμα εργασίας με σκοπό την ολοκλήρωση του γύρου διαπραγματεύσεων της Ντόχα.

Η ΕΕ συνέχισε επίσης να προωθεί την ελευθέρωση των συναλλαγών μέσω πολυμερών τομεακών πρωτοβουλιών, κυρίως με την αναθεώρηση της συμφωνίας για τις τεχνολογίες των πληροφοριών και με διαπραγματεύσεις για μια συμφωνία σχετικά με το εμπόριο υπηρεσιών.

Η ΕΕ υποστηρίζει επί μακρόν την εξάλειψη των δασμολογικών και μη δασμολογικών εμποδίων για το εμπόριο των περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών στο πλαίσιο του ΠΟΕ, καθώς και στις διμερείς και περιφερειακές της διαπραγματεύσεις συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών. Τον Ιούλιο η ΕΕ, μαζί με 13 άλλα μέλη του ΠΟΕ, ξεκίνησαν επισήμως πολυμερείς διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο του ΠΟΕ σχετικά με την ελευθέρωση των συναλλαγών στον τομέα των «πράσινων αγαθών».

Η ΕΕ και η Κίνα υπογράφουν ιστορική συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης και ενισχύουν την τελωνειακή τους συνεργασία

Οι έμποροι της ΕΕ και της Κίνας που χαίρουν εμπιστοσύνης θα ωφελούνται από χαμηλότερο κόστος, απλουστευμένες διαδικασίες και μεγαλύτερη προβλεψιμότητα στις δραστηριότητές τους χάρη σε μια συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης που υπογράφηκε τον Μάιο. Στο πλαίσιο της συμφωνίας, η ΕΕ και η Κίνα δεσμεύονται να αναγνωρίζουν αμοιβαία τις πιστοποιημένες ασφαλείς εμπορικές επιχειρήσεις τους, ώστε οι εν λόγω επιχειρήσεις να μπορούν να επωφελούνται από ταχύτερους ελέγχους και μείωση των διοικητικών διατυπώσεων για τον εκτελωνισμό. Η αμοιβαία αναγνώριση των εμπόρων που χαίρουν εμπιστοσύνης επιτρέπει επίσης στις τελωνειακές υπηρεσίες να συγκεντρώνουν τους πόρους τους σε πραγματικούς τομείς κινδύνου, βελτιώνοντας κατ' αυτό τον τρόπο την ασφάλεια της αλυσίδας εφοδιασμού και στις δύο πλευρές. Η ΕΕ είναι ο πρώτος εμπορικός εταίρος που συνάπτει μια τέτοιου είδους συμφωνία με την Κίνα, ενώ έχει ήδη υπογράψει παρόμοιες συμφωνίες με την Ιαπωνία (2011) και τις Ηνωμένες Πολιτείες (2012).

Παράλληλα, δεδομένου ότι η Κίνα είναι η κύρια πηγή εξαγωγών προς την ΕΕ που παραβιάζουν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) (τα δύο τρίτα όλων των ειδών που δεσμεύτηκαν στα τελωνεία το 2012), τον Μάιο υπογράφηκε επίσης ένα νέο σχέδιο δράσης για την τελωνειακή συνεργασία ΕΕ-Κίνας σχετικά με τα ΔΔΙ (2014-2017), με στόχο την καταπολέμηση των παραβιάσεων των ΔΔΙ στην πηγή και σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού.

Αγροτική πολιτική και πολιτική για την αλιεία και τη θάλασσα

Γεωργία

Η νέα κοινή γεωργική πολιτική

Νέο πλαίσιο πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ για τη γεωργία: κοινή γεωργική πολιτική 2014-2020

Η κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) είναι η απάντηση της Ευρώπης στην ανάγκη για ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για 12 εκατομμύρια γεωργούς και για σταθερό εφοδιασμό των 500 εκατομμυρίων πολιτών της με διαφοροποιημένα και ασφαλή τρόφιμα. Έχει τρεις κύριους στόχους: βιώσιμη παραγωγή τροφίμων, βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και δράση για την κλιματική αλλαγή, καθώς και ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη.

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Απρίλιος-Ιούνιος 2010	Δημόσια συζήτηση (πολίτες και φορείς της ΕΕ)
Νοέμβριος 2010	Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Η ΚΓΠ με χρονικό ορίζοντα το 2020»
Οκτώβριος 2011	Οι νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής για την ΚΓΠ
2011-2013	Συζητήσεις στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο
Ιούνιος 2013	Πολιτική συμφωνία για τη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής
2013	Ολοκλήρωση του νομοθετικού σταδίου
2014	Έγκριση των κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων
1η Ιανουαρίου 2015	Πλήρης έναρξη ισχύος της νέας ΚΓΠ

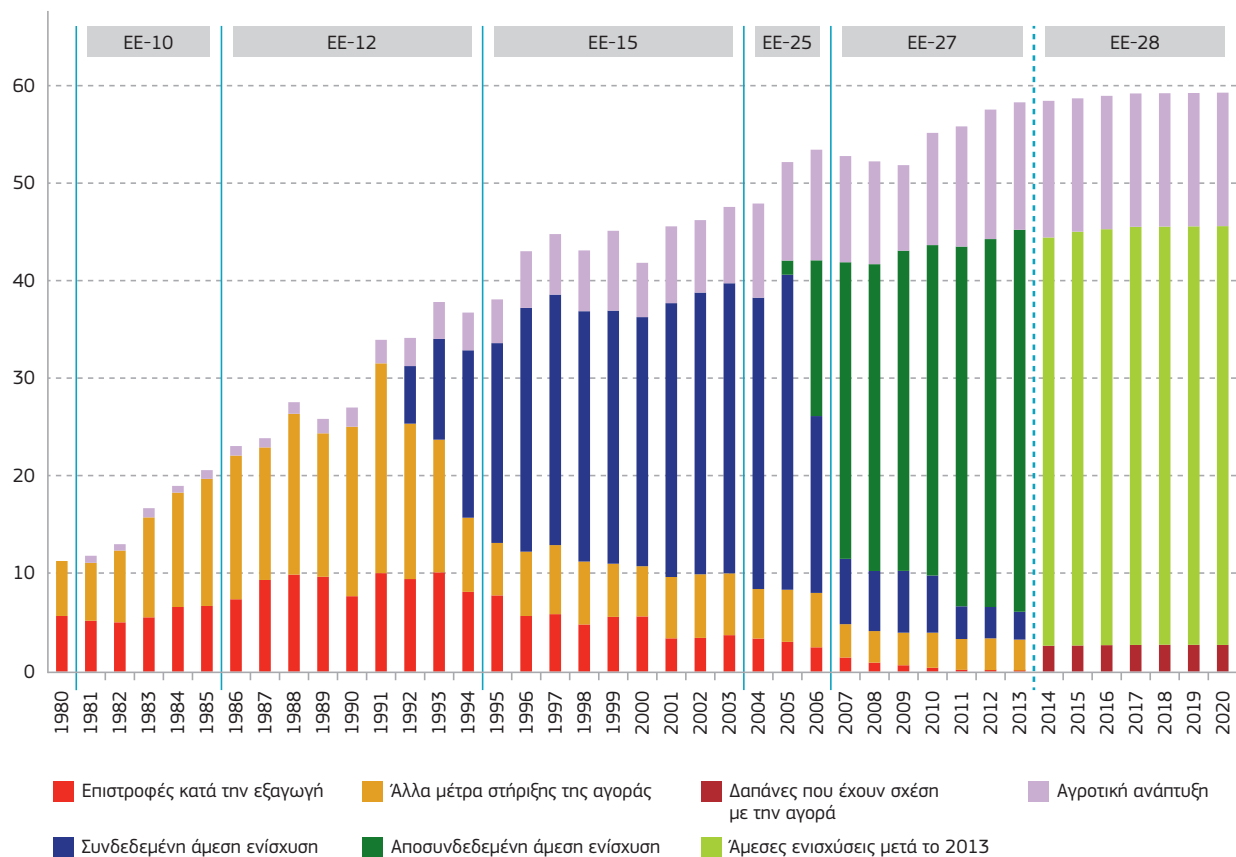
2014: ένα κρίσιμο έτος για την αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή

Στο διάστημα 2011-2013 η νομική διάρθρωση και οι προσαρμογές της ΚΓΠ αναθεωρήθηκαν⁽¹⁵⁴⁾. Ορισμένες από αυτές τις αναθεωρήσεις τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου, ενώ οι υπόλοιπες θα εφαρμοστούν από την 1η Ιανουαρίου 2015. Συνεπώς, το 2014 δεν ήταν απλώς μεταβατικό έτος αλλά και κρίσιμο όσον αφορά την αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή. Το 2014 δρομολογήθηκαν τρεις σημαντικές διαδικασίες προκειμένου να διασφαλιστεί μια αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή, όπως αναφέρονται στη συνέχεια.

- ▶ Πρώτον, οι περαιτέρω λεπτομερείς κανόνες σχετικά με την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ ολοκληρώθηκαν και θα συμπληρώνουν το νέο πλαίσιο πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ.
- ▶ Δεύτερον, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που τους παρέχει η νέα ΚΓΠ για να προσαρμόσουν τα μέσα των άμεσων πληρωμών στις ειδικές τους γεωργικές, κοινωνικοοικονομικές και κλιματικές συνθήκες, με παράλληλη τήρηση των κοινών στόχων της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, ορισμένες υποχρεώσεις κοινοποίησης σχετικά με τις πολιτικές επιλογές των κρατών μελών έχουν ενισχυθεί και η Επιτροπή έχει διαθέσει ειδικούς πόρους για να τα υποστηρίξει στην εφαρμογή του μεταρρυθμισμένου συστήματος άμεσων πληρωμών.
- ▶ Τρίτον, προετοιμάστηκε ο προγραμματισμός και ο κύκλος έργου της νέας πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη. Η Επιτροπή ενέκρινε συμφωνίες εταιρικής σχέσης και ανέλυσε εθνικά και/ή περιφερειακά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης με σκοπό την τελική έγκρισή τους.

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΟ ΕΤΟΣ

Σε δισεκατ. ευρώ — σε τρέχουσες τιμές

Πηγή: ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης.

Διαχείριση κρίσεων

Τον Αύγουστο η Ρωσία αποφάσισε να απαγορεύσει τις εισαγωγές ορισμένων γεωργικών προϊόντων από την ΕΕ (μαζί με την Αυστραλία, τον Καναδά, τη Νορβηγία και τις Ηνωμένες Πολιτείες). Με σκοπό τη σταθεροποίηση των αγορών, η Επιτροπή ανταποκρίθηκε ⁽¹⁵⁵⁾ με ειδικά μέτρα στήριξης της αγοράς για τα αλλοιώσιμα οπωροκηπευτικά και τον γαλακτοκομικό τομέα, καθώς και με συμπληρωματική στήριξη για τα προγράμματα προώθησης. Η Επιτροπή συνέχισε να παρακολουθεί τις εξελίξεις της αγοράς σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους σχετικούς ενδιαφερομένους.

Νέα κίνητρα για απλοποίηση

Η μείωση του διοικητικού φόρτου και η ελάττωση των γραφειοκρατικών εμποδίων για τους αγρότες και τους υπευθύνους επιχειρήσεων αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα για τη νέα Επιτροπή, η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους. Στο πλαίσιο αυτό, στο τέλος του 2014 δρομολογήθηκε εμπεριστατωμένος έλεγχος σχετικά με την επικουρικότητα και την απλοποίηση ολόκληρου του γεωργικού κεκτημένου. Ο έλεγχος αυτός θα πρέπει να καταλήξει στον εντοπισμό των τομέων και των στοιχείων που μπορούν να απλοποιηθούν ή που, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, θα ήταν καλύτερο να παραμείνουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Το έργο αυτό θα συνεχιστεί το 2015. Με σκοπό την εξασφάλιση της ασφάλειας και της προβλεψιμότητας του δικαίου, οι δραστηριότητες απλοποίησης θα επικεντρωθούν στα στοιχεία που μπορούν να τροποποιηθούν στο πλαίσιο της τρέχουσας πολιτικής που προέκυψε από τη μεταρρύθμιση του 2013.

Ειδικές προτεραιότητες για το 2014

Πολιτική προώθησης

Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τη μεταρρύθμιση της προώθησης των γεωργικών προϊόντων⁽¹⁵⁶⁾. Αυτός ο νέος κανονισμός θα τεθεί σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2015.

Η νέα πολιτική προώθησης, που διαθέτει σημαντικότερο προϋπολογισμό και στο μέλλον θα εφαρμόζεται με την υποστήριξη εκτελεστικού οργανισμού, προορίζεται να ενεργήσει ως βασικό στοιχείο για το άνοιγμα νέων αγορών και την προβολή των γεωργικών προϊόντων της Ένωσης, τόσο στο εσωτερικό όσο και σε χώρες μη μέλη της ΕΕ. Με σύνθημα «Enjoy, it's from Europe» («Απόλαυσέ το, είναι ευρωπαϊκό»), η πολιτική έχει στόχο να βοηθήσει τους επαγγελματίες του τομέα να εισχωρήσουν σε διεθνείς αγορές και να αυξήσει την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών ως προς τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι γεωργοί για να παρέχουν προϊόντα ποιότητας, με βάση μια πραγματική στρατηγική που καθορίζεται σε επίπεδο ΕΕ.

Πολιτική ποιότητας

Η πολιτική της ΕΕ σχετικά με τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα αποσκοπεί στην ενημέρωση των καταναλωτών για χαρακτηριστικά προϊόντων και στοιχεία της γεωργικής παραγωγής. Η δημιουργία καλής φήμης για τη γεωργία της ΕΕ βοηθά στη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας και της κερδοφορίας των αγροτών και της βιομηχανίας επεξεργασίας τροφίμων.

Μετά τη θέση σε ισχύ αναθεωρημένης νομοθεσίας το 2013⁽¹⁵⁷⁾, η Επιτροπή κατέθεσε κανόνες, το 2014⁽¹⁵⁸⁾, για τη χρήση του όρου «προϊόν ορεινής παραγωγής» για προϊόντα που προέρχονται από ορεινές περιοχές. Πρόκειται για προαιρετική ένδειξη ποιότητας που αποσκοπεί στο να επισημανθεί στον καταναλωτή η σημαντική πρόσθετη αξία των προϊόντων ορεινής παραγωγής.

Για να ενθαρρυνθούν οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων να προστατεύουν προϊόντα των οποίων η ποιότητα, τα χαρακτηριστικά ή η φήμη οφείλονται στη γεωγραφική τους προέλευση, η Επιτροπή αποφάσισε και απλούστευσε τις αιτήσεις για την προστασία ονομασιών ως ονομασιών προέλευσης (ΠΟΠ) ή γεωγραφικών ενδείξεων (ΠΓΕ) για τρόφιμα⁽¹⁵⁹⁾. Το JRC επεξεργάζεται επιστημονικές μεθόδους για τη διασφάλιση της αυθεντικότητας ευρωπαϊκών προϊόντων και την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα των τροφίμων.

Γαλακτοπαραγωγή

Κατά τα προσεχή έτη η γεωργία της ΕΕ θα κάνει ένα σημαντικό βήμα στην πορεία της προς τον αυξημένο προσανατολισμό στην αγορά: την κατάργηση των εναπομενόντων περιορισμών παραγωγής, μεταξύ των οποίων και το τέλος του συστήματος των ποσοτώσεων γάλακτος το 2015.

Τον Ιούνιο του 2014 δημοσιεύτηκε έκθεση σχετικά με την εξέλιξη της κατάστασης της αγοράς στον τομέα των γαλακτοκομικών προϊόντων και την εφαρμογή των διατάξεων «δέσμη μέτρων για τον τομέα του γάλακτος» του 2012⁽¹⁶⁰⁾. Η έκθεση περιγράφει την αρκετά θετική προοπτική για την αγορά γαλακτοκομικών προϊόντων, προβαίνει σε απολογισμό της εφαρμογής των διατάξεων και των δυνατοτήτων της «δέσμης μέτρων για τον τομέα του γάλακτος» και περιλαμβάνει περαιτέρω παρατηρήσεις ενόψει της λήξης του συστήματος των ποσοτώσεων το 2015. Δημιουργήθηκε επίσης το παρατηρητήριο για την αγορά γάλακτος, στο οποίο θα συμμετέχουν όλοι οι βασικοί εμπειρογνώμονες της αλυσίδας εφοδιασμού γάλακτος με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας κατά την ανάπτυξη της αγοράς.

Γεωργική έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία

Η γεωργία αλλάζει, όπως εξάλλου και η τεχνολογία που επηρεάζει το σύνολο της πρωτογενούς παραγωγής και της αλυσίδας μεταποίησης. Το γεγονός αυτό καθιστά τις καινοτόμες γεωργικές πρακτικές παράγοντα ζωτικής σημασίας για την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα του ευρωπαϊκού τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας.

Ο κ. Phil Hogan, Επίτροπος αρμόδιος για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη από την 1η Νοεμβρίου, κατά τη συνέντευξη Τύπου που διοργανώθηκε προκειμένου να ανακοινώσει την έγκριση των τριών πρώτων αναπτυξιακών προγραμμάτων από τα συνολικά 118 τέτοια προγράμματα που αποβλέπουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα της ΕΕ. Κτίριο Berlaymont, Βρυξέλλες (Βέλγιο), 12 Δεκεμβρίου.

Προκειμένου να ενισχύσει την πρόοδο όσον αφορά τις πρακτικές αυτές σε ολόκληρη την Ένωση, η ΕΕ θα υποστηρίξει πολυεθνικά έργα γεωργικής έρευνας και καινοτομίας⁽¹⁶¹⁾ βάσει του προγράμματος-πλαισίου της για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζοντας 2020»⁽¹⁶²⁾. Σημαντικό ποσό σχεδόν 4 δισεκατ. ευρώ διατίθεται για την έρευνα στους τομείς της επισιτιστικής ασφάλειας, της βιώσιμης γεωργίας και δασοκομίας του θαλάσσιου κόσμου, των θαλάσσιων υποθέσεων και των εσωτερικών πλωτών οδών και της βιοοικονομίας.

Νέα μέσα χορήγησης κρατικών ενισχύσεων για τη γεωργία

Στις 25 Ιουνίου η Επιτροπή ενέκρινε ένα νέο πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων για τους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας για την περίοδο 2014-2020⁽¹⁶³⁾. Τα αναθεωρημένα κριτήρια χορήγησης κρατικών ενισχύσεων είναι μέρος της πρωτοβουλίας της Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό των κρατικών ενισχύσεων, με στόχο την προώθηση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας στην ΕΕ. Επίσης, συμβαδίζουν με τη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ, και ειδικότερα με τη νέα πολιτική αγροτικής ανάπτυξης.

Θαλάσσιες υποθέσεις και αλιεία

Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός

Στις παράκτιες και θαλάσσιες περιοχές πολλές δραστηριότητες ανταγωνίζονται για τον ίδιο χώρο και τους ίδιους πόρους: αλιευτικά πεδία, εκμεταλλεύσεις υδατοκαλλιέργειας και προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές συνυπάρχουν με θαλάσσιες υποδομές όπως καλώδια, αγωγοί, θαλάσσιες οδοί και εγκαταστάσεις πετρελαίου, αερίου και αιολικής ενέργειας. Οι εν λόγω θαλάσσιοι τομείς, σε συνδυασμό με τομείς πλησιέστερους στην ακτή όπως ο παράκτιος τουρισμός, προσφέρουν ευκαιρίες για καινοτομία, αειφόρο ανάπτυξη και απασχόληση, οι οποίες συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Η νέα οδηγία για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό⁽¹⁶⁴⁾, που εκδόθηκε το 2014, αποσκοπεί στην αποφυγή δυνητικών συγκρούσεων μεταξύ των διαφόρων θαλάσσιων δραστηριοτήτων και στη δημιουργία σταθερού επενδυτικού περιβάλλοντος, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην αειφόρο ανάπτυξη. Η οδηγία καθορίζει ελάχιστες απαιτήσεις για την κατάρτιση εθνικών θαλάσσιων χωροταξικών σχεδίων. Τα σχέδια αυτά θα προσδιορίζουν όλες τις υπάρχουσες ανθρώπινες δραστηριότητες, λαμβάνοντας υπόψη τις αλληλεπιδράσεις ξηράς-θάλασσας, καθώς και τον βέλτιστο και οικονομικά αποδοτικότερο τρόπο διαχείρισης των εν λόγω δραστηριοτήτων.

Ασφάλεια στη θάλασσα

Οι θάλασσες και οι ωκεανοί συνδέουν την Ευρώπη με τους εταίρους της ανά τον κόσμο και, όπως και ο υπόλοιπος κόσμος, η ΕΕ στηρίζεται στις θάλασσες και στους ωκεανούς για το ελεύθερο εμπόριο, τις μεταφορές, τον τουρισμό, την οικολογική ποικιλότητα και την οικονομική ανάπτυξη. Τίποτε από αυτά, όμως, δεν μπορεί να επιτευχθεί αν οι θάλασσες δεν καταστούν ασφαλείς από τις απειλές που υφίστανται, αναπόφευκτα, σε έναν τόσο αχανή και ανοιχτό χώρο.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή τη στρατηγική της για την ασφάλεια στη θάλασσα⁽¹⁶⁵⁾, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Ιούνιο⁽¹⁶⁶⁾, με πάνω από 20 συγκεκριμένες δράσεις για την προώθηση της στενότερης συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και των οργανισμών της ΕΕ για να διασφαλιστεί η ασφάλεια των πολιτών της ΕΕ από τους κινδύνους στη θάλασσα. Ένα σχέδιο δράσης για την εφαρμογή της εν λόγω στρατηγικής εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο⁽¹⁶⁷⁾.

Ο κ. Karsten Vella, Επίτροπος αρμόδιος για το περιβάλλον, τις θαλάσσιες υποθέσεις και την αλιεία από την 1η Νοεμβρίου, κατά την εναρκτήρια διάσκεψη της «Στρατηγικής της ΕΕ για την Αδριατική Θάλασσα και το Ιόνιο πέλαγος», η οποία πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 18 Νοεμβρίου.

Ένα βασικό στοιχείο της στρατηγικής είναι η διαθεσιμότητα και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ όλων των διαφορετικών συντελεστών που συμμετέχουν στην παρακολούθηση της θάλασσας και στην αντιμετώπιση τυχόν απειλών ή συμβάντων. Το 2014 η Επιτροπή προετοίμασε το έδαφος για ένα κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών για τον θαλάσσιο τομέα (CISE)⁽¹⁶⁸⁾, το οποίο βελτιώνει και ενθαρρύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών που συμμετέχουν στη θαλάσσια επιτήρηση, από τις ακτοφυλακές και το πολεμικό ναυτικό των κρατών μελών έως τις λιμενικές αρχές, τις υπηρεσίες ελέγχου της αλιείας, τις τελωνειακές αρχές και τους φορείς παρακολούθησης και ελέγχου του περιβάλλοντος. Μέσω της χρήσης τεχνολογίας αιχμής, το CISE θα ενσωματώσει τα υφιστάμενα συστήματα και δίκτυα επιτήρησης και θα τα καταστήσει διαλειτουργικά.

Ωκεάνια ενέργεια

Αναγνωρίζοντας ότι η εκμετάλλευση της ωκεάνιας ενέργειας θα επιτρέψει στην ΕΕ να γίνει μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, η Επιτροπή ενέκρινε σχέδιο δράσης για την προώθηση του τομέα της ωκεάνιας ενέργειας⁽¹⁶⁹⁾. Η στρατηγική αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι η ωκεάνια ενέργεια μπορεί να συμβάλει στην εξισορρόπηση των αποτελεσμάτων άλλων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως η αιολική και η ηλιακή, ώστε να εξασφαλιστεί μια σταθερή συνολική προσφορά ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο δίκτυο. Επίσης, έχει το δυναμικό να δημιουργήσει νέες, υψηλής ποιότητας θέσεις εργασίας, ιδίως στις παράκτιες περιοχές της Ευρώπης που συχνά πλήττονται από υψηλή ανεργία. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο έχει επισημανθεί ως ένας από τους βασικούς τομείς της στρατηγικής της Επιτροπής για τη γαλάζια ανάπτυξη⁽¹⁷⁰⁾.

Στρόβιλος θαλάσσιων ρευμάτων στο Strangford Lough, στα ανοικτά των ακτών της Βόρειας Ιρλανδίας (Ηνωμένο Βασίλειο), ο οποίος παράγει 1,2 μεγαβάτ ενέργειας από την παλίρροια.

Αλιεία

Η εστίαση το 2014 ήταν στην αξιοποίηση της μεταρρύθμισης της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΛΠ) και της αρχής της βιωσιμότητάς της, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, και στη διασφάλιση της πραγματοποίησης των αναγκών επενδύσεων για την επίτευξη αυτών των στόχων. Ορόσημο της εφαρμογής της ΚΑΛΠ είναι η υποχρέωση εκφόρτωσης όλων των αλιευμάτων από την 1η Ιανουαρίου 2015. Τον Οκτώβριο η Επιτροπή ενέκρινε σειρά σχεδίων απορρίψεων⁽¹⁷¹⁾, που καλύπτουν την αλιεία όλων των πελαγικών ειδών στα ύδατα της ΕΕ και την αλιεία στη Βαλτική θάλασσα.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας — Επενδύοντας σε ένα βιώσιμο μέλλον

Η Επιτροπή ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας⁽¹⁷²⁾, το χρηματοδοτικό σκέλος της μεταρρύθμισης της ΚΑΛΠ και της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής. Το Ταμείο εντάσσεται στο ΠΔΠ για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020. Ο προϋπολογισμός του, ύψους 6,4 δισεκατ. ευρώ, θα συμβάλει στη βιώσιμη και ανταγωνιστική αλιεία και υδατοκαλλιέργεια, σε ένα συνεκτικό πλαίσιο για την πολιτική και σε μια ισορροπημένη και χωρίς αποκλεισμούς εδαφική ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών και των περιοχών υδατοκαλλιέργειας.

Εντατικότερη καταπολέμηση της παράνομης αλιείας

Η παράνομη, αδήλωτη και ανεξέλεγκτη αλιεία (ΠΑΑ) εξαντλεί τα ιχθυοαποθέματα, καταστρέφει τα θαλάσσια ενδιαιτήματα, στρεβλώνει τον ανταγωνισμό, δημιουργεί συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού σε βάρος των έντιμων αλιέων και ζημιώνει την οικονομία των παράκτιων κοινοτήτων, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Το 2014 η ΕΕ έδειξε ότι δεν θα ανεχθεί την παράνομη αλιεία και εξακολούθησε να ξεχωρίζει διεθνώς στον τομέα αυτόν. Τον Μάρτιο το Συμβούλιο ενέκρινε την πρόταση της Επιτροπής να συμπεριλάβει το Μπελίζε, την Καμπότζη και τη Γουινέα στον κατάλογο των μη συνεργαζόμενων χωρών στην καταπολέμηση της ΠΑΑ αλιείας. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι τα αλιευτικά προϊόντα που έχουν αλιευθεί από αλιευτικά σκάφη τα οποία φέρουν τη σημαία των χωρών αυτών δεν μπορούν να εισαχθούν στην ΕΕ για όσο διάστημα οι χώρες εξακολουθούν να περιλαμβάνονται στον εν λόγω κατάλογο. Η απόφαση περιλαμβάνει επίσης απαγόρευση της αλιείας για τα σκάφη της ΕΕ που αλιεύουν σε ύδατα των εν λόγω χωρών, ενώ απαγορεύονται και οι κοινές αλιευτικές δραστηριότητες και οι αλιευτικές συμφωνίες με τις χώρες αυτές.

Τον Ιούνιο η Επιτροπή προειδοποίησε επίσης την Παπούα-Νέα Γουινέα και τις Φιλιππίνες ότι κινδυνεύουν να χαρακτηριστούν μη συνεργαζόμενες χώρες. Η απόφαση δεν συνεπάγεται ακόμη κανένα μέτρο που να επηρεάζει το εμπόριο και η Επιτροπή κατάρτισε σχέδιο δράσης για κάθε χώρα, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες τους. Τον Οκτώβριο η Επιτροπή πρότεινε την απαγόρευση των εισαγωγών αλιευτικών προϊόντων από τη Σρι Λάνκα, για την εξουδετέρωση των εμπορικών οφελών που απορρέουν από την παράνομη αλιεία. Αντιθέτως, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι το Μπελίζε, τα Φίτζι, ο Παναμάς, το Τόγκο και το Βανουάτου, που είχαν λάβει προειδοποιήσεις ταυτόχρονα με τη Σρι Λάνκα, έχουν λάβει επιτυχώς μέτρα για την καταπολέμηση της παράνομης αλιείας και αφαιρέθηκαν από τον κατάλογο των μη συνεργαζόμενων χωρών. Στη διάρκεια του Δεκεμβρίου η Επιτροπή προειδοποίησε τον Άγιο Χριστόφορο και Νέβις, τον Άγιο Βικέντιο και Γρεναδίνες, τις Νήσους Σολομώντος και το Τουβαλού ότι ενδέχεται να χαρακτηριστούν ως μη συνεργαζόμενες τρίτες χώρες.

Αφίσα της εκστρατείας «Αχώριστοι», της οποίας ηγήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης αλιείας.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2014

Πρώτος προϋπολογισμός εναρμονισμένος με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020

Την 1η Ιανουαρίου 2014 τέθηκε σε ισχύ το ΠΔΠ 2014-2020 και ξεκίνησε η νέα γενιά χρηματοδοτικών προγραμμάτων⁽¹⁷³⁾. Σύμφωνα με την αυστηρότερη δημοσιονομική πολιτική σε εθνικό επίπεδο, αυτό το νέο πολυετές πλαίσιο προβλέπει χαμηλότερα ανώτατα όρια τόσο για τις αναλήψεις υποχρεώσεων όσο και για τις πληρωμές, με ετήσια χαρακτηριστικά που επιβάλλουν μια ιδιαίτερα απότομη μείωση κατά τα πρώτα έτη της νέας χρηματοδοτικής περιόδου.

Κατά συνέπεια, ο προϋπολογισμός του 2014 ξεκίνησε από ένα επίπεδο αναλήψεων υποχρεώσεων και πληρωμών σημαντικά χαμηλότερο από τον τελικό προϋπολογισμό του 2013, με μείωση αμφοτέρων των επιπέδων κατά 6 %. Στο πλαίσιο αυτής της αυστηρότερης δημοσιονομικής πολιτικής, η κατανομή των πόρων αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος του προϋπολογισμού της ΕΕ όσον αφορά την ανάπτυξη και την απασχόληση. Στο πλαίσιο αυτό, κατά τη διάρκεια του 2014 η Επιτροπή εξακολούθησε να θεωρεί ως κορυφαία προτεραιότητά της την υποστήριξη των δραστηριοτήτων που ανταποκρίνονται στις προτεραιότητες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Παραδείγματα αυτής της αλλαγής είναι προγράμματα όπως η πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων ή τα διάφορα μέσα παροχής βοήθειας στις ΜΜΕ και υποστήριξης των ευρωπαϊών ερευνητών.

Ο προϋπολογισμός του 2014 έλαβε επίσης υπόψη γεγονότα που κατέδειξαν την ανάγκη για ενίσχυση της δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο στην παγκόσμια σκηνή. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ παρέχει την απαραίτητη χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών κρίσεων και των προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας στη γειτονία της ΕΕ, για παράδειγμα με την ενίσχυση των κονδυλίων του προϋπολογισμού για τη μετανάστευση και των συνοριακών ελέγχων προκειμένου να αντιμετωπιστεί η κρίση που συνδέεται με την παράνομη μετανάστευση στη Μεσόγειο, με την κινητοποίηση πρόσθετων πόρων για την προστασία του άμαχου πληθυσμού στο Ιράκ και τη Συρία, για τον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού Έμπολα στη Δυτική Αφρική και για την επισιτιστική βοήθεια για την αντιμετώπιση του λιμού στο Νότιο Σουδάν. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός της ΕΕ έχει επίσης ανταποκριθεί στις προκλήσεις της πολιτικής κατάστασης στην Ουκρανία μέσω ενός συνδυασμού επιχορηγήσεων, μακροοικονομικών δανείων και τεχνικής βοήθειας.

Προκειμένου να είναι σε θέση να τηρήσει τις υποχρεώσεις του παρελθόντος και του παρόντος, κατά τη διάρκεια του 2014 η Επιτροπή πρότεινε διορθωτικό προϋπολογισμό για επιπλέον 4,7 δισεκατ. ευρώ σε πιστώσεις πληρωμών, συμπεριλαμβανομένης, ιδίως, της κινητοποίησης του περιθωρίου για απρόβλεπτες ανάγκες, προκειμένου να χρησιμοποιήσει ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία ευελιξίας στο νέο ΠΔΠ για την κατανομή των πιστώσεων πληρωμών που απαιτείται στο πλαίσιο της επταετούς περιόδου, χωρίς υπέρβαση των ανώτατων ορίων που έχουν συμφωνηθεί. Ο διορθωτικός προϋπολογισμός —μαζί με τους άλλους διορθωτικούς προϋπολογισμούς που αντιστοιχούν στην πλευρά των εσόδων— εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στις 17 Δεκεμβρίου, σε επίπεδο 3,5 δισεκατ. ευρώ, εκ των οποίων 2,8 δισεκατ. ευρώ συν 350 εκατ. ευρώ από άλλα ειδικά μέσα αφορούν την κινητοποίηση του περιθωρίου για απρόβλεπτες ανάγκες.

Το παρακάτω σχήμα δείχνει την προκαταβολική κάλυψη από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2014 μέσω της χρησιμοποίησης του περιθωρίου για απρόβλεπτες ανάγκες, καθώς και το συνολικό αποτέλεσμα της ανακατανομής στο ανώτατο όριο πληρωμών κατά την περίοδο 2014-2020. Παρουσιάζει, επίσης, το εξαιρετικά χαμηλό ανώτατο όριο των πληρωμών το 2014, που δεν θα μπορούσε να αντιμετωπίσει πλήρως τις πραγματικές πρόσθετες ανάγκες οι οποίες προέκυψαν από τον Φεβρουάριο του 2013, όταν καθορίστηκαν για πρώτη φορά τα χαρακτηριστικά του ΠΔΠ 2014-2020.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Σε εκατ. ευρώ

Τα έσοδα του προϋπολογισμού 2014

Η νέα νομοθετική δέσμη περί των ιδίων πόρων⁽¹⁷⁴⁾ εγκρίθηκε επίσημα από το Συμβούλιο τον Μάιο. Πριν αρχίσει να παράγει αποτελέσματα, η νέα απόφαση περί των ιδίων πόρων⁽¹⁷⁵⁾ πρέπει να επικυρωθεί από τα κράτη μέλη. Η διαδικασία αυτή δεν αναμένεται να ολοκληρωθεί πριν από τις αρχές του 2016, οπότε η απόφαση θα αρχίσει να ισχύει, αναδρομικά, από τον Ιανουάριο του 2014. Αυτό σημαίνει ότι, για το 2014, τα έσοδα του προϋπολογισμού της ΕΕ εξακολουθούσαν να διέπονται από την απόφαση περί των ιδίων πόρων του 2007⁽¹⁷⁶⁾. Η παρούσα εκτελεστική νομοθεσία θα παραμένει επίσης σε ισχύ έως ότου αρχίσει να ισχύει η νέα απόφαση περί των ιδίων πόρων.

Ο προϋπολογισμός του 2014 χαρακτηρίστηκε από ένα συγκριτικά υψηλό επίπεδο πρόσθετων «λοιπών εσόδων» (δηλαδή έσοδα, πλην των ιδίων πόρων), το οποίο ανήλθε σε 5,5 δισεκατ. ευρώ. Μεγάλο μέρος του ποσού αυτού προέρχεται από πρόστιμα και χρηματικές ποινές στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού. Οι πιστώσεις που έπρεπε να καλυφθούν από τους ίδιους πόρους το 2014 μειώθηκαν κατά 8,5 % σε σχέση με τον προϋπολογισμό του 2013, ενώ το «υπόλοιπο προς χρηματοδότηση από τον συμπληρωματικό πόρο (ίδιος πόρος βασιζόμενος στο ΑΕΕ)» μειώθηκε από 110,8 δισεκατ. ευρώ σε 94,6 δισεκατ. ευρώ, το οποίο σημαίνει ότι τα κράτη μέλη παρατήρησαν μείωση των συνεισφορών τους κατά 14,6 % σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό του 2013.

Το 2014 οι ετήσιες προσαρμογές των υπολοίπων ΦΠΑ και ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ) οδήγησαν σε εξαιρετικά υψηλά πρόσθετα ποσά που έπρεπε να καταβληθούν από ορισμένα κράτη μέλη στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Τα κράτη μέλη έκαναν διορθώσεις των στοιχείων τους για το ΑΕΕ το οποίο περιλάμβανε επανυπολογισμούς που ανάγονταν στο 2002, ενώ, στην περίπτωση ενός κράτους μέλους, ακόμη και στο 1995. Οι διορθώσεις αυτές προκάλεσαν αλλαγές στα ποσά των συνεισφορών βάσει του ΑΕΕ στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Δεν υπήρξε συνολική αύξηση του προϋπολογισμού της ΕΕ ως αποτέλεσμα των προσαρμογών αυτών, αλλά για ορισμένα κράτη μέλη τα ποσά ήταν εξαιρετικά υψηλά. Για να ανταποκριθεί στην ιδιαίτερη αυτή κατάσταση, η Επιτροπή πρότεινε μια αλλαγή στην ισχύουσα νομοθεσία⁽¹⁷⁷⁾ που θα επιτρέψει την αναβολή των πληρωμών υπό τις συγκεκριμένες εξαιρετικές περιστάσεις. Μόλις εγκριθεί από το Συμβούλιο, ο τροποποιημένος κανονισμός θα εφαρμοστεί αναδρομικά.

Αξιολόγηση των προϋπολογισμών της ΕΕ για το 2012 και το 2013

Τον Απρίλιο το Κοινοβούλιο, με συντριπτική πλειοψηφία, χορήγησε απαλλαγή στην Επιτροπή για την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2012. Η απόφαση αυτή σήμανε το τέλος μιας περιόδου αρκετών μηνών κατά την οποία και τα δύο σκέλη της δημοσιονομικής αρχής (Κοινοβούλιο και Συμβούλιο), καθώς και το Ελεγκτικό Συνέδριο εξέταζαν τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιήθηκαν οι πόροι από τον προϋπολογισμό του 2012. Η Επιτροπή συμφώνησε με την εκτίμηση του Κοινοβουλίου ότι, στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, τα κράτη μέλη έχουν τη βασική ευθύνη για τη θέσπιση και τη διατήρηση αξιόπιστων συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου. Η Επιτροπή δήλωσε ότι θα εφαρμόσει μια σειρά από δράσεις και μέτρα που σχετίζονται με τα θέματα που προσδιορίζονται από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή, τα οποία συνίστανται κυρίως στην καλύτερη εφαρμογή των κανονισμών και των κανόνων από τις αρχές των κρατών μελών, στην ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών αυστηρότερου ελέγχου και λογιστικού ελέγχου για την περίοδο 2014-2020 και στην προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ για δαπάνες που πραγματοποιούνται κατά παράβαση της νομοθεσίας.

Τον Νοέμβριο το Ελεγκτικό Συνέδριο δημοσίευσε την έκθεσή του σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2013⁽¹⁷⁸⁾. Στην έκθεση αυτή, το Ελεγκτικό Συνέδριο ανέφερε ότι, το 2013, το συνολικό ποσοτικοποιημένο ποσοστό σφάλματος στις δαπάνες της ΕΕ ήταν 4,7 %. Αυτό, σε ένα έτος κατά το οποίο το ποσό των πληρωμών σημείωσε ρεκόρ, ήταν ελαφρώς χαμηλότερο από το ποσοστό σφάλματος του 2012 (4,8 %).

Η Επιτροπή θεωρεί ότι αυτό το ποσοστό σφάλματος πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των πολυετών του διορθώσεων. Το 2013 η Επιτροπή διόρθωσε ή ανέκτησε 3,4 δισεκατ. ευρώ, ποσό που αντιπροσωπεύει το 2,3 % όλων των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν εκείνο το έτος. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι σημαντικό ποσοστό των δαπανών που πραγματοποιούνται κατά παράβαση του νόμου είναι πιθανό να διορθωθούν και να ανακτηθούν κατά τα προσεχή έτη, και το αργότερο μέχρι το κλείσιμο των σχετικών μέτρων.

Τον Σεπτέμβριο του 2014 η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση⁽¹⁷⁹⁾ που περιγράφει λεπτομερώς όλα τα μέτρα τα οποία έχουν ληφθεί για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ και τον αντίκτυπό τους μέχρι το τέλος του 2013. Η ανακοίνωση καταδεικνύει τον ενεργό ρόλο της Επιτροπής και τη σθεναρή δέσμευσή της να εξασφαλίσει την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ. Κατά την τελευταία πενταετία (2009-2013), το μέσο ποσό των δημοσιονομικών διορθώσεων και ανακτήσεων ανήλθε σε 2,9 δισεκατ. ευρώ ετησίως (το 2,2 % του συνόλου των πληρωμών, κατά μέσον όρο).

Έχουν θεσπιστεί νέες διατάξεις για να μειωθεί περαιτέρω ο κίνδυνος σφαλμάτων στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2014-2020. Τα διορθωτικά μέτρα έχουν γίνει αυστηρότερα, οι δείκτες επιδόσεων έχουν βελτιωθεί και οι κανόνες για τους δικαιούχους είναι απλούστεροι. Το αποτέλεσμα θα πρέπει να είναι η βελτίωση της κατάρτισης του προϋπολογισμού της ΕΕ για τους πολίτες της.

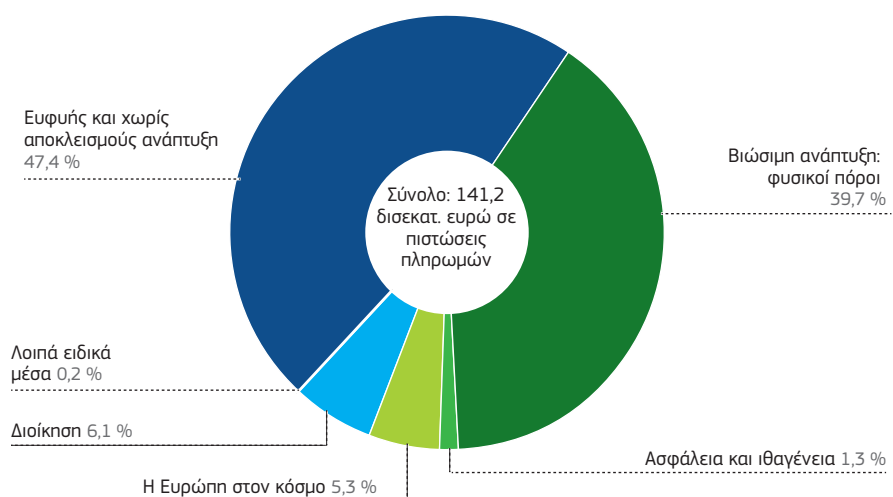

Η κ. Kristalina Georgieva, αντιπρόεδρος της Επιτροπής αρμόδια για τον προϋπολογισμό και τους ανθρώπινους πόρους από την 1η Νοεμβρίου, δίνει συνέντευξη Τύπου στην οποία παρουσιάζει το σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2015. Κτίριο Berlaymont, Βρυξέλλες (Βέλγιο), 2 Δεκεμβρίου.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2015

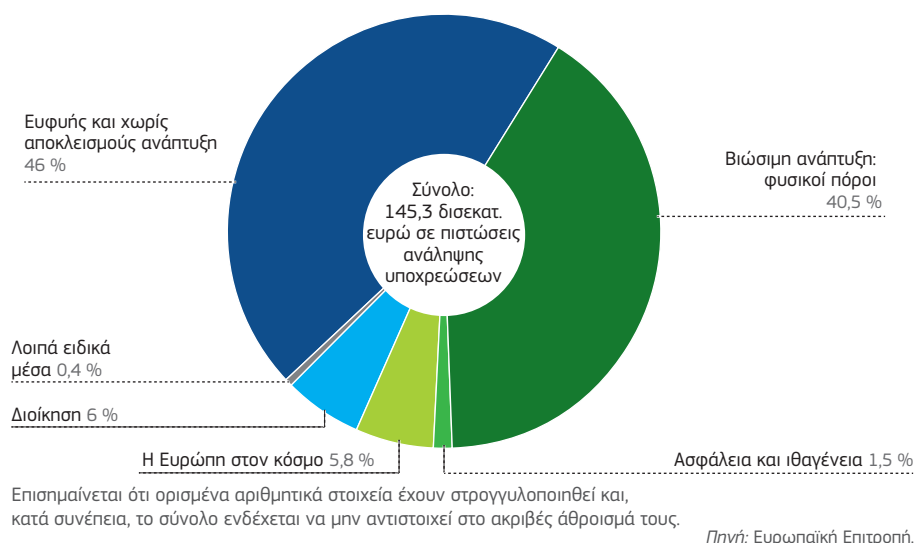
Ο προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2015 εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο. Ανέρχεται σε 145 321,5 εκατ. ευρώ σε πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων και σε 141 214 εκατ. ευρώ σε πιστώσεις πληρωμών. Μολονότι αυτό είναι σύμφωνο με τη δημοσιονομική πειθαρχία που προβλέπεται από το ΠΔΠ, οι συνολικές αναλήψεις υποχρεώσεων και οι πληρωμές αυξάνονται ελαφρά, κατά 1,84 % και 1,57 % αντίστοιχα, σε σύγκριση με το 2014. Η ενίσχυση εστιάζεται κυρίως στην υποστήριξη των πολιτικών υπέρ της ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής σύγκλισης, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία ανάπτυξης και απασχόλησης, καθώς και στις γραμμές του προϋπολογισμού που επιτρέπουν στην ΕΕ να αντιμετωπίσει κρίσεις, ιδίως στις περιοχές γειτονίας της. Επίσης, αντικατοπτρίζει τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και τους 10 τομείς πολιτικής με προτεραιότητα οι οποίοι καθορίζονται στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές της νέας Επιτροπής, όπως η προώθηση της απασχόλησης, η ανάπτυξη και οι επενδύσεις, η σύνδεση της ενιαίας ψηφιακής αγοράς, η αύξηση της ανθεκτικότητας του ενεργειακού εφοδιασμού παράλληλα με την καταπολέμηση της υπερθέρμανσης του πλανήτη, η διασφάλιση των συνόρων της Ευρώπης και ισχυρότερη Ευρώπη όσον αφορά την εξωτερική πολιτική.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΟ 2015 — ΠΛΗΡΩΜΕΣ

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΟ 2015 — ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Ο προϋπολογισμός του 2015 ανέρχεται σε περίπου 1 % του συνδυασμένου ΑΕΕ όλων των κρατών μελών. Αντικατοπτρίζει την ανάγκη πληρωμής των λογαριασμών που προκύπτουν από την εφαρμογή της προηγούμενης περιόδου προγραμματισμού, καθώς και την έναρξη των νέων προγραμμάτων. Λαμβάνει επίσης υπόψη σημαντικά σημερινά και μελλοντικά διεθνή ζητήματα, όπως η ουκρανική κρίση ή η ανάγκη ενίσχυσης της ενεργειακής ασφάλειας της ΕΕ, επανακαθορίζοντας τους στόχους των περιορισμένων ευρωπαϊκών πόρων.

Τέλος, ο προϋπολογισμός του 2015 αντικατοπτρίζει επίσης τη διαδικασία μείωσης του κόστους λειτουργίας των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Οι συνολικές δαπάνες παραμένουν σταθερές, περίπου στο 4,8 % του συνολικού προϋπολογισμού και, για τρίτη συνεχή χρονιά, η Επιτροπή θα εφαρμόσει μείωση κατά 1 % των επιπέδων του προσωπικού της με στόχο την εφαρμογή της μείωσης κατά 5 % του προσωπικού μέσα σε μια πενταετία, που συμφωνήθηκε στο πλαίσιο του ΠΔΠ και εφαρμόζεται σε όλα τα θεσμικά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- (¹) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 18 Δεκεμβρίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/146411.pdf).
- (²) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2015: Νέο ξεκίνημα [COM(2014) 910].
- (³) Έκθεση της Επιτροπής — Σχέδιο έκθεσης της Επιτροπής και του Συμβουλίου για την απασχόληση που συνοδεύει την ανακοίνωση της Επιτροπής για την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2015 [COM(2014) 906].
- (⁴) Πρόταση σύστασης για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία [COM(2012) 729].
Βλέπε επίσης: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079&langId=el>
- (⁵) Ανακοίνωση της Επιτροπής — πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων [COM(2013) 144].
- (⁶) Πρόταση σύστασης σχετικά με ένα πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση [COM(2013) 857].
- (⁷) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1304/2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΕ L 347 της 20.12.2013).
- (⁸) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1309/2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (2014-20) (ΕΕ L 347 της 20.12.2013).
- (⁹) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πλαίσιο ποιότητας της ΕΕ για την πρόβλεψη της αλλαγής και την αναδιάρθρωση [COM(2013) 882].
- (¹⁰) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Στοχεύοντας στις κοινωνικές επενδύσεις για την ανάπτυξη και τη συνοχή — συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου 2014-20 [COM(2013) 83].
Σύσταση της Επιτροπής — Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας [C(2013) 778].
- (¹¹) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1296/2013 για τη θέσπιση προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία («EaSI») (ΕΕ L 347 της 20.12.2013).
- (¹²) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 223/2014 για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΕΕ L 72 της 12.3.2014).
- (¹³) Πρόταση κανονισμού για το ευρωπαϊκό δίκτυο υπηρεσιών απασχόλησης, την πρόσβαση των εργαζομένων σε υπηρεσίες κινητικότητας και την περαιτέρω ενοποίηση των αγορών εργασίας [COM(2014) 6].
- (¹⁴) Απόφαση αριθ. 573/2014 σχετικά με την ενισχυμένη συνεργασία των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ) (ΕΕ L 159 της 28.5.2014).

- (15) Οδηγία 2014/50/ΕΕ σχετικά με τις ελάχιστες προϋποθέσεις για την προαγωγή της κινητικότητας των εργαζομένων μεταξύ των κρατών μελών με τη βελτίωση της απόκτησης και της διατήρησης δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης (ΕΕ L 128 της 30.4.2014).
- (16) Οδηγία 2014/54/ΕΕ σχετικά με μέτρα που διευκολύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχονται στους εργαζομένους στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων (ΕΕ L 128 της 30.4.2014).
- (17) Οδηγία 2014/67/ΕΕ για την εφαρμογή της οδηγίας 96/71/ΕΚ σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (ΕΕ L 159 της 28.5.2014).
- (18) Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε το σημείο «Ελεύθερη κυκλοφορία» στο κεφάλαιο 4.
- (19) http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_el.htm
- (20) Απόφαση 2013/743/ΕΕ για τη θέσπιση του ειδικού προγράμματος υλοποίησης του προγράμματος Ορίζοντας 2020 — Το πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία (2014-20) (ΕΕ L 347 της 20.12.2013). Βλέπε επίσης: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020>
- (21) <http://iri.jrc.ec.europa.eu/scoreboard14.html>
- (22) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-670_el.htm
- (23) <http://www.eib.org/products/blending/innovfin/index.htm>
- (24) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Η έρευνα και η καινοτομία ως πηγές ανανέωσης της οικονομικής ανάπτυξης» [COM(2014) 339].
- (25) <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/time-ecsel>
- (26) <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/electronics-strategy-europe>
- (27) <http://sparc-robotics.eu>
- (28) <http://www.eu-robotics.net>
- (29) Ανακοίνωση της Επιτροπής — προς μια ακμάζουσα οικονομία βασιζόμενη στα δεδομένα [COM(2014) 442].
- (30) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας: έκθεση προόδου 2014 [COM(2014) 575].
- (31) Το Copernicus είναι το νέο ευρωπαϊκό πρόγραμμα για τη δημιουργία ευρωπαϊκής ικανότητας γεωσκόπησης.
- (32) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Για μια ευρωπαϊκή βιομηχανική αναγέννηση [COM(2014) 14].
- (33) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 20 και 21 Μαρτίου 2014 (<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&t=PDF&gc=true&sc=false&f=ST%207%202014%20INIT>).
- (34) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πράσινο σχέδιο δράσης για τις ΜΜΕ: Να δοθεί η δυνατότητα στις ΜΜΕ να μετατρέψουν τις περιβαλλοντικές προκλήσεις σε επιχειρηματικές δραστηριότητες [COM(2014) 440].
- (35) Έκθεση της Επιτροπής — Μια νέα συμφωνία για την Ευρωπαϊκή Άμυνα: Χάρτης πορείας για την υλοποίηση της ανακοίνωσης COM(2013) 542: Μετάβαση προς έναν ανταγωνιστικότερο και αποδοτικότερο τομέα άμυνας και ασφάλειας [COM(2014) 387].
- (36) http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/internal-market-for-products/new-legislative-framework/index_en.htm
- (37) Ο κατάλογος των προτάσεων διατίθεται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/environment/circular-economy>
- (38) http://ec.europa.eu/contracts_grants/agreements/index_el.htm
- (39) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ευρώπη 2020: Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη [COM(2010) 2020]. Βλέπε επίσης: http://ec.europa.eu/europe2020/index_el.htm
- (40) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 661/2014 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2012/2002 για την ίδρυση του Ταμείου Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 189 της 27.6.2014). Βλέπε επίσης: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/el/funding/solidarity-fund/
- (41) Σύσταση για ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την εφαρμογή των γενικών προανατολισμών των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών που έχουν ως νόμισμα το ευρώ [COM(2014) 401]. Έγγραφο της Επιτροπής — Αξιολόγηση των εθνικών μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων για το 2014 και των προγραμμάτων σταθερότητας για τη ζώνη του ευρώ [SWD(2014) 401].
- (42) http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_el.htm Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 26 και 27 Ιουνίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (43) Πρόταση κανονισμού για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1346/2000 περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας [COM(2012) 744].
- (44) Σύσταση της Επιτροπής για μία νέα προσέγγιση για την επιχειρηματική αποτυχία και την αφερεγγυότητα [C(2014) 1500].
- (45) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 655/2014 περί της διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού προς διευκόλυνση της διασυννοιακής είσπραξης οφειλών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 189 της 27.6.2014).
- (46) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κοινό ευρωπαϊκό δίκαιο των πωλήσεων με στόχο τη διευκόλυνση των διασυννοιακών συναλλαγών στην ενιαία αγορά [COM(2011) 636].
- (47) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2014 [COM(2014) 155].
- (48) Οδηγία 2011/83/ΕΕ σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών (ΕΕ L 304 της 22.11.2011).
- (49) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών (ΕΕ L 364 της 9.12.2004).
- (50) <http://ec.europa.eu/transport/passenger-rights>
- (51) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-119_el.htm
- (52) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Προστασία των επιβατών σε περίπτωση αφερεγγυότητας αεροπορικής εταιρείας [COM(2013) 129]. Πρόταση κανονισμού περί τροποποίησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 261/2004 για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης, καθώς και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2027/97 για την ευθύνη του αερομεταφορέα όσον αφορά την αεροπορική μεταφορά επιβατών και των αποσκευών τους [COM(2013) 130].
- (53) http://ec.europa.eu/archives/commission_2010-2014/tajani/stop-fakes/index_el.htm
- (54) Επιβραδυντικά φλόγας φωσφορικός τρι(2-χλωροαιθύλιο)εστέρας (TCEP) και οι αλογονωμένες εναλλακτικές ουσίες του, το φωσφορικό τρι(2-χλωρο-1-μεθυλοαιθύλιο) (TCPP) και το φωσφορικό τρι(2-χλωρο-1-(χλωρομεθυλο)αιθύλιο) (TDCP).
- (55) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Βελτίωση της ασφάλειας των προϊόντων και της εποπτείας της αγοράς στην ενιαία αγορά των προϊόντων [COM(2013) 74].
- (56) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ένα όραμα για την εσωτερική αγορά βιομηχανικών προϊόντων [COM(2014) 25].

- (57) Οδηγία 2014/24/ΕΕ σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες (ΕΕ L 94 της 28.3.2014).
Οδηγία 2014/25/ΕΕ σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΕΕ L 94 της 28.3.2014).
- (58) Οδηγία 2014/23/ΕΕ σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94 της 28.3.2014).
- (59) Οδηγία 2014/55/ΕΕ για την έκδοση ηλεκτρονικών τιμολογίων στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων (ΕΕ L 133 της 6.5.2014).
- (60) Πρόταση οδηγίας για την τροποποίηση της οδηγίας 2007/36/ΕΚ όσον αφορά την ενθάρρυνση της μακροπρόθεσμης ενεργού συμμετοχής των μετόχων και της οδηγίας 2013/34/ΕΕ όσον αφορά ορισμένα στοιχεία της δήλωσης εταιρικής διακυβέρνησης [COM(2014) 213].
- (61) Οδηγία 2007/36/ΕΚ σχετικά με την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων από μετόχους εισηγμένων εταιρειών (ΕΕ L 184 της 14.7.2007).
- (62) Σύσταση 2014/208/ΕΕ σχετικά με την ποιότητα της υποβολής εκθέσεων σχετικά με την εταιρική διακυβέρνηση («συμμόρφωση ή αιτιολόγηση») (ΕΕ L 109 της 12.4.2014).
- (63) Πρόταση οδηγίας σχετικά με τις μονοπρόσωπες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης [COM(2014) 212].
- (64) http://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/news/corridors_en.htm
- (65) Έκθεση της Επιτροπής — Τέταρτη έκθεση σχετικά με την παρακολούθηση της εξέλιξης της αγοράς σιδηροδρομικών μεταφορών [COM(2014) 353].
- (66) Ανακοίνωση της Επιτροπής για την τέταρτη δέσμη μέτρων για τους σιδηροδρόμους — ολοκλήρωση του ενιαίου ευρωπαϊκού σιδηροδρομικού χώρου για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης [COM(2013) 25].
Βλέπε επίσης: http://ec.europa.eu/transport/modes/rail/packages/2013_en.htm
- (67) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-643_en.htm
- (68) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Επίσπευση της υλοποίησης του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού [COM(2013) 408].
Βλέπε επίσης: http://ec.europa.eu/transport/modes/air/single_european_sky/ses2plus_en.htm
- (69) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-258_en.htm
- (70) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2400_en.htm
- (71) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Μια νέα εποχή για την αεροπορία: Άνοιγμα της αγοράς αερομεταφορών στην πολιτική χρήση των συστημάτων τηλεχειριζόμενων αεροσκαφών με ασφαλή και βιώσιμο τρόπο [COM(2014) 207].
- (72) Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την κατάσταση της αγοράς οδικών μεταφορών της Ένωσης [COM(2014) 222].
Βλέπε επίσης: <http://ec.europa.eu/transport/modes/road/studies/doc/2014-02-03-state-of-the-eu-road-haulage-market-task-a-report.pdf>
- (73) Πρόταση για οδηγία για την τροποποίηση της οδηγίας 96/53/ΕΚ σχετικά με τον καθορισμό, για ορισμένα οδικά οχήματα που κυκλοφορούν στην Κοινότητα, των μέγιστων επιτρεπόμενων διαστάσεων στις εθνικές και διεθνείς μεταφορές και των μέγιστων επιτρεπόμενων βαρών στις διεθνείς μεταφορές [COM(2013) 195].
Βλέπε επίσης: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-443_en.htm
- (74) Οδηγία 2014/94/ΕΕ για την ανάπτυξη υποδομών εναλλακτικών καυσίμων (ΕΕ L 307 της 28.10.2014).
Βλέπε επίσης: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-440_en.htm
- (75) Οδηγία 2014/100/ΕΕ σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 2002/59/ΕΚ για τη δημιουργία κοινοτικού συστήματος παρακολούθησης της κυκλοφορίας των πλοίων και ενημέρωσης (ΕΕ L 308 της 29.10.2014).
Βλέπε επίσης: http://ec.europa.eu/transport/modes/maritime/digital-services/safeseanet_en.htm
- (76) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Γαλάζια Ζώνη, ενιαίος χώρος μεταφορών για τη ναυτιλία [COM(2013) 510].
- (77) http://ec.europa.eu/transport/media/news/2014-04-10-eu-transport-scoreboard_en.htm
- (78) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 23 και 24 Οκτωβρίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/145397.pdf).
- (79) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Η πρόοδος προς την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας [COM(2014) 634].
Βλέπε επίσης: http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/internal_market_en.htm
- (80) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενεργειακή ασφάλεια [COM(2014) 330].
Βλέπε επίσης: http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/pci/pci_en.htm
- (81) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Μακροπρόθεσμο όραμα για τις υποδομές στην Ευρώπη και εκτός αυτής [COM(2013) 711].
- (82) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πλαίσιο πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια κατά την περίοδο από το 2020 έως το 2030 [COM(2014) 15].
- (83) Βλ. επίσης τη δήλωση του προέδρου Barroso μετά την πρώτη ημέρα της συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 23ης και 24ης Οκτωβρίου 2014: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-14-719_en.htm
- (84) Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://ec.europa.eu/clima/news/articles/news_2014102401_en.htm. http://ec.europa.eu/clima/policies/2030/index_en.htm
- (85) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 26 και 27 Ιουνίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (86) «Νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη: Το πρόγραμμά μου για απασχόληση, ανάπτυξη, δικαιοσύνη και δημοκρατική αλλαγή — Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή», εναρκτήριο λόγος του κ. Jean-Claude Juncker, υποψήφιου για τη θέση του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο στις 15 Ιουλίου 2014 (http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_el.pdf).
- (87) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 18 Δεκεμβρίου 2014 (https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/146411.pdf).
- (88) Οδηγία 2014/61/ΕΕ για μέτρα μείωσης του κόστους εγκατάστασης υψίρρυθμων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ L 155 της 23.5.2014).
- (89) Σύσταση της Επιτροπής σχετικά με σημαντικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι οποίες επιδέχονται εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση [C(2014) 7174].
- (90) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 910/2014 σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 257 της 28.8.2014).
- (91) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 608/2013 σχετικά με την τελωνειακή επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ L 181 της 29.6.2013).
- (92) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Επιδίωξη ανανεωμένης συναίνεσης όσον αφορά την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στην εσωτερική αγορά: Σχέδιο δράσης της ΕΕ [COM(2014) 392].
- (93) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Εμπόριο, ανάπτυξη και διανοητική ιδιοκτησία: στρατηγική για την προστασία και την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε τρίτες χώρες [COM(2014) 389].
- (94) Οδηγία 2014/26/ΕΕ για τη συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων καθώς και τη χορήγηση πολυμεσικών αδειών για επημερωμένες χρήσεις μουσικών έργων στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 84 της 20.3.2014).

- (⁹⁵) Σύσταση 2014/478/ΕΕ σχετικά με τις αρχές για την προστασία καταναλωτών και παικτών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση, καθώς και για την αποτροπή των ανηλίκων από τη συμμετοχή σε τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση (ΕΕ L 214 της 19.7.2014).
- (⁹⁶) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (ΕΕ L 1 της 4.1.2003).
- (⁹⁷) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-214_en.htm
- (⁹⁸) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-489_en.htm
- (⁹⁹) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-799_en.htm
- (¹⁰⁰) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1140_en.htm
- (¹⁰¹) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-197_en.htm
- (¹⁰²) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-490_en.htm
- (¹⁰³) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-922_en.htm
- (¹⁰⁴) Οδηγία 2014/104/ΕΕ σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 349 της 5.12.2014).
- (¹⁰⁵) Πρόταση οδηγίας σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβιάσεις των διατάξεων της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης [COM(2013) 404].
- (¹⁰⁶) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-88_en.htm
- (¹⁰⁷) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-215_en.htm
- (¹⁰⁸) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-727_en.htm
- (¹⁰⁹) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-280_en.htm
- (¹¹⁰) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-359_en.htm
- (¹¹¹) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-358_en.htm
- (¹¹²) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-960_en.htm
- (¹¹³) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1189_en.htm
- (¹¹⁴) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1190_en.htm
- (¹¹⁵) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2583_en.htm
- (¹¹⁶) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-572_en.htm
- (¹¹⁷) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-656_en.htm
- (¹¹⁸) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1186_en.htm
- (¹¹⁹) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2361_en.htm
- (¹²⁰) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2002_en.htm
- (¹²¹) http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-218_en.htm
- (¹²²) http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-581_en.htm
- (¹²³) <http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/legislation.html>
- (¹²⁴) Λευκή Βίβλος της Επιτροπής — Προς έναν αποτελεσματικότερο έλεγχο των συγκεντρώσεων στην ΕΕ [COM(2014) 449].
- (¹²⁵) Αριθμητικά στοιχεία έως τα τέλη Νοεμβρίου 2014.
- (¹²⁶) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-539_en.htm
- (¹²⁷) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-991_en.htm
- (¹²⁸) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-771_en.htm
- (¹²⁹) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-607_en.htm
- (¹³⁰) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-498_en.htm
- (¹³¹) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-270_en.htm
- (¹³²) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1123_en.htm
- (¹³³) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-833_en.htm
- (¹³⁴) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1090_en.htm
- (¹³⁵) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-998_en.htm
- (¹³⁶) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2246_en.htm
- (¹³⁷) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1766_en.htm
- (¹³⁸) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-684_en.htm
- (¹³⁹) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2164_en.htm
- (¹⁴⁰) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-862_en.htm
- (¹⁴¹) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Εξουχρονισμός των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις [COM(2012) 209].
- (¹⁴²) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου [C(2014) 34].
- (¹⁴³) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις σε αερολιμένες και αεροπορικές εταιρείες (ΕΕ C 99 της 4.4.2014).
- (¹⁴⁴) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία [C(2014) 3282].
- (¹⁴⁵) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και την ενέργεια 2014-20 (ΕΕ C 200 της 28.6.2014).
- (¹⁴⁶) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 651/2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ L 187 της 26.6.2014).
- (¹⁴⁷) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κριτήρια για την ανάλυση της συμβατότητας με την εσωτερική αγορά κρατικής ενίσχυσης για την προώθηση της εκτέλεσης σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΕΕ C 188 της 20.6.2014).
- (¹⁴⁸) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ C 249 της 31.7.2014).
- (¹⁴⁹) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πρόγραμμα ελέγχου της καταλληλότητας και της αποτελεσματικότητας της νομοθεσίας (REFIT): τρέχουσα κατάσταση και προοπτικές [COM(2014) 368].
- Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής — Πρόγραμμα ελέγχου της καταλληλότητας και της αποτελεσματικότητας της νομοθεσίας (REFIT): τρέχουσα κατάσταση και προοπτικές [SWD(2014) 192].

- (150) Πρόταση οδηγίας για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/EK σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας όσον αφορά τυποποιημένη δήλωση ΦΠΑ [COM(2013) 721].
- (151) http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/commission_guidelines/commission_guidelines_en.htm
- (152) http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/planned_ia/consultation_2014/index_el.htm
- (153) http://ec.europa.eu/smart-regulation/evaluation/index_el.htm
- (154) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) (ΕΕ L 347 της 20.12.2013).
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ L 347 της 20.12.2013).
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 περί θεσπίσεως κανόνων για άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς βάσει καθεστώτων στήριξης στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ L 347 της 20.12.2013).
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1308/2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων (ΕΕ L 347 της 20.12.2013).
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1310/2013 σχετικά με τη θέσπιση ορισμένων μεταβατικών διατάξεων για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) (ΕΕ L 347 της 20.12.2013).
- (155) http://ec.europa.eu/agriculture/russian-import-ban/index_en.htm
- (156) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1144/2014 σχετικά με τις ενέργειες ενημέρωσης και προώθησης που αφορούν τα γεωργικά προϊόντα και εφαρμόζονται στην εσωτερική αγορά και σε τρίτες χώρες (ΕΕ L 317 της 4.11.2014).
- (157) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (ΕΕ L 343 της 14.12.2012).
- (158) Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 665/2014 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 όσον αφορά τους όρους χρήσης της προαιρετικής ένδειξης ποιότητας «προϊόν ορεινής παραγωγής» (ΕΕ L 179 της 19.6.2014).
- (159) Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 664/2014 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 όσον αφορά τον καθορισμό των ενωσιακών συμβόλων για τις προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης, τις προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις και τα εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα και όσον αφορά ορισμένους κανόνες σχετικά με την προέλευση, ορισμένους διαδικαστικούς κανόνες και ορισμένες πρόσθετες μεταβατικές διατάξεις (ΕΕ L 179 της 19.6.2014).
Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 668/2014 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (ΕΕ L 179 της 19.6.2014).
- (160) Έκθεση της Επιτροπής — Εξέλιξη της κατάστασης της αγοράς στον τομέα των γαλακτοκομικών προϊόντων και την εφαρμογή των διατάξεων της «δέσμης μέτρων για τον τομέα του γάλακτος» [COM(2014) 354].
- (161) http://ec.europa.eu/agriculture/research-innovation/index_en.htm
- (162) <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/food-security-sustainable-agriculture-and-forestry-marine-maritime-and-inland-water>
- (163) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 702/2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 193 της 1.7.2014).
Έγγραφο της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και στις αγροτικές περιοχές 2014-2020 [ΕΕ C 204 της 1.7.2014].
- (164) Οδηγία 2014/89/ΕΕ περί θεσπίσεως πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό (ΕΕ L 257 της 28.8.2014).
- (165) Κοινή ανακοίνωση — για έναν ανοικτό και ασφαλή παγκόσμιο θαλάσσιο τομέα: στοιχεία για μια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα [JOIN(2014) 9].
- (166) <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EL&f=ST%2011205%202014%20INIT>
- (167) http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime-security/doc/20141216-action-plan_en.pdf
- (168) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Καλύτερη επίγνωση της κατάστασης μέσω ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ των αρχών θαλάσσιας επιτήρησης: τα επόμενα βήματα στο πλαίσιο του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών για τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ [COM(2014) 451].
- (169) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Γαλάζια ενέργεια: Απαραίτητα μέτρα για την αξιοποίηση του δυναμικού της θάλασσας και της ωκεάνιας ενέργειας στην Ευρώπη έως το 2020 και εντεύθεν [COM(2014) 8].
- (170) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Γαλάζια ανάπτυξη: ευκαιρίες για βιώσιμη ανάπτυξη στους τομείς της θάλασσας και της ναυτιλίας [COM(2012) 494].
Ανακοίνωση της Επιτροπής — Καινοτομία στο πλαίσιο της γαλάζιας οικονομίας: αξιοποίηση του δυναμικού των θαλασσών και των ωκεανών μας με στόχο την προώθηση της απασχόλησης και της μεγέθυνσης [COM(2014) 254].
- (171) http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/fishing_rules/discards/index_el.htm
- (172) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 508/2014 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΕ L 149 της 20.5.2014).
- (173) Συνολικά, πάνω από 45 νομικές πράξεις για πολυετή επιχειρησιακά προγράμματα εγκρίθηκαν το 2013 και το 2014.
- (174) http://ec.europa.eu/budget/mff/figures/index_en.cfm#ownresources
- (175) Απόφαση 2014/335/ΕΕ, Ευρατόμ για το σύστημα των ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 168 της 7.6.2014).
- (176) Απόφαση 2007/436/ΕΚ, Ευρατόμ σχετικά με το σύστημα των ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 163 της 23.6.2007).
Οι αποφάσεις περί των ιδίων πόρων έχουν, κατ' αρχήν, σχεδιαστεί για να καλύπτουν την ίδια χρονική περίοδο και να είναι συμπληρωματικές προς τα αντίστοιχα ΠΔΠ. Οι νομοθετικές προτάσεις σχεδιάζονται και εξετάζονται ως δέσμη. Ωστόσο, η απόφαση περί των ιδίων πόρων δεν έχει ημερομηνία λήξης και εξακολουθεί να ισχύει έως ότου αρχίσει να ισχύει νέα απόφαση.
- (177) Πρόταση κανονισμού για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1150/2000 σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης 2007/436/ΕΚ, Ευρατόμ για το σύστημα των ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [COM(2014) 704].
- (178) Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου — Ετήσια έκθεση σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού (ΕΕ C 398 της 12.11.2014).
- (179) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ έως το τέλος του 2013 [COM(2014) 618].

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση: σελίδες 66, 72, 78, 82, 88, 89, 99, 100, 106, 107, 109, 110, 118, 122, 126, 127, 133
Andromede Océanologie: σελίδα 87
ΕΟΔ (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαστήματος): σελίδα 87
iStockphoto.com/clubfoto: σελίδα 101
iStockphoto.com/stockcam: σελίδα 102
Marine Current Turbines (MCT): σελίδα 128

Προς μια Ευρώπη των πολιτών, των δικαιωμάτων, της δικαιοσύνης και της ασφάλειας

Τον Μάιο οι ευρωπαίοι πολίτες άσκησαν το δικαίωμά τους και ψήφισαν στις ευρωπαϊκές εκλογές, που ήταν οι πρώτες με βάση τις διατάξεις της Συνθήκης της Λισαβόνας, η οποία αναβάθμισε τον ρόλο των πολιτών ως πολιτικών παραγόντων στην ΕΕ.

Κατά τη διάρκεια του έτους η Επιτροπή εκπόνησε ένα πλαίσιο της ΕΕ για την ενίσχυση του κράτους δικαίου και παρουσίασε το όραμά της για το μέλλον των πολιτικών της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.

Κατά το έτος της ανασκόπησης έγινε επίσης ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της ενδυνάμωσης των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών σε σχέση με την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων, το οποίο συνίσταται μεταξύ άλλων στη σημαντική πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της προστασίας των δεδομένων και σε μια απόφαση-ορόσημο που εξέδωσε το Δικαστήριο σχετικά με το «δικαίωμα στη λήθη».

Το 2014, εξάλλου, ενσωματώθηκε στις διαδικασίες της ΕΕ το πρώην «κεκτημένο του τρίτου πυλώνα» σχετικά με την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις.

Στις 15 Μαΐου η Eurovision έγραψε ιστορία μεταδίδοντας για πρώτη φορά την 90λεπτη ζωντανή τηλεμαχία μεταξύ των υποψηφίων των πέντε μεγαλύτερων πολιτικών ομάδων για τη θέση του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Θεμελιώδη δικαιώματα

Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η έκθεση του 2013 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽¹⁾ εξήρε τον ρόλο του Δικαστηρίου κατά την εφαρμογή του Χάρτη, κυρίως όσον αφορά την εντελώς πρόσφατη εξέλιξη της νομολογίας του σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής του Χάρτη στα κράτη μέλη. Επίσης, η έκθεση περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο τα θεσμικά όργανα της ΕΕ έχουν, υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου, σεβαστεί και προωθήσει τα θεμελιώδη δικαιώματα σε όλες τις πρωτοβουλίες τους, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης νέας νομοθεσίας και πολιτικών, καθώς και μέτρων εκτέλεσης.

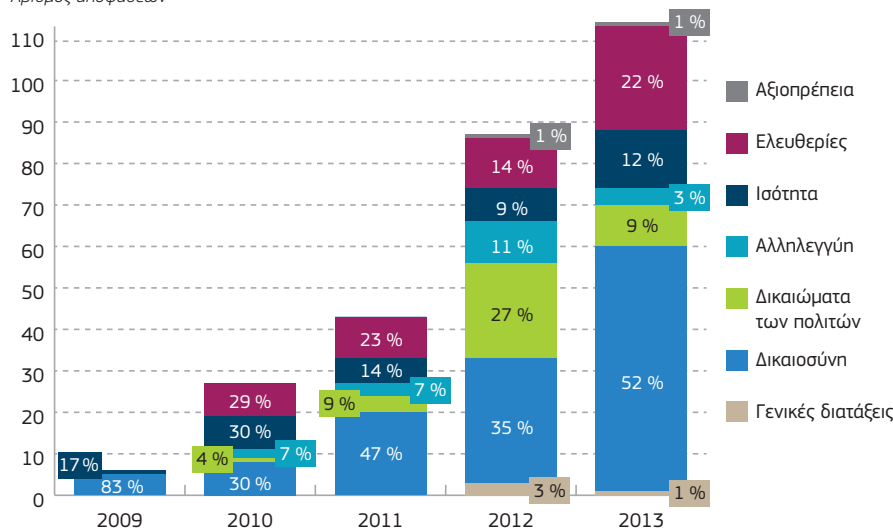
Καλύπτοντας ολόκληρο το φάσμα των διατάξεων του Χάρτη σε ετήσια βάση, η έκθεση έχει ως στόχο να εντοπίσει τις περιπτώσεις όπου σημειώνεται πρόοδος, τις περιπτώσεις όπου απαιτείται περαιτέρω προσπάθεια καθώς και τις περιπτώσεις που προκαλούν νέες ανησυχίες.

Σύμφωνα με την έκθεση του 2013, συνεχίζει να αυξάνεται η σημασία και το κύρος του Χάρτη, όπως προκύπτει από τα ακόλουθα.

- ▶ Το Δικαστήριο βασίζεται όλο και περισσότερο στον Χάρτη κατά τη λήψη των αποφάσεών του. Όσον αφορά το 2013, οι αποφάσεις που παραπέμπουν στον Χάρτη είναι 114, αριθμός τριπλάσιος σε σχέση με το 2011.
- ▶ Τα εθνικά δικαστήρια αναφέρονται, εξάλλου, όλο και περισσότερο στον Χάρτη όταν απευθύνουν ερωτήματα στο Δικαστήριο (προδικαστικές αποφάσεις). Το 2012 οι εν λόγω αναφορές αυξήθηκαν κατά 65 % σε σύγκριση με το 2011, από 27 σε 41. Το 2013 ο αριθμός των παραπομπών παρέμεινε στις 41.
- ▶ Οι εθνικοί δικαστές αποκτούν όλο και μεγαλύτερη επίγνωση του αντίκτυπου του Χάρτη και ζητούν καθοδήγηση από το Δικαστήριο.
- ▶ Ο αριθμός των καταγγελιών από πολίτες που αναφέρονται στον Χάρτη έχει επίσης αυξηθεί σημαντικά. Κατά τη διάρκεια του 2013 η Επιτροπή έλαβε σχεδόν 4 000 επιστολές από πολίτες σχετικά με θέματα θεμελιωδών δικαιωμάτων. Από αυτές, το 69 % αφορούσε καταστάσεις όπου θα μπορούσε να εφαρμοσθεί ο Χάρτης.

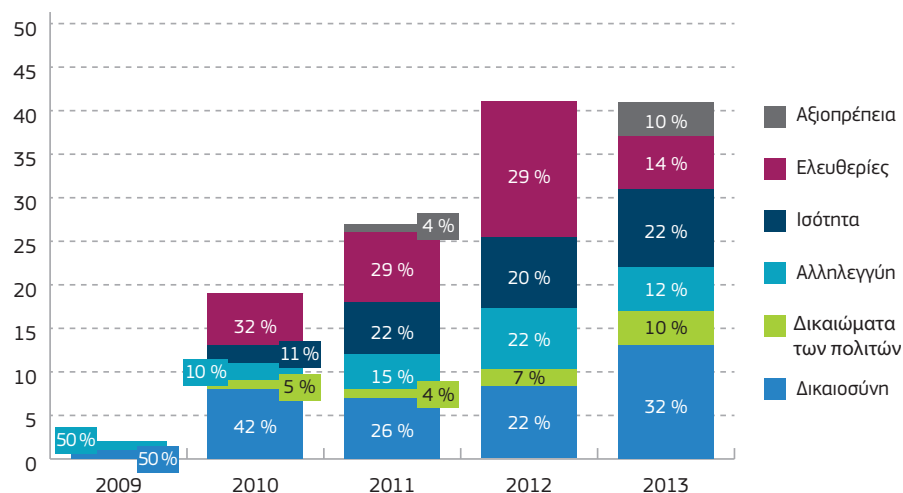
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΟΥ ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΙ ΑΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΧΑΡΤΗ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ Ή ΤΟΝ ΑΝΑΦΕΡΕΙ ΣΤΟ ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΤΗΣ

Αριθμός αποφάσεων

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΧΑΡΤΗ

Αριθμός προδικαστικών αποφάσεων

Προσχώρηση της ΕΕ στην ευρωπαϊκή σύμβαση δικαιωμάτων του ανθρώπου

Η Συνθήκη της Λισαβόνας προβλέπει την υποχρέωση για την ΕΕ να προσχωρήσει στην ευρωπαϊκή σύμβαση δικαιωμάτων του ανθρώπου (ΕΣΔΑ). Τον Απρίλιο του 2013 ολοκληρώθηκε το σχέδιο συμφωνίας για την προσχώρηση της ΕΕ στην ΕΣΔΑ. Εν συνεχεία, η Επιτροπή ζήτησε από το Δικαστήριο να διατυπώσει τη γνώμη του επί του σχεδίου της συμφωνίας. Το Δικαστήριο γνωμοδότησε τον Δεκέμβριο του 2014 διαπιστώνοντας ότι, όσον αφορά ορισμένα θέματα, το σχέδιο συμφωνίας δεν ήταν συμβατό με τις Συνθήκες της ΕΕ. Η Επιτροπή αναλύει τη γνώμη ώστε να προβεί στις κατάλληλες επόμενες ενέργειες.

Ο κ. Frans Timmermans, πρώτος αντιπρόεδρος της Επιτροπής αρμόδιος για τη βελτίωση της νομοθεσίας, τις διοργανικές σχέσεις, το κράτος δικαίου και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (δεξιά), και ο κ. Maroš Šefčovič, επίτροπος αρμόδιος για την ενεργειακή ένωση (αριστερά) –οι οποίοι αμφότεροι ανέλαβαν τα καθήκοντά τους την 1η Νοεμβρίου–, σε συζήτηση που είχαν στο πλαίσιο της συνεδρίασης του Σώματος στις 3 Δεκεμβρίου. Κτίριο Berlaymont, Βρυξέλλες (Βέλγιο).

Ένα νέο πλαίσιο της ΕΕ για την ενίσχυση του κράτους δικαίου

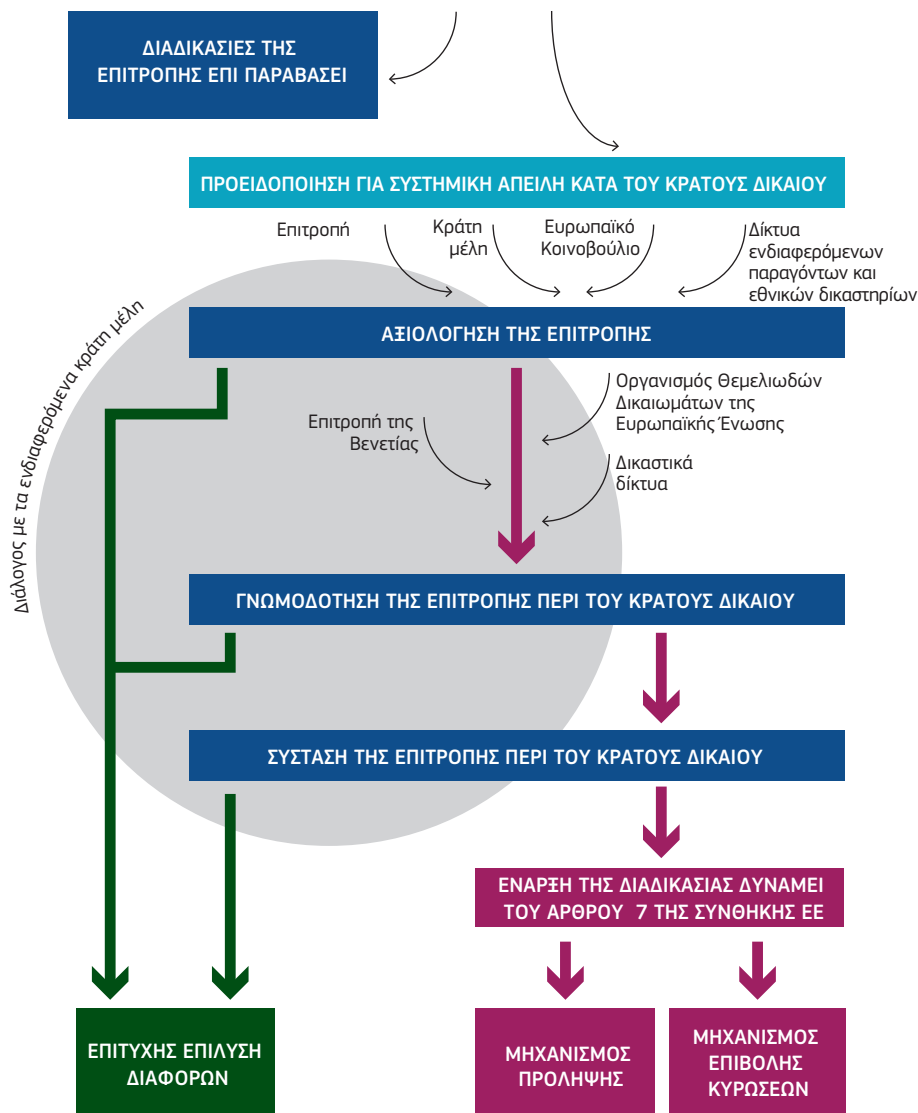
Η Επιτροπή ενέκρινε το νέο πλαίσιο για την αντιμετώπιση των συστημικών απειλών κατά του κράτους δικαίου ⁽²⁾ σε οποιοδήποτε από τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ. Το νέο πλαίσιο για το κράτος δικαίου είναι συμπληρωματικό των διαδικασιών επί παραβάσει —όταν παραβιάζεται το δίκαιο της ΕΕ— και της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 7 της Συνθήκης της Λισαβόνας, η οποία, στη χειρότερη περίπτωση, επιτρέπει την αναστολή των δικαιωμάτων ψήφου όταν πρόκειται για «σοβαρή και διαρκή παραβίαση» των αξιών της ΕΕ από ένα κράτος μέλος.

Η κ. Viviane Reding, αντιπρόεδρος της Επιτροπής αρμόδια για τη δικαιοσύνη, τα θεμελιώδη δικαιώματα και την ιθαγένεια έως την 1η Ιουλίου, παρουσιάζει το νέο πλαίσιο για την αντιμετώπιση των συστημικών απειλών κατά του κράτους δικαίου στα κράτη μέλη της ΕΕ. Βρυξέλλες (Βέλγιο), 11 Μαρτίου.

Το νέο πλαίσιο θεσπίζει ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, το οποίο διευκολύνει την Επιτροπή να ξεκινήσει πολιτικό διάλογο με το οικείο κράτος μέλος προκειμένου να αποτραπεί η κλιμάκωση οποιασδήποτε εμφανιζόμενης συστημικής απειλής για το κράτος δικαίου με τέτοιο τρόπο ώστε να εξελιχθεί σε κατάσταση που καλύπτεται από το άρθρο 7. Εάν δεν βρεθεί λύση εντός του νέου πλαισίου του κράτους δικαίου, το εν λόγω άρθρο θα αποτελέσει την έσχατη λύση για την αντιμετώπιση της κρίσης και τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις αξίες της ΕΕ. Το νέο πλαίσιο του κράτους δικαίου δεν παρέχει ούτε διεκδικεί νέες αρμοδιότητες για την Επιτροπή αλλά καθιστά διαφανή τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή ασκεί τον ρόλο της βάσει των Συνθηκών.

ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Το θεματολόγιο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού

Η εφαρμογή του θεματολογίου της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού ⁽³⁾ ολοκληρώθηκε με επιτυχία το 2014. Το θεματολόγιο έχει ως στόχο να ενισχύσει την πλήρη δέσμευση της ΕΕ —όπως κατοχυρώνεται στη Συνθήκη της Λισαβόνας και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων— για την προώθηση, την προστασία και την πραγμάτωση των δικαιωμάτων του παιδιού όσον αφορά όλες τις συναφείς πολιτικές και πρωτοβουλίες της ΕΕ. Προβλέπει 11 συγκεκριμένες δράσεις. Η προκαταρκτική αξιολόγηση του θεματολογίου της ΕΕ οδήγησε στα συμπεράσματα του Συμβουλίου που εγκρίθηκαν τον Δεκέμβριο του 2014 ⁽⁴⁾ επ' ευκαιρία της 25ης επετείου της σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού.

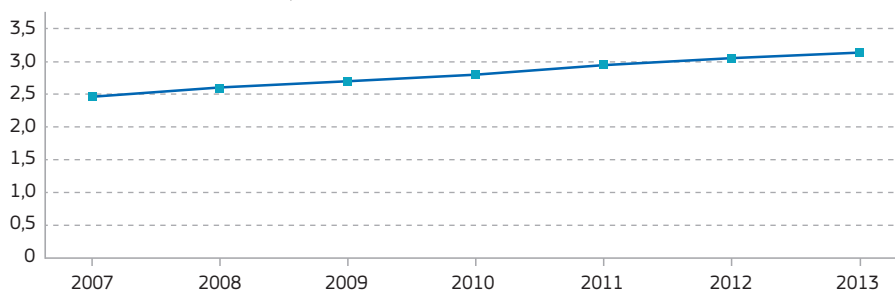
Ελεύθερη κυκλοφορία

Μελέτη σχετικά με τον αντίκτυπο της ελεύθερης κυκλοφορίας

Από ανεξάρτητη μελέτη σχετικά με τον αντίκτυπο του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της ΕΕ ⁽⁵⁾ διαπιστώθηκε ότι οι πολίτες μεταβαίνουν σε άλλες χώρες της ΕΕ με βασικό κίνητρο τις ευκαιρίες απασχόλησης. Η μελέτη επικεντρώθηκε σε έξι ευρωπαϊκές πόλεις, που επελέγησαν με κριτήριο την πολυεθνική σύνθεση του πληθυσμού τους: Αμβούργο (Γερμανία), Βαρκελώνη (Ισπανία), Δουβλίνο (Ιρλανδία), Λιλ (Γαλλία), Πράγα (Τσεχική Δημοκρατία) και Τορίνο (Ιταλία).

ΠΟΛΙΤΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΗΛΙΚΙΑΣ 15-64 ΕΤΩΝ ΠΟΥ ΖΟΥΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΟ ΤΟΥΣ, ΕΕ-28, 2007-2013

Ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων

Πηγή: Eurostat.

Τα κυριότερα πορίσματα της μελέτης είναι τα εξής.

- ▶ Οι πολίτες των κρατών μελών της ΕΕ μετακινούνται κυρίως λόγω των ευκαιριών απασχόλησης και είναι, κατά μέσο όρο, νεότεροι και οικονομικά περισσότερο ενεργοί από τον τοπικό πληθυσμό στις πόλεις που εξετάστηκαν.
- ▶ Η εισροή νεότερων πολιτών της ΕΕ σε ηλικία εργασίας στις επιλεγμένες πόλεις βοηθά να αντιμετωπιστούν οι δημογραφικές προκλήσεις της γήρανσης του πληθυσμού και της συρρίκνωσης του εργατικού δυναμικού.
- ▶ Η εισροή αυτή συντείνει επίσης στην κάλυψη των κενών στην αγορά εργασίας, είτε με την ανάληψη, κυρίως, θέσεων χαμηλής εξειδίκευσης (όπως στο Αμβούργο και το Τορίνο) είτε με τη συμβολή στην ανάπτυξη νέων κλάδων (όπως οι τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών στο Δουβλίνο) είτε με τη βοήθεια που δίνεται για την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (όπως στο Αμβούργο και το Τορίνο).

Υλοποίηση του σχεδίου δράσης πέντε σημείων σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία

Στο τέλος του 2013 η Επιτροπή παρουσίασε πέντε δράσεις καθοριστικές για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, ώστε αυτή να λειτουργεί προς όφελος των πολιτών, της ανάπτυξης και της απασχόλησης στην ΕΕ, όπως προβλέπει η ανακοίνωσή της σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της ΕΕ και των οικογενειών τους ⁽⁶⁾. Το 2014 ανελήφθησαν ορισμένες πρωτοβουλίες για την υλοποίησή τους.

Εγχειρίδιο σχετικά με τους εικονικούς γάμους μεταξύ πολιτών της Ένωσης και υπηκόων τρίτων χωρών, στο πλαίσιο της νομοθεσίας της ΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της Ένωσης

Το εν λόγω εγχειρίδιο ⁽⁷⁾ εγκρίθηκε τον Σεπτέμβριο με στόχο να ενισχύσει τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου, το μέγεθος του οποίου διαφέρει σημαντικά ανάμεσα στα κράτη μέλη. Οι οδηγίες που περιλαμβάνει το εγχειρίδιο ελπίζεται ότι θα βοηθήσουν τις εθνικές αρχές να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τους εικονικούς γάμους, με βάση τα ίδια αντικειμενικά και νομικά κριτήρια σε ολόκληρη την Ένωση, διασφαλίζοντας παράλληλα το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της ΕΕ.

Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον «έλεγχο της συνήθους κατοικίας»

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη προέβησαν σε κοινές προσπάθειες προκειμένου να διευκρινίσουν την έννοια του «ελέγχου της συνήθους κατοικίας», ώστε να βοηθήσουν τις εθνικές διοικήσεις να εφαρμόσουν τους κανόνες της ΕΕ σχετικά με τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης για τους πολίτες της ΕΕ και τις οικογένειές τους. Στόχος του εν λόγω οδηγού ⁽⁸⁾ είναι να βοηθήσει τις εθνικές και τοπικές αρχές να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τους κανόνες της ΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία, να καταπολεμήσουν τις καταχρήσεις και να χρησιμοποιήσουν τους διαθέσιμους πόρους για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης.

Παροχή βοήθειας στις αρχές για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της κοινωνικής ένταξης

Μεταξύ 2014 και 2020 κάθε κράτος μέλος πρέπει να διαθέσει τουλάχιστον το 20 % των κονδυλίων του από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης. Επιπλέον, προκειμένου να διασφαλίσει ότι η χρηματοδότηση θα εστιάζεται εκεί που είναι αναγκαία και θα χρησιμοποιείται κατά τρόπο αποτελεσματικό, η Επιτροπή συνεργάστηκε στενά με τα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια του έτους βάσει συμφωνιών σύμπραξης και επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Συνέδριο των δημάρχων

Πάνω από 100 δήμαρχοι και εκπρόσωποι τοπικών αρχών από ολόκληρη την Ευρώπη συναντήθηκαν στις Βρυξέλλες τον Φεβρουάριο προκειμένου να συζητήσουν τις προκλήσεις και ευκαιρίες σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος της διάσκεψης ήταν να βοηθήσει τις τοπικές αρχές να ανταλλάξουν απόψεις και βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων για την ελεύθερη κυκλοφορία. Οι δήμαρχοι εξέτασαν επίσης τα θέματα κοινωνικής ένταξης που ανακύπτουν σε τοπικό επίπεδο και σχετίζονται με την ελεύθερη κυκλοφορία. Τον Οκτώβριο, στο πλαίσιο της εκδήλωσης «Open Days 2014» ⁽⁹⁾, οργανώθηκε μια συμπληρωματική διάσκεψη υπό τη μορφή πρακτικού εργαστηρίου με θέματα τη χρήση των κονδυλίων της ΕΕ και τις καλύτερες πρακτικές για την ένταξη των πολιτών της ΕΕ.

Παροχή βοήθειας στις τοπικές αρχές για την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ σχετικά με την ελεύθερη διακίνηση

Η Επιτροπή αναπτύσσει, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, ένα σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης με στόχο να βελτιώσει τις γνώσεις των τοπικών αρχών σχετικά με τα δικαιώματα που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της ΕΕ και να τις βοηθήσει να τα εφαρμόσουν.

Ο αγώνας κατά των διακρίσεων

Αντιμετώπιση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των δύο φύλων (σύσταση σχετικά με τη διαφάνεια όσον αφορά τις αμοιβές)

Η Επιτροπή προωθεί και διευκολύνει την αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της ίσης αμοιβής και βοηθά τα κράτη μέλη, καθώς και τους λοιπούς ενδιαφερομένους, να βρουν τις σωστές πρακτικές για τη μείωση της συνεχιζόμενης μισθολογικής διαφοράς μεταξύ των δύο φύλων.

Το 2014 η Επιτροπή εξέδωσε σύσταση ⁽¹⁰⁾ ζητώντας από τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τη διαφάνεια όσον αφορά τις αμοιβές των ανδρών και των γυναικών, σε μια προσπάθεια να γεφυρωθεί το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των δύο φύλων.

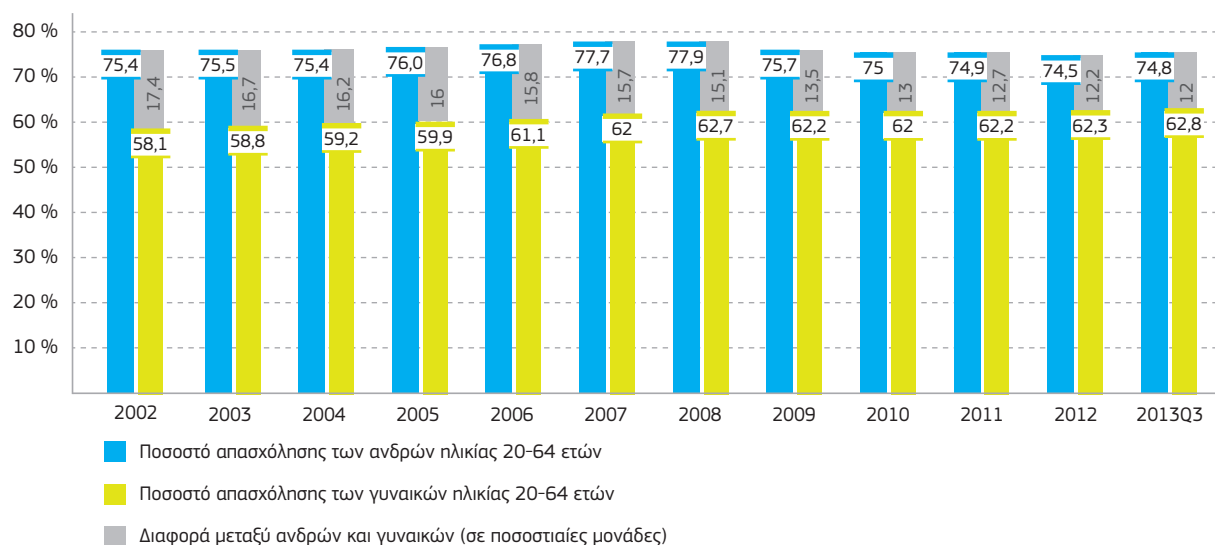
Το μισθολογικό χάσμα —η μέση διαφορά των ωρομισθίων μεταξύ ανδρών και γυναικών σε ολόκληρο το φάσμα της οικονομίας— έχει μεταβληθεί ελάχιστα τα τελευταία χρόνια και παραμένει στο 16,4 % σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η βελτίωση της διαφάνειας όσον αφορά τις αμοιβές αποτελεί σημαντικό βήμα για την αντιμετώπιση του μισθολογικού χάσματος. Η Επιτροπή συνιστά στα κράτη μέλη να βελτιώσουν τη διαφάνεια των αποδοχών με διάφορα μέσα, όπως η παροχή στους υπαλλήλους της δυνατότητας να ζητούν πληροφορίες για τις αμοιβές, η υποχρέωση των επιχειρήσεων να δημοσιοποιούν σχετικά στοιχεία, η διεξαγωγή ελέγχων για τις αμοιβές σε μεγάλες επιχειρήσεις και η ενσωμάτωση της ισότητας των αμοιβών στις συλλογικές διαπραγματεύσεις. Μέχρι το τέλος του 2015 τα κράτη μέλη πρέπει να ενημερώσουν την Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που έχουν λάβει για την εφαρμογή των συστάσεων.

Ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών

Η ετήσια έκθεση σχετικά με την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών ⁽¹¹⁾ δείχνει πώς έχουν συμβάλει οι δράσεις της ΕΕ στην επιτάχυνση της προόδου για πραγματική ισότητα μεταξύ των δύο φύλων. Αποκαλύπτει επίσης ότι οι ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων μειώθηκαν σημαντικά τα τελευταία χρόνια, αλλά ότι η πρόοδος ποικίλλει μεταξύ των κρατών μελών, ενώ εξακολουθούν να υφίστανται ανισότητες σε διάφορους τομείς και τα προβλήματα παραμένουν. Η βία λόγω φύλου, που αποτελεί βάνανση μορφή διακρίσεων και παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων των θυμάτων, εξακολουθεί να υφίσταται. Στην Ευρώπη, μία στις τρεις γυναίκες έχει υποστεί σωματική και/ή σεξουαλική βία τουλάχιστον μία φορά στη ζωή της.

ΠΟΣΟΣΤΟ (ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΕΚΑΤΟ) ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ-28 ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ, ΑΤΟΜΑ ΗΛΙΚΙΑΣ 20-64 ΕΤΩΝ, 2002-ΤΡΙΤΟ ΤΡΙΜΗΝΟ 2013

Σημείωση: 2013Q3 = δεδομένα από το τρίτο τρίμηνο του 2013.

Επισημαίνεται ότι ορισμένα αριθμητικά στοιχεία έχουν στρογγυλοποιηθεί, και, κατά συνέπεια, τα σύνολα ενδέχεται να μην αντιστοιχούν στο ακριβές άθροισμά τους.

Πηγή: Έρευνα της Eurostat για το εργατικό δυναμικό.

Καταπολέμηση των διακρίσεων που βασίζονται στην εθνικότητα, την ηλικία, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου και τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις

Η οδηγία για τη φυλετική ισότητα ⁽¹²⁾ και η οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση ⁽¹³⁾ έχουν ως στόχο την καταπολέμηση των διακρίσεων και αποτελούν σήμερα εθνικό δίκαιο και στα 28 κράτη μέλη. Ωστόσο, η έκθεση του 2014 σχετικά με την εφαρμογή τους ⁽¹⁴⁾ έδειξε ότι οι εθνικές αρχές πρέπει να λάβουν και άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν την αποτελεσματική προστασία των θυμάτων των διακρίσεων. Τα σημαντικότερα προβλήματα είναι η άγνοια δικαιωμάτων εκ μέρους του κοινού και η πλημμελής αναφορά των διαπιστούμενων διακρίσεων. Μία από τις προτεραιότητες της νέας Επιτροπής από την 1η Νοεμβρίου που ανέλαβε τα καθήκοντά της είναι η συνέχιση των συζητήσεων σχετικά με μια οριζόντια οδηγία κατά των διακρίσεων, με στόχο την απαγόρευση των διακρίσεων σε όλους τους τομείς δικαιοδοσίας της ΕΕ.

Απόφαση-πλαίσιο για τον ρατσισμό και την ξενοφοβία

Το 2008 τα κράτη μέλη ενέκριναν ομόφωνα την απόφαση-πλαίσιο για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου ⁽¹⁵⁾, ωστόσο οι εθνικές νομοθεσίες παραμένουν ανεπαρκείς σε ορισμένες χώρες. Η απόφαση-πλαίσιο της ΕΕ έχει στόχο την καταπολέμηση των ρατσιστικών και ξενοφοβικών φραστικών επιθέσεων και εγκλημάτων και επιβάλλει στα κράτη μέλη να χαρακτηρίσουν ως ποινικά αδικήματα τη δημόσια υποκίνηση βίας ή μίσους για λόγους φυλής, χρώματος, θρησκείας, γενεαλογικών καταβολών και εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής. Η έκθεση της Επιτροπής ⁽¹⁶⁾ που δημοσιεύθηκε το 2014 δείχνει ότι τα περισσότερα κράτη μέλη δεν εφαρμόζουν σωστά τους κανόνες της ΕΕ για την αντιμετώπιση ρατσιστικών και ξενοφοβικών εγκλημάτων.

Η Επιτροπή συνέχισε τον διάλογο με τα κράτη μέλη το 2014, προκειμένου να μεταφερθεί πλήρως και ορθά στις εθνικές νομοθεσίες η απόφαση-πλαίσιο, η οποία εναρμονίζεται απολύτως με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και, ειδικότερα, με την ελευθερία της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι.

Εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών ένταξης των Ρομά

Η ετήσια έκθεση του 2014 ⁽¹⁷⁾ αξιολόγησε την πρόοδο που έχουν σημειώσει τα κράτη μέλη σε όλους τους βασικούς τομείς για την ένταξη των Ρομά, με βάση τις πληροφορίες που διέθεσε κάθε χώρα, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), οι διεθνείς οργανισμοί και ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευρωπαϊκή διάσκεψη κορυφής για τους Ρομά

Η εν λόγω διάσκεψη κορυφής έλαβε χώρα τον Απρίλιο στις Βρυξέλλες για τον απολογισμό της προόδου που έχει επιτευχθεί σχετικά με την ένταξη των Ρομά από το 2010, οπότε και πραγματοποιήθηκε η τελευταία διάσκεψη κορυφής για τους Ρομά. Περίπου 500 εκπρόσωποι των οργάνων της ΕΕ, εθνικών αρχών, διεθνών οργανισμών, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, περιλαμβανομένων των Ρομά, και των τοπικών αρχών κλήθηκαν να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με τους τρόπους εφαρμογής του πλαισίου της ΕΕ για τις εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομά. Οι τοπικές δράσεις για την ένταξη των Ρομά τόσο στην ΕΕ όσο και στις υποψήφιες για προσχώρηση χώρες ήταν το κεντρικό θέμα της διάσκεψης.

Πρώτηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία

Πρώτη έκθεση της ΕΕ σχετικά με την εφαρμογή της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία

Η Επιτροπή δημοσίευσε τον Ιούνιο την πρώτη της έκθεση⁽¹⁸⁾ σχετικά με την εφαρμογή της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία⁽¹⁹⁾ από την ΕΕ. Η εν λόγω σύμβαση είναι η πρώτη νομικά δεσμευτική διεθνής πράξη που καθιερώνει ελάχιστα επίπεδα για την προστασία και τη διατήρηση μιας πλήρους σειράς αστικών, πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία σε όλο τον κόσμο.

Η έκθεση δείχνει ότι η κύρωση της σύμβασης είχε σημαντικό αντίκτυπο στην ΕΕ. Οι οδηγίες σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες⁽²⁰⁾ που εκδόθηκαν το 2014 διασφαλίζουν ότι η δυνατότητα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία προβλέπεται στις περισσότερες διαδικασίες σύναψης συμβάσεων..

Η σύμβαση, που κυρώθηκε από την ΕΕ το 2011, είναι επίσης η πρώτη πλήρης συμφωνία για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην οποία προσχώρησε η ΕΕ. Και τα 28 κράτη μέλη έχουν υπογράψει τη σύμβαση, εκ των οποίων τα 25 την έχουν μάλιστα κυρώσει, ενώ τα υπόλοιπα τρία (Ιρλανδία, Κάτω Χώρες και Φινλανδία) πρόκειται να την κυρώσουν σύντομα.

Βραβείο της Φιλικής προς τα Άτομα με Αναπηρία Πόλης 2015

Η σουηδική πόλη Borås κέρδισε το Βραβείο της Φιλικής προς τα Άτομα με Αναπηρία Πόλης για το 2015, η απονομή του οποίου έγινε τον Δεκέμβριο του 2014 στις Βρυξέλλες επ' ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας των Ατόμων με Αναπηρία. Το Ελσίνκι (Φινλανδία) κέρδισε το δεύτερο βραβείο και η Λιουμπλιάνα (Σλοβενία) το τρίτο.

Ο διαγωνισμός για το Βραβείο της Φιλικής προς τα Άτομα με Αναπηρία Πόλης ξεκίνησε το 2010 με στόχο να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σε θέματα αναπηρίας και να προωθηθούν πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε ευρωπαϊκές πόλεις με περισσότερους από 50 000 κατοίκους. Οργανώνεται από την Επιτροπή από κοινού με το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία. Αναδεικνύει και βραβεύει πόλεις για τις προσπάθειές τους να διευκολύνουν την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία και των ηλικιωμένων σε δημόσιους χώρους, μέσα μαζικής μεταφοράς και τεχνολογίες επικοινωνίας.

Το κανονιστικό πλαίσιο της περιόδου 2014-2020 για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία⁽²¹⁾ περιέχει νέες, αυστηρότερες διατάξεις και κριτήρια για να διασφαλιστεί ότι θα χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά οι επενδύσεις για την προώθηση της ισότητας, της αποφυγής των διακρίσεων, της κοινωνικής ένταξης και της δυνατότητας πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία.

Η εκπρόσωπος της πόλης Borås (Σουηδία), που κέρδισε το πρώτο Βραβείο της Φιλικής προς τα Άτομα με Αναπηρία Πόλης για το 2015, υψώνει το βραβείο στη σχετική τελετή εν μέσω των υπόλοιπων νικητών. Βρυξέλλες (Βέλγιο), 3 Δεκεμβρίου 2014.

Προστασία δεδομένων

Το έτος 2014 ήταν σημαντικό από την άποψη της ενίσχυσης του θεμελιώδους δικαιώματος των πολιτών για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Επιτεύχθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της προστασίας των δεδομένων με την απόφαση-ορόσημο του Δικαστηρίου σχετικά με το «δικαίωμα στη λήθη» και με τη σταθερή συνέχιση των διαπραγματεύσεων ΕΕ – Ηνωμένων Πολιτειών για τη σύναψη συμφωνίας-πλαίσου με στόχο την προστασία των δεδομένων για σκοπούς εφαρμογής της νομοθεσίας.

Μεταρρύθμιση της προστασίας των δεδομένων

Τον Ιανουάριο του 2012 η Επιτροπή πρότεινε τη μεταρρύθμιση των κανόνων της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων ⁽²²⁾, με στόχο την ενίσχυση των δικαιωμάτων προστασίας της ιδιωτικής ζωής στο διαδίκτυο και την τόνωση της ψηφιακής οικονομίας της Ευρώπης. Ως αποτέλεσμα της ιδιαίτερης προόδου που σημειώθηκε το 2014, προχώρησε σημαντικά ο εκσυγχρονισμός των κανόνων της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθόρισε τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση στις 12 Μαρτίου. Το Συμβούλιο ενέκρινε μια «μερική γενική προσέγγιση» όσον αφορά τρία κεφάλαια του σχετικού κανονισμού: το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού και το κεφάλαιο V για τις διεθνείς μεταβιβάσεις (Συμβούλιο της 5ης και 6ης Ιουνίου)· το κεφάλαιο IV σχετικά με τις υποχρεώσεις των ελεγκτών και των χειριστών (Συμβούλιο της 9ης και 10ης Οκτωβρίου)· καθώς και ό,τι αφορά την ευελιξία του δημόσιου τομέα και τις ειδικές πράξεις επεξεργασίας (Συμβούλιο της 4ης και 5ης Δεκεμβρίου). Το σύνολο των μέτρων μεταρρύθμισης αναμένεται να εγκριθεί οριστικά το 2015.

Απόφαση του Δικαστηρίου σχετικά με το «δικαίωμα στη λήθη»

Υπόθεση C-131/12 ⁽²³⁾, Google Spain και Google — Βάσει της οδηγίας 95/46/EK για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽²⁴⁾, ο διαχειριστής της μηχανής αναζήτησης, σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι υποχρεωμένος να αφαιρεί συνδέσμους προς ιστοσελίδες που δημοσιεύονται από τρίτους και περιέχουν πληροφορίες σχετικά με κάποιο πρόσωπο από τον κατάλογο αποτελεσμάτων που εμφανίζονται μετά από έρευνα που γίνεται με βάση το όνομα αυτού του προσώπου. Στον βαθμό που η αφαίρεση συνδέσμων από τον κατάλογο αποτελεσμάτων θα μπορούσε, ανάλογα με τις σχετικές πληροφορίες, να έχει αντίκτυπο στα έννομα συμφέροντα των χρηστών του διαδικτύου που ενδέχεται να ενδιαφέρονται να έχουν πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες, θα πρέπει να επιδιώκεται δίκαιη εξισορρόπηση, ιδίως μεταξύ του συμφέροντος αυτού και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων, ειδικά του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και του δικαιώματος για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ως απάντηση στο ερώτημα κατά πόσο η οδηγία παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων τη δυνατότητα να ζητήσει την αφαίρεση συνδέσμων προς ιστοσελίδες από τέτοιο κατάλογο αποτελεσμάτων με το αιτιολογικό ότι επιθυμεί να «λησμονηθούν» μετά από κάποιο διάστημα οι πληροφορίες που εμφανίζονται σε αυτές τις ιστοσελίδες και τον αφορούν προσωπικά, το Δικαστήριο απεφάνθη ότι, εάν διαπιστωθεί, μετά από αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων, ότι η ένταξη αυτών των συνδέσμων στον κατάλογο είναι, σε αυτό το χρονικό σημείο, ασυμβίβαστη με την οδηγία, πρέπει να διαγραφούν από τον κατάλογο αποτελεσμάτων οι σύνδεσμοι και οι πληροφορίες.

Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι οι μηχανές αναζήτησης είναι ελεγκτές προσωπικών δεδομένων και, κατά συνέπεια, οι μηχανές αναζήτησης, όπως το Google, δεν είναι άμοιρες ευθυνών όταν χειρίζονται προσωπικά δεδομένα. Οι προτάσεις της Επιτροπής του 2012 για τη μεταρρύθμιση της προστασίας των δεδομένων ⁽²⁵⁾ προβλέπουν ρητά το δικαίωμα στη λήθη.

Η συμφωνία-πλαίσιο ΕΕ – Ηνωμένων Πολιτειών

Από τον Μάρτιο του 2011 η Επιτροπή διαπραγματεύεται μια συμφωνία με την κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών (τη γνωστή ως συμφωνία-πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων) με στόχο την προστασία των προσωπικών δεδομένων που διαβιβάζονται μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ για σκοπούς επιβολής του νόμου.

Στόχος της ΕΕ στις διαπραγματεύσεις για την εν λόγω συμφωνία είναι να διασφαλιστεί ότι διαφυλάσσεται το θεμελιώδες δικαίωμα των πολιτών για την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων, όταν τα δεδομένα διαβιβάζονται για επεξεργασία στις Ηνωμένες Πολιτείες στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις.

Τον Ιούνιο η Επιτροπή συναντήθηκε με εκπροσώπους της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών στην Αθήνα, όπου ανακοινώθηκε ότι η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών θα συνεργαστεί με το Κογκρέσο για τη θέσπιση νομοθεσίας η οποία θα διασφαλίζει ότι οι πολίτες των κρατών μελών της ΕΕ θα έχουν το ίδιο δικαίωμα προσφυγής στη δικαιοσύνη με τους πολίτες των Ηνωμένων Πολιτειών για θέματα ιδιωτικής ζωής.

Ιθαγένεια

Το εκλογικό δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης

Οι εκλογές του 2014 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Τον Μάιο του 2014 οι εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ήταν οι πρώτες που έγιναν με βάση τις διατάξεις της Συνθήκης της Λισαβόνας, η οποία ενισχύει τον ρόλο των πολιτών ως πολιτικών παραγόντων στην ΕΕ. Η Συνθήκη ενισχύει επίσης τις εξουσίες του Κοινοβουλίου, εδραιώνοντας τον ρόλο του ως συννομοθέτη και δίνοντάς του πρόσθετες αρμοδιότητες, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να εκλέγει τον πρόεδρο της Επιτροπής, με βάση σχετική πρόταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών.

Το κεντρικό κτίριο
του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
από τον ποταμό Ιλλ
στο Στρασβούργο (Γαλλία)

Στην προσπάθειά της να κάνει την ευρωπαϊκή δημοκρατική διαδικασία πιο διαφανή, να προσφέρει στους ψηφοφόρους της ΕΕ τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ ουσιαστικών πολιτικών λύσεων και να ενισχύσει το αίσθημα ευθύνης τους, η Επιτροπή δημοσίευσε μια ανακοίνωση ⁽²⁶⁾ και μια σύσταση ⁽²⁷⁾ με αποδέκτες τα κράτη μέλη και τα πολιτικά κόμματα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, με το αίτημα να ενεργήσουν ώστε να αναπτυχθούν ισχυρότεροι δεσμοί μεταξύ των πολιτών και της ΕΕ. Πριν τις εκλογές του Μαΐου, στις 27 Μαρτίου, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της εν λόγω σύστασης ⁽²⁸⁾, η οποία περιλάμβανε τα ακόλουθα σημεία.

- ▶ Πριν και κατά τη διάρκεια των εκλογών, τα εθνικά πολιτικά κόμματα θα πρέπει να προσδιορίζουν με σαφήνεια το ευρωπαϊκό πολιτικό κόμμα με το οποίο συνδέονται.
- ▶ Τα πολιτικά κόμματα θα πρέπει να γνωστοποιούν τον υποψήφιο που υποστηρίζουν για την προεδρία της Επιτροπής.
- ▶ Τα πολιτικά κόμματα θα πρέπει να γνωστοποιούν στους εκλογείς, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας τους, τον υποψήφιο τους για την προεδρία της Επιτροπής καθώς και το πρόγραμμά του.
- ▶ Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίζουν από κοινού την ίδια ημερομηνία για τη διεξαγωγή των ευρωπαϊκών εκλογών.

Η έκθεση κατέληγε στο συμπέρασμα ότι οι συστάσεις έτυχαν εν γένει θετικής αποδοχής από τους εμπλεκόμενους παράγοντες. Τόνιζε επίσης τον ρόλο που έπαιξε η κοινωνία των πολιτών ως πολύτιμος παράγοντας όσον αφορά την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τη νέα δημοκρατική ώθηση για τις εκλογές και επισήμαινε ότι συνέβαλε στο να δοθεί το έναυσμα για μια συζήτηση ευρωπαϊκής εμβέλειας πριν από τις εκλογές και να αποτελέσει η Ευρώπη το κεντρικό θέμα των εθνικών συζητήσεων σε ολόκληρη την ΕΕ.

Οι πρωτοβουλίες των πολιτών

Η πρώτη ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών, με τον τίτλο «Δικαίωμα στο νερό» (Right2water) ⁽²⁹⁾, έχοντας συγκεντρώσει την αναγκαία υποστήριξη (τουλάχιστον ένα εκατομμύριο υπογραφές συνολικά και τον ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό υπογραφόντων από τουλάχιστον επτά κράτη μέλη), είχε στόχο να διασφαλίσει ότι όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες θα έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, να εξαιρέσει την υδροδότηση και τη διαχείριση των υδάτινων πόρων από το πεδίο εφαρμογής των κανόνων εσωτερικής αγοράς και ελευθέρωσης και να διασφαλίσει την εντατικοποίηση των προσπάθειών της Επιτροπής για την επίτευξη καθολικής πρόσβασης σε δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης σε όλο τον κόσμο. Η ανακοίνωση της Επιτροπής που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο ⁽³⁰⁾ προβλέπει συγκεκριμένα μέτρα και νέες δράσεις σε τομείς που έχουν άμεση σχέση με την εν λόγω πρωτοβουλία και τους στόχους της. Η Επιτροπή υλοποιεί σταδιακά διάφορες επακόλουθες δράσεις ⁽³¹⁾. Από τον Ιούνιο μέχρι τον Σεπτέμβριο διεξήχθη, για παράδειγμα, μια δημόσια διαβούλευση ⁽³²⁾ σχετικά με την οδηγία για το πόσιμο νερό ⁽³³⁾.

Τον Μάιο η Επιτροπή έδωσε την απάντησή της σχετικά με τη δεύτερη ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών, με τον τίτλο «Ένας από εμάς» («One of us») ⁽³⁴⁾. Η Επιτροπή, αφού πρώτα μελέτησε προσεκτικά το αίτημά τους, αποφάσισε να μην υποβάλει νομοθετική πρόταση, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη και το Κοινοβούλιο μόλις πρόσφατα είχαν συζητήσει και λάβει αποφάσεις για την πολιτική της ΕΕ επ' αυτών των θεμάτων. Η πρωτοβουλία «Ένας από εμάς» ζητούσε από την ΕΕ να τερματίσει τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που προϋποθέτουν την καταστροφή ανθρώπινων εμβρύων, ιδίως στους τομείς της έρευνας, της αναπτυξιακής βοήθειας και της δημόσιας υγείας. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το υφιστάμενο πλαίσιο χρηματοδότησης είναι το ενδεδειγμένο.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας εξέτασης, οι οργανωτές καθεμιάς από αυτές τις πρωτοβουλίες είχαν την ευκαιρία να παρουσιάσουν τις προτάσεις τους κατά τη διάρκεια συνεδρίασης με εκπροσώπους της Επιτροπής, καθώς και κατά τη διάρκεια ακρόασης στο Κοινοβούλιο.

Διάλογος με τις εκκλησίες, τις θρησκείες και τις φιλοσοφικές και μη ομολογιακές οργανώσεις

Η Επιτροπή ενέτεινε τον διάλογο με τις εκκλησίες, τις θρησκευτικές κοινότητες και τις φιλοσοφικές και μη ομολογιακές οργανώσεις, με βάση το άρθρο 17 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διάλογο τον οποίο διεξάγει εδώ και πολλά χρόνια η Επιτροπή.

Το 2014 συνέπεσε με τη 10η επέτειο της υψηλού επιπέδου συνάντησης των προέδρων του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής με θρησκευτικούς ηγέτες, η οποία έλαβε χώρα τον Ιούνιο.

Ο κ. László Surján, αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (δεξιά), ο κ. Herman Van Rompuy, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (αριστερά), και ο κ. José Manuel Barroso, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έως τις 31 Οκτωβρίου (στο μέσον), υποδέχονται στις Βρυξέλλες (Βέλγιο), στις 10 Ιουνίου, περίπου 20 ανώτερους εκπροσώπους θρησκευτικών κοινοτήτων: χριστιανών, μουσουλμάνων, εβραίων, ινδουιστών και σιχ.

Δεοντολογία και επιστήμες

Το 2014 η Επιτροπή συντόνισε διάφορες ενέργειες για την ενίσχυση της δεοντολογικής διάστασης στις πολιτικές της ΕΕ σχετικά με την επιστήμη και τις νέες τεχνολογίες. Η Ευρωπαϊκή Ομάδα για τη Δεοντολογία (ΕΟΔ), το ανεξάρτητο διεπιστημονικό όργανο που συμβουλευεί την Επιτροπή σε θέματα δεοντολογίας της επιστήμης και των νέων τεχνολογιών, συνέχισε να παρέχει υψηλής ποιότητας και έγκαιρη πολιτική καθοδήγηση. Η ΕΟΔ εξέδωσε, τον Μάιο του 2014, μια γνώμη για τη δεοντολογία των τεχνολογιών ασφάλειας και επιτήρησης ⁽³⁵⁾.

Η Επιτροπή παγίωσε και διεύρυνε τις δραστηριότητές της για τη σφυρηλάτηση διεθνούς συνεργασίας σε θέματα δεοντολογίας της επιστήμης και των νέων τεχνολογιών. Ο ετήσιος Διεθνής Διάλογος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Βιοηθική (ΔΔΒ) έδωσε τη δυνατότητα αμοιβαίας ενημέρωσης των προέδρων των εθνικών συμβουλίων δεοντολογίας από τα κράτη μέλη και τρίτες χώρες-εταίρους από όλες τις ηπείρους. Μέσω του ΔΔΒ του 2014 σχετικά με τη δεοντολογία ως προς τη συμμετοχή των πολιτών και την υγεία, η Επιτροπή έβαλε τα θεμέλια για νέους διαπεριφερειακούς διαλόγους, περιλαμβανομένου του διαλόγου Λατινικής Αμερικής – Ευρώπης, που έγινε τον Ιούνιο, και του διαλόγου ΕΕ – Αφρικανικής Ένωσης, που έγινε τον Οκτώβριο.

Η συνεχιζόμενη προσπάθεια για την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας σε θέματα δεοντολογίας είναι σημαντική προκειμένου να πρωτοστατήσει η Ευρώπη στην καθιέρωση προτύπων και αρχών για την υποστήριξη των εξελίξεων στην επιστήμη και την τεχνολογία. Η εδραίωση της τεχνολογικής και επιστημονικής καινοτομίας σε μια ισχυρή δεοντολογική βάση θα γίνεται όλο και πιο σημαντική προκειμένου να διασφαλιστεί η εμπιστοσύνη του κοινού σε ένα πλαίσιο ταχύτατων τεχνολογικών αλλαγών.

Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις — Τέλος της μεταβατικής περιόδου και νέες εξουσίες για τα θεσμικά όργανα της ΕΕ

Το έτος αυτό σηματοδότησε το τέλος της πενταετούς μεταβατικής περιόδου για το κεκτημένο του πρώην «τρίτου πυλώνα» στον τομέα της αστυνομικής και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας ενέταξε στις αρμοδιότητες της ΕΕ τα προηγούμενα μέτρα σχετικά με την αστυνομική και τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις. Η πενταετής μεταβατική περίοδος προβλεπόταν από το πρωτόκολλο 36 της Συνθήκης, και στο τέλος της —την 1η Δεκεμβρίου 2014— όλες οι πράξεις αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις οι οποίες δεν θα είχαν τροποποιηθεί με νέες πράξεις βασιζόμενες στη Συνθήκη της Λισαβόνας θα αποτελούσαν αντικείμενο της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου και των εκτελεστικών εξουσιών της Επιτροπής.

Οπότε, από την 1η Δεκεμβρίου, τα εθνικά δικαστήρια κάθε κράτους μέλους που συμμετέχει σε κάποιο μέτρο σχετικά με την αστυνομική και τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις μπορούν (και τα δικαστήρια τελευταίου βαθμού πρέπει) να ζητούν από το Δικαστήριο να εκδίδει προδικαστικές αποφάσεις σε περιπτώσεις αμφιβολιών σχετικά με τη σωστή ερμηνεία ή εφαρμογή τέτοιων νομοθετικών πράξεων. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να κινήσει τη διαδικασία παράβασης κατά των κρατών μελών που δεν έχουν εφαρμόσει ή δεν έχουν εφαρμόσει σωστά τη νομοθεσία της ΕΕ για την αστυνομική και τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, το δε Δικαστήριο έχει εξασφαλίσει πλήρη αρμοδιότητα επ' αυτών των τομέων.

Σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του πρωτοκόλλου 36, το Ηνωμένο Βασίλειο επέλεξε να μη συμμετέχει στην αστυνομική και τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις από την 1η Δεκεμβρίου. Ωστόσο, το Ηνωμένο Βασίλειο άσκησε το δικαίωμα της επανεξέτασης και συνεχίζει να συμμετέχει σε 35 μέτρα σε αυτό τον τομέα (29 πράξεις που δεν αφορούν τη συμφωνία Σένγκεν και έξι πράξεις που την αφορούν), συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης ⁽³⁶⁾.

Δικαιοσύνη

Προς έναν Ευρωπαϊκό Χώρο Δικαιοσύνης: ενίσχυση της εμπιστοσύνης, της κινητικότητας και της ανάπτυξης εντός της Ένωσης

Τον Μάρτιο του 2014 η Επιτροπή παρουσίασε το όραμά της για το μέλλον της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης ⁽³⁷⁾. Ο στόχος της Επιτροπής για το μέλλον είναι η επίτευξη περαιτέρω προόδου ώστε να αναπτυχθεί μέχρι το 2020 ένας πλήρως λειτουργικός κοινός Ευρωπαϊκός Χώρος Δικαιοσύνης που θα βασίζεται στην εμπιστοσύνη, την κινητικότητα και την ανάπτυξη.

Οι στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

Για την περαιτέρω ανάπτυξη του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης κατά τα προσεχή έτη, θα έχει καίρια σημασία να διασφαλιστεί η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας δεδομένων, σε συνδυασμό με την αντιμετώπιση ζητημάτων ασφαλείας, μεταξύ άλλων στις σχέσεις με τρίτες χώρες εκτός ΕΕ, και να εγκριθεί ένα ισχυρό γενικό πλαίσιο της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων έως το 2015.

Ποινική δικαιοσύνη

Δικαίωμα για δίκαιη δίκη

Η προθεσμία για την ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών ⁽³⁸⁾ έληξε τον Ιούνιο. Στην ουσία, η οδηγία προβλέπει τα δικαιώματα σχετικά με τα οποία πρέπει να ενημερώνεται ο κατηγορούμενος κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι πρέπει να ενημερώνονται, προφορικά ή εγγράφως, σχετικά με τα ακόλουθα ελάχιστα διαδικαστικά δικαιώματα προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική άσκησή τους:

- ▶ το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο,
- ▶ τυχόν δικαίωμα δωρεάν παροχής νομικών συμβουλών,
- ▶ το δικαίωμα ενημέρωσης για το περιεχόμενο της κατηγορίας,
- ▶ το δικαίωμα για διερμηνεία και μετάφραση για όσους δεν μιλούν ή δεν κατανοούν τη γλώσσα της διαδικασίας,
- ▶ το δικαίωμα σιωπής.

Οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται σε απλή και κατανοητή γλώσσα, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών των υπόπτων ή κατηγορουμένων που είναι ευάλωτα πρόσωπα.

Οι συλληφθέντες θα πρέπει επίσης να ενημερώνονται εγγράφως σχετικά με τα διαδικαστικά τους δικαιώματα μέσω εγγράφου που θα έχει συνταχθεί σε εύκολα κατανοητή γλώσσα, ανεξαρτήτως εάν το ζητούν ή όχι. Το εν λόγω έγγραφο, γνωστό ως έγγραφο δικαιωμάτων, θα περιέχει πληροφορίες σχετικά με:

- ▶ το δικαίωμα πρόσβασης στο υλικό της δικογραφίας,
- ▶ το δικαίωμα ενημέρωσης των προξενικών αρχών και ενός άλλου προσώπου (όπως είναι ένα μέλος της οικογένειας ή ο εργοδότης),
- ▶ το δικαίωμα για επείγουσα ιατρική περίθαλψη,
- ▶ το δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με τον ανώτατο αριθμό ωρών ή ημερών κατά τις οποίες ο ύποπτος ή κατηγορούμενος δύναται να στερηθεί την ελευθερία του προτού προσαχθεί ενώπιον μιας δικαστικής αρχής,
- ▶ τη δυνατότητα προσβολής του νόμιμου χαρακτήρα της σύλληψης.

Τα πρόσωπα που συλλαμβάνονται κατ' εκτέλεση Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης δικαιούνται επίσης να τους χορηγηθεί το έγγραφο δικαιωμάτων. Το έγγραφο αυτό τους εξηγεί το δικαίωμα να ενημερωθούν σχετικά με το περιεχόμενο του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης, το δικαίωμα να ζητήσουν τη συνδρομή δικηγόρου, το δικαίωμα να ζητήσουν μετάφραση ή διερμνεΐα, εάν δεν μιλούν ή δεν κατανοούν τη γλώσσα, τη δυνατότητα συγκατάθεσης στην παράδοση και το δικαίωμα ακρόασης από δικαστική αρχή σε περιπτώσεις μη συγκατάθεσης.

Κράτηση

Τον Φεβρουάριο η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση ⁽³⁹⁾ σχετικά με την εφαρμογή από τα κράτη μέλη των αποφάσεων-πλαίσιο σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση δικαστικών αποφάσεων οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, αποφάσεων αναστολής εκτέλεσης της ποινής ή απόλυσης υπό όρους και εναλλακτικών κυρώσεων, καθώς και αποφάσεων περί μέτρων επιτήρησης εναλλακτικά προς την προσωρινή κράτηση ⁽⁴⁰⁾. Η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα αποτελέσματα όσον αφορά την εφαρμογή δεν είναι ικανοποιητικά. Η μερική και ελλιπής ενσωμάτωση των αποφάσεων-πλαίσιο παρεμποδίζει την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στο τομέα της ποινικής δικαιοσύνης.

Τα δικαιώματα των θυμάτων

Η ορθή ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογή της οδηγίας σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας ⁽⁴¹⁾ θα ενισχύσει τα δικαιώματα των θυμάτων στις ποινικές διαδικασίες στην ΕΕ. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή εξέδωσε έγγραφο καθοδήγησης ⁽⁴²⁾, στόχος του οποίου είναι να διευκολύνει την αποτελεσματική και έγκαιρη ενσωμάτωση της οδηγίας στο δίκαιο των κρατών μελών και να τα βοηθήσει να συμφωνήσουν ως προς το νόημα των διατάξεών της.

Προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία

Η νέα οδηγία σχετικά με την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κιβδηλεία μέσω του ποινικού δικαίου ⁽⁴³⁾ άρχισε να ισχύει τον Μάιο. Τα κράτη μέλη, με εξαίρεση τη Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, που δεν συμμετέχουν στην εν λόγω οδηγία, πρέπει να την ενσωματώσουν στο εθνικό τους δίκαιο μέχρι τον Μάιο του 2016.

Το νέο νομοθέτημα βελτιώνει το ισχύον πλαίσιο ως προς τα θέματα που ακολουθούν.

- ▶ Καθορίζει όρια για τις ποινικές κυρώσεις στα κράτη μέλη —ποινή φυλάκισης τουλάχιστον οκτώ ετών για την παραγωγή και πέντε ετών για τη διανομή πλαστών κερμάτων και τραπεζογραμμάτων.
- ▶ Διασφαλίζει τη διάθεση αποτελεσματικών μέσων έρευνας για τη διευκόλυνση των διασυνοριακών ερευνών, όπως αυτά που χρησιμοποιούνται για το οργανωμένο έγκλημα.
- ▶ Διασφαλίζει ότι τα εθνικά κέντρα ανάλυσης μπορούν να αναλύουν σε αρχικό στάδιο της δικαστικής διαδικασίας τα κατασχεθέντα τραπεζογραμμάτια, ώστε να διευκολύνεται ο εντοπισμός των πλαστών ευρώ και να παρεμποδίζεται η κυκλοφορία τους.
- ▶ Βελτιώνει τις γνώσεις σχετικά με τα αδικήματα παραχάραξης, καθώς τα κράτη μέλη υποχρεούνται να συγκεντρώνουν ορισμένα στοιχεία σχετικά με τις δικαστικές διαδικασίες και να τα διαβιβάζουν στην Επιτροπή.

Ευρωπαϊκή Εισαγγελία

Στα μέσα του 2013 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση κανονισμού για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας ⁽⁴⁴⁾. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία νοείται ως όργανο που θα πραγματοποιεί έρευνες και θα ασκεί διώξεις σε ολόκληρη την Ένωση σχετικά με τις καταγγελίες για απάτες που παραβιάζουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ. Θεωρείται σημαντικό εργαλείο για τη βελτίωση της πάταξης των εγκληματιών που διαπράττουν απάτες εις βάρος των φορολογουμένων της ΕΕ.

Κατά τη διάρκεια του 2014 οι συζητήσεις σχετικά με αυτό το θέμα σημείωσαν σημαντική πρόοδο. Το Κοινοβούλιο ενέκρινε τον Μάρτιο ενδιάμεση έκθεση. Εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές απόψεων ανάμεσα στα κράτη μέλη σχετικά με τη δομή και τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Οι συζητήσεις θα συνεχιστούν το 2015.

Πολιτική για τα ναρκωτικά

Η δέσημη μέτρων για τα ναρκωτικά που προτάθηκε τον Σεπτέμβριο του 2013 συνίσταται σε έναν κανονισμό για ταχύτερο μηχανισμό ανταλλαγής πληροφοριών, εκτίμησης των κινδύνων και επιβολής νέων περιοριστικών μέτρων εμπορίας των ψυχοτρόπων ουσιών ⁽⁴⁵⁾ και σε μια οδηγία σχετικά με τις ελάχιστες ποινικές κυρώσεις για παράνομη διακίνηση των πλέον επιβλαβών από αυτά τα νέα ναρκωτικά ⁽⁴⁶⁾. Έχει στόχο να καταστήσει τη δράση της ΕΕ σχετικά με τις νέες ψυχοτρόπους ουσίες πιο γρήγορη, πιο αποτελεσματική και πιο αναλογική, με περιοριστικά μέτρα ανάλογα με το μέγεθος του κινδύνου που συνιστά κάθε νέα ψυχοτρόπος ουσία.

Τον Απρίλιο του 2014 το Κοινοβούλιο ολοκλήρωσε την πρώτη ακρόαση των νομοθετικών προτάσεων. Υποστήριξε πλήρως τα κυριότερα στοιχεία των προτάσεων της Επιτροπής, εγκρίνοντας και ενισχύοντας περαιτέρω την πρότασή της για γρηγορότερη και ευφυέστερη δράση ως προς τα νέα ναρκωτικά. Οι διαπραγματεύσεις στο Συμβούλιο συνεχίζονται.

Το 2014 απαγορεύθηκαν τέσσερις νέες ψυχοτρόποι ουσίες (25I-NBOMe, AH-7921, MDPV, methoxetamine) ⁽⁴⁷⁾ σε ολόκληρη την ΕΕ, κατ' εφαρμογή της απόφασης σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών, την αξιολόγηση κινδύνων και τον έλεγχο νέων ψυχοτρόπων ουσιών ⁽⁴⁸⁾.

Πρόγραμμα για τη δικαιοσύνη και πρόγραμμα για τα δικαιώματα, την ισότητα και την ιθαγένεια

Το 2014 δρομολογήθηκαν το πρόγραμμα για τη δικαιοσύνη και το πρόγραμμα για τα δικαιώματα, την ισότητα και την ιθαγένεια.

Τα νέα προγράμματα έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να υποστηρίζουν τις μελλοντικές προτεραιότητες στους τομείς της δικαιοσύνης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ισότητας. Αποστολή τους είναι ιδίως να μεριμνούν για τις ανάγκες χρηματοδότησης που απορρέουν από τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για την πολιτική της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 2014 ⁽⁴⁹⁾. Σκοπός των νέων προγραμμάτων θα πρέπει να είναι να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των τριών βασικών προκλήσεων που προσδιορίζονται από την Επιτροπή στην ανακοίνωσή της για τη μελλοντική πολιτική της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης ⁽⁵⁰⁾: της ενίσχυσης της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, της διευκόλυνσης της κινητικότητας και της συμβολής στην οικονομική ανάπτυξη. Επίσης, θα υποστηρίζουν την υλοποίηση των σημαντικών και μελλοντικών πρωτοβουλιών για την ισότητα των φύλων, τα άτομα με αναπηρία, την καταπολέμηση των διακρίσεων και τους Ρομά.

Από τα προγράμματα χρηματοδότησης θα προέλθουν επίσης οι πόροι για τη δικαστική κατάρτιση και για την επίλυση προβλημάτων των δικαστηρίων και της διαδικτυακής πύλης e-justice με τη βοήθεια της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών. Επίσης, τα προγράμματα θα διευκολύνουν την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ και της μελλοντικής νομοθεσίας, όπως είναι η δέσμη μέτρων για την προστασία των δεδομένων, θα υποστηρίζουν τα δικαιώματα του παιδιού και θα ενισχύσουν την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ.

Με την εφαρμογή των νέων προγραμμάτων η Επιτροπή επιδιώκει την απλούστευση των διαδικασιών για τους αιτούντες και τους δικαιούχους και την υποβολή περισσότερων και πληρέστερων εκθέσεων για τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί, οι οποίες θα είναι στη διάθεση τόσο του κοινού όσο και των άλλων θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

Διεθνείς πτυχές της πολιτικής στον τομέα της δικαιοσύνης

Η Επιτροπή εξακολούθησε να προωθεί τη μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος στις γειτονικές χώρες (ιδίως στις υποψήφιες προς ένταξη στην ΕΕ χώρες) και να διατηρεί σχέσεις με τον κύριο διεθνή οργανισμό στον τομέα της δικαιοσύνης, τη Διάσκεψη της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, αλλά και να λαμβάνει αποφάσεις «επάρκειας» σχετικά με την προστασία των δεδομένων. Σε άλλους τομείς, βασικός στόχος της είναι η ενσωμάτωση των προτεραιοτήτων της δικαιοσύνης στην ευρύτερη εξωτερική πολιτική της ΕΕ, για παράδειγμα στις εμπορικές διαπραγματεύσεις ή σε αναπτυξιακά προγράμματα.

Η ΕΕ ενέκρινε το 2014 τη σύμβαση της Χάγης του 2007 για την είσπραξη, σε διεθνές επίπεδο, απαιτήσεων διατροφής παιδιών και άλλων μορφών οικογενειακής διατροφής, η οποία τέθηκε σε ισχύ σε όλα τα κράτη μέλη την 1η Αυγούστου και με την οποία θεσπίζεται σύστημα για τη διευκόλυνση της είσπραξης των αξιώσεων διατροφής σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η Επιτροπή εξακολούθησε να συμμετέχει σε διάφορες διμερείς διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνιών εμπορικής ή πολιτικής συνεργασίας. Κατά τις διαπραγματεύσεις αυτές εξετάζονται βασικές πτυχές όπως τα πρότυπα προστασίας των δεδομένων, η προξενική προστασία στο εξωτερικό για πολίτες «των οποίων το κράτος δεν αντιπροσωπεύεται», η προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρία, το κράτος δικαίου και η δικαστική συνεργασία. Για την καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος, στα θέματα που αφορούν την ανταλλαγή στοιχείων και/ή την έκδοση των εγκληματιών, η ΕΕ έχει συνάψει συμφωνίες με τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ιαπωνία, την Ισλανδία και τη Νορβηγία.

Εσωτερικές υποθέσεις

Η ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη: από τη θεωρία στην πράξη

Στον προσανατολισμό της πολιτικής από την Επιτροπή ⁽⁵¹⁾ καθορίστηκε το στρατηγικό όραμα για τις μελλοντικές προτεραιότητες στον τομέα των εσωτερικών υποθέσεων μετά το πρόγραμμα της Στοκχόλμης 2010-2014, το οποίο εστιάζεται στην πλήρη εφαρμογή της νομοθεσίας και την ικανότητα ανταπόκρισης στις μελλοντικές ευκαιρίες και προκλήσεις. Με βάση τον προσανατολισμό αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 2014 καθόρισε τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές του για το μέλλον της πολιτικής εσωτερικών υποθέσεων ⁽⁵²⁾.

Μετανάστευση και άσυλο

Έχει δημοσιευθεί μεγάλος αριθμός πολιτικών κατευθύνσεων σχετικά με διάφορους τομείς πολιτικών που αφορούν τη μετανάστευση και το άσυλο. Σε αυτές περιλαμβάνεται η ανακοίνωση για την πολιτική της ΕΕ στον τομέα της επιστροφής ⁽⁵³⁾. Στην ανακοίνωση αυτή επαναλαμβάνεται η πεποίθηση ότι, για να χαραχθεί καθολική πολιτική μετανάστευσης, πρωταρχική σημασία έχει μια αποτελεσματική και με ανθρώπινα χαρακτηριστικά πολιτική επιστροφής η οποία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, ενώ επιβάλλεται να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την ομοιόμορφη εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ σε αυτό το θεματικό πεδίο σε όλη την Ένωση.

Περαιτέρω πολιτικές κατευθύνσεις περιλαμβάνονται και στην ανακοίνωση για οδηγίες όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης ⁽⁵⁴⁾. Σε αυτές χαράσσονται οι κατευθυντήριες γραμμές προς τα κράτη μέλη σχετικά με την ορθή και ουσιαστική εφαρμογή της οδηγίας περί οικογενειακής επανένωσης ⁽⁵⁵⁾ με στόχο να δημιουργηθεί στον τομέα αυτό ένα αποτελεσματικό καθεστώς σε επίπεδο ΕΕ και να καταπολεμηθούν οι πιθανές καταχρήσεις.

Έχουν εγκριθεί οι πρώτες εκθέσεις εφαρμογής όσον αφορά την οδηγία για την «μπλε κάρτα» της ΕΕ ⁽⁵⁶⁾ και την οδηγία για την επιβολή κυρώσεων στους εργοδότες ⁽⁵⁷⁾. Οι εκθέσεις εστιάζονται αντίστοιχα στον τρόπο με τον οποίο οι κανόνες της ΕΕ εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη, επιτρέποντας σε άτομα υψηλής ειδίκευσης που δεν είναι υπήκοοι της ΕΕ να έρθουν και να εργαστούν στην ΕΕ χρησιμοποιώντας την μπλε κάρτα, και στην επιβολή κυρώσεων κατά των εργοδοτών οι οποίοι προσλαμβάνουν παράνομα εργαζομένους που δεν είναι υπήκοοι της ΕΕ.

Έπειτα από την έγκριση το 2013 της νέας δέσμης μέσων που συναπαρτίζουν τη δεύτερη γενιά του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου ⁽⁵⁸⁾, η οποία κατά το μεγαλύτερό της μέρος θα αρχίσει να ισχύει τον Ιούλιο του 2015, στο επίκεντρο κατά το υπό εξέταση έτος βρέθηκαν τα προβλήματα εφαρμογής. Η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) πραγματοποίησαν αρκετές συναντήσεις με κράτη μέλη επιδιώκοντας να τα βοηθήσουν κατά την ορθή εφαρμογή της νέας νομοθεσίας.

Πλοίο ασφυκτικά γεμάτο με μετανάστες διασώζεται από την ιταλική ακτοφυλακή στην κεντρική Μεσόγειο.

Τον Ιούνιο η Επιτροπή πρότεινε ⁽⁵⁹⁾ να τροποποιηθεί ο κανονισμός του Δουβλίνου III, προκειμένου να διευκρινιστούν οι κανόνες βάσει των οποίων καθορίζεται το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου η οποία υποβάλλεται από ασυνόδευτο ανήλικο που δεν έχει κανένα μέλος της οικογένειας στο έδαφος των κρατών μελών. Το Δικαστήριο είχε προηγουμένως κληθεί ⁽⁶⁰⁾ να ερμηνεύσει μια διάταξη του κανονισμού του Δουβλίνου II για το θέμα αυτό, η οποία δεν ήταν σαφής ως προς το κατά πόσον το κράτος μέλος της ΕΕ που είναι υπεύθυνο πρέπει να είναι αυτό στο οποίο ο ανήλικος είχε υποβάλει την πρώτη του αίτηση ή εκείνο στο οποίο βρίσκεται ο ανήλικος και υπέβαλε την πλέον πρόσφατη αίτησή του. Όπως αποφάνθηκε το Δικαστήριο, κατά κανόνα, αρμόδιο κράτος μέλος της ΕΕ πρέπει να είναι εκείνο στο οποίο βρίσκεται ο ανήλικος και υπέβαλε την πλέον πρόσφατη αίτησή του. Στην πρότασή της η Επιτροπή έχει κωδικοποιήσει την εν λόγω απόφαση και εξασφαλίζει ότι καλύπτονται όλα τα κενά για τον προσδιορισμό της ευθύνης για τις αιτήσεις που υποβάλλονται από ασυνόδευτους ανήλικους, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού. Η πρόταση της Επιτροπής είναι επί του παρόντος υπό διαπραγμάτευση στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Η Επιτροπή και η EASO συνέχισαν να παρέχουν στήριξη στα κράτη μέλη της ΕΕ για τα θέματα που σχετίζονται με το άσυλο, ιδίως στη Βουλγαρία, την Ελλάδα, την Ιταλία και την Κύπρο, μέσω ειδικών σχεδίων στήριξης για την αύξηση της ικανότητας υποδοχής και τη βελτίωση της ποιότητας και της ταχύτητας των αποφάσεων για το άσυλο.

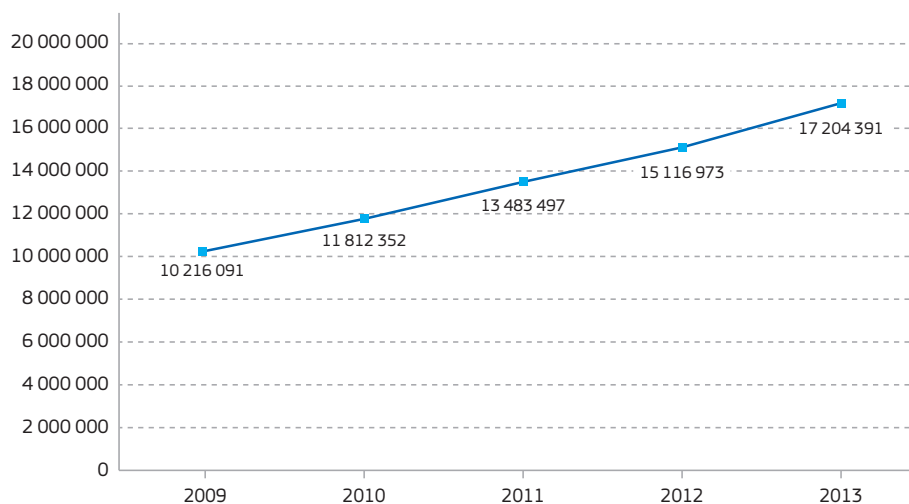
Αντιμετώπιση της πίεσης σε θέματα μετανάστευσης και ασύλου

Στο πλαίσιο των εργασιών που διεκπεραιώνονται από την ειδική ομάδα «Μεσόγειος», αλλά και γενικότερα μέσω των υφιστάμενων μέσων χρηματοδοτικής και υλικοτεχνικής στήριξης, η Επιτροπή έχει υποστηρίξει με αποτελεσματικό τρόπο τις μεσογειακές χώρες που αντιμετωπίζουν τις αυξανόμενες ροές μεταναστών και υποψηφίων για άσυλο. Τα συγκεκριμένα μέτρα περιλαμβάνουν πιο αποτελεσματικές και ευέλικτες μορφές χρηματοδότησης για τη μετανάστευση, το άσυλο και τα εξωτερικά σύνορα, προκειμένου να βοηθηθούν τα κράτη μέλη της ΕΕ να αντεπεξέλθουν στην αυξημένη πίεση. Έχει επίσης παρασχεθεί επιχειρησιακή υποστήριξη για την αποτροπή των περιστατικών θανάτου μεταναστών στη Μεσόγειο, για παράδειγμα, μέσω της επιχείρησης Triton, που παρέχει συνδρομή στην Ιταλία και την οποία συντονίζει ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Frontex). Με μηνιαίο προϋπολογισμό 2,9 εκατ. ευρώ, η επιχείρηση Triton αποτελεί τη μεγαλύτερη θαλάσσια επιχείρηση που έχει συντονιστεί ποτέ από τον εν λόγω οργανισμό. Επιχειρησιακή στήριξη παρέχεται επίσης με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Επιτήρησης των Συνόρων (Eurosur), το οποίο επιτρέπει τη διεξαγωγή αποτελεσματικότερων επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης. Στον τομέα του ασύλου η EASO εφαρμόζει προγράμματα στήριξης των κρατών μελών, ενώ στόχος της χρηματοδότησης της ΕΕ είναι η τόνωση και στήριξη των πρόσθετων προσπαθειών και δεσμεύσεων στον τομέα της επανεγκατάστασης (δηλαδή της απευθείας μεταφοράς προσφύγων από τα στρατόπεδα εκτός της Ευρώπης σε ασφαλείς τόπους εντός της ΕΕ) με τη διάθεση κατ' αποκοπή ποσού της τάξης των 10 000 ευρώ για κάθε πρόσφυγα που μετεγκαθίσταται. Χειροπιαστή πρόοδος έχει επίσης σημειωθεί στον τομέα της συνεργασίας και του διαλόγου με τις χώρες προέλευσης και διέλευσης των μεταναστών. Έχουν, για παράδειγμα, συναφθεί συμφωνίες κινητικότητας με την Ιορδανία, το Μαρόκο και την Τυνησία, ενώ πρόσφατα τέθηκε σε ισχύ η συμφωνία επανεισδοχής με την Τουρκία. Εγκαινιάστηκε επιπλέον η πρωτοβουλία της ΕΕ για τις μεταναστευτικές οδούς στο Κέρασ της Αφρικής, ανοίγοντας τον δρόμο για την πρακτική συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων στο Κέρασ της Αφρικής και στις μεσογειακές χώρες καταγωγής και διέλευσης.

Εξωτερικά σύνορα και θεωρήσεις

Ανάμεσα στις πολλές πρωτοβουλίες που καλύπτουν την πολιτική θεωρήσεων συγκαταλέγεται και η πρόταση για την αναδιατύπωση του κώδικα θεωρήσεων της Ένωσης ⁽⁶¹⁾ από κοινού με μια πρόταση για ένα νέο είδος θεώρησης βάσει της συμφωνίας του Σένγκεν —τη θεώρηση περιοδείας ⁽⁶²⁾— για ταξίδια στον χώρο Σένγκεν για χρονικό διάστημα έως ενός έτους. Αμφότερες οι προτάσεις στοχεύουν στη διευκόλυνση της νόμιμης διακίνησης, λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών επιπτώσεων της πολιτικής θεωρήσεων και της συμβολής της στην οικονομική ανάπτυξη, με ταυτόχρονη διατήρηση υψηλού επιπέδου ασφαλείας. Στόχος της αναδιατύπωσης του κώδικα θεωρήσεων είναι ιδίως η παροχή διευκολύνσεων για γνωστούς, τακτικούς ταξιδιώτες βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και η μείωση κατ' αυτό τον τρόπο της διακριτικής εξουσίας των προξενείων των κρατών μελών της ΕΕ. Τον Νοέμβριο ξεκίνησαν, εξάλλου, οι διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνιών απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης με 16 μικρά νησιωτικά έθνη της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, καθώς και με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Η Επιτροπή εξέδωσε επίσης εκθέσεις στις οποίες αξιολογείται κατά πόσο η Κολομβία και το Περού πληρούν τα σχετικά κριτήρια, ενόψει της διαπραγμάτευσης συμφωνιών κατάργησης των θεωρήσεων με τις δύο αυτές χώρες.

ΟΙ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΘΕΩΡΗΣΗΣ ΣΤΑ ΠΡΟΪΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΕΝΓΚΕΝ, 2009-2013

Πηγή: ΓΔ Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων.

Τον Μάιο εκδόθηκε ο νέος κανονισμός σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για την επιτήρηση των εξωτερικών θαλάσσιων συνόρων στο πλαίσιο των επιχειρήσεων που συντονίζονται από τον Frontex ⁽⁶³⁾. Ρυθμίζει τις επιχειρήσεις θαλάσσιας επιτήρησης που συντονίζονται από τον Frontex και βελτιώνει τα μέτρα συντονισμού κατά τα περιστατικά έρευνας και διάσωσης που ανακύπτουν κατά τη διάρκεια αυτών των επιχειρήσεων, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η προστασία και η ασφάλεια της ζωής των μεταναστών. Προβλέπει σαφείς κανόνες για την ανίχνευση, τη σύλληψη, την έρευνα και διάσωση και την αποβίβαση, ενώ ενισχύει την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως τον σεβασμό της αρχής της *μη επαναπροώθησης* ⁽⁶⁴⁾.

Κοντινό πλάνο του εξοπλισμού «Fliir» (νυκτερινή όραση) που έχει τοποθετηθεί σε ελικόπτερο της κυπριακής αστυνομίας, στο αεροδρόμιο της Λάρνακας στην Κύπρο. Ο εξοπλισμός αυτός χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του έργου SOLID με κονδύλια του Ταμείου Εξωτερικών Συνόρων.

Το οργανωμένο έγκλημα, η αστυνομική συνεργασία και η τρομοκρατία

Τον Ιανουάριο η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση ⁽⁶⁵⁾ στην οποία προσδιορίζονται 10 τομείς στους οποίους η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα μπορούσαν να ενισχύσουν τις δράσεις τους για την πρόληψη κάθε είδους ακρότητας που οδηγεί στη βία, ανεξάρτητα από το ποιος την προκαλεί. Τα προτεινόμενα μέτρα περιλαμβάνουν τη σύσταση του Κέντρου Αριστείας RAN (δίκτυο για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη ριζοσπαστικοποίηση), την προώθηση κατάρτισης για το προσωπικό που εργάζεται στην πρώτη γραμμή για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης, την παροχή οικονομικής στήριξης για έργα που αξιοποιούν τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, για την αντιμετώπιση της τρομοκρατικής προπαγάνδας, και προγράμματα που διευκολύνουν την εγκατάλειψη της χρήσης βίας για την επίτευξη πολιτικών στόχων και της ιδεολογίας από την οποία διαπνέεται.

Πάταξη της διαφθοράς

Τον Φεβρουάριο δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή η πρώτη έκθεση που έχει καταρτιστεί έως σήμερα σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς σε ολόκληρη την ΕΕ ⁽⁶⁶⁾. Σε αυτή την έκθεση αναλύεται η κατάσταση σε κάθε κράτος μέλος της ΕΕ —ποια μέτρα έχουν θεσμοθετηθεί για την πάταξη της διαφθοράς, ποια από αυτά είναι αποτελεσματικά, ποια θα μπορούσαν να βελτιωθούν και πώς. Επιπροσθέτως, στην έκθεση σκιαγραφούνται οι συναφείς με τη διαφθορά τάσεις σε όλη την ΕΕ, ενώ εστιάζεται η προσοχή στον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν τα φαινόμενα της διαφθοράς στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων. Η έκθεση δείχνει ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τόσο τη φύση και το εύρος της διαφθοράς όσο και την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνονται για την καταπολέμησης της. Επισημαίνει επίσης ότι θα πρέπει να δίνεται μεγαλύτερη προσοχή στη διαφθορά σε όλα τα κράτη μέλη —έχουν αναληφθεί πολλές πρωτοβουλίες τα τελευταία χρόνια, αλλά τα αποτελέσματα είναι άνισα και θα πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για την πρόληψη και πάταξη της διαφθοράς. Η διαφθορά εκτιμάται ότι κοστίζει στην ευρωπαϊκή οικονομία γύρω στα 120 δισεκατ. ευρώ ετησίως.

Η απόφαση του Δικαστηρίου σχετικά με την οδηγία για τη διατήρηση των δεδομένων

Με την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο τον Απρίλιο ⁽⁶⁷⁾ απεφάνθη ότι η οδηγία του 2006 για τη διατήρηση των δεδομένων ⁽⁶⁸⁾ ήταν άκυρη. Το Δικαστήριο ασπάζεται την άποψη ότι η οδηγία δεν πληρούσε την αρχή της αναλογικότητας και θα έπρεπε να παρέχει περισσότερες διασφαλίσεις για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων που αφορούν την προσωπική ζωή και την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι η διατήρηση των δεδομένων εξυπηρετεί, υπό σαφείς και ακριβείς προϋποθέσεις, ένα έννομο και γενικό συμφέρον, ήτοι την καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος και την προστασία της δημόσιας ασφάλειας. Η Επιτροπή έχει δεσμευθεί να αξιολογεί προσεκτικά τις αποφάσεις και τις συνέπειές τους. Η Επιτροπή δήλωσε επίσης ότι θα συνεχίσει τις εργασίες της υπό το φως της προόδου που επιτεύχθηκε σχετικά με την αναθεώρηση της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες ⁽⁶⁹⁾, λαμβάνοντας υπόψη τις διαπραγματεύσεις για τη μεταρρύθμιση του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων.

Η απόφαση είναι επίσης σημαντική καθώς αναγνωρίζει, για πρώτη φορά από τότε που έγινε δεσμευτικός ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ότι το άρθρο 6 του Χάρτη προβλέπει το δικαίωμα κάθε ατόμου όχι μόνο στην ελευθερία, αλλά και στην ασφάλεια. Το σκεπτικό αυτό έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ανάλυση του Δικαστηρίου σχετικά με την οδηγία και στη διατήρηση των δεδομένων ως μέσου ασφάλειας.

Τον Απρίλιο επιτεύχθηκε συμφωνία στο θέμα της οδηγίας για τη δέσμευση και τη δήμευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματική δραστηριότητα ⁽⁷⁰⁾. Η οδηγία έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να οδηγήσει σε βελτίωση της επιβολής του νόμου και των μέσων που έχουν στη διάθεσή τους οι δικαστικές αρχές για την ανάκτηση των παράνομων κερδών. Παρέχει στις αρχές ευρύτερο πεδίο δράσης, διανοίγοντάς τους, για παράδειγμα, τη δυνατότητα δήμευσης περιουσιακών στοιχείων που έχουν μεταβιβαστεί σε τρίτους ή περιουσιακών στοιχείων που δεν συνδέονται με κάποιο συγκεκριμένο έγκλημα, αλλά είναι σαφές ότι αποτελούν απόρροια των εγκληματικών δραστηριοτήτων καταδικασθέντων προσώπων.

Τον Μάιο η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση σχετικά με τη νέα προσέγγιση της ΕΕ για την ανίχνευση και τον μετριασμό των χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών, πυρηνικών και εκρηκτικών κινδύνων (ΧΒΡΠ-Ε) ⁽⁷¹⁾. Με την εν λόγω ανακοίνωση προτείνει τη διευκόλυνση της πρακτικής συνεργασίας για την ανίχνευση και τον μετριασμό των κινδύνων αυτών σε επίπεδο ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με τη βιομηχανία, τους φορείς εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων που χειρίζονται υλικά ΧΒΡΠ-Ε και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Το έγγραφο περιλαμβάνει 30 δράσεις που πρέπει να εφαρμοστούν το συντομότερο δυνατό από διάφορες υπηρεσίες της Επιτροπής, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη.

Τον Ιούνιο το Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση σχετικά με τους κανόνες και τις διαδικασίες για την εφαρμογή της ρήτρας αλληλεγγύης (άρθρο 222 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης) ⁽⁷²⁾. Η ρήτρα αλληλεγγύης προβλέπει ότι η Ένωση και τα κράτη μέλη της ενεργούν από κοινού για την παροχή συνδρομής σε άλλο κράτος μέλος εάν δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή. Η επίκληση της ρήτρας αλληλεγγύης αποτελεί προνόμιο του κράτους μέλους της ΕΕ που έχει πληγεί. Μολονότι στηρίζεται στα υφιστάμενα μέσα και δομές, η απόφαση προβλέπει τη στενή συνεργασία με συμμετοχή όλων των συναρμόδιων φορέων στο επίπεδο των κρατών μελών και της ΕΕ, οι οποίοι εναρμονίζουν τις ενέργειές τους για να υπάρξει ταχεία, αποτελεσματική και συνεπής απάντηση.

Η Επιτροπή δημοσίευσε τον Σεπτέμβριο την έκθεσή της σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης-πλαίσου για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας ⁽⁷³⁾. Η αναθεωρημένη απόφαση-πλαίσιο του 2008 προβλέπει τρία νέα εγκλήματα (δημόσια πρόκληση, στρατολόγηση και εκπαίδευση τρομοκρατών). Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν κοινοποιήσει στην Επιτροπή τα μέτρα μεταφοράς τους στο εθνικό δίκαιο, με εξαίρεση την Ιρλανδία και την Ελλάδα.

ARETE 2014 — Άσκηση πεδίου προς αντιμετώπιση σημαντικών κρίσεων

Η Επιτροπή οργάνωσε στις 20 Νοεμβρίου άσκηση πεδίου κοντά στην Αμβέρσα (Βέλγιο), η οποία συνιστούσε προσομοίωση μιας περίπλοκης κατάστασης με χρήση χημικών ουσιών, τρομοκρατικές ενέργειες και σύλληψη ομήρων. Κινητοποιήθηκαν ειδικές μονάδες επέμβασης για την επιβολή του νόμου και αγήματα πολιτικής προστασίας για την ανίχνευση και την ταυτοποίηση των χημικών ουσιών και την απολύμανση της περιοχής, για τη διενέργεια της ιατρικής διαλογής και εκκένωσης και για την περιχαράκωση και σταθεροποίηση της απειλής.

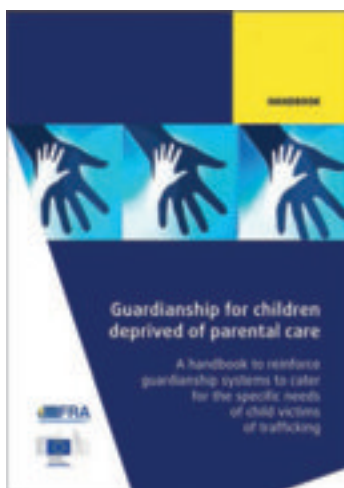
Στην εν λόγω άσκηση πήραν μέρος σχεδόν 200 εμπειρογνώμονες ειδικοί σε θέματα πολιτικής προστασίας και 150 ειδικές μονάδες επέμβασης από διάφορα κράτη μέλη, μαζί με περίπου 400 άτομα που υποδύθηκαν ρόλους ή άσκησαν καθήκοντα συντονισμού.

Στόχος της άσκησης ήταν η βελτίωση των ικανοτήτων των κρατών μελών της ΕΕ για την αντιμετώπιση των σημαντικών κρίσεων καθώς και του συντονισμού μεταξύ τους. Ταυτόχρονα, με την άσκηση δοκιμάστηκε επίσης ο συντονισμός μεταξύ των διαφόρων λειτουργικών μηχανισμών διαχείρισης κρίσεων της Επιτροπής, προκειμένου να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις καταστροφές με ταχύτερο και αποτελεσματικότερο τρόπο.

Εμπορία ανθρώπων

Επιτροπεία για τα παιδιά που στερούνται γονικής μέριμνας

Εκπονήθηκε το εγχειρίδιο με τίτλο «Επιτροπεία για τα παιδιά που στερούνται γονικής μέριμνας — Εγχειρίδιο για την ενίσχυση των καθεστώτων επιτροπείας για να καλυφθούν οι ειδικές ανάγκες των παιδιών που αποτελούν θύματα εμπορίας ανθρώπων» ⁽⁷⁴⁾ από κοινού από την Επιτροπή και τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το εν λόγω εγχειρίδιο περιλαμβάνει τις κατευθυντήριες γραμμές για τους δημόσιους λειτουργούς και τους επιτρόπους σχετικά με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των παιδιών που αποτελούν θύματα εμπορίας, καθώς και για την προστασία των δικαιωμάτων τους.

Το εγχειρίδιο σχετικά με την κηδεμονία των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας δημοσιεύθηκε στις 30 Ιουνίου.

Εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων

Η ενδιάμεση έκθεση σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων 2012-2016 ⁽⁷⁵⁾ δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο, πριν από την όγδοη επέτειο της Ημέρας της ΕΕ για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων. Η έκθεση αυτή συνοδευόταν από το δεύτερο έγγραφο εργασίας με στατιστικά στοιχεία για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων ⁽⁷⁶⁾, που καλύπτει την περίοδο 2010-2012. Ορισμένα από τα κύρια πορίσματα της δείχνουν ότι:

- ▶ 30 146 θύματα καταγράφηκαν στα 28 κράτη μέλη της ΕΕ κατά την τριετία από το 2010 έως το 2012,
- ▶ το 80 % των καταγεγραμμένων θυμάτων ήταν γυναίκες,
- ▶ το 16 % των καταγεγραμμένων θυμάτων ήταν παιδιά.

Υπήκοοι τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων

Τον Οκτώβριο του 2014 δημοσιεύθηκε επίσης η δεύτερη ανακοίνωση ⁽⁷⁷⁾ για την εφαρμογή της οδηγίας σχετικά με την προσωρινή άδεια παραμονής που χορηγείται στα θύματα εμπορίας ανθρώπων τα οποία είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές. Η εν λόγω ανακοίνωση προβαίνει σε απολογισμό των ενεργειών που έχουν γίνει σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο προκειμένου να εξασφαλιστεί η πλήρης εφαρμογή αυτής της οδηγίας και καθορίζει τις δράσεις σε μεσοπρόθεσμη βάση για την περαιτέρω βελτίωσή της.

Διεθνείς πτυχές της πολιτικής εσωτερικών υποθέσεων

Στις 28 Απριλίου άρχισε να ισχύει ο κανονισμός που παρέχει τη δυνατότητα στους πολίτες της Μολδαβίας να ταξιδεύουν χωρίς θεώρηση ⁽⁷⁸⁾. Μετά από τον επιτυχή διάλογο για την απελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων, η χώρα αυτή μεταφέρθηκε στον κατάλογο των τρίτων χωρών των οποίων οι υπήκοοι απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης, κάτι που σημαίνει ότι οι πολίτες της που κατέχουν βιομετρικά διαβατήρια δεν χρειάζονται πλέον θεώρηση για να ταξιδεύουν προς τον χώρο Σένγκεν.

Το 2014 τέθηκαν σε ισχύ οι συμφωνίες για την επανεισδοχή και για την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων με την Αρμενία ⁽⁷⁹⁾ (1η Ιανουαρίου), το Αζερμπαϊτζάν ⁽⁸⁰⁾ (1η Σεπτεμβρίου) και το Πράσινο Ακρωτήριο ⁽⁸¹⁾ (1η Δεκεμβρίου), από κοινού με την συμφωνία επανεισδοχής με την Τουρκία ⁽⁸²⁾ (1η Οκτωβρίου). Οι συμφωνίες επανεισδοχής ορίζουν τις υποχρεώσεις και τις διαδικασίες που πρέπει να εφαρμοσθούν για την επιστροφή των παράνομων μεταναστών. Οι συμφωνίες για τη διευκόλυνση της χορήγησης θεωρήσεων παρέχουν στους πολίτες ευκολότερη και φθηνότερη πρόσβαση στις θεωρήσεις βραχείας διαμονής, επιτρέποντάς τους να ταξιδεύουν ελεύθερα προς τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ και εντός αυτών.

Συνήφθησαν συμφωνίες κινητικότητας με την Ιορδανία ⁽⁸³⁾ και την Τυνησία ⁽⁸⁴⁾. Με τις συμφωνίες αυτές καθορίζεται το πλαίσιο για τον ενισχυμένο και εξατομικευμένο διάλογο σε θέματα πολιτικής και για την επιχειρησιακή συνεργασία με τις χώρες εταίρους σε ευρύ φάσμα τομέων που σχετίζονται με τη μετανάστευση και την κινητικότητα.

Τον Νοέμβριο εγκαινιάστηκε η διαδικασία του περιφερειακού διαλόγου με τις χώρες κατά μήκος των μεταναστευτικών οδών της Ανατολικής Αφρικής. Η διαδικασία θα υποστηριχθεί από συγκεκριμένα έργα και επαρκή οικονομικά μέσα. Θα εστιαστεί αρχικά στην εμπορία ανθρώπων και τη λαθραία διακίνηση μεταναστών.

Στις 12 και 13 Νοεμβρίου ο κ. Δημήτρης Αβραμόπουλος, επίτροπος αρμόδιος για τη μετανάστευση, τις εσωτερικές υποθέσεις και την ιθαγένεια, πήρε μέρος στη διάσκεψη των υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων ΕΕ-ΗΠΑ στην Ουάσινγκτον (Ηνωμένες Πολιτείες).

Ο κ. Δημήτρης Αβραμόπουλος, επίτροπος αρμόδιος για τη μετανάστευση, τις εσωτερικές υποθέσεις και την ιθαγένεια από την 1η Νοεμβρίου (αριστερά), με τον κ. Eric Holder, υπουργό Δικαιοσύνης των ΗΠΑ (δεξιά), στο πλαίσιο της διμερούς διάσκεψης που είχαν οι υπουργοί Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ με τους αμερικανούς ομολόγους τους στην Ουάσινγκτον (ΗΠΑ) στις 13 Νοεμβρίου.

Αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων των πολιτών

Η υγεία των πολιτών

Το τρίτο πρόγραμμα για την υγεία

Το τρίτο πρόγραμμα για την υγεία 2014-2020, που εγκρίθηκε τον Μάρτιο, επιδιώκει τέσσερις πρωταρχικούς στόχους: προαγωγή της υγείας, πρόληψη των νόσων και προώθηση υποστηρικτικών πλαισίων για υγιείς τρόπους ζωής, με βασικό γνώμονα την αρχή «η υγεία σε όλες τις πολιτικές»· προστασία των πολιτών της Ένωσης από σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας· συμβολή στην εγκαθίδρυση καινοτόμων, αποτελεσματικών και βιώσιμων συστημάτων υγείας· και διευκόλυνση της πρόσβασης σε καλύτερη και ασφαλέστερη υγειονομική περίθαλψη για τους πολίτες της Ένωσης. Το πρόγραμμα υλοποιείται μέσω των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας, στα οποία καθορίζονται οι τομείς προτεραιότητας και τα κριτήρια χρηματοδότησης των δράσεων. Το πρώτο πρόγραμμα εργασίας εγκρίθηκε τον Μάιο και επικεντρωνόταν σε δράσεις για τη στήριξη της προώθησης της καλής υγείας και της πρόληψης των νόσων. Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται σε 449,4 εκατ. ευρώ.

Η επιδημία του ιού Έμπολα

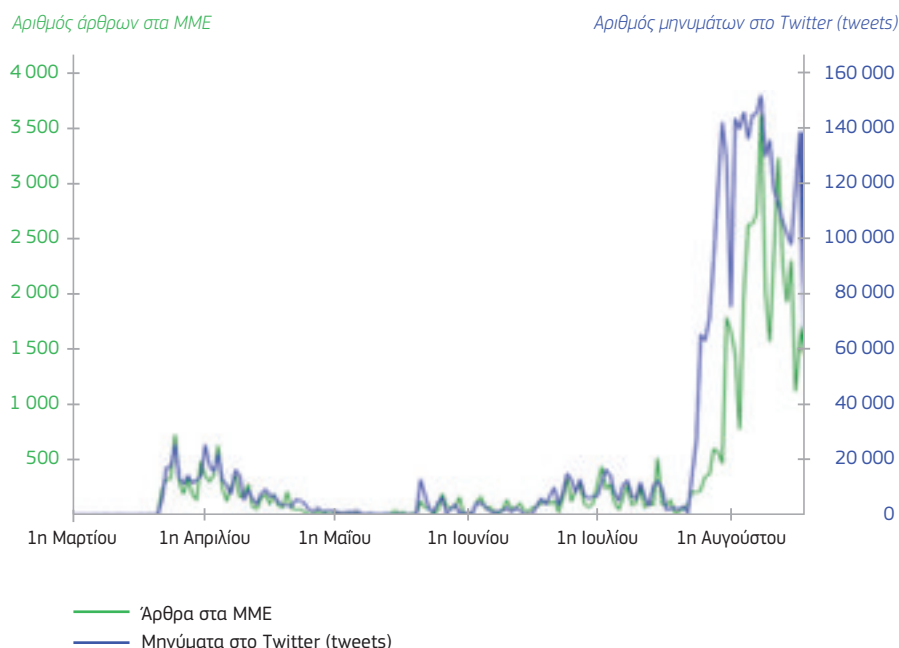
Τον Μάρτιο, μετά την επιβεβαίωση της επιδημίας του ιού Έμπολα στη Δυτική Αφρική, η Επιτροπή άρχισε αμέσως να συντονίζει την ανταλλαγή πληροφοριών, την ετοιμότητα και τη διαχείριση των κινδύνων με τα κράτη μέλη μέσω της επιτροπής υγειονομικής ασφάλειας της ΕΕ, με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC) και με τη συνεργασία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ). Η επιτροπή υγειονομικής ασφάλειας ενεργοποίησε τα δίκτυα ασφαλών νοσοκομειακών εγκαταστάσεων και εργαστηρίων υψίστης ασφαλείας με στόχο την από κοινού διάγνωση και θεραπεία και ανέλαβε πρωτοβουλίες για την καθιέρωση διαδικασιών αντιμετώπισης των ασθενών που έχουν προσβληθεί από τον ιό Έμπολα και εντοπίζονται κατά τη διάρκεια πτήσεων, καθώς και για διασφάλιση της ετοιμότητας των συστημάτων υγείας για την περίθαλψη ασθενών που έχουν προσβληθεί από τον ιό Έμπολα. Η Επιτροπή ενθάρρυνε διαβουλεύσεις σχετικά με τα εθνικά μέτρα στα σημεία εισόδου στην ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τις άμεσες ανταποκρίσεις σε αερολιμένες και λιμένες, δημιούργησε δίκτυο που εξασφαλίζει την ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την αντιμετώπιση και την πρόληψη του ιού Έμπολα, προετοίμασε την κοινή προμήθεια εξοπλισμού ατομικής προστασίας και αξιολόγησε τους ελέγχους κατά την έξοδο στους αερολιμένες των χωρών που έχουν πληγεί.

Η νέα Επιτροπή αναλαμβάνει περαιτέρω δεσμεύσεις για την καταπολέμηση του ιού Έμπολα

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Οκτωβρίου ανέθεσε στον νεοδιορισθέντα επίτροπο αρμόδιο για την ανθρωπιστική βοήθεια και τη διαχείριση κρίσεων κ. Χρήστο Στυλιανίδη τα καθήκοντα του συντονιστή των ενεργειών από την πλευρά της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κρίσης του ιού Έμπολα, μετά από πρόταση του νεοεκλεγέντος προέδρου της Επιτροπής, κ. Jean-Claude Juncker. Μετά τις επισκέψεις που πραγματοποίησε στις πληγείσες περιοχές της Δυτικής Αφρικής τον Νοέμβριο, ο επίτροπος κ. Στυλιανίδης, μαζί με τον κ. Vytenis Andriukaitis, επίτροπο για την υγεία και την ασφάλεια των τροφίμων, υπέβαλε την πρώτη του έκθεση⁽⁸⁵⁾ στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου. Στην έκθεση γίνεται επισκόπηση της κατάστασης στις πληγείσες χώρες και αναφέρονται τα κενά και οι ανάγκες που έχουν εντοπιστεί. Περιγράφονται επίσης οι επόμενες ενέργειες για την καταπολέμηση του ιού Έμπολα: η διασφάλιση της βελτιωμένης περιφερειακής συνεργασίας και ενέργειες προσαρμοσμένες στις επιτόπιες ανάγκες, η οικοδόμηση ισχυρών δεσμών μεταξύ της ανθρωπιστικής και της αναπτυξιακής βοήθειας και, πάνω από όλα, η κινητοποίηση περισσότερων ιατρικών ομάδων.

ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΚΡΟΥΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΙΟΥ ΕΜΠΟΛΑ ΤΟ 2014

Στιγμιότυπο οθόνης από το MediSys που αφορά τον αριθμό των ειδήσεων για τον ιό Έμπολα από τον Μάρτιο έως τον Αύγουστο. Το σύστημα δείχνει με σαφήνεια μια κορύφωση κατά τα μέσα Μαρτίου, που αντιστοιχεί στις πρώτες ειδήσεις από τη Γουινέα, καθώς και μια απότομη αύξηση στο τέλος Ιουλίου, όταν η επιδεινούμενη κατάσταση στη Γουινέα, τη Λιβερία και τη Σιέρα Λεόνε συζητούνταν ευρέως στα μέσα ενημέρωσης.

Με τη βοήθεια του Συστήματος Ιατρικών Πληροφοριών (MediSys), το Κοινό Κέντρο Ερευνών (JRC), που είναι η εσωτερική επιστημονική υπηρεσία της Επιτροπής, συνέβαλε στην ευρύτερη διάδοση πληροφοριών για την επιδημία καθ' όλο το χρονικό διάστημα εκδήλωσης των κρουσμάτων του ιού Έμπολα το 2014. Εντόπισε καταρχάς τις ειδήσεις στις οποίες γινόταν λόγος για κάποια άγνωστη νόσο στη Γουινέα τον Μάρτιο και τις υπόλοιπες αναφορές για τους θανάτους που είχαν προκληθεί από «ιογενή αιμορραγικό πυρετό» τέσσερις ημέρες αργότερα στην ίδια χώρα. Το σύστημα έχει χρησιμοποιηθεί έκτοτε για την παρακολούθηση των ειδήσεων για τον ιό Έμπολα σε όλο τον κόσμο. Τα στοιχεία του MediSys τροφοδοτούν το Σύστημα Εντοπισμού και Αξιολόγησης Κινδύνων του ΠΟΥ, το οποίο έχει επίσης εκπονηθεί από το JRC. Συμβάλλει στον έγκαιρο εντοπισμό των νόσων που εξαπλώνονται διεθνώς και αποδείχθηκε εξαιρετικά χρήσιμο για την αντιμετώπιση της επιδημίας του ιού Έμπολα από την πλευρά του ΠΟΥ.

Κλινικές δοκιμές

Ο κανονισμός για τις κλινικές δοκιμές⁽⁸⁶⁾ εκδόθηκε τον Απρίλιο και θα αρχίσει να ισχύει το 2016. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται ότι οι κανόνες για τη διεξαγωγή κλινικών δοκιμών θα είναι οι ίδιοι σε όλη την ΕΕ. Στόχος του κανονισμού είναι να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τη διεξαγωγή κλινικών δοκιμών με καθιέρωση των υψηλότερων προδιαγραφών για την ασφάλεια των ασθενών σε όλα τα κράτη μέλη. Τα κύρια χαρακτηριστικά του νέου κανονισμού είναι η εξορθολογισμένη διαδικασία υποβολής αίτησης μέσω του ενιαίου σημείου εισόδου, της πύλης της ΕΕ, η προπαρασκευή και υποβολή ενιαίου συνόλου εγγράφων, η εναρμονισμένη διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων για τις κλινικές δοκιμές και ο καθορισμός αυστηρών προθεσμιών για την αξιολόγηση των αιτήσεων διεξαγωγής κλινικών δοκιμών.

Εμβόλια

Η Επιτροπή εξέδωσε επίσης τον Απρίλιο μια απόφαση για συμφωνία κοινής προμήθειας, η οποία αποτελεί το πλαίσιο για τις χώρες της ΕΕ για την προμήθεια εμβολίων κατά της πανδημίας και την ομαδική θέσπιση άλλων ιατρικών αντιμέτρων, στο πλαίσιο της εφαρμογής της απόφασης σχετικά με τις σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας ⁽⁸⁷⁾. Μέχρι στιγμής τη συμφωνία έχουν υπογράψει 20 κράτη μέλη. Στόχος της κοινής προμήθειας είναι να εξασφαλίζεται ότι τα εμβόλια κατά της πανδημίας και τα φάρμακα είναι διαθέσιμα σε επαρκείς ποσότητες και σε προσιτές τιμές σε περίπτωση που εκδηλωθεί διασυννοριακή απειλή κατά της υγείας. Από τον μηχανισμό θα ωφεληθούν όλα τα κράτη μέλη που θα αποφασίσουν να συμμετάσχουν σε συγκεκριμένη διαδικασία προμήθειας.

Νέα εφαρμογή για φαρμακεία

Τον Ιούνιο η Επιτροπή θέσπισε έναν λογότυπο που θα επιτρέπει στους ασθενείς να αναγνωρίζουν τα διαδικτυακά φαρμακεία που έχουν την άδεια χορήγησης γνήσιων φαρμάκων. Ο λογότυπος εμφανίζεται στους δικτυακούς τόπους των διαδικτυακών φαρμακείων που λειτουργούν νόμιμα στην ΕΕ και στους συνδέσμους με τους δικτυακούς τόπους της αρμόδιας εθνικής αρχής στους οποίους θα παρατίθεται ο κατάλογος όλων των διαδικτυακών φαρμακείων που λειτουργούν νόμιμα στις αντίστοιχες χώρες.

Καπνός

Τον Απρίλιο το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν την αναθεωρημένη οδηγία για τα προϊόντα καπνού ⁽⁸⁸⁾, η οποία άρχισε να ισχύει τον Μάιο, ενώ η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των περισσότερων διατάξεων απαιτείται να έχει συντελεστεί έως τον Μάιο του 2016. Αυτή η νέα νομοθεσία ενισχύει τους κανόνες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα προϊόντα καπνού παρασκευάζονται, παράγονται και προσφέρονται στην εσωτερική αγορά και θεσπίζει κανόνες για ορισμένα συναφή με τον καπνό προϊόντα. Για παράδειγμα, ο νόμος ορίζει ότι τα πακέτα των τσιγάρων θα πρέπει να περιλαμβάνουν προειδοποιήσεις με εικόνες και κείμενο και στις δύο πλευρές και απαγορεύει τις ιδιαίτερες γεύσεις. Οι κανόνες αυτοί αναμένεται ότι θα συμβάλουν στο να αποτρέψουν τους νέους από το να πειραματίζονται με τον καπνό και να εθιστούν σε αυτόν. Η αναθεώρηση αναμένεται να οδηγήσει σε μείωση κατά 2 % όσον αφορά την κατανάλωση του καπνού μέσα σε διάστημα πέντε ετών. Αυτό ισοδυναμεί με περίπου 2,4 εκατομμύρια λιγότερους καπνιστές στην ΕΕ.

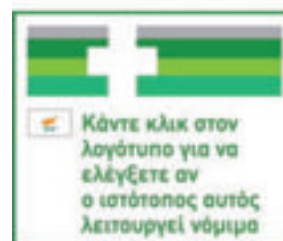
Συστήματα υγείας

Τον Απρίλιο η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για αποτελεσματικά, προσβάσιμα και ανθεκτικά συστήματα υγείας ⁽⁸⁹⁾, καθορίζοντας το θεματολόγιο που θα καταστήσει τα συστήματα υγείας της ΕΕ ικανά να ανταποκριθούν στις τρέχουσες προκλήσεις και πιέσεις. Επισημαίνονται ορισμένες πρωτοβουλίες που μπορεί να αναπτύξει η ΕΕ και στις οποίες μπορεί να βασιστεί για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν για την ικανοποίηση των προσδοκιών των πολιτών για υψηλής ποιότητας περίθαλψη. Στο επίκεντρο θα τεθούν οι μέθοδοι και τα εργαλεία που θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να επιτύχουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, προσβασιμότητα και ανθεκτικότητα για τα συστήματα υγείας τους, σύμφωνα με τις συστάσεις για μεταρρυθμίσεις που τους απευθύνονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Η Ευρώπη και η Αφρική διπλασιάζουν τις έρευνες για την αντιμετώπιση των λοιμωδών νόσων

Η ΕΕ και η Αφρική έχουν διπλασιάσει τις ερευνητικές τους προσπάθειες για την ανάπτυξη νέων και καλύτερων φαρμάκων για νόσους που συνδέονται με τη φτώχεια και μαστίζουν τις χώρες της Αφρικής νοτίως της Σαχάρας, όπως το AIDS, η φυματίωση, η ελονοσία, η αγκυλοστομίαση και ο ιός Έμπολα.

Βασισμένο στην επιτυχία του πρώτου προγράμματος, το δεύτερο πρόγραμμα σύμπραξης ευρωπαϊκών και αναπτυσσόμενων χωρών για τις κλινικές δοκιμές (EDCTP2), με προϋπολογισμό 2 δισεκατ. ευρώ για τα επόμενα 10 χρόνια, στοχεύει στην καταπολέμηση των λοιμωδών νόσων στις αναπτυσσόμενες χώρες. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ θα συνεισφέρει το ποσό των 683 εκατ. ευρώ από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», το πρόγραμμά της για την έρευνα και την καινοτομία, ενώ ποσό περίπου 1,5 δισεκατ. ευρώ θα προέλθει από τα κράτη μέλη. Το EDCTP2 αποτελεί το ορόσημο της νέας εποχής συνεργασίας μεταξύ της Ευρώπης και της Αφρικής στον χώρο της ιατρικής έρευνας, με τις χώρες και από τις δύο ηπείρους να εργάζονται ως ισότιμοι εταίροι.

Κοινός λογότυπος για τα διαδικτυακά φαρμακεία, που θα τεθεί σε ισχύ από την 1η Ιουλίου 2015

Πρόοδος που έχει σημειωθεί στην αντιμετώπιση του καρκίνου, των σπάνιων νόσων και της άνοιας, καθώς και στην ασφάλεια των ασθενών

Η Επιτροπή δημοσίευσε σειρά εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την αντιμετώπιση ορισμένων σημαντικών νόσων και παθήσεων, για τις οποίες προβλεπόταν η ανάληψη δράσης στις σχετικές συστάσεις του Συμβουλίου και ανακοινώσεις της Επιτροπής. Μεταξύ αυτών, οι πιο αξιοσημείωτες είναι οι εκθέσεις που αφορούν τα μέτρα για την αντιμετώπιση του καρκίνου ⁽⁹⁰⁾, των σπάνιων νόσων ⁽⁹¹⁾ και της νόσου του Alzheimer και άλλων μορφών άνοιας ⁽⁹²⁾. Τον Ιούνιο η Επιτροπή δημοσίευσε δέσμη μέτρων ⁽⁹³⁾ η οποία δείχνει τον τρόπο με τον οποίο η ίδια και τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της ασφάλειας των ασθενών και καταγράφει την πρόοδο που έχει σημειωθεί από το 2012. Αυτό δείχνει ότι, μολονότι όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν θεσπίσει πολιτικές για την ασφάλεια των ασθενών, χρειάζεται να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για να οδηγήσουν οι πολιτικές της σε χειροπιαστά αποτελέσματα στους χώρους παροχής υγειονομικής περίθαλψης.

Ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών

Τον Μάιο εγκρίθηκε η νέα νομική βάση για τη θέσπιση εκσυγχρονισμένου και απλουστευμένου δημοσιονομικού πλαισίου που καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της τροφικής αλυσίδας ⁽⁹⁴⁾. Με προϋπολογισμό περίπου 1,9 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2014-2020, η νομοθεσία καλύπτει την εφαρμογή των κτηνιατρικών και φυτοϋγειονομικών προγραμμάτων και των μέτρων έκτακτης ανάγκης.

Τον Σεπτέμβριο η Επιτροπή ενέκρινε δύο προτάσεις σχετικά με τα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα ⁽⁹⁵⁾ και τις φαρμακώδεις ζωοτροφές ⁽⁹⁶⁾ για τη βελτίωση της υγείας των ζώων, την προώθηση της καινοτομίας και την αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, στόχος της πρότασης για τα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα είναι να συμβάλει στη διάθεση περισσότερων φαρμάκων στην ΕΕ για την αντιμετώπιση και την πρόληψη των νόσων των ζώων. Οι προτάσεις αυτές εξασφαλίζουν την επικράτηση ενός κατάλληλου προτύπου της ΕΕ για την ποιότητα και ασφάλεια των προϊόντων, ενώ επίσης ανοίγουν τον δρόμο για τη βελτίωση των θεραπειών για τα ζώα που έχουν προσβληθεί από κάποια νόσο. Οι προτεινόμενοι κανόνες θα είναι επωφελείς για τα ζώα —μεταξύ άλλων, για τα υδρόβια είδη—, τους κατόχους τους, τους ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς, τους κτηνιάτρους και τις επιχειρήσεις, καθώς και για τους βιομηχανικούς κλάδους των φαρμάκων και των ζωοτροφών στην ΕΕ.

Τον Σεπτέμβριο ξεκίνησαν επίσης οι συζητήσεις στο Κοινοβούλιο με βάση τη θέση που υιοθέτησε το Συμβούλιο όσον αφορά την πρόταση που θα επιτρέπει στα κράτη μέλη να περιορίζουν ή να απαγορεύουν στην επικράτειά τους την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων οργανισμών που έχουν εγκριθεί σε επίπεδο ΕΕ, για άλλους λόγους εκτός από τους κινδύνους που διαγράφονται για την υγεία ή το περιβάλλον ⁽⁹⁷⁾. Επί της πρότασης αυτής επιτεύχθηκε συμφωνία από τους συννομοθέτες τον Δεκέμβριο. Η συμφωνία σημαίνει ότι τελικά ικανοποιήθηκαν τα χρόνια αιτήματα των κρατών μελών να έχουν τον τελευταίο λόγο για το εάν ή όχι οι ΓΤΟ μπορούν να καλλιεργηθούν στο έδαφός τους. Μετά την έγκριση από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, η συμφωνία θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να αρχίσουν να ασκούν την εξουσία που διαθέτουν να αποφασίζουν για την καλλιέργεια των ΓΤΟ από την άνοιξη του 2015 και μετά.

Τον Δεκέμβριο άρχισε να ισχύει ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές ⁽⁹⁸⁾, με εξαίρεση τις διατάξεις σχετικά με τη διατροφική επισήμανση των τροφίμων, οι οποίες θα ισχύσουν από τον Δεκέμβριο του 2016. Ο κανονισμός θεσπίζει το γενικό πλαίσιο σχετικά με την παροχή των πληροφοριών για τα τρόφιμα, που δίνει προτεραιότητα στους καταναλωτές. Βασίζεται στις υφιστάμενες διατάξεις σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων στην ΕΕ και τις ενισχύει, προκειμένου να επιτρέπει στους καταναλωτές να προβαίνουν σε συνειδητές επιλογές και να κάνουν ασφαλή χρήση των τροφίμων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Τον Σεπτέμβριο η ΕΕ κατέστησε αυστηρότερους τους κανόνες για τα διαβατήρια των αλόγων στον απόηχο του σκανδάλου του 2013 με το κρέας αλόγου. Με τον εν λόγω αναθεωρημένο κανονισμό, που πρόκειται να εκδοθεί επισήμως στις αρχές του 2015, θεσπίζεται ένα πιο αξιόπιστο και ασφαλέστερο σύστημα για την καταγραφή και την ταυτοποίηση των αλόγων στην ΕΕ.

Δράση για το κλίμα και ενέργεια

Το πλαίσιο των κλιματικών και ενεργειακών πολιτικών με ορίζοντα το 2030

Με βάση τις προτάσεις της Επιτροπής που υποβλήθηκαν τον Ιανουάριο ⁽⁹⁹⁾, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ κατέληξαν σε συμφωνία τον Οκτώβριο όσον αφορά τους πρωταρχικούς στόχους και την υποδομή για το πλαίσιο της ΕΕ που θα διέπουν το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030. Το πλαίσιο του 2030 έχει ως στόχο να οικοδομήσει ένα ανταγωνιστικό και ασφαλές ενεργειακό σύστημα, για να αυξηθεί η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ, να μειωθεί η εξάρτησή της από τις εισαγωγές ενέργειας, να δημιουργηθούν νέες ευκαιρίες για την ανάπτυξη και τις θέσεις εργασίας και να διασφαλιστεί ότι το ενεργειακό σύστημα θα καταστεί πιο βιώσιμο.

Νευραλγικό στοιχείο του πλαισίου είναι ο δεσμευτικός στόχος για τη μείωση των εκπομπών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στο εσωτερικό της ΕΕ κατά τουλάχιστον 40 % κάτω από τα επίπεδα του 1990 έως το 2030. Ο στόχος αυτός θα διασφαλίσει ότι η ΕΕ κινείται αποτελεσματικά και χωρίς δυσανάλογο κόστος προς την επίτευξη των πιο μακροπρόθεσμων επιδιώξεων, δηλαδή προς τον περιορισμό των εκπομπών κατά 80-95 % κάτω από τα επίπεδα του 1990 έως το 2050, στο πλαίσιο των μειώσεων που είναι ανάγκη να επιτύχουν οι ανεπτυγμένες χώρες ως σύνολο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε επίσης τον στόχο της αύξησης του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 27 % τουλάχιστον της κατανάλωσης ενέργειας της ΕΕ έως το 2030, καθώς και τον ενδεικτικό στόχο ενεργειακής απόδοσης του 27 %, ο οποίος προβλέπεται να αναθεωρηθεί το 2020, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του 30 %.

Τουλάχιστον το 20 % του προϋπολογισμού της ΕΕ διατίθεται σε δράσεις για το κλίμα

Η ΕΕ συμφώνησε ότι τουλάχιστον το 20 % του προϋπολογισμού της για το 2014-2020 —ένα ποσό της τάξης των 180 δισεκατ. ευρώ— θα πρέπει να δαπανηθεί για δράσεις σχετικές με την κλιματική αλλαγή. Οι δράσεις για τη μείωση των εκπομπών και για την προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής θα ενσωματωθούν σε όλα τα προγράμματα δαπανών μεγάλης κλίμακας της ΕΕ, ιδίως στις πολιτικές για τη συνοχή, την ενέργεια, τις μεταφορές, την έρευνα και την καινοτομία, καθώς και στην κοινή γεωργική πολιτική. Η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ θα συμβάλει επίσης στην επίτευξη του γενικού στόχου του 20 %. Μόνο κατά την περίοδο 2014-2015 θα διατεθεί ποσό που εκτιμάται σε περίπου 1,7 δισεκατ. ευρώ, προκειμένου να βοηθηθούν οι αναπτυσσόμενες χώρες να χρηματοδοτήσουν έργα που σχετίζονται με το κλίμα.

Ιδιαίτερη προσπάθεια γίνεται για την ενσωμάτωση της δράσης για το κλίμα στα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Επενδύσεων. Στα εν λόγω ταμεία συγκαταλέγονται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας. Τα ταμεία αυτά αντιπροσωπεύουν περίπου το 43 % του προϋπολογισμού της Ένωσης για την περίοδο 2014-2020.

Ένα δισεκατομμύριο ευρώ ως έναυσμα για 19 έργα καθαρής ενέργειας

Η Επιτροπή χρηματοδότησε τον Ιούλιο με 1 δισεκατ. ευρώ 19 έργα για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Η χρηματοδότηση αυτή προέρχεται από τα έσοδα που έχουν προκύψει από την πώληση δικαιωμάτων εκπομπής στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ). Το εν λόγω ποσό θα χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση έργων επίδειξης τεχνολογιών που θα συμβάλουν στο να αυξηθεί η παραγωγή από ανανεώσιμες πηγές σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς και τεχνολογιών που μπορούν να απομακρύνουν και να αποθηκεύουν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Τα έργα για τα οποία εγκρίνεται η συγχρηματοδότηση καλύπτουν ευρύ φάσμα τεχνολογιών, όπως η βιοενέργεια, τα συστήματα συγκέντρωσης ηλιακής ενέργειας, η γεωθερμική ενέργεια, η φωτοβολταϊκή ενέργεια, η αιολική ενέργεια, η ενέργεια των ωκεανών, τα έξυπνα δίκτυα και η δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα.

LIFE — Το υποπρόγραμμα «Δράση για το κλίμα»

Από το νέο υποπρόγραμμα LIFE «Δράση για το κλίμα» θα χορηγηθούν 864 εκατ. ευρώ για τη συγχρηματοδότηση έργων κατά το χρονικό διάστημα από το 2014 έως το 2020 για έργα που αφορούν δράσεις για το κλίμα. Το εν λόγω ποσό θα διατεθεί σε δημόσιες αρχές, οργανισμούς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ιδιωτικούς φορείς για την εφαρμογή τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και προσαρμογής μικρής κλίμακας, καθώς και νέων μεθόδων και προσεγγίσεων.

Στο επίκεντρο του προγράμματος βρίσκονται τρεις τομείς προτεραιότητας:

- ▶ ο μετριασμός — η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου,
- ▶ η προσαρμογή — η αύξηση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή, με ιδιαίτερη έμφαση στην προσαρμογή των αστικών περιοχών κατά την αρχική περίοδο προγραμματισμού,
- ▶ η διακυβέρνηση και η πληροφόρηση — η ενίσχυση της ευαισθητοποίησης, της επικοινωνίας, της συνεργασίας και της διάδοσης πληροφοριών για θέματα μετριασμού και προσαρμογής.

Θα χρηματοδοτηθούν έργα πιλοτικής εφαρμογής, επίδειξης, βέλτιστων πρακτικών και δημιουργίας ικανοτήτων. Θα καθιερωθεί ένας νέος τύπος έργου —το ολοκληρωμένο έργο— προς υποστήριξη της ένταξης των δράσεων για το κλίμα σε περιφερειακό επίπεδο σε όλους τους τομείς.

Έχουν επίσης αναπτυχθεί δύο νέα χρηματοδοτικά μέσα σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων: ο Μηχανισμός Χρηματοδότησης Φυσικού Κεφαλαίου, για να υποστηριχθεί η χρηματοδότηση έργων που προωθούν τη διαφύλαξη του φυσικού κεφαλαίου, της βιοποικιλότητας και της προσαρμογής στο κλίμα, και το Μέσο της Ιδιωτικής Χρηματοδότησης για την Ενεργειακή Απόδοση, το οποίο θα βοηθήσει τους ενδιαμέσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να χορηγούν δάνεια σε ιδιώτες επενδυτές και μικρούς δήμους και κοινότητες ή άλλους δημόσιους φορείς για επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης.

Δράση για να αντιμετωπιστεί το πλεόνασμα δικαιωμάτων εκπομπών στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ

Το ΣΕΔΕ της ΕΕ εμφανίζει από το 2009 αυξανόμενο πλεόνασμα δικαιωμάτων σε σύγκριση με τις εκπομπές, γεγονός που αποδυνάμωσε σημαντικά το μήνυμα για τις τιμές των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Αυτή η ανισορροπία πρέπει να αντιμετωπιστεί ώστε να διασφαλιστεί ότι το ΣΕΔΕ της ΕΕ θα συμβάλει αποφασιστικά στην επίτευξη υψηλότερων στόχων μείωσης των εκπομπών σε μελλοντικές φάσεις, με οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

Η Επιτροπή ανέλαβε δράση σε δύο μέτωπα, όπως περιγράφεται στη συνέχεια.

- Για τον ετεροχρονισμό των όγκων δημοπράτησης («backloading») στη φάση 3: Η Επιτροπή έλαβε το βραχυπρόθεσμο μέτρο να μεταθέσει τη δημοπράτηση 900 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπών από το 2013-2015 στο 2019-2020. Ο ετεροχρονισμός μπορεί να επανεξισορροπήσει την προσφορά και τη ζήτηση βραχυπρόθεσμο και να περιορίσει την περαιτέρω αποδυνάμωση του σήματος για τις τιμές χωρίς σημαντικές επιπτώσεις για την ανταγωνιστικότητα.
- Όσον αφορά την πρόταση για την καθιέρωση αποθεματικού σταθερότητας της αγοράς: Για να εξευρεθεί η μόνιμη λύση που θα οδηγήσει σε άρση της ανισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, απαιτείται η διαρθρωτική μεταρρύθμιση του ΣΕΔΕ της ΕΕ. Η Επιτροπή έχει προτείνει να συσταθεί το αποθεματικό σταθερότητας της αγοράς ⁽¹⁰⁰⁾ κατά την έναρξη της επόμενης περιόδου εμπορίας, το 2021. Με το αποθεματικό αυτό θα αντιμετωπιστεί αφενός το υφιστάμενο πλεόνασμα δικαιωμάτων εκπομπής, ενώ θα βελτιωθεί αφετέρου η ανθεκτικότητα του συστήματος σε μείζονες κλυδωνισμούς στο μέλλον, με την προσαρμογή της προσφοράς των δικαιωμάτων που προβλέπεται να δημοπρατηθούν. Προκειμένου η νομοθετική πρόταση που διατυπώθηκε τον Ιανουάριο του 2014 να καταστεί νόμος, απαιτείται η έγκριση του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Καθορισμός των στόχων κατά το έτος 2020 για τις εκπομπές CO₂ από τα αυτοκίνητα και τα ελαφρά επαγγελματικά οχήματα

Τα επιβατικά αυτοκίνητα και τα ημιφορτηγά (ελαφρά επαγγελματικά οχήματα) παράγουν τα τρία τέταρτα περίπου των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) στις οδικές μεταφορές. Με βάση τη στρατηγική της του 2007 ⁽¹⁰¹⁾, η ΕΕ έχει θεσπίσει δεσμευτικούς στόχους 95 g/km ⁽¹⁰²⁾ για τις εκπομπές CO₂ από τα επιβατικά αυτοκίνητα, οι οποίοι θα ισχύουν για το 95 % του στόλου νέων οχημάτων το 2020, και 147 g/km, για τα ημιφορτηγά ⁽¹⁰³⁾.

Στρατηγική για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από τα φορτηγά, τα λεωφορεία και τα πούλμαν

Τα φορτηγά, τα λεωφορεία και τα πούλμαν παράγουν περίπου το ένα τέταρτο των εκπομπών CO₂ στις οδικές μεταφορές στην ΕΕ και περίπου το 5 % των συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην ΕΕ. Η Επιτροπή χάραξε ως εκ τούτου μια στρατηγική για τη μείωση της κατανάλωσης καυσίμου και των εκπομπών CO₂ από αυτά τα βαρέα επαγγελματικά οχήματα (HDV) μέσα στα επόμενα έτη ⁽¹⁰⁴⁾. Αν δεν αναληφθεί δράση, οι εκπομπές από τα HDV κατά την περίοδο 2030-2050 προβλέπεται ότι θα παραμείνουν κοντά στα σημερινά επίπεδα.

Η στρατηγική εστιάζεται στις βραχυπρόθεσμες δράσεις που έχουν στόχο την πιστοποίηση, την υποβολή εκθέσεων και την παρακολούθηση των εκπομπών από τα HDV, οι οποίες αποτελούν το πρώτο καίριο βήμα για τη μείωσή τους. Η Επιτροπή έχει επίσης αναπτύξει ένα σύστημα προσομοίωσης μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή, το VECTO, για τον υπολογισμό των εκπομπών CO₂ από τα νέα οχήματα.

Η πρωτοβουλία των δημάρχων για την προσαρμογή

Ως σημαντικά κέντρα πληθυσμού και υποδομών, οι πόλεις είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στα ακραία καιρικά φαινόμενα και τις επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος και διαδραματίζουν ως εκ τούτου βασικό ρόλο κατά την εφαρμογή μέτρων για τον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Η πρωτοβουλία των δημάρχων για την προσαρμογή —η πρωτοβουλία του συμφώνου των δημάρχων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή⁽¹⁰⁵⁾— ανελήφθη από την Επιτροπή με σκοπό να εμπνευσθούν οι πόλεις να αναλάβουν δράση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Οι πόλεις που προσυπογράφουν την πρωτοβουλία δεσμεύονται να συμβάλουν στον γενικό στόχο της στρατηγικής της ΕΕ στο θέμα της προσαρμογής και στη δημιουργία μιας Ευρώπης πιο ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή. Αυτό συνεπάγεται την ανάπτυξη στρατηγικών τοπικής προσαρμογής και/ή την ενσωμάτωση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στα αντίστοιχα υφιστάμενα σχέδια.

Οι συμμετέχουσες τοπικές αρχές επωφελούνται από τη στήριξη που παρέχεται σε τοπικές δραστηριότητες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, από μια πλατφόρμα συνεργασίας και από την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης του κοινού ως προς την προσαρμογή και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Περισσότερες από 100 ευρωπαϊκές πόλεις έχουν ήδη προσχωρήσει στην πρωτοβουλία.

Νέος κανονισμός για τα φθοριούχα αέρια

Για τον έλεγχο των εκπομπών από τα φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου («αέρια Φ»), συμπεριλαμβανομένων των υδροφθορανθράκων (HFC), η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εκδώσει τον νέο κανονισμό για τα φθοριούχα αέρια⁽¹⁰⁶⁾, ο οποίος άρχισε να ισχύει τον Ιανουάριο του 2015.

Ο κανονισμός θεσπίζει το μέτρο της σταδιακής μείωσης, με το οποίο μειώνονται διαδοχικά οι ποσότητες των HFC που μπορούν να πωληθούν στην ΕΕ και απαγορεύεται η χρήση φθοριούχων αερίων σε ορισμένες νέες συσκευές, όπως ψυγεία και κλιματιστικά. Βελτιώνει επίσης την πρόληψη των διαρροών από εξοπλισμό που περιέχει φθοριούχα αέρια.

Χάρη στον νέο κανονισμό, οι εκπομπές φθοριούχων αερίων της ΕΕ θα μειωθούν κατά δύο τρίτα έως το 2030 σε σύγκριση με τα σημερινά επίπεδα. Στόχος του κανονισμού είναι επίσης να παρακινήσει άλλους να αναλάβουν δράση. Ορισμένες χώρες προχωρούν ήδη σε παρόμοιες προσεγγίσεις, ενώ συνεχίζονται οι συζητήσεις για τη σύναψη παγκόσμιας συμφωνίας με στόχο τη μείωση της κατανάλωσης και της παραγωγής HFC.

Οικολογικός σχεδιασμός και επισήμανση της ενεργειακής απόδοσης

Η Επιτροπή ενέκρινε το 2014 μέτρα οικολογικού σχεδιασμού και ενεργειακής επισήμανσης για μετασχηματιστές ισχύος και διανομής, για μονάδες εξαερισμού και για οικιακές μαγειρικές συσκευές, όπως οι φούρνοι, οι εστίες και οι απορροφητήρες κουζίνας. Σε συνδυασμό με τα προγενέστερα μέτρα (περίπου 40 συνολικά), θα έχουν ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση ενέργειας, η οποία εκτιμάται σε 166 εκατ. τόνους ισοδυνάμου πετρελαίου ανά έτος έως το 2020 —όσο είναι περίπου η ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας της Ιταλίας. Για τους καταναλωτές, αυτό ισοδυναμεί με εξοικονόμηση ποσού 465 ευρώ ετησίως στους λογαριασμούς κατανάλωσης ενέργειας.

Πυρηνική ασφάλεια

Η ΕΕ προωθεί τα υψηλότερα πρότυπα ασφάλειας για όλους τους τύπους μη στρατιωτικών πυρηνικών δραστηριοτήτων, μεταξύ άλλων για την παραγωγή ενέργειας, την αποθήκευση αποβλήτων, την έρευνα και για ιατρικές χρήσεις.

Για να παραμείνουν οι πυρηνικές εγκαταστάσεις ασφαλείς και να ενισχυθεί παγκοσμίως ο ηγετικός ρόλος της Ευρώπης στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας, η ΕΕ τροποποίησε την οδηγία του 2009 για την πυρηνική ασφάλεια τον Ιούλιο ⁽¹⁰⁷⁾. Η αναθεώρηση της οδηγίας για την πυρηνική ασφάλεια εδράζεται στα διδάγματα που αντλήθηκαν από το πυρηνικό ατύχημα της Φουκουσίμα τον Μάρτιο του 2011 και τις πυρηνικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων, και βασίζεται στα πλέον πρόσφατα διεθνή πρότυπα. Ενισχύει δε την ανεξαρτησία και τις εξουσίες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών.

Είναι η πρώτη φορά που η νομοθεσία της Ευρατόμ προβλέπει ρητά ως στόχο για την πυρηνική ασφάλεια την περαιτέρω μείωση των κινδύνων. Προβλέπει την καθιέρωση του συστήματος των ευρωπαϊκών αξιολογήσεων από ομοτίμους, οι οποίες θα διενεργούνται τουλάχιστον κάθε εξαετία. Η αναθεωρημένη οδηγία ενισχύει επίσης τη διαφάνεια, ιδίως μέσω της καλύτερης ενημέρωσης του κοινού σχετικά με την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων.

Περιβάλλον

LIFE — Το υποπρόγραμμα για το περιβάλλον

Για το περιβάλλον και για σχέδια διατήρησης της φύσης σε όλη την ΕΕ θα χορηγηθούν περισσότεροι πόροι από ποτέ. Από το νέο πολυετές πρόγραμμα εργασίας LIFE για την περίοδο 2014-2017 θα διατεθεί ποσό 1,3 δισεκατ. ευρώ στο πλαίσιο του υποπρογράμματος για το περιβάλλον. Το 2014 χρηματοδοτήθηκαν 225 νέα έργα LIFE με συνολικό προϋπολογισμό 589 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 283 εκατ. ευρώ προήλθαν από το LIFE. Τα προγράμματα αυτά, με τη συμμετοχή ιδιωτικών εταιρειών, ΜΚΟ και δημόσιων αρχών, θα συμβάλουν στην εφαρμογή των πολιτικών σε καίριους τομείς όπως η διαφύλαξη της φύσης και της βιοποικιλότητας, τα απόβλητα, καθώς και η ποιότητα του αέρα και των υδάτων ⁽¹⁰⁸⁾.

Το 2014 δημοσιεύθηκε η προκήρυξη υποβολής προτάσεων με προϋπολογισμό ύψους 239 εκατ. ευρώ για το υποπρόγραμμα για το περιβάλλον. Μεταξύ άλλων, θα χρηματοδοτήσει μια νέα κατηγορία έργων του LIFE —τα ολοκληρωμένα έργα— με τα οποία θα υλοποιηθούν τα βασικά σχέδια ή στρατηγικές που απαιτούνται από την περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ σε μεγάλη εδαφική κλίμακα.

Η σύσταση για το σχιστολιθικό αέριο

Η δυναμική του σχιστολιθικού αερίου δημιουργεί ελπίδες σε ορισμένα μέρη της Ευρώπης, αλλά αποτελεί επίσης πηγή ορισμένων ανησυχιών. Τον Ιανουάριο η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στις εκκλήσεις για την ανάληψη δράσης με τη θέσπιση των ελάχιστων βασικών αρχών ⁽¹⁰⁹⁾ τις οποίες καλούνται να εφαρμόσουν τα κράτη μέλη προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις ανησυχίες για το περιβάλλον και την υγεία που σχετίζονται με τη χρήση υδρορωγμάτων μεγάλου όγκου —τεχνική που χρησιμοποιείται ιδίως κατά τις διεργασίες εξόρυξης του σχιστολιθικού αερίου—, παρέχοντας ταυτόχρονα στους φορείς εκμετάλλευσης και στους επενδυτές τη σιγουριά που χρειάζονται κατά τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες.

Τα κράτη μέλη καλούνται να εφαρμόσουν τις αρχές μέσα σε έξι μήνες και, από τον Δεκέμβριο του 2014 και μετά, να ενημερώνουν την Επιτροπή κάθε χρόνο για τα μέτρα που έχουν θέσει σε εφαρμογή για την υλοποίησή τους. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την εφαρμογή της σύστασης μέσω ενός πίνακα επιδόσεων διαθέσιμου στο κοινό ⁽¹¹⁰⁾, στον οποίο θα συγκρίνεται η κατάσταση που επικρατεί στα διάφορα κράτη μέλη και θα αποτελεί τη βάση για την ευρύτερη επανεξέταση της αποτελεσματικότητας της μεθόδου που προβλέπεται στη σύσταση του 2015.

Η Κοπεγχάγη (Δανία) ανακηρύχθηκε Πράσινη Πρωτεύουσα της Ευρώπης για το 2014, σε αναγνώριση της προσήλωσής της στη βιώσιμη αστική διαβίωση, καθώς και των προσπαθειών της να γίνει, μέχρι το 2025, μια πράσινη και έξυπνη πόλη, με ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα. Στη φωτογραφία εμφανίζονται νεαροί να βουτάνε στην πισίνα του λιμανιού στα νησιά Brygge.

Τα Βραβεία Natura 2000

Με τα πρώτα Βραβεία Natura 2000, που απονεμήθηκαν τον Μάιο ⁽¹¹¹⁾, αναγνωρίστηκε η αριστεία κατά τη διαχείριση των περιοχών και αναδείχθηκε η αξία που έχει το δίκτυο για τις τοπικές κοινωνίες και οικονομίες. Το βραβείο για την κατηγορία «Διατήρηση της φύσης» απονεμήθηκε σε ένα πρόγραμμα για τη διάσωση του βασιλαετού στο Sakar της Βουλγαρίας. Χάρη στο έργο της ομάδας του προγράμματος και τη συνεργασία μεταξύ των φορέων προστασίας του περιβάλλοντος και των ιδιωτικών εταιρειών, διασώθηκε ο τοπικός πληθυσμός αυτού του παγκοσμίως απειλούμενου είδους, που είχε βρεθεί στο χείλος της εξαφάνισης. Χάρη στη συνεργασία με επιχειρήσεις του τομέα της ενέργειας για τη μόνωση των επικίνδυνων γραμμών ηλεκτρικού ρεύματος και την ταφή των εναέριων καλωδίων, το πρόγραμμα συνέβαλε με επιτυχία στην εξάλειψη του κινδύνου ηλεκτροπληξίας, ενός σοβαρού προβλήματος που αντιμετωπίζει αυτό το είδος αρπακτικού πτηνού.

Σχέδιο για τη διάσωση του βασιλαετού στο Sakar (Βουλγαρία)

Ιούνιος 2014: Πράσινη Εβδομάδα

Το 2014 η Πράσινη Εβδομάδα ήταν αφιερωμένη στην κυκλική οικονομία, την αποδοτικότητα των πόρων και τα απόβλητα. Στη συνάντηση πήραν μέρος επί ένα τριήμερο δήμοι και κοινότητες, ΜΚΟ, δημόσιες αρχές και επιχειρήσεις για να προωθήσουν τον διάλογο και να ανταλλάξουν εμπειρίες και βέλτιστες πρακτικές που είναι αναγκαίες για τη μετάβαση από τη γραμμική στην κυκλική οικονομία.

Η εκστρατεία για το «ξύπνημα της γενιάς»

Η συγκεκριμένη εκστρατεία («Generation awake») είχε ως στόχο να αντιληφθούν οι καταναλωτές τις συνέπειες που έχουν οι καταναλωτικές τους συνήθειες για τους φυσικούς πόρους, απεικονίζοντας με παραστατικό τρόπο ποια θα είναι τα οφέλη εάν επιλέξουν να ενεργήσουν με διαφορετικό τρόπο. Κεντρικό της στοιχείο αποτελεί ένας πλήρως διαδραστικός δικτυακός τόπος ⁽¹¹²⁾ διαθέσιμος και στις 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ, στον οποίο οι χαρακτήρες κινουμένων σχεδίων δείχνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των καθημερινών αποφάσεων για αγορές.

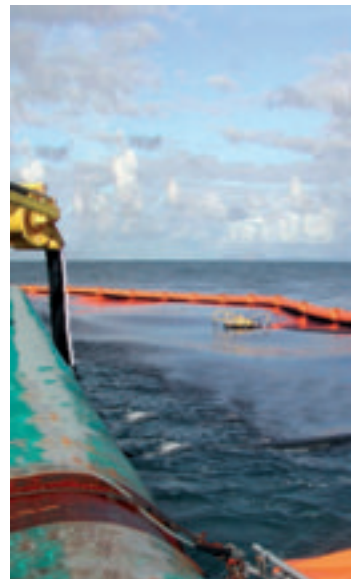
Από την εγκαίνισή του, τον Οκτώβριο του 2011, ο δικτυακός τόπος της εκστρατείας έχει δεχτεί πάνω από 750 000 επισκέψεις, το βίντεο το είδαν πάνω από 4,5 εκατομμύρια άτομα, ενώ η σελίδα στο Facebook ⁽¹¹³⁾ προσέλκυσε σχεδόν 100 000 φίλους.

Τον Οκτώβριο η ταινία *The awakeners*, η οποία προωθεί μηνύματα για τα απορρίμματα που χρησιμοποιούνται ως πόροι, κέρδισε το Χρυσό Δελφίνι στα βραβεία Cannes Corporate Media and TV Awards στην κατηγορία «Περιβαλλοντικά ζητήματα και ανησυχίες».

Αντιμετώπιση των περιστατικών πετρελαϊκής ρύπανσης από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια στη Θάλασσα

Συμφωνήθηκε να διατεθεί το ποσό των 160,5 εκατομμυρίων ευρώ για περίοδο επτά ετών (2014-2020) στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια στη Θάλασσα, με σκοπό να συνεχιστεί η δράση για την καταπολέμηση της θαλάσσιας ρύπανσης ⁽¹¹⁴⁾. Τα κεφάλαια προορίζονται για τη διατήρηση ενός δικτύου εξειδικευμένων σκαφών καταπολέμησης της ρύπανσης σε όλη την ΕΕ, το οποίο θα ενισχύσει το δυναμικό εκείνων των σκαφών που τελούν υπό την επιχειρησιακή ευθύνη των κρατών μελών κατά την αντιμετώπιση των περιστατικών πετρελαϊκής ρύπανσης. Στο εν λόγω σύστημα «εφεδρείας της ΕΕ για τις περιπτώσεις καταστροφών», το οποίο ο Οργανισμός θέτει στη διάθεση των κρατών μελών που πλήττονται από διαρροές σημαντικών ποσοτήτων πετρελαίου, περιλαμβάνεται και ο εξοπλισμός για την περισυλλογή των ρυπογόνων ουσιών από τη θάλασσα (π.χ. βραχίονες σάρωσης).

Με κονδύλια της ΕΕ θα συνεχίσει επίσης να χρηματοδοτείται το σύστημα δορυφορικής απεικόνισης που έχει ως στόχο την ανίχνευση των πηγών ρύπανσης από πλοία με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προσέγγιση του πραγματικού χρόνου [CleanSeaNet ⁽¹¹⁵⁾], με αποτέλεσμα να ενισχύονται οι προσπάθειες των κρατών μελών για την πρόληψη της παράνομης απόρριψης και των τυχαίων διαρροών πετρελαίου ⁽¹¹⁶⁾.

Το γαλλικό σκάφος *Ailette* κατά τη διάρκεια επιχείρησης καθαρισμού πετρελαιοκηλίδας στον Ατλαντικό

Μεταφορές

Αστική κινητικότητα

Πάνω από το 70 % του πληθυσμού της ΕΕ ζει και εργάζεται σε αστικές περιοχές, με αποτέλεσμα να έχει ζωτική σημασία η εύκολη πρόσβαση σε αστικούς προορισμούς. Η αυξανόμενη ζήτηση για την αστική κινητικότητα και τις μεταφορές έχει δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στις πόλεις, όπως είναι η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η ρύπανση της ατμόσφαιρας και τα τροχαία ατυχήματα. Τον Δεκέμβριο του 2013 η Επιτροπή παρουσίασε τη δέσμη μέτρων αστικής κινητικότητας ⁽¹¹⁷⁾, προτείνοντας την ανάληψη αποφασιστικότερων και καλύτερα συντονισμένων δράσεων για την αστική κινητικότητα τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών. Για να ενισχυθεί η αδιάκοπη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, συγκροτήθηκε η ομάδα εμπειρογνομόνων για την αστική κινητικότητα. Θα αναζητηθούν λύσεις για προβλήματα όπως ο σχεδιασμός της αστικής κινητικότητας, η οδική ασφάλεια, οι κανονιστικές ρυθμίσεις για την πρόσβαση, η υλικοτεχνική υποστήριξη και η εξάπλωση των ευφυών συστημάτων μεταφορών.

Η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Κινητικότητας

Η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Κινητικότητας αποτελεί μια ετήσια εκστρατεία για τη βιώσιμη αστική κινητικότητα, η οποία διοργανώνεται με την υποστήριξη της Επιτροπής. Στόχος της εκστρατείας, η οποία διεξάγεται από τις 16 έως τις 22 Σεπτεμβρίου κάθε χρόνο, είναι να ενθαρρυνθούν οι τοπικές αρχές να θεσπίσουν και να προωθήσουν μέτρα βιώσιμης μεταφοράς και να καλέσουν τους πολίτες τους να δοκιμάσουν εναλλακτικές λύσεις αντί να χρησιμοποιούν αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης. Το θέμα για το 2014 ήταν «Οι δρόμοι μας, η επιλογή μας» ⁽¹¹⁸⁾, με έμφαση στη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Οδική κυκλοφορία

Νομοθεσία σχετικά με τις διασυνοριακές παραβάσεις

Η οδηγία σχετικά με τη διασυνοριακή ανταλλαγή πληροφοριών για τις τροχαίες παραβάσεις που έχουν σχέση με την οδική ασφάλεια ⁽¹¹⁹⁾ προβλέπει μια διαδικασία για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών για οκτώ παραβάσεις του κώδικα οδικής κυκλοφορίας: υπερβολική ταχύτητα, μη χρήση της ζώνης ασφαλείας, παραβίαση κόκκινου σήματος φωτεινού σηματοδότη, οδήγηση σε κατάσταση μέθης, οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών, μη χρήση κράνους, χρήση απαγορευμένης λωρίδας και παράνομη χρήση κινητού τηλεφώνου. Κάθε κράτος μέλος θα έχει έτσι πρόσβαση στα στοιχεία των υπόλοιπων κρατών μελών σχετικά με τις άδειες κυκλοφορίας οχημάτων, προκειμένου να εντοπίζεται το πρόσωπο που ευθύνεται για το αδίκημα. Το Δικαστήριο της ΕΕ έλαβε απόφαση επ' αυτής και απεφάνθη ότι η οδηγία αποτελεί μέτρο για τη βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών και ότι θα έπρεπε ως εκ τούτου να έχει εκδοθεί σε αυτή τη βάση.

Μετά την απόφαση αυτή, η Επιτροπή την τροποποίησε και τον Ιούλιο πρότεινε μια νέα οδηγία ⁽¹²⁰⁾ η οποία επιτρέπει στα κράτη μέλη της ΕΕ να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τους οδηγούς που διαπράττουν τροχαίες παραβάσεις στο εξωτερικό, ανάμεσα στις οποίες και οι τέσσερις «μεγάλοι φονιάδες» που προκαλούν το 75 % των θανατηφόρων ατυχημάτων: υπερβολική ταχύτητα, παραβίαση φωτεινού σηματοδότη, μη χρήση της ζώνης ασφαλείας και οδήγηση υπό την επήρεια οινόπνευματος.

Η δέσμη για τους τεχνικούς ελέγχους

Η δέσμη για τους τεχνικούς ελέγχους εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τον Απρίλιο. Συναπαρτίζεται από τις οδηγίες για τον περιοδικό τεχνικό έλεγχο ⁽¹²¹⁾, τους τεχνικούς οδικούς ελέγχους για τα οχήματα επαγγελματικής χρήσεως ⁽¹²²⁾ και τα έγγραφα ταξινόμησης των οχημάτων ⁽¹²³⁾. Βασικά στοιχεία των νέων οδηγιών αποτελούν, μεταξύ άλλων, η βελτίωση της ποιότητας των ελέγχων των οχημάτων με τη θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων για τον εξοπλισμό, την κατάρτιση των επιθεωρητών και την αξιολόγηση των ελλείψεων, αλλά και οι υποχρεωτικές δοκιμές των ηλεκτρονικών εξαρτημάτων ασφαλείας (όπως τα συστήματα αντιεμπλοκής κατά την πέδηση, ηλεκτρονικού ελέγχου ευστάθειας και οι αερόσακοι). Η πάταξη της απάτης σχετικά με τις διανυθείσες αποστάσεις συντελείται με την επίσημη καταγραφή των στοιχείων του χιλιομετροδείκτη, ενώ καθιερώνονται οι υποχρεωτικές δοκιμές για τις βαριές μοτοσικλέτες σε όλη την ΕΕ, εκτός εάν κάποιο κράτος μέλος επιτύχει ισοδύναμη βελτίωση της οδικής ασφάλειας με άλλα μέσα. Επιπλέον, ο έλεγχος της ασφαλούς φόρτωσης αποτελεί σημαντικό νέο στοιχείο των οδικών ελέγχων φορτηγών οχημάτων άνω των 3,5 τόνων. Η διοικητική επιβάρυνση τόσο για τις επιχειρήσεις οδικών μεταφορών, όσο και για τις αρχές οδικού ελέγχου θα μειωθεί με τη στοχοθετημένη επιλογή των οχημάτων με κριτήριο τη διαβάθμιση του κινδύνου.

eCall

Τον Ιούνιο του 2013 η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση κανονισμού με την οποία επιβαλλόταν η εγκατάσταση του συστήματος eCall σε όλα τα νέα μοντέλα αυτοκινήτων και τα φορτηγά ⁽¹²⁴⁾. Η πρόταση αυτή αποτελεί μέρος μιας δέσμης νομοθετικών πράξεων που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της ανάπτυξης της υπηρεσίας αυτόματης κλήσης σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης σε ολόκληρη την ΕΕ. Σκοπός του συστήματος eCall είναι η διασφάλιση της ταχείας παρέμβασης των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης σε περιπτώσεις σοβαρών τροχαίων ατυχημάτων. Αυτό θα συμβάλει σημαντικά στη μείωση του αριθμού των θυμάτων και στη μείωση της σοβαρότητας των τραυματισμών που προκαλούνται στα τροχαία ατυχήματα. Το σύστημα θα καλεί αυτομάτως τον αριθμό 112 —τον ενιαίο ευρωπαϊκό αριθμό κλήσεων έκτακτης ανάγκης. Εκτιμάται ότι το eCall μπορεί να επιταχύνει τον χρόνο επέμβασης των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης κατά 40 % στις αστικές περιοχές και κατά 50 % στην ύπαιθρο, ενώ μπορεί να μειώσει τον αριθμό των θανατηφόρων ατυχημάτων κατά τουλάχιστον 4 % και τον αριθμό των σοβαρών τραυματισμών κατά 6 %. Η νομοθετική διαδικασία για τα κέντρα έκτακτης ανάγκης ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2014 ⁽¹²⁵⁾.

Το Συμβούλιο εξέδωσε τον Μάιο την απόφαση ⁽¹²⁶⁾ καθιέρωσης του υποχρεωτικού συστήματος eCall. Την 1η Δεκεμβρίου το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε συμφωνία για όλα τα εκκρεμή ζητήματα της πρότασης έγκρισης τύπου όσον αφορά το σύστημα eCall επί του οχήματος. Με τη συμφωνία απαιτείται όλα τα νέα μοντέλα αυτοκινήτων να είναι εξοπλισμένα με την τεχνολογία eCall από την 31η Μαρτίου 2018.

Ο θόρυβος των οχημάτων

Η πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τον θόρυβο των οχημάτων ⁽¹²⁷⁾ εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Στόχος της είναι η μείωση των οχλήσεων από τον θόρυβο των οχημάτων κατά 25 %. Παράλληλα, προτείνεται να εξοπλίζονται τα ηλεκτρικά και υβριδικά ηλεκτρικά οχήματα με ελάχιστες συσκευές παραγωγής ήχων, ώστε να γίνονται πιο εύκολα αντιληπτά και να αποφεύγονται συνεπώς τα ατυχήματα.

Λογότυπος της νέας εφαρμογής για έξυπνα τηλέφωνα με τίτλο «Οδηγώντας στο εξωτερικό»

Η εφαρμογή «Οδηγώντας στο εξωτερικό»

Η Επιτροπή έχει δρομολογήσει τη νέα εφαρμογή για έξυπνα τηλέφωνα «Οδηγώντας στο εξωτερικό» («Going abroad»), η οποία περιλαμβάνει σημαντικές πληροφορίες σε 22 γλώσσες για την οδική ασφάλεια σε όλες τις χώρες της ΕΕ. Η εφαρμογή καλύπτει τις πληροφορίες για τα θέματα που συνεπάγονται μεγαλύτερο κίνδυνο ατυχημάτων, όπως τα όρια ταχύτητας και αλκοολαιμίας, τα φώτα ρύθμισης κυκλοφορίας και η χρήση κινητών τηλεφώνων. Επίσης ενημερώνει τους χρήστες σχετικά με τις υποχρεώσεις να φορούν ζώνες ασφαλείας στα αυτοκίνητα και κράνη ασφαλείας σε ποδήλατα και μοτοποδήλατα.

Θαλάσσιες μεταφορές

Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Αειφόρο Ναυτιλία

Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Αειφόρο Ναυτιλία (ESSF) συστάθηκε με σκοπό να προωθήσει τις προσπάθειες που καταβάλλονται μέσω της βιώσιμης «εργαλειοθήκης για βιώσιμες πλωτές μεταφορές» ⁽¹²⁸⁾ για μια συμφέρουσα από οικονομική άποψη και ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας σχετικά με την περιεκτικότητα των καυσίμων πλοίων σε θείο ⁽¹²⁹⁾. Θα συμβάλει επίσης στις προσπάθειες για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων βιωσιμότητας που ταλανίζουν τον κλάδο των θαλάσσιων μεταφορών της ΕΕ. Το ESSF αποτελεί την πλατφόρμα για τον δομημένο διάλογο, την ανταλλαγή τεχνικών γνώσεων, τη συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών, των χωρών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών και των λοιπών ενδιαφερόμενων συνελεστών του ναυτιλιακού κλάδου.

Έγκριση της οδηγίας σχετικά με τον εξοπλισμό πλοίων

Το Κοινοβούλιο ενέκρινε την πρόταση νέας οδηγίας της Επιτροπής σχετικά με τον εξοπλισμό πλοίων ⁽¹³⁰⁾. Η βελτίωση των κανόνων σχετικά με τον εξοπλισμό πλοίων στην ΕΕ θα έχει ως συνέπεια να είναι ασφαλέστερα τα ταξίδια για τα πλοία και το πλήρωμά τους, να περιοριστεί η γραφειοκρατία για τα κράτη μέλη, να μειωθεί το κόστος για τις επιχειρήσεις και να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα για τη βιομηχανία της ΕΕ.

Αεροπορικές μεταφορές

Ασφάλεια των αεροπορικών μεταφορών: χαλάρωση των περιορισμών σχετικά με τη μεταφορά υγρών στα αεροδρόμια της ΕΕ

Τον Ιανουάριο εγκρίθηκαν μέτρα για τη χαλάρωση των υφιστάμενων περιορισμών σχετικά με τη μεταφορά υγρών στα αεροδρόμια της ΕΕ ⁽¹³¹⁾. Για τους επιβάτες, η εν λόγω μεταβολή αφορά τα αφορολόγητα υγρά που αγοράζονται στα αεροδρόμια εκτός της ΕΕ ή μέσα σε αεροσκάφος αερομεταφορέων εκτός της ΕΕ. Εφόσον τα εν λόγω αφορολόγητα υγρά τοποθετούνται σε σακούλα ασφαλείας όταν αγοράζονται, οι επιβάτες μπορούν να τα πάρουν μαζί τους όταν μετεπιβιβάζονται σε άλλο αεροπλάνο στο πλαίσιο μιας πτήσης με ανταπόκριση σε αεροδρόμιο της ΕΕ. Έως σήμερα τα εν λόγω αφορολόγητα υγρά, κατά γενικό κανόνα, κατάσχονταν.

Αεροπορική ασφάλεια: περιστατικά στην πολιτική αεροπορία

Οι νέοι κανόνες για την αεροπορική ασφάλεια θα συμβάλουν στην πρόληψη των αεροπορικών ατυχημάτων. Με βάση τον κανονισμό για την υποβολή αναφορών, την ανάλυση και την παρακολούθηση των περιστατικών της πολιτικής αεροπορίας ⁽¹³²⁾, οι πληροφορίες σχετικά με τα περιστατικά ασφαλείας στον χώρο της πολιτικής αεροπορίας θα συγκεντρώνονται, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα για ενδελεχή ανάλυση και λήψη των αναγκαίων μέτρων για την αποφυγή παρόμοιων ατυχημάτων στο μέλλον. Οι κανόνες προβλέπουν επίσης την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών, αλλά και με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια της Αεροπορίας.

Σιδηροδρομικές μεταφορές

Η κοινή επιχείρηση Shift2Rail ⁽¹³³⁾ αποτελεί σύμπραξη δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020». Σκοπός της είναι να αυξηθεί η αξιοπιστία των σιδηροδρομικών υπηρεσιών έως και κατά 50 %, να διπλασιαστεί η ικανότητα σιδηροδρομικής μεταφοράς και με τον τρόπο αυτό να μειωθούν η συμφόρηση και οι εκπομπές CO₂, αλλά και να διατηρηθεί η ηγετική θέση που κατέχει η Ευρώπη στην παγκόσμια αγορά των σιδηροδρόμων. Μέσα στην επόμενη επταετία θα διατεθεί το ποσό των 920 εκατ. ευρώ για αυτή την πρωτοβουλία. Η επιχείρηση Shift2Rail εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο τον Απρίλιο και από το Συμβούλιο τον Ιούνιο.

Χειραψία της κ. Violeta Bulc, επιτρόπου αρμόδιας για τις μεταφορές από την 1η Νοεμβρίου (στο μέσον), με υπάλληλο του SNCF (του κρατικού οργανισμού σιδηροδρόμων της Γαλλίας), παρουσία του κ. Guillaume Pery, προέδρου του SNCF (δεύτερου από αριστερά), κατά την επίσκεψή της, στις 9 Δεκεμβρίου, στον παρισινό σταθμό Gare du Nord, τον πλέον πολυσύχναστο σιδηροδρομικό σταθμό της Ευρώπης, με βάση τον συνολικό αριθμό επιβατών.

Πολιτισμός, νεολαία και μέσα ενημέρωσης

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη»

Το νέο πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» εγκαινιάστηκε με προϋπολογισμό 1,46 δισεκατ. ευρώ ⁽¹³⁴⁾ για την επόμενη επταετία —9 % περισσότερο από τα προηγούμενα επίπεδα. Σκοπός του προγράμματος είναι η αναζωογόνηση των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργίας, που αποτελούν σημαντική πηγή ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας, ιδίως μεταξύ των νέων, ενώ αναμένεται να υποστηρίξει τουλάχιστον 250 000 καλλιτέχνες και επαγγελματίες από τον κλάδο του πολιτισμού, 2 000 κινηματογραφικές αίθουσες, 800 ταινίες και 4 500 μεταφράσεις βιβλίων ⁽¹³⁵⁾. Το πρόγραμμα προβλέπει επίσης ένα νέο χρηματοδοτικό μέσο με τη μορφή του μηχανισμού εγγυήσεων για τους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργικής παραγωγής, ώστε να διευκολύνεται η πρόσβασή τους σε τραπεζικά δάνεια.

Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης

Η Ρίγα (Λετονία) και η Umeå (Σουηδία) ήταν οι Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης για το 2014. Παράλληλα, κατά τη διάρκεια του έτους εγκρίθηκε η πρόταση που υποβλήθηκε από την Επιτροπή το 2012 για την έκδοση απόφασης του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης για τα έτη 2020 έως 2033 ⁽¹³⁶⁾. Εξάλλου, τον Μάιο η πόλη Leeuwarden (Κάτω Χώρες) ανακηρύχθηκε από το Συμβούλιο Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης για το 2018, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής ⁽¹³⁷⁾.

Ρίγα (Λετονία), μία από τις δύο πόλεις που μοιράστηκαν τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2014.

Το Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Το νέο Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς ⁽¹³⁸⁾ —μία πρωτοβουλία που ανέλαβε η ΕΕ το 2011, στηριζόμενη στη διακυβερνητική πρωτοβουλία του 2006 που έχει ως στόχο την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης για τους τόπους που έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ιστορία, τον πολιτισμό και την ανάπτυξη της ΕΕ— απονεμήθηκε το 2014 σε τέσσερις χώρους από τους 38 προταθέντες που είχαν προεπιλεγεί από τα κράτη μέλη τα οποία συμμετέχουν στη συγκεκριμένη πρωτοβουλία. Οι χώροι αυτοί είναι οι εξής: το Αρχαιολογικό Πάρκο Carnuntum ⁽¹³⁹⁾, αναστηλωμένη ρωμαϊκή συνοικία στο Bad Deutsch-Altenburg της Αυστρίας· το μεσαιωνικό Μέγαρο της Μεγάλης Συντεχνίας ⁽¹⁴⁰⁾ στο Τάλιν της Εσθονίας· το ηλικίας 100 ετών Μέλαθρο της Ειρήνης ⁽¹⁴¹⁾ στη Χάγη (Κάτω Χώρες)· και το στρατόπεδο Westerbork ⁽¹⁴²⁾, ένα ναζιστικό στρατόπεδο κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στο Hooghalen, επίσης στις Κάτω Χώρες.

Ο κ. Tibor Navracsics, επίτροπος αρμόδιος για την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τη νεολαία και τον αθλητισμό από την 1η Νοεμβρίου, απονέμει το Ευρωπαϊκό Βραβείο Λογοτεχνίας 2014 στον βούλγαρο συγγραφέα κ. Milen Ruskon, στο πλαίσιο της τελετής που διοργανώθηκε στο κτίριο Concert Noble στις Βρυξέλλες (Βέλγιο), στις 18 Νοεμβρίου.

Τα Βραβεία Κινηματογράφου

Στα βραβεία που απονεμήθηκαν σε κινηματογραφικές ταινίες οι οποίες χρηματοδοτήθηκαν μέσω του υποπρογράμματος MEDIA του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» συγκαταλέγεται και το Όσκαρ Καλύτερης Ξενόγλωσσας Ταινίας που κέρδισε η ιταλική ταινία *La grande bellezza* («Η τέλεια ομορφιά»), σε σκηνοθεσία Paolo Sorrentino. Τέσσερις από τις πέντε ταινίες που ήταν υποψήφιες για το Όσκαρ Καλύτερης Ξενόγλωσσας Ταινίας κατά την απονομή των Βραβείων Όσκαρ χρηματοδοτήθηκαν από πόρους του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη». Σχεδόν 30 ταινίες που χρηματοδοτήθηκαν από πόρους του MEDIA επελέγησαν για το επίσημο πρόγραμμα του Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου του Βερολίνου το 2014, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και τέσσερις ταινίες που συμμετείχαν στον κύριο διαγωνισμό. Από τις 21 ταινίες που υποστηρίχθηκαν από το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» στο Φεστιβάλ των Καννών, τρεις κέρδισαν βραβεία, ενώ το Βραβείο MEDIA της ΕΕ απονεμήθηκε στον βόσνιο σκηνοθέτη κ. Danis Tanović τον Μάιο ⁽¹⁴³⁾.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- (1) Έκθεση της Επιτροπής — Έκθεση για το 2013 σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ [COM(2014) 224].
- (2) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ένα νέο πλαίσιο της ΕΕ για την ενίσχυση του κράτους δικαίου [COM(2014) 158].
- (3) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Το θεματολόγιο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού [COM(2011) 60].
- (4) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, 4 και 5 Δεκεμβρίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/146049.pdf).
- (5) «Αξιολόγηση του αντίκτυπου της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της ΕΕ σε τοπικό επίπεδο — Τελική έκθεση» (http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/dg_just_eva_free_mov_final_report_27.01.14.pdf).
- (6) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της ΕΕ και των οικογενειών τους: πέντε δράσεις καίριας σημασίας [COM(2013) 837].
- (7) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Υποστήριξη των εθνικών αρχών για την πάταξη των καταχρήσεων του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας: Εγχειρίδιο σχετικά με τους εικονικούς γάμους μεταξύ πολιτών της Ένωσης και υπηκόων τρίτων χωρών, στο πλαίσιο της νομοθεσίας της ΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της Ένωσης [COM(2014) 604].

- (⁸) <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11366&langId=en>
- (⁹) http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2014/index.cfm
- (¹⁰) Σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την ενίσχυση της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών μέσω της διαφάνειας [C(2014) 1405].
- (¹¹) Έγγραφο της Επιτροπής — Έκθεση προόδου όσον αφορά την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών το 2013 [SWD(2014) 142].
- (¹²) Οδηγία 2000/43/ΕΚ περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (ΕΕ L 180 της 19.7.2000)
- (¹³) Οδηγία 2000/78/ΕΚ για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ L 303 της 2.12.2000).
- (¹⁴) Έκθεση της Επιτροπής — Κοινή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2000/43/ΕΚ περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής («οδηγία για τη φυλετική ισότητα») και της οδηγίας 2000/78/ΕΚ για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία («οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση») [COM(2014) 2].
- (¹⁵) Απόφαση-πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 328 της 6.12.2008).
- (¹⁶) Έκθεση της Επιτροπής για την εφαρμογή της απόφασης-πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου [COM(2014) 27].
- (¹⁷) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Έκθεση σχετικά με την υλοποίηση του πλαισίου της ΕΕ για εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομά [COM(2014) 209].
- (¹⁸) Έγγραφο της Επιτροπής — Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΣΗΕΔΑΑ) από την Ευρωπαϊκή Ένωση [SWD(2014) 182].
- (¹⁹) <http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>
- (²⁰) Οδηγία 2014/24/ΕΕ σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες (ΕΕ L 94 της 28.3.2014).
Οδηγία 2014/25/ΕΕ σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΕΕ L 94 της 28.3.2014).
- (²¹) http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/el/information/legislation/regulations/
- (²²) http://ec.europa.eu/justice/newsroom/data-protection/news/120125_en.htm
- (²³) Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Μαΐου 2014, C-131/12, Google Spain και Google (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-131/12>).
- (²⁴) Οδηγία 95/46/ΕΚ για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281 της 23.11.1995).
- (²⁵) Πρόταση κανονισμού για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων) [COM(2012) 11].
- (²⁶) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Προετοιμασία των ευρωπαϊκών εκλογών του 2014: περαιτέρω ενίσχυση του δημοκρατικού και αποτελεσματικού τρόπου διεξαγωγής τους [COM(2013)126].
- (²⁷) Σύσταση της Επιτροπής για την ενίσχυση του δημοκρατικού και αποτελεσματικού τρόπου διεξαγωγής των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [C(2013) 1303].
- (²⁸) Έκθεση της Επιτροπής — Δημοκρατικότερες εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των συστάσεων της Επιτροπής της 12ης Μαρτίου 2013 για την ενίσχυση του δημοκρατικού και αποτελεσματικού τρόπου διεξαγωγής των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [COM(2014) 196].
- (²⁹) <http://www.right2water.eu/el>
- (³⁰) Ανακοίνωση της Επιτροπής για την πρωτοβουλία ευρωπαίων πολιτών «Η ύδρευση και η αποχέτευση είναι ανθρώπινο δικαίωμα! Το νερό είναι δημόσιο αγαθό, όχι εμπόρευμα!» [COM(2014) 177].
- (³¹) http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/followup_actions/citizens_initiative_el.htm
- (³²) http://ec.europa.eu/environment/consultations/water_drink_en.htm
- (³³) Οδηγία 98/83/ΕΚ σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης (ΕΕ L 330 της 5.12.1998).
- (³⁴) <http://www.oneofus.eu>
- (³⁵) http://ec.europa.eu/archives/bepa/european-group-ethics/docs/publications/ege_opinion_28_ethics_security_surveillance_technologies.pdf
- (³⁶) Απόφαση 2014/857/ΕΕ όσον αφορά την κοινοποίηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας ότι επιθυμεί να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου Σένγκεν που περιέχονται σε πράξεις της Ένωσης στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικά ζητήματα (ΕΕ L 345 της 1.12.2014).
Απόφαση 2014/858/ΕΕ σχετικά με την κοινοποίηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας ότι επιθυμούν να προσχωρήσουν σε πράξεις της Ένωσης στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις που εγκρίθηκαν πριν από την άσφρηση ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας και δεν αποτελούν μέρος του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 345 της 1.12.2014)
- (³⁷) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Το θεματολόγιο της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2020 — Ενίσχυση της εμπιστοσύνης, της κινητικότητας και της ανάπτυξης εντός της Ένωσης [COM (2014) 144].
- (³⁸) Οδηγία 2012/13/ΕΕ σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ L 142 της 1.6.2012).
- (³⁹) Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή από τα κράτη μέλη των αποφάσεων-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ, 2008/947/ΔΕΥ και 2009/829/ΔΕΥ σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση δικαστικών αποφάσεων οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, αποφάσεων αναστολής εκτέλεσης της ποινής ή απόλυσης υπό όρους και εναλλακτικών κυρώσεων, καθώς και αποφάσεων περί μέτρων επιτήρησης εναλλακτικά προς την προσωρινή κράτηση [COM(2014) 57].
- (⁴⁰) Απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για το σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 327 της 5.12.2008).
Απόφαση-πλαίσιο 2008/947/ΔΕΥ σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αναγνώρισης δικαστικών αποφάσεων και αποφάσεων αναστολής εκτέλεσης της ποινής ή απόλυσης υπό όρους με σκοπό την εποπτεία των μέτρων αναστολής και των εναλλακτικών κυρώσεων (ΕΕ L 337 της 16.12.2008).
Απόφαση-πλαίσιο 2009/829/ΔΕΥ σχετικά με την εφαρμογή, μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στις αποφάσεις περί μέτρων επιτήρησης εναλλακτικά προς την προσωρινή κράτηση (ΕΕ L 294 της 11.11.2009).
- (⁴¹) Οδηγία 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας (ΕΕ L 315 της 14.11.2012).

- (42) http://ec.europa.eu/justice/criminal/files/victims/guidance_victims_rights_directive_en.pdf
- (43) Οδηγία 2014/62/ΕΕ σχετικά με την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κίβδηλεία μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 151 της 21.5.2014).
- (44) Πρόταση κανονισμού σχετικά με τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας [COM(2013) 534].
- (45) Πρόταση κανονισμού για τις νέες ψυχοτρόπους ουσίες [COM(2013) 619].
- (46) Πρόταση οδηγίας για την τροποποίηση της απόφασης-πλαισίου 2004/757/ΔΕΥ για τη θέσπιση ελάχιστων διατάξεων σχετικά με τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των εγκλημάτων και τις ποινές που ισχύουν στον τομέα της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, όσον αφορά τον ορισμό των ναρκωτικών [COM(2013) 618].
- (47) Εκτελεστική απόφαση 2014/688/ΕΕ για την υπαγωγή των ουσιών: 4-ιωδο-2,5-διμεθοξυ-N-(2-μεθοξυβενζυλο) φαιναυλαμίνη (25I-NBOMe), 3,4-διχλωρο-N-[[1- (διμεθυλαμινο)κυκλοεξυλο]μεθυλο]βενζαμίδιο (AH-7921), 3,4-μεθυλενοδιοξυηυροβαλερόνη (MDPV) και 2-(3-μεθοξυφαινυλο)-2-(αιθυλαμινο)κυκλοεξανόνη (μεθοξαταμίνη) σε μέτρα ελέγχου (ΕΕ L 287 της 1.10.2014).
- (48) Απόφαση 2005/387/ΔΕΥ σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών, την αξιολόγηση κινδύνων και τον έλεγχο νέων ψυχοτρόπων ουσιών (ΕΕ L 127 της 20.5.2005).
- (49) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 26 και 27 Ιουνίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (50) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Το θεματολόγιο της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2020 — Ενίσχυση της εμπιστοσύνης, της κινητικότητας και της ανάπτυξης εντός της Ένωσης [COM(2014) 144].
- (51) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη: από τη θεωρία στην πράξη [COM(2014) 154].
- (52) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 26 και 27 Ιουνίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (53) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την πολιτική επιστροφής της ΕΕ [COM(2014) 199].
- (54) Ανακοίνωση της Επιτροπής για οδηγίες όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 2003/86/ΕΚ σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης [COM(2014) 210].
- (55) Οδηγία 2003/86/ΕΚ σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης (ΕΕ L 251 της 3.10.2003).
- (56) Ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας 2009/50/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης («Μπλε κάρτα της ΕΕ») [COM(2014) 287].
Οδηγία 2009/50/ΕΚ σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης (ΕΕ L 155 της 18.6.2009).
- (57) Ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας 2009/52/ΕΚ σχετικά με την επιβολή ελάχιστων προτύπων όσον αφορά τις κυρώσεις και τα μέτρα κατά των εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών [COM(2014) 286].
Οδηγία 2009/52/ΕΚ σχετικά με την επιβολή ελάχιστων προτύπων όσον αφορά τις κυρώσεις και τα μέτρα κατά των εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών (ΕΕ L 168 της 30.6.2009).
- (58) Οδηγία 2013/32/ΕΕ σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ L 180 της 29.6.2013).
Οδηγία 2013/33/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ L 180 της 29.6.2013).
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 603/2013 σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα και σχετικά με αιτήσεις της αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπόλ για σκοπούς επιβολής του νόμου (ΕΕ L 180 της 29.6.2013).
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (ΕΕ L 180 της 29.6.2013).
- (59) Πρόταση κανονισμού για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 όσον αφορά τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων των οποίων κανένα μέλος της οικογένειας, αδελφός ή συγγενής δεν ευρίσκεται νόμιμα σε κράτος μέλος [COM(2014) 382].
- (60) Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Ιουνίου 2013, C-648/11, MA κ.λπ. (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-648/11>).
- (61) Πρόταση κανονισμού για τον ενωσιακό κώδικα θεωρήσεων (κώδικας θεωρήσεων) [COM(2014) 164].
- (62) Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση θεώρησης περιοδείας [COM(2014) 163].
- (63) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 656/2014 περί κανόνων επιτηρήσεως των εξωτερικών θαλάσσιων συνόρων στο πλαίσιο της επιχειρησιακής συνεργασίας που συντονίζεται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 189 της 27.6.2014).
- (64) Η *μη επαναπροώθηση* αποτελεί αρχή του διεθνούς δικαίου η οποία απαγορεύει τον εξαναγκασμό των προσφύγων ή των αιτούντων άσυλο να επιστρέψουν σε χώρες στις οποίες ενδέχεται να υποστούν διώξεις.
- (65) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί στην τρομοκρατία και στον βίαιο εξτρεισμό: Ενίσχυση της ενωσιακής απόκρισης [COM(2013) 941].
- (66) Έκθεση της Επιτροπής — Έκθεση της ΕΕ για την καταπολέμηση της διαφθοράς [COM(2014) 38].
- (67) Απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Απριλίου 2014, C-293/12 και C-594/12, Digital Rights Ireland και Seitlinger κ.λπ. (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-293/12>).
- (68) Οδηγία 2006/24/ΕΚ για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών (ΕΕ L 105 της 13.4.2006).
- (69) Οδηγία 2002/58/ΕΚ σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ L 201 της 31.7.2002).
- (70) Οδηγία 2014/42/ΕΕ σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 127 της 29.4.2014).
- (71) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με μια νέα προσέγγιση της ΕΕ για την ανίχνευση και τον μετριασμό των κινδύνων ΧΒΡΠ-Ε [COM(2014) 247].
- (72) Απόφαση 2014/415/ΕΕ σχετικά με τις ρυθμίσεις για την εφαρμογή από την Ένωση της ρήτρας αλληλεγγύης (ΕΕ L 192 της 1.7.2014).

- (73) Έκθεση της Επιτροπής για την εφαρμογή της απόφασης-πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ σχετικά με την τροποποίηση της απόφασης-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας [COM(2014) 554].
- (74) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/docs/guardianship_for_children/guardianship_for_children_deprived_of_parental_care_en.pdf
- (75) Έγγραφο της Επιτροπής — Ενδιάμεση έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων [SWD(2014) 318].
- (76) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/docs/20141017_working_paper_on_statistics_on_trafficking_in_human_beings_en.pdf
- (77) Ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας 2004/81/ΕΚ σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές [COM(2014) 635].
- (78) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 259/2014 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (ΕΕ L 105 της 8.4.2014).
- (79) Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Αρμενίας για την επανεισδοχή προσώπων που διαμένουν χωρίς άδεια (ΕΕ L 289 της 31.10.2013). Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Αρμενίας σχετικά με την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων (ΕΕ L 289 της 31.10.2013).
- (80) Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Αζερμπαϊτζάν για την επανεισδοχή προσώπων που διαμένουν χωρίς άδεια (ΕΕ L 128 της 30.4.2014). Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Αζερμπαϊτζάν σχετικά με την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων (ΕΕ L 128 της 30.4.2014).
- (81) Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Πράσινου Ακρωτηρίου σχετικά με την επανεισδοχή προσώπων που διαμένουν χωρίς άδεια (ΕΕ L 282 της 24.10.2013). Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Πράσινου Ακρωτηρίου για την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων βραχείας διαμονής στους πολίτες της Δημοκρατίας του Πράσινου Ακρωτηρίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 282 της 24.10.2013).
- (82) Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Τουρκίας για την επανεισδοχή προσώπων που διαμένουν χωρίς άδεια (ΕΕ L 134 της 7.5.2014).
- (83) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/docs/20141009_joint_declaration_establishing_the_eu-jordan_mobility_partnership_en.pdf
- (84) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/international-affairsgeneral/docs/declaration_conjointe_tunisia_eu_mobility_fr.pdf
- (85) http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/stylianides/announcements/report-christos-stylianides-eu-ebola-coordinator-european-council_en
- (86) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 536/2014 για τις κλινικές δοκιμές φαρμάκων που προορίζονται για τον άνθρωπο (ΕΕ L 158 της 27.5.2014).
- (87) Απόφαση αριθ. 1082/2013/ΕΕ σχετικά με σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας (ΕΕ L 293 της 5.11.2013).
- (88) Οδηγία 2014/40/ΕΕ για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την κατασκευή, την παρουσίαση και την πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων (ΕΕ L 127 της 29.4.2014).
- (89) Ανακοίνωση της Επιτροπής για αποτελεσματικά, προσβάσιμα και ανθεκτικά συστήματα υγείας [COM(2014) 215].
- (90) Έκθεση της Επιτροπής — Εφαρμογή της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τη δράση κατά του καρκίνου: ευρωπαϊκή σύμπραξη [COM(2009) 291] και δεύτερη έκθεση εφαρμογής όσον αφορά τη σύσταση σχετικά με τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου (2003/878/ΕΚ) [COM(2014) 584].
- (91) Έκθεση της Επιτροπής — Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τις σπάνιες νόσους: οι ευρωπαϊκές προκλήσεις [COM(2008) 679] και της σύστασης σχετικά με μία δράση στον τομέα των σπάνιων νόσων (2009/С 151/02) [COM(2014) 548].
- (92) Έγγραφο της Επιτροπής — Έκθεση εφαρμογής σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη νόσο του Αλτσχάιμερ και άλλες μορφές άνοιας [SWD(2014) 321].
- (93) http://ec.europa.eu/health/patient_safety/policy/package_en.htm
- (94) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 652/2014 για τη θέσπιση διατάξεων σχετικά με τη διαχείριση των δαπανών που αφορούν, αφενός, τη διατροφική αλυσίδα, την υγεία των ζώων και την καλή μεταχείριση των ζώων και, αφετέρου, την υγεία των φυτών και το φυτικό αναπαραγωγικό υλικό (ΕΕ L 189 της 27.6.2014).
- (95) Πρόταση κανονισμού για τα κτηνιατρικά φάρμακα [COM(2014) 558].
- (96) Πρόταση κανονισμού σχετικά με την παρασκευή, τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση φαρμακικών ζωοτροφών [COM(2014) 556].
- (97) Πρόταση κανονισμού για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/18/ΕΚ όσον αφορά τη δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη να περιορίζουν ή να απαγορεύουν την καλλιέργεια ΓΤΟ στην επικράτειά τους [COM(2010) 375].
- (98) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές (ΕΕ L 304 της 22.11.2011).
- (99) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πλαίσιο πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια κατά την περίοδο από το 2020 έως το 2030 [COM(2014) 15].
- (100) Πρόταση απόφασης σχετικά με τη θέσπιση και τη λειτουργία αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς όσον αφορά το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου [COM(2014) 20].
- (101) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Αποτελέσματα της επανεξέτασης της κοινοτικής στρατηγικής για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από τα επιβατηγά αυτοκίνητα και τα ελαφρά εμπορικά οχήματα [COM(2007) 19].
- (102) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 333/2014 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 443/2009 με σκοπό τον καθορισμό των λεπτομερειών της επίτευξης του στόχου μείωσης των εκπομπών CO₂ από καινούργια επιβατηγά αυτοκίνητα το 2020 (ΕΕ L 103 της 5.4.2014).
- (103) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 253/2014 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 510/2011 με σκοπό τον καθορισμό των λεπτομερειών της επίτευξης του στόχου μείωσης των εκπομπών CO₂ από καινούργια ελαφρά επαγγελματικά οχήματα το 2020 (ΕΕ L 84 της 20.3.2014).
- (104) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Στρατηγική για τη μείωση της κατανάλωσης καυσίμου και των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα των βαρέων φορτηγών οχημάτων [COM(2014) 285].
- (105) <http://mayors-adapt.eu>
- (106) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 517/2014 για τα φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου (ΕΕ L 150 της 20.5.2014).

- (107) Οδηγία 2014/87/Ευρατόμ για τροποποίηση της οδηγίας 2009/71/Ευρατόμ περί θεσπίσεως κοινοτικού πλαισίου για την πυρηνική ασφάλεια πυρηνικών εγκαταστάσεων (ΕΕ L 219 της 25.7.2014).
- (108) Για τα δύο νέα χρηματοδοτικά μέσα που έχουν αναπτυχθεί σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων μπορείτε να ανατρέξετε στην ενότητα «LIFE — Το υποπρόγραμμα “Δράση για το κλίμα”».
- (109) Σύσταση 2014/70/ΕΕ για τις ελάχιστες αρχές για την έρευνα και την παραγωγή υδρογονανθράκων (όπως το σχιστολιθικό αέριο) με τη χρήση υδραυλικής ρωγμάτωσης μεγάλου όγκου (ΕΕ L 39 της 8.2.2014).
- (110) http://ec.europa.eu/environment/integration/energy/unconventional_en.htm
- (111) http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/index_en.htm
- (112) <http://www.generationawake.eu/el/>
- (113) <http://www.facebook.com/generationawake>
- (114) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-439_en.htm
- (115) <http://emsa.europa.eu/operations/cleanseanet.html>
- (116) Οδηγία 2005/35/ΕΚ σχετικά με τη ρύπανση από τα πλοία και τη θέσπιση κυρώσεων για παραβάσεις (ΕΕ L 255 της 30.9.2005).
- (117) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Μαζί για ανταγωνιστική και αποδοτική από άποψη πόρων αστική κινητικότητα [COM(2013) 913].
Έγγραφο της Επιτροπής — Έκκληση για δράση στην αστική εφοδιαστική [SWD(2013) 524].
Έγγραφο της Επιτροπής — Στοχευμένη δράση για την οδική ασφάλεια στις πόλεις [SWD(2013) 525].
Έγγραφο της Επιτροπής — Έκκληση για εξυπνότερες ρυθμίσεις πρόσβασης των οχημάτων στις πόλεις [SWD(2013) 526].
Έγγραφο της Επιτροπής — Αξιοποίηση των ευφύων συστημάτων μεταφορών για τις πόλεις της ΕΕ [SWD(2013) 527].
- (118) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1006_el.htm
- (119) Οδηγία 2011/82/ΕΕ για τη διευκόλυνση της διασυνοριακής ανταλλαγής πληροφοριών για τροχαίες παραβάσεις που έχουν σχέση με την οδική ασφάλεια (ΕΕ L 288 της 5.11.2011).
- (120) Πρόταση οδηγίας για τη διευκόλυνση της διασυνοριακής ανταλλαγής πληροφοριών για τροχαίες παραβάσεις σχετικές με την οδική ασφάλεια [COM(2014) 476].
- (121) Οδηγία 2014/45/ΕΕ για τον περιοδικό τεχνικό έλεγχο των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκούμενων τους (ΕΕ L 127 της 29.4.2014).
- (122) Οδηγία 2014/47/ΕΕ σχετικά με την τεχνική οδική επιθεώρηση της καλής τεχνικής κατάστασης των οχημάτων επαγγελματικής χρήσεως που κυκλοφορούν στην Ένωση (ΕΕ L 127 της 29.4.2014).
- (123) Οδηγία 2014/46/ΕΕ για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/37/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με τα έγγραφα κυκλοφορίας οχημάτων (ΕΕ L 127 της 29.4.2014).
- (124) Πρόταση κανονισμού όσον αφορά τις απαιτήσεις έγκρισης τύπου για την ανάπτυξη του συστήματος eCall σε οχήματα [COM(2013) 316].
- (125) Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 305/2013 για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2010/40/ΕΕ σχετικά με την εναρμονισμένη παροχή διαλειτουργικού πανενωσιακού συστήματος eCall (ΕΕ L 91 της 3.4.2013).
- (126) Απόφαση αριθ. 585/2014/ΕΕ για την ανάπτυξη διαλειτουργικού συστήματος eCall σε όλη την ΕΕ (ΕΕ L 164 της 3.6.2014).
- (127) Πρόταση κανονισμού σχετικά με την ηχοστάθμη των μηχανοκίνητων οχημάτων [COM(2011) 856].
- (128) Έγγραφο της Επιτροπής — Μείωση των εκπομπών ρυπαντών από τις θαλάσσιες μεταφορές και η βιώσιμη εργαλειοθήκη των πλωτών μεταφορών [SEC(2011) 1052].
- (129) Οδηγία 2012/33/ΕΕ για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/32/ΕΚ σχετικά με την περιεκτικότητα των καυσίμων πλοίων σε θείο (ΕΕ L 327 της 27.11.2012).
Οδηγία 1999/32/ΕΚ σχετικά με τη μείωση της περιεκτικότητας ορισμένων υγρών καυσίμων σε θείο (ΕΕ L 121 της 11.5.1999).
- (130) Πρόταση οδηγίας σχετικά με τον εξοπλισμό πλοίων [COM(2012) 772].
- (131) http://ec.europa.eu/transport/modes/air/security/doc/quick_info_notice_for_air_passengers_-_rules_on_liquids_carried_as_hand_luggage_%28leaflet_version%29.pdf
- (132) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 376/2014 για την αναφορά, ανάλυση και παρακολούθηση περιστατικών στην πολιτική αεροπορία (ΕΕ L 122 της 24.4.2014).
- (133) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 642/2014 για τη σύσταση της κοινής επιχείρησης Shift2Rail (ΕΕ L 177 της 17.6.2014).
- (134) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1114_el.htm
- (135) http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/index_en.htm
- (136) Απόφαση αριθ. 445/2014/ΕΕ για τη θέσπιση δράσης της Ένωσης όσον αφορά τις πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης για τα έτη 2020 έως 2033 (ΕΕ L 132 της 3.5.2014).
- (137) http://ec.europa.eu/culture/tools/actions/capitals-culture_en.htm
- (138) http://ec.europa.eu/culture/heritage-label/index_en.htm
- (139) http://www.carmuntum.co.at/home?set_language=en
- (140) <http://www.ajaloomuseum.ee/en>
- (141) <http://100year.vredespaleis.nl/28/home.html>
- (142) <http://www.kampwesterbork.nl/nl/index.html#/index>
- (143) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-557_el.htm

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Reporters / Eric Herchaft: σελίδα 142
Ευρωπαϊκή Ένωση: σελίδες 144, 145, 151, 154, 156, 166, 170, 185, 187
Guardia costiera: σελίδα 163
Svetoslav Spasov: σελίδα 180
Ursula Bach: σελίδα 180
Cedre: σελίδα 181
Kaspars Garda: σελίδα 186

Για έναν ισχυρότερο ρόλο της ΕΕ στον κόσμο

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο το 2014 στις διεθνείς προσπάθειες για την επίλυση σοβαρών κρίσεων στο Ιράκ, την Ουκρανία και τη Συρία, καθώς και στην αποκλιμάκωση της ισραηλινο-παλαιστινιακής διένεξης. Η ΕΕ άλλαξε επίσης ηγεσία. Όσον αφορά τη διπλωματική υπηρεσία της Ένωσης, η κ. Federica Mogherini ανέλαβε την 1η Νοεμβρίου καθήκοντα ως Υπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και αντιπρόεδρος της Επιτροπής (ΥΕ/ΑΕ), συνεχίζοντας το έργο της πρώην ΥΕ/ΑΕ, κ. Catherine Ashton.

Το έτος ξεκίνησε με την ένταση της κρίσης στην Ουκρανία, που οδήγησε στην παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία, η οποία είχε ως συνέπεια την επιβολή πολλών γύρων κυρώσεων, κατά τους οποίους η ΕΕ ήταν βασικός παράγοντας. Η Ένωση στήριξε σθεναρά την Ουκρανία καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης και κατά τις προεδρικές εκλογές της χώρας, όπως και κατά τον σχηματισμό νέας κυβέρνησης. Η ΕΕ διατήρησε επίσης τη δέσμευσή της στην Ουκρανία, όπως αποδεικνύεται από το πρόγραμμα ενίσχυσης ύψους 11 δισεκατ. ευρώ για τον ανατολικό γείτονά της, καθώς και από την υπογραφή της ιστορικής συμφωνίας σύνδεσης και των διατάξεων για μια εκτενή και ολοκληρωμένη ζώνη ελεύθερων συναλλαγών.

Το έτος ήταν επίσης σημαντικό λόγω των συνεχιζόμενων συνομιλιών για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν. Με βάση την ισχυρή δέσμευση όλων των μερών για να επιτύχουν μια αμοιβαία συμφωνηθείσα, μακροπρόθεσμη και σφαιρική λύση, διεξήχθησαν πολλοί γύροι διαπραγματεύσεων και συναντήσεων με στόχο τη μόνιμη επίλυση του προβλήματος.

Στα μέσα του 2014 ο κόσμος διαπίστωσε την άνοδο του λεγόμενου Ισλαμικού Κράτους του Ιράκ και του Λεβάντε [Daesh ⁽¹⁾]. Η ΕΕ δίνει μεγάλη σημασία στην αντιμετώπιση αυτής της οργάνωσης και συμμετέχει ενεργά στον Παγκόσμιο Συνασπισμό κατά του ISIL.

Σημειώθηκε σημαντική πρόοδος σε πολλά άλλα μέτωπα των εξωτερικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων του εμπορίου, της ανάπτυξης και της προώθησης στρατηγικών εταιρικών σχέσεων, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανθρωπιστικής βοήθειας.

Για δύο εβδομάδες, τον Φεβρουάριο, ομάδες της οργάνωσης «Πατροί Χωρίς Σύνορα», με την ενίσχυση της ΕΕ, βοήθησαν το Υπουργείο Υγείας της Γουινέας στον εμβολιασμό 500 000 παιδιών, ηλικίας από 6 μηνών έως 10 ετών, κατά της ιλαράς στην πρωτεύουσα Conakry, όπου εκδηλώθηκε η εστία της νόσου.

Η Ευρωπαϊκή Γειτονία

Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας

Η γειτονία της ΕΕ βίωσε ένα έτος πολλαπλών κρίσεων, καθώς και σημαντικής προόδου με την κάλυψη ορισμένων χωρών από την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας (ΕΠΓ). Οι εξελίξεις στην Ουκρανία έφεραν στο προσκήνιο την πολιτική πραγματικότητα της Ευρώπης. Εντός και εκτός της Συρίας, εκατομμύρια άνθρωποι έχουν εγκαταλείψει τις εστίες τους και εξακολουθούν να χρειάζονται επείγοντως βοήθεια. Οι εχθροπραξίες στη Λωρίδα της Γάζας ρήμαξαν τους πόρους διαβίωσης και κατέστρεψαν τις ήδη επισφαλείς υποδομές. Σε αυτό το δυσχερές πλαίσιο, η ΕΕ διατήρησε υψηλό επίπεδο δέσμευσης, κεντρικό ρόλο στην οποία διαδραμάτισαν οι μηχανισμοί που προσφέρει η ΕΠΓ.

Η ΕΠΓ παραμένει η βάση για την εγκαθίδρυση χώρου ευημερίας με τις γειτονικές χώρες της ΕΕ, ιδίως μέσω ενισχυμένης πολιτικής σύνδεσης, βαθύτερης οικονομικής ολοκλήρωσης και στενής συνεργασίας. Η ΕΕ υπέγραψε τρεις συμφωνίες σύνδεσης, καθώς και διατάξεις για μια εκτενή και ολοκληρωμένη ζώνη ελεύθερων συναλλαγών, με τη Γεωργία, τη Μολδαβία και την Ουκρανία. Οι συμφωνίες αυτές έθεσαν τις βάσεις για τις πιο φιλόδοξες συμβατικές σχέσεις που εγκαθιδρύθηκαν μέχρι σήμερα με γειτονικούς εταίρους. Οι σχέσεις με το Μαρόκο και την Τυνησία έχουν ενισχυθεί και εξακολουθούν να αντικατοπτρίζουν το βάθος και το εύρος των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών στις χώρες αυτές.

Ανατολική Γειτονία

Η υπογραφή, τον Ιούνιο, συμφωνιών σύνδεσης και διατάξεων για εκτενείς και ολοκληρωμένες ζώνες ελεύθερων συναλλαγών μεταξύ της ΕΕ και της Γεωργίας, της Μολδαβίας και της Ουκρανίας, και η προσωρινή εφαρμογή τους στην περίπτωση της Μολδαβίας και της Γεωργίας από την 1η Σεπτεμβρίου, ήταν σημαντική τόσο από πολιτικής όσο και από οικονομικής πλευράς. Το ορόσημο αυτό, από την άποψη της στενότερης πολιτικής σύνδεσης και οικονομικής ολοκλήρωσης με προσανατολισμό τις μεταρρυθμίσεις, αναμένεται να καταστήσει αυτές τις οικονομίες ανθεκτικές και περισσότερο ανεξάρτητες, με τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών και τη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Για την Ουκρανία, μετά την παράλληλη κύρωση από το εθνικό κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Οκτώβριο, η προσωρινή εφαρμογή άρχισε την 1η Νοεμβρίου. Η ημερομηνία για την προσωρινή εφαρμογή του εμπορικού μέρους της συμφωνίας παρατάθηκε έως την 1η Ιανουαρίου 2016. Διερευνητικές συνομιλίες ξεκίνησαν με την Αρμενία σχετικά με την προοπτική μελλοντικών σχέσεων και τη νέα νομική βάση για τις εν λόγω σχέσεις.

Σημαντική ήταν η πρόοδος που σημειώθηκε στον τομέα της ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων με τη Μολδαβία, αφού από τον Απρίλιο άρχισε να ισχύει καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Η Ουκρανία εισήλθε στη δεύτερη φάση του σχεδίου δράσης για το καθεστώς ελευθέρωσης των θεωρήσεων (ΣΔΕΘ), τον Ιούνιο, και η Γεωργία τήρησε επιτυχώς τα κριτήρια αναφοράς της πρώτης φάσης του ΣΔΕΘ τον Οκτώβριο, ενώ άρχισε να εφαρμόζει τη δεύτερη φάση του. Στον τομέα της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ), η συμφωνία-πλαίσιο συνεργασίας με τη Γεωργία ετέθη σε ισχύ τον Μάρτιο και η χώρα άρχισε αμέσως να συμμετέχει ενεργά στη στρατιωτική επιχείρηση στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (EUFOR RCA) —ως ο δεύτερος μεγαλύτερος υποστηρικτής μετά τη Γαλλία— και στην εκπαιδευτική αποστολή της ΕΕ στο Μάλι (EUTM Mali), ενώ αντέδρασε θετικά στην πρόσκληση συμμετοχής σε συμβουλευτική αποστολή για τη μεταρρύθμιση του τομέα της μη στρατιωτικής ασφάλειας στην Ουκρανία (EUAM Ukraine), που άρχισε επισήμως την 1η Δεκεμβρίου.

Οι συμφωνίες απλούστευσης της έκδοσης θεωρήσεων και επανεισδοχής με την Αρμενία ετέθησαν σε ισχύ τον Ιανουάριο και γενικά εφαρμόστηκαν ικανοποιητικά. Το Αζερμπαϊτζάν άρχισε να απολαύει από τον Σεπτέμβριο των οφελών μιας συμφωνίας για την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων. Τον Ιανουάριο η ΕΕ άρχισε επίσης διαπραγματεύσεις με τη Λευκορωσία για τη σύναψη συμφωνιών απλούστευσης της έκδοσης θεωρήσεων και επανεισδοχής.

Η ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς την πολιτική κατάσταση στην Ουκρανία και έχει δεσμευτεί να επιδιώξει την επίλυση της κρίσης που ξέσπασε έπειτα από μήνες πολιτικών διαμαρτυριών ως συνέπεια της απόφασης που έλαβε η ουκρανική κυβέρνηση, το 2013, να αναστείλει τις προετοιμασίες για την υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης κατά τη σύνοδο κορυφής της ανατολικής εταιρικής σχέσης στο Βίλνιους της Λιθουανίας. Η διεθνής κοινότητα καταδίκασε έντονα τις ενέργειες της Ρωσίας που παραβιάζουν την εδαφική ακεραιότητα, τη σταθερότητα και την ασφάλεια της Ουκρανίας. Η ΕΕ αντέδρασε με την επιβολή περιοριστικών μέτρων, μεταξύ άλλων, και στον οικονομικό τομέα ⁽²⁾. Η στήριξη της ΕΕ όσον αφορά την κυριαρχία, την εδαφική ακεραιότητα, την ενότητα και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας είναι αταλάντευτη.

Ο κ. Johannes Hahn, Επίτροπος αρμόδιος για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας και τις διαπραγματεύσεις για τη διεύρυνση από την 1η Νοεμβρίου, κατά την επίσκεψή του στην Ουκρανία προκειμένου να υπογράψει συμφωνία χρηματοδότησης για την εφαρμογή του νέου προγράμματος «Στήριξη της περιφερειακής πολιτικής της Ουκρανίας». Κίεβο, 28 Νοεμβρίου.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της εξέφρασαν τον αποτροπιασμό τους και τη βαθιά λύπη τους για την κατάρριψη της πτήσης MH17 των Μαλαισιανών Αερογραμμών στο Ντονέτσκ στις 17 Ιουλίου και για την τραγική απώλεια τόσο πολλών ζώων. Το Συμβούλιο αποφάσισε, τον Ιούλιο, ότι αυτοί που ευθύνονται άμεσα και έμμεσα για την κατάρριψη του αεροσκάφους πρέπει να λογοδοτήσουν ενώπιον της δικαιοσύνης, καλώντας όλα τα κράτη και τα μέρη να συνεργαστούν πλήρως για τον σκοπό αυτό.

Διεξήχθη διερευνητική αποστολή για την εκτίμηση των αναγκών μετά τις συρράξεις, εστιαζόμενη κυρίως στον διάλογο με τις ουκρανικές αρχές. Στις αρχές Οκτωβρίου πραγματοποιήθηκε αποστολή πλήρους αξιολόγησης, από κοινού με τα Ηνωμένα Έθνη και την Παγκόσμια Τράπεζα, με σκοπό να επισημανθούν οι άμεσες ανάγκες ανάκαμψης και οικοδόμησης της ειρήνης στις πληττόμενες από τις συρράξεις περιοχές της ανατολικής Ουκρανίας (Λουγκάνσκ και Ντονέτσκ).

Μετά την υπογραφή της Συνθήκης συμμαχίας και στρατηγικής εταιρικής σχέσης μεταξύ της Ρωσίας και της αποσχισθείσας από τη Γεωργία περιφέρειας της Αμπχαζίας, η νέα ΥΕ/ΑΕ, κ. Federica Mogherini, εξέδωσε δήλωση τον Νοέμβριο στην οποία αναφέρεται ότι η συμφωνία παραβιάζει την κυριαρχία της Γεωργίας και αντίκειται στις αρχές του διεθνούς δικαίου.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Τον Μάρτιο η ΕΕ ανήγγειλε δέσμη χρηματοδοτικής βοήθειας ύψους τουλάχιστον 11 δισεκατ. ευρώ με τη μορφή νέας χρηματοδότησης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που έχουν την έδρα τους στην ΕΕ, η οποία θα συμβάλει στη σταθεροποίηση της ουκρανικής οικονομίας, τη στήριξη της μετάβασης και την ενίσχυση των πολιτικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων.

Ως αποτέλεσμα της σημαντικής επιδείνωσης της οικονομικής κατάστασης και της κατάστασης του ισοζυγίου πληρωμών της Ουκρανίας, τον Απρίλιο το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε απόφαση για τη χορήγηση μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής (ΜΧΣ) ύψους έως και 1 δισεκατ. ευρώ για τη χώρα, που θα εκταμιευθεί σε δύο ισόποσες δόσεις των 500 εκατ. ευρώ η καθεμία. Η βοήθεια αυτή συμπλήρωσε το υφιστάμενο πρόγραμμα ΜΧΣ ύψους 610 εκατ. ευρώ με βάση τις αποφάσεις του 2002 (110 εκατ. ευρώ) και του 2010 (500 εκατ. ευρώ).

Το 2014 εκταμιεύθηκε ποσό 1,36 δισεκατ. ευρώ σε δάνεια από την Επιτροπή για λογαριασμό της ΕΕ στο πλαίσιο των δύο προγραμμάτων ΜΧΣ. Η Επιτροπή προτίθεται να καταβάλει το υπόλοιπο ποσό των 250 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του πρώτου προγράμματος ΜΧΣ από τις αρχές του 2015, με την επιφύλαξη της επιτυχούς τήρησης των όρων οικονομικής και χρηματοπιστωτικής πολιτικής που συμφωνήθηκαν με την Ουκρανία και της συνέχισης των ικανοποιητικών επιδόσεων ως προς την εφαρμογή του προγράμματος του ΔΝΤ.

Στο πλαίσιο των αιτημάτων της Ουκρανίας για πρόσθετη χρηματοδοτική συνδρομή από την ΕΕ, η Επιτροπή θα προτείνει στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, σε στενή συνεργασία με τις ουκρανικές αρχές και τους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, ένα νέο πρόγραμμα ΜΧΣ για τη χώρα.

Νότια Γειτονία

Η Ένωση για τη Μεσόγειο συνέχισε τις δραστηριότητές της με τη διοργάνωση υπουργικών συνεδριάσεων για τη βιομηχανία (τον Φεβρουάριο στις Βρυξέλλες (Βέλγιο)), το περιβάλλον (τον Ιούνιο στην Αθήνα) και την ψηφιακή οικονομία (τον Σεπτέμβριο στις Βρυξέλλες). Η τρίτη συνεδρίαση των υπουργών Εξωτερικών της ΕΕ και του Συνδέσμου των Αραβικών Κρατών (ΣΑΚ) πραγματοποιήθηκε στις 10 και 11 Ιουνίου 2014 στην Αθήνα. Σε κοινή δήλωση, η ΕΕ και ο ΣΑΚ συμφώνησαν να ξεκινήσουν έναν άνευ προηγουμένου στρατηγικό διάλογο και καταδίκασαν από κοινού τον τζιχαντισμό.

Η ΕΕ εξακολούθησε να στηρίζει τη δημοκρατική μετάβαση στην Τυνησία. Θεσπίστηκε προνομιακή εταιρική σχέση μέσω του σχεδίου δράσης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας ΕΕ–Τυνησίας 2014. Επιπλέον, τον Μάρτιο υπεγράφη δήλωση σχετικά με εταιρική σχέση κινητικότητας. Η ΕΕ παρείχε περαιτέρω στήριξη, η οποία βρίσκεται επί του παρόντος υπό αξιολόγηση. Η στήριξη αυτή περιλαμβάνει μέτρα που συνδέονται με τη δημοκρατική μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας και τη μετανάστευση. Επιπλέον, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποφάσισαν, τον Μάιο, να χορηγήσουν μακροοικονομική συνδρομή στην Τυνησία ύψους 300 εκατ. ευρώ υπό μορφή δανείων, με μέγιστη διάρκεια 15 ετών.

Οι διαπραγματεύσεις για εκτενή και ολοκληρωμένη ζώνη ελεύθερων συναλλαγών με το Μαρόκο συνεχίστηκαν το 2014, κατά τη διάρκεια του οποίου διεξήχθησαν δύο γύροι διαπραγματεύσεων.

Η πολιτική κατάσταση και η κατάσταση ασφάλειας στη Λιβύη επιδεινώθηκαν σημαντικά το 2014. Τον Μάιο η ΕΕ διόρισε τον κ. Bernardino León, μέχρι τότε ειδικό απεσταλμένο για την περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, ως ειδικό εντεταλμένο της για τη Λιβύη με σκοπό να προωθήσει τη στήριξη της ΕΕ. Εν συνεχεία, τον Σεπτέμβριο, διορίστηκε ειδικός εκπρόσωπος του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ. Οι προσπάθειες συνεργασίας της ΕΕ, που αποσκοπούν στη στήριξη της πολιτικής μετάβασης, επηρεάστηκαν από τη συνεχιζόμενη σύγκρουση. Η κλιμάκωση της βίας ανάγκασε την ΕΕ, μαζί με τους περισσότερους από τους άλλους διεθνείς εταίρους, να αποφασίσουν την προσωρινή μετεγκατάσταση του προσωπικού της αντιπροσωπείας της και της αποστολής συνοριακής συνδρομής της ΕΕ (μη στρατιωτική αποστολή της ΚΠΑΑ που παρέχει τεχνική βοήθεια και κατάρτιση για τη διαχείριση των συνόρων). Παρά τις δυσκολίες, η ΕΕ συνέχισε να παρέχει τεχνική βοήθεια το 2014, ειδικότερα στους τομείς της δημόσιας διοίκησης, της ενίσχυσης για τους πρόσφυγες και τους εκτοπισθέντες στο εσωτερικό της χώρας, της ασφάλειας, της εκπαίδευσης, των μέσων ενημέρωσης, της κοινωνίας των πολιτών και της συμφιλίωσης. Στηρίζει ενεργά τις προσπάθειες διαμεσολάβησης της αποστολής του ΟΗΕ στη Λιβύη για την εξεύρεση ειρηνικής λύσης.

Η κρίση στη Συρία και στη γύρω περιοχή εξακολούθησε να επιδεινώνεται το 2014. Η ΕΕ διατήρησε υψηλό επίπεδο δέσμευσης όσον αφορά τους πληθυσμούς που πλήττονται από τη σύγκρουση, αναλαμβάνοντας πρωτοπόρο ρόλο στη διεθνή βοήθεια με ενίσχυση ύψους 3,1 δισεκατ. ευρώ που κινητοποιήθηκε από κοινού με τα κράτη μέλη από την έναρξη της κρίσης. Η Επιτροπή από μόνη της κινητοποίησε 440 εκατ. ευρώ για τον σκοπό αυτό.

Μαζί με τους περιφερειακούς και διεθνείς εταίρους της, η ΕΕ εξακολούθησε να ενθαρρύνει όλες τις προσπάθειες για την εξεύρεση πολιτικής λύσης με αμοιβαία συναίνεση, ώστε να διατηρηθούν η ενότητα, η κυριαρχία και η εδαφική ακεραιότητα της χώρας, καθώς και ο πολυεθνικός και πολυθρησκευτικός χαρακτήρας της Συρίας. Μετά τον διορισμό του νέου ειδικού απεσταλμένου του ΟΗΕ για τη Συρία, κ. Staffan de Mistura, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) και η Επιτροπή άρχισαν να αναζητούν ενεργά συγκεκριμένους τρόπους ενίσχυσης των προσπαθειών του για να επιτευχθεί στρατηγική αποκλιμάκωση της βίας ως βάση για ευρύτερη βιώσιμη πολιτική διαδικασία. Η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει πολιτική και πρακτική στήριξη στη μετριοπαθή αντιπολίτευση, ενώ επέβαλε την πολιτική κυρώσεων κατά του καθεστώτος και των υποστηρικτών του. Παρείχε επίσης σημαντική ενίσχυση σε μέτρα πλήρους και αμετάκλητης εξουδετέρωσης των προγραμμάτων χημικών όπλων του καθεστώτος του προέδρου Assad.

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2014 η ΕΕ εξακολούθησε να στηρίζει τον Λίβανο για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης στη Συρία, λόγω της αύξησης του αριθμού των προσφύγων σε πάνω από 1,2 εκατομμύρια. Η ΕΕ συμμετείχε σε υπουργικές διασκέψεις της διεθνούς ομάδας υποστήριξης προς τον Λίβανο και κινητοποίησε συμπληρωματική χρηματοδότηση, με αποτέλεσμα να αυξηθεί σε 450 εκατ. ευρώ το συνολικό ποσό που προοριζόταν για την αντιμετώπιση των συνεπειών της συριακής κρίσης στον Λίβανο.

Τον Ιούνιο εγκρίθηκε επισήμως νέο σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας ΕΕ-Λιβάνου και τον Δεκέμβριο η ΕΕ και ο Λίβανος εγκαινίασαν επισήμως τον διάλογο για την κινητικότητα και τη μετανάστευση.

Η βοήθεια της ΕΕ προς την Παλαιστίνη ⁽³⁾ παρέμεινε σε υψηλό επίπεδο, ακόμα και στο πλαίσιο των έντονων εκθροπραξιών που έλαβαν χώρα στη Λωρίδα της Γάζας κατά τη θερινή περίοδο του 2014. Τα ποσά που δεσμεύτηκαν για την Παλαιστίνη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας (ΕΜΓ) ανήλθαν σε 300 εκατ. ευρώ το 2014, συμπεριλαμβανομένων των 87 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκαν για την Υπηρεσία Αρωγής και Έργων του ΟΗΕ για τους Παλαιστίνιους Πρόσφυγες στην Εγγύς Ανατολή (UNRWA), της οποίας η ΕΕ παραμένει ο μεγαλύτερος χορηγός βοήθειας.

Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την περίπλοκη μετάβαση της Αιγύπτου στη δημοκρατία με κριτική και εποικοδομητική δέσμευση. Ειδικότερα, η ΕΕ υποστήριξε την εφαρμογή του χάρτη πορείας των νέων αιγυπτιακών αρχών με την τοποθέτηση αποστολής εκλογικών εμπειρογνομόνων για το δημοψήφισμα επί του συντάγματος που πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο, καθώς και αποστολή εκλογικών παρατηρητών για τις προεδρικές εκλογές τον Μάιο. Η βοήθεια που παρέχει η ΕΕ στην Αίγυπτο παρέμεινε εστιασμένη στη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών και σε κοινωνικοοικονομικά μέτρα για τα πλέον ευάλωτα στρώματα.

Δυτική Ευρώπη

Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος

Οι στενοί δεσμοί μεταξύ της ΕΕ και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν και της Νορβηγίας ενισχύθηκαν περαιτέρω, τόσο σε διμερές επίπεδο όσο και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Καταβλήθηκαν ιδιαίτερες προσπάθειες για τη διεκπεραίωση του μεγάλου αριθμού εκκρεμών νομικών πράξεων της ΕΕ σχετικά με την ενιαία αγορά, οι οποίες δεν είχαν ακόμη ενσωματωθεί στη συμφωνία για τον ΕΟΧ. Το 2014 επιτεύχθηκε το δεύτερο καλύτερο ποσοστό ενσωμάτωσης από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας. Ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Κροατίας στον ΕΟΧ κατά την προσχώρησή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και άρχισαν περαιτέρω διαπραγματεύσεις για την ανανέωση του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ και των επιχορηγήσεων της Νορβηγίας, με συνεισφορά 1,8 δισεκατ. ευρώ για τη μείωση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων στο εσωτερικό του ΕΟΧ μεταξύ του 2009 και του 2014.

Ελβετία

Οι σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και της Ελβετίας συνέχισαν να είναι στενότερες σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη χώρα εκτός ΕΟΧ. Ωστόσο, οι σχέσεις αυτές υπέστησαν ισχυρό κλονισμό στις 9 Φεβρουαρίου, όταν οι Ελβετοί ψήφισαν υπέρ της εισαγωγής ετήσιων ποσοτικών ορίων για τη μετανάστευση. Η εκτελεστική νομοθεσία με βάση το αποτέλεσμα αυτής της ψήφου πρόκειται να εκδοθεί στα επόμενα τρία έτη. Επιπλέον, η συνεργασία εξακολούθησε να επισκιάζεται από την απουσία οριζόντιου θεσμικού πλαισίου, όπως τονίζεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2012 ⁽⁴⁾, το οποίο εξαρτά την περαιτέρω πρόσβαση της Ελβετίας στην εσωτερική αγορά από την επίλυση μακροχρόνιων θεσμικών ζητημάτων, ιδίως σε ό,τι αφορά καλύτερους μηχανισμούς εποπτείας και επίλυσης των διαφορών. Οι διαπραγματεύσεις για ένα θεσμικό πλαίσιο άρχισαν τον Μάιο.

Άγιος Μαρίνος, Ανδόρα και Μονακό

Τον Δεκέμβριο το Συμβούλιο ενέκρινε εντολή για την έναρξη διαπραγματεύσεων με τον Άγιο Μαρίνο, την Ανδόρα και το Μονακό για μία ή περισσότερες συμφωνίες σύνδεσης, ώστε να προβλεφθεί η συμμετοχή τους στην ενιαία αγορά της ΕΕ, καθώς και η πιθανή συνεργασία σε άλλους τομείς. Το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης συμπεράσματα ⁽⁵⁾ τα οποία χαιρέτισαν τη συνεργασία της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ με τις τρεις χώρες, ενώ δήλωσε πρόθυμο να διερευνήσει τις δυνατότητες ενίσχυσης της εν λόγω συνεργασίας.

Διαπραγματεύσεις διεύρυνσης

Από την αρχή, η ασφάλεια, η σταθερότητα και η ευημερία της ευρωπαϊκής ηπείρου αποτελούσαν κεντρικές πτυχές της πολιτικής διεύρυνσης της ΕΕ. Αυτό εξακολουθεί να ισχύει. Το 2014 συνεχίστηκε η στενή δέσμευση της ΕΕ με τις υποψήφιες χώρες και δυνάμει υποψήφιες χώρες.

Ισλανδία

Μετά την απόφαση που έλαβε η ισλανδική κυβέρνηση, οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης έχουν ανασταλεί από τον Μάιο του 2013. Η Ισλανδία παραμένει σημαντικός εταίρος για την ΕΕ με τη συμμετοχή της στη συμφωνία για τον ΕΟΧ και την προσχώρησή της στον χώρο Σένγκεν, καθώς και μέσω της συνεργασίας για ζητήματα που αφορούν την Αρκτική.

Τουρκία

Η Τουρκία είναι υποψήφια χώρα και βασικός εταίρος για την ΕΕ, λαμβανομένων υπόψη της δυναμικής οικονομίας της και του σημαντικού ρόλου της σε μια περιοχή η οποία αντιμετωπίζει πολύ σοβαρές αλλαγές, ιδίως στο Ιράκ και τη Συρία. Εντατικές και αξιόπιστες διαπραγματεύσεις προσχώρησης παρέχουν το καταλληλότερο πλαίσιο για την αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού των σχέσεων ΕΕ–Τουρκίας σε βασικούς τομείς όπως η εξωτερική πολιτική, η ενέργεια, η δικαιοσύνη και οι εσωτερικές υποθέσεις (περιλαμβανομένων των θεωρήσεων), η μεταναστευτική πολιτική και η επανεισδοχή, και οι οικονομικές και εμπορικές σχέσεις (περιλαμβανομένης της ανάπτυξης ενός οικονομικού διαλόγου υψηλού επιπέδου). Η ΕΕ θα πρέπει να παραμείνει επίσης το σημείο αναφοράς για τις μεταρρυθμίσεις στην Τουρκία, ιδίως στους τομείς του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Κατά τη διάρκεια του έτους εγκρίθηκαν ή εφαρμόστηκαν πολλές μεταρρυθμίσεις, αλλά είναι ακόμη αναγκαίο να καταβληθούν περαιτέρω συνεχείς προσπάθειες προς την πλήρη ικανοποίηση των κριτηρίων της Κοπεγχάγης (τα ελάχιστα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται ώστε να καταστεί μια χώρα υποψήφια για προσχώρηση στην ΕΕ). Η συμφωνία επανεισδοχής ΕΕ–Τουρκίας ετέθη σε ισχύ την 1η Οκτωβρίου 2014, σηματοδοτώντας ένα σημαντικό ορόσημο στον διάλογο ΕΕ–Τουρκίας για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Οι εργασίες σχετικά με άλλους στοχοθετημένους τομείς του κεκτημένου εξακολουθούν να υποστηρίζουν και να συμπληρώνουν αυτή τη διαδικασία.

Μαυροβούνιο

Οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης άρχισαν τον Ιούνιο του 2012. Η διαδικασία ελέγχου (η αναλυτική εξέταση ολόκληρου του κεκτημένου της ΕΕ) ολοκληρώθηκε τον Μάιο του 2013. Μέχρι το τέλος του 2014 είχαν ανοίξει 16 κεφάλαια. Δύο από αυτά, για την επιστήμη και την έρευνα, και για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό, έκλεισαν προσωρινά. Στα συμπεράσματά του που εκδόθηκαν τον Δεκέμβριο ⁽⁶⁾, το Συμβούλιο τόνισε τη σημασία όλων των πτυχών του κράτους δικαίου.

Σερβία

Οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης με τη Σερβία βρίσκονται πλέον σε εξέλιξη. Η πρώτη διακυβερνητική διάσκεψη πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο, ως αποτέλεσμα της διαρκούς προόδου που σημειώνει η Σερβία όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις και τις συνεχείς προσπάθειες για την εξομάλυνση των σχέσεων της με το Κοσσυφοπέδιο ⁽⁷⁾. Η διαδικασία ελέγχου συνεχίζεται. Η Σερβία παρέμεινε προσηλωμένη στην υλοποίηση εντατικών μεταρρυθμίσεων και διατήρησε εποικοδομητική προσέγγιση στο θέμα της περιφερειακής συνεργασίας.

Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας

Οι προεδρικές και βουλευτικές εκλογές έλαβαν χώρα τον Απρίλιο. Το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΓΔΘΑΔ) του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) διαπίστωσε ότι οι εν λόγω εκλογές διεξήχθησαν αποτελεσματικά, αλλά και ότι υπήρχε σύγχυση μεταξύ των δραστηριοτήτων του κράτους και των κομμάτων και μεροληπτική στάση των μέσων ενημέρωσης κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας. Τον Οκτώβριο η Επιτροπή διατήρησε, για έκτη συνεχή φορά, τη σύστασή της σχετικά με την έναρξη διαπραγματεύσεων προσχώρησης. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι η χώρα πληροί επαρκώς τα αναγκαία πολιτικά και οικονομικά κριτήρια και το υψηλό επίπεδο εναρμόνισης με το κεκτημένο της ΕΕ. Εξέφρασε επίσης τη λύπη της για την οπισθοδρόμηση που σημειώθηκε σε ορισμένους τομείς κατά τη διάρκεια του έτους και κάλεσε τις αρχές να αναλάβουν αποφασιστική δράση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων σε σχέση με την εντεινόμενη πολιτικοποίηση και την αύξηση των ελλείψεων όσον αφορά την ανεξαρτησία του δικαστικού τομέα και την ελευθερία της έκφρασης. Τον Δεκέμβριο το Συμβούλιο συμφώνησε ευρέως με την αξιολόγηση της Επιτροπής ότι εξακολουθούν να πληρούνται επαρκώς τα πολιτικά κριτήρια, έλαβε υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής για την έναρξη διαπραγματεύσεων και δήλωσε ότι θα επανέλθει επί του ζητήματος το 2015 βάσει επικαιροποίησης από την Επιτροπή.

Αλβανία

Τον Ιούνιο το Συμβούλιο αποφάσισε να χορηγήσει στην Αλβανία το καθεστώς υποψήφιας χώρας, αναγνωρίζοντας την πρόοδο που σημειώθηκε ιδίως στον τομέα του κράτους δικαίου. Η Επιτροπή εξακολούθησε να στηρίζει και να παρακολουθεί τις προσπάθειες μεταρρυθμίσεων της Αλβανίας στους τομείς που υπάγονται στις πέντε βασικές προτεραιότητες οι οποίες καθορίστηκαν για την έναρξη των διαπραγματεύσεων προσχώρησης. Αυτές οι βασικές προτεραιότητες καλύπτουν τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, τη μεταρρύθμιση του δικαστικού τομέα, την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος, την ενίσχυση της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις πολιτικές κατά των διακρίσεων, καθώς και την εφαρμογή των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας. Ο εποικοδομητικός διάλογος μεταξύ της κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης θα είναι καθοριστικός για τη βιωσιμότητα των σχετικών μεταρρυθμίσεων και την πρόοδο προς την προσχώρηση στην ΕΕ.

Βοσνία-Ερζεγοβίνη

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη σημείωσε περιορισμένη πρόοδο όσον αφορά την εκπλήρωση των πολιτικών κριτηρίων της Κοπεγχάγης και των απαιτήσεων του χάρτη πορείας για την έναρξη ισχύος της συμφωνίας σταθεροποίησης και σύνδεσης, καθώς και για αξιόπιστη αίτηση προσχώρησης. Η χώρα πρέπει να αρχίσει επείγοντως να εφαρμόζει την ατζέντα της ΕΕ. Μέχρι σήμερα έχει σημειωθεί ελάχιστη πρόοδος στη δημιουργία περισσότερο λειτουργικών, συντονισμένων και βιώσιμων θεσμικών δομών. Η ΕΕ συνεχίζει να συνεργάζεται με τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, χρησιμοποιώντας όλα τα διαθέσιμα μέσα. Μετά τη συζήτηση στο Συμβούλιο, στις 17 Νοεμβρίου, σχετικά με την ανάγκη αντιμετώπισης της χώρας με καινούργιο βλέμμα, η κ. Federica Mogherini, ΥΕ/ΑΕ, και ο κ. Johannes Hahn, επίτροπος αρμόδιος για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας και τις διαπραγματεύσεις για τη διεύρυνση, επισκέφθηκαν το Σαράγεβο στις 5 Δεκεμβρίου. Στις 15 Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε συζήτηση παρακολούθησης στο Συμβούλιο, το οποίο υιοθέτησε νέα προσέγγιση για τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη βάσει κοινής πρωτοβουλίας εκ μέρους της Γερμανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Στις 12 Οκτωβρίου πραγματοποιήθηκαν γενικές εκλογές σε επίπεδο κράτους και σε επίπεδο οντοτήτων. Η τριμελής προεδρία σχηματίστηκε στις 17 Νοεμβρίου, ενώ ο σχηματισμός της κυβέρνησης σε αμφότερα τα επίπεδα συνεχίστηκε μέχρι το τέλος του έτους.

Κοσσυφοπέδιο

Στις 8 Ιουνίου πραγματοποιήθηκαν πρόωρες γενικές εκλογές. Μετά το παρατεταμένο αδιέξοδο για τον σχηματισμό κυβέρνησης, στις 8 Δεκεμβρίου συγκροτήθηκε η νέα συνέλευση, ενώ ορκίστηκε νέα κυβέρνηση συνασπισμού. Οι κυριότεροι εταίροι του συνασπισμού είναι τα δύο μεγαλύτερα κόμματα, ο Δημοκρατικός Σύνδεσμος Κοσσυφοπεδίου και το Δημοκρατικό Κόμμα Κοσσυφοπεδίου.

Το Κοσσυφοπέδιο σημείωσε περαιτέρω πρόοδο προς την εξομάλυνση των σχέσεων με τη Σερβία, ιδίως μέσω της εφαρμογής της πρώτης συμφωνίας του Απριλίου του 2013 επί των αρχών για την εξομάλυνση των σχέσεων, ενώ σημειώθηκε κάποια πρόοδος σε ζητήματα που σχετίζονται με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Ωστόσο, εξακολουθούν να υφίστανται πολλές μείζονες προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων του κράτους δικαίου, της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης, της εκλογικής μεταρρύθμισης, της ενσωμάτωσης των διάφορων κοινοτήτων και της οικονομίας.

Η Επιτροπή ολοκλήρωσε τον Μάιο τις διαπραγματεύσεις για συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης με το Κοσσυφοπέδιο, και το κείμενο μονογραφήθηκε στα τέλη Ιουλίου. Επίσης τον Ιούλιο η Επιτροπή εξέδωσε τη δεύτερη έκθεσή της σχετικά με την πρόοδο του Κοσσυφοπεδίου ως προς την ελευθέρωση του καθεστώτος έκδοσης θεωρήσεων. Τον Αύγουστο η Επιτροπή ενέκρινε το «ενδεικτικό έγγραφο στρατηγικής για το Κοσσυφοπέδιο», το οποίο πρέπει να καθοδηγήσει τον προγραμματισμό του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) όσον αφορά το Κοσσυφοπέδιο κατά την περίοδο 2014-2020.

Πρίστινα, πρωτεύουσα του Κοσσυφοπεδίου

Διάλογος Βελιγραδίου–Πρίστινας

Η Σερβία και το Κοσσυφοπέδιο παρέμειναν προσηλωμένα στον διάλογο που διευκόλυνε η απερχόμενη ΥΕ/ΑΕ, κ. Catherine Ashton, και δεσμεύτηκαν γενικά για την εφαρμογή της συμφωνίας επί των αρχών, καθώς και άλλων συμφωνιών που επιτεύχθηκαν κατά τον διάλογο. Τούτο οδήγησε σε μια σειρά μη αναστρέψιμων αλλαγών στην πράξη, με τη διεξαγωγή, για πρώτη φορά, τοπικών και βουλευτικών εκλογών σε ολόκληρο το Κοσσυφοπέδιο (για τις οποίες η ΕΕ ανέπτυξε αποστολές εκλογικών παρατηρητών), και τη σημαντική πρόοδο που σημειώθηκε στη διάλυση σερβικών αστυνομικών και δικαστικών δομών. Αν και πραγματοποιήθηκαν λιγότερες συνεδριάσεις υψηλού επιπέδου, συνεχίστηκαν οι εργασίες σε τεχνικό επίπεδο, με αποτέλεσμα να σημειωθεί πρόοδος στους τομείς της είσπραξης τελωνειακών τελών, της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών.

Περιφερειακή συνεργασία

Η περιφερειακή συνεργασία κατέστη περισσότερο περιεκτική, ενώ η διάσκεψη κορυφής της διαδικασίας για τη συνεργασία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (SEECF), που πραγματοποιήθηκε στο Βουκουρέστι (Ρουμανία) τον Ιούνιο, εξέδωσε δήλωση με την οποία χαιρετίζει το Κοσσυφοπέδιο ως μόνιμο συμμετέχοντα στις συνεδριάσεις της SEECF σε όλα τα επίπεδα και σε ισότιμη βάση. Οι υπουργοί Εξωτερικών και οι υπουργοί Οικονομίας και Οικονομικών άρχισαν να συναντώνται στο πλαίσιο της άτυπης πρωτοβουλίας των «έξι χωρών των Δυτικών Βαλκανίων», η οποία θα εστιάζεται κυρίως στη συνδεσιμότητα και στην οικονομική διακυβέρνηση. Η εφαρμογή της στρατηγικής για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη (NAE) 2020 άρχισε με την έγκριση των εθνικών και περιφερειακών σχεδίων δράσης, καθώς και με την εκπόνηση της πρώτης βασικής έκθεσης NAE 2020 ⁽⁸⁾.

Ο νέος Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας

Το έτος 2014 σηματοδότησε τη δρομολόγηση του νέου Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ II). Στο πλαίσιο του ΜΠΒ II, η ΕΕ θα διαθέσει 11,7 δισεκατ. ευρώ για την περίοδο 2014-2020 για τη στήριξη των χωρών κατά την προετοιμασία τους για την προσχώρηση, καθώς και για την περιφερειακή και διασυνοριακή συνεργασία. Ο ΜΠΒ II δίνει μεγαλύτερη έμφαση στις προτεραιότητες προσχώρησης στην ΕΕ στους τομείς της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, καθώς και της ανταγωνιστικότητας και ανάπτυξης. Ο ΜΠΒ II εισάγει επίσης μια τομεακή προσέγγιση, κίνητρα για την επίτευξη αποτελεσμάτων, αυξημένη δημοσιονομική στήριξη και ιεράρχηση των σχεδίων.

Στρατηγικές εταιρικές σχέσεις

Συνεργασία με στρατηγικούς εταίρους

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

Η διάσκεψη κορυφής ΕΕ – Ηνωμένων Πολιτειών που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Μάρτιο έδειξε το εύρος και το βάθος αυτής της στρατηγικής εταιρικής σχέσης. Στη διάσκεψη κορυφής εξετάστηκαν βασικές προκλήσεις για την παγκόσμια ειρήνη και ευημερία, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να ενισχυθούν οι προσπάθειες για την τόνωση της απασχόλησης και της ανάπτυξης, την ενεργειακή ασφάλεια, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προστασία των δεδομένων. Οι ηγέτες συζητήσαν επίσης επιτακτικά ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, γεγονός που αντανάκλα την εξαιρετική συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των Ηνωμένων Πολιτειών σχετικά με τις κρίσεις που απειλούν τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια. Κατά τη διάσκεψη κορυφής επιβεβαιώθηκε η δέσμευση για μια ολοκληρωμένη και φιλόδοξη διατλαντική εμπορική και επενδυτική εταιρική σχέση (βλ. κεφάλαιο 3).

Το 2014 συνεχίστηκε η στενή συνεργασία στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας μεταξύ της ΕΕ και των Ηνωμένων Πολιτειών, βάσει εδραιωμένων διαλόγων σε πολλούς τομείς περιφερειακής πολιτικής και οριζόντιων πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων της κρίσης στην Ουκρανία, της σύρραξης στη Συρία, της ειρηνευτικής διαδικασίας στη Μέση Ανατολή, των συζητήσεων για τα πυρηνικά με το Ιράν, της αντιμετώπισης της πειρατείας στο Κέρας της Αφρικής και της αντιτρομοκρατικής πολιτικής στο Σαχέλ.

Συνεδρίαση κατά τη διάσκεψη κορυφής ΕΕ–ΗΠΑ το 2014. Η αντιπροσωπεία των Ηνωμένων Πολιτειών, με επικεφαλής τον πρόεδρο κ. Barack Obama, κάθεται στα αριστερά και οι εκπρόσωποι της ΕΕ κάθονται στα δεξιά: διακρίνονται (από τα δεξιά προς τα αριστερά) η κ. Catherine Ashton, Υπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και αντιπρόεδρος της Επιτροπής, ο κ. Herman Van Rompuy, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ο κ. José Manuel Barroso, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Karel de Gucht, επίτροπος αρμόδιος για το εμπόριο, και ο κ. João Vale de Almeida, επικεφαλής της αντιπροσωπείας της ΕΕ στις Ηνωμένες Πολιτείες. Βρυξέλλες (Βέλγιο), 26 Μαρτίου.

Η ΕΕ και οι Ηνωμένες Πολιτείες διατηρούν μακροχρόνιο διάλογο για ζητήματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων, ο οποίος συνεχίστηκε το 2014 και επικεντρώθηκε, μεταξύ άλλων, στις προσπάθειες οικοδόμησης εμπιστοσύνης στις διατλαντικές διαβιβάσεις δεδομένων, μετά τις αποκαλύψεις, το 2013, της παρακολούθησης ευρωπαίων πολιτών από μέρους των Ηνωμένων Πολιτειών. Στο πλαίσιο αυτό, συνεχίστηκαν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ της ΕΕ και των Ηνωμένων Πολιτειών για μια συμφωνία-πλαίσιο που αποσκοπεί στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις διαβιβάσεις ΕΕ – Ηνωμένων Πολιτειών για σκοπούς επιβολής του νόμου.

Καναδάς

Η διάσκεψη κορυφής ΕΕ–Καναδά τον Σεπτέμβριο καιρέτισε την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων σχετικά με τη συμφωνία στρατηγικής εταιρικής σχέσης και τη συνολική οικονομική και εμπορική συμφωνία, που συνιστά κομβικό σημείο για τις σχέσεις ΕΕ–Καναδά. Οι συμφωνίες αυτές θα θέσουν από κοινού τις βάσεις για μια ισχυρότερη σχέση, για την εμβάθυνση των οικονομικών δεσμών και την ενίσχυση της συνεργασίας σε πολλούς τομείς, ώστε να αντιμετωπιστούν οι διεθνείς προκλήσεις για την ειρήνη και την ασφάλεια, καθώς και άλλα παγκόσμια ζητήματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Ο πολιτικός διάλογος ΕΕ–Καναδά πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες την 1η Δεκεμβρίου.

Ρωσία

Στις σχέσεις της ΕΕ με τη Ρωσία το 2014 κυριάρχησε το θέμα της παρέμβασης της Ρωσίας στην Ουκρανία, της παράνομης προσάρτησης της Κριμαίας και της συνακόλουθης αποσταθεροποίησης της χώρας.

Η 32η διάσκεψη κορυφής ΕΕ–Ρωσίας πραγματοποιήθηκε με περιορισμένη σύνθεση τον Ιανουάριο στις Βρυξέλλες, με εστίαση στην Ουκρανία και την ανατολική εταιρική σχέση (ΑΕΣ). Ο Ρώσος πρόεδρος, κ. Vladimir Putin, δήλωσε ότι η Ρωσία δεν είχε πρόβλημα αρχής με την ΑΕΣ, αλλά προέβαλε οικονομικά ζητήματα. Συμφωνήθηκε να πραγματοποιηθούν τεχνικές διαβουλεύσεις για να εξηγηθεί ο τρόπος με τον οποίο οι συμφωνίες σύνδεσης της ΕΕ με διάφορες χώρες της ΑΕΣ θα αποφέρουν οφέλη σε όλους τους εταίρους, συμπεριλαμβανομένης της Ρωσίας.

Μετά την παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε, τον Μάρτιο, μια κλιμακούμενη προσέγγιση περιοριστικών μέτρων (μεταξύ των οποίων απαγόρευση έκδοσης θεωρήσεων και δέσμευση κεφαλαίων) εναντίον ορισμένων προσώπων και οντοτήτων της Ρωσίας και της Ουκρανίας που ευθύνονται για την παραβίαση της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Ουκρανίας. Οι κυρώσεις επεκτάθηκαν σταδιακά με μεταγενέστερες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων ώστε να συμπεριλάβουν και οικονομικές κυρώσεις. Οι διαπραγματεύσεις για νέα συμφωνία ΕΕ–Ρωσίας και ο διάλογος περί θεωρήσεων ανεστάλησαν. Η Ρωσία αποκλείστηκε από την G8 και ανεστάλησαν ορισμένες δράσεις συνεργασίας. Η διάσκεψη κορυφής που είχε προγραμματιστεί για τον Ιούνιο ματαιώθηκε. Παράλληλα με τα περιοριστικά μέτρα που υιοθέτησε, η ΕΕ συνέχισε τον διάλογο με τη Ρωσία για ζητήματα που αφορούν την κρίση, τόσο σε διμερές επίπεδο όσο και σε τριμερή σύνθεση με την Ουκρανία. Κατά τον διάλογο αυτό εξετάστηκαν οι ισχυρισμοί της Ρωσίας για τα οικονομικά ζητήματα που εγείρονται από την εκτενή και ολοκληρωμένη ζώνη ελεύθερων συναλλαγών ΕΕ–Ουκρανίας, καθώς και ενεργειακά ζητήματα. Ο διάλογος για την εν λόγω ζώνη ελεύθερων συναλλαγών οδήγησε στην παράταση της ημερομηνίας για την προσωρινή εφαρμογή του εμπορικού μέρους της έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015, ενώ η Ρωσία θα εξακολουθήσει να εφαρμόζει στην Ουκρανία το προτιμησιακό καθεστώς της συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ) της Κοινοπολιτείας Ανεξάρτητων Κρατών. Οι συζητήσεις για τον ενεργειακό τομέα κατέληξαν σε συμβιβασμό, με τη μεσολάβηση της ΕΕ, για τις προμήθειες και τις πληρωμές, διασφαλίζοντας τις παραδόσεις ρωσικού φυσικού αερίου στην Ουκρανία κατά τη διάρκεια του χειμώνα 2014/15 και τη διαμετακόμιση φυσικού αερίου μέσω Ουκρανίας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς τις εξελίξεις στην εσωτερική κατάσταση της Ρωσίας, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται η λήψη περαιτέρω μέτρων για τον περιορισμό των δραστηριοτήτων της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων και των διαδικτυακών δραστηριοτήτων, και για την αποδυνάμωση της αντιπολίτευσης. Οι ανησυχίες της ΕΕ όσον αφορά αυτό το θέμα διατυπώθηκαν τόσο δημοσίως όσο και σε πολιτικό διάλογο. Οι εξαμηνιαίες διαβουλεύσεις ΕΕ–Ρωσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν πραγματοποιήθηκαν το 2014, ιδίως λόγω της άρνησης της Ρωσίας να τηρήσει την αρχή της εναλλαγής του τόπου διεξαγωγής και να τις διοργανώσει στη Μόσχα.

Κίνα

Το έτος χαρακτηρίστηκε από την ιστορική επίσκεψη, στις 31 Μαρτίου, του προέδρου κ. Xi Jinping στα θεσμικά όργανα της ΕΕ —η πρώτη στα χρονικά επίσκεψη προέδρου της Κίνας. Το γεγονός αυτό ενίσχυσε τους δεσμούς ΕΕ–Κίνας, που στηρίζονται στο στρατηγικό θεματολόγιο συνεργασίας ⁽⁹⁾ το οποίο συμφωνήθηκε πέρυσι από τα δύο μέρη.

Χειραψία του κ. Xi Jinping, προέδρου της Κίνας (δεξιά), με τον κ. José Manuel Barroso, πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έως τις 31 Οκτωβρίου (αριστερά)· στο βάθος, ο κ. Herman Van Rompuy, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έως τις 30 Νοεμβρίου. Κτίριο Justus Lipsius, Βρυξέλλες (Βέλγιο), 31 Μαρτίου.

Η στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ–Κίνας ενισχύθηκε περαιτέρω με την επίσκεψη του προέδρου της στρατιωτικής επιτροπής της ΕΕ, στρατηγού Patrick de Rousiers, στο Πεκίνο ⁽¹⁰⁾ και τη διεξαγωγή εκεί διαλόγου και σεμιναρίου για την ασφάλεια και την άμυνα. Συνολικά, αμφότερες οι πλευρές δεσμεύτηκαν σε σχεδόν 100 διαλόγους και εργαστήρια για τη συνέχιση της συνεργασίας σε αρκετούς πολιτικούς, οικονομικούς και άλλους τομείς, πολλοί εκ των οποίων προσθέτουν μια ευρύτερη διάσταση στις σχέσεις ΕΕ–Κίνας συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων ⁽¹¹⁾. Στο τέλος του έτους διεξήχθη εκτενής διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα ⁽¹²⁾.

Μετά την έναρξη των διαπραγματεύσεων για μια επενδυτική συμφωνία ΕΕ–Κίνας, τον Οκτώβριο του 2013, η Επιτροπή άρχισε πλήρεις διαπραγματεύσεις με στόχο την καλύτερη πρόσβαση στην αγορά και την άρση των επενδυτικών περιορισμών για τις εταιρείες της ΕΕ στην Κίνα. Σημειώθηκε επίσης πρόοδος με την Κίνα σε ορισμένες πολυμερείς διαπραγματεύσεις που έλαβαν χώρα στη Γενεύη (Ελβετία) στο πλαίσιο του ΠΟΕ, όπως η διεθνής συμφωνία περί προμηθειών, η συμφωνία για την τεχνολογία των πληροφοριών, η συμφωνία για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών και η πρωτοβουλία για τα πράσινα αγαθά, όπου η ενεργός συμμετοχή της Κίνας θα βοηθήσει στην προώθηση περαιτέρω ανοίγματος της αγοράς.

Τον Μάιο ο κ. C. Y. Leung, ανώτατος διοικητής του Χονγκ Κονγκ, επισκέφθηκε τα θεσμικά όργανα της ΕΕ ⁽¹³⁾. Στο πλαίσιο της καθιέρωσης καθολικής ψηφοφορίας για την εκλογή του ανώτατου διοικητή του Χονγκ Κονγκ το 2017, η ΕΕ επιβεβαίωσε δημοσίως την ισχυρή προσήλωσή της στη διαδικασία βαθύτερου εκδημοκρατισμού του Χονγκ Κονγκ ⁽¹⁴⁾.

Χαιρετίστηκαν οι συνεδριάσεις, που πραγματοποιήθηκαν για πρώτη φορά, μεταξύ υπαλλήλων υψηλού επιπέδου επιφορτισμένων με τις διμερείς σχέσεις μεταξύ ηπειρωτικής Κίνας και Ταϊβάν ⁽¹⁵⁾. Η προσέγγιση ένθεν και ένθεν των Στενών της Ταϊβάν συνεχίστηκε το 2014 με έμπρακτη συνεργασία και μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης. Η ΕΕ και η Ταϊβάν συνέχισαν επίσης την εντεινόμενη οικονομική και τεχνική συνεργασία τους, προς όφελος αμφοτέρων των πλευρών.

Ιαπωνία

Παράλληλες διαπραγματεύσεις συνεχίστηκαν για τη συμφωνία στρατηγικής εταιρικής σχέσης, που καλύπτει πολιτικά, τομεακά και παγκόσμια ζητήματα, και για μια ΣΕΣ για την προώθηση περαιτέρω διμερών εμπορικών και επενδυτικών ροών. Οι εν λόγω διαπραγματεύσεις έχουν τη δυνατότητα να αυξήσουν σημαντικά το επίπεδο και την ένταση της συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών και αναμένεται να αποφέρουν σημαντικά αμοιβαία οφέλη. Το 2014 χαρακτηρίστηκε από την επιτυχή ολοκλήρωση της ετήσιας επισκόπησης της προόδου που έχει επιτευχθεί στις διαπραγματεύσεις για τη ΣΕΣ, ενώ η ΕΕ προέβη σε θετική αξιολόγηση της συμβολής της Ιαπωνίας και της εκπλήρωσης ορισμένων από τις αρχικές δεσμεύσεις της.

Ο κ. Herman Van Rompuy, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έως τις 30 Νοεμβρίου (στο μέσον), ο κ. José Manuel Barroso, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έως τις 30 Νοεμβρίου (δεξιά), και ο κ. Shinzō Abe, πρωθυπουργός της Ιαπωνίας (αριστερά) σε συνέντευξη Τύπου στο περιθώριο της διάσκεψης κορυφής που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 7 Μαΐου.

Η 22η διάσκεψη κορυφής ΕΕ–Ιαπωνίας ⁽¹⁶⁾, που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Μάιο, παρέσχε την ευκαιρία στους ηγέτες να επανεξετάσουν την πρόοδο των τρεχουσών διαπραγματεύσεων για συμφωνία στρατηγικής εταιρικής σχέσης και για ΣΕΣ και να επαναβεβαιώσουν την ισχυρή δέσμευσή τους για ταχεία σύναψη αυτών των φιλόδοξων συμφωνιών μέχρι το 2016.

Νότια Κορέα

Η στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ – Νότιας Κορέας εξακολούθησε να διευρύνεται, και το έτος που πέρασε εορτάστηκε η τρίτη επέτειος της ΣΕΣ μεταξύ τους. Αυτή η ΣΕΣ «νέας γενιάς» (η πρώτη του είδους της στην Ασία) είναι εκτεταμένη και σφαιρική. Οι συνολικές εξαγωγές εμπορευμάτων της ΕΕ στη Νότια Κορέα αυξήθηκαν κατά 35 %, ενώ οι εξαγωγές εμπορευμάτων που ελευθερώθηκαν πλήρως από τη ΣΕΣ έχουν αυξηθεί κατά 46 %.

Ινδία

Το 2014 χαρακτηρίστηκε από τη 10η επέτειο της στρατηγικής εταιρικής σχέσης ΕΕ–Ινδίας. Μετά τις εκλογές με τη συντριπτική εκλογική νίκη του κόμματος της αντιπολίτευσης Bharatiya Janata, η νέα κυβέρνηση της Ινδίας ανέλαβε καθήκοντα στα τέλη Μαΐου. Η ΕΕ και η Ινδία συνέχισαν να συνεργάζονται σε θέματα οικονομικής και τομεακής πολιτικής, καθώς και σε πολιτικά ζητήματα. Η κ. Connie Hedegaard, επίτροπος αρμόδια για τη δράση για το κλίμα, επισκέφθηκε την Ινδία. Πραγματοποιήθηκαν διαβουλεύσεις εξωτερικής πολιτικής και δρομολογήθηκε διάλογος για τη μη διάδοση όπλων και τον αφοπλισμό. Η μεικτή επιτροπή ΕΕ–Ινδίας, που συνήλθε στο Νέο Δελχί τον Ιούνιο, αποτέλεσε την πρώτη ευκαιρία συνεργασίας με τη νέα κυβέρνηση. Η ΕΕ είναι έτοιμη να δώσει νέα ώθηση στη στρατηγική εταιρική σχέση, μεταξύ άλλων, με την περάτωση των διαπραγματεύσεων για μια ΣΕΣ.

Βραζιλία

Η 7η διάσκεψη κορυφής ΕΕ–Βραζιλίας, η οποία πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Φεβρουάριο, έδωσε τη δυνατότητα για μια θετική ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την κατάσταση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης. Οι δύο πλευρές επανέλαβαν ότι έχουν δεσμευθεί για την υλοποίηση ταχείας προόδου στις διαπραγματεύσεις ΕΕ–Mercosur σχετικά με συμφωνία σύνδεσης. Η συμφωνία αεροπορικών μεταφορών και η υπερατλαντική καλωδιακή σύνδεση παρέμειναν επίσης στην κορυφή της ατζέντας. Στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, συζητήθηκε ένα ευρύ φάσμα διεθνών και περιφερειακών ζητημάτων. Τόσο η ΕΕ όσο και η Βραζιλία συμφώνησαν σχετικά με τη σημασία της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και της ασφάλειας στην Αφρική. Χαιρετίστηκε επίσης η εντεινόμενη διαδικασία ολοκλήρωσης της Κοινότητας των Κρατών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής (CELAC) στη Λατινική Αμερική.

Μεξικό

Μετά τη δέσμευση που ανελήφθη το 2013 από τους προέδρους του Μεξικού, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ΕΕ και το Μεξικό διερεύνησαν τις δυνατότητες εκσυγχρονισμού της συνολικής συμφωνίας που παρέχει το πλαίσιο για τη στρατηγική εταιρική τους σχέση. Κοινή ομάδα εργασίας προσδιόρισε τους τομείς και τις διατάξεις του ισχύοντος διμερούς νομικού πλαισίου που θα μπορούσαν να επικαιροποιηθούν, να επεκταθούν, να απλουστευθούν ή να αφαιρεθούν, με την προοπτική της ενδεχόμενης μελλοντικής διαπραγμάτευσης ενός νέου νομικού μηχανισμού που θα μπορούσε να ξεκινήσει το 2015.

Νότια Αφρική

Δεδομένης της πυκνότητας των πολιτικών δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, τόσο στη Νότια Αφρική (γενικές εκλογές) όσο και στην ΕΕ (εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, διορισμός του νέου προέδρου της Επιτροπής και του νέου Σώματος των Επιτρόπων, καθώς και νέου προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου), αμφότερες οι πλευρές συμφώνησαν να αναβάλουν την 7η ετήσια διάσκεψη κορυφής μέχρι το πρώτο τρίμηνο του 2015. Ωστόσο, οι εντατικές διπλωματικές επαφές συνεχίστηκαν, με αποκορύφωμα τη συνάντηση μεταξύ της τότε ΥΕ/ΑΕ, κ. Catherine Ashton, και της νοτιοαφρικανής υπουργού Διεθνών Σχέσεων και Συνεργασίας, κ. Maite Nkoana-Mashabane, στο περιθώριο της διάσκεψης κορυφής ΕΕ–Αφρικής, τον Απρίλιο, την οποία ακολούθησαν άλλες συναντήσεις σε διάφορα επίπεδα στις Βρυξέλλες. Οι εντατικές διαβουλεύσεις για εγχώρια και διεθνή προβλήματα και για την πρόοδο που έχει υλοποιηθεί σε ευρύ φάσμα ζητημάτων που καλύπτουν την πολιτική, την ασφάλεια, το εμπόριο, την αναπτυξιακή συνεργασία και τα ανθρώπινα δικαιώματα έδωσαν νέα ώθηση στη στρατηγική εταιρική σχέση. Τον Ιούλιο η Νότια Αφρική ήταν μία από τις έξι χώρες της Κοινότητας για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής που ολοκλήρωσαν τις διαπραγματεύσεις με την ΕΕ για μια συμφωνία δι-περιφερειακής οικονομικής εταιρικής σχέσης.

Η εταιρική σχέση ΕΕ–Αφρικής

Κατά την 4η διάσκεψη κορυφής ΕΕ–Αφρικής, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 2 και 3 Απριλίου 2014 στις Βρυξέλλες, αφρικανοί και ευρωπαίοι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων ενίσχυσαν τη δέσμευσή τους να εδραιώσουν τη συνεργασία εντός του στρατηγικού πλαισίου της κοινής στρατηγικής Αφρικής–ΕΕ (JAES) που εγκρίθηκε το 2007. Στη διάσκεψη κορυφής, με θέμα «Επενδύοντας στους ανθρώπους, στην ευημερία και στην ειρήνη», συγκεντρώθηκαν περισσότεροι από 60 ηγέτες της ΕΕ και της Αφρικής και πάνω από 80 αντιπροσωπείες συνολικά. Εκδόθηκαν μια πολιτική δήλωση, ένας χάρτης πορείας για την εφαρμογή της JAES για το διάστημα 2014–2017 και μια αυτοτελής δήλωση σχετικά με τη μετανάστευση και την κινητικότητα. Η διάσκεψη παρείχε μια ισχυρή βάση για τον διάλογο και τη συνεργασία στο μέλλον και θεωρήθηκε μεγάλη επιτυχία από αμφότερες τις πλευρές.

Επιπλέον, η επιτυχία της συνεργασίας ΕΕ–Αφρικής για το κλίμα επισημάνθηκε κατά τη σύνοδο κορυφής. Τονίστηκε η επιθυμία περαιτέρω εμβάθυνσης της εταιρικής σχέσης για την αντιμετώπιση του πιεστικού παγκόσμιου προβλήματος της κλιματικής αλλαγής ⁽¹⁷⁾. Η συνεργασία ΕΕ–Αφρικής για την αλλαγή του κλίματος έχει ήδη αποφέρει οφέλη σε χιλιάδες ανθρώπους σε ολόκληρη την αφρικανική ήπειρο, αλλά εξακολουθούν να υφίστανται πολλές προκλήσεις, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν από κοινού με διεθνείς εταίρους σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι συμμετέχοντες στη διάσκεψη ΕΕ–Αφρικής, η οποία πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 2 και 3 Απριλίου. Οι αφρικανοί και οι ευρωπαίοι ηγέτες συναντήθηκαν με θέμα «Επενδύοντας στους ανθρώπους, στην ευημερία και στην ειρήνη» και συζήτησαν για την ειρήνη, την ασφάλεια, τις επενδύσεις, την κλιματική αλλαγή και τη μετανάστευση.

Το Μέσο Στήριξης της Ειρήνης στην Αφρική (APF) υποστήριξε την ειρήνη και την ασφάλεια στην Αφρική με τη χορήγηση, από το 2004, ποσού πάνω από 1,2 δισεκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ). Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2014 εκπονήθηκε το πρόγραμμα δράσης 2014–2016 σε διαβούλευση με τα κράτη μέλη της ΕΕ και τους αφρικανούς εταίρους και εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 15 Ιουλίου. Με προϋπολογισμό 750 εκατ. ευρώ, το πρόγραμμα θα συνεχίσει να στηρίζει αφρικανικές ειρηνευτικές επιχειρήσεις, την ανάπτυξη ικανοτήτων και την πρόληψη συρράξεων, καθώς και δράσεις διαμεσολάβησης. Το 2014 υπογράφηκαν επίσης πολλές συμφωνίες χρηματοδότησης με την Αφρικανική Ένωση με πόρους του APF, συμπεριλαμβανομένων των συνεισφορών ύψους 125 εκατ. ευρώ για την επιχείρηση υποστήριξης της ειρήνης στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία και 201 εκατ. ευρώ προς στήριξη της αποστολής της Αφρικανικής Ένωσης στη Σομαλία (Amisom).

Μέσο Εταιρικής Σχέσης

Τον Μάρτιο το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν κανονισμό για τη θέσπιση Μέσου Εταιρικής Σχέσης (ΜΕΣ) ⁽¹⁸⁾, το οποίο έχει ως σκοπό να προαγάγει και να προωθήσει τις σχέσεις της ΕΕ με τρίτες χώρες. Το ΜΕΣ αποτελεί μία από τις βασικές καινοτομίες του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014–2020, που συνιστά δέσμη μηχανισμών για τη χρηματοδότηση της εξωτερικής δράσης. Το νέο μέσο αντανακλά τόσο τις αλλαγές που συντελέστηκαν παγκοσμίως κατά τα τελευταία έτη όσο και τις αλλαγές που επέφερε η ΕΕ στον τρόπο που ανταποκρίνεται στις παγκόσμιες προκλήσεις.

Το ΜΕΣ θα συμβάλει στη στήριξη των σχέσεων με τους στρατηγικούς εταίρους της ΕΕ που δεν είναι πλέον επιλέξιμοι για διμερή αναπτυξιακή βοήθεια (Βραζιλία, Ινδία, Κίνα, Μεξικό) και με ορισμένους από τους εταίρους της G7 (Ιαπωνία, Καναδάς και Ηνωμένες Πολιτείες).

Περιφερειακές πολιτικές

Το τμήμα αυτό καλύπτει τις σχέσεις της ΕΕ με συγκεκριμένες περιφέρειες: τη Μέση Ανατολή και τον Περσικό Κόλπο, την Κεντρική Ασία, την Ασία και τον Ειρηνικό, τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, και την Αφρική.

Μέση Ανατολή και Περσικός Κόλπος

Ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή

Το 2014 η ΕΕ συνεισέφερε στις ισραηλινο-παλαιστινιακές διαπραγματεύσεις με τη μεσολάβηση των Ηνωμένων Πολιτειών σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2013 ⁽¹⁹⁾, ιδίως μέσω της έννοιας της ειδικής προνομιακής εταιρικής σχέσης και της ευρωπαϊκής προσφοράς για μια πρωτοφανή δέσμη στήριξης στον τομέα της οικονομίας, της πολιτικής και της ασφάλειας σε αμφότερα τα μέρη στο πλαίσιο συμφωνίας επί του οριστικού καθεστώτος. Παρ' όλα αυτά, μετά τη λήξη της προθεσμίας της 29ης Απριλίου και τη συνακόλουθη αναστολή των διαπραγματεύσεων, δεν σημειώθηκε καμία πρόοδος στις ειρηνευτικές συνομιλίες, γεγονός που είναι αλληλένδετο με την κλιμάκωση της βίας στη Δυτική Όχθη, περιλαμβανομένων της Ανατολικής Ιερουσαλήμ και της Λωρίδας της Γάζας.

Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Μαΐου ⁽²⁰⁾ επανέλαβαν την έκκληση της ΕΕ για επανάληψη των διαπραγματεύσεων, καθώς και τη στήριξή της για την παλαιστινιακή συμφιλίωση βάσει των αρχών της τετραμερούς διάσκεψης ⁽²¹⁾. Η συμφιλίωση οδήγησε στην αναγγελία της παλαιστινιακής κυβέρνησης εθνικής ενότητας στις 2 Ιουνίου. Η στρατιωτική επιχείρηση του Ισραήλ «Αιχμή προστασίας», τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, σηματοδότησε την τρίτη σύγκρουση στη Γάζα μέσα σε έξι χρόνια. Η σύγκρουση αφορούσε μια χερσαία επιχείρηση ευρείας κλίμακας που αποσκοπούσε στην καταστροφή των σιράγγων μεταξύ Γάζας και Ισραήλ και του οπλοστασίου πυραύλων των μαχητών και η οποία είχε πολλά θύματα μεταξύ των αμάχων.

Η ΕΕ διαδραμάτισε ενεργό ρόλο στις προσπάθειες διασφάλισης διαρκούς κατάπαυσης του πυρός. Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ⁽²²⁾ και του Συμβουλίου ⁽²³⁾ τον Αύγουστο υπογραμμίζεται ότι δεν ήταν βιώσιμη η επιστροφή στο προηγούμενο καθεστώς, καθώς και ότι ήταν αναγκαία μια θεμελιώδης αλλαγή στη Γάζα όπως και η εκ νέου ανάληψη από την Παλαιστινιακή Αρχή των κυβερνητικών καθηκόντων της στη Λωρίδα της Γάζας. Ειδικότερα, η ΕΕ συζήτησε με τα μέρη την πιθανή συμβολή της στην άρση του καθεστώτος αποκλεισμού της Γάζας, μέσω των μηχανισμών της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας και με την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας και βοήθειας ανασυγκρότησης. Τούτο υπογραμμίστηκε περαιτέρω κατά την ad hoc επιτροπή συνδέσμου, τον Σεπτέμβριο, και τη διάσκεψη του Καΐρου για την Παλαιστίνη, «Ανοικοδόμηση της Γάζας», τον Οκτώβριο.

Στιγμιότυπο από τη διεθνή διάσκεψη για την Παλαιστίνη «Ανοικοδόμηση της Γάζας», που πραγματοποιήθηκε στο Κάιρο (Αίγυπτος) στις 12 Οκτωβρίου.

Η ΕΕ υπογράμμισε επίσης επανειλημμένως την ανάγκη μιας αξιόπιστης πολιτικής προοπτικής για την ειρηνευτική διαδικασία, με βάση τη δικρατική λύση και τα ζητήματα που αφορούν το οριστικό καθεστώς, όπως αναφέρεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουλίου ⁽²⁴⁾, σύμφωνα με τα οποία πρέπει να αποτρέπονται οι ενέργειες που αμφισβητούν τις δεδηλωμένες δεσμεύσεις για την εξεύρεση λύσης μέσω διαπραγματεύσεων. Πολλοί παράγοντες οδήγησαν στην αύξηση των εντάσεων: η περαιτέρω επέκταση των ισραηλινών οικισμών, οι ανθρωπιστικές και πολιτικές συνθήκες και η ασφάλεια στη Γάζα, όπου η Παλαιστινιακή Αρχή δεν μπόρεσε να αναλάβει τα κυβερνητικά της καθήκοντα, οι νέες καταστροφές και εξώσεις που έπληξαν παλαιστίνιους αμάχους και οι επανειλημμένες προκλήσεις και συγκρούσεις στο Όρος του Ναού / Haram Al-Sharif. Τον Σεπτέμβριο ανελήφθη νέα παλαιστινιακή πρωτοβουλία στον ΟΗΕ που αποσκοπούσε στον τερματισμό της κατοχής, αλλά το σχέδιο ψηφίσματος δεν κατέστη δυνατό να λάβει τον απαιτούμενο αριθμό ψήφων στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ (ΣΑΗΕ) στις 30 Δεκεμβρίου. Κατά τη διπλωματική διαδικασία έλαβαν χώρα συζητήσεις στο ΣΑΗΕ, παράλληλα με τις συνομιλίες που πραγματοποιήθηκαν στο Κάιρο με τη μεσολάβηση της Αιγύπτου και είχαν στόχο να εδραιώσουν την κατάπαυση του πυρός στη Γάζα και να ενισχύσουν τις νέες κοινοβουλευτικές δράσεις σχετικά με την αναγνώριση του κράτους της Παλαιστίνης καθώς και τις προσπάθειες να ενθαρρυνθούν και τα δύο μέρη, το Ισραήλ και η Παλαιστίνη, να επιστρέψουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων.

Η ΥΕ/ΑΕ κ. Mogherini προέβαλε την ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή ως ζήτημα προτεραιότητας και πραγματοποίησε το πρώτο επίσημο ταξίδι της εντολής της στην περιοχή στις αρχές Νοεμβρίου. Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, τον Νοέμβριο ⁽²⁵⁾, επιβεβαίωσαν εκ νέου τη βούληση της ΕΕ να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο και να συμβάλει ενεργά στην εξεύρεση λύσης κατόπιν διαπραγματεύσεων για όλα τα ζητήματα που αφορούν το οριστικό καθεστώς. Το Συμβούλιο κάλεσε τα μέρη και όλους τους βασικούς ενδιαφερομένους, συμπεριλαμβανομένων της τετραμερούς διάσκεψης, του Αραβικού Συνδέσμου και του ΣΑΗΕ, να λάβουν τα αναγκαία μέτρα προς τον σκοπό αυτό και επανέλαβε ότι η μελλοντική εξέλιξη των σχέσεων με τους δύο εταίρους, το Ισραήλ και την Παλαιστίνη, θα εξαρτηθεί από τη δέσμευσή τους προς τη διαρκή ειρήνη βάσει μιας δικρατικής λύσης.

Η ΕΕ διαδραμάτισε ενεργό ρόλο στις προσπάθειες ανοικοδόμησης της Γάζας και προώθησης του πολιτικού πλαισίου που απαιτείται για να διασφαλιστεί μια βιώσιμη λύση, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της ad hoc επιτροπής συνδέσμου και της τετραμερούς διάσκεψης. Ενώ υπογράμμισε τη σημασία των αναγκών ασφαλείας του Ισραήλ, η ΕΕ επικεντρώθηκε στη διατήρηση της βιωσιμότητας της δικρατικής λύσης και την υποστήριξη των προσπαθειών της Παλαιστινιακής Αρχής για τη δημιουργία ενός παλαιστινιακού κράτους με τα σύνορα του 1967 και σύμφωνα με τις παραμέτρους της ΕΕ που επαναλαμβάνονται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων του Ιουλίου.

Ιράν

Οι διπλωματικές προσπάθειες που κατέβαλαν οι Ε3/ΕΕ+3 (ΕΕ, Γερμανία, Γαλλία και Ηνωμένο Βασίλειο, μαζί με τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Κίνα και τη Ρωσία), υπό την ηγεσία της κ. Catherine Ashton, τότε ΥΕ/ΑΕ, κατέληξαν σε ενδιάμεση συμφωνία με το Ιράν, τον Νοέμβριο του 2013, στη Γενεύη. Η εφαρμογή της συμφωνίας της Γενεύης, γνωστής ως κοινό σχέδιο δράσης, άρχισε τον Ιανουάριο του 2014 και τον Ιούλιο παράταθηκε μέχρι το τέλος Νοεμβρίου. Η συμφωνία της Γενεύης καθόρισε χρονικό πλαίσιο ενός έτους εντός του οποίου οι διαπραγματεύσεις πρέπει να καταλήξουν σε μακροπρόθεσμη λύση του ζητήματος των πυρηνικών του Ιράν. Στόχος μιας συνολικής λύσης είναι να εδραιωθεί η διεθνής εμπιστοσύνη προς τον αποκλειστικά ειρηνικό χαρακτήρα του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν, παράλληλα με τον σεβασμό του δικαιώματος του Ιράν να κάνει ειρηνική χρήση της πυρηνικής ενέργειας σύμφωνα με τη Συνθήκη περί μη διάδοσης των πυρηνικών όπλων, λαμβανομένων πλήρως υπόψη των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και του Συμβουλίου των Διοικητών του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ). Τον Νοέμβριο συμφωνήθηκε η παράταση του κοινού σχεδίου δράσης μέχρι το τέλος Ιουνίου του 2015, με την ισχυρή δέσμευση όλων των πλευρών να ολοκληρώσουν τις διαπραγματεύσεις εντός τεσσάρων μηνών. Μετά την παράταση του κοινού σχεδίου δράσης, η ΕΕ παρέτεινε τα μέτρα απαλλαγής από τις κυρώσεις μέχρι το τέλος Ιουνίου του 2015. Οι νομικές πράξεις ⁽²⁶⁾ δημοσιεύθηκαν τον Νοέμβριο και οι διαπραγματεύσεις επαναλήφθηκαν τον Δεκέμβριο.

Η κ. Catherine Ashton, Υπουργός της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και αντιπρόεδρος της Επιτροπής έως τις 31 Οκτωβρίου (στο μέσον), σε συνομιλία με τον ιρανό υπουργό Εξωτερικών κ. Mohammad Javad Zarif (δεξιά) και τον υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ κ. John Kerry (αριστερά) κατά τις συνομιλίες Ε3/ΕΕ+3 με το Ιράν σχετικά με τα πυρηνικά. Βιέννη (Αυστρία), 15 Οκτωβρίου.

Το 2014 η ΕΕ εξακολούθησε να εκφράζει σοβαρές ανησυχίες για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν με επίσημα διαβήματα και δηλώσεις. Κατά την επίσκεψή της στην Τεχεράνη, η τότε ΥΕ/ΑΕ εξέτασε την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με την κυβέρνηση και συναντήθηκε με πολλές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και με ακτιβίστριες. Σε δημόσιες δηλώσεις, η ΕΕ καταδίκασε την εκτέλεση των κρατουμένων (πάνω από 440 έως τις αρχές Δεκεμβρίου του 2014), καθώς και τις κακές επιδόσεις του Ιράν όσον αφορά τον σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως η ελευθερία της έκφρασης, του συνέρχεσθαι και της θρησκείας ή των πεποιθήσεων.

Ιράκ

Μετά τον πρώτο γύρο της συνεργασίας και τις συνεδριάσεις των υποεπιτροπών στο πλαίσιο της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και συνεργασίας ΕΕ–Ιράκ, στα τέλη του 2013, η ΕΕ και το Ιράκ πραγματοποίησαν, τον Ιανουάριο του 2014, την πρώτη συνεδρίαση του συμβουλίου συνεργασίας, σε υπουργικό επίπεδο. Εν αναμονή της κύρωσης της συμφωνίας, ορισμένα κεφάλαια, ιδίως αυτά που αφορούν το εμπόριο και την τομεακή συνεργασία, εφαρμόζονται προσωρινά.

Η κ. Federica Mogherini, Υπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και αντιπρόεδρος της Επιτροπής από την 1η Νοεμβρίου, κατά τη συνάντησή της με τον κ. Nchirvan Barzani, πρωθυπουργό της κεντρικής περιφερειακής κυβέρνησης του Ιράκ. Ερμπίλ (Ιράκ), 22 Δεκεμβρίου.

Οι γενικές εκλογές στο Ιράκ, στις 30 Απριλίου, για τις οποίες η ΕΕ ανέπτυξε αποστολή εκλογικών εμπειρογνομώνων, και η συνακόλουθη διαδικασία σχηματισμού κυβέρνησης επιβράδυναν την εφαρμογή της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και συνεργασίας. Από τον Ιούνιο το Ιράκ σημείωσε περαιτέρω σημαντική οπισθοδρόμηση με μια μεγάλης κλίμακας επίθεση και συντονισμένη κατάληψη μεγάλων τμημάτων του ιρακινού εδάφους από το Daesh, το οποίο υποστηρίζεται από άλλες σουνιτικές ένοπλες ομάδες.

Παρά το προβληματικό ως προς την ασφάλεια περιβάλλον, η Επιτροπή θα διατηρήσει τις δεσμεύσεις της προς το Ιράκ. Ο διορισμός της νέας ιρακινής κυβέρνησης στις αρχές Σεπτεμβρίου προσφέρει την προοπτική ενός νέου πολιτικού ξεκινήματος και της ταχείας επανάληψης των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και συνεργασίας ⁽²⁷⁾.

Κεντρική Ασία

Η ΕΕ εξακολούθησε να ενισχύει τις σχέσεις της με τις χώρες της Κεντρικής Ασίας (Καζακστάν, Κιργιζία, Ουζμπεκιστάν, Τατζικιστάν και Τουρκμενιστάν) καθ' όλη τη διάρκεια του 2014 βάσει της στρατηγικής της για την Κεντρική Ασία. Οι εργασίες στους τομείς της εκπαίδευσης, του κράτους δικαίου και του περιβάλλοντος/νερού, καθώς και όσον αφορά την ενέργεια, την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των μέτρων για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, αποτέλεσαν τη βάση της περιφερειακής προσέγγισης της ΕΕ. Η Ένωση ενίσχυσε τους διμερείς δεσμούς της με καθένα από τα πέντε κράτη. Ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις με το Καζακστάν όσον αφορά μια ενισχυμένη συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας. Μέχρι σήμερα, η διαδικασία αυτή είναι η μόνη συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας δεύτερης γενιάς με οποιαδήποτε χώρα της περιοχής.

Ασία και Ειρηνικός

Γενικά

Το 2014 χαρακτηρίστηκε από την ακόμα μεγαλύτερη δέσμευση της ΕΕ για συνεργασία με την Ασία. Στα σημαντικότερα γεγονότα του έτους περιλαμβάνονται η ιστορική επίσκεψη του κ. Χι Jinqing, προέδρου της Κίνας, στα θεσμικά όργανα της ΕΕ τον Μάρτιο, η σύνοδος κορυφής ΕΕ–Ιαπωνίας που πραγματοποιήθηκε τον Μάιο και φιλοξενήθηκε από την ΕΕ, η σύνοδος των υπουργών Εξωτερικών ΕΕ–ASEAN τον Ιούλιο, η άτυπη συνάντηση των ηγετών της ΕΕ–ASEAN τον Οκτώβριο και η ευρωπαϊκή σύνοδος κορυφής (ASEM), επίσης τον Οκτώβριο. Ομοίως, η ΕΕ διατήρησε πολύ υψηλό προφίλ σε σημαντικές εκδηλώσεις του Ειρηνικού, με τη συμμετοχή της ΥΕ/ΑΕ κ. Ashton στο φόρουμ των Νήσων του Ειρηνικού τον Ιούλιο στο Παλάου και τη συμμετοχή του κ. Andris Piebalgs, επιτρόπου αρμόδιου για την ανάπτυξη, στην 3η διεθνή διάσκεψη του ΟΗΕ για τα αναπτυσσόμενα μικρά νησιωτικά κράτη τον Σεπτέμβριο στη Σαμόα.

Διμερείς σχέσεις

Το έτος χαρακτηρίστηκε από την ολοκλήρωση του στρατηγικού προγραμματισμού του Μηχανισμού Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) 2014–2020 και της βοήθειας του ΕΤΑ για τις δικαιούχους αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας και του Ειρηνικού. Εγκρίθηκε επίσης ο στρατηγικός προγραμματισμός του νέου Μέσου Εταιρικής Σχέσης ως βασικού μηχανισμού για την προαγωγή του συμφέροντος της ΕΕ στην περιοχή. Παράλληλα, σημειώθηκε πρόοδος στις διαπραγματεύσεις για σημαντικές συμφωνίες-πλαίσια, συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών, επενδύσεων ή εταιρικής σχέσης και συνεργασίας με την Αυστραλία, την Κίνα, την Ιαπωνία και τη Μαλαισία. Οι Νήσοι Φίτζι άρχισαν την εφαρμογή της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης Ειρηνικού–ΕΕ, ακολουθώντας έτσι την Παπουασία–Νέα Γουινέα. Τον Ιούλιο ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις για μια συνολική συμφωνία εταιρικής σχέσης για τις σχέσεις και τη συνεργασία μεταξύ ΕΕ και Νέας Ζηλανδίας.

Η ΕΕ και το Νεπάλ ενίσχυσαν τη συνεργασία με επίκεντρο την κρίσιμη πολιτική και οικονομική μετάβαση της χώρας, υποστηριζόμενη από τον τριπλασιασμό της βοήθειας της ΕΕ κατά την περίοδο 2014–2020. Η ισχυρή υποστήριξη της δημοκρατίας και της μεταρρυθμιστικής διαδικασίας στη Μιανμάρ/Βιρμανία παρέμεινε προτεραιότητα για την ΕΕ το 2014. Τον Μάρτιο το Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση για την έγκριση της έναρξης διαπραγματεύσεων για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και της Μιανμάρ/Βιρμανίας σχετικά με την προστασία των επενδύσεων. Ο πρώτος διάλογος ΕΕ – Μιανμάρ/Βιρμανίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα, στον οποίο συμπροέδρευσε ο κ. Σταύρος Λαμπρινίδης, ειδικός εντεταλμένος της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, πραγματοποιήθηκε τον Μάιο στο Naypyidaw ⁽²⁸⁾. Η ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς την πολιτική κρίση στην Ταϊλάνδη. Ως αντίδραση στην επιβολή του στρατιωτικού νόμου και την κατάργηση του συντάγματος, η ΕΕ ενέκρινε τα συμπεράσματα του Συμβουλίου στις 23 Ιουνίου ⁽²⁹⁾, σύμφωνα με τα οποία ανεστάλησαν οι επίσημες επισκέψεις από και προς την Ταϊλάνδη. Συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας με την Ταϊλάνδη δεν θα υπογραφεί μέχρι να αναλάβει καθήκοντα μια δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση.

Η Επιτροπή εξακολούθησε να εφαρμόζει το σύμφωνο αειφορίας 2013 για το Μπανγκλαντές ⁽³⁰⁾, που αποσκοπεί στη βελτίωση των εργασιακών δικαιωμάτων, της ασφάλειας και υγείας στον τόπο εργασίας, της ασφάλειας στα εργοστάσια και της υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς στον κλάδο των ετοίμων ενδυμάτων στο Μπανγκλαντές.

Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου ενέκριναν μια νέα στρατηγική για το Αφγανιστάν έως το τέλος του 2016, με επίκεντρο την ανάπτυξη των θεσμών του Αφγανιστάν, επισημαίνοντας τις προτεραιότητες για την προαγωγή της ειρήνης, της ασφάλειας και της σταθερότητας στην περιοχή, την ενίσχυση της δημοκρατίας, την ενθάρρυνση της ανάπτυξης σε οικονομικό και ανθρώπινο επίπεδο και την ενίσχυση του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η στρατηγική παρέχει το γενικό πλαίσιο για όλα τα μέσα της ΕΕ και τη μη στρατιωτική δέσμευση των κρατών μελών. Η χρηματοδότηση ανέρχεται σε πάνω από 1 δισεκατ. ευρώ ετησίως. Σημαντικό μέρος της είναι το πολυετές ενδεικτικό πρόγραμμα για τον ΜΑΣ, το οποίο εγκρίθηκε με ενδεικτικό ποσό ύψους έως 1,4 δισεκατ. ευρώ —υπό την προϋπόθεση ότι το Αφγανιστάν θα τηρήσει πλήρως τις δεσμεύσεις του βάσει του πλαισίου αμοιβαίας λογοδοσίας του Τόκιο. Οι βασικοί τομείς θα είναι: ο εκδημοκρατισμός και η λογοδοσία, η γεωργία, η υγεία και η αστυνόμευση και το κράτος δικαίου. Επίσης, το Συμβούλιο συμφώνησε να επεκτείνει την εντολή της αποστολής EUPOL Αφγανιστάν για τη στήριξη της μη στρατιωτικής αστυνόμευσης και του κράτους δικαίου μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2016.

Την 1η Ιανουαρίου χορηγήθηκε στο Πακιστάν προτιμησηκή πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ στο πλαίσιο του ειδικού καθεστώτος κινήτρων για την αειφόρο ανάπτυξη και τη χρηστή διακυβέρνηση (ΣΓΠ+), με βάση τη δέσμευση του Πακιστάν να εφαρμόσει αποτελεσματικά 27 διεθνείς συμβάσεις. Οι 15 από αυτές τις συμβάσεις αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και βασικά εργασιακά δικαιώματα. Το 2014 η ΕΕ συνέχισε να εντείνει τη συνεργασία της με το Πακιστάν σε ορισμένους βασικούς τομείς, βάσει του πενταετούς σχεδίου συνεργασίας ΕΕ–Πακιστάν. Τον Μάρτιο διεξήχθη εποικοδομητικός στρατηγικός διάλογος μεταξύ της ΥΕ/ΑΕ, κ. Ashton, και του συμβούλου εξωτερικών υποθέσεων του Πακιστάν, κ. Sartaj Aziz. Τον Ιούνιο συνήλθε στο Ισλαμαμπάντ η μεικτή επιτροπή ΕΕ–Πακιστάν. Η επιτροπή συμφώνησε να αρχίσει συνεργασία για τη μη διάδοση όπλων, τον αφοπλισμό και την ενέργεια. Επιτεύχθηκε επίσης συμφωνία σχετικά με έναν ενισχυμένο διάλογο ΕΕ–Πακιστάν για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ενώ η αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και της μετανάστευσης, περιλαμβανομένης της επανεισδοχής, παραμένουν σημαντικοί τομείς συνεργασίας.

Περιφερειακές σχέσεις

Η ευρωασιατική σύνοδος κορυφής

Η 10η ευρωασιατική σύνοδος κορυφής (ASEM), με θέμα «Υπεύθυνη εταιρική σχέση για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ασφάλεια», πραγματοποιήθηκε στο Μιλάνο τον Οκτώβριο. Η εν λόγω σύνοδος παρέσχε την ευκαιρία για μια ειλικρινή συζήτηση μεταξύ των ηγετών των χωρών εταίρων της ASEM για σειρά θεμάτων παγκόσμιας σημασίας, συμπεριλαμβανομένων της αλλαγής του κλίματος, της βιώσιμης ανάπτυξης και οικονομικών και χρηματοπιστωτικών προκλήσεων, καθώς και περιφερειακών και διεθνών θεμάτων, και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ⁽³¹⁾. Η οικογένεια της ASEM διευρύνθηκε σε 53 μέλη, αφού η Κροατία και το Καζαχστάν συμμετείχαν στη σύνοδο κορυφής ως νέοι εταίροι.

Οι συμμετέχοντες στη σύνοδο κορυφής ASEM που πραγματοποιήθηκε στο Μιλάνο (Ιταλία) τον Οκτώβριο.

Σύνδεσμος Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας

Το 2014 συνεχίστηκε η διαδικασία για την οικοδόμηση μιας πιο φιλόδοξης εταιρικής σχέσης με περισσότερο πολιτικό χαρακτήρα μεταξύ της ΕΕ και του Συνδέσμου Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN). Η επίσκεψη στις Βρυξέλλες, το Λουξεμβούργο και την Αμβέρσα της συντονιστικής επιτροπής του ASEAN για συνδεσιμότητα, τον Φεβρουάριο, επέτρεψε τη σε βάθος ανταλλαγή διδαγμάτων σχετικά με την ολοκλήρωση βάσει κανόνων. Σε κοινή δήλωση ⁽³²⁾, που εκδόθηκε στη Σιγκαπούρη τον Φεβρουάριο, στο τέλος της επιτυχούς διήμερης συνόδου κορυφής ΕΕ-ASEAN για τις αερομεταφορές, η Επιτροπή και ο ASEAN πρότειναν να οδηγήσουν τη συνεργασία στον τομέα των αερομεταφορών σε νέο επίπεδο με τη διαπραγμάτευση συνολικής συμφωνίας αεροπορικών μεταφορών ⁽³³⁾.

Η ΕΕ επιδιώκει τη σύναψη διμερών συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών με επιμέρους χώρες του ASEAN ως δομικών στοιχείων για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ περιφερειών, η οποία παραμένει ο μακροπρόθεσμος στόχος. Άρχισαν διμερείς διαπραγματεύσεις με τη Μαλαισία (2010), το Βιετνάμ (2012) και την Ταϊλάνδη (2013), ενώ ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις με τη Σιγκαπούρη (2014).

Λατινική Αμερική και Καραϊβική

Οι καλές υποπεριφερειακές σχέσεις με χώρες-εταίρους της Κεντρικής Αμερικής (Γουατεμάλα, Ελ Σαλβαδόρ, Κόστα Ρίκα, Νικαράγουα, Ονδούρα και Παναμάς) οδήγησαν στην έναρξη ισχύος του εμπορικού πυλώνα της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ – Κεντρικής Αμερικής στα τέλη του 2013 και στην έναρξη ισχύος, τον Μάιο του 2014, της συμφωνίας πολιτικού διαλόγου και συνεργασίας. Το 2014 η ΕΕ υιοθέτησε στρατηγική σχετικά με την ασφάλεια των πολιτών για την Κεντρική Αμερική και την Καραϊβική, με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας με τις χώρες αυτής της περιφέρειας, όπου η ανασφάλεια αυξάνεται σε ορισμένες περιοχές. Η ΕΕ άρχισε διαπραγματεύσεις για τη σύναψη διμερούς συμφωνίας με την Κούβα. Τον Ιούλιο η ΕΕ και ο Ισημερινός κατέληξαν σε συμφωνία για την επέκταση στον Ισημερινό της πολυμερούς εμπορικής συμφωνίας με την Κολομβία και το Περού, που εφαρμόζεται προσωρινά από το 2013. Η Χιλή και το Μεξικό εξετάζουν, επί του παρόντος, μαζί με την ΕΕ τις δυνατότητες αναβάθμισης των αντίστοιχων οικείων συμφωνιών σύνδεσης.

Αφρική

Στηριζόμενη στην επιτυχή διάσκεψη κορυφής ΕΕ-Αφρικής, η ΕΕ συνέχισε να συνεργάζεται με όλους τους περιφερειακούς οργανισμούς στην Αφρική για την προώθηση της περιφερειακής ολοκλήρωσης, της ανάπτυξης, της ανθεκτικότητας, της οικονομικής μεγέθυνσης, της σταθερότητας και της χρηστής διακυβέρνησης. Πέραν των στρατηγικών της για το Σαχέλ και το Κέρασ της Αφρικής και της συνολικής προσέγγισης για την Περιοχή των Μεγάλων Λιμνών, η ΕΕ εξέδωσε νέα στρατηγική για τη θαλάσσια ασφάλεια στον Κόλπο της Γουινέας. Συνεργάστηκε επίσης με την Αφρικανική Ένωση, την Οικονομική Κοινότητα των Δυτικοαφρικανικών Κρατών, την Κοινότητα για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής και άλλους στην αποστολή εκλογικών παρατηρητών στη Γουινέα Μπίσάου, την Αίγυπτο, την Τυνησία, το Μαλάουι και τη Μοζαμβίκη, ενώ αποστολές εμπειρογνομόνων ήταν παρούσες στην Αλγερία, τη Νιγηρία και τη Μαυριτανία. Συνεργάστηκε στενά με τη Διακυβερνητική Αρχή για την Ανάπτυξη και με την Αφρικανική Ένωση στην αντιμετώπιση των προκλήσεων στο Νότιο Σουδάν, στη Σομαλία και το Σουδάν, και με την Οικονομική Κοινότητα των Κρατών της Κεντρικής Αφρικής και την Αφρικανική Ένωση για την αντιμετώπιση της κατάστασης στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία.

Χειραψία του κ. Neven Mimica, επιτρόπου αρμόδιου για τη διεθνή συνεργασία και την ανάπτυξη από την 1η Νοεμβρίου (αριστερά), με τον κ. Mohamed Diaré, υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών της Γουινέας (δεξιά), κατά την επίσημη επίσκεψη του πρώτου στο Conakry (Γουινέα) στις 6 Δεκεμβρίου, όπου εγκαινίασε τη συνολική χρηματοδότηση της ΕΕ προς τη Γουινέα για την περίοδο 2014-2020.

Ανάπτυξη

Επισκόπηση της πολιτικής

Το πρόγραμμα δράσης για αλλαγή — Προσαρμογή της βοήθειας στον σύγχρονο κόσμο

Το 2014 η Ευρωπαϊκή Ένωση σημείωσε πρόοδο σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος δράσης για την αλλαγή ⁽³⁴⁾, την αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ που ενέκρινε το 2011 για να βελτιώσει τον αντίκτυπό της στη μείωση της φτώχειας και να υποστηρίξει τις χώρες-εταίρους στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας έως το 2015. Περίπου το 70 % της βοήθειας της ΕΕ θα χορηγηθεί στις φτωχότερες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των χωρών που επλήγησαν από συρράξεις ή φυσικές καταστροφές. Παράλληλα, η ΕΕ, συνειδητοποιώντας ότι το να συνεργάζεται με τη Ζάμπια δεν είναι το ίδιο όπως το να συνεργάζεται με τη Βραζιλία, για παράδειγμα, διέκοψε τη διμερή βοήθεια προς 16 μεγάλες και περισσότερο προηγμένες χώρες. Δεδομένου ότι υφίστανται μεγάλες ανισότητες σε ορισμένες από αυτές τις χώρες, οι χώρες αυτές θα είναι ακόμη σε θέση να επωφελούνται από θεματικά ή περιφερειακά προγράμματα. Η ΕΕ εστιάζει τώρα τη βοήθεια σε τομείς που λειτουργούν ως μοχλός αλλαγής και οικονομικής ανάπτυξης, όπως η διακυβέρνηση, η γεωργία, η ενέργεια, η υγεία και η εκπαίδευση.

Κοινά έγγραφα προγραμματισμού εκπονήθηκαν σε περίπου 20 χώρες, ενώ άρχισαν οι προετοιμασίες σε 20 επιπλέον χώρες. Αυτές οι στρατηγικές που αφορούν μία μόνο χώρα αύξησαν τον αντίκτυπο και την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων παροχής βοήθειας της ΕΕ και των κρατών μελών.

Το αναπτυξιακό πλαίσιο για την περίοδο μετά το 2015 — Επιδιώκοντας αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης για όλους

Το έτος 2014 υπήρξε κρίσιμο για τις προετοιμασίες για το αναπτυξιακό πλαίσιο μετά το 2015, ενώ η ΕΕ διαδραμάτισε ενεργό και σημαντικό ρόλο στην οικοδόμηση συναίνεσης για ένα φιλόδοξο αποτέλεσμα κατά τη διάσκεψη κορυφής των Ηνωμένων Εθνών τον Σεπτέμβριο του 2015. Τον Ιούνιο η Επιτροπή εξέδωσε νέα ανακοίνωση για το θέμα αυτό ⁽³⁵⁾.

Στηριζόμενα σε αυτή τη συνολική προσέγγιση, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνέβαλαν ενεργά στις διεθνείς συζητήσεις για την περίοδο μετά το 2015. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στον διάλογο και την προσέγγιση με τους εταίρους της ΕΕ, ενώ σημαντικό ορόσημο ήταν η έκδοση, τον Ιούνιο, της «κοινής δήλωσης ΑΚΕ-ΕΕ σχετικά με το αναπτυξιακό θεματολόγιο μετά το 2015» ⁽³⁶⁾. Τον Δεκέμβριο το Συμβούλιο εξέδωσε συμπεράσματα ⁽³⁷⁾ τα οποία αποτελούν τη βάση για τη θέση που θα λάβει η Ένωση στις προσεχείς διεθνείς διαπραγματεύσεις στον ΟΗΕ για το θεματολόγιο μετά το 2015, που θα πραγματοποιηθούν κατά τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών τον Σεπτέμβριο του 2015.

Σφαιρική προσέγγιση

Μετά την κοινή ανακοίνωση για τη σφαιρική προσέγγιση της ΕΕ για τη διαχείριση εξωτερικών συγκρούσεων και κρίσεων τον Δεκέμβριο του 2013 ⁽³⁸⁾, το κεντρικό μήνυμα της οποίας είναι η ενίσχυση της στρατηγικά συναφούς χρήσης των εργαλείων και μέσων της ΕΕ, τα συμπεράσματα του Συμβουλίου εκδόθηκαν τον Μάιο του 2014 ⁽³⁹⁾. Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου έδωσαν έμφαση στην έγκαιρη, κοινή ανάλυση καταστάσεων σύρραξης ή κρίσεων, την ανάγκη για ενισχυμένη δέσμευση σε όλα τα στάδια του κύκλου της σύρραξης, τη φιλοδοξία να συνδεθούν καλύτερα οι μηχανισμοί της ΕΕ με όλους τους διαφορετικούς τομείς πολιτικής (καθώς και με την εσωτερική και εξωτερική πολιτική) και την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι οι προσπάθειες της ΚΠΑΑ στηρίζονται στις δεσμεύσεις της ΕΕ και ότι είναι βιώσιμα τα αποτελέσματα και ο αντίκτυπός τους, για παράδειγμα, με την ομαλή μετάβαση στα αναπτυξιακά μέσα της ΕΕ. Μετά τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, η ΥΕ/ΑΕ και η Επιτροπή θα υποβάλουν σχέδιο δράσης στις αρχές του 2015.

Ευρωπαϊκό Έτος για την Ανάπτυξη

Το 2015 έχει χαρακτηριστεί από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ⁽⁴⁰⁾ ως Ευρωπαϊκό Έτος για την Ανάπτυξη (ΕΕΑ 2015). Θα είναι μια ιδιαίτερη χρονιά, δεδομένου ότι συνιστά την προθεσμία για την εκπλήρωση των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας και για την επόμενη δέσμη στόχων —των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης— που θα καθοριστούν. Θα είναι το πρώτο Ευρωπαϊκό Έτος εξωτερικής δράσης της ΕΕ και προώθησης της ΕΕ ως παγκόσμιου παράγοντα.

Γεωγραφική επισκόπηση

Η συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού: έναρξη της νέας επταετούς περιόδου προγραμματισμού

Έχει τεθεί σε εφαρμογή το 11ο ΕΤΑ, το χρηματοδοτικό μέσο που καλύπτει την αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού (ΑΚΕ) μέχρι το 2020.

Τα εθνικά και περιφερειακά ενδεικτικά προγράμματα (ΕΕΠ και ΠΕΠ αντίστοιχα), καθώς και το πρόγραμμα μεταξύ των χωρών ΑΚΕ, βρίσκονται επί του παρόντος υπό διαπραγμάτευση, έγκριση και υπογραφή τόσο από την ΕΕ όσο και από τις χώρες-εταίρους ΑΚΕ. Περισσότερα από τα μισά ΕΕΠ είχαν υπογραφεί μέχρι τα τέλη του 2014. Τα υπόλοιπα θα ολοκληρωθούν το 2015.

Η αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ με τη Σομαλία: εφαρμογή του συμφώνου της Σομαλίας

Το 2014 η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει τη στήριξή της στη Σομαλία και την ομοσπονδιακή κυβέρνηση με την εφαρμογή του συμφώνου της Σομαλίας το οποίο υπεγράφη στις Βρυξέλλες τον Σεπτέμβριο του 2013. Σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά τον σχηματισμό κράτους με τη συγκρότηση προσωρινών διοικητικών υπηρεσιών και των δομικών στοιχείων της ομοσπονδιακής Σομαλίας. Τον Νοέμβριο διοργανώθηκε σε υπουργικό επίπεδο υψηλού επιπέδου φόρουμ εταιρικής σχέσης. Στη συνεδρίαση της Κοπεγχάγης (Δανία) συγκεντρώθηκαν 56 αντιπροσωπείες από την Αφρική, την Ασία, την Αυστραλία, την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αμερική. Η ΕΕ επανέλαβε τη δέσμευσή της για συνεχή και ισχυρή υποστήριξη στη Σομαλία στον δύσκολο δρόμο της για τη δημιουργία θεσμών, την ασφάλεια και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Παράδειγμα έργου στη Σομαλία

Στο Puntland της Σομαλίας, όπου η υποβάθμιση του εδάφους και η περιορισμένη πρόσβαση σε τρόφιμα έχει οδηγήσει έως και το 20 % του πληθυσμού σε υποσιτισμό, η ΕΕ χρηματοδοτεί ένα πρόγραμμα για την απαλλαγή 1,5 εκατομμυρίου ανθρώπων από τη φτώχεια μέσω της βελτίωσης των βοσκοτόπων και της παροχής βοήθειας σε κοινότητες ώστε να διαχειρίζονται καλύτερα τους φυσικούς πόρους.

Αντιμετώπιση των προκλήσεων στους τομείς της ανάπτυξης και της ασφάλειας στη Δυτική Αφρική: η στρατηγική της ΕΕ για το Σαχέλ και η στρατηγική της ΕΕ στον Κόλπο της Γουινέας

Η ΕΕ βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των διεθνών προσπαθειών, είτε διπλωματικών είτε σχετικών με την ασφάλεια και την ανάπτυξη, στην περιοχή του Σαχέλ και στον Κόλπο της Γουινέας. Μέσω της στρατηγικής για το Σαχέλ, η ΕΕ έχει στόχο να καλύψει τομείς ζωτικής σημασίας για τη βελτίωση της σταθερότητας στην περιοχή. Η στρατηγική αφορά τις ακόλουθες χώρες: Μάλι, Μαυριτανία, Μπουρκίνα Φάσο, Νίγηρα και Τσαντ, καθώς και περιφερειακές δραστηριότητες. Η στρατηγική για τον Κόλπο της Γουινέας, η οποία εγκρίθηκε τον Μάρτιο, αφορά τις παράκτιες χώρες από τη Σενεγάλη έως την Ανγκόλα, περιλαμβανομένων των νησιών του Πράσινου Ακρωτηρίου και του Σάο Τομέ και Πρίνσιπε.

Κεντροαφρικανική Δημοκρατία — Η ΕΕ εγκαινιάζει το Ταμείο Βέκου, το πρώτο καταπιστευματικό της ταμείο πολλών χορηγών

Η Επιτροπή, με την υποστήριξη της Γερμανίας, της Γαλλίας και των Κάτω Χωρών, δημιούργησε το πρώτο καταπιστευματικό ταμείο πολλών χορηγών της ΕΕ προς υποστήριξη της Κεντροαφρικανικής Δημοκρατίας. Στόχος του Ταμείου είναι η προώθηση της σταθεροποίησης και ανοικοδόμησης της χώρας και, μόλις δύο μήνες μετά τη θέσπισή του, άρχισε να προσφέρει επιτόπια στήριξη. Το Ταμείο Βέκου (που σημαίνει «ελπίδα» στη γλώσσα Sango, την κύρια γλώσσα της χώρας) θα προετοιμάσει τη μετάβαση από την αντιμετώπιση επείγουσών αναγκών, όπως η ανθρωπιστική βοήθεια, σε μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή βοήθεια. Θα συμβάλει στην ανασυγκρότηση της Κεντροαφρικανικής Δημοκρατίας, ιδίως μέσω της αποκατάστασης των εθνικών και τοπικών διοικήσεων, την αποκατάσταση της οικονομικής δραστηριότητας και των βασικών υπηρεσιών (π.χ. ηλεκτρική ενέργεια, μεταφορές, υγεία και εκπαίδευση) και τη σταθεροποίηση της χώρας.

Λατινική Αμερική και Καραϊβική

Η ΕΕ ενέκρινε συμφωνίες αναπτυξιακής συνεργασίας για την περίοδο 2014-2020, γνωστές ως πολυετή ενδεικτικά προγράμματα, με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής. Η χρηματοδοτική της ενίσχυση παραμένει σημαντική, με ενδεικτικό ποσό ύψους 2,4 δισεκατ. ευρώ, εκ των οποίων το 35 % διατίθεται για συνεργασία σε περιφερειακό επίπεδο.

Σύμφωνα με την κοινή στρατηγική ΕΕ-Καραϊβικής από το 2012, οι βασικοί τομείς συνεργασίας περιλαμβάνουν: την περιφερειακή ολοκλήρωση, την ανοικοδόμηση της Αϊτής, την κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές, το έγκλημα και την ασφάλεια, καθώς και κοινές δράσεις σε πολυμερή φόρουμ. Η συνολική διάθεση κονδυλίων στην Καραϊβική για την περίοδο 2014-2020 ανέρχεται σε 1 δισεκατ. ευρώ, με αύξηση των περιφερειακών κονδυλίων και μείωση των διμερών παροχών για τις περισσότερες χώρες της Καραϊβικής, εκτός της Αϊτής.

Ασία, Κεντρική Ασία και Μέση Ανατολή

Παρόλο που οι οικονομίες της Ασίας εμφανίζουν τελευταία αξιοσημείωτη ανάπτυξη, η φτώχεια εξακολουθεί να είναι ευρέως διαδεδομένη στην περιοχή. Οι περισσότερες χώρες αντιμετωπίζουν προκλήσεις λόγω της άνισης περιφερειακής ανάπτυξης και της αύξησης της εισοδηματικής ανισότητας. Η συνεργασία της ΕΕ μέσω του ΜΑΣ στην Ασία, την Κεντρική Ασία και τη Μέση Ανατολή υπογραμμίζει τη δράση, μεταξύ άλλων, στους τομείς της επισιτιστικής ασφάλειας, της αγροτικής ανάπτυξης, της εκπαίδευσης και της διακυβέρνησης. Το 2014 860 εκατ. ευρώ δεσμεύτηκαν στην Ασία.

Η ειδοποιός διαφορά της βοήθειας της ΕΕ: περιπτώσιολογική μελέτη στο Νεπάλ

Η εκπαίδευση υπήρξε ένα από τα καίρια στοιχεία της χρηματοδοτικής ενίσχυσης της ΕΕ προς το Νεπάλ κατά τα τελευταία έτη. Χάρη στην υποστήριξη της ΕΕ, εκτιμάται ότι ο αριθμός των παιδιών εκτός σχολικής εκπαίδευσης έχει μειωθεί από 800 000 σε 445 000, ενώ επίσης αυξάνονται οι εγγραφές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (περίπου στις ηλικίες 13-16 ετών). Η ΕΕ υποστήριξε επίσης την ειρηνευτική διαδικασία στη χώρα, καθώς και τη διοργάνωση των εθνικών εκλογών, που εμφάνισαν υψηλό ποσοστό συμμετοχής και κρίθηκαν, γενικώς, ελεύθερες και δίκαιες.

Θεματική επισκόπηση

Εκπαίδευση

Τον Ιούνιο, σε διάσκεψη της παγκόσμιας σύμπραξης για την εκπαίδευση (GPE) η οποία διοργανώθηκε από την ΕΕ, ανακοινώθηκε η νέα χρηματοδότηση της ΕΕ ύψους 375 εκατ. ευρώ για την εκπαίδευση στις αναπτυσσόμενες χώρες κατά την προσεχή επταετία. Η διάσκεψη ανασύστασης πέτυχε να πείσει τις χώρες-εταίρους να αυξήσουν την εγχώρια χρηματοδότηση για την εκπαίδευση και τους διεθνείς χορηγούς να αυξήσουν τις δεσμεύσεις τους. Η GPE εστιάζεται στις πλέον επείγουσες προτεραιότητες στον τομέα της εκπαίδευσης στις χώρες-εταίρους: συγκεκριμένα, στην ποιότητα της εκπαίδευσης και τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, καθώς και στην εκπαίδευση των κοριτσιών. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στις χώρες που βρίσκονται σε επισφαλή κατάσταση.

Βασικά αποτελέσματα στην εκπαίδευση χάρη στην αναπτυξιακή βοήθεια της ΕΕ μετά το 2004

- ▶ 13,7 εκατομμύρια νέοι μαθητές έχουν εγγραφεί στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- ▶ 1,2 εκατομμύρια διδάσκοντες στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση έχουν εκπαιδευτεί.
- ▶ 7,7 εκατομμύρια άτομα έχουν λάβει τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.
- ▶ 37 000 σχολεία έχουν ανεγερθεί ή ανακαινιστεί.
- ▶ 300 εκατομμύρια νέες μαθήτριες έχουν εγγραφεί στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα στη συνεργασία για την ανάπτυξη

Το 2014 εγκρίθηκε η νέα ανακοίνωση με τίτλο «Ισχυρότερος ρόλος του ιδιωτικού τομέα για την επίτευξη βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης στις αναπτυσσόμενες χώρες» ⁽⁴¹⁾, καθώς και τα σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου ⁽⁴²⁾ τα οποία καθορίζουν τη μελλοντική κατεύθυνση της πολιτικής της ΕΕ και τη στήριξη για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα στις χώρες-εταίρους. Η ανακοίνωση προτείνει 12 συγκεκριμένες δράσεις σε τομείς στους οποίους η Επιτροπή θεωρεί ότι μπορεί να υπάρξει προστιθέμενη αξία. Ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να διαδραματίσει καίριο ρόλο στην παροχή βοήθειας προς τους ανθρώπους για να απαλλαγούν από τη φτώχεια. Η ανακοίνωση ενθαρρύνει, συνεπώς, τον ιδιωτικό τομέα στις χώρες-εταίρους, στην ΕΕ και σε άλλες χώρες να πραγματοποιεί υπεύθυνες επενδύσεις, βιώσιμες συναλλαγές και να ακολουθεί επιχειρηματικά μοντέλα που απευθύνονται σε όλους. Παρέχονται σαφείς κατευθύνσεις πολιτικής για τη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα, με σκοπό να εναρμονιστούν ο ρόλος και τα συμφέροντα του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και να οδηγήσουν σε μετρήσιμα αναπτυξιακά αποτελέσματα επιτόπου.

Ένα παράδειγμα έργου συνεργασίας της ΕΕ στον ιδιωτικό τομέα

Στην Παραγουάη, ένα έργο κατάφερε να μειώσει το συνολικό χρονικό διάστημα που απαιτείται για τις διοικητικές διαδικασίες όσον αφορά την εξαγωγή κρέατος από 40 ημέρες σε 50 λεπτά, χάρη στη δημιουργία «ενιαίας θυρίδας» για τις εξαγωγές. Αυτό, με τη σειρά του, έχει αυξήσει κατά 500 % από το 2004 τον αριθμό των επιχειρήσεων της Παραγουάης που προσανατολίζονται προς τις εξαγωγές.

Βιώσιμη ενέργεια

Παγκοσμίως, περίπου 1,2 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση στον ηλεκτρισμό. Η ΕΕ ενίσχυσε τα υφιστάμενα εργαλεία και ανέπτυξε νέα, προκειμένου να συνεχίσει να εργάζεται προς την επίτευξη του στόχου παροχής σε 500 εκατομμύρια ανθρώπους έως το 2030 πρόσβασης σε βιώσιμες υπηρεσίες ενέργειας, στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας του ΟΗΕ «Βιώσιμη ενέργεια για όλους». Κατά τη διάσκεψη κορυφής του ΟΗΕ για το κλίμα στη Νέα Υόρκη, η ΕΕ υπέγραψε πέντε κοινές δηλώσεις με ευρωπαϊκές και αφρικανικές χώρες που αποφάσισαν να συνεργαστούν για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας. Έχει διαθέσει περισσότερα από 3 δισεκατ. ευρώ για τη στήριξη δραστηριοτήτων στον τομέα της βιώσιμης ενέργειας στις χώρες-εταίρους κατά την περίοδο 2014-2020.

Περιβάλλον

Πάνω από το 70 % των φτωχότερων κοινοτήτων ζουν σε αγροτικές περιοχές και για την επιβίωσή τους εξαρτώνται άμεσα από τις υπηρεσίες οικοσυστήματος. Ο μετασχηματισμός προς μια πράσινη οικονομία χωρίς αποκλεισμούς προσφέρει νέες προοπτικές για τη δημιουργία περιβαλλοντικά βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης. Η Επιτροπή θεωρεί πολύ σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι τουλάχιστον το 20 % του προϋπολογισμού της ΕΕ διατίθεται για την υποστήριξη ανάπτυξης χαρακτηριζόμενης από χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, και επιδιώκει να εφαρμόσει την αρχή αυτή στο πλαίσιο της συνεργασίας για την ανάπτυξη.

Κατά την Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας το 2014, η Επιτροπή δρομολόγησε την πρωτοβουλία της ΕΕ «Βιοποικιλότητα για ζωή» (B4Life), μια εμβληματική πρωτοβουλία για την προστασία των οικοσυστημάτων, την καταπολέμηση της εγκληματικότητας εις βάρος άγριων ειδών και την ανάπτυξη πράσινων οικονομιών, με προϋπολογισμό περίπου 800 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2014-2020. Η πρωτοβουλία αυτή συμπληρώνει τις προσπάθειες της ΕΕ για την προώθηση της αειφόρου διαχείρισης των δασών και της καταπολέμησης της παράνομης υλοτομίας στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την επιβολή της δασικής νομοθεσίας, τη διακυβέρνηση και το εμπόριο ⁽⁴³⁾ και σύμφωνα με την πρωτοβουλία του ΟΗΕ για τη «μείωση των εκπομπών από την αποψίλωση και την υποβάθμιση των δασών».

Αντιμετώπιση ανθρωπιστικών κρίσεων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης

Επισκόπηση του έτους

Το 2014 χαρακτηρίστηκε από σημαντική αύξηση του αριθμού των ανθρωπιστικών κρίσεων. Κηρύχθηκαν τέσσερις πρωτοφανείς καταστάσεις έκτακτης ανάγκης «επιπέδου 3», που είναι η υψηλότερη βαθμίδα για τον χαρακτηρισμό των κρίσεων σύμφωνα με τα πρότυπα των Ηνωμένων Εθνών (Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, Ιράκ, Νότιο Σουδάν και Συρία). Σε όλο τον κόσμο συνεχίζονται οι ένοπλες συρράξεις και οι επιθέσεις κατά αμάχων, ενώ φυσικές καταστροφές προκαλούνται με αυξανόμενη συχνότητα και ένταση. Συνεχώς αυξάνεται ο αριθμός των ανθρώπων που πλήττονται από συρράξεις ή εκτοπίσεις, ή δεν διαθέτουν τα είδη πρώτης ανάγκης, όπως τρόφιμα, νερό, ιατρική περίθαλψη και στέγη. Η επιδημία του ιού Έμπολα στη Δυτική Αφρική έχει δημιουργήσει νέες και ειδικές κατηγορίες προκλήσεων.

Ο κ. Χρήστος Στυλιανίδης, επίτροπος αρμόδιος για την ανθρωπιστική βοήθεια και τη διαχείριση κρίσεων (στο βάθος), και ο κ. Vytenis Andriukaitis επίτροπος αρμόδιος για την υγεία και την ασφάλεια των τροφίμων (δεξιά) — οι οποίοι αμφότεροι ανέλαβαν τα καθήκοντά τους την 1η Νοεμβρίου—, χαιρετούν υψηλόβαθμους αξιωματούχους στη Freetown (Σιέρα Λεόνε), προτείνοντας τους αγκώνες τους: αυτός ο χαιρετισμός έχει αντικαταστήσει τη χειραψία στις χώρες που πλήττονται από τον ιό Έμπολα, ώστε να αποφεύγεται η μετάδοση του ιού. Στιγμιότυπο από την επίσκεψη που πραγματοποίησαν στις 13 Νοεμβρίου στο επίκεντρο της επιδημίας, για να δουν επιτόπου την πορεία της κατάστασης.

Όντας ο μεγαλύτερος χορηγός ανθρωπιστικής βοήθειας στον κόσμο, η ΕΕ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο όσον αφορά την αντιμετώπιση των επακόλουθων ανθρωπιστικών επιπτώσεων. Μόνον η Επιτροπή διέθεσε το 2014 πάνω από 1,2 δισεκατ. ευρώ για βοήθεια προς τους πλέον ευάλωτους πληθυσμούς σε 80 και πλέον χώρες.

Γεωγραφικά ζητήματα

Ανατολική Ουκρανία

Η σύρραξη στην ανατολική Ουκρανία είχε ως αποτέλεσμα τον εκτοπισμό σχεδόν ενός εκατομμυρίου ανθρώπων, καθώς και την αύξηση των ανθρωπιστικών αναγκών. Η χρηματοδότηση της ΕΕ για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας αποσκοπούσε στην κάλυψη των βασικών αναγκών του πληγέντος πληθυσμού, όπως στέγη, τροφή, νερό, ιατρική περίθαλψη, ψυχολογική υποστήριξη και προστασία ενόψει του χειμώνα.

Συρία

Η σύρραξη στη Συρία συνεχίστηκε με αμείωτη ένταση για τέταρτο έτος και παραμένει η μεγαλύτερη ανθρωπιστική κρίση και κρίση ασφάλειας στον κόσμο. Δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι έχουν χάσει τη ζωή τους λόγω των μαχών. Ο μισός πληθυσμός αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τις εστίες του, με περισσότερους από 3,8 εκατομμύρια να αναζητούν καταφύγιο σε γειτονικές χώρες. Για να προσεγγίσει εκείνους που θίγονται περισσότερο, η ΕΕ από την έναρξη της κρίσης έχει διαθέσει για βοήθεια πάνω από 3,1 δισεκατ. ευρώ, γεγονός που την καθιστά τον μεγαλύτερο χορηγό βοήθειας παγκοσμίως. Αυτά δε επιπλέον της βοήθειας σε είδος που παρέχεται μέσω του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας (ΜΠΠ) της ΕΕ. Χορηγήθηκαν ενισχύσεις για τη στήριξη των περίπου 12,2 εκατομμυρίων ανθρώπων που χρειάζονται ανθρωπιστική βοήθεια εντός της Συρίας, καθώς και των εκατομμυρίων σύριων προσφύγων και των κοινοτήτων υποδοχής τους στην περιοχή, υπό μορφή επείγουσας ιατρικής βοήθειας, προστασίας, επισιτιστικής και διατροφικής βοήθειας, νερού, αποχέτευσης και υγιεινής, στέγασης και υπηρεσιών υλικοτεχνικής υποστήριξης.

Παιδιά Κούρδων Γιαζντι που εκτοπίστηκαν λόγω των επιδρομών του Ισλαμικού Κράτους στο Ιράκ προσπαθούν, ξημερώματα, να ζεσταθούν σε καταυλισμό προσφύγων στη νοτιοανατολική Τουρκία. Βασίζονται για βοήθεια στη γενναιοδωρία των τοπικών αρχών και των χρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή εταιρών.

Κεντροαφρικανική Δημοκρατία

Πληττόμενη από ταραχές και πολιτική αστάθεια, η Κεντροαφρικανική Δημοκρατία είναι ακόμη μία από τις ευαίσθητες από ανθρωπιστική άποψη περιοχές παγκοσμίως. Περισσότερο από το ήμισυ του πληθυσμού των 4,6 εκατομμυρίων έχει την ανάγκη ανθρωπιστικής βοήθειας. Η ΕΕ εργάζεται άοκνα για να επιστήσει την προσοχή της διεθνούς κοινότητας στην κρίση και τις συνέπειές της στις γειτονικές χώρες και, ως ο μεγαλύτερος χορηγός βοήθειας ζωτικής σημασίας προς την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, από το 2014 και εφεξής έχει διαθέσει πάνω από 128 εκατ. ευρώ για ανθρωπιστικές παρεμβάσεις. Επιπλέον, η Επιτροπή οργάνωσε επανειλημμένα αερομεταφορές εργαζομένων στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας και υλικού στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία.

Νότιο Σουδάν

Στο Νότιο Σουδάν, τη νεότερη χώρα στον κόσμο, καθώς και μία από τις φτωχότερες, σημειώθηκε απότομη αύξηση των εσωτερικών εντάσεων και συγκρούσεων. Τουλάχιστον 10 000 άτομα έχουν σκοτωθεί από τότε που η εσωτερική πολιτική σύγκρουση έλαβε βίαιο χαρακτήρα στα τέλη του 2013 και σχεδόν δύο εκατομμύρια άνδρες, γυναίκες και παιδιά έχουν εγκαταλείψει τις εστίες τους, μεταξύ των οποίων περίπου 470 000 άτομα που αναζήτησαν καταφύγιο σε γειτονικές χώρες. Οι ανθρωπιστικές ανάγκες εξαιτίας των συγκρούσεων πολλαπλασιάστηκαν στο Νότιο Σουδάν, το οποίο ήδη πλήττεται τακτικά από εποχιακές πλημμύρες και άλλες φυσικές καταστροφές, καθώς και επιδημίες. Έως το τέλος του 2014 3,8 εκατομμύρια άτομα είχαν λάβει ανθρωπιστική βοήθεια, μεταξύ των οποίων περισσότεροι από 245 000 πρόσφυγες στη χώρα. Κατά τη διάρκεια του έτους η Επιτροπή χορήγησε πάνω από 110 εκατ. ευρώ σε ανθρωπιστική βοήθεια για την αντιμετώπιση της κρίσης. Συμπληρωματική στήριξη παρέχεται στους πρόσφυγες στην περιοχή. Συνολικά το 2014 η Ευρωπαϊκή Ένωση, υπολογίζοντας μαζί τα κράτη μέλη και την Επιτροπή, ανταποκρίθηκε στη συνεχιζόμενη κρίση με ανθρωπιστική βοήθεια ύψους άνω των 267 εκατ. ευρώ.

Ιράκ

Ο λαός του Ιράκ υφίσταται τις δυσμενείς επιπτώσεις της επιδείνωσης της κατάστασης ασφάλειας της χώρας. Η δραματική κλιμάκωση της βίας το 2014 είχε ανθρωπιστική επίπτωση ευρείας κλίμακας, στο πλαίσιο της οποίας εκτοπίστηκαν πάνω από δύο ακόμη εκατομμύρια άνθρωποι. Υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες όσον αφορά τον πληγέντα τοπικό πληθυσμό, δεδομένου ότι υπάρχουν άνθρωποι εκτοπισμένοι ή παγιδευμένοι εξαιτίας των συγκρούσεων στους οποίους δεν είναι δυνατόν να παρασχεθεί βοήθεια. Επιπλέον, το Ιράκ φιλοξενεί σχεδόν 250 000 πρόσφυγες από τις διαμάχες στη γειτονική Συρία. Η ΕΕ κλιμακώνει τις επιχειρήσεις της, αυξάνοντας τον προϋπολογισμό ανθρωπιστικής βοήθειας σε 20 εκατ. ευρώ για την κάλυψη των αναγκών των πλέον ευάλωτων.

Φιλιππίνες

Μία από τις χειρότερες φυσικές καταστροφές των τελευταίων ετών, ο τυφώνας Haiyan, ο οποίος έπληξε τις Φιλιππίνες τον Νοέμβριο του 2013, εξακολουθεί να επηρεάζει τον πληθυσμό μιας από τις πλέον ευάλωτες σε καταστροφές χώρες. Μήνες μετά τον τυφώνα που σάρωσε τη χώρα, προκαλώντας τον θάνατο 6 200 και πλέον ανθρώπων και τον εκτοπισμό άνω των τεσσάρων εκατομμυρίων, οι άνθρωποι εξακολουθούν να αγωνίζονται για την αποκατάσταση των κατοικιών και των περιουσιών τους. Με ανθρωπιστική βοήθεια ύψους άνω των 180 εκατ. ευρώ, η ΕΕ βοήθησε πάνω από 1,2 εκατομμύρια άτομα, συμβάλλοντας στην εξασφάλιση καταλύματος, τροφής, καθαρού νερού και εγκαταστάσεων υγιεινής, καθώς και στη στήριξη του τοπικού πληθυσμού όσον αφορά τις προσπάθειες ανοικοδόμησης και θωράκισης έναντι μελλοντικών φυσικών καταστροφών.

Οριζόντια ζητήματα

Έμπολα

Η επιδημία του ιού Έμπολα στη Δυτική Αφρική είναι η μεγαλύτερη που έχει καταγραφεί ποτέ. Οι πληγείσες χώρες, με την υποστήριξη της διεθνούς κοινότητας, και ανθρωπιστικές οργανώσεις αγωνίζονται για τον έλεγχο της εξάπλωσης της νόσου, αλλά αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα που συνδέονται με σημαντικές ιατρικές επιπλοκές.

Ως ένας από τους πρώτους διεθνείς χορηγούς που ανταποκρίθηκαν στην εξελισσόμενη κρίση τον Μάρτιο, η Επιτροπή έχει έκτοτε προσφέρει ποσό άνω των 434 εκατ. ευρώ ως άμεση βοήθεια στις πληγείσες χώρες και στην ιατρική έρευνα, ανεβάζοντας τη συνολική συνεισφορά της ΕΕ σε ποσό που υπερβαίνει το 1,2 εκατ. ευρώ.

Επισιτιστική ανασφάλεια

Σε ολόκληρη την Αφρική ο αριθμός των ατόμων που πλήττονται από επισιτιστική ανασφάλεια ανέρχεται σε δεκάδες εκατομμύρια. Στο Σαχέλ οι συχνές ξηρασίες, οι κακές σοδειές και οι επαναλαμβανόμενες συρράξεις οδηγούν στον εκτοπισμό και στην επιδείνωση της φτώχειας. Το 2014 η ΕΕ συνέχισε τις προσπάθειες για την παροχή ζωτικής διατροφικής φροντίδας σε σοβαρά υποσιτιζόμενα παιδιά. Για ορισμένα από τα φτωχότερα νοικοκυριά θα διατηρηθεί μια βοήθεια για τα προς το ζην, μέσω της μεταφοράς μετρητών ή της παροχής μερίδων τροφής, η οποία θα τους εξασφαλίσει τα ελάχιστα αναγκαία για να επιβιώσουν. Τα κονδύλια διοχετεύονται, κατά προτεραιότητα, στην παροχή επισιτιστικής βοήθειας, την υγεία, τη διατροφή, το καθαρό νερό, την υγιεινή και τη στέγαση των πληγέντων πληθυσμών.

Παιδιά

Τα παιδιά αντιπροσωπεύουν τα μισά θύματα των συγκρούσεων σε ολόκληρο τον κόσμο και συγκαταλέγονται στις πλέον ευάλωτες ομάδες θυμάτων.

Η προστασία και η προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών, και ιδίως το θέμα «παιδιά σε ένοπλες συγκρούσεις», βρίσκονται στο επίκεντρο της πολιτικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και των μέσων χρηματοδότησης. Από το 2013 περισσότερα από 270 000 παιδιά που μεγαλώνουν σε περιβάλλον συγκρούσεων έχουν αποκτήσει πρόσβαση στην εκπαίδευση μέσω της πρωτοβουλίας της ΕΕ «Παιδιά της ειρήνης». Αυτό το πολυετές πρόγραμμα βοήθειας, το οποίο δημιουργήθηκε το 2012 ως κληρονομιά του Βραβείου Νομπέλ Ειρήνης που απονεμήθηκε στην ΕΕ, έχει λάβει γενναιόδωρες εισφορές από σειρά κρατών μελών, με αναλήψεις υποχρεώσεων που υπερβαίνουν τα 12 εκατ. ευρώ μετά το 2012 (2 εκατ. ευρώ το 2012, 4 εκατ. ευρώ το 2013 και πάνω από 6,7 εκατ. ευρώ το 2014, συμπεριλαμβανομένων των συνεισφορών ύψους 500 000 ευρώ από το Λουξεμβούργο και 250 000 ευρώ από την Αυστρία σε έσοδα για ειδικό προορισμό).

Πρωτοβουλία εθελοντών ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ

Η ΕΕ έχει θεσπίσει ευρωπαϊκό σώμα εθελοντών ανθρωπιστικής βοήθειας για να δώσει στους πολίτες τη δυνατότητα να συμμετέχουν στην ανθρωπιστική δράση. Όπως προβλέπεται από τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η πρωτοβουλία εθελοντών ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ («EU aid volunteers») είναι να ενισχύσει την ικανότητα της Ένωσης να παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια βασισμένη στις ανάγκες και να εκπαιδεύει τους μελλοντικούς πρωτεργάτες στον ανθρωπιστικό τομέα, δίνοντας παράλληλα στους νεαρούς Ευρωπαίους τη δυνατότητα να αποδείξουν την αλληλεγγύη τους προς όσους έχουν ανάγκη. Το πρόγραμμα εθελοντισμού είναι ανοικτό σε νέους που σκοπεύουν να επιλέξουν σταδιοδρομία στον τομέα της βοήθειας έκτακτης ανάγκης και σε εμπειρογνώμονες ανθρωπιστικής βοήθειας που διαθέτουν ήδη εμπειρία. Το πρόγραμμα θα δημιουργήσει ευκαιρίες εθελοντικής συμμετοχής σε ανθρωπιστικές δράσεις σε ολόκληρο τον κόσμο για 18 000 άτομα έως το 2020.

Μια συγκινητική ιστορία από τη Λιβερία: Η Deddeh, που είχε προσβληθεί από τον ιό Έμπολα και θεραπεύτηκε, αποφάσισε, σε ένδειξη αλληλεγγύης, να παραμείνει στην περιοχή όπου παρέχεται θεραπευτική αγωγή για να φροντίσει τον μικρό Elijah, ο οποίος έχει μολυνθεί. Ως επιζώσα, δεν φοράει προστατευτικό εξοπλισμό. Το ιατρικό προσωπικό της παρέχει οδηγίες σχετικά με τον τρόπο σίτισης του Elijah.

Πολιτική προστασία

Το 2014 υπήρξε έτος μαζικών φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών στην Ευρώπη και σε ολόκληρο τον κόσμο. Όταν μια χώρα αντιμετωπίζει μια σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης, μπορεί να ζητήσει την άμεση ενεργοποίηση του αντίστοιχου μηχανισμού της ΕΕ (ΜΠΠ) μέσω του Κέντρου Συντονισμού Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Ανάγκης της Επιτροπής. Η βοήθεια παρέχεται από τα 31 συμμετέχοντα κράτη μέλη του ΜΠΠ, δηλαδή τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ και την Ισλανδία, τη Νορβηγία και την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας. Τον Σεπτέμβριο υπεγράφη συμφωνία που ανοίγει τον δρόμο για τη μελλοντική συμμετοχή του Μαυροβουνίου στον ΜΠΠ.

Ο ΜΠΠ της ΕΕ επιτρέπει στα συμμετέχοντα κράτη να συνεργάζονται αποτελεσματικά σε περίπτωση μεγάλων καταστροφών —εντός ή εκτός της Ευρώπης— και να ανταποκρίνονται σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης γρήγορα και αποτελεσματικά.

Το χωριό Obrenovac στη Σερβία, το οποίο έχει καταποντιστεί λόγω των πλημμυρών που σάρωσαν μεγάλες περιοχές της χώρας τον Μάιο.

Το καλοκαίρι του 2014 μαζικές πλημμύρες έπληξαν πάνω από τρία εκατομμύρια άτομα στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, καθώς και στη Σερβία. Λίγο μετά την ενεργοποίηση του ΜΠΠ, 23 χώρες είχαν προσφέρει και αναπτύξει βοήθεια επιτόπου. Η Επιτροπή συγχρηματοδότησε τη μεταφορά της βοήθειας και εξασφάλισε τη δορυφορική απεικόνιση των πλημμυρισμένων περιοχών για τη στήριξη των επιχειρήσεων.

Σε συγκρούσεις όπως εκείνες του Ιράκ και της Συρίας, και στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής απάντησης στην επιδημία του ιού Έμπολα, ο ΜΠΠ έχει δώσει συντονισμένη απάντηση στις εκκλήσεις για βοήθεια και την ανάπτυξη προσωπικού, εργαλείων και προμηθειών. Από τη θέσπισή του και εντεύθεν, ο ΜΠΠ έχει εξασφαλίσει εξοπλισμό διάσωσης και προμήθειες σε περισσότερες από 150 καταστροφές ανά τον κόσμο, μεταξύ των οποίων 12 μόνο το 2014.

Στις αρχές του 2014 άρχισε να ισχύει η αναθεωρημένη νομοθεσία σχετικά με τον ΜΠΠ της ΕΕ. Ο εν λόγω μηχανισμός δημιουργεί «ευρωπαϊκή ικανότητα για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης», μέσω της μετάβασης από την προηγούμενη ad hoc ρύθμιση σε ένα σύστημα που επιτρέπει τον καλύτερο σχεδιασμό και συντονισμό. Η αναθεωρημένη νομοθεσία θεσπίζει τη δημιουργία σε εθελοντική βάση μιας δεξαμενής εμπειρογνομόνων με τον αντίστοιχο εξοπλισμό διαθέσιμων για άμεση κινητοποίηση στο πλαίσιο μιας συλλογικής ευρωπαϊκής προσπάθειας παρέμβασης.

Ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία

Ανθρώπινα δικαιώματα

Γενικά

Η ΕΕ εξακολούθησε να σημειώνει πρόοδο όσον αφορά την τοποθέτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων της, πραγματοποιώντας σημαντικά βήματα όσον αφορά την ένταξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων του εμπορίου, της μετανάστευσης, της ανάπτυξης και της ΚΠΑΑ.

Το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία ⁽⁴⁴⁾, το οποίο εγκρίθηκε το 2012, παρέχει το πλαίσιο για εντατικοποίηση των προσπαθειών προς την κατεύθυνση αυτή και οδήγησε: στην ενσωμάτωση της παραμέτρου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις εντολές της ΚΠΑΑ· στην υιοθέτηση μιας προσέγγισης της ανάπτυξης βασισμένης στα δικαιώματα· στη θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την ελευθερία της έκφρασης εντός και εκτός διαδικτύου· στην ένταξη της διάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας στην εξωτερική δράση της ΕΕ· στην προαγωγή της οικουμενικότητας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τόσο σε διμερές όσο και σε πολυμερές επίπεδο· και, τέλος, στη βελτίωση, μέσω του καλύτερου εσωτερικού συντονισμού και της συστηματικότερης προσέγγισης, της αποτελεσματικότητας της δράσης της στο πλαίσιο των πολυμερών θεσμών.

Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει και να ενδυναμώνει την κοινωνία των πολιτών, μεταξύ άλλων και μέσω ειδικής χρηματοδότησης ⁽⁴⁵⁾ για την προώθηση της οικουμενικότητας των διεθνών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, εστιάζοντας στην επικύρωση και την ουσιαστική εφαρμογή των εν λόγω πράξεων, καθώς και στην επανεξέταση της ανάκλησής τους ή των επιφυλάξεων που εγείρονται, ενώ στήριξε παράλληλα την εφαρμογή του Καταστατικού της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (ΔΠΔ). Για να επιτύχει τα παραπάνω, η ΕΕ οργάνωσε εκστρατείες στο πλαίσιο των τακτικών διαλόγων που διεξάγει για τα ανθρώπινα δικαιώματα με πάνω από 40 χώρες, διεξήγαγε εκστρατείες προβολής σε παγκόσμιο επίπεδο, ενσωμάτωσε συστηματικά μια ρήτρα του ΔΠΔ σε συμφωνίες με τρίτες χώρες, οργάνωσε ειδικά τοπικά ή περιφερειακά σεμινάρια, προέβη σε δηλώσεις, στο πλαίσιο διμερών και πολυμερών φόρουμ, για την ενσωμάτωση ρητρών του ΔΠΔ σε συμφωνίες με τρίτες χώρες, συνεργάστηκε με τους μηχανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, όπως η καθολική περιοδική εξέταση, και υποστήριξε τη δραστηριότητα των ειδικών εισηγητών των Ηνωμένων Εθνών. Η ΕΕ οργάνωσε ειδικούς διαλόγους και διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα με 37 και πλέον χώρες και προώθησε τις βασικές της προτεραιότητες, ιδίως εκείνες που διατυπώνονται σε πρόσφατα εγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές για τα ανθρώπινα δικαιώματα [π.χ. σχετικά με τη θρησκευτική ελευθερία και την ελευθερία των πεποιθήσεων, με την αντιμετώπιση των λεσβιών, των ομοφυλόφιλων, των αμφιφυλόφιλων, των διεμφυλικών και των μεσοφυλικών (ΛΟΑΔΜ), με την κατάργηση της θανατικής ποινής, με τα ανθρώπινα δικαιώματα στον επιχειρηματικό κόσμο, με το φύλο, με τα δικαιώματα του παιδιού, και, πιο πρόσφατα, με την ελευθερία της έκφρασης εντός και εκτός διαδικτύου].

Επτά γυναίκες μέλη της Επιτροπής Barroso φωτογραφίζονται κρατώντας πανό με τα οποία ζητούν την απελευθέρωση των νεαρών κοριτσιών που απήχθησαν από την εξτρεμιστική ομάδα Μπόκο Χαράμ στη Νιγηρία. Από τα αριστερά προς τα δεξιά: η κ. Viviane Reding, αντιπρόεδρος της Επιτροπής αρμόδια για τη δικαιοσύνη, τα θεμελιώδη δικαιώματα και την ιθαγένεια έως την 1η Ιουλίου, η κ. Neelie Kroes, αντιπρόεδρος της Επιτροπής αρμόδια για το ψηφιακό θεματολόγιο, η κ. Máire Geoghegan-Quinn, επίτροπος αρμόδια για την έρευνα, την καινοτομία και την επιστήμη, η κ. Kristalina Georgieva, επίτροπος αρμόδια για τη διεθνή συνεργασία, την ανθρωπιστική βοήθεια και την αντιμετώπιση των κρίσεων, η κ. Cecilia Malmström, επίτροπος αρμόδια για τις εσωτερικές υποθέσεις, η κ. Connie Hedegaard, επίτροπος αρμόδια για τη δράση για το κλίμα, και η κ. Μαρία Δαμανάκη, επίτροπος αρμόδια για τις θαλάσσιες υποθέσεις και την αλιεία (η θητεία των οποίων έληξε στις 31 Οκτωβρίου). Κτίριο Berlaymont, Βρυξέλλες (Βέλγιο), 28 Μαΐου.

Η ΕΕ εξακολούθησε να είναι ένας στρατευμένος παράγοντας για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο του ΟΗΕ, συμβάλλοντας στην οικοδόμηση και προάσπιση άρτιων προτύπων και μηχανισμών για την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ειδικότερα, η ΕΕ συμμετείχε ενεργά στις εργασίες του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών (ΓΣΗΕ) και εισηγήθηκε διάφορες πρωτοβουλίες για τις χώρες που προκαλούν ανησυχία, καθώς και για σημαντικά θεματικά ζητήματα.

Η τρίτη επιτροπή της ΓΣΗΕ συνεδρίασε από τις 7 Οκτωβρίου έως τις 26 Νοεμβρίου για να συζητήσει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανθρωπιστικών θεμάτων, καθώς και θέματα κοινωνικών υποθέσεων. Μεγάλη ήταν και το 2014 η δραστηριοποίηση της ΕΕ στο πλαίσιο της Επιτροπής. Παρέδωσε εννέα επίσημες δηλώσεις και έλαβε μέρος σε περισσότερους από 45 διαλόγους με αξιωματούχους των Ηνωμένων Εθνών και εντολοδόχους ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου και ενός διαλόγου με τον κ. Zeid Ra'ad Al Hussein, τον νέο ύπατο αρμοστή για τα ανθρώπινα δικαιώματα, διαλόγου που έκανε πολύ μεγάλη εντύπωση. Η επιτροπή ασχολήθηκε με σχεδόν 60 ψηφίσματα, ενώ η ΕΕ υπέβαλε τις ακόλουθες πέντε πρωτοβουλίες: σχετικά με τη Βόρεια Κορέα, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, μαζί με την Ιαπωνία· σχετικά με τη Μιανμάρ/Βιρμανία· σχετικά με μορατόριουμ για τις εκτελέσεις, μαζί με διαπεριφερειακή συμμαχία· σχετικά με τη θρησκευτική ελευθερία και την ελευθερία των πεποιθήσεων· και σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού, σε συνεργασία με την ομάδα των χωρών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής στα Ηνωμένα Έθνη (GruLac). Υποστήριξε επίσης ορισμένες πρωτοβουλίες εταίρων, κυρίως ψηφίσματα ανά χώρα σχετικά με το Ιράν (με επικεφαλής τον Καναδά) και τη Συρία (με επικεφαλής αραβικές χώρες), καθώς και θεματικές πρωτοβουλίες, ιδίως σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών.

Όσον αφορά τα αποτελέσματα, το ψήφισμα υπό την καθοδήγηση της ΕΕ σχετικά με τη Μιανμάρ/Βιρμανία εγκρίθηκε με συναίνεση ύστερα από διαδικασία συνεργασίας με την εν λόγω χώρα και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Το ψήφισμα ΕΕ/Ιαπωνίας σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βόρεια Κορέα εγκρίθηκε με ευρεία διαπεριφερειακή στήριξη· το ψήφισμα αύξησε σε 62 τον αριθμό των συνυποστηρικτών από όλες τις περιοχές του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης της Αφρικής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής.

Σχετικά με τη Συρία, η πρωτοβουλία των αραβικών χωρών εγκρίθηκε με συντριπτική πλειοψηφία κατά τρόπο παρόμοιο με προηγούμενες σχετικές ψηφοφορίες. Η πρωτοβουλία της βασικής ομάδας σχετικά με το Ιράν, με επικεφαλής τον Καναδά, παρήγαγε ένα κάπως λιγότερο θετικό αποτέλεσμα σε σχέση με το 2013.

Η διαπεριφερειακή πρωτοβουλία για τη θέσπιση μορατόριουμ στη χρήση της θανατικής ποινής εγκρίθηκε με μεγαλύτερη πλειοψηφία σε σχέση με το 2012, με 95 αντιπροσωπείες να υποστηρίζουν από κοινού το ψήφισμα —τέσσερις περισσότερες απ' ό,τι το 2012. Πολλές χώρες εξέφρασαν σε δήλωσή τους την ικανοποίησή τους για την ανοικτή και διαφανή διαδικασία. Το αποτέλεσμα στέλνει ένα ισχυρό μήνυμα ότι η παγκόσμια τάση υπέρ της κατάργησης της θανατικής ποινής συνεχίζεται.

Οι θεματικές πρωτοβουλίες της ΕΕ για τη θρησκευτική ελευθερία και την ελευθερία των πεποιθήσεων και η κοινή πρωτοβουλία ΕΕ/GruLac για τα δικαιώματα του παιδιού εγκρίθηκαν με συναίνεση.

Ο ειδικός εντεταλμένος της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Το έργο του ειδικού εντεταλμένου της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, κ. Σταύρου Λαμπρινίδη, εξακολούθησε να ενισχύει τη συνοχή, την αποτελεσματικότητα και την προβολή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ. Στη σημαντική πρόοδο που σημειώθηκε το 2014 περιλαμβάνονταν δύο επισκέψεις στην Αίγυπτο· επίσκεψη στη Μιανμάρ/Βιρμανία για να προεδρεύσει στον πρώτο διάλογο της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τη συγκεκριμένη χώρα· επίσκεψη στην Ινδονησία, όπου ο ειδικός εντεταλμένος της ΕΕ εκφώνησε λόγο στην περιφερειακή διάσκεψη της διακυβερνητικής επιτροπής του ASEAN για τα ανθρώπινα δικαιώματα σχετικά με τη θανατική ποινή· επίσκεψη στη Βραζιλία για να προεδρεύσει στον τέταρτο διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα· και επίσημες επισκέψεις στις Ηνωμένες Πολιτείες και το

Πακιστάν. Ετέθη επίσης επικεφαλής του τέταρτου διαλόγου υψηλού επιπέδου Μεξικού–ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και του δεύτερου επίσημου διαλόγου Νότιας Αφρικής – ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Από στρατηγική άποψη, ο ειδικός εντεταλμένος της ΕΕ εξακολούθησε να συμμετέχει σε πολυμερή και περιφερειακά φόρουμ, λαμβάνοντας ενεργά μέρος στην Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τη Θέση της Γυναίκας και στην 69η υπουργική σύνοδο της ΓΣΗΕ, συμπεριλαμβανομένης της παγκόσμιας διάσκεψης για τους αυτόχθονες πληθυσμούς, και φιλοξενώντας την πρώτη αντιπροσωπεία της Μόνιμης Ανεξάρτητης Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού Ισλαμικής Συνεργασίας. Έδωσε επίσης ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η προώθηση της οικουμενικότητας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η προσέγγιση της ανάπτυξης με βάση τα δικαιώματα, η ελευθερία της έκφρασης, και η ισότητα των φύλων και η χειραφέτηση των γυναικών, που συμπεριλαμβάνονται στο θεματολόγιο για την περίοδο μετά το 2015, ήταν κάποια άλλα θέματα προτεραιότητας κατά την εν λόγω περίοδο, όπως και οι επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και η κατάργηση της θανατικής ποινής.

Δημοκρατία

Υποστήριξη της δημοκρατίας και εκδημοκρατισμός

Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει τις εκλογικές διαδικασίες ανά την υφήλιο, τοποθετώντας αποστολές παρατήρησης εκλογών, ομάδες αξιολόγησης εκλογών και αποστολές εκλογικών εμπειρογνομόνων, και επίσης παρέχοντας τεχνική και οικονομική βοήθεια στους φορείς διαχείρισης των εκλογών και στους εθνικούς παρατηρητές. Σε εξέλιξη βρίσκονται οι προσπάθειες για τη βελτίωση της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας στις αποστολές παρατηρητών για τις εκλογές.

Συνολικά, η ΕΕ τοποθέτησε οκτώ αποστολές παρατήρησης εκλογών. Οι παρατηρητές εστάλησαν στην Αίγυπτο (προεδρικές εκλογές), τη Γουινέα Μπισάου (προεδρικές και βουλευτικές), το Κοσσυφοπέδιο (βουλευτικές), το Μαλάουι (προεδρικές, βουλευτικές και τοπικές), τις Μαλδίβες (βουλευτικές), τη Μοζαμβίκη (βουλευτικές) και την Τυνησία (βουλευτικές και προεδρικές). Η ΕΕ τοποθέτησε ομάδα αξιολόγησης εκλογών στο Αφγανιστάν κατά τις προεδρικές εκλογές, τα μέλη της οποίας παρακολούθησαν επίσης τον έλεγχο των ψήφων, που πραγματοποιήθηκε μετά τη συμφωνία η οποία επιτεύχθηκε με τη μεσολάβηση του υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ, κ. John Kerry.

Επιπλέον, οκτώ αποστολές εκλογικών εμπειρογνομόνων εστάλησαν κατά τη διάρκεια του 2014 στην Αίγυπτο (συνταγματικό δημοψήφισμα), την Αλγερία (προεδρικές εκλογές), τη Βολιβία (προεδρικές και βουλευτικές), το Ιράκ (βουλευτικές), τη Λιβύη (συντακτική συνέλευση), τη Μαυριτανία (προεδρικές), τις Νήσους Φίτζι (βουλευτικές) και την Ταϊλάνδη (βουλευτικές).

Η ΕΕ δεν προβαίνει σε παρατήρηση εκλογών στην περιοχή του ΟΑΣΕ. Ωστόσο, η ΕΕ παρέσχε υποστήριξη στον ΟΑΣΕ/ΓΔΘΑΔ κατά τις προεδρικές και βουλευτικές εκλογές στην Ουκρανία. Οι προσπάθειες της ΕΕ επέτρεψαν την τοποθέτηση 100 πρόσθετων παρατηρητών βραχείας παραμονής από κράτη μέλη και από υποψήφιες χώρες, καθώς και χώρες που έχουν υποβάλει υποψηφιότητα.

Συγκεκριμένα αποτελέσματα

Από το 2010 η ΕΕ έχει στηρίξει 50 προγράμματα εκλογικής συνδρομής σε παγκόσμιο επίπεδο.

Από το 2004 η ΕΕ έχει τοποθετήσει περισσότερους από 7 500 παρατηρητές σε 69 αποστολές παρατήρησης σε 49 χώρες.

Αποστολή παρατηρητών της ΕΕ στις προεδρικές και κοινοβουλευτικές εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στη Γουινέα-Μπισάου στις 13 Απριλίου.

Πολυμερής διακυβέρνηση και παγκόσμιες προκλήσεις

Πολυμερής διακυβέρνηση

Η ΕΕ στα Ηνωμένα Έθνη

Η ενίσχυση του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών και η δράση μέσω των οργάνων του ΟΗΕ, σε συνεργασία και συντονισμό με τους εταίρους, παραμένει βασικός στόχος της ΕΕ. Προτεραιότητα στο πρόγραμμα δράσης της ΕΕ εξακολουθούν να έχουν οι προκλήσεις για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, η προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η δημοκρατία και το κράτος δικαίου. Αξιοποιώντας τα επιτεύγματα των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας, η ΕΕ ασχολήθηκε ιδιαίτερα με την παρακολούθηση και εφαρμογή των αποτελεσμάτων της διάσκεψης Ρίο+20 και συμμετείχε ενεργά σε συνεχείς διαπραγματεύσεις σχετικά με τον συνεκτικό σχεδιασμό και τις εργασίες που θα προετοιμάσουν το πλαίσιο για την περίοδο μετά το 2015 με σκοπό την εξάλειψη της φτώχειας και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Σημαντική παρέμεινε η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των Ηνωμένων Εθνών, ενώ η ΕΕ υποστήριξε τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις σε ζωτικούς τομείς όπως η διαχείριση, η διατήρηση της ειρήνης, η επιτόπια στήριξη και η δημοσιονομική βιωσιμότητα του οργανισμού.

Στο πλαίσιο του φόρουμ της ΓΣΗΕ, η ΕΕ συνεισέφερε ενεργά σε διάφορες συναντήσεις υψηλού επιπέδου με αντίκτυπο στην ανάπτυξη, ιδίως στην 3η διεθνή διάσκεψη για τα αναπτυσσόμενα μικρά νησιωτικά κράτη, στη Σαμόα, στο Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου για την Αειφόρο Ανάπτυξη, στη διάσκεψη κορυφής του ΟΗΕ για το κλίμα και στη 2η διάσκεψη του ΟΗΕ για τα περικλειστά αναπτυσσόμενα κράτη, που πραγματοποιήθηκε στη Βιέννη (Αυστρία). Η ΕΕ συμβάλλει επίσης στις διαπραγματεύσεις και στην έκδοση πολλών ψηφισμάτων της ΓΣΗΕ, με άμεσο αντίκτυπο στην ανάπτυξη, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση όπλων, τη διαφύλαξη και οικοδόμηση της ειρήνης.

Πρόοδο σημείωσε η συνεργασία ΕΕ-ΟΗΕ, ιδίως σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών και των γυναικών, την εκλογική βοήθεια, την ενίσχυση των κοινοβουλίων, την ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών και τη μεταρρύθμιση των δικαστικών συστημάτων.

Σημαντική παρέμεινε καθ' όλη τη διάρκεια του 2014 η συνεχιζόμενη καλή και στενή συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη στη στρατιωτική και μη στρατιωτική διαχείριση κρίσεων. Η επιχειρησιακή συνεργασία σε χώρες όπως η Σομαλία (Atalanta), το Μάλι (EUTM Μάλι) και η Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (EUFOR RCA) εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό τμήμα της συνολικής εταιρικής σχέσης.

Η ΕΕ σε άλλα πολυμερή φόρουμ

Συμβούλιο της Ευρώπης

Η ΕΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης συνέχισαν να συνεργάζονται για την ενίσχυση του σεβασμού και της τήρησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατικής σταθερότητας υποστηρίζοντας την προώθηση των ευρωπαϊκών προτύπων, ιδίως στις υποψήφιες για προσχώρηση στην ΕΕ χώρες, καθώς και στις χώρες που συμμετέχουν στην Πολιτική Γειτονίας της ΕΕ. Η νομική συνεργασία συνεχίστηκε, ιδίως στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων (π.χ. για την προστασία δεδομένων και τα θέματα διαφθοράς, καθώς για την προώθηση μεταρρυθμίσεων στον τομέα της δικαιοσύνης), καθώς και στους τομείς του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας, μέσω της στενής συνεργασίας με την επιτροπή της Βενετίας για τις συνταγματικές μεταρρυθμίσεις και την αναθεώρηση της εκλογικής νομοθεσίας. Η ΕΕ υποστηρίζει τη δράση του Συμβουλίου της Ευρώπης και συνεργάζεται στενά μαζί του, ιδίως όσον αφορά την κρίση στην Ουκρανία. Η συνεργασία μέσω κοινών προγραμμάτων παραμένει επίσης σημαντική συνιστώσα των σχέσεων ΕΕ – Συμβουλίου της Ευρώπης.

Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη

Ο ΟΑΣΕ διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο στην απόκριση της ΕΕ στην κρίση στην Ουκρανία. Η ΕΕ υποστήριξε τον ρόλο του ΟΑΣΕ ως φόρουμ για την εξεύρεση πολιτικής λύσης στη σύγκρουση σύμφωνα με την αρχή της ανάληψης ευθυνών από την Ουκρανία και ως αμερόληπτου φορέα παρακολούθησης της κατάστασης επιτόπου. Ακόμη και όταν οι βασικές αρχές του κλονίστηκαν ουσιαστικά από την πολιτική της Ρωσίας έναντι της Ουκρανίας, η συνεκτική και συνεργατική προσέγγιση του ΟΑΣΕ για την ασφάλεια υπήρξε πιο επίκαιρη από ποτέ.

Η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει τις τρεις διαστάσεις του έργου του ΟΑΣΕ —πολιτικοστρατιωτική, οικονομική και περιβαλλοντική, καθώς και ανθρωπιστική— και συνεργάστηκε στενά με τον ΟΑΣΕ σε επιτόπιες αποστολές, ιδίως στα Δυτικά Βαλκάνια, τον Νότιο Καύκασο και την Κεντρική Ασία. Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, η ΕΕ αντιπροσώπευε τα μισά μέλη του οργανισμού και συνεισέφερε πάνω από τα δύο τρίτα του προϋπολογισμού του.

G7 και G8

Μετά την παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας, τον Μάρτιο ανεστάλη η συμμετοχή της Ρωσίας στην G8 και οι εταίροι της, ως G7 πλέον, προέβησαν σε σειρά δηλώσεων, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, σχετικά με την κατάσταση στην Ουκρανία, που περιλάμβαναν στενό συντονισμό σχετικά με το θέμα των κυρώσεων.

Το 2014 η ΕΕ εξακολούθησε να διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην G7, φιλοξενώντας τον Ιούνιο στις Βρυξέλλες τη διάσκεψη κορυφής της G7. Η δήλωση της διάσκεψης κορυφής περιλάμβανε δεσμεύσεις για την ενίσχυση της παγκόσμιας οικονομίας, την ενεργειακή ασφάλεια, την κλιματική αλλαγή, την ανάπτυξη, καθώς και κοινές ανησυχίες στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής. Όσον αφορά την παγκόσμια οικονομία, δόθηκε έμφαση στην ανάπτυξη και την απασχόληση, την ολοκλήρωση των χρηματοπιστωτικών μεταρρυθμίσεων και την πρόοδο που σημειώθηκε σε βασικές διμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις. Η κρίση στην Ουκρανία κυριάρχησε εν μέρει στη συζήτηση σχετικά με την ενέργεια, με βασικό μέλημα την ενεργειακή ασφάλεια. Κατά τη συζήτηση συσχετίστηκε επίσης το θέμα της ενέργειας με τις ανησυχίες για την κλιματική αλλαγή. Οι ηγέτες της G7 συμφώνησαν να προωθήσουν την πρωτοβουλία για την ενέργεια της G7 της Ρώμης, η οποία προβλέπει μεμονωμένες και συλλογικές προσπάθειες για τη δημιουργία ενεργειακών συστημάτων χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Μεταξύ των σημείων που εθίγησαν κατά τη συζήτηση για την ανάπτυξη ήταν η αντιμετώπιση της διαφθοράς και η παροχή υποστήριξης στις αναπτυσσόμενες χώρες-εταίρους κατά τη διαπραγμάτευση σύνθετων εμπορικών συμβάσεων. Οι συζητήσεις για την εξωτερική πολιτική στη διάρκεια των δύο ημερών επικεντρώθηκαν κυρίως στην Ουκρανία, αλλά πραγματοποιήθηκαν επίσης ανταλλαγές απόψεων σχετικά με τη Λιβύη, τη Συρία, την ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή και τη Νότια Σινική Θάλασσα.

Ο κ. Herman Van Rompuy, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έως τις 30 Νοεμβρίου και πρόεδρος της διάσκεψης κορυφής της G7 (τέταρτος από αριστερά), και ο κ. José Manuel Barroso, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έως τις 31 Οκτωβρίου (τρίτος από δεξιά), φιλοξένησαν τη διάσκεψη κορυφής της G7 που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 4 και 5 Ιουνίου. Ο κ. Matteo Renzi, πρωθυπουργός της Ιταλίας (πρώτος από αριστερά), ο κ. Stephen Harper, πρωθυπουργός του Καναδά (δεύτερος από αριστερά), ο κ. Barack Obama, πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών (τρίτος από αριστερά), η κ. Angela Merkel, καγκελάριος της Γερμανίας (στο μέσον), ο κ. Shinzō Abe, πρωθυπουργός της Ιαπωνίας (πρώτος από δεξιά), ο κ. François Hollande, πρόεδρος της Γαλλίας (δεύτερος από δεξιά) και ο κ. David Cameron, πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου (τέταρτος από δεξιά), παρευρέθηκαν επίσης σε αυτή τη διάσκεψη κορυφής.

G20

Το 2014 ήταν το έτος έκδοσης του «θεματολογίου της G20 για την ανάπτυξη και την ανθεκτικότητα». Όλες οι συνεδριάσεις και οι προετοιμασίες οδήγησαν στην ετήσια διάσκεψη κορυφής της G20, που πραγματοποιήθηκε στο Μπρισμπέιν τον Νοέμβριο. Οι τρεις κύριοι στόχοι του σχεδίου δράσης του Μπρισμπέιν είναι η αύξηση των επενδύσεων σε υποδομές, η μείωση των φραγμών στο εμπόριο και η ενίσχυση της συμμετοχής στην απασχόληση, με ιδιαίτερη έμφαση στη γεφύρωση του χάσματος όσον αφορά τα ποσοστά συμμετοχής ανδρών και γυναικών. Η G20 επιβεβαίωσε τον ρόλο της ως ένθερμου υποστηρικτή του πολυμερούς εμπορικού συστήματος.

Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τα αποτελέσματα της διάσκεψης κορυφής διότι βοηθούν να τεθεί η παγκόσμια οικονομία σε βιώσιμη πορεία ανάπτυξης. Το σχέδιο δράσης του Μπρισμπέιν για την ανάπτυξη και την απασχόληση δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις επενδύσεις. Η G20 επιβεβαίωσε επίσης τη δέσμευσή της για πιο δίκαιη φορολόγηση και παρέσχε νέα ώθηση στον δημοσιονομικό κανονισμό, την παγκόσμια δράση για το κλίμα και το ανοικτό εμπόριο. Τέλος, η G20 σημείωσε πρόοδο όσον αφορά τις δράσεις για την καταπολέμηση της διαφθοράς, την ενέργεια και τη βιωσιμότητα, την ανάπτυξη και τη μεταρρύθμιση των διεθνών οικονομικών θεσμών.

Η ΕΕ διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στις συζητήσεις και διαπραγματεύσεις που οδήγησαν στη διάσκεψη κορυφής της G20 και συνέχισε να τονίζει την ανάγκη για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, τις οποίες θεωρεί θεμελιώδεις για τη χάραξη αποτελεσματικών στρατηγικών ανάπτυξης. Η αύξηση της παγκόσμιας ανάπτυξης για την επίτευξη καλύτερων συνθηκών διαβίωσης και ποιοτικών θέσεων εργασίας για τους ανθρώπους σε ολόκληρο τον κόσμο υπήρξε η ύψιστη προτεραιότητα της διάσκεψης κορυφής.

Στρογγυλή τράπεζα στο περιθώριο της διάσκεψης κορυφής της G20 στο Μπρισμπέιν (Αυστραλία). Στη φωτογραφία διακρίνονται (από αριστερά προς τα δεξιά): ο κ. Mariano Rajoy, πρωθυπουργός της Ισπανίας, ο κ. Matteo Renzi, πρωθυπουργός της Ιταλίας, ο κ. François Hollande, πρόεδρος της Γαλλίας, ο κ. Barack Obama, πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, ο κ. David Cameron, πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου, η κ. Angela Merkel, καγκελάρια της Γερμανίας, ο κ. Herman Van Rompuy, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έως τις 30 Νοεμβρίου, και ο κ. Jean-Claude Juncker, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από την 1η Νοεμβρίου.

Η διάσκεψη του Μπρισμπέιν ήταν η πρώτη διάσκεψη της G20 στην οποία συμμετείχε ο κ. Jean-Claude Juncker ως πρόεδρος της Επιτροπής. Κατέστησε σαφές ότι η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Ένωση ως σύνολο ηγούνται των προσπαθειών που καταβάλλονται για αύξηση των επενδύσεων υπέρ της απασχόλησης και της ανάπτυξης με στόχο να τονωθούν οι παγκόσμιες συναλλαγές και να καταπολεμηθεί η φοροαποφυγή.

Παγκόσμιες προκλήσεις

Μετανάστευση

Η συνεργασία με χώρες εκτός ΕΕ στον τομέα της μετανάστευσης παρέμεινε μείζων προτεραιότητα για την ΕΕ το 2014. Η ανάγκη να βελτιωθεί περαιτέρω η διασύνδεση των εσωτερικών πολιτικών της ΕΕ με τις εξωτερικές και να ενισχυθεί η πολιτική μετανάστευσης ως αναπόσπαστο μέρος των δεύτερων αναγνωρίστηκε με τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές του Συμβουλίου του Ιουνίου για το μέλλον των εσωτερικών υποθέσεων ⁽⁴⁶⁾. Η μετανάστευση εκλαμβάνεται ως ένα παγκόσμιο και σύνθετο φαινόμενο που απαιτεί ολοκληρωμένη, συνεκτική και μακροπρόθεσμη ανταπόκριση. Η προσέγγιση αυτή συνεπάγεται τη διερεύνηση και αντιμετώπιση των γενεσιουργών του αιτίων, καθώς και την αντιμετώπιση συναφών δραματικών φαινομένων, όπως η εμπορία ανθρώπων, αλλά παρέχει επίσης στην ΕΕ τη δυνατότητα να επωφεληθεί από τη μετανάστευση όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα.

Διπλωματία στον τομέα των υδάτων

Το 2014 η ΕΕ συνέχισε την εφαρμογή των συμπερασμάτων του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων του Ιουλίου 2013 για την περί υδάτων διπλωματία ⁽⁴⁷⁾, με σκοπό την εξασφάλιση περισσότερο ενεργού ανάμειξης της ΕΕ στις προκλήσεις για την υδατική ασφάλεια ανά τον κόσμο. Έμφαση δίνεται στην προορατική δέσμευση στις διασυνοριακές προκλήσεις στον τομέα της υδατικής ασφάλειας και στόχος είναι η προώθηση της συνεργατικής και βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων. Ειδικότερα, η ΕΕ, μέσω των προσπαθειών της τότε ΥΕ/ΑΕ, κ. Catherine Ashton, και της ΕΥΕΔ, επικεντρώθηκε στην προώθηση αμοιβαία επωφελών λύσεων στις διαφορές σχετικά με τα ύδατα όσον αφορά τον Νείλο και την Κεντρική Ασία. Το 2014 η ΕΕ προώθησε επίσης ενεργά την κύρωση και εφαρμογή διεθνών συμφωνιών συνεργασίας στον τομέα των υδάτων, μεταξύ άλλων, με στοχοθετημένες επίσημες εκπροσωπήσεις των αντιπροσωπειών της ΕΕ. Στις 17 Αυγούστου ετέθη σε ισχύ η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1997 για την προστασία και χρήση διασυνοριακών υδάτων.

Διπλωματία στον τομέα της ενέργειας

Με δεδομένη την έντονη δραστηριοποίηση της κ. Catherine Ashton, τότε ΥΕ/ΑΠ, όσον αφορά τη διπλωματία στον τομέα της ενέργειας, το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων συζήτησε τον Μάρτιο και τον Απρίλιο την ενεργειακή ασφάλεια, με ιδιαίτερη έμφαση στην κρίση στην Ουκρανία. Η ΥΕ/ΑΠ εξακολούθησε επίσης να διευρύνει τη δέσμευσή της στον τομέα της ενεργειακής διπλωματίας και σε άλλους τομείς της αρμοδιότητάς της, σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή και τα κράτη μέλη. Οι εκπρόσωποι της ΥΕ/ΑΠ διαδραμάτισαν ενεργό ρόλο στην υποστήριξη της Επιτροπής κατά τη διάρκεια των επιτυχών τριμερών διαπραγματεύσεων ΕΕ-Ρωσίας-Ουκρανίας για το φυσικό αέριο, ιδίως προκειμένου να εξασφαλιστεί συνοχή με άλλες πτυχές της ευρύτερης ουκρανικής κρίσης.

Ο κ. Miguel Arias Cañete, επίτροπος αρμόδιος για τη δράση για το κλίμα και την ενέργεια από την 1η Νοεμβρίου, σε συνέντευξη Τύπου κατά την 20ή σύνοδο της διάσκεψης των μερών της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Λίμα (Περού) από την 1η έως τις 12 Δεκεμβρίου.

Διπλωματία στον τομέα του κλίματος

Η ΕΕ παραμένει ένας από τους πιο ένθερμους υποστηρικτές της φιλόδοξης διεθνούς δράσης για το κλίμα και διαδραμάτισε αποφασιστικό ρόλο στην κατάρτιση της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC). Στη διάρκεια του 2014 σημειώθηκε εντατικοποίηση των διαπραγματεύσεων παγκοσμίως με στόχο να επιτευχθεί μια νέα διεθνής συμφωνία για το κλίμα κατά τη διάσκεψη των μερών (COP) της σύμβασης για την κλιματική αλλαγή στο Παρίσι (Γαλλία) τον Δεκέμβριο του 2015. Η ΕΕ συνέχισε να συνεργάζεται με τους εταίρους της για την επίτευξη σύγκλισης σχετικά με την ανάγκη να επιτευχθεί μια δίκαιη, φιλόδοξη και νομικά δεσμευτική συμφωνία που να εφαρμόζεται σε όλες τις χώρες.

Αξιοποιώντας τη δυναμική που δημιουργήθηκε από τη διάσκεψη κορυφής του ΟΗΕ για το κλίμα τον Σεπτέμβριο στη Νέα Υόρκη (Ηνωμένες Πολιτείες), η Επιτροπή προετοιμάστηκε για την 20ή σύνοδο της διάσκεψης των μερών της UNFCCC στη Λίμα (Περού), τον Δεκέμβριο. Επιτεύχθηκε συμφωνία σχετικά με δύο προσδοκώμενα αποτελέσματα, την «Εκκλήση της Λίμα για ανάληψη δράσης υπέρ του κλίματος» και το σχέδιο κειμένου για τη συμφωνία του 2015. Πρόκειται για σημαντικό ορόσημο στη διαδικασία των διαπραγματεύσεων και θα συμβάλει στον καθορισμό του γενικού πεδίου εφαρμογής, του σχεδιασμού και της διάρθρωσης της συμφωνίας του Παρισιού του 2015.

Η νέα συμφωνία θα πρέπει να επιτύχει αποτελεσματικές μειώσεις των εκπομπών κατά τρόπο που να αντανάκλα τη σημερινή οικονομική, κοινωνική και γεωπολιτική πραγματικότητα. Θα πρέπει επίσης να καλύπτει και άλλα σημαντικά ζητήματα, όπως η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η χρηματοδότηση των πολιτικών για το κλίμα, η διαφάνεια της δράσης, η τεχνολογία και η ανάπτυξη ικανοτήτων. Είναι εκ των ων ουκ άνευ για την εξασφάλιση της κοινωνικής ένταξης, της εμπιστοσύνης και της στήριξης των πλέον ευάλωτων.

Επιπλέον, οι διμερείς και περιφερειακές σχέσεις και τα προγράμματα συνεργασίας της ΕΕ για την ενέργεια και το κλίμα επιτρέπουν στην ΕΕ να συνεργάζεται με τους εταίρους για την προώθηση μεταρρυθμίσεων και την οικονομικά αποδοτική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και τη στήριξη της πολυμερούς συνεργασίας. Η κλιματική αλλαγή συγκαταλέγεται στις προτεραιότητες των τομεακών διαλόγων με όλους τους στρατηγικούς εταίρους της ΕΕ, και σχετικά θέματα επανεξετάζονται τακτικά κατά τις διμερείς συνόδους κορυφής. Η ΕΕ επιβεβαίωσε εκ νέου την ισχυρή της δέσμευση για την από κοινού αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής μέσω του περιφερειακού προγράμματος Euroclima για τη Λατινική Αμερική, το οποίο παρείχε ειδική στήριξη για την προετοιμασία της COP20. Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιήθηκαν ανταλλαγές μεταξύ διαπραγματευτών από την περιφέρεια, στήριξη της κοινωνίας των πολιτών και των μέσων ενημέρωσης, καθώς και προώθηση της ανταλλαγής γνώσεων και της ανάπτυξης ικανοτήτων.

«Πράσινη» διπλωματία

Τον Ιούνιο πραγματοποιήθηκε στο Ναϊρόμπι (Κένυα) η πρώτη σύνοδος της συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον. Η συνεδρίαση —με περισσότερους από 1 200 συμμετέχοντες από 160 χώρες— συνέβαλε, κυρίως από περιβαλλοντική σκοπιά, στο διεθνές θεματολόγιο για την περίοδο μετά το 2015 υπό την αιγίδα του ΟΗΕ. Με βάση το έργο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά τους αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετίας και τα αποτελέσματα της διάσκεψης Ρίο+20, το θεματολόγιο στοχεύει στη διαμόρφωση των νέων στόχων βιώσιμης ανάπτυξης, γεγονός που θα εντάξει την εξάλειψη της φτώχειας και τη βιώσιμη ανάπτυξη σε ένα οικουμενικό θεματολόγιο.

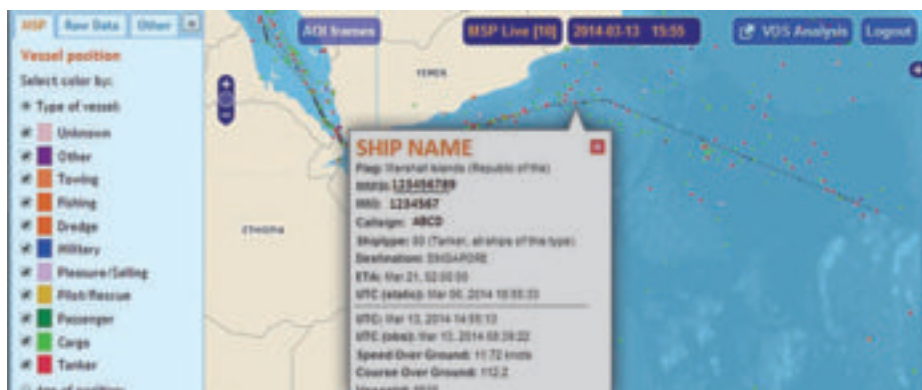
Καταπολέμηση της τρομοκρατίας

Ενώ η γενική απειλή της τρομοκρατίας εξελίσσεται συνεχώς και γίνεται όλο και πιο διαφορετική και απρόβλεπτη, ομάδες όπως το Daesh και η ομάδα Jabhat al-Nusra (JaN) εκμεταλλεύονται το χάος της θρησκευτικής βίας στο Ιράκ και τη Συρία και προβαίνουν στη διάπραξη βίαιων τρομοκρατικών πράξεων. Το Daesh αποτελεί μια καινούργια και πολύπλοκη τρομοκρατική απειλή για το Ιράκ και τη Συρία, για την περιοχή της Μέσης Ανατολής και, τέλος, για την Ευρώπη.

Υπάρχει τεράστια ανησυχία εντός της ΕΕ ότι η πλειονότητα των ευρωπαίων αλλοδαπών μαχητών θα ενταχθεί στο Daesh. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει τη σοβαρότητα της απειλής που συνιστούν οι αλλοδαποί μαχητές: ευρωπαίοι πολίτες (και άλλοι) που έχουν ταξιδέψει με σκοπό να πολεμήσουν στο Ιράκ και τη Συρία ριζοσπαστικοποιούνται (περαιτέρω) εκεί και ενδέχεται να δράσουν ως καταλύτες για τον εξτρεμισμό και την τρομοκρατία, όταν αποφασίσουν να επιστρέψουν στις χώρες καταγωγής τους. Η τρομοκρατική επίθεση στο Εβραϊκό Μουσείο των Βρυξελλών τον Μάιο αποτελεί ανησυχητική χαρακτηριστική περίπτωση.

Το κύριο καθήκον της ΕΕ το 2014 ήταν να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά την απειλή των αλλοδαπών μαχητών με συγκεκριμένα μέτρα, από κοινού με τα Ηνωμένα Έθνη και όλα τα κράτη μέλη. Η ωμή τρομοκρατία του Daesh κατέστησε αναγκαίο να επικεντρωθεί η ΕΕ ακόμη περισσότερο στην κατάσταση που επικρατεί στο Ιράκ και τη Συρία. Αυτό οδήγησε στη χάραξη της στρατηγικής της ΕΕ για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και των αλλοδαπών μαχητών στο Ιράκ και τη Συρία, στρατηγική η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Οκτώβριο ⁽⁴⁸⁾. Η στρατηγική αυτή αποτελεί σημαντικό μέρος των συνολικών προσπαθειών της ΕΕ για την εφαρμογή της απόφασης 2178 του ΣΑΗΕ σχετικά με τους αλλοδαπούς μαχητές και την αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού.

Στη Δυτική Αφρική η απειλή της Μπόκο Χαράμ αυξάνεται σταθερά, όπως αποδεικνύεται από τις μαζικές απαγωγές μαθητών και τον αυξανόμενο αριθμό επιδρομών από τη Νιγηρία στο γειτονικό Καμερούν. Οι εσωτερικές συγκρούσεις στη Λιβύη, οι δραστηριότητες του Al Shabab στο Κέρας της Αφρικής και η συνεχιζόμενη κρίση στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία συνέβαλαν στη δημιουργία μιας πολύ ασταθούς περιφερειακής κατάστασης στη Βόρεια, Δυτική και Ανατολική Αφρική. Η ομάδα της Αλ Κάιντα στην Αραβική Χερσόνησο εξακολουθεί να συνιστά βασική απειλή, ιδίως στην Υεμένη, όπου η κατάσταση όσον αφορά την ασφάλεια είναι πολύ εύθραυστη, αλλά και σε ολόκληρη τη χερσόνησο. Επιπλέον, η ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς τις τρομοκρατικές απειλές σε άλλες περιφέρειες, συμπεριλαμβανομένου του Μαγκρέμπ και του Αφγανιστάν/Πακιστάν.

Λογισμικό που αναπτύχθηκε από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καθιστά εφικτή την παρακολούθηση της κυκλοφορίας των πλοίων στα ανοικτά των ακτών της Ανατολικής Αφρικής. Εμφανίζονται οι θέσεις των πλοίων σε πραγματικό χρόνο, ενώ μπορούν να εμφανίζονται και τα ίχνη τους (εν προκειμένω, ανώνυμα), ώστε να αξιολογείται καλύτερα αν κάποια πλοία μπορεί να κινδυνεύουν ή να συνιστούν κίνδυνο.

Τα κράτη μέλη συμφώνησαν επίσης σε κοινή πρόταση της ΕΥΕΔ/Επιτροπής για αύξηση κατά 400 % της ειδικής βοήθειας της ΕΕ (μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη) προς τρίτες χώρες για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020. Το ποσό της στήριξης για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας (ιδίως στο πλαίσιο εθνικών κονδυλίων αναπτυξιακής βοήθειας) έχει επίσης αυξηθεί.

Βασικό μέρος της στρατηγικής προσέγγισης είναι το πολιτικό άνοιγμα μέσω διαλόγων με θέμα την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας με πολλούς στρατηγικούς εταίρους και διεθνείς οργανισμούς. Οι διάλογοι αυτοί συμβάλλουν στην εμβάθυνση της συναίνεσης και στην ενίσχυση των διεθνών προσπάθειών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Το επίκεντρο των εν λόγω πολιτικών διαλόγων τοποθετείται στις κοινές εκτιμήσεις των τρομοκρατικών απειλών, στην περιφερειακή και διεθνή συνεργασία και στη ριζοσπαστικοποίηση και στρατολόγηση, καθώς και στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, αποτελούν δε σημαντική πλατφόρμα για την έγερση κρίσιμων ζητημάτων που διακυβεύονται (π.χ. σχετικά με το θέμα των αλλοδαπών μαχητών στο Ιράκ και τη Συρία). Το 2014 ειδικοί πολιτικοί διάλογοι για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας διεξήχθησαν με την Αυστραλία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά, τη Σαουδική Αραβία, την Τουρκία, (συνεργασία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας) και τον ΟΗΕ.

Έως τον Δεκέμβριο, η Επιτροπή είχε δημοσιεύσει 15 εκτελεστικούς κανονισμούς όσον αφορά το καθεστώς κυρώσεων της Αλ Κάιντα, που μεταφέρουν στο δίκαιο της ΕΕ τις αποφάσεις που λαμβάνονται από την επιτροπή κυρώσεων του ΟΗΕ για την Αλ Κάιντα.

Ειρήνη και ασφάλεια

Μη διάδοση και αφοπλισμός

Συμβατικά όπλα

Η ΕΕ υποστήριξε ενεργά τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης για το εμπόριο όπλων (ΣΕΟ) ⁽⁴⁹⁾ και εξέφρασε την ικανοποίησή της για την επίτευξή της στις 25 Σεπτεμβρίου, ημερομηνία κατά την οποία επιτεύχθηκε το όριο της κύρωσης από 50 κράτη, με σημαντική συμβολή κρατών μελών της ΕΕ. Η ΣΕΟ θεσπίζει αυστηρά και αποτελεσματικά κοινά διεθνή πρότυπα και συμβάλλει στην ενίσχυση της ευθύνης και της διαφάνειας στο εμπόριο συμβατικών όπλων. Στόχος θα είναι πλέον η διασφάλιση της εφαρμογής της σε εθνικό επίπεδο, καθώς και της καθολικής εφαρμογής. Η ΕΕ παρέχει δέσμη βοήθειας ύψους 6,4 εκατ. ευρώ, που θα βοηθήσει, κατόπιν αιτήματός τους, τις ενδιαφερόμενες χώρες να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τη ΣΕΟ.

Όπλα μαζικής καταστροφής

Στη σύνοδο κορυφής για την πυρηνική ασφάλεια [στη Χάγη (Κάτω Χώρες) τον Μάρτιο], η ΕΕ τόνισε τις απόψεις της σχετικά με τις προτεραιότητες και τις συγκεκριμένες δράσεις της Ένωσης στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας. Η σύνοδος κορυφής υπογράμμισε τον κεντρικό ρόλο του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ) στη διεθνή αρχιτεκτονική πυρηνικής ασφάλειας. Η ΕΕ παραμένει βασικός χορηγός του Ταμείου Πυρηνικής Ασφάλειας του ΔΟΑΕ, έχοντας δεσμεύσει περίπου 40 εκατ. ευρώ από το 2004, χρήματα τα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί για σχέδια σχετικά με την πυρηνική ασφάλεια τα οποία εφαρμόζει ο ΔΟΑΕ σε χώρες εκτός ΕΕ. Η ΕΕ συνέχισε να προωθεί ενεργά την έγκαιρη έναρξη ισχύος και την καθολική εφαρμογή της Συνθήκης για την πλήρη απαγόρευση των πυρηνικών δοκιμών (CTBT), με βάση την απόφαση 2012/699/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου ⁽⁵⁰⁾ για τη στήριξη της οργάνωσης της CTBT (παρέχοντας χρηματοδότηση 5 και πλέον εκατ. ευρώ για τον σκοπό αυτό), και υπέβαλε έκθεση σχετικά με το θέμα αυτό στην έβδομη υπουργική σύνοδο για τη στήριξη της CTBT, που πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη τον Σεπτέμβριο ⁽⁵¹⁾.

Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας

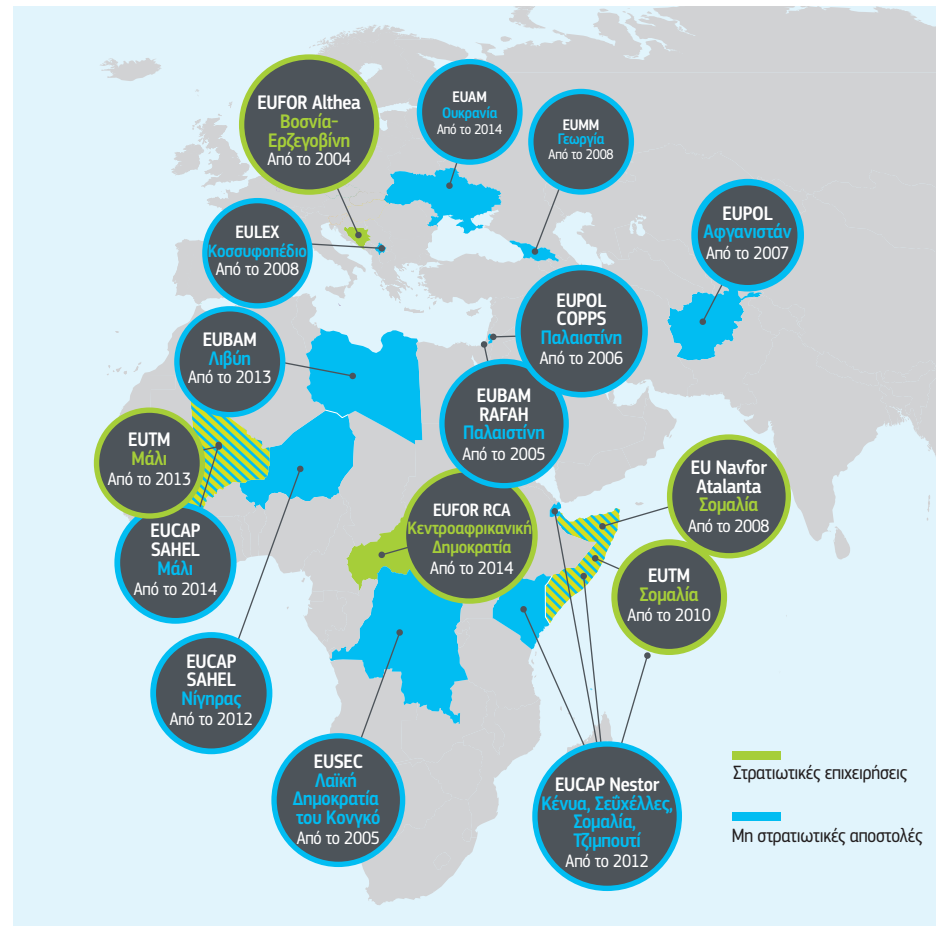
Η κατάσταση της ασφάλειας νοτίως και ανατολικά της ΕΕ επιδεινώθηκε το 2014, με το ξέσπασμα πολλών κρίσεων στην άμεση γειτονία της. Όσον αφορά την ΚΠΑΑ, 11 μη στρατιωτικές αποστολές και πέντε στρατιωτικές επιχειρήσεις βρίσκονταν σε εξέλιξη κατά τη διάρκεια του έτους.

Το Συμβούλιο συγκρότησε τον Ιούνιο μια μη στρατιωτική αποστολή για τη μεταρρύθμιση του τομέα ασφάλειας στην Ουκρανία (EUAM Ukraine), ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν τη σταθεροποίηση της κατάστασης ασφάλειας, την αποκατάσταση της υπεροχής του κράτους δικαίου και την ενίσχυση της ικανότητας των ουκρανικών αρχών να εξασφαλίσουν την επαρκή και δημοκρατική διακυβέρνηση των οργάνων που έχουν την ευθύνη της εσωτερικής ασφάλειας.

Η πρακτική εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για το Σαχέλ επεκτάθηκε περαιτέρω στο Μάλι. Με την επιχείρηση στρατιωτικής εκπαίδευσης (EUTM Mali) που έχει ήδη ξεκινήσει, το Συμβούλιο συγκρότησε μια νέα μη στρατιωτική αποστολή ΚΠΑΑ τον Μάρτιο (EUCAP Sahel Mali) για να βοηθήσει την κυβέρνηση του Μάλι στη βελτίωση της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας και οργάνωσης των εσωτερικών δυνάμεων ασφαλείας μέσω εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών.

Τον Απρίλιο δρομολογήθηκε στρατιωτική επιχείρηση στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (EUFOR RCA) για να προστατευτεί ο άμαχος πληθυσμός που βρίσκεται υπό απειλή στην περιοχή του Μπανγκουί και να δημιουργηθεί ένα ασφαλές και προστατευμένο περιβάλλον που θα επιτρέπει στους ανθρωπιστικούς φορείς να εκτελούν τα καθήκοντά τους.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΗΓΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕ ΤΟ 2014

Με εντατικό ρυθμό προωθήθηκαν οι εργασίες για την υλοποίηση των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την ΚΠΑΑ. Εξήντα καθήκοντα ανατέθηκαν στην Επιτροπή, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας, την ΥΕ/ΑΕ και την ΕΥΕΔ, καθώς και στα κράτη μέλη.

Οι εξελίξεις επισημάνθηκαν σε δύο συμπληρωματικές εκθέσεις προς το Συμβούλιο:

- ▶ στην έκθεση προόδου που υπέβαλε τον Ιούλιο η ΥΕ/ΑΕ, υπό την αρμοδιότητά της ως επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (⁵²), προβαίνοντας σε απολογισμό των μέτρων που ελήφθησαν από την αρχή του έτους στις τρεις ομάδες οι οποίες εξετάζονται στα συμπεράσματα του Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου 2013 (αύξηση της αποτελεσματικότητας και του αντικτύπου της ΚΠΑΑ, ενίσχυση της ανάπτυξης των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών δυνατοτήτων και ενίσχυση της αμυντικής βιομηχανίας της ΕΕ),
- ▶ στον χάρτη πορείας της Επιτροπής (Ιούνιος) (⁵³) για την εφαρμογή της ανακοίνωσης του 2013 περί ασφάλειας και άμυνας (⁵⁴), ο οποίος περιλαμβάνει μέτρα που αποσκοπούν στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του τομέα της άμυνας και της ασφάλειας και την ΚΠΑΑ (ισχυρότερη ενιαία αγορά στον τομέα της άμυνας, πιο ανταγωνιστική αμυντική βιομηχανία και συνέργειες μεταξύ της πολιτικής και στρατιωτικής έρευνας).

Η σοβαρή εξέλιξη του συνολικού πλαισίου ασφάλειας εντός και γύρω από την ΕΕ, ιδίως στην Ανατολική και Νότια Γειτονία, αποτελεί πρόσθετο κίνητρο για να ενισχυθεί η ΚΠΑΑ ως ουσιώδης συνιστώσα της ικανότητας της ΕΕ να ενεργεί και να προστατεύει τις κοινές αξίες και συμφέροντα, καθώς και την ασφάλεια. Η εφαρμογή των διαφόρων εντολών από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων θα συνεχιστεί, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη. Για την παροχή περαιτέρω καθοδήγησης, η πρόοδος θα αξιολογηθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του σχετικά με την άμυνα, τον Ιούνιο του 2015.

Τον Σεπτέμβριο η ΕΕ συμμετείχε στη διάσκεψη κορυφής του ΝΑΤΟ στην Ουαλία. Η σημασία της στενής συνεργασίας ΕΕ-ΝΑΤΟ, σύμφωνα με το συμφωνημένο πλαίσιο για τη στρατηγική εταιρική σχέση μεταξύ των δύο οργανισμών, καθώς και η αντίστοιχη αυτονομία λήψης αποφάσεων και οι αντίστοιχες διαδικασίες, κατέλαβαν εξέχουσα θέση τόσο στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2013 όσο και στη διάσκεψη κορυφής του ΝΑΤΟ στην Ουαλία. Το γεγονός αυτό κατέδειξε την προθυμία και των δύο πλευρών να συνεχίσουν την καρποφόρα συνεργασία που έχει αναπτυχθεί κατά τα τελευταία έτη. Η αλληλουχία των διασκέψεων κορυφής από το 2013 έως το 2016 προσφέρει επιπλέον δυναμική σε αυτό το πλαίσιο, ενισχύοντας περαιτέρω τη συμπληρωματικότητα και τις συνέργειες ΕΕ-ΝΑΤΟ.

Πρόληψη συγκρούσεων

Η ΕΕ έχει αναπτύξει το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, ένα εργαλείο διαχείρισης κινδύνου βάσει στοιχείων που εστιάζονται στον εντοπισμό των τάσεων των συγκρούσεων, καθώς και στις εναλλακτικές επιλογές για την ανάληψη έγκαιρης δράσης. Έχει επίσης προβεί σε αυξημένη χρήση της ανάλυσης των συγκρούσεων, συνεργαζόμενη με τα κράτη μέλη και με άλλους εταίρους, συμπεριλαμβανομένου του ΟΗΕ, για τον προσδιορισμό επιλογών παρέμβασης και την περαιτέρω παγίωση των ικανοτήτων διαμεσολάβησης και οικοδόμησης της ειρήνης από την ΕΕ. Παρασχέθηκε στήριξη σε σειρά ειδικών εντεταλμένων και αντιπροσωπειών της ΕΕ, από την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία και το Μάλι έως τη Μιανμάρ/Βιρμανία.

Μηχανισμός Συμβολής στη Σταθερότητα και την Ειρήνη (IcSP)

Τον Μάρτιο το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν κανονισμό για τη θέσπιση Μηχανισμού Συμβολής στη Σταθερότητα και την Ειρήνη (IcSP) ⁽⁵⁵⁾, ο οποίος διαδέχεται το Μέσο Σταθερότητας (IfS). Με προϋπολογισμό 2,3 δισεκατ. ευρώ για την περίοδο 2014-2020, ο IcSP θα επιτρέψει στην ΕΕ να συμβάλει στην πρόληψη των συγκρούσεων και την αντιμετώπιση κρίσεων με αποτελεσματικό και έγκαιρο τρόπο, και θα συμπληρώνει την ανθρωπιστική βοήθεια και τις παρεμβάσεις της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της ΕΕ.

Την έγκριση της νέας νομικής βάσης του IcSP ακολούθησε η έκδοση τριών βασικών εγγράφων: του εγγράφου στρατηγικής του IcSP για την περίοδο 2014-2020 ⁽⁵⁶⁾, του πολυετούς ενδεικτικού προγράμματος 2014-2017 ⁽⁵⁷⁾, και του ετήσιου προγράμματος δράσης του 2014 ⁽⁵⁸⁾. Περίπου 204 εκατ. ευρώ του προϋπολογισμού του IcSP έχουν διατεθεί σε μέτρα οικοδόμησης της ειρήνης και πρόληψης των συγκρούσεων (άρθρο 4) κατά την περίοδο 2014-2020.

Μέσο Στήριξης της Ειρήνης στην Αφρική

Το Μέσο Στήριξης της Ειρήνης στην Αφρική (APF) αποτελεί τη βασική πηγή χρηματοδότησης του προγράμματος της Αφρικανικής Ένωσης για την ειρήνη και την ασφάλεια. Χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ (με πάνω από 1,1 δισεκατ. ευρώ μέχρι σήμερα), το APF εξασφαλίζει προβλέψιμη χρηματοδότηση για επιχειρήσεις στήριξης της ειρήνης υπό αφρικανική ηγεσία και συμβάλλει στην ενίσχυση των ικανοτήτων και τη βελτίωση του πολιτικού διαλόγου Αφρικανικής Ένωσης – ΕΕ στον τομέα. Μεταξύ άλλων, το APF στήριξε την αποστολή της Αφρικανικής Ένωσης στη Σομαλία, την υπό αφρικανική ηγεσία διεθνή αποστολή υποστήριξης στο Μάλι και, πιο πρόσφατα, την υπό αφρικανική ηγεσία διεθνή αποστολή υποστήριξης στην Κεντρο-αφρικανική Δημοκρατία.

Ορυκτά που αποτελούν αιτία συρράξεων

Τον Μάρτιο η Επιτροπή εξέδωσε κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και της τότε ΥΕ/ΑΕ, κ. Catherine Ashton, για μια ολοκληρωμένη ενωσιακή προσέγγιση για την υπεύθυνη προμήθεια ορυκτών που προέρχονται από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου ⁽⁵⁹⁾, καθώς και πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό για τη θέσπιση ενωσιακού συστήματος αυτοπιστοποίησης της δέουσας επιμέλειας όσον αφορά την αλυσίδα εφοδιασμού των υπεύθυνων εισαγωγέων κασιτέρου, τανταλίου και βολφραμίου, των μεταλλευμάτων τους, καθώς και χρυσού ⁽⁶⁰⁾. Τον Ιούνιο το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων ενέκρινε συμπεράσματα σχετικά με την προσέγγιση της Ένωσης ως προς την υπεύθυνη προμήθεια ορυκτών ⁽⁶¹⁾, εκφράζοντας την ικανοποίησή του για την παρουσίαση της ολοκληρωμένης προσέγγισης της ΕΕ.

Διαδικασία Κίμπερλι

Τον Φεβρουάριο η Επιτροπή ενέκρινε προτάσεις απόφασης ⁽⁶²⁾ και κανονισμού ⁽⁶³⁾ με σκοπό να επιτρέψει στη Γροιλανδία να συμμετάσχει στο σύστημα πιστοποίησης της διαδικασίας Κίμπερλι για το εμπόριο ακατέργαστων διαμαντιών, μέσω του καθεστώτος υπερπόντιων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η νέα νομοθεσία συνδέει τη Γροιλανδία με την ΕΕ με σκοπό τη συμμετοχή της στο καθεστώς και, ως εκ τούτου, αίρει τα εμπόδια για την εξαγωγή ακατέργαστων διαμαντιών. Η συμμετοχή αυτή θα ενισχύσει την ικανότητα της Γροιλανδίας να προσελκύσει δυνητικούς επενδυτές στον μεταλλευτικό της τομέα και, άρα, θα αποδειχθεί επωφελής για την οικονομική της ανάπτυξη.

Ασφάλεια στη θάλασσα

Τον Μάρτιο η Επιτροπή και η ΥΕ/ΑΕ κ. Ashton εξέδωσαν την κοινή ανακοίνωση «Για έναν ανοικτό και ασφαλή παγκόσμιο ναυτιλιακό τομέα: στοιχεία για μια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα»⁽⁶⁴⁾. Μέρη της κοινής ανακοίνωσης αποτέλεσαν τη βάση για μια στρατηγική θαλάσσιας ασφάλειας της ΕΕ, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Ιούνιο⁽⁶⁵⁾. Η στρατηγική θαλάσσιας ασφάλειας συνολικά συγκεντρώνει, για πρώτη φορά, σε ένα ενιαίο έγγραφο-πλαίσιο ορισμένα από τα συμφέροντα της ΕΕ και τις απειλές που αντιμετωπίζει στον θαλάσσιο τομέα. Προσδιορίζει επίσης σαφείς προτεραιότητες για την αποτελεσματική απόκριση και δέσμευση της ΕΕ, ενσωματώνοντας τόσο τις εσωτερικές όσο και τις εξωτερικές πτυχές της θαλάσσιας ασφάλειας. Τον Δεκέμβριο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο σχέδιο δράσης⁽⁶⁶⁾ που προσδιορίζει τους διαφορετικούς τομείς στους οποίους μπορεί να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων ναυτιλιακών παραγόντων.

Η ιταλική ναυαρχίδα *ITS Andrea Doria* (αριστερά) και το πολεμικό πλοίο του ιαπωνικού ναυτικού *JS Takanami* (δεξιά) κατά τη διεξαγωγή άσκησης για την καταπολέμηση της πειρατείας στον Κόλπο του Άντεν στο πλαίσιο της επιχείρησης *Atalanta*, που διεξήχθη, με την υποστήριξη της ΕΕ, τον Οκτώβριο.

Ασφάλεια στον κυβερνοχώρο

Το 2014 η ΕΕ εφάρμοσε ενεργά τους διεθνείς στόχους πολιτικής για τον κυβερνοχώρο όπως ορίζονται στη στρατηγική της ΕΕ του 2013 για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο⁽⁶⁷⁾. Αυξήθηκε η δέσμευση σε θέματα κυβερνοχώρου με τους βασικούς στρατηγικούς εταίρους της ΕΕ —τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ιαπωνία, την Ινδία, την Κίνα, και τη Νότια Κορέα— καθώς και με διεθνείς οργανισμούς. Στο πλαίσιο της εντεινόμενης διάστασης εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της διακυβέρνησης του διαδικτύου, η ΕΕ συμμετείχε ενεργά στις σχετικές διεθνείς διαδικασίες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- (¹) Ad-Dawlah al-Islāmīyah fī al-‘Irāq wash-Shām: πλήρες αραβικό όνομα της οργάνωσης Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ και του Λεβάντε, γνωστής και με το αγγλικό αρκτικόλεξο ISIL (Islamic State of Iraq and the Levant).
- (²) Το Συμβούλιο ενέκρινε 26 προτάσεις για (τροποποιητικούς) κανονισμούς σχετικά με άλλα καθεστώτα κυρώσεων, περιλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τις ενέργειες της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία. Η Επιτροπή επέδειξε έτσι την ικανότητά της να υποβάλλει προτάσεις κανονισμών σχετικά με κυρώσεις σε χρόνο-ρεκόρ και να διασφαλίζει ότι η ΕΕ μπορεί να αντιδρά γρήγορα σε πολιτικές εξελίξεις όπως η κρίση στην Ουκρανία.
- (³) Η παρούσα ονομασία δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως αναγνώριση της Παλαιστίνης ως κράτους και δεν επηρεάζει τις επιμέρους θέσεις των κρατών μελών για το εν λόγω ζήτημα.
- (⁴) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας, 20 Δεκεμβρίου 2012 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/trans/134522.pdf).
- (⁵) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, 16 Δεκεμβρίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/er/146315.pdf).
- (⁶) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, 16 Δεκεμβρίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/genaff/146326.pdf).
- (⁷) Αυτός ο ορισμός δίδεται με την επιφύλαξη του καθεστώτος της χώρας και είναι σύμφωνος με την απόφαση 1244/99 του ΣΑΗΕ και του Διεθνούς Δικαστηρίου για την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.
- (⁸) <http://www.rcc.int/files/user/docs/reports/SEE2020-Baseline-Report.pdf>
- (⁹) http://eeas.europa.eu/china/docs/eu-china_2020_strategic_agenda_en.pdf
- (¹⁰) http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/141008_02_en.pdf
- (¹¹) http://eeas.europa.eu/china/docs/eu_china_dialogues_en.pdf
- (¹²) http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2014/141209_04_en.htm
- (¹³) <http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?ref=1089246>
- (¹⁴) http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140718_01_en.pdf
- (¹⁵) http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140626_01_en.pdf
- (¹⁶) http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-151_en.htm
<http://www.european-council.europa.eu/eu-japan-summit>
- (¹⁷) Το *Ενημερωτικό σημείωμα για το κλίμα στην Αφρική* αποσκοπεί να διευκολύνει την ανταλλαγή γνώσεων και τις συζητήσεις παρέχοντας μια βραχεία περιγραφή των κλιματικών χαρακτηριστικών όλων των αφρικανικών χωρών, καθώς και επεξηγηματικά παραδείγματα έργων που αφορούν το κλίμα (http://ec.europa.eu/clima/publications/docs/eu_climate_africa_en.pdf).
- (¹⁸) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 234/2014 σχετικά με τη θέσπιση Μέσου Εταιρικής Σχέσης για τη συνεργασία με τρίτες χώρες (ΕΕ L 77 της 15.3.2014). Βλέπε επίσης: http://ec.europa.eu/dgs/fpi/what-we-do/partnership_instrument_en.htm
- (¹⁹) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, 16 Δεκεμβρίου 2013 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/140119.pdf).
- (²⁰) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, 12 Μαΐου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/142563.pdf).
- (²¹) Η τετραμερής διάσκεψη για τη Μέση Ανατολή είναι μια ομάδα —που αποτελείται από την ΕΕ, τον ΟΗΕ, τη Ρωσία και τις Ηνωμένες Πολιτείες— η οποία συμμετέχει στη διαδικασία διαμεσολάβησης στην ειρηνευτική διαδικασία στην ισραηλινό-παλαιστινιακή διένεξη. Οι αρχές καθορίστηκαν από την τετραμερή διάσκεψη και εν συνεχεία επικυρώθηκαν από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ με την απόφαση 1850, το 2008. Πρόκειται για τους όρους αναγνώρισης παλαιστινιακής κυβέρνησης και, έτσι, κάθε παλαιστινιακού κόμματος που συμμετέχει σε παλαιστινιακή κυβέρνηση. Αυτοί οι όροι είναι οι ακόλουθοι: αναγνώριση του κράτους του Ισραήλ, παραίτηση από την άσκηση βίας και αποδοχή των προηγούμενων συμφωνιών μεταξύ των δύο πλευρών.
- (²²) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 30 Αυγούστου 2014, (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/144538.pdf).
- (²³) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, 15 Αυγούστου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/144313.pdf).
- (²⁴) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, 22 Ιουλίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/144098.pdf).
- (²⁵) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, 17 Νοεμβρίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/145800.pdf).
- (²⁶) Απόφαση 2014/829/ΚΕΠΠΑ για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ L 338 της 25.11.2014).
- (²⁷) Το 2014 συμφωνήθηκε ένα τετραετές πρόγραμμα συνεργασίας, ύψους 78 εκατ. ευρώ για το Ιράκ μεταξύ των ιρακινών αρχών και της Επιτροπής. Το πρόγραμμα θα στηρίξει τις απαραίτητες τρέχουσες πολιτικές διαδικασίες με ριζική αντιμετώπιση της σημερινής βίας και την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης διαρθρωτικής σταθερότητας. Τα σχέδια της ΕΕ θα έχουν ως στόχο την ανάπτυξη των δημοκρατικών θεσμών σύμφωνα με το κράτος δικαίου και τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και τη στήριξη της πρόσβασης σε εθνική δημόσια εκπαίδευση και ενέργεια για τους φτωχούς και για τους πληθυσμούς απομακρυσμένων περιοχών.
- (²⁸) http://eeas.europa.eu/delegations/myanmar/press_corner/all_news/news/2014/20140521_en.htm
- (²⁹) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, 23 Ιουνίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/143347.pdf).
- (³⁰) Διατήρηση της δέσμευσης: σύμφωνο αειφορίας για συνεχή βελτίωση των εργασιακών δικαιωμάτων και της ασφάλειας των εργοστασίων στη βιομηχανία ηλεκτών και έτοιμων ενδυμάτων του Μπανγκλαντές (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/july/tradoc_151601.pdf).
- (³¹) http://eeas.europa.eu/asean/docs/20141016_chairs-statement-tenth-asia-europe-meeting_en.pdf
- (³²) <http://ec.europa.eu/transport/modes/air/events/doc/eu-asean/joint-declaration.pdf>
- (³³) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-133_en.htm
- (³⁴) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Αύξηση του αντίκτυπου της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ: ένα πρόγραμμα δράσης για αλλαγή [COM(2011) 637].
- (³⁵) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης για όλους: από το όραμα στη συλλογική δράση [COM(2014) 335].

- (36) <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-2118-2014-INIT/en/pdf>
- (37) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, 16 Δεκεμβρίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/146311.pdf).
- (38) Κοινή ανακοίνωση — Η σφαιρική προσέγγιση της ΕΕ για τη διαχείριση εξωτερικών συγκρούσεων και κρίσεων [JOIN (2013) 30].
- (39) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, 12 Μαΐου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/142552.pdf).
- (40) Απόφαση αριθ. 472/2014/ΕΕ σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος για την Ανάπτυξη (ΕΕ L 136 της 9.5.2014).
- (41) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ισχυρότερος ρόλος του ιδιωτικού τομέα για την επίτευξη βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης στις αναπτυσσόμενες χώρες [COM(2014) 263].
- (42) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, 12 Δεκεμβρίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/146174.pdf).
- (43) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Επιβολή της δασικής νομοθεσίας, διακυβέρνηση και εμπόριο (FLEGT): πρόταση για σχέδιο δράσης της ΕΕ [COM(2003) 251].
- (44) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/131181.pdf
- (45) Ιδίως μέσω του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα· της Διευκόλυνσης για την Κοινωνία των Πολιτών στο πλαίσιο του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας και του ΕΜΠ· και του θεματικού προγράμματος για τις οργανώσεις / τοπικές αρχές της κοινωνίας των πολιτών στο πλαίσιο του ΜΑΣ.
- (46) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 26 και 27 Ιουνίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (47) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, 22 Ιουλίου 2013 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/138253.pdf).
- (48) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, 20 Οκτωβρίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/145218.pdf).
- (49) <http://www.un.org/disarmament/ATT>
- (50) Απόφαση 2012/699/ΚΕΠΠΑ ως προς τη στήριξη της Ένωσης στις δραστηριότητες της προπαρασκευαστικής επιτροπής της Οργάνωσης της Συνθήκης για την Πλήρη Απαγόρευση των Πυρηνικών Δοκιμών για την ενίσχυση των δυνατοτήτων της παρακολούθησης και επαλήθευσης και στο πλαίσιο της εφαρμογής της στρατηγικής της ΕΕ κατά της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής (ΕΕ L 314 της 14.11.2012).
- (51) http://www.ctbto.org/fileadmin/user_upload/statements/2014_ministerial_meeting/2014_CTBT_Ministerial_Meeting_EU_Statement_final.pdf
- (52) http://eeas.europa.eu/library/publications/2013/24072013_hr_interim_report_en.pdf
- (53) Έκθεση της Επιτροπής — Μια νέα συμφωνία για την Ευρωπαϊκή Άμυνα: Χάρτης πορείας για την υλοποίηση της ανακοίνωσης COM(2013) 542: «Μετάβαση προς έναν ανταγωνιστικότερο και αποδοτικότερο τομέα άμυνας και ασφάλειας» [COM(2014) 387].
- (54) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Μετάβαση προς έναν ανταγωνιστικότερο και αποδοτικότερο τομέα άμυνας και ασφάλειας [COM(2013) 542].
- (55) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 230/2014 για τη θέσπιση μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (ΕΕ L 77 της 15.3.2014).
- (56) http://eeas.europa.eu/ifs/docs/icsp_strategy_paper_2014-2020_and_mip_2014-2017_annex_en.pdf
- (57) ό.π.
- (58) Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το ετήσιο πρόγραμμα δράσης του 2014 για τον μηχανισμό συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη — Η συνιστώσα για την πρόληψη των συγκρούσεων, την οικοδόμηση της ειρήνης και την ετοιμότητα έναντι των κρίσεων (άρθρο 4) θα χρηματοδοτηθεί από τον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης [C(2014) 5706].
- (59) Κοινή ανακοίνωση — Υπεύθυνη προμήθεια ορυκτών που προέρχονται από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου: προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της ΕΕ [JOIN (2014) 8].
- (60) Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση ενωσιακού συστήματος αυτοπιστοποίησης της δέουσας επιμέλειας όσον αφορά την αλυσίδα εφοδιασμού των υπεύθυνων εισαγωγών κασσιτέρου, τανταλίου και βολφραμίου, των μεταλλευμάτων τους, καθώς και χρυσού, που προέρχονται από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου [COM(2014) 111].
- (61) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, 23 Ιουνίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/143347.pdf).
- (62) Πρόταση απόφασης για τη θέσπιση κανόνων και διαδικασιών που επιτρέπουν τη συμμετοχή της Γροιλανδίας στο σύστημα πιστοποίησης της διαδικασίας Κίμπερλυ [COM(2013) 429].
- (63) Πρόταση κανονισμού για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2368/2002 όσον αφορά τη συμμετοχή της Γροιλανδίας στην εφαρμογή του συστήματος πιστοποίησης της διαδικασίας Κίμπερλυ [COM(2013) 427].
- (64) Κοινή ανακοίνωση — Για έναν ανοικτό και ασφαλή παγκόσμιο ναυτιλιακό τομέα: στοιχεία για μια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα [JOIN (2014) 9].
- (65) <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=5T%2011205%202014%20INIT>
- (66) http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime-security/doc/20141216-action-plan_en.pdf
- (67) Κοινή ανακοίνωση — Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο: Για έναν ανοικτό, ασφαλή και προστατευμένο κυβερνοχώρο [JOIN (2013) 1].

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

MSF / Ikram N'gadi: σελίδα 194

Ευρωπαϊκή Ένωση: σελίδες 196, 203, 205, 207, 208, 210, 211, 213, 214, 217, 218, 224, 228, 229, 231, 233, 234, 236

Ευρωπαϊκή Ένωση / Caroline Gluck: σελίδα 225

MSF / Martin Zingg: σελίδα 227

EU Navfor: σελίδα 243

Τα ευρωπαϊκά όργανα και οργανισμοί επί το έργον

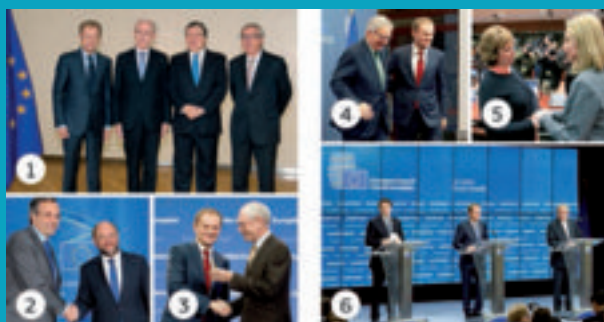

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διασφάλισε ότι θα συνεχίσει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε δύσκολες καταστάσεις πέραν των συνόρων της, όπως η κρίση στην Ουκρανία και η επιδημία του ιού Έμπολα στη Δυτική Αφρική, παράλληλα όμως οι κύριοι τομείς στους οποίους εστίασαν τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα στο εσωτερικό της ΕΕ για το 2014 είχαν επίκεντρο τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, την αναδιάρθρωση που θα επακολουθούσε στο τέλος του έτους και την επιτυχημένη εξέλιξη των υφισταμένων προγραμμάτων και πρωτοβουλιών σε επίπεδο ΕΕ.

Το νέο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο άρχισε τη θητεία του τον Ιούλιο, η νέα Επιτροπή ανέλαβε τα καθήκοντά της στις αρχές Νοεμβρίου και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απέκτησε νέο πρόεδρο στις αρχές Δεκεμβρίου. Κατά την προετοιμασία για τις αλλαγές αυτές και μετά από αυτές, τα θεσμικά όργανα επικεντρώθηκαν σε μεγάλο βαθμό στη διανομή και την υλοποίηση προτάσεων προτεραιότητας που ενισχύουν την ανάπτυξη. Ο νέος πρόεδρος της Επιτροπής όρισε τον τόνο για το νέο Σώμα των Επιτρόπων με πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές που παρουσιάστηκαν σε έγγραφο με τίτλο «Νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη: το πρόγραμμά μου για απασχόληση, ανάπτυξη, δικαιοσύνη και δημοκρατική αλλαγή»⁽¹⁾. Το έγγραφο αυτό, που βασίστηκε στις επαφές των πολιτικών ομάδων του Κοινοβουλίου και στις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για την Ένωση που συμφωνήθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου⁽²⁾, αποτέλεσε το πολιτικό συμβόλαιο με το Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που άνοιξε τον δρόμο για τον ορισμό υποψήφιων επιτρόπων και τον διορισμό της Επιτροπής.

Το 2014 ήταν μια χρονιά θεσμικής ανανέωσης. Στις φωτογραφίες εμφανίζονται οι ακόλουθοι, νυν και πρώην, ηγέτες της ΕΕ:

1. Ο κ. Herman Van Rompuy, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έως τις 30 Νοεμβρίου (δεύτερος από αριστερά), και ο κ. Donald Tusk, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου από την 1η Δεκεμβρίου (πρώτος από αριστερά)· ο κ. José Manuel Barroso, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έως τις 31 Οκτωβρίου, και ο κ. Jean-Claude Juncker (πρώτος από δεξιά), πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από την 1η Νοεμβρίου (δεύτερος από δεξιά).
2. Ο κ. Martin Schulz, που επανεξελέγη πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τον Ιούλιο (δεξιά), και ο κ. Αντώνης Σαμαράς, πρωθυπουργός της Ελλάδας και ασκών καθήκοντα προέδρου του Συμβουλίου έως τις 30 Ιουνίου (αριστερά).
3. Ο κ. Herman Van Rompuy (δεξιά) και ο κ. Donald Tusk (αριστερά).
4. Ο κ. Donald Tusk (δεξιά) και ο κ. Jean-Claude Juncker (αριστερά).
5. Η κ. Catherine Ashton, Υπάτη Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και αντιπρόεδρος της Επιτροπής έως τις 31 Οκτωβρίου (αριστερά), και η κ. Federica Mogherini, ΥΕ/ΑΕ από την 1η Νοεμβρίου (δεξιά).
6. Ο κ. Donald Tusk (στο μέσον), ο κ. Matteo Renzi, πρωθυπουργός της Ιταλίας και ασκών καθήκοντα προέδρου του Συμβουλίου έως τις 31 Δεκεμβρίου (αριστερά), και ο κ. Jean-Claude Juncker (δεξιά).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Κάθε πέντε χρόνια οι πολίτες της ΕΕ επιλέγουν εκείνους που τους εκπροσωπούν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με εκλογές σε ολόκληρη την Ένωση τον Μάιο. Το 2014, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης της Λισαβόνας, εκλέχθηκαν 751 μέλη του Κοινοβουλίου και έλαβαν τις έδρες τους. Στη συνέχεια, το Κοινοβούλιο άσκησε τον ρόλο του για να εγκρίνει το νέο Σώμα των Επιτρόπων (βλ. κεφάλαιο 1).

Κατά τη διάρκεια του έτους, το Κοινοβούλιο συζήτησε ένα ευρύ φάσμα επίκαιρων θεμάτων που καλύπτουν τόσο τις εσωτερικές πολιτικές όσο και τις μείζονες διεθνείς εξελίξεις. Ειδικότερα, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (και η κοινωνική του διάσταση), η ανεργία των νέων και οι διάφορες σχετικές πρωτοβουλίες, καθώς και η ψηφιακή ενιαία αγορά αποτέλεσαν το αντικείμενο επαναλαμβανόμενων συζητήσεων. Η ανησυχητική κατάσταση των ελλείψεων πληρωμών και οι επιπτώσεις τους σε βασικούς τομείς πολιτικής ήταν άλλο ένα ζήτημα που συζητήθηκε συστηματικά, όπως η μετανάστευση, με ιδιαίτερη έμφαση στην κατάσταση στη Μεσόγειο. Επίσης, το Κοινοβούλιο έδωσε ιδιαίτερη προσοχή σε διάφορες άλλες εξελίξεις, όπως η απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη διατήρηση των δεδομένων, η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και το σκάνδαλο της παρακολούθησης τηλεπικοινωνιών από την Εθνική Υπηρεσία Ασφαλείας των ΗΠΑ. Στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, η κατάσταση στην Ουκρανία και οι σχέσεις ΕΕ-Ρωσίας ήταν, προφανώς, στην πρώτη γραμμή των συζητήσεων, ωστόσο παρακολουθούνταν στενά κι άλλες ζώνες ανά τον κόσμο (όπως το Ιράκ, η Συρία, το Daesh και οι ευρωπαίοι ξένοι μαχητές, και η Παλαιστίνη). Επιπλέον, οι διαπραγματεύσεις για μια διατλαντική εταιρική σχέση συναλλαγών και επενδύσεων (TTIP) με τις ΗΠΑ προσέλκυσαν μεγάλη προσοχή, και επίσης το Κοινοβούλιο αντέδρασε ταχύτατα στην επιδημία του ιού Έμπολα, συζητώντας τις παραμέτρους της αντίδρασης από την ΕΕ. Το έτος είχε επίσης ορισμένες σημαντικές στιγμές, όπως οι συζητήσεις για την 100ή επέτειο της έναρξης του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου, την 25η επέτειο της πτώσης του Τείχους του Βερολίνου και την επίσκεψη του πάπα Φραγκίσκου στο Κοινοβούλιο.

Ο πάπας Φραγκίσκος εκφωνεί λόγο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά την πρώτη επίσκεψή του στη νομοθετική συνέλευση. Στρασβούργο (Γαλλία), 25 Νοεμβρίου.

Σε συνέχεια των συζητήσεων, ορισμένα από τα θέματα που συζητήθηκαν ήταν επίσης μη νομοθετικές (οι λεγόμενες «ιδίας πρωτοβουλίας») εκθέσεις που εκπονήθηκαν από το Κοινοβούλιο, οι οποίες θα μπορούσαν να καθορίσουν τη θέση του Κοινοβουλίου σχετικά με ορισμένα επίκαιρα/στρατηγικά ζητήματα, όπως η λειτουργία της τρόικας [η οποία αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο], το πλαίσιο του 2030 για την κλιματική και την ενεργειακή πολιτική και η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος της Στοκχόλμης.

Τον Οκτώβριο ο απερχόμενος πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. José Manuel Barroso, έδωσε την αποχαιρετιστήρια ομιλία του στη σύνοδο ολομέλειας κατά την οποία έκανε μια ανασκόπηση για τις δύο θητείες του (βλ. επίσης το τμήμα «Επιτροπή» του παρόντος κεφαλαίου). Ο πρόεδρος ζήτησε να δημιουργηθεί ένας «μεγάλος συνασπισμός για την Ευρώπη», προτρέποντας όλους τους υποστηρικτές της Ένωσης να έχουν την ειλικρίνεια και το θάρρος να υπερασπίσουν την ΕΕ και τις αξίες της, όταν και όπου αυτό είναι αναγκαίο, από λαϊκιστικές δυνάμεις, καθώς και στις πρωτεύουσες των κρατών μελών. Εξήρε επίσης τη συνεργασία μεταξύ των δύο θεσμικών οργάνων στις δυο θητείες του ως προέδρου της Επιτροπής.

Τον Νοέμβριο το Κοινοβούλιο συζήτησε, και απέρριψε με μεγάλη πλειοψηφία (101 ψήφοι υπέρ, 461 κατά και 88 αποχές), την πρόταση μομφής κατά της νέας Επιτροπής, υπό την ηγεσία του προέδρου, κ. Jean-Claude Juncker, την οποία κατέθεσαν 76 βουλευτές του ΕΚ (ΕFDD και μη εγγεγραμμένοι). Στο ίδιο πλαίσιο, η Διάσκεψη των Προέδρων των πολιτικών ομάδων του Κοινοβουλίου έδωσε εντολή, στη συνέχεια, στην επιτροπή οικονομικής και νομισματικής πολιτικής του Κοινοβουλίου να συντάξει δύο εκθέσεις σχετικά με το πρόβλημα της φοροδιαφυγής (διερευνητική/ερευνητική έκθεση για την αξιολόγηση της κατάστασης και έκθεση νομοθετικής πρωτοβουλίας που να παρέχει συστάσεις για ανάληψη δράσης).

Το πρώτο πρόγραμμα εργασιών της νέας Επιτροπής υποβλήθηκε στην ολομέλεια του Κοινοβουλίου, την ίδια την ημέρα της έγκρισής του, στις 16 Δεκεμβρίου, από τον πρόεδρο Juncker και τον κ. Frans Timmermans, τον πρώτο αντιπρόεδρο της Επιτροπής, αρμόδιο για τη βελτίωση της νομοθεσίας, τις διοργανικές σχέσεις, το κράτος δικαίου και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ο οποίος εξήγησε λεπτομερώς τους κύριους προσανατολισμούς για το 2015 και την προσέγγιση της νέας Επιτροπής (βλ. επίσης το τμήμα σχετικά με την Επιτροπή στο παρόν κεφάλαιο).

Νομοθεσία

Η παραγωγή νομοθεσίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κάλυψε ευρύ φάσμα προτάσεων εκ μέρους της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένων βασικών τομέων, όπως οι μεταφορές, το περιβάλλον, η ασφάλεια των προϊόντων, οι δημόσιες συμβάσεις και οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, ιδίως σε σχέση με την τραπεζική ένωση.

Το πρώτο μέρος του έτους ήταν ιδιαίτερα δραστήριο όσον αφορά τη νομοθεσία, δεδομένου ότι το απερχόμενο Κοινοβούλιο ήθελε να ολοκληρώσει τις εκκρεμότητες στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, γεγονός που το υποχρέωνε να λάβει θέση επί ενός πολύ μεγάλου αριθμού φακέλων. Συνεπώς, κατά το τελευταίο κομμάτι της θητείας του απερχόμενου Κοινοβουλίου (Απρίλιος), έπρεπε να ψηφιστούν 96 φάκελοι. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η ψήφος του Κοινοβουλίου σκοπό είχε να εγκρίνει συμφωνία που είχε αποτελέσει προηγουμένως αντικείμενο διαπραγματεύσεως μεταξύ των συννομοθετών, αλλά σε ορισμένες άλλες ενέκρινε τις δικές του θέσεις —για παράδειγμα στην περίπτωση της δέσμης μέτρων για την προστασία των δεδομένων— παρά τις συνεχιζόμενες αποκλίσεις στις απόψεις του με το Συμβούλιο.

Τον Φεβρουάριο η Ολομέλεια απέρριψε, με συντριπτική πλειοψηφία (15 ψήφοι υπέρ, 650 κατά και 13 αποχές), την πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για ένα φυτικό ανα- παραγωγικό υλικό⁽³⁾ και κάλεσε την Επιτροπή να αποσύρει την πρότασή της και να υποβάλει νέα. Γενικά, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εξέφρασαν την άποψη ότι η πρόταση θα παρείχε στην Επιτροπή υπερβολικές εξουσίες και δεν θα άφηνε στα κράτη μέλη καμία ευχέρεια ως προς την προσαρμογή των νέων κανόνων στις ανά- γκες τους.

Μεταρρύθμιση του συστήματος των κοινοβουλευτικών ερωτήσεων / της ώρας των κοινοβουλευτικών ερωτήσεων προς την Επιτροπή

Τον Απρίλιο το Κοινοβούλιο εξέδωσε απόφαση που τροποποιεί τον εσωτερικό του κανο- νισμό όσον αφορά τις κοινοβουλευτικές ερωτήσεις. Οι νέοι κανόνες τέθηκαν σε ισχύ από την όγδοη κοινοβουλευτική περίοδο (το όγδοο Κοινοβούλιο από τις πρώτες άμεσες εκλογές του 1979). Μεταξύ αυτών είναι η απαίτηση οι γραπτές ερωτήσεις να υποβάλ- λονται σε ηλεκτρονική μορφή· άλλος κανόνας αναφέρει ότι κάθε βουλευτής μπορεί να υποβάλλει κατ' ανώτατο όριο πέντε ερωτήσεις ανά μήνα. Ωστόσο, κατ' εξαίρεση, μπο- ρούν να υποβάλλονται επιπλέον ερωτήσεις σε έντυπη μορφή εφόσον και όταν το έγ- γραφο κατατίθεται και υπογράφεται προσωπικά από τον ενδιαφερόμενο βουλευτή. Οι νέοι κανόνες θα αξιολογηθούν εκ νέου από το Κοινοβούλιο ένα έτος μετά την έναρξη της εφαρμογής τους, ιδίως όσον αφορά τη δυνατότητα υποβολής συμπληρωματικών ερωτήσεων. Προσαρμόστηκε και το σύστημα της ώρας των ερωτήσεων με την Επιτρο- πή, κυρίως με την εισαγωγή συστήματος κλήρωσης για υποβολή ερωτήσεων στα μέλη της Επιτροπής που παρίστανται στην Ολομέλεια για την ώρα των ερωτήσεων⁽⁴⁾.

Ανοικτή Διάσκεψη των Προέδρων των πολιτικών ομάδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στην οποία παρέστησαν και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και ο πρόεδρος της Επιτροπής. Βρυξέλλες (Βέλγιο), 4 Νοεμβρίου.

Η θέση του Κοινοβουλίου σχετικά με θεσμικά και διοργανικά θέματα

Το 2014 το Κοινοβούλιο ενέκρινε μια σειρά εκθέσεων ιδίας πρωτοβουλίας (ψηφίσματα) για να εκφράσει την άποψή του σχετικά με διοργανικές σχέσεις και θεσμικά θέματα.

Τον Μάρτιο το Κοινοβούλιο εξέδωσε συνολική έκθεση για την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το κείμενο αναφέρει ότι, κατά την άποψη του Κοινοβουλίου, μια «σειρά από ζητήματα, όπως οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, τα εκτελεστικά μέτρα, οι εκτιμήσεις επιπτώσεων, η επεξεργασία των νομοθετικών πρωτοβουλιών και οι κοινοβουλευτικές ερωτήσεις χρειάζονται ενημέρωση» υπό το πρίσμα της εμπειρίας που αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια της τρέχουσας κοινοβουλευτικής περιόδου. Ζητεί επίσης συγκεκριμένα επαναδιαπραγμάτευση της διοργανικής συμφωνίας του 2003 για τη βελτίωση της νομοθεσίας⁽⁵⁾, «προκειμένου να ληφθεί υπόψη το νέο νομοθετικό περιβάλλον που δημιουργήθηκε με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, να ενοποιηθούν οι τρέχουσες βέλτιστες πρακτικές και να επικαιροποιηθεί η συμφωνία βάσει του θεματολογίου για έξυπνη νομοθεσία». Επιπλέον, επισημαίνει ότι ορισμένες διατάξεις της συμφωνίας-πλαίσου για τις σχέσεις μεταξύ του Κοινοβουλίου και της Επιτροπής «πρέπει ακόμη να εφαρμοστούν και να αναπτυχθούν» και κάλεσε την Επιτροπή «να προβληματιστεί εποικοδομητικά με το Κοινοβούλιο σχετικά με την ισχύουσα συμφωνία-πλαίσιο και την εφαρμογή της, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στη διαπραγμάτευση, την έγκριση και την εφαρμογή των διεθνών συμφωνιών».

Στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, το Κοινοβούλιο ζήτησε τη θέσπιση ενός τετραμερούς μνημονίου συνεννόησης μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου, της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης για την εξασφάλιση συνεκτικής και αποτελεσματικής ενημέρωσης.

Ο κ. Martin Schulz, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, απονέμει το Βραβείο Ζαχάροφ 2014 για την Ελευθερία της Σκέψης στον δρ Denis Mukwege από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, σε αναγνώριση του αξιοθαύμαστου έργου που επιτελεί ως γιατρός, αγωνιζόμενος για την αξιοπρέπεια των γυναικών, τη δικαιοσύνη και την ειρήνη στη χώρα του. Στρασβούργο (Γαλλία), 26 Νοεμβρίου.

Τέθηκαν επίσης ορισμένα θεσμικά ζητήματα από δημοσιονομικής πλευράς, συγκεκριμένα σε σχέση με τις διαπραγματεύσεις για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) 2014-2020: διδάγματα που πρέπει να αντληθούν και μελλοντικές προοπτικές. Στο σχετικό ψήφισμά του, το Κοινοβούλιο εξέφρασε την επιδοκιμασία του για τον τακτικό πολιτικό διάλογο που καθιερώθηκε μεταξύ αυτού και της Επιτροπής σε όλα τα στάδια της προετοιμασίας αυτής της έκθεσης και θεώρησε ότι η πρακτική αυτή θα πρέπει να εξελιχθεί περαιτέρω σε έναν περισσότερο διαρθρωμένο διάλογο μεταξύ των δύο θεσμικών οργάνων πριν από την παρουσίαση οποιωνδήποτε προτάσεων για το ΠΔΠ. Ωστόσο, το Κοινοβούλιο αποδοκίμασε το γεγονός ότι, ελλείψει κανόνων της Συνθήκης, οι πρακτικές λεπτομέρειες για τη συνεργασία με το Συμβούλιο παρέμεναν ad hoc σε μεγάλο βαθμό και θεώρησε ότι χρειάζεται περαιτέρω προσπάθεια ώστε να «αναγνωρίσει σε μεγαλύτερο βαθμό το Συμβούλιο τα επιχειρήματα και τις θέσεις του Κοινοβουλίου». Η έκθεση αναφέρει ότι οποιαδήποτε μελλοντική Συνέλευση που θα προετοιμάζει αλλαγές στις Συνθήκες θα πρέπει να θέτει προτάσεις για «ένα σύστημα γνήσιας συναπόφασης» μεταξύ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την έκδοση αποφάσεων για το ΠΔΠ και για τους ίδιους πόρους.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Το 2014, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέχισε να διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διεύθυνση της συνολικής διαχείρισης του συστήματος της ΕΕ και στην παροχή στρατηγικής καθοδήγησης για τη δράση των άλλων οργάνων στους πιο σημαντικούς τομείς πολιτικής, από τη βιομηχανική πολιτική και τη δικαιοσύνη, την ασφάλεια και την ελευθερία έως την έγκριση νέου πλαισίου της ΕΕ για την κλιματική αλλαγή και την ενεργειακή πολιτική μέχρι το 2030.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνεδρίασε πέντε φορές σε τακτικές συνόδους του τον Μάρτιο (δύο φορές), τον Ιούνιο, τον Οκτώβριο και τον Δεκέμβριο· πραγματοποιήθηκαν έκτακτες συνεδριάσεις στις 16 Ιουλίου και στις 30 Αυγούστου. Η σύνοδος κορυφής για το ευρώ πραγματοποιήθηκε στις 24 Οκτωβρίου. Άτυπη σύνοδος των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων διοργανώθηκε στις 27 Μαΐου και προέβη σε απολογισμό των αποτελεσμάτων των ευρωπαϊκών εκλογών.

Οι συμμετέχοντες στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 23 Οκτωβρίου, την τελευταία συνεδρίαση που φιλοξένησε ο κ. Herman Van Rompuy με την ιδιότητα του προέδρου. Εδώ φωτογραφίζεται από τα εγγόνια του.

Κατά τη διάρκεια του έτους ο ορισμός νέας κοινής στρατηγικής της ΕΕ για την απασχόληση και την ανάπτυξη, καθώς και η διαχείριση της κρίσης στην Ουκρανία αποτέλεσαν μέρος της ημερήσιας διάταξης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, μαζί με τις αποφάσεις που συνδέονται με τον διορισμό προσωπικού στις κορυφαίες θέσεις του συστήματος της ΕΕ: τον πρόεδρο της Επιτροπής και το Σώμα των Επιτρόπων, τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και τον Υπάτο Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έπαιξε σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της αντίδρασης της ΕΕ στην κρίση στην Ουκρανία με τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων, ιδίως μέσω του πακέτου μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής και της μεταρρυθμιστικής ατζέντας, με την ενθάρρυνση της πολιτικής μετάβασης στη χώρα και με την επίτευξη συμφωνιών σχετικά με τις οικονομικές κυρώσεις στη Ρωσία μετά την παράνομη προσάρτηση της Χερσονήσου της Κριμαίας και τις αποσταθεροποιητικές ενέργειες της Ρωσίας στην Ουκρανία. Οι σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και της Ουκρανίας έχουν ενισχυθεί με την υπογραφή συμφωνίας σύνδεσης τον Ιούνιο. Όσον αφορά τη διεύρυνση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε, επίσης τον Ιούνιο, την απόφαση για τη χορήγηση του καθεστώτος υποψήφιας χώρας στην Αλβανία.

Επίσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έπαιξε σημαντικό ρόλο όσον αφορά την έγκριση του πλαισίου του 2030 για την ενέργεια και το κλίμα, καθορίζοντας τις προτεραιότητες της ΕΕ στον τομέα αυτό και με γνώμονα τις σημαντικές διεθνείς διαπραγματεύσεις στη Λίμα (Περού) και στο Παρίσι (Γαλλία).

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έπαιξε βασικό ρόλο στη μετάβαση σε μια νέα Επιτροπή. Στο πλαίσιο αυτό, τον Ιούνιο όρισε τον κ. Jean-Claude Juncker ως προτεινόμενο πρόεδρο της Επιτροπής. Σε αντίθεση με τα προηγούμενα έτη, όπου η απόφαση λαμβανόταν με συναίνεση, αυτή τη φορά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε με ειδική πλειοψηφία, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης της Λισαβόνας. Στις 15 Ιουλίου εκλέχθηκε ο κ. Juncker από το Κοινοβούλιο. Το έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 30ής Αυγούστου, σε συμφωνία με τον εκλεγέντα πρόεδρο, κ. Jean-Claude Juncker, διόρισε την κ. Federica Mogherini Υπάτη Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και αντιπρόεδρο της Επιτροπής (ΥΕ/ΑΕ). Επίσης, εξέλεξε με συναίνεση τον κ. Donald Tusk, πρώην πρωθυπουργό της Πολωνίας, ως επόμενο πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για περίοδο δυόμισι ετών, η θητεία του οποίου ξεκίνησε την 1η Δεκεμβρίου 2014. Ολόκληρο το Σώμα των Επιτρόπων είχε οριστεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του τον Οκτώβριο, και η θητεία τους ξεκίνησε την 1η Νοεμβρίου.

Ο κ. José Manuel Barroso, απερχόμενος πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (δεύτερος από δεξιά), υποδέχεται τον κ. Herman Van Rompuy, απερχόμενο πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (δεύτερο από αριστερά), τον κ. Donald Tusk, νέο πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (αριστερά), και τον κ. Jean-Claude Juncker, νέο πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (δεξιά). Ο κ. Donald Tusk ανέλαβε τα καθήκοντά του την 1η Δεκεμβρίου και ο κ. Jean-Claude Juncker την 1η Νοεμβρίου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν αποφάσισε μόνο για τα νέα κορυφαία πρόσωπα στο σύστημα της ΕΕ αλλά και για τις προτεραιότητες που θα πρέπει να έχουν τα νέα θεσμικά όργανα εκδίδοντας το «Στρατηγικό θεματολόγιο για την Ένωση σε περιόδους αλλαγών» για την περίοδο 2014-2020. Το στρατηγικό θεματολόγιο αντικατοπτρίζει τις προτεραιότητες που έθεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τον επόμενο νομοθετικό κύκλο. Οι πέντε βασικές προτεραιότητες που θα κατευθύνουν τις εργασίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εν λόγω περίοδο είναι οι εξής: ισχυρότερες οικονομίες με περισσότερες θέσεις εργασίας· κοινωνίες ικανές να ενδυναμώνουν και να προστατεύουν· ασφαλές μέλλον όσον αφορά την ενέργεια και το κλίμα· αξιόπιστος τομέας θεμελιωδών ελευθεριών· και αποτελεσματική κοινή δράση στον κόσμο.

Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για το μέλλον του τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων τον Ιούνιο, οι οποίες έδωσαν έναν προσανατολισμό για τον νομοθετικό και επιχειρησιακό προγραμματισμό στον συγκεκριμένο τομέα (βλέπε κεφάλαιο 4).

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το 2014 την εκ περιτροπής Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης άσκησαν η Ελλάδα και η Ιταλία κατά το πρώτο και δεύτερο εξάμηνο του έτους αντίστοιχα. Οι προτεραιότητες της ελληνικής Προεδρίας ήταν η διεύρυνση, η ανάπτυξη και η απασχόληση και η κινητικότητα. Η ιταλική Προεδρία εστίασε τις προτεραιότητές της στην ανάπτυξη και την απασχόληση, τον χώρο για την ελευθερία και την ασφάλεια, την πλήρη άσκηση των δικαιωμάτων που συνεπάγεται η ιθαγένεια και την ενίσχυση του ρόλου της Ευρώπης στον κόσμο.

Κατά τις δύο αυτές Προεδρίες, το Συμβούλιο συνήλθε στις 10 συνθέσεις του: το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων· το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων (υπό την προεδρία της ΥΕ/ΑΕ)· το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων (περιλαμβανομένου του προϋπολογισμού)· το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (περιλαμβανομένης της πολιτικής προστασίας)· το Συμβούλιο Απασχόλησης, Κοινωνικής Πολιτικής, Υγείας και Καταναλωτών· το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας (εσωτερική αγορά, βιομηχανία, έρευνα και διάστημα)· το Συμβούλιο Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας· το Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας· το Συμβούλιο Περιβάλλοντος· και το Συμβούλιο Παιδείας, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Ο κ. Αντώνης Σαμαράς, πρωθυπουργός της Ελλάδας (αριστερά), δίπλα στον κ. Martin Schulz, πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου σχετικά με την απερχόμενη ελληνική Προεδρία του Συμβουλίου το πρώτο εξάμηνο του 2014. Στρασβούργο (Γαλλία), 2 Ιουλίου.

Τα θεματολόγια των διαφορετικών συνθέσεων του Συμβουλίου αντανακλούσαν την πραγματικότητα του έτους θεσμικής μετάβασης μεταξύ των δύο Επιτροπών και των δύο Συνελεύσεων του Κοινοβουλίου. Ως προς αυτό, παρόλο που σημειώθηκε απότομη αύξηση της νομοθετικής δραστηριότητας κατά τους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο, που ήταν οι τελευταίοι μήνες της θητείας του Κοινοβουλίου, η νομοθετική δραστηριότητα ευλόγως μειώθηκε κατά τους επόμενους μήνες και επικεντρώθηκε σε τομείς στους οποίους η διαδικασία συναπόφασης δεν είναι η συνήθης διαδικασία λήψης αποφάσεων, όπως οι εξωτερικές σχέσεις, η φορολογία και οι οικονομικές υποθέσεις.

Η Ιταλική Προεδρία επιδίωξε ένα φιλόδοξο θεματολόγιο για τα θεσμικά θέματα κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους, με στόχο να συνοδεύσει τη διαδικασία θεσμικής μετάβασης. Σε αυτή την προοπτική, η Προεδρία συνέστησε την ομάδα «Φίλοι της Προεδρίας» η οποία είχε εντολή να αναλύσει τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος της ΕΕ και την ικανότητά του να εξασφαλίσει την κατάλληλη συνέχεια του στρατηγικού θεματολογίου που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου. Η ομάδα συνεδρίασε τέσσερις φορές και συζήτησε διάφορα θέματα οριζόντιας φύσης, όπως είναι η αρχή της επικουρικότητας, της αναλογικότητας και της ανάθεσης εξουσιών, ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων, η λειτουργία των τριμερών διαλόγων, οι κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις, ο διοργανικός νομοθετικός προγραμματισμός και η λειτουργία του Συμβουλίου. Η Προεδρία υπέβαλε έκθεση σχετικά με την έκβαση των εν λόγω συζητήσεων στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων του Δεκεμβρίου.

Ο κ. Matteo Renzi, πρωθυπουργός της Ιταλίας, παρουσιάζει το πρόγραμμα της Ιταλικής Προεδρίας του Συμβουλίου για το δεύτερο εξάμηνο του 2014 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στρασβούργο (Γαλλία), 2 Ιουλίου.

Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων παρείχε το κεντρικό φόρουμ για να συζητηθούν τα μέτρα για τη βελτίωση των θεσμικών επιδόσεων χωρίς τη μεταρρύθμιση των Συνθηκών. Ειδικότερα, οι συζητήσεις στο πλαίσιο του Συμβουλίου κατέδειξαν την αποδοχή για την αναθεώρηση της διοργανικής συμφωνίας του 2003, για τη βελτίωση της νομοθεσίας και την ανανέωση της κοινής αντίληψης σχετικά με τη διαδικασία συναπόφασης. Όσον αφορά τον διοργανικό προγραμματισμό, το Συμβούλιο συζήτησε με την Επιτροπή σχετικά με τις πρωτοβουλίες προτεραιότητας για το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του 2015. Παράλληλα, ξεκίνησαν τριμερείς διαβουλεύσεις μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, για να αναπτυχθεί ένα πλαίσιο για τον διοργανικό προγραμματισμό και τον καθορισμό των προτεραιοτήτων.

Τέθηκε σε ισχύ ένα νέο σύστημα ψηφοφορίας με διπλή πλειοψηφία στο Συμβούλιο (πλειοψηφία των κρατών μελών και του πληθυσμού), που θεσπίστηκε από τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Το νέο σύστημα άλλαξε την κατανομή της στάθμισης των ψήφων μεταξύ των κρατών μελών. Μεσοπρόθεσμα, η αλλαγή των κανόνων θα μπορούσε επίσης να έχει επίπτωση στις τακτικές ψηφοφορίες και στις στρατηγικές συνασπισμού στο Συμβούλιο.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΨΗΦΟΥ ΚΑΘΕ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ (2014)

Κράτος μέλος	Πληθυσμός (× 1 000)	Ποσοστό του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης
Γερμανία	80 523,7	15,93
Γαλλία	65 633,2	12,98
Ηνωμένο Βασίλειο	63 730,1	12,61
Ιταλία	59 685,2	11,81
Ισπανία	46 704,3	9,24
Πολωνία	38 533,3	7,62
Ρουμανία	20 057,5	3,97
Κάτω Χώρες	16 779,6	3,32
Βέλγιο	11 161,6	2,21
Ελλάδα	11 062,5	2,19
Τσεχική Δημοκρατία	10 516,1	2,08
Πορτογαλία	10 487,3	2,07
Ουγγαρία	9 908,8	1,96
Σουηδία	9 555,9	1,89
Αυστρία	8 451,9	1,67
Βουλγαρία	7 284,6	1,44
Δανία	5 602,6	1,11
Φινλανδία	5 426,7	1,07
Σλοβακία	5 410,8	1,07
Ιρλανδία	4 591,1	0,91
Κροατία	4 262,1	0,84
Λιθουανία	2 971,9	0,59
Σλοβενία	2 058,8	0,41
Λετονία	2 023,8	0,40
Εσθονία	1 324,8	0,26
Κύπρος	865,9	0,17
Λουξεμβούργο	537,0	0,11
Μάλτα	421,4	0,08
Σύνολο	505 572,5	100
Κατώτατο όριο για ειδική πλειοψηφία	328 622,1	65

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους της εντολής της, η δεύτερη Επιτροπή Barroso επικεντρώθηκε έντονα στην υλοποίηση και την εφαρμογή. Επισήμανε, ειδικότερα, τις προτάσεις προτεραιότητας που ευνοούν την ανάπτυξη και οι οποίες πρέπει να ολοκληρωθούν έως το τέλος της κοινοβουλευτικής περιόδου και βοήθησε τους συννομοθέτες να αποπερατώσουν το έργο τους για έναν πολύ μεγάλο αριθμό σημαντικών προτάσεων, και ιδίως την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης, της ενιαίας αγοράς και του ψηφιακού θεματολογίου. Επίσης, η Επιτροπή εξασφάλισε την ταχεία εφαρμογή των νέων προγραμμάτων χρηματοδότησης της ΕΕ στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2014-2020 —ιδίως για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων. Επιπλέον, συνέχισε το έργο της για την εμβάθυνση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης και για την ενισχυμένη συνεργασία με τα κράτη μέλη, και μεταξύ αυτών για την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Επιπλέον, η Επιτροπή διευκόλυνε τη συμφωνία για τον ενιαίο μηχανισμό εξυγίανσης και την έναρξη του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού, που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο.

Η Επιτροπή εκμεταλλεύτηκε επίσης την ευκαιρία να υιοθετήσει μια πιο μακροπρόθεσμη προοπτική και να καταρτίσει στρατηγικές για διάφορους βασικούς τομείς: ενέργεια και κλιματική αλλαγή· σύγχρονη βιομηχανική πολιτική· πολιτικές δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων· και το κράτος δικαίου.

Μετά τις ευρωπαϊκές εκλογές, οι επίτροποι Viviane Reding, Antonio Tajani, Olli Rehn και Janusz Lewandowski ανέλαβαν έδρες στο Κοινοβούλιο. Αντικαταστάθηκαν, αντιστοίχως, από τους Martine Reicherts (Δικαιοσύνη, Θεμελιώδη Δικαιώματα και Ιθαγένεια), Ferdinando Nelli Feroci (Βιομηχανία και Επιχειρηματικότητα), Jyrki Katainen (Οικονομικές και Νομισματικές Υποθέσεις και το Ευρώ) και Jacek Dominik (Δημοσιονομικός Προγραμματισμός και Προϋπολογισμός) από τη 18η Ιουλίου μέχρι τη λήξη της θητείας της δεύτερης Επιτροπής Barroso.

Κάνοντας μια αναδρομή στα 10 χρόνια που βρισκόταν στο τιμόνι της Επιτροπής, ο απερχόμενος πρόεδρος, κ. José Manuel Barroso, τόνισε ότι η ΕΕ ήρθε αντιμέτωπη με πολλές προκλήσεις —συνταγματικές, χρηματοπιστωτικές και οικονομικές αλλά και εξωτερικές— και παρέμεινε ενωμένη και ανοικτή, και ότι ήταν ισχυρότερη και καλύτερα εξοπλισμένη για το μέλλον από ό,τι πριν από τις κρίσεις αυτές. Η ΕΕ και η ζώνη του ευρώ διευρύνεται, οι αρμοδιότητες της ΕΕ αυξάνονται, η δημοκρατία ενισχύεται και η Επιτροπή και η ΕΚΤ αναλαμβάνουν σημαντικές νέες εξουσίες στο πλαίσιο της οικονομικής διακυβέρνησης. Ο απερχόμενος πρόεδρος τόνισε επίσης ότι η ΕΕ έλαβε σοβαρά υπόψη τις εξωτερικές και παγκόσμιες αρμοδιότητές της, αντιδρώντας στην κρίση στην Ουκρανία με βάση αρχές και αξίες, επιδεικνύοντας ηγετικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης του ιού Έμπολα, με ισχυρή πολιτική για το κλίμα, με συνεχείς προσπάθειες για την ανάπτυξη στις γειτονικές της χώρες και ένα φιλόδοξο εμπορικό θεματολόγιο. Διατύπωσε το προσωπικό του συμπέρασμα ότι με τη συνεργασία μεταξύ των οργάνων της ΕΕ, και όχι με την αντιπαράθεση, θα μπορούσε η ΕΕ να επιτύχει τους στόχους της, ακόμη και αν η δημοκρατική διαδικασία στην ΕΕ είναι σε ορισμένες περιπτώσεις ιδιαίτερα χρονοβόρα. Υπενθύμισε, ιδίως, την ειδική σχέση της Επιτροπής με το Κοινοβούλιο και τη συνεργασία του με τον κ. Herman Van Rompuy, τον πρώτο πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Με βάση τις 10 προτεραιότητες που περιγράφονται στις κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής που παρουσίασε ο νέος πρόεδρος της Επιτροπής, κ. Jean-Claude Juncker⁽⁶⁾, και τις ανταλλαγές με τα άλλα θεσμικά όργανα, η νέα Επιτροπή ενέκρινε το πρώτο πρόγραμμα εργασιών στις 16 Δεκεμβρίου.

Ο κ. Jean-Claude Juncker, νεοεκλεγείς πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, παρουσιάζει το νέο Σώμα των Επιτρόπων και το πρόγραμμά του κατά τη σύνοδο της ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που πραγματοποιήθηκε στο Στρασβούργο (Γαλλία), στις 22 Οκτωβρίου.

Το νέο Σώμα των Επιτρόπων 2014-2019 και τα χαρτοφυλάκιά τους

Jean-Claude Juncker
ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Frans Timmermans
ΠΡΩΤΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
*Βελτίωση της νομοθεσίας,
Διοργανικές σχέσεις,
Κράτος δικαίου και Χάρτης
των Θεμελιωδών
Δικαιωμάτων*

Federica Mogherini
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
*Ύπατη Εκπρόσωπος της
Ένωσης για θέματα
εξωτερικής πολιτικής και
πολιτικής ασφαλείας*

Kristalina Georgieva
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
*Προϋπολογισμός και
Ανθρώπινοι πόροι*

Andrus Ansip
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
Ψηφιακή ενιαία αγορά

Maroš Šefčovič
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
Ενεργειακή ένωση

Valdis Dombrovskis
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
*Ευρώ και Κοινωνικός
διάλογος*

Jyrki Katainen
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
*Θέσεις εργασίας,
Ανάπτυξη, Επενδύσεις
και Ανταγωνιστικότητα*

Günther Oettinger
*Ψηφιακή οικονομία και
Κοινωνία*

Johannes Hahn
*Ευρωπαϊκή Πολιτική
Γειτονίας και
Διαπραγματεύσεις για τη
διεύρυνση*

Cecilia Malmström
Εμπόριο

Neven Mimica
*Διεθνής συνεργασία και
ανάπτυξη*

Miguel Arias Cañete
*Δράση για το κλίμα και
Ενέργεια*

Στο επίκεντρο των εργασιών της Επιτροπής κατά το 2015 θα παραμείνουν η απασχόληση, η ανάπτυξη και οι επενδύσεις, ιδίως μετά το επενδυτικό σχέδιο που παρουσιάστηκε τον Νοέμβριο, καθώς και μια δέσμη μέτρων για την ενιαία ψηφιακή αγορά και ένα στρατηγικό πλαίσιο για την ενεργειακή ένωση. Το πρόγραμμα εργασίας για το 2015 αποδεικνύει τη δέσμευση της Επιτροπής για βελτίωση της νομοθεσίας, με τον κατάλογο των δράσεων που προσδιορίστηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος της Επιτροπής για την καταλληλότητα της νομοθεσίας (REFIT). Περιλαμβάνει επίσης κατάλογο προτάσεων που η Επιτροπή προβλέπει να αποσύρει ή να τροποποιήσει, μετά από ενδελεχή εξέταση όλων των προτάσεων που εκκρεμούν επί του παρόντος ενώπιον του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Μετά την έγκριση του προγράμματος εργασιών της για το 2015, η Επιτροπή προτίθεται να συνεργαστεί στενά με το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ώστε να σημειώσει ταχεία πρόοδο όσον αφορά τις βασικές προτάσεις.

Karmenu Vella

Περιβάλλον, Θαλάσσιες
υποθέσεις και Αλιεία

Vytenis Andriukaitis

Υγεία και Ασφάλεια των
τροφίμων

**Δημήτρης
Αβραμόπουλος**

Μετανάστευση, Εσωτερικές
υποθέσεις και Ιθαγένεια

Marianne Thyssen

Απασχόληση, Κοινωνικές
υποθέσεις, Δεξιότητες και
Εργασιακή κινητικότητα

Pierre Moscovici

Οικονομικές και
δημοσιονομικές υποθέσεις,
Φορολογία και Τελωνεία

Χρήστος Στυλιανίδης

Ανθρωπιστική βοήθεια και
Διαχείριση κρίσεων

Phil Hogan

Γεωργία και Αγροτική
ανάπτυξη

Jonathan Hill

Χρηματοπιστωτική
σταθερότητα, Ένωση
χρηματοοικονομικών
υπηρεσιών και
κεφαλαιαγορών

Violeta Bulc

Μεταφορές

Elżbieta Bieńkowska

Εσωτερική αγορά,
Βιομηχανία,
Επιχειρηματικότητα και
MME

Věra Jourová

Δικαιοσύνη, Καταναλωτές
και Ισότητα των φύλων

Tibor Navracsics

Εκπαίδευση, Πολιτισμός,
Νεολαία και Αθλητισμός

Corina Crețu

Περιφερειακή πολιτική

Margrethe Vestager

Ανταγωνισμός

Carlos Moedas

Έρευνα, Επιστήμη και
Καινοτομία

Τα τρία θεσμικά όργανα μεριμνούν επίσης για τη βελτίωση του κοινού προγραμματισμού ώστε να αντιμετωπιστούν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη. Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να υποβάλει πρόταση για νέα διοργανική συμφωνία σχετικά με τη βελτίωση της νομοθεσίας το 2015, που μπορεί να περιλαμβάνει τμήμα σχετικά με τον διοργανικό προγραμματισμό.

Ο κ. Jean-Claude Juncker, νέος πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αριστερά), συνοδευόμενος από τον κ. Μαργαρίτη Σχοινά, κύριο εκπρόσωπο Τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από την 1η Νοεμβρίου, ενημερώνει τα μέσα επικοινωνίας μετά την πρώτη συνεδρίαση του νέου Σώματος των Επιτρόπων, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 5 Νοεμβρίου. Κτίριο Berlaymont, Βρυξέλλες (Βέλγιο).

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο εξέδωσαν σημαντικές αποφάσεις που καλύπτουν ευρύ φάσμα τομέων του δικαίου της ΕΕ. Ιδιαίτερη σημασία έχουν τα ακόλουθα.

Το κεντρικό κτίριο του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Λουξεμβούργο

Ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης

C-333/13 ⁽⁷⁾, Dano — Για τους σκοπούς της πρόσβασης σε ορισμένες κοινωνικές παροχές, οι υπήκοοι των άλλων κρατών μελών μπορούν να αξιώσουν ίση μεταχείριση με τους υπηκόους του κράτους μέλους υποδοχής, μόνο εάν η διαμονή είναι σύμφωνη με τους όρους της οδηγίας 2004/38/ΕΚ για την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της ΕΕ ⁽⁸⁾. Στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας, το κράτος μέλος υποδοχής δεν είναι υποχρεωμένο να χορηγεί κοινωνικές παροχές κατά τους πρώτους τρεις μήνες της διαμονής. Εάν η περίοδος διαμονής είναι μεγαλύτερη από τρεις μήνες αλλά μικρότερη από πέντε έτη, τα πρόσωπα που δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα πρέπει να διαθέτουν επαρκείς δικούς τους πόρους. Ομοίως, η οδηγία 2004/38/ΕΚ και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 883/2004 σχετικά με τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης ⁽⁹⁾ δεν απαγορεύουν εθνική ρύθμιση που να αποκλείει τους υπηκόους άλλων κρατών μελών από το δικαίωμα σε ορισμένες «ειδικές μη ανταποδοτικού τύπου παροχές σε χρήμα», αν και χορηγούνται σε υπηκόους του κράτους μέλους υποδοχής που τελούν στην ίδια κατάσταση, στο μέτρο που αυτοί οι υπήκοοι των άλλων κρατών μελών δεν έχουν δικαίωμα διαμονής δυνάμει της οδηγίας στο κράτος μέλος υποδοχής.

Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων

C-573/12 ⁽¹⁰⁾, Ålands Vindkraft — Το άρθρο 34 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) δεν αντιτίθεται σε εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία προβλέπει τη χορήγηση διαπραγματεύσιμων πιστοποιητικών στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, λαμβανομένης υπόψη αποκλειστικώς της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από τέτοιες πηγές στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους, και η οποία επιβάλλει στους προμηθευτές και σε ορισμένους χρήστες ηλεκτρικής ενέργειας την υποχρέωση να καταθέτουν, επιπώς, στην αρμόδια εθνική αρχή, ορισμένη ποσότητα τέτοιων πιστοποιητικών η οποία αντιστοιχεί σε μέρος του συνόλου των παραδόσεων τους ή της ποσότητας της εκ μέρους τους χρησιμοποιηθείσας ηλεκτρικής ενέργειας, διότι άλλως οφείλουν να καταβάλουν συγκεκριμένο τέλος.

Προσέγγιση νομοθεσιών

Δικαίωμα δημιουργού και συγγενικά δικαιώματα

C-201/13⁽¹¹⁾, Deckmyn και Vrijheidsfonds — Βάσει της οδηγίας 2001/29/EK για το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα⁽¹²⁾, εάν μια παρωδία μεταδίδει εισάγον δυσμενείς διακρίσεις μήνυμα (για παράδειγμα, με την αντικατάσταση των χαρακτήρων του πρωτότυπου έργου με άτομα με καλυμμένο πρόσωπο και έγχρωμα άτομα), οι κάτοχοι δικαιωμάτων στο παρωδούμενο έργο έχουν, κατ' αρχήν, έννομο συμφέρον να εξασφαλίζουν ότι το έργο τους δεν συνδέεται με την παραγωγή ενός τέτοιου μηνύματος.

C-117/13⁽¹³⁾, Eugen Ulmer — Σύμφωνα με την ίδια οδηγία 2001/29/EK, ένα κράτος μέλος μπορεί να επιτρέψει σε βιβλιοθήκες να ψηφιοποιήσουν, χωρίς τη συγκατάθεση των κατόχων των δικαιωμάτων, βιβλία που διαθέτουν στη συλλογή τους, ώστε να τα καταστήσουν διαθέσιμα σε σημεία ηλεκτρονικής ανάγνωσης. Μπορεί, εντός ορισμένων ορίων και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων η καταβολή δίκαιης αποζημίωσης στους κατόχους δικαιωμάτων, να επιτρέψει στους χρήστες να τυπώνουν σε χαρτί ή να αποθηκεύουν σε κλειδί USB τα βιβλία που ψηφιοποίησε η βιβλιοθήκη.

Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

C-131/12⁽¹⁴⁾, Google Spain και Google — Σύμφωνα με την οδηγία 95/46/EK για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών⁽¹⁵⁾, ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης υποχρεούται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να απαλείφει από τον κατάλογο αποτελεσμάτων συνδέσμους προς δημοσιευμένες από τρίτους ιστοσελίδες που περιέχουν πληροφορίες σχετικές με το πρόσωπο αυτό, οι οποίες εμφανίζονται μετά από αναζήτηση με βάση το όνομά του. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι οι μηχανές αναζήτησης είναι υπεύθυνες της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και οι μηχανές αναζήτησης, όπως η Google, συνεπώς δεν μπορούν να απαλλαγούν από τις ευθύνες τους δυνάμει της ευρωπαϊκής νομοθεσίας κατά τον χειρισμό δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η πρόταση της Επιτροπής το 2012 για τη μεταρρύθμιση της προστασίας των δεδομένων στην ΕΕ προβλέπει ρητό δικαίωμα στη λήθη. Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την εν λόγω απόφαση, βλ. την ενότητα για την προστασία δεδομένων στο κεφάλαιο 4.

C-293/12 και C-594/12⁽¹⁶⁾, Digital Rights Ireland και Seitlinger κ.λπ. — Επιβάλλοντας τη διατήρηση δεδομένων σχετικών με τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και παρέχοντας πολύ συγκεκριμένες πληροφορίες για τις ιδιωτικές ζωές των προσώπων των οποίων τα δεδομένα διατηρούνται, και επιτρέποντας στις αρμόδιες εθνικές αρχές να έχουν πρόσβαση σε αυτά τα δεδομένα, η οδηγία για τη διατήρηση δεδομένων⁽¹⁷⁾ επεμβαίνει πολύ σοβαρά στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Με την έκδοση της οδηγίας για τη διατήρηση των δεδομένων, ο νομοθέτης της Ένωσης υπερβαίνει τα όρια που επιβάλλει η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας. Η ευρείας κλίμακας και ιδιαίτερα σοβαρή παρέμβαση στα συγκεκριμένα θεμελιώδη δικαιώματα δεν είναι επακριβώς οριοθετημένη από διατάξεις ώστε να εξασφαλιστεί ότι αυτή η παρέμβαση περιορίζεται σε ό,τι είναι απολύτως αναγκαίο. Επιπλέον, η οδηγία δεν προβλέπει επαρκείς εγγυήσεις δυνάμενες να διασφαλίσουν την αποτελεσματική προστασία των διατηρούμενων δεδομένων κατά των κινδύνων καταχρήσεως, καθώς και κατά κάθε αθέμιτης προσβάσεως και χρήσεως των δεδομένων αυτών.

Κοινωνική πολιτική

C-167/12 ⁽¹⁸⁾, D., και C-363/12 ⁽¹⁹⁾, Z. — Βάσει της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων ⁽²⁰⁾ και της οδηγίας 2006/54/ΕΚ για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης ⁽²¹⁾, τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να παρέχουν στις μητέρες που απέκτησαν τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας, είτε είναι οι βιολογικές μητέρες του τέκνου είτε τους έχει χορηγηθεί πλήρης και μόνιμη γονική μέριμνα για το τέκνο, να δικαιούνται άδεια μετ' αποδοχών που αντιστοιχεί σε άδεια μητρότητας.

C-176/12 ⁽²²⁾, Association de médiation sociale — Το άρθρο 27 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με το δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση, δεν είναι αφεαυτού ικανό να απονείμει στους ιδιώτες δικαίωμα δυνάμενο να προβληθεί προκειμένου να μην εφαρμοστεί εθνική διάταξη αντίθετη προς την οδηγία 2002/14/ΕΚ περί θεσπίσεως γενικού πλαισίου ενημερώσεως και διαβουλεύσεως των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ⁽²³⁾.

Οικονομική πολιτική

C-270/12 ⁽²⁴⁾, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου — Το Δικαστήριο έκρινε ότι οι αρμοδιότητες που έχουν εκχωρηθεί σε οργανισμό της ΕΕ, την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ), από τον κανονισμό για τις ανοικτές πωλήσεις και ορισμένες πτυχές των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης ⁽²⁵⁾ είναι σαφώς οριοθετημένες και μπορούν να ελεγχθούν δικαστικά βάσει των σκοπών που έχουν καθοριστεί από τη μεταβιβάζουσα τις εξουσίες αρχή. Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι εξουσίες αυτές συμβιβάζονται με τη ΣΛΕΕ και ότι το άρθρο 114 της ΣΛΕΕ αποτελεί κατάλληλη νομική βάση.

Εσωτερικές υποθέσεις

C-473/13 και C-514/13 ⁽²⁶⁾, Bero και Bouzalmate, και C-474/13 ⁽²⁷⁾, Pham — Βάσει της οδηγίας για την επιστροφή των λαθρομεταναστών ⁽²⁸⁾, η κράτηση με σκοπό την απομάκρυνση παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών θα πρέπει κατά κανόνα να γίνεται σε ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης. Συνεπώς, οι εθνικές αρχές που είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή της εν λόγω προϋπόθεσης θα πρέπει να είναι σε θέση να θέτουν υπό κράτηση τους υπηκόους τρίτων χωρών σε ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης, ανεξαρτήτως της διοικητικής ή της συνταγματικής δομής του κράτους μέλους υπό την οποία εμπίπτουν οι εν λόγω αρχές.

C-129/14 PPU ⁽²⁹⁾, Spasic — Η συμπληρωματική προϋπόθεση επιβολής που περιλαμβάνεται στη σύμβαση για την εφαρμογή της συμφωνίας Σένγκεν (CISA), σύμφωνα με την οποία η αρχή ne bis in idem εφαρμόζεται μόνο αν η πρώτη επιβληθείσα ποινή έχει εκτελεστεί, βρίσκεται στο στάδιο της εκτέλεσης ή έχει καταστεί αδύνατη η εκτέλεσή της βάσει της νομοθεσίας του κράτους εντός του οποίου επιβλήθηκε η ποινή, αποτελεί διάταξη συνεπαγόμενη περιορισμό της αρχής ne bis in idem η οποία είναι συμβατή με το άρθρο 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων

C-58/13 και C-59/13 ⁽³⁰⁾, Torresi — Το γεγονός ότι ο υπήκοος κράτους μέλους ο οποίος έχει αποκτήσει πανεπιστημιακό δίπλωμα εντός του κράτους αυτού μεταβαίνει σε άλλο κράτος μέλος για να αποκτήσει εκεί την ιδιότητα του δικηγόρου και, στη συνέχεια, επιστρέφει στο κράτος μέλος για να ασκήσει το επάγγελμα του δικηγόρου υπό τον επαγγελματικό τίτλο που απέκτησε σε άλλο κράτος μέλος είναι η υλοποίηση ενός από τους στόχους της οδηγίας 98/5/EK για την εγκατάσταση των δικηγόρων ⁽³¹⁾ και δεν συνιστά κατάχρηση του δικαιώματος εγκατάστασης. Ούτε το γεγονός ότι η υποβολή της αιτήσεως καταχωρίσεως στο μητρώο των δικηγόρων πραγματοποιήθηκε αμέσως μετά την απόκτηση του επαγγελματικού τίτλου στο κράτος μέλος καταγωγής συνιστά κατάχρηση δικαιώματος, δεδομένου ότι δεν υπάρχει απαίτηση στην εν λόγω οδηγία να υπάρχει μια περίοδος πρακτικής εμπειρίας στο κράτος μέλος καταγωγής.

Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος

C-83/13 ⁽³²⁾, Fonnship και Svenska Transportarbetarförbundet — Εταιρεία εγκατεστημένη σε χώρα του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) που είναι δικαιούχος σκάφους το οποίο φέρει τη σημαία τρίτης χώρας μπορεί να επικαλείται την ελευθερία παροχής υπηρεσιών όταν παρέχει υπηρεσίες θαλάσσιων μεταφορών από ή προς ένα κράτος μέλος του ΕΟΧ, υπό την προϋπόθεση ότι είναι δυνατό, λόγω της λειτουργίας του εν λόγω σκάφους, να χαρακτηριστεί η εταιρεία πάροχος των εν λόγω υπηρεσιών και ότι οι αποδέκτες των υπηρεσιών είναι εγκατεστημένοι σε κράτος του ΕΟΧ άλλο από εκείνο στο οποίο είναι εγκατεστημένη η εν λόγω εταιρεία.

Άμεση φορολογία

C-80/12 ⁽³³⁾, Felixstowe Dock και Railway Company κ.λπ. — Τα άρθρα 49 και 54 της ΣΛΕΕ αντίκεινται στη νομοθεσία κράτους μέλους με την οποία παρέχεται σε εγκατεστημένη στην ημεδαπή εταιρεία, ανήκουσα σε όμιλο εταιριών, η δυνατότητα να κάνει χρήση των ζημιών άλλης εγκατεστημένης στην ημεδαπή εταιρείας ανήκουσας σε κοινοπραξία, σε περίπτωση που η λεγόμενη «εταιρεία-σύνδεσμος», η οποία ανήκει και στον όμιλο και στην κοινοπραξία, είναι επίσης εγκατεστημένη στο εν λόγω κράτος μέλος, ανεξαρτήτως του τύπου της έδρας των εταιρειών οι οποίες κατέχουν είτε απευθείας είτε μέσω ενδιάμεσων εταιρειών το κεφάλαιο της εταιρείας-συνδέσμου και των λοιπών εταιρειών που εμπλέκονται στη μεταφορά των ζημιών, ενώ δεν παρέχεται τέτοια δυνατότητα σε περίπτωση που η εταιρεία-σύνδεσμος είναι εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος.

Θεσμικά όργανα

C-292/11 P ⁽³⁴⁾, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας — Στο πλαίσιο είσπραξης των προστίμων που επιβάλλονται από το Δικαστήριο, η Επιτροπή δεν μπορεί να εκτιμήσει τη συμφωνία με το δίκαιο της ΕΕ της εθνικής νομοθεσίας η οποία δεν έχει εξεταστεί προηγουμένως από το Δικαστήριο. Πράγματι, η αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφαιίνεται επί της συμβατότητας της εθνικής νομοθεσίας με το δίκαιο της ΕΕ θα θιγόταν από την αρμοδιότητα της Επιτροπής να προβεί σε μια τέτοια εκτίμηση και του Γενικού Δικαστηρίου να ελέγχει τη νομιμότητά τους.

C-427/12 ⁽³⁵⁾, Επιτροπή κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου — Όταν ο νομοθέτης της Ένωσης παρέχει στην Επιτροπή, με νομοθετική πράξη, κατ' εξουσιοδότηση αρμοδιότητα δυνάμει του άρθρου 290 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή καλείται να θεσπίσει κανόνες που συμπληρώνουν ή τροποποιούν μη ουσιώδη στοιχεία της πράξεως αυτής. Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της διατάξεως αυτής, οι στόχοι, το περιεχόμενο, η έκταση και η διάρκεια της εξουσιοδότησης πρέπει να οριοθετούνται σαφώς από τη νομοθετική πράξη που παρέχει την εξουσιοδότηση αυτή. Η απαίτηση αυτή συνεπάγεται ότι η εξουσιοδότηση αποσκοπεί στη θέσπιση κανόνων που εντάσσονται στο κανονιστικό πλαίσιο όπως αυτό ορίζεται από τη βασική νομοθετική πράξη. Αντιθέτως, όταν ο ίδιος νομοθέτης παρέχει εκτελεστική εξουσία στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 291 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή καλείται να διευκρινίσει το περιεχόμενο νομοθετικής πράξεως, προκειμένου να διασφαλιστεί η εφαρμογή της υπό ενιαίες προϋποθέσεις σε όλα τα κράτη μέλη. Ο νομοθέτης της Ένωσης διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως όταν αποφασίζει να αναθέσει στην Επιτροπή κατ' εξουσιοδότηση αρμοδιότητα δυνάμει του άρθρου 290 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ή εκτελεστική εξουσία δυνάμει του άρθρου 291 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ. Επομένως, ο δικαστικός έλεγχος περιορίζεται στα πρόδηλα σφάλματα εκτιμήσεως όσον αφορά το αν ο νομοθέτης ευλόγως θεώρησε, αφενός, ότι το νομικό πλαίσιο που καθόρισε όσον αφορά το καθεστώς των τελών που διαλαμβάνεται στο άρθρο 80 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 528/2012 χρήζει, για την εφαρμογή του, μόνον διευκρινίσεως, χωρίς να πρέπει να τροποποιηθεί ή να συμπληρωθεί ως προς μη ουσιώδη στοιχεία του και, αφετέρου, ότι οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 528/2012 σχετικά με το καθεστώς αυτό απαιτούν ενιαίες προϋποθέσεις εκτελέσεως.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Κύριες αποφάσεις που ελήφθησαν το 2014

Η πρωταρχική εντολή της ΕΚΤ είναι η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών. Επίσης, η ΕΚΤ ενεργεί ως κύρια χρηματοπιστωτική αρχή, με στόχο τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και την προώθηση της ευρωπαϊκής χρηματοπιστωτικής ενοποίησης. Η σταθερότητα των τιμών ορίζεται ως ετήσια αύξηση των τιμών καταναλωτή κάτω του 2% αλλά κοντά σε αυτό μεσοπρόθεσμα. Με τον πληθωρισμό να μειώνεται στο 0,5% και τους διαρκείς κινδύνους δυσμενούς εξέλιξης στην οικονομική ανάπτυξη κατά το 2014, η ΕΚΤ χρειάστηκε να χαλαρώσει την κατεύθυνση της νομισματικής της πολιτικής για να αποφύγει μια υπερβολικά παρατεταμένη περίοδο χαμηλού πληθωρισμού. Η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ λειτουργεί σε δύο μέτωπα: δρομολόγηση δεόντως επεκτατικού προσανατολισμού υπό συνθήκες χαμηλού πληθωρισμού και σημαντικής κάμψης της οικονομικής δραστηριότητας· και αποκατάσταση της διαδικασίας μεταφοράς, έτσι ώστε τα αποτελέσματά της να φτάσουν πράγματι στις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά.

Ο κ. Mario Draghi, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, περιστοιχίζομενος από τον κ. Vítor Constâncio, αντιπρόεδρο της ΕΚΤ (αριστερά), και την κ. Christine Graeff, επικεφαλής της Γενικής Διεύθυνσης Επικοινωνίας της ΕΚΤ (δεξιά), κατά τη συνέντευξη Τύπου μετά τη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου στις 6 Νοεμβρίου.

Η ΕΚΤ έδρασε αποφασιστικά και στα δύο μέτωπα. Άρχισε σταδιακά να μειώνει τα επιτόκια —πρώτη φορά τον Ιούνιο και για δεύτερη φορά τον Σεπτέμβριο. Και στις δύο περιπτώσεις, το επιτόκιο της ΕΚΤ για τις βασικές πράξεις αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος μειώθηκε κατά 10 μονάδες βάσης, φθάνοντας το κατώτερο όριο του 0,05%. Το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης μειώθηκε, σε δύο στάδια, από 45 μονάδες βάσης σε 0,30% και το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων από συνολικά 20 μονάδες βάσης σε -0,20%. Επιπλέον, η ΕΚΤ ξεκίνησε μια σειρά μέτρων για να αποκτήσει περισσότερο επεκτατικό προσανατολισμό και να παρέχει ενισχυμένη πιστωτική στήριξη στην οικονομία της ζώνης του ευρώ. Το πιο σημαντικό από αυτά είναι η νέα δέσμη μέτρων πιστωτικής χαλάρωσης.

Αυτή η δέσμη μέτρων περιλαμβάνει τις στοχευμένες πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (ΣΠΠΜΑ), οι οποίες διαθέτουν εγγενή κίνητρα για να ενθαρρύνουν τις τράπεζες να χορηγούν δάνεια σε επιχειρήσεις. Περιλαμβάνει επίσης νέα προγράμματα για την αγορά οριστικών τίτλων υψηλής ποιότητας προερχόμενων από τιτλοποίηση και καλυμμένων ομολόγων. Ταυτόχρονα, τα εν λόγω μέτρα εκπληρώνουν έναν ευρύτερο στόχο: επιτρέπουν στην ΕΚΤ να εξακολουθήσει να δίνει τις κατευθύνσεις πολιτικής, ενώ τα επιτόκια αποτελούν το κατώτερο όριο.

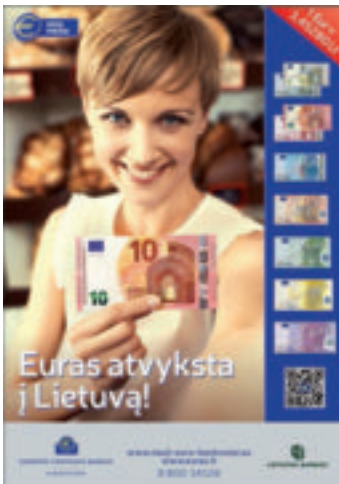
Τα προγράμματα αγοράς περιουσιακών στοιχείων, μαζί με τη σειρά των στοχοθετημένων πιο μακροπρόθεσμων πράξεων αναχρηματοδότησης (Targeted Longer-Term Refinancing Operations — TLTROs) που θα πραγματοποιηθούν έως τον Ιούνιο του 2016, θα έχουν μεγάλο αντίκτυπο στη λογιστική κατάσταση του Ευρωσυστήματος, η οποία αναμένεται να κινηθεί προς τις διαστάσεις που είχε στις αρχές του 2012. Το διοικητικό συμβούλιο επανέλαβε πολλές φορές, ακόμη και κατά τη θέσπιση νέων μέτρων, ότι δεσμεύεται ομόφωνα να χρησιμοποιεί πρόσθετα μη συμβατικά μέσα στο πλαίσιο της εντολής του για να αντιμετωπίζει τους κινδύνους της υπερβολικά παρατεταμένης περιόδου χαμηλού πληθωρισμού.

Η νέα έδρα της Ευρωπαϊκής
Κεντρικής Τράπεζας
στη Φρανκφούρτη (Γερμανία)

Η Λιθουανία προσχωρεί στη ζώνη του ευρώ

Στις 23 Ιουλίου το Συμβούλιο ενέκρινε το αίτημα της Λιθουανίας να ενταχθεί στη ζώνη του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2015. Το λίτας παύει να αποτελεί νόμιμο χρήμα στις 16 Ιανουαρίου 2015.

Αφίσα της εκστρατείας που διοργάνωσαν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Εθνική Τράπεζα της Λιθουανίας για την ένταξη της Λιθουανίας στη ζώνη του ευρώ και την εισαγωγή του νέου τραπεζογραμμάτιου των 10 ευρώ.

Με την υιοθέτηση του ευρώ από τη Λιθουανία, και τα τρία κράτη της Βαλτικής αποτελούν σήμερα μέρος της νομισματικής ένωσης. Αυτό αποτελεί μεγάλο πλεονέκτημα για τη ζώνη του ευρώ, κυρίως επειδή καταδεικνύει την ελκυστικότητα της ζώνης του ευρώ. Ωστόσο, η ένταξη στη ζώνη του ευρώ δεν απορρέει μόνο από οικονομικές εκτιμήσεις: πρόκειται για δεσμευτική ανάληψη υποχρέωσης για την υιοθέτηση των ευρωπαϊκών αξιών.

Νέες διαδικασίες για ευρύτερη ζώνη του ευρώ

Η συμμετοχή της Λιθουανίας στη ζώνη του ευρώ επέφερε αλλαγή στα δικαιώματα ψήφου στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ. Χρειάζεται να εφαρμοστεί το εκ περιτροπής σύστημα που προβλέπεται στις Συνθήκες της ΕΕ μόλις ο αριθμός των διοικητών υπερβεί τους 18. Αυτό το νέο σύστημα θα βοηθήσει το διοικητικό συμβούλιο να διατηρήσει την ικανότητά του να αναλαμβάνει δράση, ακόμη και αν ο αριθμός των χωρών της ζώνης του ευρώ αυξηθεί περαιτέρω και, κατά συνέπεια, και ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου.

Όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα συνεχίσουν να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις και να έχουν δικαίωμα λόγου. Επομένως, όσον αφορά τη συζήτηση δεν υπάρχει καμία μεταβολή. Δεδομένου ότι το διοικητικό συμβούλιο παίρνει τις περισσότερες αποφάσεις σε συναινετική βάση, στο πλαίσιο του πνεύματος συνεργασίας, η διαδικασία λήψης αποφάσεων δεν αναμένεται να αλλάξει ουσιαστικά, αλλά να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά της.

Επιπλέον, από τον Ιανουάριο του 2015, οι συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου για να συζητούνται θέματα νομισματικής πολιτικής πραγματοποιούνται με νέο κύκλο έξι εβδομάδων. Εξακολουθούν να πραγματοποιούνται συνεδριάσεις που δεν αφορούν τη νομισματική πολιτική τουλάχιστον μία φορά τον μήνα.

Η ΕΚΤ αποφάσισε επίσης να δημοσιεύει περιοδικούς απολογισμούς των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου για τη νομισματική πολιτική, αρχής γενομένης από τη συνεδρίαση του Ιανουαρίου 2015.

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο είναι το θεσμικό όργανο που ιδρύθηκε από τη ΣΛΕΕ για τη διενέργεια του ελέγχου των οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Συνέδριο, ως εξωτερικός ελεγκτής της ΕΕ, ενεργεί ως ανεξάρτητος θεματοφύλακας των οικονομικών συμφερόντων των πολιτών της Ένωσης και συμβάλλει στη βελτίωση της δημοσιονομικής διαχείρισής της.

Το 2014 το Συνέδριο παρουσίασε την 37η ετήσια έκθεση σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ⁽³⁶⁾ που καλύπτει το οικονομικό έτος 2014. Τα Ευρωπαϊκά Ταμεία Ανάπτυξης αποτελούν το αντικείμενο χωριστής ετήσιας έκθεσης.

Ο γενικός προϋπολογισμός της ΕΕ εγκρίνεται ετησίως από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η ετήσια έκθεση του Συνεδρίου αποτελεί, μαζί με τις ειδικές εκθέσεις του, τη βάση της διαδικασίας χορήγησης απαλλαγής, στο πλαίσιο της οποίας το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει κατά πόσον η Επιτροπή άσκησε ικανοποιητικά τις αρμοδιότητές της σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Το Συνέδριο διαβιβάζει την ετήσια έκθεσή του στα εθνικά κοινοβούλια και συγχρόνως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Κεντρική θέση στην ετήσια έκθεση κατέχει η δήλωση του Συνεδρίου (η «DAS») σχετικά με την αξιοπιστία των ενοποιημένων λογαριασμών της ΕΕ, καθώς και σχετικά με τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων (αναφερόμενη στην έκθεση ως «κανονικότητα των πράξεων»).

Ο κ. Vítor Manuel da Silva Caldeira, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (δεξιά), συνοδευόμενος από τον κ. Λάζαρο Σταύρου Λαζάρου (αριστερά), μέλος του Συνεδρίου, κατά τη συνέντευξη Τύπου σχετικά με την ετήσια έκθεση του 2013 για τον προϋπολογισμό της ΕΕ, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Διεθνές Κέντρο Τύπου στις Βρυξέλλες (Βέλγιο), στις 5 Νοεμβρίου.

Το ΕΕΣ ενέκρινε τους λογαριασμούς του 2013 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά τόνισε ότι η διαχείριση των δαπανών της ΕΕ χρειάζεται κι άλλη βελτίωση, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και στα κράτη μέλη. Στην ετήσια έκθεσή του για το 2013, το Ελεγκτικό Συνέδριο εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι το σύστημα του προϋπολογισμού είναι υπερβολικά επικεντρωμένο μόνο στη δαπάνη κεφαλαίων και ότι πρέπει να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στην επίτευξη αποτελεσμάτων. Για παράδειγμα, σύμφωνα με το Συνέδριο, καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου δαπανών 2007-2013 η επιλογή των έργων που λάμβαναν κονδύλια της ΕΕ εστιάστηκε καταρχάς στην εκταμίευση των διαθέσιμων κονδυλίων της ΕΕ, κατά δεύτερον στη συμμόρφωση με τους κανόνες και μόλις στην τρίτη θέση, και μάλιστα σε μικρό βαθμό, στα αποτελέσματα και στον αντίκτυπο.

Συνολικά, το Ελεγκτικό Συνέδριο διατύπωσε θετική γνώμη σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών της ΕΕ. Αναγνώρισε ότι, μολονότι η είσπραξη των εσόδων της ΕΕ δεν είχε σφάλματα, το εκτιμώμενο ποσοστό σφάλματος για τις δαπάνες της ΕΕ ήταν 4,7 % (σε σύγκριση με 4,8 % το 2012). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εκτίμηση του ποσοστού σφάλματος δεν αποτελεί μέσο μέτρησης απάτης, αναποτελεσματικότητας ή σπατάλης, αλλά αφορά τα χρήματα που δεν θα έπρεπε να καταβληθούν από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, διότι δεν χρησιμοποιούνταν σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ. Τα περισσότερα σφάλματα σημειώθηκαν σε τομείς δαπανών όπου η διαχείριση είναι επιμερισμένη μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής. Οι δύο πιο επιρρεπείς σε σφάλματα τομείς δαπανών ήταν και πάλι η περιφερειακή πολιτική, η ενέργεια και οι μεταφορές, με εκτιμώμενο ποσοστό σφάλματος 6,9 %, και η αγροτική ανάπτυξη, το περιβάλλον, η αλιεία και η υγεία με ποσοστό 6,7 %. Στους τομείς επιμερισμένης διαχείρισης το εκτιμώμενο ποσοστό σφάλματος ήταν 5,2 %, σε σύγκριση με το 3,7 % για τα προγράμματα δαπανών με άμεση ως επί το πλείστον διαχείριση από την Επιτροπή. Το εκτιμώμενο ποσοστό σφάλματος για τις οικείες διοικητικές δαπάνες της ΕΕ ήταν μόλις 1 %.

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Στις εννέα συνόδους της ολομέλειας το 2014, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) εξέδωσε 154 γνωμοδοτήσεις, εκ των οποίων 35 γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας και εννέα διερευνητικές γνωμοδοτήσεις (τρεις ζήτησε η Επιτροπή, μία το Κοινοβούλιο και πέντε το Συμβούλιο), καθώς και δύο ενημερωτικές εκθέσεις. Το 2014 ο Henri Malosse, πρόεδρος της ΕΟΚΕ, έδωσε έμφαση στη μεταρρύθμιση των μεθόδων εργασίας της ΕΟΚΕ, με τη μείωση του αριθμού των γνωμοδοτήσεων που διατυπώθηκαν, με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας, του αντικτύπου και των δυνατοτήτων παρακολούθησης. Η ΕΟΚΕ δημιούργησε ορισμένες ομάδες εργασίας για τη μεταρρύθμιση των διαδικασιών, προκειμένου να βελτιώσει τις εργασίες της. Οι ομάδες εργασίας ασχολήθηκαν με τον αντίκτυπο των γνωμοδοτήσεων της ΕΟΚΕ, τον ρόλο της σε σχέση με το στάδιο της εκτίμησης των επιπτώσεων των προτάσεων της Επιτροπής, καθώς και τον ρόλο της όσον αφορά τις πρωτοβουλίες των πολιτών. Ο Luis Planas Puchades εξελέγη γενικός γραμματέας της ΕΟΚΕ τον Οκτώβριο του 2014.

Ψηφοφορία κατά την 500ή σύνοδο ολομέλειας της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ), που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 9 και 10 Ιουλίου. Στην οθόνη διακρίνεται ο κ. Henri Malosse, πρόεδρος της ΕΟΚΕ.

Ένα από τα κύρια θέματα που συζητήθηκαν από την ΕΟΚΕ το 2014 ήταν η ενδιάμεση αξιολόγηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Οι συζητήσεις αφορούσαν τη χρηματοπιστωτική κρίση και τους τρόπους αντιμετώπισής της· την ανεργία, και ιδίως την ανεργία των νέων· την ανάκαμψη των επενδύσεων· και την επανεξισορρόπηση του βάρους της οικονομικής διακυβέρνησης στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η ΕΟΚΕ συζήτησε επίσης τις μείζονες σημασίας πολιτικές προκλήσεις, όπως είναι το μέλλον της Ένωσης, η νέα βιομηχανική πολιτική και το ευρωπαϊκό γεωργικό πρότυπο. Οι διατλαντικές διαπραγματεύσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες απέτελεσαν προεξάρχον σημείο της ημερήσιας διάταξης. Το θεσμικό όργανο γιόρτασε την 500ή συνεδρίαση της ολομέλειας και την 25η επέτειο της πτώσης του σιδηρού παραπετάσματος.

Μέσα στο 2014 η ΕΟΚΕ ενίσχυσε την πρωτοβουλία της για δραστηριότητες σε τοπικό επίπεδο «Going local» και αύξησε τον αριθμό των δραστηριοτήτων στα κράτη μέλη. Πραγματοποίησε διασκέψεις με θέμα «Ενίσχυση της καινοτομίας για ένα καλύτερο κοινωνικό αποτέλεσμα», «Ενίσχυση της ευρωπαϊκής βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας», «Βελτίωση των υποδομών πληροφορικής και των ευρυζωνικών συνδέσεων για την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης», «Μια νέα βιομηχανική πολιτική για την Ευρώπη» και «Υπερχρέωση των οικογενειών — Μια ευρωπαϊκή στρατηγική κατά της υπερχρέωσης».

Η Επιτροπή των Περιφερειών

Στις πέντε συνόδους ολομέλειας το 2014, η Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) εξέδωσε 57 γνωμοδοτήσεις, εκ των οποίων 22 γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας και έξι διερευνητικές γνωμοδοτήσεις (δύο ζητήθηκαν από την Επιτροπή και τέσσερις από τις Προεδρίες του Συμβουλίου). Επίσης, η ΕτΠ εξέδωσε τέσσερις σημαντικές αποφάσεις σχετικά με την κατάσταση στην Ουκρανία, την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στην Ευρώπη και την 20ή επέτειο της ΕτΠ, καθώς και την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ένα επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη»⁽³⁷⁾.

Τον Ιούνιο η ΕτΠ εξέλεξε τον κ. Michel Lebrun (PPE/Βέλγιο) πρόεδρό της για το υπόλοιπο της δεύτερης περιόδου δυόμισι ετών της τρέχουσας εντολής (2013-2015). Η κ. Catiuscia Marini (Ιταλία/PES) εξελέγη αντιπρόεδρος της ΕτΠ για το υπόλοιπο της θητείας. Η διαδικασία για την εκλογή του νέου γενικού γραμματέα ολοκληρώθηκε επίσης με τον διορισμό του κ. Jiří Buriánek τον Ιούνιο, ο οποίος ανέλαβε τα καθήκοντά του τον Σεπτέμβριο.

Μέσω της ειδικής της πλατφόρμας παρακολούθησης, η ΕτΠ συνέχισε να αξιολογεί τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για την ανάπτυξη και την απασχόληση από την άποψη των περιφερειών και των πόλεων της ΕΕ, ιδίως με τη δημοσίευση μελέτης με ενδιάμεση ανάλυση της στρατηγικής. Η ΕτΠ τονίζει ότι πρέπει να ενισχυθεί ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Σύνοδος της ολομέλειας της Επιτροπής των Περιφερειών. Βρυξέλλες (Βέλγιο), 17 Ιανουαρίου

Το 2014 οι δραστηριότητες της ΕτΠ αυξήθηκαν σε όλους σχεδόν τους τομείς. Για παράδειγμα, όσον αφορά τις επιπτώσεις του ΠΔΠ 2014-2020, η ΕτΠ συνέστησε ειδική επιτροπή για θέματα προϋπολογισμού που παρείχε πλατφόρμα για τη συζήτηση των γνωμοδοτήσεων σχετικά με τη χρήση του προϋπολογισμού της ΕΕ, το σχέδιο προϋπολογισμού του 2015 και την εξέλιξη του προϋπολογισμού. Επιπλέον, συζητήθηκε αρκετά ο εδαφικός ρόλος της πολιτικής συνοχής της ΕΕ. Τον Απρίλιο η ΕτΠ ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τον Χάρτη για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στην Ευρώπη⁽³⁸⁾, σύμφωνα με τον οποίο όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης θα πρέπει να εφαρμόζουν τις αξίες, τις αρχές και τις διαδικασίες της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης μέσω της ενίσχυσης της προσέγγισης «εκ των κάτω προς τα άνω» που είναι απαραίτητη για την αύξηση της δημοκρατικής λογοδοσίας. Η χρηματοπιστωτική κρίση παρέμεινε στο επίκεντρο κατά τη διάρκεια του 2014, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανεργία των νέων και το μέλλον της ΕΕ.

Για τον εορτασμό της 20ής επετείου του θεσμικού οργάνου, η ΕτΠ διοργάνωσε την έκτη διάσκεψη κορυφής των περιφερειών και των πόλεων που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα τον Μάρτιο. Η σύνοδος κορυφής επικεντρώθηκε στις προσπάθειες που καταβάλλονται σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο προς μια ανάκαμψη με άφθονες θέσεις εργασίας.

Διάφορες άλλες σημαντικές εκδηλώσεις διοργανώθηκαν από την ΕτΠ το 2014, όπως η εκδήλωση «Open Days — 12η Ευρωπαϊκή εβδομάδα των περιφερειών και των πόλεων», που διοργανώθηκε από κοινού με την Επιτροπή. Το σύνθημα ήταν «Κοινή ανάπτυξη — Έξυπνη επένδυση για τους ανθρώπους». Η εκδήλωση αυτή προσέλκυσε στελέχη από τον διοικητικό και ακαδημαϊκό χώρο που προέρχονταν από περιφέρειες και πόλεις για να πάρουν μέρος στα σεμινάρια και τα εργαστήρια.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) είναι ο μεγαλύτερος πολυμερής δανειολήπτης και δανειστής κατ' όγκο στον κόσμο, ο οποίος παρέχει χρηματοδότηση και εμπειρογνωμοσύνη για υγιή και βιώσιμα επενδυτικά σχέδια. Υπάγεται στην κυριότητα και εκπροσωπεί τα συμφέροντα των 28 κρατών μελών της ΕΕ, συνεργαζόμενη στενά με την Επιτροπή και άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της πολιτικής της Ένωσης για την απασχόληση, την ανάπτυξη, τις επενδύσεις, την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα. Επίσης, η ΕΤΕπ συμβάλλει στην επίτευξη των ενωσιακών στόχων της εξωτερικής και της αναπτυξιακής πολιτικής.

Το 2014, τηρώντας τις δεσμεύσεις της στο πλαίσιο της αύξησης κεφαλαίου της ΕΤΕπ, η Τράπεζα διατήρησε αύξηση του δανεισμού με στόχο υπογραφών τα 73 δισεκατ. ευρώ ⁽³⁹⁾, συγκεκριμένα βασιζόμενη στην αυξανόμενη συμβουλευτική της ικανότητα και σε αρκετές σημαντικές εταιρικές σχέσεις μεταξύ της Επιτροπής και της ΕΤΕπ. Ο όμιλος ΕΤΕπ περιλαμβάνει επίσης το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ), το οποίο επικεντρώνεται στην καινοτόμο χρηματοδότηση για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Το 2014 το κεφάλαιο της ΕΤΕπ αυξήθηκε σε 4,5 δισεκατ. ευρώ με σκοπό να ευνοηθεί η ικανότητα πιστωτικής ενίσχυσης της ΕΤΕπ.

Μετά την έγκριση του ΠΔΠ 2014-2020, υπογράφηκε τον Ιούνιο χρηματοδοτική και διοικητική συμφωνία-πλαίσιο (ΧΔΣΠ) μεταξύ της Επιτροπής και της ΕΤΕπ. Η Επιτροπή, από κοινού με τον όμιλο της ΕΤΕπ και τα κράτη μέλη, οριστικοποίησαν νέα χρηματοδοτικά μέσα, όπως το πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (COSME), για την ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή, και ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» και τα μέσα στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE+ για υποδομές και κοινά χρηματοδοτικά μέσα, συνδυάζοντας τις ικανότητες καταμερισμού των κινδύνων και δανειοδότησης της ΕΤΕπ και του προϋπολογισμού της ΕΕ, όπως το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία. Για λεπτομέρειες σχετικά με την πρωτοβουλία προγράμματος επενδύσεων ύψους 315 δισεκατ. ευρώ της Επιτροπής, στην οποία η ΕΤΕπ έχει καθοριστικό ρόλο, βλ. κεφάλαιο 3.

Το 2014 αναπτύχθηκαν πρόσθετες καινοτόμες λύσεις χρηματοδότησης για τις ΜΜΕ και τις μεσαίες επιχειρήσεις που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των ειδικών προτεραιοτήτων πολιτικής της ΕΕ και των κρατών μελών, όπως είναι η ανεργία των νέων, η καινοτομία, η διευκόλυνση του εμπορίου, οι μικροχρηματοδοτήσεις και η νέα ώθηση στην ευρωπαϊκή αγορά τιτλοποιήσεων των ΜΜΕ. Για παράδειγμα, η πρωτοβουλία για τις ΜΜΕ (SMEI) επιτρέπει στα συμμετέχοντα κράτη μέλη να συνδυάζουν τη χρήση των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων με τις συνεισφορές της Επιτροπής από ειδικές θυρίδες των χρηματοδοτικών μέσων του COSME και/ή του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», με μόχλευση από τις συνεισφορές του ομίλου της ΕΤΕπ. Η πρώτη πρόταση, για την εφαρμογή της SMEI στην Ισπανία, εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο της ΕΤΕπ τον Νοέμβριο.

Επιπλέον, η δανειοδότηση της ΕΤΕπ εκτός της ΕΕ ανέρχεται στο 10 % περίπου του ετήσιου όγκου δανεισμού. Το 2014 εγκρίθηκε η νέα εξωτερική δανειοδοτική εντολή της ΕΤΕπ, με εγγύηση της ΕΕ για τις εξωτερικές δραστηριότητες της ΕΤΕπ με το ανώτατο όριο των 27 δισεκατ. ευρώ για την περίοδο 2014-2020, και επιμέρους ανώτατα όρια ανά περιφέρεια για τις προενταξιακές χώρες, τις γειτονικές χώρες, την Ασία και τη Λατινική Αμερική, και τη Νότια Αφρική. Περιλαμβάνει επίσης μια επιλογή για πρόσθετο ανώτατο όριο ύψους 3 δισεκατ. ευρώ με βάση την ενδιάμεση επανεξέταση το 2016.

Ο κ. Werner Hoyer, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στην ετήσια συνέντευξη Τύπου του οργανισμού, η οποία πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 19 Φεβρουαρίου.

Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής

Το 2014 59,6 % των ερευνών που ξεκίνησε ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής αφορούσαν την Επιτροπή. Αυτό οφείλεται στη φύση των εξουσιών της Επιτροπής και στο γεγονός ότι πολλές από τις αποφάσεις και τις προτάσεις της έχουν άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στους πολίτες.

Η Επιτροπή έλαβε 194 νέα αιτήματα από τον Διαμεσολαβητή (εκτός από εκείνα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Επιλογής Προσωπικού και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης) και απέστειλε 345 απαντήσεις σχετικά με όλες τις εκκρεμώσες έρευνες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είχαν αρχίσει κατά τα προηγούμενα έτη και βρίσκονταν ακόμη σε εξέλιξη το 2014.

Οι καταγγελίες που εξέτασε ο Διαμεσολαβητής αφορούσαν διάφορους τομείς δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της νομιμότητας (εφαρμογή ουσιαστικών και/ή διαδικαστικών κανόνων)· αιτήσεις παροχής πληροφοριών· δίκαιη και εύλογη προθεσμία για τη λήψη αποφάσεων· και αιτήσεις για πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα.

Τον Οκτώβριο 2013 ανέλαβε τα καθήκοντά της η νέα Ευρωπαία Διαμεσολαβήτρια, η κ. Emily O'Reilly. Επομένως, το έτος 2014 ήταν το πρώτο πλήρες έτος θητείας της. Δεδομένου ότι η διάρκεια της εντολής του Διαμεσολαβητή είναι ίδια με εκείνη του Κοινοβουλίου, τον Σεπτέμβριο του 2014 δημοσιεύτηκε νέα πρόσκληση υποβολής υποψηφιοτήτων. Υποψηφιότητα υπέβαλε μόνο μία υποψήφια, η απερχόμενη Διαμεσολαβήτρια, η κ. Emily O'Reilly. Επανεξελέγη από το Κοινοβούλιο τον Δεκέμβριο με μεγάλη πλειοψηφία.

Ο κ. José Manuel Barroso, τότε πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (πρώτος από δεξιά), και ο κ. Martin Schulz, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (πρώτος από αριστερά), συμμετείχαν στη διαδικτυακή διαδραστική εκδήλωση με θέμα «Τι επιθυμείτε για την Ευρώπη», που διοργανώθηκε από την κ. Emily O'Reilly, την Ευρωπαία Διαμεσολαβήτρια (δεύτερη από δεξιά), στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) τον Μάρτιο, στο πλαίσιο της προετοιμασίας των ευρωπαϊκών εκλογών του Μαΐου.

Η κ. O'Reilly έχει πολύ προδραστική άποψη για τον ρόλο της Διαμεσολαβήτριας. Η ίδια έχει δηλώσει την πρόθεσή της να επικεντρωθεί σε «συστημικά» θέματα και «στρατηγικές έρευνες» και να κάνει πλήρη χρήση των εξουσιών της προκειμένου να ενισχυθεί ο αντίκτυπος και η προβολή της Διαμεσολαβήτριας.

Αποκεντρωμένοι οργανισμοί

Η Επιτροπή συνέχισε, σε στενή συνεργασία με το δίκτυο των οργανισμών, την εφαρμογή του χάρτη πορείας σχετικά με τη συνέχεια που θα δοθεί στην κοινή προσέγγιση του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς της ΕΕ ⁽⁴⁰⁾, που εγκρίθηκε το 2012.

Επιπλέον, η Επιτροπή προτείνει να προσαρμοστεί η διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας (CEPOL) στις αρχές που διατυπώνονται στην κοινή προσέγγιση, στο πλαίσιο της αναθεώρησης της ιδρυτικής πράξης της CEPOL.

Οι αποκεντρωμένοι οργανισμοί της ΕΕ απασχολούν περίπου 7 500 άτομα και έλαβαν συνεισφορά από τον προϋπολογισμό της ΕΕ ύψους περίπου 814 εκατ. ευρώ το 2014.

Ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων στην ευρωπαϊκή σκηνή

Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, το 2014 ο πολιτικός διάλογος με τα εθνικά κοινοβούλια αποτελεί το σημαντικότερο στοιχείο των σχέσεων της Επιτροπής με αυτά. Η πλειονότητα των 41 σωμάτων των εθνικών κοινοβουλίων στην ΕΕ έκανε χρήση του διαύλου επικοινωνίας με την Επιτροπή και υπέβαλαν 504 γνωμοδοτήσεις (621 το 2013).

Ο αριθμός των αιτιολογημένων γνωμών από τα εθνικά κοινοβούλια που ανέφεραν ειδικά παραβίαση της αρχής της επικουρικότητας έφτασε στις 20 το 2014 (88 το 2013), που αντιστοιχεί σε λιγότερο από το 4 % του συνολικού αριθμού των γνωμοδοτήσεων που ελήφθησαν (14 % το 2013). Επιπλέον, το 2014 δεν κινήθηκαν διαδικασίες «κίτρινης ή πορτοκαλί κάρτας».

Η μείωση του αριθμού των γραπτών εισηγήσεων μπορεί να αποδοθεί στη μείωση της νομοθετικής δραστηριότητας κατά τη διάρκεια του έτους, που περιλάμβανε την εκλογή νέου Κοινοβουλίου και Επιτροπής. Ωστόσο, τα εθνικά κοινοβούλια κατέδειξαν τη συνεχιζόμενη αποφασιστικότητά τους να παίρνουν μέρος σε συζητήσεις για θέματα της ΕΕ, γενικά, και για νομοθετικές προτάσεις, ειδικότερα. Τούτο προκύπτει και από συζητήσεις σε διακοινοβουλευτικές διασκέψεις και συνεδριάσεις.

Η διάσκεψη των κοινοβουλευτικών επιτροπών ευρωπαϊκών υποθέσεων των κοινοβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (COSAC) παρέμεινε το βασικό διακοινοβουλευτικό φόρουμ. Πραγματοποιήθηκαν δύο συνεδριάσεις των προέδρων, καθώς και δύο συνεδριάσεις ολομέλειας. Κατά τη συνεδρίαση της ολομέλειας τον Ιούνιο στην Αθήνα εγκρίθηκε μια εισήγηση, στην οποία η Επιτροπή απάντησε τον Οκτώβριο, σχολιάζοντας τις παρατηρήσεις της COSAC σε σχέση με τις ευρωπαϊκές εκλογές, την Ουκρανία, το κοινωνικό έλλειμμα στην ΕΕ και την ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση. Η συνεισφορά που εγκρίθηκε από την ολομέλεια της COSAC στη Ρώμη (Ιταλία) τον Δεκέμβριο αφορούσε την ενδιάμεση αξιολόγηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ, τον ρόλο της ΕΕ στην περιοχή της Μεσογείου και στην Ανατολική Ευρώπη και τις σχέσεις μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων και των οργανισμών της ΕΕ.

Τον Ιανουάριο πραγματοποιήθηκε η δεύτερη Εβδομάδα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με τη συμμετοχή μελών του Κοινοβουλίου, των εθνικών κοινοβουλίων και της Επιτροπής. Περιέλαβε τη δεύτερη διακοινοβουλευτική διάσκεψη βάσει του άρθρου 13 του δημοσιονομικού συμφώνου. Τον Σεπτέμβριο στη Ρώμη (Ιταλία) πραγματοποιήθηκε η τρίτη διάσκεψη του άρθρου 13.

Πραγματοποιήθηκαν διακοινοβουλευτικές διασκέψεις για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας, στην Αθήνα τον Απρίλιο και στη Ρώμη (Ιταλία) τον Νοέμβριο.

Κατά τη διάρκεια του έτους ορισμένα σώματα των εθνικών κοινοβουλίων υπέβαλαν προτάσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να ενισχυθεί ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων, ιδίως όσον αφορά τη νομοθετική διαδικασία, τον μηχανισμό ελέγχου της επικουρικότητας και τη διακοινοβουλευτική συνεργασία.

Περισσότερη διαφάνεια: ανοικτό παράθυρο στους πολίτες

Μητρώο Διαφάνειας

Το Μητρώο Διαφάνειας⁽⁴¹⁾, μια κοινή πρωτοβουλία Κοινοβουλίου–Επιτροπής, παρέχει στους πολίτες άμεσο και ενιαίο σημείο πρόσβασης για πληροφορίες σχετικά με το ποιος ασκεί δραστηριότητες που αποβλέπουν στην επιρροή της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της ΕΕ, ποια συμφέροντα βρίσκονται σε εξέλιξη και ποιο το επίπεδο των πόρων που επενδύονται σε αυτές τις δραστηριότητες. Το 2014 καταχωρίστηκαν περίπου 7 000 οργανισμοί και επομένως υπόκεινται σε κώδικα συμπεριφοράς, ο οποίος περιλαμβάνει μηχανισμό καταγγελιών και μέτρα που πρέπει να εφαρμόζονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.

Η επανεξέταση του Μητρώου Διαφάνειας που διεξήγαγε μια ομάδα εργασίας υψηλού επιπέδου οδήγησε σε περαιτέρω βελτιώσεις στη λειτουργία του Μητρώου και των πληροφοριών που παρέχει, συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση της διαφάνειας στον τομέα της εκπροσώπησης συμφερόντων στην ΕΕ.

Τον Απρίλιο εγκρίθηκε αναθεωρημένη διοργανική συμφωνία⁽⁴²⁾, η οποία θα τεθεί σε εφαρμογή από την 1η Ιανουαρίου 2015.

Τον Απρίλιο το Κοινοβούλιο εξέδωσε επίσης απόφαση για να εγκρίνει την τροποποίηση της διοργανικής συμφωνίας για το Μητρώο Διαφάνειας και να την προσαρτήσει στον εσωτερικό του κανονισμό. Παράλληλα, επανέλαβε το αίτημά του για «υποχρεωτική καταγραφή όσον αφορά τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων εκπροσώπησης συμφερόντων στα θεσμικά όργανα της ΕΕ». Το Κοινοβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή να υποβάλει, έως το τέλος του 2016, νομοθετική πρόταση για τη δημιουργία τέτοιου υποχρεωτικού μητρώου.

Πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα

Στον τομέα της διαφάνειας πάντα, τον Μάρτιο, το Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα. Μολονότι το κείμενο είχε σκοπό να αξιολογήσει τα έτη 2011–2013, συνήγαγε επίσης ορισμένα συμπεράσματα, μεταξύ των οποίων και η ανάγκη όλα τα θεσμικά όργανα να ακολουθούν μια πιο προδραστική προσέγγιση για τη διαφάνεια, καθιστώντας προσβάσιμες στο κοινό, στους δικτυακούς τόπους τους, όσο το δυνατόν περισσότερες κατηγορίες εγγράφων. Όσον αφορά ειδικά θέματα, το κείμενο καλεί τα θεσμικά όργανα να εξασφαλίσουν την αύξηση της διαφάνειας των τριμερών διαλόγων, μέσω της δημόσιας διεξαγωγής τους και της δημοσίευσης των εγγράφων σε τυποποιημένο και εύκολα προσβάσιμο διαδικτυακό περιβάλλον, κατά κανόνα και με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που απαριθμούνται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001⁽⁴³⁾. Επίσης, κάλεσε την Επιτροπή να ενισχύει τη διαφάνεια όσον αφορά τις ομάδες εμπειρογνομόνων και τις ομάδες επιτροπολογίας, μέσω της δημόσιας διεξαγωγής των συνεδριάσεών τους και της δημοσίευσης των πληροφοριών σχετικά με τα μέλη, τις διαδικασίες, τα έγγραφα, τις ψηφοφορίες, τις αποφάσεις, τα οποία θα πρέπει όλα να δημοσιεύονται στο διαδίκτυο, σε τυποποιημένο μορφότυπο. Επίσης, η Επιτροπή παροτρύνθηκε να βελτιώσει και να εφαρμόσει πλήρως τις εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την πρόσληψη των εμπειρογνομόνων και τις επιστροφές.

Περισσότερη διαφάνεια απέναντι στους πολίτες

Από τις πρώτες κιόλας μέρες της θητείας της, η Επιτροπή Juncker αποφάσισε να ενισχύσει τη διαφάνεια μέσω της δέσμευσής της να δημοσιεύει πληροφορίες σχετικά με το ποιος συνεδριάζει με τα μέλη της Επιτροπής, τα μέλη των γραφείων των επιτρόπων και τους γενικούς διευθυντές. Αυτή η πρωτοβουλία για διαφάνεια, που αποτελεί σημαντικό μέρος των πολιτικών κατευθυντήριων γραμμών του προέδρου Juncker, ανακοινώθηκε τον Ιούλιο και περιλαμβάνει δύο αποφάσεις της Επιτροπής⁽⁴⁴⁾ που επιτρέπουν να δημοσιεύονται στον διαδικτυακό της τόπο οι ημερομηνίες, οι τόποι και τα ονόματα των οργανώσεων και των αυτοαπασχολούμενων ατόμων που συμμετείχαν στις συνεδριάσεις και τα θέματα συζήτησης κατά τις διμερείς συνεδριάσεις. Παρόμοια μέτρα λαμβάνονται για τη βελτίωση της διαφάνειας και την παροχή μεγαλύτερης πρόσβασης σε έγγραφα που αφορούν τις διαπραγματεύσεις για μια διατλαντική εμπορική και επενδυτική εταιρική σχέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες⁽⁴⁵⁾. Κατά τις πρώτες εβδομάδες της θητείας της, η νέα Επιτροπή κατάφερε να τηρήσει την υπόσχεση του προέδρου να είναι πιο ανοιχτή και διαφανής, γεγονός που σηματοδοτεί μια νέα προσέγγιση για τα επόμενα πέντε χρόνια. Μετά την πρωτοβουλία αυτή, το 2015 θα γίνει πρόταση της Επιτροπής για διοργανική συμφωνία με το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, ώστε να δημιουργηθεί ένα υποχρεωτικό μητρώο για τους εκπροσώπους οργανωμένων συμφερόντων (lobby) που να καλύπτει και τα τρία θεσμικά όργανα.

Η εβδομαδιαία συνεδρίαση του Σώματος των Επιτρόπων πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου στο κτίριο του Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο (Γαλλία). Στη συνεδρίαση αυτή, η Επιτροπή έλαβε αρκετές αποφάσεις για την ενίσχυση της διαφάνειας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- ⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_el.pdf
- ⁽²⁾ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 26 και 27 Ιουνίου 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- ⁽³⁾ Πρόταση κανονισμού για την παραγωγή και τη διαθεσιμότητα φυτικού αναπαραγωγικού υλικού στην αγορά (κανονισμός για το φυτικό αναπαραγωγικό υλικό) [COM(2013) 262 τελικό].
- ⁽⁴⁾ Παράρτημα II του εσωτερικού κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- ⁽⁵⁾ Διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση της νομοθεσίας (EE C 321 της 31.12.2003).
- ⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/about/juncker-commission/docs/pg_en.pdf
- ⁽⁷⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 2014, C-333/13, Dano (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-333/13>).
- ⁽⁸⁾ Οδηγία 2004/38/ΕΚ σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών (EE L 158 της 30.4.2004).
- ⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (EE L 166 της 30.4.2004).
- ⁽¹⁰⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Ιουλίου 2014, C-573/12, Ålands Vindkraft (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-573/12>).
- ⁽¹¹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Σεπτεμβρίου 2014, C-201/13, Deckmyn και Vrijheidsfonds (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-201/13>).
- ⁽¹²⁾ Η οδηγία 2001/29/ΕΚ για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (EE L 167 της 22.6.2001).
- ⁽¹³⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-117/13, Eugen Ulmer (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-117/13>).
- ⁽¹⁴⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Μαΐου 2014, C-131/12, Google Spain και Google (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-131/12>).
- ⁽¹⁵⁾ Οδηγία 95/46/ΕΚ για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (EE L 281 της 23.11.1995).
- ⁽¹⁶⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Απριλίου 2014, C-293/12 και C-594/12, Digital Rights Ireland και Seitlinger κ.λπ. (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-293/12>).

- (17) Οδηγία 2006/24/EK για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών (ΕΕ L 105 της 13.4.2006).
- (18) Απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Μαρτίου 2014, C-167/12, D. (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-167/12>).
- (19) Απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Μαρτίου 2014, C-363/12, Z. (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-363/12>).
- (20) Η οδηγία 92/85/EOK σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων (ΕΕ L 348 της 28.11.1992).
- (21) Οδηγία 2006/54/EK για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (ΕΕ L 204 της 26.7.2006).
- (22) Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιανουαρίου 2014, C-176/12, Association de médiation sociale (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-176/12>).
- (23) Οδηγία 2002/14/EK περί θεσπίσεως γενικού πλαισίου ενημερώσεως και διαβουλευσεως των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΕ L 80 της 23.3.2002).
- (24) Απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Ιανουαρίου 2014, C-270/12, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-270/12>).
- (25) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 236/2012 για τις ανοικτές πωλήσεις και ορισμένες πτυχές των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης (ΕΕ L 86 της 24.3.2012).
- (26) Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιουλίου 2014, C-473/13 και C-514/13, Bero και Bouzalmate (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-473/13>).
- (27) Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιουλίου 2014, C-474/13, Pham (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-474/13>).
- (28) Οδηγία 2008/115/EK σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 348 της 24.12.2008).
- (29) Απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Μαΐου 2014, C-129/14 PPU, Spasic (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-129/14%20PPU>).
- (30) Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιουλίου 2014, C-58/13 και C-59/13, Torresi (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-58/13>).
- (31) Οδηγία 98/5/EK για τη διευκόλυνση της μόνιμης άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος σε κράτος μέλος διάφορο εκείνου στο οποίο αποκτήθηκε ο επαγγελματικός τίτλος (ΕΕ L 77 της 14.3.1998).
- (32) Απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 2014, C-83/13, Fonnship και Svenska Transportarbetarförbundet (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-83/13>).
- (33) Απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Απριλίου 2014, C-80/12, Felixstowe Dock και Railway Company κ.λπ. (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-80/12>).
- (34) Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιανουαρίου 2014, C-292/11 P, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-292/11%20P>).
- (35) Απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Μαρτίου 2014, C-427/12, Επιτροπή κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&num=C-427/12>).
- (36) Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου — Ετήσια έκθεση για την εκτέλεση του προϋπολογισμού (ΕΕ C 398 της 12.11.2014).
- (37) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ένα επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη [COM(2014) 903].
- (38) <http://cor.europa.eu/en/activities/governance/Documents/mlg-charter/el.pdf>
- (39) Αναμένεται έκδοση έκθεσης με τα τελικά στοιχεία τον Φεβρουάριο του 2015.
- (40) http://europa.eu/agencies/documents/2012-12-18_roadmap_on_the_follow_up_to_the_common_approach_on_eu_decentralised_agencies_en.pdf
- (41) <http://ec.europa.eu/transparencyregister>
- (42) Συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καθιέρωση Μητρώου Διαφάνειας για οργανώσεις και αυτοαπασχολούμενα άτομα που συμμετέχουν στη διαμόρφωση και εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ (ΕΕ L 277 της 19.9.2014).
- (43) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 όσον αφορά την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ L 145 της 31.5.2001).
- (44) Απόφαση της Επιτροπής για τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τις συνεδριάσεις μεταξύ Μελών της Επιτροπής και οργανώσεων ή αυτοαπασχολούμενων ατόμων [C(2014) 9051].
Απόφαση της Επιτροπής για τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τις συνεδριάσεις μεταξύ Γενικών Διευθυντών της Επιτροπής και οργανώσεων ή αυτοαπασχολούμενων ατόμων [C(2014) 9048].
- (45) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη διαφάνεια κατά τις διαπραγματεύσεις για την TTIP [C(2014) 9052].

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση: σελίδες 248, 249, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 259, 261, 262, 269, 271, 272, 274, 278
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα: σελίδα 267
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα / Robert Metsch: σελίδα 268
Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων: σελίδα 273

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

Ο ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 2014 ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ. ΤΟ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΛΗΡΕΣ. ΠΡΑΓΜΑΤΙ, ΣΤΗΝ ΙΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΛΕΠΤΟΜΕΡΩΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Η Λετονία υιοθετεί το ευρώ και γίνεται το 18ο κράτος μέλος της ζώνης του ευρώ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου.

Η Επιτροπή προτείνει ένα πλαίσιο πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια πέρα από το 2020 και έως το 2030, θέτοντας στόχους για την ενέργεια και το κλίμα που αποβλέπουν σε μια ευρωπαϊκή οικονομία ανταγωνιστική, ασφαλή και με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.

Η Επιτροπή συνιστά ορισμένες ελάχιστες αρχές για την εξόρυξη σχιστολιθικού φυσικού αερίου, ώστε να εξασφαλιστεί η θέσπιση κατάλληλων εγγυήσεων για το περιβάλλον και το κλίμα κατά την «υδρορωγμάτωση».

Η Επιτροπή εγκρίνει τη δέσμη μέτρων για τη βιομηχανική πολιτική «Για μια ευρωπαϊκή βιομηχανική αναγέννηση».

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) παρουσιάζει επίσημα το νέο χαρτονόμισμα των 10 ευρώ.

Το πρόγραμμα για τον χρηματοπιστωτικό τομέα της Ισπανίας ολοκληρώθηκε με επιτυχία.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Η Επιτροπή εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις σε αερολιμένες και αεροπορικές εταιρείες.

Οι υπουργοί Οικονομικών της G20 και το επιτελείο της ΕΚΤ συμφωνούν να συνεχιστούν οι μεταρρυθμίσεις προς μια ισχυρότερη και πιο ισορροπημένη οικονομική ανάπτυξη.

Αρχίζει να ισχύει η οδηγία σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

Η Επιτροπή εκδίδει την πρώτη έκθεση της ΕΕ κατά της διαφθοράς, η οποία αναλύει την κατάσταση σε όλα τα κράτη μέλη και περιγράφει τις ευρύτερες τάσεις της ΕΕ.

Η Επιτροπή δημοσιεύει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της συνολικής προσέγγισης στη μετανάστευση και στην κινητικότητα, που καλύπτει την περίοδο 2012-2013.

ΜΑΡΤΙΟΣ

Το *Global Competition Review* απονέμει στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Επιτροπής το Βραβείο Εκτέλεσης για την Καλύτερη Υπηρεσία της Χρονιάς στην Ευρώπη, για το 2013.

Αρχίζει να ισχύει ο κανονισμός σχετικά με την εξαγωγή και εισαγωγή επικίνδυνων χημικών ουσιών.

Με τις πρώτες ειδήσεις για τα κρούσματα του ιού Ebola στη Δυτική Αφρική, η Επιτροπή αρχίζει αμέσως να παρακολουθεί τις σχετικές εξελίξεις σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ), και συνεργάζεται με κράτη μέλη, τον ΠΟΥ και άλλες οργανώσεις για να υποστηρίξει τις πληγείσες χώρες.

Αρχίζει η εκστρατεία «Ευαισθητοποίηση για τα δικαιώματα των καταναλωτών».

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αφιερώνει την πλειονότητα των συνόδων του στην κατάσταση στην Ουκρανία, την οικονομία, την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή.

Η ΕΕ συμφωνεί να χορηγήσει ενίσχυση ύψους 11 δισεκατ. ευρώ προς την Ουκρανία, μαζί με άλλα μέτρα.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποστηρίζουν την πρόταση της Επιτροπής για Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης, ένα μεγάλο βήμα για την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης.

Η ΕΕ εκδίδει 10ετές ομόλογο ύψους 2,6 δισεκατ. ευρώ για την Ιρλανδία και την Πορτογαλία.

Η Επιτροπή εγκρίνει μέτρα για την προώθηση της συμμετοχικής χρηματοδότησης και άλλων μέσων μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης για την ευρωπαϊκή οικονομία.

Η Επιτροπή εγκρίνει νέο πλαίσιο για την αντιμετώπιση συστημικών απειλών κατά του κράτους δικαίου σε οποιοδήποτε από τα κράτη μέλη.

Υπογράφονται τα πολιτικά κεφάλαια της συμφωνίας σύνδεσης με την Ουκρανία.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Η Επιτροπή εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και την ενέργεια για την περίοδο 2014-2020.

Η Επιτροπή χαιρετίζει ένα σημαντικό βήμα προόδου για τη ροή φυσικού αερίου από τη Σλοβακία προς την Ουκρανία.

Η Επιτροπή εγκρίνει την οδηγία για τα προϊόντα καπνού, η οποία αποσκοπεί να καταστήσει το κάπνισμα λιγότερο ελκυστικό για τους νέους και να μειώσει τον αριθμό των καπνιστών στην ΕΕ κατά 2 % έως το 2020.

Η Επιτροπή εκδίδει τον κανονισμό για τις κλινικές δοκιμές, με στόχο τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος το οποίο θα είναι ευνοϊκό για τη διεξαγωγή κλινικών δοκιμών, με τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα ασφάλειας για τον ασθενή.

Εκτοξεύεται με επιτυχία ο πρώτος ειδικός δορυφόρος για το πρόγραμμα Copernicus, το πρόγραμμα γεωσκόπησης της ΕΕ.

Η ομάδα εμπειρογνομόνων για το ταμείο απόσβεσης χρέους και τα ευρωσκόμολογα δημοσιεύει την τελική έκθεσή της.

Η ΕΕ συγκροτεί ένα σώμα εθελοντών ανθρωπιστικής βοήθειας για να δώσει στους πολίτες τη δυνατότητα να συμμετέχουν στην ανθρωπιστική δράση. Οι πρώτες αποστολές εθελοντών έχουν προγραμματιστεί μέχρι το τέλος του 2015.

Στην τρίτη διάσκεψη κορυφής για τους Ρομά σε επίπεδο ΕΕ πραγματοποιείται ανασκόπηση των εθνικών στρατηγικών για τους Ρομά και των επιπτώσεών τους στη ζωή των κοινοτήτων των Ρομά.

Η ισότητα των φύλων και η χειραφέτηση των γυναικών κατέχουν εξέχουσα θέση στον χάρτη πορείας 2014-2017 που εγκρίθηκε κατά τη διάσκεψη κορυφής ΕΕ-Αφρικής.

Εκδίδεται η οδηγία σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος, η οποία εξασφαλίζει τη βελτίωση των μέσων ώστε οι αρχές να ανακτήσουν παράνομα κέρδη.

ΜΑΪΟΣ

Το Κοινοβούλιο πραγματοποιεί εκλογές για τη συγκρότηση του Σώματος των βουλευτών της όγδοης κοινοβουλευτικής περιόδου, με 751 μέλη, σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας.

Πραγματοποιείται άτυπη σύνοδος των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων μετά τις ευρωπαϊκές εκλογές.

Η Επιτροπή εγκρίνει ένα πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία.

Η Επιτροπή εκδίδει ανακοίνωση σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενεργειακή ασφάλεια.

Αρχίζει να ισχύει η πρόσφατα τροποποιημένη οδηγία για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η οποία απλουστεύει τους κανόνες για την αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων των έργων στο περιβάλλον.

Η ΕΕ και η Κίνα υπογράφουν ιστορική συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης και ενισχύουν την τελωνειακή συνεργασία τους.

Αρχίζει να ισχύει η οδηγία σχετικά με την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κίβδηλεία μέσω του ποινικού δικαίου.

Εκδίδεται από την Επιτροπή η ανακοίνωση σχετικά με τον χάρτη πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα το 2050.

Η Πορτογαλία εξέρχεται από το οικείο πρόγραμμα χρηματοδοτικής βοήθειας όπως είχε προγραμματιστεί και χωρίς προκαθορισμένη προληπτική πιστωτική διευκόλυνση.

Υπογράφεται μνημόνιο συμφωνίας για τη σύσταση προγράμματος μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής στην Ουκρανία.

Υπογράφεται η διακυβερνητική συμφωνία για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκδίδει προδικαστική απόφαση (την απόφαση για το «δικαίωμα στη λήθη»), η οποία επιβεβαιώνει τη θέση της Επιτροπής ότι η νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων πρέπει να τηρείται όταν μη κοινοτικές εταιρείες χειρίζονται προσωπικά δεδομένα που συνδέονται στενά με την ΕΕ και τα κράτη μέλη της.

Η ΕΕ εκδίδει νέους κανόνες για τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων και την αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων («κανονισμός Βρυξέλλες Ι»), συμπληρώνοντας το νομικό πλαίσιο για την προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Εκδίδεται ο κανονισμός σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για την επιτήρηση των εξωτερικών θαλάσσιων συνόρων στο πλαίσιο θαλάσσιων επιχειρήσεων που συντονίζονται από τον Frontex.

ΙΟΥΝΙΟΣ

Φιλοξενείται για πρώτη φορά στις Βρυξέλλες η σύνοδος κορυφής της G7.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εγκρίνει το ευρωπαϊκό πλαίσιο του 2030 για την ενέργεια και το κλίμα.

Ο κ. Jean-Claude Juncker ορίζεται υποψήφιος για τη θέση του προέδρου της Επιτροπής.

Η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση για την αντιμετώπιση της φτώχειας παγκοσμίως και για τη βιώσιμη ανάπτυξη, συμβάλλοντας στη θέση της ΕΕ στις διεθνείς διαπραγματεύσεις σχετικά με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη υπογράφουν τη συμφωνία κοινής προμήθειας, ώστε να είναι σε θέση να προβαίνουν σε ομαδοποιημένη αγορά εμβολίων κατά της πανδημίας και να θεσπίζουν άλλα ιατρικά αντίμετρα, σε περίπτωση σοβαρής διασυννοριακής απειλής κατά της υγείας.

Αρχίζουν να ισχύουν νέοι κανόνες σχετικά με το σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ στις αεροπορικές δραστηριότητες για το 2013-2016.

Η Επιτροπή προτείνει ειδικές ανά χώρα συστάσεις για 26 κράτη μέλη, με στόχο την τόνωση της βιώσιμης ανάπτυξης και της απασχόλησης. Στη συνέχεια εγκρίνονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Η Επιτροπή αξιολογεί την ετοιμότητα οκτώ κρατών μελών της ΕΕ να ενταχθούν στη ζώνη του ευρώ. Προτείνει να προσχωρήσει η Λιθουανία το 2015.

Η ΕΚΤ μειώνει βασικούς συντελεστές για τη στήριξη της ανάπτυξης και του δανεισμού προς την πραγματική οικονομία.

Αρχίζει να ισχύει η οδηγία για τα δικαιώματα των καταναλωτών της ΕΕ, ενισχύοντας τα δικαιώματα των καταναλωτών οπουδήποτε και οποτεδήποτε κάνουν αγορές στην Ευρώπη —είτε στο διαδίκτυο είτε σε κατάστημα.

Το Συμβούλιο παραχωρεί το καθεστώς υποψήφιας χώρας της ΕΕ στην Αλβανία.

Υπογράφονται οι συμφωνίες σύνδεσης με τη Γεωργία και τη Μολδαβία.

Υπογράφονται τα υπόλοιπα κεφάλαια της συμφωνίας σύνδεσης με την Ουκρανία.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τους στρατηγικούς προσανατολισμούς για το μέλλον της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Την 1η Ιουλίου το νεοεκλεγέν Κοινοβούλιο πραγματοποιεί τη συντακτική του σύνοδο ολομέλειας.

Η Επιτροπή εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων.

Η ΕΕ τροποποιεί την οδηγία πυρηνικής ασφάλειας του 2009 με στόχο να παραμείνουν ασφαλείς οι πυρηνικές εγκαταστάσεις και να ενισχυθεί παγκοσμίως ο ηγετικός ρόλος της ΕΕ στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας.

Η Επιτροπή παρουσιάζει δράσεις για την καλύτερη προστασία και την επιβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Το Συμβούλιο δίνει το πράσινο φως για να υιοθετήσει η Λιθουανία το ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2015.

Ο κ. Jean-Claude Juncker εκλέγεται από το Κοινοβούλιο πρόεδρος της νέας Επιτροπής με μεγάλη πλειοψηφία.

Η ΕΕ παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια σε χιλιάδες άτομα που πλήττονται από τη σύγκρουση μεταξύ Ισραήλ και Γάζας.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκλέγει τον κ. Donald Tusk πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και την κ. Federica Mogherini Υπάτη Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Σε ειδική συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, οι ηγέτες της Ευρώπης εντείνουν τις προσπάθειες για να ενισχυθεί η οικονομία της ΕΕ.

Κατά την Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπιστικής Βοήθειας, η ΕΕ εφιστά την προσοχή στα αποτρόπαια, πρωτοφανή επίπεδα βίας κατά των εργαζομένων στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας. Κάθε μήνα περισσότεροι από 30 σκοτώνονται, τραυματίζονται ή πέφτουν θύματα απαγωγής ενώ προσφέρουν ανακούφιση σε πληθυσμούς οι οποίοι έχουν πληγεί από καταστροφές που απειλούν τη ζωή τους.

Η Ρωσία αποφασίζει να απαγορεύσει τις εισαγωγές ορισμένων γεωργικών προϊόντων από την ΕΕ (καθώς και από την Αυστραλία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά και τη Νορβηγία). Με σκοπό τη σταθεροποίηση των αγορών, η Επιτροπή απαντά με μια σειρά ειδικών μέτρων υποστήριξης της αγοράς και πρόσθετη στήριξη για τα προγράμματα προώθησης.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Η ΕΕ ηγείται μιας διεθνούς πρωτοβουλίας κατά της φαλαinhoθηρίας από την Ισλανδία.

Η Επιτροπή εγκρίνει τις προτάσεις σχετικά με τα κτηνιατρικά φάρμακα και τις φαρμακώχες ζωοτροφές, με σκοπό τη βελτίωση της κατάστασης της υγείας και της ευημερίας των ζώων, την αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής στην ΕΕ και την προώθηση της καινοτομίας.

Οι υπουργοί της G20 συμφωνούν σχετικά με μια πρώτη σειρά συστάσεων που αφορούν βασικούς τομείς στο σχέδιο δράσης του ΟΟΣΑ για τη διάβρωση της φορολογικής βάσης και τη μεταφορά κερδών, οι οποίες, όταν τεθούν σε εφαρμογή, θα εξασφαλίζουν πιο δίκαιη φορολόγηση και πιο υγιή ανταγωνισμό σε παγκόσμιο επίπεδο.

Διεθνείς ηγετικές προσωπικότητες που εκπροσωπούν κυβερνήσεις, χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και την κοινωνία των πολιτών συναντιούνται στη Νέα Υόρκη στο πλαίσιο της διάσκεψης κορυφής των Ηνωμένων Εθνών το 2014 για το κλίμα, προκειμένου να συζητήσουν και να αναλάβουν δράση για τη μείωση των εκπομπών, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην αλλαγή του κλίματος και την κινητοποίηση της πολιτικής βούλησης για μια ουσιαστική νομική συμφωνία στο Παρίσι το 2015.

Ευρωπαϊκή Εβδομάδα για τις ΜΜΕ (ετήσια εκδήλωση για την προαγωγή της επιχειρηματικότητας σε όλη την Ευρώπη, σύμφωνα με τον «νόμο για τις μικρές επιχειρήσεις για την Ευρώπη»).

Η ΕΚΤ μειώνει το βασικό επιτόκιο στην προσπάθεια καταπολέμησης του πολύ χαμηλού πληθωρισμού και τόνωσης της δανειοδοτικής δραστηριότητας των τραπεζών.

Το νέο τραπεζογραμμάτιο των 10 ευρώ τίθεται σε κυκλοφορία.

Καθώς ο αριθμός των προσφύγων που προσπαθούν να διαφύγουν από τις συγκρούσεις οι οποίες μαίνονται στη Συρία υπερβαίνει τα τρία εκατομμύρια, η ΕΕ εντείνει τη βοήθειά της, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στα παιδιά που έχουν πληγεί. Η ΕΕ ηγείται της διεθνούς κινητοποίησης για την αντιμετώπιση της κρίσης στη Συρία, παρέχοντας βοήθεια ύψους άνω των 3,1 δισεκατ. ευρώ ως το τέλος του 2014.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Η Επιτροπή δημοσιεύει ανακοίνωση για τις δοκιμασίες προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, στην οποία αναλύεται η ανθεκτικότητα του ενεργειακού συστήματος της ΕΕ σε μια ενδεχόμενη κρίση κατά τους προσεχείς μήνες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εγκρίνει το πλαίσιο του 2030 για το κλίμα και την ενέργεια που προτείνεται από την Επιτροπή, με τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030.

647 εκατ. ευρώ από τον χρηματοδοτικό μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» διατίθενται σε βασικές ενεργειακές υποδομές.

Με ισχυρή στήριξη από την ΕΕ, η συμφωνία Ρωσίας–Ουκρανίας σχετικά με τη δέσμη μέτρων για τον χειμώνα ύψους 4,6 δισεκατ. δολαρίων ΗΠΑ εξασφαλίζει αέριο για την Ουκρανία —και τελικά και για την Ευρώπη.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ασχολείται με θέματα ενέργειας και κλιματικής αλλαγής.

Το πρώτο δευτερογενές κρούσμα της νόσου που προκαλείται από τον ιό Έμπολα επιβεβαιώνεται στην Ευρώπη: Ισπανίδα νοσηλεύτρια που ήταν υπεύθυνη για την περίθαλψη ασθενούς με Έμπολα μεταφέρθηκε από τη Δυτική Αφρική.

Το Κοινοβούλιο διεξάγει ακροάσεις των υποψηφίων για την Επιτροπή Juncker.

Οι ευρωπαίοι ηγέτες στηρίζουν τα επενδυτικά σχέδια της νέας Επιτροπής και υπογραμμίζουν την ανάγκη να εφαρμοστούν οι συμφωνηθείσες πρωτοβουλίες για την απασχόληση, την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα.

Το Κοινοβούλιο εκλέγει την Επιτροπή Juncker.

Τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ υποβάλλουν σχέδια προϋπολογισμού για το 2015 σύμφωνα με τους κανόνες της οικονομικής διακυβέρνησης.

Για να ενισχυθεί η από κοινού αντιμετώπιση όσον αφορά την επιδημία του ιού Έμπολα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο διορίζει τον κ. Χρήστο Στυλιανίδη, επίτροπο αρμόδιο για θέματα ανθρωπιστικής βοήθειας και διαχείρισης κρίσεων, ως συντονιστή της ΕΕ για τον Έμπολα.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Η Επιτροπή Juncker αναλαμβάνει τα καθήκοντά της την 1η Νοεμβρίου.

Τίθεται σε ισχύ το νέο σύστημα ψηφοφορίας στο Συμβούλιο, αυτό της διπλής πλειοψηφίας (κρατών μελών και πληθυσμού).

Αρχίζει να ισχύει ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός για τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ.

Η οδηγία σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης για παραβάσεις της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας εγκρίνεται επίσημα από το Συμβούλιο. Η οδηγία θα βοηθήσει τους πολίτες και τις επιχειρήσεις να απαιτούν αποζημίωση όταν πέφτουν θύματα παραβάσεων των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ, όπως οι συμπράξεις ή οι καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης.

Η σύνοδος κορυφής της G20 πραγματοποιείται στο Μπρισμπέιν της Αυστραλίας.

Η Επιτροπή εγκρίνει πρωτοβουλία για τη διαφάνεια όσον αφορά τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με συναντήσεις με οργανώσεις και αυτοαπασχολούμενα άτομα. Η πρωτοβουλία αυτή αποτελείται από δύο αποφάσεις, μία για τα μέλη του Σώματος των Επιτρόπων και τους συμβούλους τους και μία δεύτερη για τους γενικούς διευθυντές.

Η Επιτροπή ανακοινώνει λεπτομέρειες σχετικά με ένα επενδυτικό πρόγραμμα ύψους 315 δισεκατ. ευρώ.

Η Επιτροπή αξιολογεί τα σχέδια προϋπολογισμού των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ.

Η ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης από την Επιτροπή καθορίζει τους πυλώνες της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής για το 2015 και συνιστά μεταρρυθμίσεις για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο.

Το Δικαστήριο εκδίδει την απόφασή του στην υπόθεση Danos. Το Δικαστήριο αποφασίζει ότι οι εθνικές αρχές μπορούν να αρνούνται τη χορήγηση παροχών κοινωνικής πρόνοιας σε οικονομικά ανενεργούς πολίτες της ΕΕ από άλλα κράτη μέλη οι οποίοι δεν διαθέτουν επαρκείς ίδιους πόρους για να αποκτήσουν δικαίωμα παραμονής.

Ο δρ Denis Mukwege, στον οποίο απονεμήθηκε το Βραβείο Ζαχάροφ 2014 για την Ελευθερία της Σκέψης, καλείται να παραλάβει το βραβείο κατά τη διάρκεια της συνόδου της Ολομέλειας στο Στρασβούργο.

Πλησίον της Αμβέρσας οργανώνεται από την Επιτροπή, σε συνεργασία με τη βελγική πολιτική προστασία και την ομοσπονδιακή αστυνομία, η άσκηση πολιτικής προστασίας «ARETE 2014». Κατά τη διάρκειά της γίνεται προσομοίωση έκτακτου περιστατικού σύνθετης χημικής και τρομοκρατικής επίθεσης, συμπεριλαμβανομένης της σύλληψης ομήρων, ώστε να βελτιωθούν η ικανότητα αντιμετώπισης μεγάλων κρίσεων εκ μέρους των κρατών μελών της ΕΕ καθώς και ο συντονισμός μεταξύ τους.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Την 1η Δεκεμβρίου ο κ. Donald Tusk, ο νέος πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, αναλαμβάνει τα καθήκοντά του.

Τίθεται σε ισχύ η συμφωνία συνεργασίας ΕΕ–Ελβετίας για θέματα ανταγωνισμού. Είναι η πρώτη φορά που η ΕΕ συνάπτει συμφωνία για τον ανταγωνισμό η οποία επιτρέπει στις δύο αρχές ανταγωνισμού να ανταλλάσσουν αποδεικτικά στοιχεία που συγκεντρώνουν κατά τις έρευνές τους.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφωνεί με το σχέδιο επενδύσεων της Επιτροπής ύψους 315 δισεκατ. ευρώ.

Η νομοθεσία της ΕΕ στον τομέα της αστυνομικής και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις ενσωματώνεται πλήρως στον κορμό του δικαίου της ΕΕ, κάτι που σημαίνει ότι το Δικαστήριο έχει πλήρη δικαιοδοσία κατά την εφαρμογή και την εκτέλεσή της. Το Ηνωμένο Βασίλειο, που είχε παλαιότερα επιλέξει να αποχωρήσει από την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε μέτρα ποινικών υποθέσεων, επιλέγει εκ νέου να ενταχθεί σε 35 μέτρα σε αυτό τον τομέα.

Η διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το κλίμα πραγματοποιείται στη Λίμα του Περού. Η ΕΕ θεωρεί ότι το αποτέλεσμα της διάσκεψης αποτελεί βήμα προόδου στις διαπραγματεύσεις για μια νέα διεθνή συμφωνία στο Παρίσι το 2015.

Η Ευρωομάδα συμφωνεί με το αίτημα της Ελλάδας για τεχνική παράταση κατά δύο μήνες του προγράμματος χρηματοδοτικής στήριξης, καθώς και για ένα πιστωτικό όριο με ενισχυμένους όρους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας.

Η ΕΕ συμφωνεί για εκσυγχρονισμένους κανόνες για τις διασυνοριακές περιπτώσεις αφερεγγυότητας στην ΕΕ, οι οποίοι θα συμβάλουν στην προαγωγή μιας νοοτροπίας «διάσωσης και ανάκαμψης» στην Ευρώπη.

Πραγματοποιείται η πρώτη συνεδρίαση του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ–Ουκρανίας.

Αναλαμβάνει τα καθήκοντά της στο Μαράκες του Μαρόκου η ομάδα εργασίας του παγκόσμιου αντιτρομοκρατικού φόρουμ σχετικά με τους αλλοδαπούς τρομοκράτες μαχητές.

Επικοινωνήστε με την ΕΕ

■ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες διατίθενται από τον δικτυακό τόπο Europa:
<http://europa.eu>

■ ΜΕ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ

Σε όλη την Ευρώπη υπάρχουν εκατοντάδες τοπικά κέντρα πληροφοριών της ΕΕ.
Μπορείτε να βρείτε τη διεύθυνση του πλησιέστερου σε σας κέντρου στον δικτυακό τόπο:
<http://europedirect.europa.eu>

■ ΜΕΣΩ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ Ή ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ

Η **Europe Direct** είναι μια υπηρεσία που απαντά στα ερωτήματά σας σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτή την υπηρεσία τηλεφωνικά, με ατελή κλήση, στον αριθμό **00 800 6 7 8 9 10 11** (ορισμένοι φορείς κινητής τηλεφωνίας δεν παρέχουν πρόσβαση σε αριθμούς 00 800 ή χρεώνουν τις κλήσεις αυτές), ή πληρώνοντας την κλήση, εφόσον βρίσκεστε εκτός ΕΕ, στον αριθμό **+32 22999696**, ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μέσω του δικτυακού τόπου: <http://europedirect.europa.eu>

■ ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Οι εκδόσεις για την ΕΕ είναι προσίτες απλώς με ένα κλικ στον δικτυακό τόπο του EU Bookshop:
<http://bookshop.europa.eu>

Για πληροφορίες και έντυπα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση στα ελληνικά, μπορείτε να απευθυνθείτε:

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα

Βασιλίσσης Σοφίας 2
106 74 Αθήνα/Athens
ΕΛΛΑΔΑ/GREECE
Τηλ. +30 2107272100
Δικτυακός τόπος: <http://ec.europa.eu/ellada>
E-mail: comm-rep-athens@ec.europa.eu

Αντιπροσωπεία στην Κύπρο

Σπίτι της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Λεωφόρος Βύρωνος 30
1096 Λευκωσία/Nicosia
ΚΥΠΡΟΣ/CYPRUS
Τηλ. +357 22817770
Δικτυακός τόπος: <http://ec.europa.eu/cyprus>
E-mail: comm-rep-cy@ec.europa.eu

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Γραφείο ενημέρωσης στην Ελλάδα

Λεωφόρος Αμαλίας 8
105 57 Αθήνα/Athens
ΕΛΛΑΔΑ/GREECE
Τηλ. +30 2103271011
Δικτυακός τόπος: <http://www.europarl.gr/>
E-mail: epathinai@europarl.europa.eu

Γραφείο ενημέρωσης στην Κύπρο

Σπίτι της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Λεωφόρος Βύρωνος 30
1096 Λευκωσία/Nicosia
ΚΥΠΡΟΣ/CYPRUS
Τηλ. +357 22870500
Δικτυακός τόπος: <http://www.europarl.europa.eu/nicosia/>
E-mail: epnicosia@ep.europa.eu

Αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και γραφεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπάρχουν σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει αντιπροσωπείες και σε άλλα μέρη του κόσμου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση

